Bilgilik

4

ismailhakkialtuntas.blogspot.com
2021

Başlangıç: 23.08. 2021

Bitiş :

İSBN:

Dizgi : İsmail Hakkı Altuntaş

Kapak :

Baskı- Cilt :

2021

بِسْــمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ

"Dehanın kaynağı sadece imgelemdir.

İmgelem ise başkalarının göremediği anlamları görmek ya da başkalarından farklı olarak görmektir."

Eugene Delacroix

Bütün canlılar dar bir varolma kaygısı içinde esirdir. Ama öyle bir insan var ki, ya da insanda öyle anlar var ki Tanrı gibi hürdür, duyar ve yaratmak ister. Tanrıyla yarışır, Tanrı'nın yarattığı doğanın üzerinde hiç bilinmeyen, hiç görünmeyen şeyi duyar, onunla coşar, tanrılaşır.
İşte o şairdir.

Halil İnalcık

İÇİNDEKİLER

Yokluk Dükkânı

Hz. Mevlana buyurdu ki:

“Her dükkânın ayrı bir sanatı, ayrı bir kârı vardır. Mesnevî de yokluk dükkânıdır oğul.” (Mesnevî, VI, b. 1525)

Silsile-i Ehl-i Tarikat

Asr-ı saâdetteki *Ashâb-ı Suffa'*dan bahseden, Hz. Peygamber (salla'llâhü aleyhi ve sellem)’in Hz. Ali’ye zikir telkinini anlatan ve Hz. Ali’den Yiğitbaşı Velî Ahmed Şemseddîn-i Marmaravî’ye kadar gelen silsilenin (toplam 14 zat) kaydedildiği tek varaklık bir risâledir.

Ülkemiz kütüphânelerinde sâdece bir nüshası[1] bulunan bu risâleyi kimi araştırmacılar *Tabakâtü ’l-Evliyâ* ’dan ayrı bir eser olmasına rağmen aynıymış gibi tanıtıyorlarsa da[2] bu doğru değildir. Doğru olan şudur: İlgili kütüphâne kaydında *Tabakâtü ’l-Evliyâ, Bahreyni ’Î-Aşk* ve *Silsile-i Ehl-i Tarikat* adlı üç ayrı risâle *Silsile-i Ehl-i Tarikat* **adıyla tek bir esermiş gibi kaydedilmiştir. Oysa I^b-4^a arasında** *Bahreyni ’l-Aşk,* **4^a-4^b arasında** *Silsile-i Ehl-i Tarikat* **ve 4^b-7^a arasında da** *Tabakâtü* **7-** *Evliyâ* **risâleleri vardır.**[3]

Risâlenin tam metni şudur:

“Hazret-i Resûl **(salla'llâhü aleyhi ve sellem) zamânında** *Ashâb-ı Suffa* **derler erler üçyüz altmış kimesne var idi. İttifak,** Hz. Ali **(kerrem'allahü veche radiyallâhü anh) birgün namâz kılmak niyetine** *Mescid-i Küba'ya* **giricek gördü ki bir bölük müslümanlar Hakk’ın ibâdetine meşgül olmuşlar. Aslâ gelenden ve gidenden haberleri yok.** Hz. Ali **(kerrem'allahü veche radiyallâhü anh), bu melâletle [sıkıntı ile]** Hz. Resûl **(salla'llâhü aleyhi ve sellem) katına geldi.**

Hz. Resûl **eyitti: “-Yâ Ali! Niye melûl oldun?” dedi.**

Hz. Ali **eyitti: “-Yâ Resûlellâh!** *Mescid-i Küba’ya* **vardım. Gördüm ki** *Suffe-*

---

[1] Süleymâniye Ktp., Hacı Mahmud Ef., 2745/2, vr. 4‘–4^b

[2] Bk.: Okumuş, “Yiğitbaşı Hakkındaki Yanlışlar”, s. 181

[3] **Bk.: Süleymâniye Ktp., Hacı Mahmud Ef., 2745/1–3, vr. I^b–7^a**

i Safâ **tevhide meşgül olup ibâdet nûruna müstağrak olmuşlar. Aslâ gözlerine bir nesne görünmez" diyicek, Hz. Resûl (salla'llâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki:**

"-Yâ Ali! Sen dahi tevhide meşgül olup, Bârî Teâlâ onlara ibâdet nûru nasîb ettiyse, senin gönlüne dahi tevhid nûru nasîb ola."

Hz. Ali (kerrem'allahü veche radiyallâhü anh) tevhide meşgul oldu, gelip Hz. Resûl (aleyhisselâm) 'a eyitti:

"-Yâ Resûlellâh! Aslâ bana bir nesne ayân olmadı" diyicek, Hz. Resûl:

"-Yâ Ali! İğmız aynek!" [Ey Ali! Gözünü yum!] deyip Hz. Ali'nin kulağına telkîn eyledi. Ve Hz. Ali **(kerrem'allahü veche radiyallâhü anh) vanp tevhide meşgul oldu. Ertesi gelip:**

"-Yâ Resûlellâh! Bana şunun gibi acâib ve garâib haller vâki' oldu" diyicek, Hz. Resûlullâh (salla'llâhü aleyhi ve sellem) esmâlan telkîn edip yedinci esmâya sülük edicek dağ ve taş Hz. Ali'ye bi-iznillâhi Teâlâ, hâl diliyle kelimât eyleyip secde eylediler.

Hz. Ali **(kerrem'allahü veche radiyallâhü anh) dahi** Hasan-ı Basrî, Habîb-i Acemî, Dâvûd-i Dâî, Ma'rûf-i Kerhî, Seriyy-i Sakatî, Cüneyd-i Bağdadî, Muhyiddin, Kutbüddin, Ruknüddin, Şihâbüddin, Seyyid Yahya, Pîr-i Erzincânî, Şeyh İbrahim Kayseri, Alâeddin Uşşâkî, Ahmed Yiğitbaşı."

[Mehmet Âkkuş ve Süleyman Uludağ, Yiğitbaşı Velî'nin buraya kadar zikrettiğimiz eserlerinin dışında, *Süleymâniye Ktp., Hekimoğlu Ali Paşa, 438/9* ve *Süleymânîye Ktp., Hacı MahmudEf, 2688/4* numarada kayıtlı bulunan *Fütüvvetnâme* isminde ayn bir eserden söz etmektedirler. Ancak verilen numaradaki bu risâle, *Kemü'l-Hakmk ve Zübdetü'ş-Şerîfe* adıyla kayıtlı bulunan *Keşfii'l-Esrâr'm* bir bölümüdür. Ayrıca, yaptığımız araştırmalar neticesinde Yiğitbaşı Velî Ahmed Şemseddîn-i Marmaravî'nin *Fütüvvetnâme* adım taşıyan herhangi bir eserine rastlayamadık. Yiğitbaşı Velî ve eserleri hakkında bilgi veren eski kaynaklarda da müellifimizin böyle bir eserinin bulunduğuna dâir herhangi bir bilgiye rastlayamadık.]

Zikir Ve Usûl-i Esmâ

Anmak ve hatırlamak anlamlarına gelen *zikir,* tasavvufta Allâh'ı anmak ve hatırlamak, onu unutmamak, gaflete dalmamak ve Allâh'm çeşitli isimleri ile "lâ ilâhe illallâh" cümlesini söylemek, tekrarlamak[4] mânâsım ifâde etmektedir. Zikirde esas unsur, diğer varlıkları unutup, hattâ yok sayıp yalnızca Allâhü Teâlâ'yı anmaktır. Sûfîlere göre tasavvuf! mânâda zikir telkinini yapan ilk kişi Hz. Muhammed'dir. O, dört halîfesine de değişik usullerde zikir telkin etmiş, tarîkat kurumunun teşekkülünden sonra da her tarîkat bu dört usûle göre zikirlerine yön ve şekil vermişlerdir. Bu dört çeşit ***zikir*** telkini şunlardır:

1) ***Sıddîkıye:*** Hz. Peygamber ***Mekke'den Medine'ye*** hicret ederken mağara arkadaşı Hz. **Ebû Bekir'in** kulağına üç kez zikir telkininde bulunmuştur. Bu sırada Hz. Peygamber (salla'llâhü aleyhi ve sellem) uylukları üzerinde, Hz. **Ebû Bekir** de ayaklarım önde kavuşturarak oturmuş vaziyetteydiler. Hafi (gizli) zikir bu hâdiseye dayanır.

2) ***Kübreviye:*** Hz. **Ömer** müslüman olduğu sırada Hz. Peygamber ile kucaklaşmış, bu esnâda ***lâ ilâhe illallâh*** kelime-i tevhidini sesli (cehrî) olarak telkin etmiştir. Fakat Hz. **Ömer** ayakta duramayıp yere çöktüğü için ***Kübrevîler*** ayaklarını önde kavuşturmuş vaziyette oturarak zikrederler.

3) ***Nurbahşiye:*** Hz. Muhammed'in (salla'llâhü aleyhi ve sellem) , Hz. **Osman'a** telkin ettiği harfsiz ve sessiz, kalbî zikir çeşididir.

4) ***Cehriye:*** Hz. Peygamber, Hz. Ali'yi diz üstü çöktürüp gözlerim kapattırmış ve üç defa ***lâ ilâhe illallâh*** demiştir. Daha soma aynı cümleyi üç kere de ona tekrarlatmıştır. Zikri, cehrî olarak yapan tarîkatler. genellikle silsileleriyle Hz. Ali'ye bağlıdırlar.[5]

Daha önce de belirttiğimiz gibi ***Halvetiyye*** tarîkatinde ***darb-ı esma*** veya ***usûl-i esma*** adı verilen

---

[4] Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* s. 539. Nitekim et-Tûsî, zikrin iki yönüne dikkat çeker: Birincisi tehlîl, tesbîh ve Kur'an okumak gibi şeyler; İkincisi de Allâh'ın birliğini, isimlerini ve sıfatlarını hatırlatma (tezkîr), şartlarına göre kalbleri uyarmadır. (et-Tûsî, *el-Lüma',* s. 223) îbn Sâlûn adındaki sûfî ise bunun bir üst derecesinden daha söz eder. Ona göre zikir üç türlüdür: Birincisi dille zikir olup bunun on sevâbı vardır. İkincisi de kalble zikir olup yediyüz sevâbı vardır. Üçüncüsü ise sevâbı ölçülüp tanılamayan bir zikir türüdür ki o da Hakk'a yakınlık sebebiyle muhabbet ve hayâ ile dolmaktır, *(a. e.,* s. 222)

[5] el-Hulvî, *Lemezât,* ss. 33-50; Kenan er-Rifâî, *Ahmed er-Rifâî,* Matbaa-i Âmire, İstanbul, 1340, s. 155; Aynî, *Tasavvuf Târihi,* ss. 241-243; Kara, *Tasavvuf ve Tarikatlar,* ss. 201-202

"Allâh'm yedi ismini zikretmek" esastır. Bu isimler: ***Lâ ilâhe illallâh / Allâh / Hû / Hak / Hayy / Kayyûm ve Kahhâr*** 'dır. ***Halvetiyye'nin Ahmediyye*** kolunun müessisi Yiğitbaşı Velî Ahmed Şemseddîn-i Marmaravî ise bu 7 isme 5 isim daha eklemiştir. Bunlar ***Vehhâb / Fettâh / Vâhid / Ahad*** ve ***Samed*** 'dir. Bu on iki isimle zikreden ***Rûşeniyye, Gülşeniyye, Demirtâşiyye*** gibi başka *Halvetiyye* kollan da mevcuttur. Allâhü Teâlâ'run bu isimleri halka hâlinde oturarak ve hafif sallanarak icrâ edilir. Vücûdun bu şekilde hafifçe hareket etmesi, mâsivâdan sıyrılmak için bir vesîle olarak kabul edilir. Zikir için toplanıldığında diz çöküp, kıbleye karşı oturulur. Güçlü bir kararlılık ve çok saf ve samimî bir niyetle kalp mâsivâdan temizlendikten; zikir, fikir ve düşünce dünyâsından Allâh'ı düşünmenin dışında herşey silindikten sonra, yalnız Allâh'ı ve onun büyüklüğünü düşünerek (başı sağ omuza çevirip) "Lâ ilâhe", ardından (başı sol tarafa, memenin altındaki kalp üzerine doğru eğip kuvvetlice vurarak) "illallâh" demek süreriyle *darb-ı esmâ zikri* icrâ edilir. Kelime-i tevhidi 33 veya 165 kez tekrarlayarak bir süre bu şekilde zikrettikten sonra "Allâh" lafzını, daha sonra da yukarıda belirtilen *yedi isimi* sırasıyla zikretmek gerekmektedir. Bu yedi isimden ikisiyle veya daha fazlasıyla aynı anda meşgul olmak kesinlikle uygun görülmez. Mürid, bu isimleri sırayla tahsil ettikten sonra ve ancak şeyhinin izniyle öbürüne geçmelidir.[6]

Gizli bir hazîne iken bilinip tanınmayı istemiş olan Yüce Allâh'ın, bu tanınma sevgisi neticesinde ilk Önce *rûh-i Muhammedi'yi* yaratarak onu mürid menzilesinde tutup halvet ettirdiğini ve kendini de şeyh yerine koyup *tevhidi* telkin ettiğini **"İrşâd, Mürşid-i Kâmil/Şeyh"** başlığı altında (s. 148 vd.) kısaca belirtmiştik. Sonra Cenâb-ı Hak, *usûl-i esmada* yer alan diğer isimleri sırayla ve teker teker telkin eylemiştir.[7] Demek ki Yiğitbaşı Velî'ye göre tasavvuf eğitimindeki zikir telkini, ilk kaynağını buradan almaktadır.

Mürîdin kalbine iyi ve kötü ne telkin edilirse onun neticesinin elde edileceğini söyleyen Marmaravî, kalbe telkin edilen zikrin bir meyvesi olarak kötü huyların giderilip güzel hasletlerin kazanılacağını vurgulamaktadır.[8] Ancak bu telkin sırasında tâlibin kalbinde muhabbet ateşinin doğması ve tarîkate tam inanması gerekmektedir.[9] Zira muhabbet ile yapılan zikir hiç sona ermez; zikir ile hâsıl olan

---

[6] Ayrıntılı bilgi için bk.: Vicdânî, *Tomar,* ss. 181-186; Kara, *Tasavvuf ve Tarikatlar,* s. 204

[7] Yiğitbaşı Velî, *Risâle-i Tevhîd,* vr. 43a-43b

[8] Mutasavvıflar, Allâh'ı kalp ile akretmeyi, müridlerin kılıcı olarak değerlendirmişlerdir. Müridler, maddî ve mânevî düşmanlarına karşı bu zikir kılıcıyla savaşıp kendilerine gelen her türlü âfet ve musibetleri onunla defederler. Belâ ve musîbet yaklaştığı zaman kul kalbi ile Allâhü Teâlâ'ya sığınırsa, hoşlanmadığı her şeyi derhal kendinden uzaklaştırmış olur ve böylece kendine yönelen âfet, yolunu değiştirir. (el-Kuşeyri, *er-Risâle,* s. 222)

[9] Yiğitbaşı Velî, *Risâle-i Tevhîd,* vr. 45b

muhabbet de hiç bitmez.[10] Zikirdeki üns ve muhabbetin tadına varabilmek için de gafletin ve zikirden uzak kalmanın sıkıntısını derinden hissetmek gerekmektedir.[11] Esâsında zikir, gafletten uzak kalmaktan ibârettir. Gafleti ortadan kaldıran kimse sükût da etse zikir hâlindedir.[12]

Yiğitbaşı Velî'nin bildirdiğine göre gündelik hayatta en çok kullanılan zikir çeşidi *"Bismillâh"dır.* Her işine *besmele* zikriyle başlayan kişinin en büyük yardımcısı Allah'tır.[13] Nitekim **Mücâhid** şunları söylemiştir: "Evinden çıkan bir kimse, *"Bismillâh"* dediği zaman, bir melek "Hidâyete ulaştın" der. *"Tevekkeltü alellâh (Allâh'a tevekkül ettim)"* dediği zaman, Allâhü Teâlâ "Ben sana yeterim" buyurur. *"Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh "* dediği zaman, melek "Her tehlikeden kurtulmuş oldun" der. Bunun üzerine şeytanlar, "Hidâyete ulaşan, Allah kendisine kâfi olan ve Allâh'm himâyesine girenden daha ne beklersin" diyerek o kişinin yanından uzaklaşırlar."[14]

Zikrin en üstünü *"Lâ ilâhe illallah"* zikridir.[15] Nitekim Cenâb-ı Hak şöyle buyurur: *"Allah'tan başka ilâh olmadığını bil ve günahın için istiğfarda bulun!"*[16] *"Siz beni zikredin; ben sizi zikredeyim "*[17] [18] [19]

---

[10] Yiğitbaşı Velî, *Risâle-i Tevhîd,* vr. 47b

[11] el-Kuşeyrî, *er-Risâle,* s. 225

[12] el-Kelâbâzî, *et-Taarruf,* s. 104

[13] Yiğitbaşı Velî, *Câmiu'l-Esrâr,* vr. 2"

[14] el-Gazzâlî, *İhyâ,* c. 1, s. 357

[15] Çünkü nefs, kalbi istilâ etmiş; bağımsızlık ve ilâhlık iddiasında bulunmuştur. Hevâ. şehvet ve şeytan ise nefsin ordusunu oluştururlar. Kul, "lâ ilâhe illallâh" dediği zaman -ki bu ifâde nefy ve isbattan, red ve kabulden ibârettir- rablik iddiâ eden nefs, hevâ ve şehvetten ilâhlık izhâr eden ilâhları red ve inkârı kasteder. Zikreden kul, "lâ ilâhe" ifâdesindeki nefy bölümü ile kendisine düşman olan nefs, hevâ ve şeytanın isteklerinin hükümranlığına son verir. İsbat bölümünü ifâde eden "illallâh" kısmı ise Cenâb-ı Hakk'm ve onun askerleri (Tevbe, 9/40) durumunda olan kalb, ilim, Kuran. sünnet ve ilhâmın hâkimiyetlerini ortaya koyar. Hakk'm askerlerinin hâkimiyeti hâsıl olunca da kalb, tabiat kuyusundan Allâhü Teâlâ'nın yakınlık fezâsma yükselir. (Necmüddîn el- Kübrâ, *Risâle ile 'l-Hâim,* s. 78) Kelime-i tevhid zikrinde aslolan nefy değil, isbattır; fakat sonradan meydana gelen şeyler için nefy de gerekli olmaktadır. Aslında tek bir varlıktan başka bir şey olmadığı halde kâfirlerin vehimlerini ortadan kaldırmak için kelime-i tevhîde nefy bölümü ilâve edilmiştir. (Necmüddîn el-Kübrâ, *Usûlü Aşere,* s. 60) Krş.; Yiğitbaşı Velî, *Risâle-i Makalât-ı Şeyh Muhyiddîn-i Arabî,* vr. 220b

[16] Muhammed, 47/19

[17] Bakara, 2/152

Nebî (salla'llâhü aleyhi ve sellem) de: *"Zikrin en faziletlisi Lâ ilâhe illallâh'ttr."'*[9] demektedir. Meşâyih, *"Ve Allâh'm ipine sımsıkı sarılın!"*[90] âyetindeki **"habl** (ip)"den murâdm *tevhid zikri* ve *usûl-i esmâ* olduğunu söylemişlerdir. Yine, *"Ve ihsanda bulunun! Kuşkusuz Allah ihsânda bulunanları sever"* âyetindeki "ihsan", ***tevhîd*** ve ***usûl-i esma*** olarak yorumlanmıştır.[20 21]

Meşâyih, tarîkate yeni girmiş mübtedî durumundaki müridlerine ***darb-ı esma zikrini*** telkin ederler. Yiğitbaşı Velî'ye göre bunun başlıca sebebi şudur: insanın kalbi taşa benzer; o taşın içinde ilim pınarları, mârifet çeşmeleri ve hikmet ırmakları gizlidir. ***Darb-ı esma*** sâyesinde o katı taş çatlayıp kınlır ve böylece içindeki ilim pınarları, mârifet çeşmeleri ve hikmet ırmakları dışarı taşıp akmaya başlar.[22] Bu, az bir zikirle gerçekleşmez; zikr-i kesir lâzımdır.[23] Şu durumda Hak Teâlâ ***darb-ı tevhîd*** ve ***usûl-i esmayı*** insanlara ihsân etmek sûretiyle onlarda bulunan türlü hazînelerin ortaya çıkmasına; bedeni onlara âlet kılmak suretiyle de bu ortaya çıkan hazîneleri bünyelerinde toplamalarına imkân vermiş olmaktadır.[24]

Zikir kalbe iyice yerleşirse tıpkı şeytana yaklaşan insanın çarpılması gibi, o kalbe yaklaşan şeytanın çarpılıp hastalığa tutulacağını bildiren sûfîler vardır.[25] [26] *"Allâh 'ı anmaktan uzak yaşayana, yanından hiç ayrılmayacak bir şeytanı arkadaş olarak veririz"* âyeti buna işâret etmektedir, kalp lekelendiği zaman şeytan onu arzu ederek ona doğru yaklaşır. Çünkü kalbin duruluğu, zikir ve

---

[18] îbn Mâce, Edeb, 55

[19] Âl-i İmrân, 3/103

[20] Bakara, 2/195

[21] Yiğitbaşı Velî, *Risâle-i Tevhîd,* vr. 48[8]; Aynca bk.: *Mukaddimetü's-Sâliha,* vr. 27[b] vd.

[22] Burada *"...Kalbleri Allâh'm zikrinden bomboş ve kaskatı kesilmiş olanların vay hâline... "* (Zümer, 39/22) ve *"...Sonra kalblerinizyine katılaştı, taş kesildi; hattâ ondan daha katı. Çünkü taşın öylesi vardır ki ondan ırmaklar kaynar. Öylesi de vardır ki yarılır ve ondan su fışkırır. Öylesi de vardır ki Allah korkusundan dolayı yukarıdan aşağıya doğru düşer, yuvarlanır... "* (Bakara 2/74) âyetlerine işâret vardır, buradan da anlıyoruz ki; nasıl ki taş katılaşınca ancak kuvvetli bir balyoz darbesiyle kırılabilirse, katılaşıp taşlaşan bir kalp de ancak sürekli *darb-t esmâ* zikriyle yumuşatılabilir.

[23] Yiğitbaşı Velî, *îrfânü'l-Maârif,* vr. 30[a]

[24] Yiğitbaşı Velî, *Ravzatü'l-Vâsılîn,* vr. 79°

[25] el-Kuşeyrî, *er-Risâle,* s. 225

[26] Zuhruf, 43/36

murakabe ile muhafaza altına alınmıştır ve zikrin kendine has bir nûru vardır. İnsanların ateşten korkup kaçtığı gibi, şeytan da o nurdan kaçar.[27] Zikir ateşi (nûru) ile şeytan ateşi arasında fark vardır. Bu iki ateş arasındaki fark, ancak hal ile bilinir. Zikir ateşi, saf, süratli ve yukarılara doğru yükselen bir ateştir. Şeytan ateşi ise bulanık, puslu, karanlık ve ağır hareketlidir.[28] Zikir ateşi, Allah ile kul arasındaki bütün engelleri, perdeleri yakar ve kişiyi ona yükseltir.[29]

Bâzı mutasavvıflar, zikir yaptırmayı nâfîle namaza tercih etmişler ve halvetteyken çokça zikir yaptırıp az namaz kıldırmışlardır. Çünkü zikrullâhı nâfîle namazdan daha faziletli ve daha yüce gören bu mutasavvıflar şu görüştedirler: Namaz kişiyi görünen kötülüklerden (fahşâ-i zâhire/münker-i zâhir) alıkoyar; ama görünmeyen kötülüklerden (fahşâ-i bâtme) alıkoyamaz. Zira öyle zaman olur ki kişi namaz kılmaktadır; ama gönlü gizli kötü düşüncelerle doludur. îşte zikretmek kişinin içini bu tür kötü düşüncelerden temizleyerek onu nazargâh-ı İlâhî hâline getirir. Tâlibin gönül aynası silinip parlatılmalıdır ki her iki dünyânın hakikatleri de onda görünsün. Nitekim Allâhü Teâlâ *"Kuşkusuz namaz, fahşâ ' ve münkerden (her türlü kötülükten) alıkoyar. Ve muhakkak ki Allah'ın zikri daha büyüktür"*[30] buyurmuyor mu? Öyleyse dervişe düşen, farz ve sünnet namazları kıldıktan sonra kalbini tezkiye etmek maksadıyla hemen zikrullâha koyulmaktır.[31] *Bâtın ilmi,* ancak tevhid telkini ve devamlı zikir ile elde edilebilir.[32] Tarîkatin en önemli beş esâsından biri, devamlı zikirdir.[33]

Eğer mürid, *tevhid* zikriyle meşgül olur ve bunun neticesinde bâzı mânevi tad ve hâller *(veled-i kalb)* hâsıl olursa Allah'ın diğer isimlerini zikretmek süreriyle sülûke devam edebilir. Sürekli esmâ zikriyle meşgül olmaya devam ederse, bu kez *zikr-i dâim* denilen sürekli zikir hâline kavuşur. Bu durumu müellifimiz şu misalle izah etmektedir:

"Çünki kabildir kâğıt ism-i Hüdâ 'nın resmine

Nîçün kabil olmaya kalbi veled her ismine "[34]

---

[27] es-Sühreverdî, *Avârif,* s. 574

[28] Necmüddîn el-Kübrâ, *Fevâihu 'l-Cemâl,* s. 95

[29] Necmüddîn el-Kübrâ, *Risâle ile 'l-Hâim,* s. 80

[30] Ankebût, 29/45

[31] Yiğitbaşı Velî, *bfânû'l-Maârif,* vr. 30ᴮ-30ᵇ, 32ᵇ

[32] Yiğitbaşı Velî, *İrfânü'l-Maârif,* vr. 33ᵇ

[33] Yiğitbaşı Velî, *Risâletü'l-Hüdâ,* vr. 2'

[34] Yiğitbaşı Velî, *Câmiu'l-Esrâr,* vr. 2"

Hikmet sâhibi âlimlerden biri meşâyihten birine, “kişiler farklı farklı mizâca sâhipken, herkese aynı şekilde yapılan bir zikir telkini nasıl olur da hepsinin birden kötü ahlâkım giderebilir?” suâlini yöneltmiş, o da bunu şöyle cevaplamıştır: Bu telkin, Hakk’a mazhariyeti sürekli olan ve herkese ulaşabilen rûhânî bir nûrdur ki kötü ahlâkın her birini Cenâb-ı Hakk’m gayretiyle kahredip kendi tabîatine döndürerek ***veled-i kalb***[205 35] hâsıl olup kişiyi ***devamlı zikre,*** erdirir.[36]

Çokça zikretmeye dâir müellifimizin ortaya koyduğu deliller şunlardır: Allâhü Teâlâ şöyle buyurur: *“Ve Allâh ’ı çokça zikredin! Umulur ki kurtulursunuz. ”*[37] Bu âyette işaret edilen mânâ şudur: Telkinden sonra çok sâlih amel ve çokça zikir kalbe tesir eder. Kalbin temizlenmesinin yöntemlerini bâzen kal ehli kimseler de bildirebilirler; ancak ***veled-i kalp*** tohumunu ekemezler. Bâtın âleminde Hak ile âşinâlık, yalnızca hal ehli şeyhler vâsıtasıyla gerçekleştirilebilir.[38]

Zikr-i kesir de denilen ***zikr-i dâimi*** meşâyihten bâzılan günde yirmi dört saat, bâzıları da alınıp verilen nefeslerin tamâmında zikretmek, şeklinde anlamışlardır.[39] Ne var ki insandaki zâhir kalp fânidir; yorulmak, uyumak ve ölürken uyuşup söyleyememek gibi özellikleri vardır. Yine de bu hâliyle bile insan için bir sermâyedir. İşte bu sermâye henüz eldeyken hiç yorulmayan, uyumayan ve ölmeyen başka bir gönle daha sâhin olmak gerekir ki bu, gönülde kalbî zikir de demek olan devamlı zikre kavuşulabilsin, Bu zikir, beden öldükten sonra kesilmez. Zîra mü’mînlerin ölmeyeceği, bilakis fâni dünyâdan bakî dünyâya naklolunacağı bildirilmiştir. Meşâyih ıstılahında bu ölmeyen mü’min, devamlı zikre kavuşmuş mü’min batinıdir ki buna ***veled-i kalp*** veya ***hal cismi*** denir.[40] Nitekim zikrin devamlılığı kalbi temizler ve îman, amel, telkîn ve Kur’an nûru o pak kalbi kaplayarak onu diriltir ve

---

[35] *Veled-i Kalb:* Devamlı zikir neticesinde mti’minin sâhip olduğu, Allâh’ı sürekli zikreden ve hiç

ölmeyen bâtındır (kalb). Bu tür kalpte hâsıl olan zikr-i dâim sonucu oluşan mânevi halâvete de *veled-i kalp* (kalbin çocuğu) denir. (Bk.: Yiğitbaşı Velî, *Risâle-i Tevhîd,* vr. 47ᵃ; *İrfânü’l-Maârif,* vr. 27ᵇ-28ᵃ) ' '

[36] Yiğitbaşı Velî, *Risâle-i Tevhîd, vr.* 72“

[37] Cum’a, 62/10

[38] Yiğitbaşı Velî, *Mukaddimetü’s-Sâliha,* vr. 28“

[39] **Necmüddîn el-Kübrâ** ise devamlı zikri, “Allah’tan başka her şeyi unutarak sâdece onu zikretmek, hatırda tutmak” şeklinde tanımlamaktadır. (Necmüddîn el-Kübrâ, *Usûlü Aşere,* s. 58)

[40] Yiğitbaşı Velî, *Risâle-i Tevhîd,* vr. 47ᵃ; *İrfânü ’l-Maârif* vr. 27ᵇ-28ᵃ

kuvvetlendirir.[41]

Hattâ sürekli zikir sâyesinde zâkirin bütün organları da zikr-İ dâime erer. Nitekim, devamlı “Allah, Allah...” diye zikretmekte olan bir kimsenin başına bir odun düşüp kafasını yarmış ve kan akmaya başlamış olduğu bir esnâda, akan kanların bile yerde “Allah, Allah...” kelimelerini yazdığı görülmüştür.[42] Demek ki dâimî ve samimî zikir, kişinin etine, kemiğine ve kanına bile nüfuz ve tesir edebilmektedir.

Hak Teâlâ, cümle esmasıyla sürekli kendini zikreder. Her insanın rûh-i ulvîsi de sürekli Cenâb-ı Hakk’ın bu zikrinin bâzen birine, bâzen öbürüne mazhar olmaktadır. Bu durum hiçbir kesintiye mâruz kalmaksızın sürüp gider.[43] İnsan Allâhü Teâlâ’nın hangi ismine mazhar olmuşsa o ismin nurunun feyzi, rûh-i ulvîden bedene ve kalbe sürekli akar durur. Eğer mazhar olunan bu isim Ce/nd/’den ise kişiden güzel davranışlar, ***Celâl*** ’den ise hatâlı fiiller sâdır olur. Ancak insanın iyi veya kötü cüz’î irâdesiyle yaptığı tercihleri, bedenin iyi veya kötü fiilleri ve dilin iyi veya kötü konuşmaları, hep kalbin bu yöndeki talebinden doğmaktadır.[44]

Usûl-i tevhîd kalbî zikir olup bu, veledin ***(yeled-i kalb)*** zikridir. Hafi zikir budur. En şerefli ilim bu ***tevhîd ilmidir.*** Kişiye tevhid ilminin verilmesinin vesilesi, ***tevhid zikridir.*** Cenâb-ı Hak, bu ilimden her insana liyâkati miktânnca verir.[45] Melekler, gizli ('hafi') zikri, bu tür zikre vâkıf olamadıklarından, alıp Allah’a götüremezler. Bu, kul İle Allah arasında bir sır olarak kalır.[46]

Zikri sâdece lisânen söyleyip onu kalbe nakşetmedikten sonra yapılan zikrin hiçbir anlamı ve faydası olmaz. Kalbî zikir dervişi Yüce Allâh’m kapısına ulaştırır. Bu kapının anahtan ise ***tevhid*** zikridir. ***Tevhid*** zikri sayesinde gönlünde ***ism-i zât***[47] ile ünsiyet doğan mürid, ***keşf*** ve ***keramet*** gücünü de elde

---

[41] Yiğitbaşı Velî, *Risâle-i Tevhîd,* vr. 43“

[42] el-Kuşeyrî, *er-Risâle,* s. 226

[43] Nitekim şu hadis, bu duruma işâret etmektedir: *"Kulum beni kendi nefsinde zikrederse, ben de onu kendi zâtımda zikrederim. Cemâatte andığı zaman ben de onun bulunduğu cemâatten daha iyi bir cemâatte onu anarım..."* (Buhârî, Tevhîd, 15; Müslim, Zikir, 19,21)

[44] Yiğitbaşı Velî, *Mukaddimetü’s-Sâliha,* vr. 30“, 32b-33“

[45] Yiğitbaşı Velî, *Risâle-i Tevhîd,* vr. 48b

[46] el-Kuşeyrî, *er-Risâle,* s. 225

[47] Ahmed Şemseddîn-i Mannaravî’ye göre ***ism-i zât,*** biri *“hû ”* ve biri de *“lafzatullâh (Allah) ”* olmak üzere ikidir. (Bk.: *Risâle-i Tevhîd,* vr. 41B)

eder.[48]

İnsan bünyesinde bulunan birtakım sıfat ve hasletlerin iyi mi yoksa kötü mü olduğu, ***darb-ı esmâ*** zikriyle anlaşılır. Burada ***darb-ı esma,*** mümeyyiz konumundadır. Şöyle ki: ***Darb-ı esmâ,*** evvelâ nefsin etkinliğini kırar ve böylece dervişin kötü ahlâk sayılabilecek her türlü özelliği ortadan kalkarak güzel ahlâk sâhibi biri olur ve nefsânî özellikler azalıp, rûhânî hasletler çoğalmaya başlar. Bu süreç; kesretin vahdet, vahdetin de kesret şeklinde görünmesine kadar devam eder.

İşte bu mertebeye varan mürid, Allah ile bir olduğunu anlar; ârif-i billâh ve ehlullâh olup Cenâb-ı Hakk'ın dîdânna mazhar olur ve ***Cemâl*** ile ***Celâl*** sıfatlarının bir olduğunu tüm gerçekliğiyle kavrar.[49]

Nefs-i emmâreden başlayıp nefs-i kâmileye kadar uzanan nefsin eğitim yolculuğunda ***tevhid*** zikrinin apayrı bir yeri ve önemi vardır. Nefsin yedi mertebesi, hep bu yedi ismin[50] ***darb-ı esmâ*** zikriyle meşgül olmak süretiyle bir bir aşılıp zirveye ulaşılır.[51]

Melâmetliği Malamat Edenlerden Uzak durun

Nefs-i levvâmenin kendini kınama ve yerme özelliğini kendilerine prensip edinerek tasavvuf târihine

---

[48] Yiğitbaşı Velî, *Câmiu'l-Esrâr,* vr. 2"-2b

[49] Yiğitbaşı Velî, *Câmiu'l-Esrâr,* vr. 16a-17"

[50] Bahsi geçen ve yedi dâireye benzetilen bu *yedi isim* ile *nefsin yedi mertebesi* arasında yakın bir bağ vardır. Usûlüne uygun olarak bu yedi zikir çeşidini tamamlayarak hilâfet mevldine hak kazanmak, bu yedi dâireyi sırasıyla aşmakla mümkündür, bu mertebeye yükselen sâlikte bâzı gizli sırlara ve dünyâlara âşinâ olmak sûretiyle mükâşefe başlar. Bu mükâşefenin başlangıcı da *yedi tavır (atvâr-ı seb'a)* şeklinde ifâde edilen makamlarda kendini gösterir ki kul ile Allah arasında nur ve zulmetten oluşan yetmiş bin perdenin aralanıp kalkmasıyla başlar. Bu perdeler, duyularla algılanabilen türden değildir. İşte, zikirlerin aslının yedi olduğu gibi, o yedi zikir ve yedi makama (atvâr-ı seb'a) on bin perdenin varlığı düşünülerek yetmiş bin perde denilmiştir. Yedi isimden her birini tamamlayan müride, her bir makamda bulunan on bin perde aralanarak neticede yetmiş bini de ortadan kalkmış ve Hakk'a vuslat gerçekleşmiş olur. (Vicdânî, *Tomar,* ss. 183-184)

[51] Bk.: Yiğitbaşı Velî, *Câmiu'l-Esrâr,* vr. 19" vd.

"Melâmet" veya **"Melâmîlik"** hareketi[52] olarak geçen bir grup da vardır. **el-Hucvirî,** bu zümreyi şöyle tanıtıyor:

"Bir grup vardır ki; bunlar halkın kendilerini hor ve hakir görme yoluyla nefslerini edeplendirmek için nefs riyâzeti amacıyla ***melâmet*** denemeleri yaparlar. Böylece nefslerinden öç alırlar. Çünkü bu topluluğun geçirdiği en hoş zaman, nefslerini belâ ve zillet içinde bulduğu vakittir."[53] **Melâmîlik** hareketinin kurucusu sayılan **Hamdun Kassâr** (V. 894) nefsi yerme ve küçük görme husûsunda bir kimsenin, nefsinin Firavun'un nefsinden daha hayırlı olduğunu zannetmesi durumunda kibirlilik göstermiş olacağını söyler.[54]

Melâmîlik'le ilişkisine kısaca işaret ettiğimiz nefs-i levvâme konusunu Ahmed Şemseddîn-i Marmaravî'nin görüşleri doğrultusunda anlatmaya devam edelim: Ona göre bu ikinci tür nefs, kalp makamında bulunmakta olup, seyri Allâh'm seyridir *(seyrullâh).*[55] Başlıca sıfatlan; kınamak, heves, hîle, kendini beğenme (ucub), temenni, kahır ile bunlann zıddı durumundaki teslim, tevâzu, tevekkül

---

[52] *Melâmet:* Sözlükte; kınama, ayıplama, kötüleme ve karalama gibi mânâlara gelir. (Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* s. 324) III. H./X. M. yüzyılda Horasan erenlerinden Hamdun Kassâr'ın (V. 271 H./894 M.) fikrî liderliğiyle başlamış bir zühd hareketidir. Melâmîliğe göre Allâh'a birtakım kıyâfet, tören, âdet, gelenek ve zikir toplantıları ile kavuşmak mümkün değildir. Vuslat; Hakk'a bağlanmak, halka hizmet, toplum içinde yaşamak tevâzuu ve aşkı ile gerçekleşir. Bu anlayışın temel esasları şunlardır: a) Kınayanın kınamasından korkmamak, b) Hayrı gizlemek, şerri açığa vurmak, c) Nefti kötülemek. Bir tarikat olmaktan çok, her tarikatta belli ölçülerde iz bırakmış bir anlayış olan Melâmîlik, zamanla bozularak lâubâli ve kayıtsız sûfîlerin yolu hâline gelmiştir. (Kara, *Tasavvuf ve Tarikatlar,* s.. 255-260)

[53] el-Hucvirî, *Keşfü 'l-Mahcûb,* s. 151

[54] el-Kuşeyrî, *er-Risâle,* s. 426

[55] Başka müellifler, nefs-i levvâmenin seyrinin Allah üzerine *{seyr alellâh)* olduğunu söylemektedirler. (Bk.: Erzurumlu İbrâhim Hakkı, *Mârifet-nâme,* ss. 568, 579; *Atvâr-ı Seb'a,* Anonim, Süleymâniye Ktp., İbrâhim Ef., 461/1, vr. 9a; *Atvâr-ı Seb'a Risâlesi,* Anonim, Süleymâniye Ktp., H. Hayri-Abdullah Ef., 62, vr. 13b)

ve kanâattir.[56] Nefs-i levvâme iki türlü davranış biçimiyle karşımıza çıkar: **Birinci grup levvâme nefs sahipleri, hiçbir hileye başvurmaksızın açıkça veya birtakım hileli yollara sapıp gizlice Cenâb-ı Hakk'ın yasakladığı davranış biçimlerini sergilerler. Bu sınıfa giren ve sûfî geçinen tipler, hem harama bakarlar ve hem de:**

"Biz Hakk'm cemâlini, kemâlini, varlığım ve sıfatlarını bunların yüzlerinde müşâhede kılarız; bizim bakışımız ve muhabbetimiz hakkânîdir" derler. *"Biz tevhîd ehliyiz; dünyâya dalmak bize zarar vermez. Zîra nehyolunan dünyânın kendisi değil, ona sevgi beslemektir; biz dünyânın kesretinde vahdeti müşâhede ederiz. Yönetici konumundaki ve nüfuz sâhibi kimselere yanaşıp onlarla ilişki ve dostluk kurmak ve onların dostluğunu kazanıp nimetlerinden istifâde etmek bize mâni değildir; zîra biz onları Hakk'a davet etmek için böyle davranırız"* derler. Hattâ müridlerine şu tavsiyede bile bulunurlar: *"Yeryüzünde bizden başka mürşid-i kâmil yoktur. Bize muhalefet edip başka bir şeyhe tâbi olursanız, o andan îtibâren vuslata ermekten geri kalırsınız. "*

İşte bu ve buna benzer çeşitli yanlış fikirlere kapılıp kalben ve fiilen türlü günahlara dalarlar. Aslında emmâreden sayılan bu tür düşünce ve davranışların birinci tavırda giderilmiş olması gerekmektedir.

İkinci grup nefs-i levvâme sahipleri ise dînî mâhiyeti görünüşte açıkça hakkânîdir; ancak bunlar kişiyi hal bakımından bâtıl yollara kolayca saptırabilirler. Meselâ, bu mertebede nefs, *''Sen eskiden çeşitli günahlara dalıp türlü hıyanetler yapmış bir kişi değil misin ki şimdi böyle değişmek istersin? "* diyerek birtakım olumsuz düşünceler akla getirir ve inşam Hak yolundan geri döndürmeye çalışır. Bu sınıfa giren nefs sâhipleri kalp makâmmdadırlar ki kalbi bu tür düşünce ve sıfatlardan arındırmak gerekmektedir. Bu makamda, nefs-i emmâre mertebesindeki hevâ ağacının yerine kalpte başka bir ağaç hâsıl olur ki sâlik onu sâlih amellerle sulayıp her dalında çeşitli meyveler tahsil etmeye çalışır. Bu makamda gözün meyvesi, ağlamak; dilin, ilim ve hikmet; kalbin, şevk ve ümid; nefsin, zühd ve takvâ, gönlün, vefâ ve emânet; âhiret için cennet ve onun nimetleri ile yaratıcıyı müşahede kılmaktır. Dolayısıyla bu mertebede amel, asıl maksat hâlini alır; oysa tek maksat mârifet olmalıdır. Bu sebeple bu amelî engelleri aşmak gerekmektedir ki mârifet ancak amellerin şekline değil, rûhuna yönelmekle gerçekleşebilir. Bu mertebede sâlikin kalbine ifsâd edici fikirler ve Hakk'a lâyık olmayan hatırlar gelir. Eğer kalp bunlarla beslenecek olursa nefs-i emmâredendir; yok eğer bunlardan tiksindiği halde vücûdunda bunlara karşı edilgen (münfail) olur ve giderilmesine bilfiil gücü yetmezse nefs-i

---

[56] Aynı özellikleri krş.: Erzurumlu İbrâhim Hakkı, *a.g.e.,* ss. 568, 579; *Atvâr-ı Seb'a,* Anonim,

Süleymâniye Ktp., İbrâhim Ef., 461/1, vr. 9"; *Atvâr-ı Seb 'a Risâlesi,* Anonim, Süleymâniye Ktp., H. Hayri-Abdullah Ef., 62, vr. 13b '

levvâmeden, yâni makâm-ı kalptendir. Gücü yettiği halde yeniden gelirse yine defetmeye çalışır. Zâten evliyanın çoğu vakti buna meşgul olmakla geçmektedir. Böyle olmasının sebebi, Hak Teâlâ nın, kudretiyle insan nefsini her ân eğitmekte oluşudur.[57]

Nefs-i levvâme sâhibi kul ***sâdik rüyâ***[58] görür; gönül gözü ve kulağı açılarak kalp zenginliğine ulaşır ve her tarafı nurla dolmaya başlar.[59] Nefs-i levvâme mertebesinde sâlikin kalbine İlâhî ve İnsanî olmak üzere iki türlü perde ilişir ve bu perdeler çoğunlukla İlmî perdelerdir. Zîrâ bu makamda sâlik, sâlih amellere, zühd ve takvâya sımsıkı sarılır. İşte bu iltifat, onu ruhânî amellerden perdeler.[60]

Ricâlü'l-Gayb

Bilinmeyen Hak dostlan, ricâlullâh veya gayb erenleri diye de adlandınlan ***ricâlü'l-gayb*** kavramı, tasavvuftaki Allah dostluğunun gizliliğine işâret sayılır. Gökkubbenin altındaki velîlerin kimler olduğunun Cenâb-ı Hak'tan başka hiç kimse tarafından bilinemeyeceği anlayışı, "velâyet sırrının esrânnı ortaya koymaktadır.

Buna göre Allah, dünyânın cismânî düzenini sağlamak için bâzı insanların birtakım görevler üstlenmesini dilediği gibi, âlemdeki mânevi ve rûhânî intizâmın korunması, hayırların temini, kötülüklerin giderilmesi için de sevdiği bâzı kullarım görevlendirmiştir. Herkes tarafından kolayca tanınmadıkları veya gizli olan hakikatlere ve sırlara vâkıf oldukları için ***ricâlü'l-gayb*** adı verilen bu seçkin kişilerin kendi aralarında bir hiyerarşi vardır. Ancak her mertebedeki ***ricâlü'l-gaybm*** adlan ve hiyerarşideki yerleri çeşitli kaynaklarda farklı şekillerde gösterilmiştir. Meselâ, **Ebû Bekir Muhammed b. Ali b. Ca'fer el-Kettânî'ye** (V. 934) izâfe edilen en eski rivâyetlerden birinde[61] ***ricâlü'l-gayb,*** aşağıdan yukarıya ***nükabâ, nücebâ, ebdâl, ahyâr, umud*** ve ***gavs*** şeklinde[62]

---

57 Yiğitbaşı Velî, ***Atvâr-nâme-i Seb'a,*** vr. 38"-41b; Ayrıca bk.: ***Câmiu'l-Esrâr,*** vr. 19b-20"

58 ***Rüyâ-iSâdıka*** için bk.: Bu çalışmanın "Rüyâ ve Tâbirleri" kısmı, (s. 272 vd.).

59 ***Nefs 'in Yedi Mertebesine Dâir Risâle,*** Anonim, Süleymâniye Ktp., Kasîdeci-zâde, 703/6, vr. 77b- 78"

60 BâlîSofyavî, ***a.g.e„*** vr. 1 IIb-112b

61 Bk.: Ebû Bekir Ahmed b. Ali Hatîb el-Bağdâdî, *Târihti Bağdâd,* Beyrut, ts., c. III, ss. 75-76

62 Zünnûn el Mısrî (V. 245 H./859 M.) de aynı sıralamayı vererek bunların sayılarını şöyle belirtir:

gösterilirken, **Muhyiddin ibn Arabî (V.** 1240) bu hiyerarşinin en altına ***melâmiyye, tnuhaddesûn, ahillâ*** ve ***ümenâ*** gibi sayılan belli olmayanları da eklemek süreriyle ana hatlanyla ***mustafûn/müctebûn, nükabâ, ahyâr, nücebâ, ebdâl, evtâd, imâmân,*** ve **kutub** şeklinde sıralamıştır,[63] [64] [65] Büyük peygamberlerin yerine, onlardan *'bedel'* sayılan bu kişiler, *"Allâh in yeryüzünü kendilerine musahhar kıldığı''* kimseler olarak değerlendirilmişler ve *"Rabbinin ordularını ondan başka kimse bilmez"*[331] âyeti de onlara bir işâret sayılmıştır. Bu zatlann, âlemin intizam sebebi olduğuna ve insanlann İşlerini tanzîm ettiklerine inanılır.[66] Aynca *"O, yeryüzünde sâbit dağlar (revası) yerleştirdi. "Yeryüzünü döşedik ve oraya sâbit dağlar (revâsî) yerleştirdik. " "Andolsun ki Allah İsrâiloğulları 'ndan söz almıştı. Onlardan on iki reis seçip göndermiştik. "*[67] ve *"Sonra Allah yedi semâyı iki günde yarattı. Her semâya kendilerine âit kısımları vahyetti. Biz dünyâ semâsını kandillerle donattık ve onu koruduk... "*[68] âyetleri de mutasavvıflarca bu kimselerin varlığına işâret olarak değerlendirmişlerdir.

Ricâlü'l-gayb inancının İslâm'daki yeri öteden beri hep tartışıla gelmiştir. Bu konuda rivâyet edilen bâzı hadislerin sıhhat dereceleriyle ilgili tartışmalar, bir kısım müellifleri bu düşüncenin kaynağını ehl-i sünnet dışında aramaya sevketmiştir. Aslında başlı başına bir tasavvufî düşünce sistemi kuran, fakat tasavvufun herkesçe anlaşılması güç bâzı konulan (bilhassa **İbn Arabî** ve düşünce sistemi) ile

---

"Nükabâ üç yüz, nücebâ yetmiş, büdelâ kırk, ahyâr yedi, umud dört ve gavs da bir kişidir. " (Bk.: es-Seyyid Muhammed Emin îbn Âbidîn, *Îcâbetü'l-Gavs bi-Beyâni Hâli'n-Nükabâ ve'n-Nücebâ ve 'l-Ebdâl ve 'l-Evtâd ve 'l-Gavs [İcâbetü 'l-Gavs] (Mecmûatü Resâil-i İbn Âbidîn* içinde), İstanbul, 1224 H./1809 M., s. 269) "

63 Bk.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 266-383

64 Bk.: Hacc, 22/65; Lokman, 31/20; Zuhruf, 43/13; Câsiye, 45/13

65 Müddessir, 74/31

66 Haşan Kâmil Yılmaz, *Tasavvuf Meseleleri,* İstanbul, 1997, s. 238; Yılmaz, *İslâm Tasavvufu* (et- Tûsî'nin *el-Lüma'* adlı eserinin tercümesi içinde), ss. 541-543; Süleyman Uludağ, "Abdal", *DİA,* c. 1, s. 59. *Ricâlü T-gaybm* âlemin işlerini tanzîm edişinin sebebini **İsmâil Hakkı Bursevî (V.** 1137 H./1725 M.) şöyle îzah eder: Bütün eşyâ, Allâhü Teâlâ'nm *Kayyûm* ismi tahtında dâhildir ve insanı kâmil de bu isimle muttasıftır. Onun için âlemin mülk, melekût ve dört bir yönüne *aktâb, imâmân evtâd-ı erbaa* ve *ebdâl* gibi *ricâlü'l-gayb* konmuştur ki âlem bunlarla korunur. (Bursevî, *Kitâbü'n- Netîce,* c. II, s. 82-83)

67 Mâide, 5/12

68 Fussılet, 41/12

"sûfiyyetü'l-erzâk" (sûfîliği bir geçim yolu olarak kullananlar) ve ***"sûfiyyetü'r- resm"*** (âdâb ve erkânla yetinen şekilci ve merâsimci kimseler) dediği bâzı mutasavvıflara yönelttiği sert eleştiri ve ithamlanyla tanınan[69] **İbn** Teymiyye (V. 1328) ile **İbn Haldun** (V. 1406) bu grubun başında gelmektedir. ***Ricâlü'l-gayb*** olduğu söylenen bâzı kimselere, onları Allâh'a ortak gösterir gibi olağanüstü güçler ve yetkiler atfetmenin İslâm inancıyla bağdaştınlamayacağını söyleyen **İbn Teymiyye,** bu tür bir anlayışın daha çok ***hıristiyanlann*** ve aşın ***Şiî*** fırkalarının inanış biçimlerini yansıttığını belirtmektedir.[70] Bununla birlikte, prensip olarak Allâh'm velî kullarından olağanüstü haller zuhûr edebileceğini; Allâh'ın bâzı seçkin kullanna nûrunu ve birtakım esrân başka İnsanlann bilemeyecekleri bir şekilde (gayben) bahşedebileceğim ve bunların sâlih ve velî kullar olduklarım çoğu insanın bilemeyeceğini; Hakk'ın sırlarının Allah ile onun evliyâ kullan arasında olduğunu da bir vâkıa olarak kabul ettiğini[71] îtiraf etmektedir ki bunu, onun ***ricâlü'l-gayb*** telakkisini teorik olarak zımnen kabul etmekte olduğuna işâret sayabiliriz. Tabiî bu anlayışın **İbn** Arabî'ninkinden çok farklı olduğu açıktır. **İbn Haldun** ise ***kutub*** ve ***ebdâl*** telakkisinin[72] ilk defa ***Irak*** sûfîlerinde görüldüğünü ve bu sebeple ***ricâlü'l-gayb*** ile ilgili diğer kavramların ortaya çıkışında ***Şia'nın*** ve ***Rafızîliğin*** etkili olmuş olabileceğini ileri sürmektedir.[73] Nitekim *İranlı* yazarlar, ***abdal*** terimini XII. yy.dan îtibâren

---

69 İbn Teymiyye'nin tasavvufa bakışı ile ilgili olarak bk.: Tıblâvî Mahmud Sa'd, *İbn Teymiyye'de Tasavvuf,* Tere.: Ali Durusoy, İstanbul, 1989; Mustafa Kara, *İbn Teymiyye'nin Tasavvuf Istılahlarına, İlk Sûfîlere ve Tasavvuf Klasiklerine Bakışı,* Yusuf & Afşin Matbaası, Ankara, 1997; Süleyman Uludağ, "Tasavvuf Karşıtı Akımlar ve İbn Teymiyye'nin Tasavvuf Felsefesi", *îslâmiyât,* c. II, sayı: 3, Temmuz-Eylül 1999, ss. 39-66

70 Bk.: Takıyyüddîn Ebu'l-Abbâs Ahmed İbn Teymiyye, *Resâil ve Fetâvâ,* Tahkik: Muhammed Reşîd Rızâ-Muhammed el-Enver Ahmed el-Baltacı, (5 cilt, 2 mücelled hâlinde), Kahire, 1992, c. I, ss. 88-95. **İbn Teymiyye,** sûfîlerin *"ricâlü'l-gayb"* dedikleri kişilerin cinlerden ibâret olduğunu söylemektedir.(Bk.: İbnTeymiyye,*Mecmûatü'r-Resâili'l-Kübrâ,* Beyrut, 1979, c. I, s. 72)

71 İbn Teymiyye, *Resâil ve Fetâvâ,* c. I, ss. 94-95

72 Tasavvufta *ebdâl* telakkisi, çeşitli müelliflerce az çok farklı şekillerde açıklanmış olsa da bütün tasavvuf zümreleri arasında benimsenmiş ve zamanla aynı mânâda değer kazanan *ricâlü'l-gayb* anlayışıyla bütünleşmiştir.

73 İbn Haldun'un bu konudaki görüşleri için bk.: îbn Haldun, *Şifâü's-Sâil,* ss. 263-265 *(^Mukaddime* 'de Tasavvuf îlmi" bölümü)

daha ziyâde heterodoks[74] dervişleri tanımlamak için kullanıyorlardı.[75] Ne var ki ehl-i sünnet ulemâsından bu görüşe pek katılan çıkmamış ve hattâ sûfîlerden başka bâzı âlimler de bu kavramı kullanmakta bir sakınca görmemişlerdir. Özellikle **Ahmed b. Hanbel (V.** 855) gibi bir mezhep imamı ve hadisçinin bu konuda rivâyetlerde bulunması, yukarıdaki ithamın geçersizliği için fiilî bir delil[76] olsa gerektir. Esâsen **Fuad Köprülü'nün** de işâret ettiği gibi bu telakki, daha milâdî X. yy.da (hicri IIL-IV. asırlar), ehl-i sünnetten ***Sâlimiyye*** ve ***Hanbeltyye*** Arkalan arasında klasik bir mâhiyet almıştır.[77] Dolayısıyla bu görüşün daha bu asırda ortaya çıkmış olması ve ehl-i sünnet anlayışım benimseyen bâzılannca da uygun görülmesinin onun ***Şiî*** menşe'Ii olmasına engel teşkil etmeyeceği düşünülebilirse de **îbn Teymiyye** ve **îbn Haldun'un** ileri sürdükleri **"'*ebdâl*** anlayışının ***Şîa*** ve ***Râfiziyye*** kaynaklı olduğu" şeklindeki görüşün yanlışlığı ve geçersizliği böylece kuvvet kazanmış olmaktadır.

Tasavvuftaki ***ricâlü'l-gayb*** anlayışının temel dayanağım, bilhassa **Mubatnmed b. Ali el-Hakîm et-Tirmizî** (V. 295 H./888 M.) tarafından nakledilen şu hadîs-i şerif oluşturmuştur: *"Bu ümmetim içinde* **İbrâhim** *tabiatı üzere kırk,* **Mûsâ** *tabiatı üzere yedi,* **Isâ** *tabiatı üzere üç,* **Muhammed** *(aleyhisselâm) tabiatı üzere bir kişi bulunur. Bunlar derecelerine göre halkın efendisi sayılırlar.* "[78] Gerçi *ebdâl, evtâd,* ***nücebâ, aktâb*** gibi ***ricâlü 'l-gaybden*** olan kimseler hakkında rivâyet edilen hadislerin sıhhat dereceleriyle ilgili olarak farklı değerlendirmeler vardır. Ne var ki bu konuda en aşın ve sert tavrı sergileyen **İbn Teymiyye** bile hadislerin bir kısmım, özellikle de *"ebdâl"* hadîsini, **Ahmed b.**

---

74 *Heterodoks:* Bir ilâhiyat ve sosyal târih terimi olarak; kabul edilmiş resmî din anlayışına, yâni Ortodoksluğa (Sünnîlik) zıt ve aykın olan bir tür din anlayışı mânâsına gelen bu kavramın siyâsî, sosyal ve teolojik yönleriyle ilgili bir değerlendirme için bk.: Ocak, *Babaîler İsyânı,* ss. 77-78; Ahmet Yaşar Ocak, *Türk Sûfılığine Bakışlar,* II. baskı, İstanbul, 1996, ss. 15-19

75 Bk.: Ocak, *Babaîler İsyanı,* s. 67

76 Yılmaz, *Tasavvuf Meseleleri,* s. 241. Aynca bk.: Uludağ, "Abdal", *DİA,* s. 60

77 Bk.: M. Fuad Köprülü, "Abdal", *Türk Halk Edebiyatı Ansiklopedisi,* İstanbul, 1935, c. I, s. 25

78 el-Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ,* c. I, s. 24; Aynca krş.: Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned,* c. I, s. 112; c. V, s.

322; c. VI, s. 316 '

Hanbel'in *MüsnecT*inde yer almasından dolayı reddedememiştir.[79] [80]

Müsned'de yer alan hadislerden bâzılan şöyledir: *"Bu ümmet içinde* **İbrahim'e** *(aleyhisselâm.) benzeyen ebdâl otuz kişidir. Bunlardan bir adam (racül) ölünce Allah yerine bir başka adamı bedel olarak geçirir. "*[81] *"Ebdâl, Şam halkmdandır ve kırk kişidir. Bunlardan ölen bir adamın (racül) yerine Allah başka bir adamı bedel olarak geçirir. Yağmur onlar sâyesinde yağar; onlar sayesinde düşmana karşı galip gelinir ve Şam halkı da onlar sâyesinde azaptan kurtulur. "*[82]

İbn Mes'ûd'un (r.a.) rivâyet ettiği ve **İbn Asâkir'in** tahrîc ettiği bir hadîs-i şerife göre de: *"Allah'ın, halk (yaratılmışlar) arasında* Adem *kalbi üzere olan üç yüz,* **İbrâhim** *kalbi üzere kırk,* **Cebrâil** *kalbi üzere beş,* **Mîkâil** *kalbi üzere üç ve* **İsrafil** *kalbi üzere de bir kişi vardır.*[83] [84] *Eğer bunlardan tek olanı vefat ederse onun yerine Allah üçlerden birini geçirir; üçlerden biri vefat ederse onun yerine beşlerden birini geçirir; beşlerden biri vefat ederse onun yerine yedilerden birini geçirir; yedilerden biri vefat ederse onun yerine kırklardan birini geçirir; kırklardan biri vefat ederse onun yerine üç yüzlerden birini geçirir; üç yüzlerden biri vefat ederse onun yerine diğerlerinden (avamdan/halktan) herhangi birini geçirir ki Allah, mahlûku onlarla diri tutar, öldürür, nebâtı bitirir ve belâları defeder. "* **İbn Mes'ûd'a:** "Allah onlarla nasıl diriltir ve öldürür?" diye sorulunca: "Çünkü onlar Allâhü

---

[79] Yılmaz, *İslâm Tasavvufu (el-Lüma' Tercümesi),* s. 543. Ayrıca bk.: Uludağ, "Abdal", *DİA,* s. 60

[80] *Ebdâl* hadislerinde bu zümrenin sayısı yedi, otuz, kırk, altmış, yetmiş, seksen gibi farklı rakamlarla ifâde edilmekte ve bu farklılığa sonraki müelliflerde de rastlanmaktadır. Bizce bunun en önemli sebebi, *ebdâl* kavramıyla aynı zamanda *kutub, imâmân* ve evrârfdan oluşan ilk yedi kişi ya da tamâmıyla bütün *ricâlü'l-gayb* anlayışının da kastediliyor olmasıdır. Dolayısıyla faiklı sayılarla ifâde edilen *ricâlü'l-gayb* zümreleri *evtâd, kutub, nükabâ, nücebâ, recebiyyûn,* vb. gibi kendi özel isimleriyle değil; *ricâlü'l-gayb* genel olarak kavramının yerine de kullanılan *ebdâl*kelimesiyle ifâde edildiğinden rakamlarda bu tür karışıklıklar meydana gelmiştir.

[81] Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned,* c. V, s. 322; Krş.: es-Sülemî, *Tabakat,* s. 2

[82] Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned,* c. 1, s. 112

[83] Bu kimseler ve özellikleri için bk.: îbn Arabî, *Fütuhat,* c. XI, ss. 300-304

[84] Burada zikredilen, *ricâlü'l-gaybten* vefat edenlerin yerine bir alt zümreden birinin geçmesi biçimindeki hiyerarşik yapıyı **îbn Arabî** de aynen kabul etmektedir. **(Bk**: îbn Arabî, *Fütuhat,* c. II, s. 400)

Teâlâ'dan, ümmetlerin çoğaltılmasını isterler, Allah da çoğaltır; büyük bir nezâket içerisinde duâ ederler; yağmur yağmasını isterler, yağmur yağar; onlar isterler, yeryüzünde türlü nebat biter; onlar duâ ederler, onların sâyesinde türlü belâlar def olunur" demiştir.[85]

Başta mutasavvıflar olmak üzere ***ricâlü'l-gayb*** anlayışım benimseyenlerin dayanak olarak kabul ettikleri hadisler,[86] **Enes b. Mâlik, Ubâde b. Sâmit, Abdullah b. Ömer, Ali b. Ebî Tâlib, Abdullah b. Mes'ûd, Avf b. Mâlik, Ebû Saîd el-Hudrî** ve **Muaz b. Cebel** gibi sahâbelerden rivâyet edilmiştir. Önemli bir kısmı **Peygamber Efendimiz'in** (salla'llâhü aleyhi ve sellem) sözü ***(merfû hadis),*** bâzıları da Hz. **Ali** ve **Ebu'd-Derdâ'nın** (r.a.) sözü ***(mevkuf hadis)*** olarak nakledilen bu rivayetlerin büyük bir kısmı, **Ahmed** b. Hanbel'in A/us'rcet/'inde yer almaktadır. ***Müsrıed'deki*** hadisler, senedleri zayıf olduğu gerekçesiyle tenkit edilmiştir.[87] Diğer kitaplardaki rivâyetler ise güvenilirlik bakımından başlıca dört tabakaya[88] ayrılan kaynakların ancak üçüncü ve dördüncü tabakalarında yer almaktadır.[89]

Meşâyihten biri Hz. Peygamber'i (salla'llâhü aleyhi ve sellem) rüyâsmda görür ve ona Allâhü Teâlâ'nın yeryüzünde ***evtâd*** denilen dostlarının bulunduğunu söyleyip söylemediğini sorar. Peygamber (salla'llâhü aleyhi ve sellem) de bunu rivâyet eden râvînin bu bilgiyi ona doğru olarak ulaştırdığını ifade eder.[90] ***R***üyânın[91] tasavvufta bilgi elde etme yollarından biri olarak değerlendirildiği[92] ve Hz.

---

85 Bk.: İbn Âbidîn,*İcâbetû'l-Gavs,* s. 271

86 *Ricâlü'l-gayb* ile ilgili hadisler ve değerlendirmesi için bk.: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Yıldırım, *Tasavvufun Temel Öğretilerinin Hadislerdeki Dayanakları,* Ankara, 2000, ss. 159-177; Yrd. Doç. Dr. Ahmet Yıldırım, "Tasavvufta Ricâlü'l-Gayb Telakkisi ve Konuyla İlgili Bâzı Rivâyetler", *Süleyman Demirel Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi,* sayı: 4, İsparta, 1997, ss. 132-147

87 Bk.: Nûruddin Ali b. Ebî Bekr el-Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid,* Beyrut, 1967, c. X, ss. 62-63. Tirmizî, *Nevâdiru 'l-Usûl* 'ünde *ebdâl* hadislerini, sahabeden bir topluluktan *merfû* ve *mevkuf* olarak Ebu'd-Derdâ'nın kavliyle kaydeder.

88 Hadis kitaplarının güvenilirlik dereceleriyle ilgili tabakalar hakkında bk.: ed-Dihlevî, *Hüccetullâhi'l-Bâliğa, c.* I, ss. 491-497

89 Uludağ, "Abdal", *DİA, s. 60*

90 el-Hucvirî, *Keşfü'l-Mahcûb,* s. 216

91 *Rüyâ* konusunda geniş bilgi için bu çalışmanın "Rüyâ ve Tâbirleri" kısmına mürâcaat ediniz, (s.

272 vd.). . - -

Muhammed'i (salla'llâhü aleyhi ve sellem) rüyâda görmenin dînen caiz olduğu göz önünde bulundurulursa, burada anlatılan rüyâ vâsıtasıyla elde edilen bu bilginin, o rüyâyı gören sûfî için ne anlama geldiği ve ne kadar kesin bir bilgi sunduğu gayet açıktır. Onun anlattığı bu rüyaya inanıp inanmamak ise diğer insanların kendilerinin bilecekleri bir husustur.

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî'nin (V. 1826) talebelerinden olmasının yanı sıra daha çok *fıkıh* ilmine vukufu ile tebarüz eden **Muhammed Emin ibn Âbidîn** (V. 1836) de *İcabetti'l-Gavs bi-Beyâni Hâli'n-Nükabâ ve'n-Nücebâ ve'l-Ebdâl ve'l- Evtâd ve 'l-Gavs* adlı risalesinde bu konudaki rivayetlere genişçe yer verip, yine bâzı hadis bilginlerinin bu rivâyetler hakkmdaki değerlendirmelerini naklettikten sonra netice olarak Suyûtî'nin[93]: "Mânevi (mânâ bakımından) mütevâtir derecesine ulaştığından dolayı bu tür rivâyetler, *ebdâlm* varlığının zaruretine kesinlik kazandırır"[94] sözünü, kendi görüşü olarak ortaya koymaktadır. Hattâ o, **İmâm-ı** Şâfiî'nin (V. 819) bu konudaki bir sözünü[95] [96] de nakleder ki bu da *fıkıh* âlimlerinin *ricâlü'l-gayb* ile ilgili olarak olumlu düşüncelerinin bir örneğini teşkil etmektedir. Ayrıca yukanda adı geçen risâlesinde konuyla ilgili görüşlerini aktarırken **İbn Âbidîn'in** en önemli kaynağının **Muhyiddin ibn Arabî** olduğu gözlenmektedir. Âdetâ o, konuyla ilgili düşüncelerine dayanak olabilecek tüm fikirlerini, **İbn** Arabi'nin *el-Fütûhâtü'l-Niekkiyye* ve

---

92 Rüyâ, sûfiler için bir bilgi elde etme yolu olduğu gibi, İbn Arabî ve İsmâil Hakkı Bursevî gibi bââ sûfîler, hadislerin bile rüyâ yoluyla Hz. Peygamber'den (salla'llâhü aleyhi ve sellem) doğrudan alınabileceğini kail olmuşlardır. *"Beni rüyâda gören, gerçekten görülmüş sayılır; çünkü şeytan benim suretime bürünemez"* (Buhârî, Ta'bîr, 10; Müslim, Rü'yâ, 1) hadîsi onlar için bu mânâda bir delil niteliğindedir. (Yılmaz, *Tasavvuf ve Tarikatlar,* s. 336)

93 Suyûtî, *ricâlü'l-gaybâen* olan *ebdâl, evtâd, nücebâ* ve *kutub* hakkmdaki hadislerin sahih olduğu görüşündedir. (Bk.: Celâleddîn es-Suyûtî, *el-Haberu'd-Dâl alâ Vücûdi'l-Kutb ve'l-Evtâd ve'n- Nücebâ ve'l-Ebdâl,* Beyrut, 1983, c. II, ss. 241-253)

94 îbn Âbidîn, *îcâbetü 'l-Gavs,* s. 272

95 İmâm-ı Şafiî'nin sözü şu şekildedir: "Allâhü Teâlâ, kelâmı esnâsmda kitabına (Kur'ân'a) yeterli ölçüde inanmamız husûsunda bizi *kutub* vâsıtasıyla istifâde ettirmiştir." (İbn Âbidîn, *a.g.e.,* s. 276)

96 Adından, *ebdâl kavramı* ve ebdâlin niteliklerini anlatan bir risâle olduğu izlenimi doğmakla birlikte *Hifyetü 'l-Ebdâl; ârif, mürid, zâhid, âbid* gibi tasavvuf ehli kimselerin tâkip etmesi gereken *hükümler* ve *samt (suskunluk)* kavramının tasavvuftaki mânâ ve önemi üzerinde duran bir eserdir. (Bk.: Uludağ, "Abdal", *DİA,* c. I, s. 59)

Hilyetü'l-Ebdâl[i2Z] adlı eserlerinden bizzat kitap ismi de zikretmek süreriyle almıştır.

Yukanda da kısaca temas edildiği gibi, *ricâlü'l-gayb* anlayışı, İslâm'ın rûhî ve mânevi hayâta müteallik yönünü oluşturan tasavvufta, özellikle **Muhyiddin ibn Arabî** sonrasında geniş bir kabul görmüştür. Nitekim, hem *Nakşî şeyhi* ve hem de bir *nıuhaddis* olan **Ömer Ziyâüddin Dağıstânî** (V. 1920), *ricâlü'l-gayb* ile ilgili olarak kendine sorulan bir soruya şu cevâbı vermiştir: "Bunlar her asırda bulunur. *Kutub* ve *gavs* yalnız bir kişi, *imam* iki kişi, *imâd* dört kişi, *ahyâr* yedi kişidir. *Büdelâ* ise seksen kişi olup kırkı erkek, kırkı da kadınlardandır. *Nücebâ* yetmiş kişi, *nükabâ* üç yüz kişidir. *Sulehânm* sayıca bir sının olmayıp her İslâm beldesinde bulunurlar. ***Ebdâller*** büyük ve kalabalık beldelerde birer-ikişer kişi olur; birinin vefâtı hâlinde yerine, silsile-i merâtibe göre diğerini tâyin ederler."[97]

XIV. asırdan îtibâren Türk dervişlerinin bir kısmının ***"abdal"*** lakabını kullandıklarını biliyoruz: **Abdal Mûsâ, Abdal Murad** veya **Kaygusuz Abdal, Pir Sultan Abdal** gibi. Bu dervişlerin ***Anadolu*** 'nun çeşitli yerlerine dağılmaları neticesinde zamânımıza kadar ***abdal*** adım taşıyan zümrelere rastlana gelmiştir.[98] [99] Bu ismin, XIV. yy.'dan îtibâren özellikle ***Melâmi***[13] ve Alevi[100] motifler taşıyan ve mezheben ***Alevî*** olan tarîkatler arasında yaygın bir kullanım alanına erişmesi, bâzı k'mselere bu anlayışın sâdece o tarîkatlere has olduğu izlenimini veriyorsa da bu yanlıştır.[101] Zîrâ ilk dönemlerdeki ehl-i sünnet âlim ve mutasavvıfların ***ebdâl*** anlayışları, özellikle XIV. yy.'dan sonra başgösteren ve XX. yy. başına kadar süregelen ***Râfîzî abdallanın***[102] din dışı hayat tarzlarından tamâmıyla farklıdır. Nitekim ***ebdâl*** telakkisinin ilk kez ortaya çıktığı sıralarda bu kavram, âbid ve zâhidlerle birlikte muhaddis ve fakihler için de kullanılmaktaydı. îtimâda en yakın bilinen ***ebdâl*** hadislerini nakleden

---

97 Ömer Ziyâüddin Dağıstânî, *Tasavvuf ve Tarikatlarla İlgili Fetvalar,* Tere.: İrfan Gündüz-Yakup Çiçek, İstanbul, ts., ss. 187-188

98 Köprülü, *İlk Mutasavvıflar,* s. 337 vd.

99 Melâmîlik ile *abdallar* arasındaki münâsebet için bk.: Gölpmarlı, *Melâmîlik,* s. 14 vd.

100 Alevîlik ile *abdallar* arasındaki münâsebet için bk: Ocak, *Babaîler İsyânı,* ss. 63,201 vd.

101 Yılmaz, *Tasavvufve Tarikatlar,* s. 338

102 Geniş bilgi için bk: Orhan F. Köprülü, "Abdal", *DİA,* ss. 61-62

Ahmed b. Hanbel de yeryüzünde muhaddislerden başka ***ebdâl*** tanımadığım ifade etmiştir.[103]

Bir tasavvuf terimi olarak ***ricâlü 'l-gayb;*** her devirde bulunan ve kendilerine ***gayb erenleri*** de denilen, göze görünmeyen ve herkes tarafından bilinmeyen hükümet-i ilâhiyyenin vekilleri olan kutsal kişilerdir. ***Üçler, yediler, kırklar, abdallar, üç yüzler*** adı verilen bâzı evliyâ vardır ki bunlar gâibdirler, göze görünmezler, kısa zamanda uzun mesâfeler katederler.[104] Yâni bu kavram, Allâhü Teâlâ'nın temsilcileri olarak şehâdet âlemini, yâni dünyâyı yöneten, böylece kendi kozmik ve insânî işlevlerini icrâ eden insanları ifâde eder.[105]

Klasik dönem tasavvuf edebiyâtmın önde gelen müelliflerinin eserlerinde ***ricâlü'l-gayb*** konusu az ilgi görmüştür.[106] Bunun sebebi, söz konusu müelliflerin, tasavvufun daha şer'î bir ilim olup olmadığının tartışıldığı teşekkül döneminde, ***ricâlü'l-gayb*** gibi anlaşılması oldukça güç ve farklı bir konuyu eserlerinde işlemeyi uygun görmemeleri olabilir. Bu açıdan bakıldığında, tasavvufun şerîate uygunluğunu ortaya koymak üzere telif edilmiş pek çok klasik eserde bu konunun kısaca -deyim yerindeyse- geçiştirilmiş olması tabiî karşılanmalıdır. Ancak bu demek değildir ki, o dönemde ***ricâlü 'l-gayb*** telakkisi tasavvuf ilminin konulan arasında yer almamıştır. Muhtemelen bu anlayış, mutasavvıflar arasında yaygın olmakla birlikte, yukanda da kısaca temas ettiğimiz çeşitli sebeplerden dolayı tasavvuf kitaplarında yazılı olarak yerini almamış olmalıdır.

el-Muhâsibî, gayb erenlerinin dünyâdan ancak kendilerine yetecek kadarını aldıklannı ve fazlasından kaçmdıklannı söylemektedir. Bunun sebebi, dünyâlıklann haram olması değil; ancak ***ebdâl*** ve zâhidler

---

G' Ebu'l-Ferec Abdurrahmân ibnü'l-Cevzî, *Telbîsü İblis,* Beyrut, ts., s. 329

4zslâudağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* s. 189; SaferBaba, *Tasavvuf Terimleri,* ss. 29, 80

105 William Chittick, "İslâm Kozmolojisinde Gayb Adamları [Gayb Adamları]", *Varolmanın Boyutları* içinde, Tere.: Turan Koç, İnsan Yay., İstanbul, 1997, s. 43

106 Bk.: Abdullah b. Mübarek (V. 181 H./797 M.), *Kitâbü'z-Zühd;* Hâris b. Esed el-Muhâsibî (V. 243 H./857 M.), *er-Riâye;* Ebû Nasr es-Serrâc (V. 378 H./988 M.), *el-Lüma* Muhammed b. İshak el-Buhârî el-Kelâbâzî (V. 380 H./990 M.), *et-Taarruf;* Ebû Tâlib el-Mekld (V. 386 H./996 M.), *Kütü'l-Kulûb;* Ebû Abdirrahmân es-Sûlemî (V. 412 H./1021 M.), *et-Tabakât ve er- Resâil;* Aldfilkerîm el-Kuşeyrî (V. 465 H./1072 M.), *er-Risâle;* Ali b. Osman el-COllâbî el- Hucvirî (V. 470 H./1077 M.), *Kesfü'l-Mahcûb;* ve Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed el- Gazzâlî (V. 505 H./1111 M.), *İhya.*

ile Allah ve Allah'ın günleri hakkında bilgi sâhibi olanların[107] dışında hiç kimsenin ondan sâlim kalamamasıdır.[108]

el-Hucvirî, *Keşfü'l-Mahcûb*'unda konuyla ilgi verdiği bilgilerde, Yüce Allah'ın dergâhında bulunan ve ***ehl-i hal ve akd*** (bir işin yapılmasına veya yapılmamasına karar veren kurmay ve) komutan velîlerden bir grubun sayısının üç yüz olduğunu ve bunlara ***ahyâr*** *(hayırlılar)* adı verildiğini bildirir. Diğer kırk tânesine ***ebdâl*** *(bedeller),* sayılan yedi olan velîler topluluğuna ***ebrâr*** *(iyiler),* dört tânesine ***evtâd*** *(direkler),* üç tânesine ***nükabâ*** *(murakıplar, denetçiler)* ve bir tânesine de ***kutub*** ve ***gavs*** adı verilmiştir. Bunlar birbirlerini tanırlar ve yapılacak işler husûsunda birbirlerinin iznine ihtiyaç duyarlar.[109] **Ebû Abdillâh el-Mağribî** (V. 911) de ***ebdâhn Şam'da, nücebânm Yemen***'de ve ***ahyâraı*** da ***Irak'ta*** bulunduğunu söylemiştir.[110]

el-Kuşeyrî ise ***velî*** kavramım tanımlarken ***ricâlü'l-gayb*** anlayışıyla ilgili bâzı temel ipuçları vermektedir. Ona göre, -*"fail"* vezninde ve *"ism-i mef'ûT* mânâsında olmak üzere- bir bakıma ***velî,*** işlerini görmeyi Cenâb-ı Hakk'ın uhdesine aldığı kimsedir ki *"Sâlih kulların işlerini o deruhte etmiştir* "[433] meâlindeki âyet bunları tavsif etmektedir. Allâhü Teâlâ velîsini bir an bile nefsiyle baş başa bırakmaz; onun işlerini görmeyi ve koruyup gözetmeyi bizzat üzerine alır.[111] [112] O halde devamlı Allâh'm koruması altında bulunan evliyâ zümresinin birer ferdi olan gayb erenleri, Cenâb-ı Hakk'ın kendilerine yüklemiş olduğu her türlü vazifeyi yerine getirirken onun gözetim ve denetiminden bir an dahi olsa uzak kalmamaktadırlar.[113]

---

[107] **Burada müellif, ileriki kısımlarda anlatacağımız *ricâlü eyyâmi's-sitteyi* kastediyor olsa gerek.**

[108] **Hâris b. Esed el-Muhâsibî, *er-Riâye li-HukSkıllâh,* Tere.: Abdulhakim Yüce, *(Kalb Hayatı),* İzmir, 1997, s. 255**

[109] **el-Hucvirî,*Keşfü'l-Mahcûb,* s.330**

[110] **Bk.: es-Sülemî, *Tabakât,* s. 243**

[111] A'râf, 7/196

[112] el-Kuşeyrî, *er-Risâle,* ss. 259-260,359

[113] Buradan velînin, tıpkı peygamberlerde olduğu anlamda ismet sâhibi, günahsız olduğu sonucu çıkarılmamalıdır. Velîden şer, fesat, âfet ve hatâ zuhûr edebilir; ancak velî mahfuzdur, Allah tarafından korunmaktadır; günah ve hatâlarda ısrar etmez.

İmam-ı Gazzâlî, gayb erenlerinin özelliklerini şöyle anlatır: Onlar, nerede olursa olsun İslâm toplumuna katılırlar, diledikleri gibi yeryüzünde dolaşırlar ve yeryüzü onlara Allâhü Teâlâ'nın izniyle bir adımlık bir mesâfe gibi gelir.[114] Onların yemeleri ancak şiddetle acıktıklarında, uyumalan ancak uykunun şiddetle baskın gelmesi ânında, konuşmaları da ancak zaruret halindedir. Yâni onlar, iyice acıkmadan bir şey yemezler; uykuları iyice bastırmadan uyumazlar; zorunluluk olmadıkça konuşmazlar ve sorulmadıkça cevap vermezler. Herhangi bir soru sorulduğunda, cevap verecek başka kimse varsa sükût ederler; o da yoksa o zaman cevap verirler. Zîrâ onlar, sorulmadan söze başlamayı, söz için gizli şehvet sayarlar.[115] **Sehl b. Abdullah et-Tüsterî'nin *(V.*** 896) şu sözü yine aynı konuya işâret etmektedir: ***'Ebdâl,*** ancak şu dört özellik sâyesinde ***ebdâl*** olmuştur: Açlık, uykusuzluk, sükût ve uzlet," Zîrâ onlar, ölmeyecek kadar yerler; ancak dayanamayınca uyurlar ve mecbur kalmadıkça konuşmazlar.[116]

Sahâbeden **Ebu'd-Derdâ (V.** 652) da bu kimseleri şöyle tanıtır: "Allâhü Teâlâ'nın kendilerine ***ebdâl*** denen bâzı kullan vardır ki; bunlar peygamberlerin halefleri ve yeryüzünün direkleridir. Nübüvvet sona erince Cenâb-ı Hak, Hz. Muhammed'in (salla'llâhü aleyhi ve sellem) ümmetinden bir kavmi onlann yerine koymuştur. Onlar fazla namaz, çok oruç ve ibâdetlerinden değil; ancak ciddî vera' ve samimî niyet sâhibi olup herkese iyilik düşünmelerinden ve Allah için nasihat etmelerinden dolayı bu makama ermişlerdir. Onlar, korkaklığa varmayan sabır, zillete düşmeyen tevâzu sâhibidirler. Otuz-kırk kişi olan bu kimseleri Cenâb-ı Hak seçmiş olup bunlar **İbrâhim** (aleyhisselâm) kalbi üzeredirler. Onlardan biri vefât ettiği takdirde yerine başkasını koyar. Onlar kimseyi lânetlemez, kimseye hakaret etmez, kimseye dil uzatmaz, kimseye hased etmez ve dünyâya karşı hırslı olmazlar. İyilik bakımından insanların en temizi, en yumuşak ahlâklısı ve en cömertleridir. Alâmetleri eli açık olmak, seciyyeleri güler yüz, vasıflan ise selâmettir. Bugünleri için korkmayıp yarınları için de gaflette kalmazlar ve zahirlerini muhafaza ederler. Allâh'la ilgili kesin bilgilerinde (yakîn) ve hayırlı işlerde yanşta onlara rüzgâr bile yetişemez. Allâh'a olan şevkleri bakımından gönülleri ona doğru yükselir. *"...İşte onlar, Allah'ın ordusudur (hizb); muhakkak galip gelecek olan da Allâh'm ordusudur''*[m] âyeti, bu kimseleri

---

(Bk.: el-Kuşeyrî, *er-Risâle,* s. 359; el- Kelâbâzî, *et-Taarruf,* ss. 74-75; el-Hucvirî, *Keşfü 'l-Mahcûb,* s. 342)

114 Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed el-Gazzâlî, *Minhâcü'l-Âbidin,* Tahkik: Mahmûd Mustafa Halâvî, Beyrut, 1989, ss. 102-103

115 el-Gazzâlî,*İhyâ,* c. I, s. 85; Krş.: el-Mekkî, *Kütü'l-Kulûb,* c, I, s. 39

116 a.e., c. IH, s. 82; c. III, ss. 90-91; Krş.: el-Mekkî, *a.g.e.,* c. I, s. 95,97

tasvîr etmektedir.[117] [118]

Benzer ifadelerine rastladığımız **Fudayl b. lyâz'ın (V.** 802): "Bize göre ermiş kişi; çok oruç ve çok namazla değil; ancak gönül zenginliği, kalp temizliği ve insanlann iyiliğine çalışmakla ermiştir"[119] mânâsındaki sözü, sonraları tasa^^vuf târihinde çokça tekrarlanan ***ricâlü'l-gaybm*** tarifi hâlini almıştır.

Zamanla felsefeden ve bâzı mitolojik unsurlardan da yararlanarak gelişen tasa\ʳvuf düşüncesinde ***ricâlü 'l-gaybm,*** kâinatın işleyişinde nüfuz sâhibi olduğu fikri yerleşmiştir. Kendilerine metafizik bir hüviyet verilen bu kimseler, diledikleri anda diledikleri yerde bulunabildikleri gibi, bol yağmur yağması, bereketin artması, zâlimlerin cezalandırılması, belâların defedilmesi gibi hususlarda da Allah'tan her istedikleri kabul olunur.[120] Bunlar arasında erkekler olduğu gibi, kadın olanlar da vardır. Ancak çoğunluk erkeklerden oluştuğu için bunlara ***ricâlullâh, ricâlü'l-gayb*** gibi isimler verilmiştir.[121] Nitekim bu bilgileri verdikten sonra aynı mânâya işâretle ***Nefehâtü'l-Üns*** mütercimi **Lâmiî Çelebi** (V. 1531) şu dörtlüğü kaydeder:

"Dediğim gibi olursa hevâtîn

Rical üstüne fazlında ne şek var?

Müzekkerlik değildir bedre meftıar

Müenneslikten ermez şemse hem âr[1,446]

William Chittick'in belirttiğine göre tasavvuftaki vahdet-i **vücûd** düşüncesinin iki tarzı, bakış açısı vardır: Birincisi İlâhî aşkınlık ve mutlaklığa önem verir ve Allâhü Teâlâ'dan başka herhangi bir şeyin gerçek anlamda tek olabileceği fikrini reddeder. Buna göre Allah biricik ve nihâî olarak tek ve gerçektir; onun dışındaki herşey (mâsivâ) aslî çokluk ve gerçek dışı oluştan pay alır. İkinci tür bakış

---

117 Mücâdele, 58/22

118 el-Gazzâlî, *İhyâ,* c. III, s. 377

119 es-Sülemî, *Tabakat,* s. 10

120 Uludağ, "Abdal", *DİA,* c. I, s. 59

121 **İsmâil Hakkı Bursevî** de buradaki ricâlden (erler) murâdın insan-ı kâmil olduğunu, diğer insanlann ise insan-ı kâmile göre kadın mesâbesinde olduğunu bildirmektedir. Bu sebeple kemâle eren kadınlar da "er" sınıfına dâhildirler. Zîrâ hakikatte erkeklik, yalnızca sûretle/görüntüyle değil,

açısına göre ise İlâhî içkinlik ve sonsuzluğa önem verir ve hiçbir şeyin Allâh'ın birliği şemsiyesinin dışında kalamayacağını, dolayısıyla da herşeyin çokluk arzetmelerine rağmen biricik bir biçimde "Bir" olanın çeşitli tezâhürlerini sergilediklerini iddiâ eder. İşte ***ricâlü'l-gaybâen*** bahseden mutasavvıflar, bunlardan söz etmekle Cenâb-ı Hakk'ın aşkınlığını ve onu âlemin ötesine, en yüce bir yere koymakla da biricikliğini ifâde etmek isterler. Dolayısıyla âlemin aslî yapısını her biri çeşitli İlâhî sıfatlan izhâr eden insânî fonksiyonlara dayanarak idrak etmek sûretiyle de onun içkinliğini ileri sürerler. Şöyle ki: Yaratılmış düzende Allâh'ın birliği ***kutbun*** her zaman bir olması olgusunda yansıtılır; buna karşılık onun isimlerinin merâtibi, diğer ***ricâlü'l-gaybin*** derece bakımından ***kutbun*** altında sıralanmış olmaları olgusunda yansıtılır. ***Ricâlü'l-gayb'm*** 1, 2, 4, 7, 12 vs. gibi matematiksel olarak dizilişi, bir yaratılmış gerçeklikler merâtibi vâsıtasıyla içinde İlâhî İlke'nin kendi imkânlarını açtığı tarzları yansıtır. Kozmik yönden, bu sayıları bütün evrendeki doğal olgu ve olaylarda görmek mümkündür: Bir sayısı, her bir bireysel şeyin tekliğinde görülür; iki, gece ile gündüz, yer ile gök, aydınlık ile karanlıkta; dört, unsurlarda, mevsimlerde, yönlerde, mizaçlarda; yedi, göklerde, iklimlerde, gezegenlerde; on iki, burçlar kuşağında... ***Ricâlü'l-gaybi,*** herşeyin İlâhî isimlerle (esmâ) olan münâsebetini göz önünde bulundurarak îzah etmek de mümkündür: Meselâ, ***kutub*** "Allah" ismini izhâr eder; çünkü ***kutub*** Allâh'ın tam mânâsıyla fiilileşmiş, istisnâsız bütün İlâhî sıfatlan kendisinde toplayan ve temsil eden süreridir. ***İki imam*** "Melik" ve "Rab" isimlerini izhâr eder; yâni, âlemi yöneten ve denetleyen olarak "Mutlak" ile âlemdeki herşeyi besleyip büyüten "Sonsuz" varlığı. Dört ***evtâd*** "Hayat sâhibi (Hayy), Bilen (Alîm), Dileyen (Mürid), Kudret sâhibi (Kadir)" isimlerinin tezâhürlerini gösterir. [122]

Yedi ***ebdâl*** de "Hayat sâhibi (Hayy), Bilen (Alîm), Merhametli (Rahîm), Kudret sâhibi (Kadir), Lutuf sâhibi (Latîf), İşiten (Semî'), Gören (Basîr)" isimlerinin özelliklerini açığa vurur.[123]

Ricâlü'l-gayb'm gayb âlemindeki idâreciliklerini, insanların yeryüzündeki yöneticilikleriyle karşılaştıranlar da olmuştur. Buna göre, bu iki tür yöneticilik arasındaki büyük fark şudur: Şehâdet âleminde yöneticilik, genellikle fertlerin kaprislerine ve beşerî kuramların saçma isteklerine uyduğu halde, gayb alanında insânî yöneticiler mükemmel bir uyum içinde İlâhî Melik'e tâbi olurlar. Allâhü

---

mânâ/mâneviyat ile olur. Nitekim *ebdâlden* olan bâzı kadınlar vardır. Öyleyse istîdâdı varsa kadın, "er" olabilir. (Bursevî, *Kitâbü'n-Netîce,* c. I, s. 241)

[446] Câmi, *Nefehât,* s. 692

[123] **Chittick, "Gayb Adamları", ss. 64-65. Nitekim îbn Arabî ve Yiğitbaşı Velî'ye göre de *ricâlü'l- gayb'm* adlan şöyledir: *Kutub:* Abdullâh, *İmâmân:* Abdürrabb ve Abdülmelik, *Evtâd:* Abdülhayy, Abdûlaiîm, Abdülkadir ve Abdfilmürîd, *Ebdâl:* Bunlara ilâveten Abdüssemî', Abdüibasîr ve Abdüşşekûr. (Bk.: Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtii'l-Evliyâ (II),* vr. 120a-120b) Krş.: îbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 279**

Teâlâ'nın kendi isimlendirmesini red veya inkâr edenler ya da bunu kendi amaçlan doğrultusunda yanlış yorumlayanlar, görülür âlemi kendi isimlendirmelerine göre yönetmeye çalışabilirler. Ama herşeyi Allah vergisi isimlerle isimlendirenler, onlarla, tıpkı bizzat Cenâb-ı Hakk'ın âlemi mütemâdiyen yeniden yaratmak süreriyle ilgilendiği gibi ilgilenirler ve onlara öyle muâmelede bulunurlar. Burada emir veren ya da yükümlü olarak kim görünürse görünsün, gerçek yönetim yalnız Allâh'a âittir.[124]*

Ricâlü'l-gayb mertebesine ulaşabilmek için maldan, çoluk-çocuktan ve nefsten kurtulmayı şart olarak gören sûfîler vardır. Nitekim bir menkabede anlatıldığına göre,[125] tasavvuf yoluna yeni girmiş bir mürid, ***ricâlü'l-gayb*** zümresine dâhil olmak istediğini, ***ebdâlden*** olan şeyhine bildirir; o da mânevî kapasitesini iyi bildiği için, müridine bunu başaramayacağını söyler. Mürid ısrarla aynı şeyi isteyince şeyhi ona malından-mülkünken, çoluk-çocuğundan ve nefsinden kurtulmasını tavsiye eder. O da ne kadar mah-mülkü varsa hepsini dağıtır, sonra da karışım boşayarak kendini tamamen ibâdete verir. Birgün şeyh, ***ebdâl*** ile bir araya gelir ve hep beraber bir minâreye çıkıp nefslerini orada bırakarak havada uçmaya başlarlar. Her biri arkasındakine: "Toplantı ***Mekke'de"*** deyip uçarak oradan uzaklaşır. Meydanda yalnızca hayretler içerisindeki o mürid kalakalır. Şeyhi ona ***ebdâle*** katılmasını söyler; ancak o bunu başaramaz. Şeyhi: "Nefsinden kurtulamadm mı?" diye sormasına rağmen, yine de uçmayı başaramaz. Şeyhi de onu minarenin başında bırakarak diğer ***ebdâhn*** peşinden gider. İşte, kim Allah ile berâber olursa, Allah da koruyup kollayıcı olarak onun yanında olur. Ertesi sabah tekrar derse gelen müride şeyhi şunları söylemiştir: "Muhakkak ki senin eşini boşaman ***ric'î talâk*** ile gerçekleşmiştir; git, karına dön! İşte bunlar da önceden fakirlere dağıttığın malındır. Sen ***ebdâl*** olmaya ehil değilsin; öyleyse orta yolu tutanlardan ol!"

Ahmed Şemseddîn-i Marmaravî ise ***ricâlü'l-gayb*** ile ilgili görüşlerini biri diğerinin şerhi niteliğinde olan *Tabakâtü 'l-Evliyâ* isimli müstakil iki risâlesinde telif etmiştir. Bu eserlerinde, ***ricâlü'l-gayb*** konusu çerçevesinde değerlendirilebilecek belli başlı kavramlara yer vermiş; birinde bunlara kısaca temas etmiş, öbüründe ise bunları açıklamıştır. Marmaravî'nin bizzat belirttiğine göre bu açıklamaları, **Muhyiddin ibn** Arabi'nin *Fütûhât-ı Mekkiyye* adh eserindeki beyanlarım esas alarak yapmıştır.

Yaptığımız inceleme ve araştırmalar sırasında biz, bu eserin biri 2-3 varaklık, diğeri ise 8 varaklık olmak üzere iki ayn çeşidinin olduğunu tesbit ettik. Tek nüshası bulunan 16 sayfalık *Tabakâtü'l-Evliyâ,*2 nüshası bulunan 7 sayfalık *Tabakâtü'l-Evliyâ'mn*[K2] kısa bir şerhi niteliğindedir. Böylece bu eserin toplam nüshasının 3 olduğu görülmektedir. Biz, bu çalışmamızda bunlardan 7 sayfalık olanı için

---

124 Chittick, *a.g.m.,* s. 69

125 Bk.: Muhammed Ebu'l-Yüsr Âbidîn, ZfiAâyâ's-Sû/zjye, Dimaşk, 1993, ss. 125-126

"Tabakâtü'l-Evliyâ (I)'', 16 sayfalık olanı için de *"Tabakâü'l-Evliyâ (II)''* ismini kullanacağız.

îlk bakışta ismi, tasavvuf büyüklerinin hayatlarından, menkabe ve kerametlerinden bahseden bir risâle olduğunu çağrıştırmakta ise de eserde *Ricâlü 'l- Gayb* ile ilgili bâzı kavramların anlatımından başka bir bilgi yoktur. Eserde kavramsal olarak işlenen bu gayb erenleri şunlardır: *Aktâb, gavs, imâmân, evtâd, evrâ, efrâd, ebdâl, büdelâ, rukabâ, nükabâ, nücebâ, ümenâ, sulehâ, ahyâr, recebiyyûn, havâriyyûn, ilâhiyyûn, müslimûn, mustafiyyûn, ricâlü'l-gayb, ricâlü'l-* [126] [127] [128] *fevt, ricâlü'l-feth, ricâlü'l-maâricü'l-ulâ, ricâlü't-tahte's-süflâ, ricâlü'l-ganî billâh, ricâlü 'l-ayn, ricâlü 'l-cinân, ricâlü eyyâmi 's-sitte ve hâtim.*

Bu kavramlara *Tabakâtü'l-Evliyâ (Ifde* kısaca değinilmiş, öbüründe ise bunlar şerhedilmiştir. Ayrıca *Tabakâtü'l-Evliyâ (Hfde* sık sık **Muhyiddin ibn Arabi'nin** sözlerinden ve onun *Fütûhât-ı Mekkiyye* adlı eserinden isim zikredilmek sûretiyle örnekler verilmektedir. Zâten bu risâle, *Fütûhât'va ricâlü'l-gayb* ile ilgili kısımlarının tercüme ve kısa şerhi niteliğindedir. Bu yüzden biz, Yiğitbaşı Velî'nin risâlelerinde geçen konularla birlikte bunların *Fütûhât* 'ta yer aldığı ilgili kısımları da belirtmek sûretiyle karşılaştırma yapma imkânı sunmayı amaçlıyoruz.

Şimdi müellifimizin bu konuda anlattıklarını, **Muhyiddin ibn** Arabi'nin fikirleriyle karşılaştırmalı olarak anlatmaya geçebiliriz:

KUTUB:

Her zaman bir kişi olup, Allâhü Teâlâ'nın nazargâhı konumunda bulunan *kutba* Cenâb-ı Hak, kendi katından en büyük İlâhî esrân vermiştir. Rûhun bedende dolaştığı gibi o da kâinâtın gizli ve açık noktalarında dolaşır durur. Zîrâ evrenin en yüce ve en aşağı mertebelerinde sürmekte olan hayâtın rûhu ondan feyezân eder. Bir de *kutbu 'l-aktâbhk**[53] (kendisine sığmıldığı zaman *gavsü 'l-a 'zam* da denir) makamı vardır ki bu, Hz. Muhammed'in (salla'llâhü aleyhi ve sellem) nübüvvetinin bâtını olup, ancak

---

[450] *Ric'î Talâk:* Kocaya, kadının rızâsı olmaksızın iddet süresince zevcesine dönme hakkı sağlayan boşama şeklidir. Ayrıntılı bilgi için bk.: Ebû Bekir b. Mes'ûd el Kâsânî, *Kitâbü Bedâiu's-Sanâi'fi Tertibi'ş-Şerâi',* Beyrut, 1986, c. III, s. 109; Abdullah b. Muhammed b. Mevdûd el-Mevsılî, *el- İhtiyâr fi Ta'lîli'l-Muhtâr,* Beyrut, ts., c. III, ss. 129-130; Ebû Bekir el-Câbir el-Cezâirî, *Minhâcü'l-Müslim,* (Suud baskısı), 1976, s. 388; Ömer Nasuhi Bilmen, *Hukük-ı İslâmiyye ve Istılâhât-ı Fıkhiyye Kâmûsu,* İstanbul, 1985, c. II, ss. 175,220-221

[451] Süleymâniye Ktp., Hâlet Efendi Eki, 72/10, vr. 119b-127b

[452] Süleymâniye Ktp., Şehid Ali Paşa, 2820/7, vr. 73b-74b; Süleymâniye Ktp., Hacı Mahmud Ef„ 2745/3, vr. 4b-7a

ekmeliyet derecesine ulaşması hasebiyle onun özel verâsetini kazanmış olan kimseler bu makama erişebilir.[129] [130]

Kutbu, kendisinde hikmet ve esmâ tecellîsinin izlerinin zâhir olduğu ve *Cemâl* ve *Celâl* isimlerinin tecellîsiyle münfail ve müteessir olan kimse[131] olarak tanımlayan İbn Arabi'nin *Tedbîrât-ı İlâhiyye* adlı eserinin şârihi Ahmed Avni **Konuk** ayrıca şu görüşlere yer verir: "Ümmet-i Muhammed'in (salla'llâhü aleyhi ve sellem) avâmı, zamanın halîfesinin ve kutbunun kim olduğunu bilemezler; bunu ancak ümmetin havâssı olan evliyâ bilebilir. *Kutub,* zamânın halîfesidir; İlâhî nazarın ve rabbânî tecellîlerin mahallidir. Gizli ve açık, bu âlemde gerçekleşen İlâhî isimlerin her türlü tecellîleri hep ondan sudûr edip tüm halka dağıtılır. Zîrâ o, yeryüzünde İlâhî hazînenin eminidir. Meselâ, bir kimseye merhamet olunsa, onun sebebiyle olur ve bir kimseye de azâb olunsa, yine onun sebebiyle olur."[132] İbn Arabi'nin bu konudaki görüşlerini aktaran **Ahmed Avni Konuk'un** kaydettiğine göre: "Âlemde tasarrufât-ı ilâhiyye, halîfetullâh fi'l-arz[133] olan ***kutub*** vâsıtasıyladır. Onun mahall-i nazarı, ancak Hak Sübhânehû hazretleridir. Ve bilcümle fuyûzât-ı ilâhiyye, âleme onun vâsıtasıyla nâzil olur. Ve onun ism-i mânevisi **Abdullah'tır.** Binâenaleyh o, "îlâhi'n-nâs" makamında kâimdir."[134]

Yiğitbaşı Velî'ye göre ***kutub,*** her zaman tüm ahvâl ve makâmâtı kuşatıcıdır (câmi'). ***Kutubluk,*** ya asâleten veya niyâbeten olur.[135] Aynca **İbn Arabi'nin** buna ilâve olarak verdiği bilgilere göre, her

---

[129] *Kutbu 'l-aktâbın* kutubluğu, bütün Jtnûzülann kutubluklarını içine alır. Zîrâ esâsında kutubluk birdir, ancak farklı süratlerde zuhûr eder. (Bursevî, *Kitâbü 'n-Netice,* c. I, s. 217)

[130] el-Cürcânî, *et-Ta 'rîfât,* ss. 76-77; Aynca bk.: Gümüşhânevî, *Câmiu 'l-Usûl Zeyli,* s. 5 5

[131] İbn Arabî, *Tedbîrât,* s. 42

[132] İbn Arabî, *Tedbîrât,* s. 43

[133] Nitekim Allâhü Teâlâ: *"Ben yeryüzünde bir halîfe yaratacağım"* (Bakara, 2/30) ve *"Allah sizi yeryüzünde halîfe kıldı"* (Nemi, 28/62; Fâtır, 35/39) buyurmaktadır. İnsan-ı kâmilin halîfetullâh fi'l-arz oluşuyla ilgili olarak bk.: Bursevî, *Kitâbü'n-Netîce,* c. I, ss. 163,217,299, 341,367,442; c. II, ss. 1,66, 122, 191,258

[134] İbn Arabî, *Tedbîrât,* s. 204

[135] Yiğitbaşı Velî, *TabakStü'l-Evliyâ (I),* vr. 73b; *Tabakâtü'l-Evliyâ (11),* vr. 119b; Aynca bk.: *Risâle-i*

beldede o beldenin kutbu olan ricâlüllahtan bir kişi bulunur ve o bölgedeki cemâatin şeyhi de onlann kutbudur.[136] ÂırfnMuğun belli bir süre sonra sona erebileceğini, yâni kutbun gerekli görülürse bu makamdan azledilebilecegini ileri sürenler olmakla birlikte; Autaöluk için sınırlı ve belli bir müddet olmadığım, ***kutbun*** adâletten hiçbir zaman ayrılmasının mümkün olmayacağından dolayı makamından azledilmesinin de söz konusu olmayacağını, onun ancak vefat etmesi neticesinde bu makamdan ayrılabileceğini söyleyenler de vardır.[137]

GAVS:

Kendisine ilticâ edilen ve kendisine sığınıldığı zamanlarda ***gavs*** adım alan ***kutubdan**** [138] [139] Bir başka ifâdeyle ***gavs;*** yardımcı, imdâda yetişen, medet ve nusret veren ve Efendimiz'in (salla'llâhü aleyhi ve sellem) nûrâniyetinde kendini yok edip o nurla sâhib-i vakt olan veliyullah demektir. ***Gavs-ı a'zam*** da bütün mâsivâyı unutup Vâcibü'l- Vücûd olan Cenâb-ı Allah İle ünsiyet kuran kimsedir.[461] Yâni ***gavs,*** İlâhî tecellîlere merkezlik görevi yapan ve bütün kemâlâtı şahsında toplayan ***kutubdur.*** Gavslık, kutubluk derecesinden sonra gelen yüce bir makamdır.[140] Devrin en büyük ***gavsi, kutbu'l-a'zamdn.*** Bunun duâsı kesinlikle reddolunmaz. Sıkıntısı olanların kendisine ilticâ ettikleri için ***gavs*** denmiştir. Yüce Allah ona ledün ve gayb ilminden çok büyük bir pay vermiştir. ***Gavs-ı a'zam,*** -ulvî ve süflî- her varlığa feyiz verir. Dört büyük meleğin özelliklerini bünyelerinde barındırırlar. İnsanlann ***Kabe'yi*** tavâf etmeleri gibi, ***kutbu'l-aktâb'ın*** kalbi de dâimâ Cenâb-ı Hakk'm tecellîsini tavâf eder. Onlar, halka yaptıklan hizmetlerde Hak ile berâberdirler. Oysa halka göre, vücutlan ile dünyânın herhangi bir köşesinde bulunurlar. Her asırda en mübârek ve en mükemmel insan, o zamanın Antiudur. Onun

---

Tevhîd, vr. 44a. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 274; İbn Âbidîn,*İcâbetü'l-Gavs,* ss. 264-265

136 İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 274

137 İbn Âbidîn, *a.g.e.,* s. 275; Aynca bk.: Ebu'l-Yüsr Âbidîn, *Hikâyâ's-Sûftyye,* s. 116

138 el-Cürcânî, *et-Ta'rîfât,* s. 70; Aynca bk. Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* ss. 188-189

40 Safer Baba, *Istılâhât-ı Softyye,* s. 79

140 Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî, *Câmiu 'l-Usûl,* Tere.: Rahmi Serin, *Velîler ve Tarikatlarda Usûl* içinde, İstanbul, 1987, s. 41; Gümüşhânevî, *Câmiu'l-UsûlZeyli,* s. 350

etrâfmdaki ***rical (evliya)*** ise yeryüzünün yine en mübârek ve en mükemmel insanları sayılırlar.[141] [142]

İmâm-ı Rabbânî, (V. 1624) evliyâdan kemâle ermiş zevâtın, imâmet ve hilâfet makamlarının yerine zıllî olarak geçecek ***irşad kutubluğu*** ve ***kutb-i medar***[166] makamlarına sâhip olabileceklerini söyler.[143] Onun aktardığına göre **Muhyiddin ibn Arabî,** buradaki ***kutb-i medarın, gavsiyet*** makamındaki kimseleri ifade ettiğini söylemiştir. Zîrâ ona göre ***gavslik, kutubluk*** makamından ayn ve tek başına olan bir mertebe değildir. **İmâm-ı Rabbânî"**ye göre ise ***gavs, kutb-i medardan*** farklıdır. Şöyle ki: ***Gavs,*** yapacağı işlerde ***kutb-i medara*** yardımcı olur; yâni ***kutb-i medar,*** bâzı işlerinde ondan yardım ister. ***Gavs, ebdâl*** makamına tâyin edilecek kimselerin belirlenmesinde etkin bir rol üstlenir. Şu durumda yardımcılan da dikkate alınırsa, ***kutub*** için ***kutbu'l-aktâb*** adı da kullanılabilir.[144] Demek ki **İbn Arabî** ***kutub*** ile ***gavs*** arasında belirgin bir ayrıma gitmezken **İmâm-ı Rabbânî,** bu iki kavramı birbirinden ayırarak ***ricâlü 'l-gayb*** arasındaki hiyerarşide ***gavsı kutb-i medârdan*** daha aşağıda bir mevkîye yerleştirmektedir.

Yiğitbaşı Velî'ye göre ***gavs*** her zamanda tek olur ve biri zâhire, biri de bâtına hükmeden olmak üzere iki türlüdür. Ancak Hz. Resûlullâh (salla'llâhü aleyhi ve sellem) ve dört büyük halîfenin hükmü hem zâhire ve hem de bâtına geçerdi. Onlardan sonra gelen silsile-i meşâyihten **Hasan-ı Basrî, Habîb-i Acemî, Selmân-ı Fârisî ve Bâyezîd-i Bistâmî** gibi evliyânın zâhire değil, yalnızca bâtına hükümleri geçerdi.[145]

---

141 Gümüşhânevî, *Câmiu 'l-Usûl,* ss. 45-46

142 Medâr Değirmenin alt taşma yerleştirilen ve üst taşın dönmesini sağlayan demir, demektir. *Kutb-i medâr,* "Hz. Peygamber'in (salla'llâhü aleyhi ve sellem) kalbi" mânâsına gelmektedir. (Bk.: Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* ss. 299-300)

143 Aynı şekilde Bursevî de kutbu, *kutb-i vücûd* ve *kutb-i irşâd* olmak üzere ikiye aymr. Bu iki tür kutub, kutublukta müşterek olmakla birlikte, *kutb-i vücûd* âlemin medândır ve her zamanda bir kişi olur; *kutb-i irşâd* ise çok sayıda olur. *Kutb-i vücûd,* Cenâb-ı Hakk'm tecellîlerine ehil olan kimsedir ki ulûhiyyet hakikatinin sim ondadır. Zîrâ o, halîfetullâhtır ve Allâh'm bütün isimlerinin mecmûudur. (Bk.: Bursevî, *Kitâbü 'n-Netice,* c. I, s. 299)

144 İmâm-ı Rabbânî Ahmed el-Fârukî es-Serhendî, *el-Mektûbât,* İstanbul, ts., c. I, ss. 229,235

145 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (1),* vr. 73b; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 119b. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 274-275; İbn Âbidîn, *İcâbetü 'l-Gavs,* s. 265

İMÂMÂN:

İki önder demektir. Bunlardan birincisi ***kutbun*** sağında bulunup melekûtu, İkincisi de solunda bulunup mülkü gözetir. Bunlardan İkincisinin derecesi ve makamı birincisinden daha yücedir. ***Kutbun*** ölümünden sonra onun yerine geçecek şahıs da bu İkincisidir.[146]

İbn Arabi'ye göre ***"kutubdan*** sonra ***iki imam (imâmân)*** vardır ki, birisi ***kutbun*** sağında olup, nazarı âlem-i mülkün bâtını olan âlem-i melekûtadır.ve âlem-i mülk, taayyünât-ı esmâiyyeden ibâret olup, efâl-i ilâhiyyenin tecellî-gâhıdır. Esmânın bâtını ise sıfattır. Binâenaleyh, âlem-i melekût, âlem-i sıfâttır. Ve bu ***imam,*** "Rabbü'n-nâs" makamında kâim olup ism-i mânevisi **Abdürrab'dir.** Ve ***imâmın*** diğeri, ***kutbun*** solundadır. Nazarı, ale-i mülkedir. Onun için "Meliki'n-nâs" makamında kâim olmuştur. Ve ism-i mânevisi Abdülmelik'tir. Ve bu ***imam,*** mertebede **Abdürrab'den** efdaldir. Âlem-i mülkte âlem-i melekût mündemicdir. Ve "İlâhi'n-nâs" makâmmda kâim olan ***kutub*** ise cemî'-i merâtibi hâiz olduğundan, cümleden efdaldir. İmdi, ferdiyyet-i selâsiyye tasamıf-i âlem emrindeki müessirlerde dahi sabit oldu ki, onlar ***kutub*** ile ***iki imâmın*** vücûdudur. Ve onların nisbetleri zât, sıfât ve esmâyadır. Ve bu ferdiyyet-i selâsiyyeye mukâbil müteessirâtta da ferdiyyet-i selâsiyye sâbittir ki, onlar da mertebe-i ervâh, mertebe-i melekût, mertebe-i mülktür."[147] [148]

Yiğitbaşı Velî'ye göre de ***imâmân*** her zaman iki olur. Birinin adı **Abdürrab** ve diğerininki **Abdülmelik'tir.** Ve kutbun adı **Abdullah'tır.** Nitekim buna işâretle Allâhü Teâlâ: ***"Ve o Allâh'ın kulu (Abdullâh) kalkınca... "***[149] buyurmuştur. Yâni Hz. Muhammed'in (salla'llâhü aleyhi ve sellem) ve bu iki imamdan birinin nazarı âlemi melekûta ve birininki de âlem-i mülkedir.[473] Bu ***iki imam*** kutbun vezirleridir ve o vefat edince ***kutbun*** solundaki **Abdülmelik** onun yerine geçer.[150]

---

146 Gümüşhânevî, *Câmiu'l-Usûl Zeyli,* s. 323; Aynca bk.: Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* s. 246; *İmâmân* 'm sekiz hasleti için bk.: Gümüşhânevî, *Câmiu 'l-Usûl,* ss. 44-45

147 İbn Arabî, *Tedbîrât,* s. 204

148 Cin, 72/19

149 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 73[b]; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 119[b]-120[a]. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 275-276

150 İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 276

EVTÂD:

Doğu, batı, kuzey ve güney olmak üzere dört yönde bulunan ve bu yönlerde koruyuculuk yapan dört ermiş kişidir ki, bu yönlerin muhâfazası husûsunda bunlara Cenâb-ı Hak nazar ve kudretini tecellî buyurur.[151] **Sehl b. Abdullah et- Tüsterî'ye** *hal ilminm* ne olduğu sorulduğunda; bu ilmin, tedbîri terketmek olduğunu ve bu sıfatı kendisinde bulunduranın ev/ârfdan olacağını[152] söylemiştir. **İmâm-ı Gazzâlî** de *Kâbe-i muazzamayı* her sabah bir evfârfın tavaf etmekte olduğunu ve bunun sona ermesi hâlinde Alenin yerden ref olunmasına sebep olacağım haber vermektedir.[153] **el-Hucvirî** ise *evtâd* denilen velîlerin âlemi her gece dolaşmalarının gerektiğini söyler. Eğer gözlerinin değmediği ve görmediği bir yer kalır ve burada da herhangi bir aksaklık ortaya çıkarsa, o zaman himmetine mazhar olabilmek için *kutba,* başvururlar. *Kutbun* bereketiyle Allâhü Teâlâ bu aksaklığı ortadan kaldınncaya kadar ona müracaatlarına devam ederler.[154]

Mülk âlemini bir çadıra veya bir eve, *evlâdı* da o çadırı dört bir tarafından destekleyerek ayakta tutan direklere veya sütunlara benzeten **İbn Arabî,** *evlâdın,* insanların güzel ve yüce ahlâklarını sembolize ettiğini, onlann her birinin insanların mülkünde söz sâhibi ve idâre edici bir konumda bulunduklarını söylemektedir.[155]

Yiğitbaşı Velî'ye göre de her zaman dört olup bundan fazla ya da az sayıda olmayan evfârfdan biri batı, biri doğu, biri kuzey ve biri de güney tarafta tasarrufta bulunurlar. Bu yönlerin taksimi, merkez noktası *Kabe* kabul edilerek başlar. Cenâb-ı Hak bunları Kur'ân-ı Kerîm'de *"cibâl (dağ)"* olarak zikreder: *"Biz yeryüzünü bir beşik ve dağları (cibâl) da birer kazık (evtâd) olarak yaratmadık mı?* "[156] Nasıl ki dağlar yerin çivileri konumunda ise bu *evtâd* da âlemin çivileri mesâbesindedir. Yeryüzü dağlarla sâkin durduğu gibi âlem de bunlarla sâkin olur. *"Veted"* lügatte "mıh (çivi)" demektir; "evtâd" bunun çoğuludur. Allâhü Teâlâ, Kur'ân'm başka bir yerinde bunlara İblîs'in ağzından çıkan şu

---

151 Gümüşhânevî, *Câmiu'l-Usûl Zeyli,* ss. 324-325; Ayrıca bk.: Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* s. 169; *Evtâd'vtı* 8 hasleti içinbk.: Gümüşhânevî, *Câmiu'l-Usûl,* ss. 43-44

152 es-Sühreverdî, *Avârif,* s. 200

153 el-Gazzâlî, *İhyâ,* c. I, s. 289

154 el-Hucvirî, *Keşfü 'l-Mahcûb,* s. 346

155 îbn Arabî, *Tedbîrât,* s. 307 vd.

156 Nebe', 78/6-7

sözlerle işâret eder: *"Sonra (onların) önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından onlara sokulacağım...* ”[157] Yâni **İblîs, Âdem'i** saptırmak için bu dört taraftan yol bulur. İşte *evtâd* bu dört yönü koruma altına alırlarsa **İblîs** buna yol bulamaz. ***Evtâd*** nâdiren hâtûn evliyâdan olmakla birlikte genellikle erkeklerden olur. Bunların adlan: **Abdülhay, Abdülalîm, Abdülkâdir** ve **Abdülmürîd'dir.**[158] **îbn Arabî,** kına ticâreti yapan **îbn Ca'dûn** adlı ev/ârfdan bir zâta Fas'ta rastladığım söylemektedir.[159] Yine o, kendi zamanında yaşamış ve 599 (1202-03 M.) yılında vefât etmiş olan **Ebû Ali el-Havâriyye** adındaki şahsın, **er-Rebî' b. Mahmûd el-Mardinî el-Hattâb'm** yerine ***evtâd*** olarak geçtiğini haber vermektedir.[160]

EBDÂL:

el-Hakîm et-Tirmizî (V. 898) şu iki mânâ dolayısıyla ***ebdâte*** bu adın verildiğini bildirir: ***Birincisi, ricâlü T-gaybden*** biri öldüğünde Allah bir başkasını onun yerine “bedel” kılar; ***İkincisi*** ise onlar kötü ahlâk, amel ve inançlarım terkedip iyilerle değiştiren kimselerdir.[161]

Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (V. 1893), ***büdelânm. (ebdâl)*** yedi kişiden müteşekkil olduğunu ve bunlann mânâ âleminin önderleri sayıldığım bildirmektedir. Kalbleri Hz. İbrahim'in (aleyhisselâm) kalbine bağlı olan bu kişilerden biri, herhangi bir yerde bulunmadığı zaman içlerinden bir başkası onun yerine geçip vekillik yapar. Bulunduğu yerde sâdece sûreti bulunup ruhu ise başka yerde olan bu kişilerin bu durumlarını kendilerinden başka hiç kimse bilmez.[162]

Seriyyü's-Sekatî (V. 870), ***ebdâl'm*** dört özelliğini sayar: Vera' husûsunda tam bir titizlik, sağlam irâde, iç dünyâyı ahlâkî sorunlardan arındırmak ve ahlâkî konularda samimî olup ilkeli davranmak.[163]

---

157 A'râf, 7/17

158 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (1),* vr. 73b; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 120a. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 276-278; îbn Âbidîn, *Icâbetü 'l-Gavs,* s. 268

159 ibn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 276

160 a.e., c. II, s. 401

161 Ebû Abdillâh Muhammed el-Hakîm et-Tirmizî, *Nevâdiru'l-Usul fi Ma'rifeti Ehâdisi'r-Rasûl,* Tahkîk: Mustafa Abdülkâdir Atâ, Beyrut, 1992, c. I, s. 167

162 Gümüşhânevî, *Câmiu'l-IJsûlZeyli,* s. 326; *Ebd&l'in* sekiz hasleti için bk.: Gümüşhânevî, *Câmiu'l- Usûl,* ss. 42-43. Krş.: el-Cürcânî, *et-Ta'rîfât,* s. 19

163 es-Sülemî, *Tabakât,* s. 51

Sehl b. Abdullah et-Tüsterî (V. 896) de ricâlullahtan bâzılarma; mutmainliğe ulaşan nefslerinin kalbe tesir eden yönünün nurlanması neticesinde ahlâklarım güzelleştirmeye ve kötü sıfatlarım iyiye doğru **"tebdîl"** etmeye başlamaları sebebiyle ***ebdâl*** denildiği[164] yorumunu yapmaktadır.

Cüneyd-i Bağdâdî (V. 909) ***büdelââan*** otuz ermiş kişinin kendisine; "halkı Yüce Allah'a dâvet etme ehliyetine sahipsin" diye işarette bulunmadıkça, nasihat etme faâliyetine girişmediğini[488] [165] söylemektedir. **İmâm-ı Gazzâlî** de ***Kâbe-i muazzamayı*** her akşam bir ***ebdâlin*** tavâf etmekte olduğunu ve bunun sona ermesi hâlinde ÂTâöenin yerden ref olunmasına sebep olacağım haber vermektedir.[166]

İbn Arabi'ye göre ise Allah yedi iklimi yedi ***ebdâl*** aracılığıyla korur. Yedi semânın rûhâniyeti bunlara bağlıdır ve her ***ebdâl*** gücünü, her biri yedi semânın birinde bulunan peygamberlerden alır ki bunlar **İbrâhim** (aleyhisselâm), Mûsâ (aleyhisselâm), **Hârûn** (aleyhisselâm), İdrîs (aleyhisselâm), Yûsuf (aleyhisselâm), Isâ (aleyhisselâm) ve Adem'dir (aleyhisselâm). Ayrıca Yahyâ (aleyhisselâm) da **îsâ** (aleyhisselâm) ile **Hârûn** (aleyhisselâm) arasında elçilik yaparak bu peygamberlerden aldığı mânevi hakikatleri yedi ***ebdâlin*** kalbine indirir.[167] Burada **İbn Arabî,** haftanın yedi gününde olacak olayların yedi iklim ve yedi peygamber vâsıtasıyla abdalların tasarrufuna verildiğini söyleyerek bunlara birtakım metafizik nitelikler ve güçler tanımaktadır.

İbn Arabi'nin *Tedbîrât-ı İlâhiyye* isimli eserini tercüme ve şerheden **Ahmed Avni Konuk (V.** 1938), onun konuyla ilgili şu görüşlerine yer verir: "Hak Sübhânehû ve Teâlâ yeryüzünü yedi iklim yapmıştır. Ve has kullarından yedi kişiyi intihâb etmiştir. Ve onların adım ***ebdâl*** koymuştur. Ve her iklimin vücûdunu o yedi kimseden biri ile hıfzeyler. Ben ***Mekke-i Mükerreme*** hareminde onlar ile cem' oldum. Ve onlara selâm verdim ve onlar bana selâm verdiler; ve onlar ile mükâleme ettim."[168] [169]

---

164 es-Sühreverdî, *Avârif,* s. 296

165 el-Kelâbâzî, *et-Taarruf,* 145

166 el-Gazzâlî, *İhyâ,* c. I, s. 289

167 Bk.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. II, s. 376 vd.

168 İbn Arabî, *Tedbîrât,* ss. 231-232

169 *Yedi İklim:* Dünyânın yedi köşesi, bucağı. Burada kastedilen, dünyânın her tarafıdır. Şu âyet, *yedi iklime* işâret sayılmıştır: *"Yeryüzünde bulunan ağaçlar kalem olsa, denizfler) de (mürekkep olsa) arkasından yedi deniz (daha gelip) ona yardım etse de (Allâh 'ın kelimeleri yazılsa) yine (bunlar tükenir) Allâh 'ın kelimeleri tükenmez... "*(Lokmân, 31/27)

Tamâmen **Muhyiddîn ibn Arabi'nin** bu konudaki görüşlerinden etkilendiği görülen **Yiğitbaşı** Velî'nin verdiği bilgilere göre de ***ebdâl*** yediden fazla veya az olmayıp, Allâhü Teâlâ bunlara ***yedi iklimin***^ tasarrufunu vermiştir: Birincisi Hz. **İbrâhim** (aleyhisselâm) kademindedir ve birinci iklimin mutasarrıfıdır. İkincisi Hz. **Mûsâ** (aleyhisselâm) kademindedir ve ikinci iklime tasarruf eder. Üçüncüsü Hz. **Hânın** (aleyhisselâm) kademindedir ve üçüncü iklime tasarruf eder. Dördüncüsü Hz. **İdrîs** (aleyhisselâm) kademindedir ve dördüncü iklime tasarruf eder. Beşincisi Hz. Yûsuf (aleyhisselâm) kademindedir ve beşinci iklime tasarruf eder. Altıncısı Hz. **îsâ** (aleyhisselâm) kademindedir ve altıncı iklîme tasarruf eder. Yedincisi Hz. **Âdem** (aleyhisselâm) kademindedir ve yedinci iklime tasarruf eder. Bunlar yedi yıldızda (kevâkib-i seb'a) bulunan havâssa ve esrâra vâkıftırlar; her birine bir yıldız musahhar kılınmıştır. Bunların dördünün adı *evtâd* isimlerine uygun olup üçününki farklıdır. Bunlar: **Abdülhay, Abdülalîm, Abdülkadir, Abdülmürîd, Abdüşşekûr, Abdüssemî' ve Abdülbasîr'dir.**[494] **Bu** kimselere *ebdâl* denmesinin sebebi şudur: Bunlardan biri herhangi bir iş görmek için bir yere gidecek olsa, kendi sûretinde bir şahsı yerine "bedel" koyup öyle gider ve hiç kimse o kişiyi ondan ayırt edemez. Şeyh **Şihâbüddin es-Sühreverdî** *ebdâlten* idi.[495] **İbn Arabî,** *Mekke* 'de çok güzel bir semtte *ebdâl* ile karşılaştığını bildirir. Yine o, bu zümreden olan **Mûsâ es-Sedderânî'ye** 586 (1190 M.) yılında *İşbîliyye* 'de rastladığım haber vermektedir.[496]

EVRA:

Bu, sürekli hayatta olan bir kimsedir. Hak Teâlâ ona tüm yaratılmışların kuvveti kadar ve belki de daha fazla güç vermiştir. Cihad ânında o bütün askerlerin önünde gider ve düşmanla ilk önce o savaşa başlar.[497]

BÜDELÂ:

Her zaman dört[498] (veya on iki)[499] kişi olup, bunlar *ebdâlten.* farklıdırlar. Yeryüzünde kimse tarafından bilinemeyen bu kişileri ancak gök ehli bilebilir. Ne zaman ki bunlardan biri, diğerlerini bulamasa; hemen onlann yerini ahr ve hepsinin işlerini görür. Böyle olunca da her biri geri kalanının aynı olduğundan bunlara *büdelâ* denmiştir. Allâhü Teâlâ, bütün âlemin kemâlâtını bir şahısta toplayabileceğinden, bu, Cenâb-ı Hakk'ın kudreti dışında değildir.[500] **îbn Arabi'nin** bildirdiğine göre bunlar sayıca nüAahâya benzemekle birlikte yaptıkları işler bakımından insanlara sanki *ebdâl* imiş gibi gelir. Kur'an'da bu kimselerle ilgili olarak *"...O sanki odur (tıpkı onun gibidir)...* "[170] buyurulur. Yâni sanki onun arşıdır ve o odur; ona ancak nefsi ve aynı bakımından benzer.[171]

---

[170] Nemi, 27/42

[171] İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 333

RUKABÂ:

Her zaman sekiz olurlar; az ya da çok olmazlar. Dünyânın sekiz köşesinde bulunup Allâh'm emriyle korurlar. Hâtûn kimselerden de olabilirler ve âlemin her türlü hallerini bilirler.[172]

NÜKABÂ:

İnsanlann içinden ve kalbinden geçenleri bilen, gizlilik dünyâsının mânevi erleri olarak dâimâ hazır bulunan kimselerdir.[173] *Nükabâ* başlıca üç gruba aynlır. Bunlar; birtakım yüce hakikatlere vâkıf olan ulvî şahıslar; mahlûkât katındaki süfli şahıslar ve birtakım insânî hakikatleri bilen orta dereceli (vasati) şahıslardır. Bu üç gruptan her birinde, Cenâb-ı Hakk'm gizli emânetleri ve İlâhî sırlar bulunmaktadır. Bunlann sayılan üç yüzdür.[174]

Yiğitbaşı Velî'ye göre *nükabâ,* her zaman on iki olur; fazla olmaz. Cenâb-ı Hak, on iki burcun esrâr ve ahvâlini bunlara musahhar kılmıştır; burçların ne kadar tesirleri varsa sâbit olan o burçlara intikal ettiğini tamâmen bilirler ki bâzen astronomi (ilm-i hey'et) bilginleri, sâbit yıldızlann (kendi burçlanndaki hareketlerinin) sımnı bilmekte âciz kalmaktadırlar.[175] Aynı zamanda Allâhü Teâlâ bunlara kalblerde olan bütün gizli sırlan ve halleri bildirmiştir. Hattâ o kadar ilimleri vardır ki; yeryüzüne ayak basan her kişinin saîd mi yoksa şakî mi olduğunu bilirler.[176] Zîrâ Allah, onlara, herhangi bir kişiyi gördüklerinde onun yüzündeki saâdet veya şakâvet izini kolaylıkla tanıyabilme ilmini vermiştir. Ayrıca bu kimseler, nefsin tüm hile ve oyunlanm bilirler ve şeytan da onlar tarafından

---

172 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74". Bu zümre hakkında da başka kaynaklarda herhangi bir bilgiye rastlayamadık.

173 Gümüşhânevî, *Câmiu'l-Usûl Zeyli,* s. 370; Aynca bk.: Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* ss. 378-379; *Nükabâ'nm* on hasleti için bk.: Gümüşhânevî, *Câmiu'l-Usûl,* s. 41

174 el-Cürcânî, *et-Ta'rîfât,* s. 108

175 Çünkü yörüngelerinde sâbit duran yıldızların da kendi burçlarında bir hareketleri vardır. Bu gizli hareketlilik, bâzen yüzlerce yıllık bir süreyle kesilebilmekte ve bu sebeple de astronomi bilginleri tarafından hissedilememektedir. (Bk.: îbn Arabî, *Fütûhât, c.* XI, ss. 281-282)

176 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74ª; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 120ᵇ. Krş.: îbn Arabî,

kolaylıkla tanınabilir.[177]

NÜCEBÂ:

Son derece şefkatli ve yaratılıştan merhametli olduklarından, taşıyamadıkları yükümlülükler konusunda halka yardımcı olan *nücebâ,* insanların işlerini ve durumlarını düzeltmekle görevli bulunan ermiş kimselerdir. Tüm mahlûkâtın yüklerini taşır ve sıkıntılarını gidermeye çalışırlar. Cenâb-ı Hak'tan başkasına bakmazlar. Bunların kırk veya yetmiş kişi oldukları söylenir.[178] [179] Ancak **Yiğitbaşı Velî'ye** göre ***nücebâ,*** her zaman sekiz[180] kişidir; fazla ve az olmazlar. Cenâb-ı Hak, kabir ehlinin bütün hallerini bunlara bildirmiştir.[181] Bunlara bâzen öyle bir hal galebe çalar ki altlarında ve üstlerinde kimlerin olduğunu dahi bilemezler. Bunlar sekiz tür ilme sâhiptirler ki sekizincisi idrak bilgisidir. ***Nücebâ,*** kürsî makamında olup yıldızların seyirleri hakkında yüksek ilimleri vardır.[182]

ÜMENÂ;

Melâmîler tâifesinden olup, bunlar içlerindeki kemâlâtı dışa vurmazlar. Hepsi de ***fütüvvet*** ehli kimselerdir; dünyâ ve dünyâlığı sevmezler. ***Melâmîlik,***[5][183] doğruluk ve cömertlikle olur. Onlar, hallerine ve amellerine hiç kimsenin vâkıf olmasını istemezler; hazîne gibi hep gizli kalmak isterler.[184]

Fütûhât, c. XI, ss. 281-282; îbn Âbidîn, *İcâbetü 'l-Gavs,* ss. 268-269

178 İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 282

179 el-Cürcânî, *et-Ta'rîfât,* s. 105; Gümüşhânevî, *Câmiu'l-Usûl,* s. 42; Gümüşhânevî, *Câmiu'l-Usûl Zeyli,* s. 368; Aynca bk.: Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* s. 378

180 İsmâil Hakkı Bursevî de bunların sayısının sekiz olduğunu söyler. [Bk.: Uludağ, *a.g.e.,* s. 378 (Bursevî'nin *Faslü 'l-Hitâb* adlı eserinin 315. sayfasından naklen)]

181 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (1),* vr. 74a; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 121a. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 282-283; İbn Âbidîn, *İcâbetü 'l-Gavs,* s. 268

182 İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 283; AûceM'nm sekiz hasleti için bk.: Gümüşhânevî, *Câmiu'l-Usûl,* s. 42

183 *Melâmîlik* ve *Melâmîler* için bk.: el-Hucvirî, *Keşfü'l-Mahcûb,* ss. 143-152; es-Sühreverdî, *Avârif,* ss. 90-96; Gölpınarlı, *Melâmîlik.*

184 Gümüşhânevî, *Câmiu'l-Usûl,* ss. 46-47; Aynca bk.: Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* s. 502

[185] ***Melâmîler,*** üzerlerindeki rütbeyi açığa vurmadan talebelerine ***fütüvveti*** devrederler.[313] İçlerine tevdî edilen İlâhî sırlan ve hakikatleri, ehlinden başkasına ifşâ etmediklerinden dolayı bunlara ***ümenâ*** ismi verilmiştir.[186]

Yiğitbaşı Velî'ye göre ***ümenâ,*** her zaman üç[187] (veya on)[188] kişi olurlar. Hz. **Mîkâil** kalbi Üzere olup Hz. **Cebrail,** Hz. **İsrafil,** Hz. **Mîkâil** ve Hz. **Azrail'in** ilimleri kadar ilimleri vardır. Dâimâ mütebessim, yumuşak ve şefkatli olurlar. Şeyh **Necmüddîn-İ Kiibrâ ve Bâyezîd-i Bistâmî** bunlardan idiler/[19]

SULEHA:

Bunlar her zaman beş olurlar; fazla olmazlar. **Cebrail** (aleyhisselâm) kalbi üzere olup ilimleri, makamları ve mertebeleri ondan fazla olmaz. Haşr oldukları zaman bile Hz. **Cebrail** (aleyhisselâm) ile haşr olurlar.[189] [190] **İsmâil Hakkı Bursevî,** ruhların hükümdün olan **Cebrâil'in** nefesinden ve ilminin feyzinden kalbler nasıl hayat buluyorsa, tarîkat ehlinin hükümdarlan olan bu beş kişinin nefes ve ilim feyzinden de gönüllerin hayâta kavuşacağını söyler.[191]

---

313 Gümüşhânevî, *Câmiuî-UsûlZeyli,* s. 323

186 Uludağ, *a.g.e.,* s. 502

187 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74a. İbn Arabî de bunların sayısının üç olduğunu söylemekle birlikte (Bk.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 302) başka bir yerde bu tâifeyi sayılan belli olmayan*ricâlü'l-gayb* arasındasayar. (Bk.: İbn Arabî,*a.g.e.,* c. XI, ss. 362-364)

188 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 122"

189 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74a; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 122a-122b. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 302-303

190 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74a; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 122a. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 302

191 Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* s. 95 (İsmâil Hakkı Bursevî'nin *Faslü 'l-Hitâb* adlı eserinin 324. ve 328. sayfalarından naklen)

AHYÂR:

Bunların sayısının yedi veya üç yüz olduğu rivâyet edilir.[192] **İbn Arabî** ise ***ahyânn*** sayısının tesbit edilemeyeceğini söyler. Ona göre ***ahyânn*** sayısı değişse bile yeryüzündeki varlıkları sürer. Ne var ki **İbn Arabî,** başka bir yerde de bunların sayısının kırk olduğunu söyler.[193] **İbn Arabî,** ***ahyâr*** ile ilgili görüşlerine Kur'ân-ı Kerîm'in Sâd sûresindeki şu âyeti delil gösterir:[194] [195] *"Onlar bizim katımızda seçkinlerden, hayırlılar (el-ahyâr)dandır. "[i2i]*

Yiğitbaşı Velî'ye göre ise *ahyâr,* her zaman dokuz[196] (veya kırk)[197] kişi olur. **Nuh** Peygamber kalbi üzere olup ümmet-i Muhammed'dendir. Makamları gayret makamıdır; dîne aykırı olan her şeye incinirler.[198] Nitekim Nuh sûresinde Allâhü Teâlâ bunlara işaretle: *"Rabbim! Beni, anamı-babamı, inanarak evime gireni, inanan erkek ve kadınları bağışla; zâlimlerin de sâdece helakini arttır! "*[199] buyurur.[200]

RECEBİYYÛN:

Her zaman kırk kişi olup Hak Teâlâ'nın azametinde müstağrak olup kalmış haldedirler. Kur'ân-ı

---

192 Bk.: Tahsin Yazıcı, "Ahyâr", *DİA,* c. II, ss. 194-195

193 Bk.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 296

194 Bk.: *a.e.* c. II, ss. 3, 31

195 Sâd, 38/47

196 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74a

197 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 12lb. İbn Arabî de bunların sayısının kırk olduğunu söyler. (Bk.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 296)

328 Buna işâretle, **İbrâhim b. Edhem** (V. 161 H./777 M.), devrinin *İskenderiyeli* süflilerden **Eşlem b. Yezîd el-Cühenî'nin şu** sözünü aktarır: *"Ahyâr* ile sohbet ederken sakın onları kızdırma! Zîrâ onlann kızdığı şeye Allah da gazaplanır ve onlann râzı olduğu şeyden o da râzı olur." (Bk.: es- Sülemî, *Tabakât,* s. 32)

199 Nûh, 71/28

200 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü 'l-Evliyâ (I),* vr. 74a; *Tabakâtü 'l-Evliyâ (II),* vr. 121b-122a. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 296-297

Kerîm'de *"Kuşkusuz biz, senin üzerine ağır bir söz bırakacağız"*[530 201 202] âyetinde istiğrâk hâline atıfta bulunan "kavl-i sakil (ağır söz)" tâbiriyle bunlara işâret edilmektedir. Bu kimselere *recebiyyûn* denmesinin sebebi, bunların yukanda sözü edilen istiğrâk hallerinin Receb ayında vâki olmasıdır. Bunlan ancak ehl-i tarîkten er kimseler bilebilirler; ama onlar birbirlerini bilirler. Bâzısı doğuda, bâzısı batıda, bâzısı değişik yerlerde, bâzısı da bütün şehirlere dağılmış vaziyette bulunurlar, istiğrâk hâli bu kimselere Receb ayının ilk günü gelirse bunlar ateşli bir humma hastalığına yakalanmış gibi yataklara düşerler; üzerlerine büyük bir ağırlık çöktüğünden hiç hareket edecek mecalleri kalmaz; ne yerlerinde rahatça durabilirler, ne oturabilirler, ne el ve ayaklarım kımıldatabilirler ve ne de gözlerini açabilirler; öylece bulunduklan yere dayanıp kalırlar. İkinci gün bu durum bir parça hafifler; üçüncü gün daha da hafifler. Üç günden sonra artık konuşmaya başlayabilirler. Receb ayı sona erince artık onlar bütün mugayyebâta muttali olmuş olurlar. Şaban ayı gelince de bağdan boşanmış gibi işlerine güçlerine dönerler; tacir olan ticâretiyle, sanatkâr olan da sanatıyla meşgul olur.[332]

İbn Arabî, *recebiyyûnun Yemen, Şam* ve *Diyarbakır* gibi çeşitli beldelere dağılmış vaziyette bulunduklarını ve bunlardan biriyle *Diyarbakır'ın Düneysir* kasabasında karşılaştığını, çok arzulamasına rağmen *recebiyyûnten* başka birine ondan sonra rastlayamadığını bildirmektedir. Onun anlattığına göre *Düneysir* 'de karşılaştığı bu zat, Şia'dan *Râfizî* olan kimseleri, kalabalık içinde bulunsalar bile, domuz sürerinde görerek kolaylıkta tanıyabilmekteydi. Hattâ *Râfizî* olduğu halde aslâ bilinmeyecek biçimde bunu gizleyen bir kimseyi bile domuz şeklinde görerek onun iç yüzünü rahatlıkla bilir ve *"Sen Şiî-Râfizî'sin. Hemen Allah 'a tevbe et!"* diye seslenir ve o adam da hayretler içerisinde kalırdı. Eğer o kişi tevbe eder ve tevbesinde samîmi olursa artık onu insan sürerinde görmeye başlar; yok eğer yalan yere tevbe etmişse onu tekrar domuz şeklinde görür ve *"Yalan söylüyorsun. Gerçekten tevbe etmedin "* diye tekrar uyarırdı. Bu açıdan kesinlikle yanılmaz ve aldanmazdı. İşte *recebiyyûnun* en önemli özelliği, sünnî olmayanları domuz sûretinde görerek hemen teşhis edebilmeleridir.[203]

---

201 Müzzemmil, 73/5

202 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74ª; *Tabakâtü'l-Evliyâ (11),* vr. 12Iª-121ᵇ. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 285-289

203 İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 286-287. Aynca burada İbn Arabî, Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer'e içlerinden kin besleyip Hz. Ali'ye sevgi duyan iki kişinin iç yüzlerini tanıyan bir şeyhin hikâyesini de anlatmaktadır.

HAVÂRİYYÛN:

Altı kişi olup[204] dîne yardım etmekte kılıç gibidirler; savaşta yardım edip kılıç kullanırlar. Savaşçı kimseler olduklarından, kimse karşılarında fazla kılıç sallayamaz. Bu makam, Hz. **Resûlullâh'tan** (salla'llâhü aleyhi ve sellem) sonra **Zübeyir b. Avvâm'a** müyesser olmuştur. Nice savaşçılar dîne yardımda bulunmuşlardır; ancak **Zübeyir** hepsinden daha faydalı olmuştur. Zîra Cenâb-ı Hak ona ***havâriyyûn*** mertebesini vermişti.[205] Bunlar hem en önde kahramanca çarpışarak kılıç ile cihâdı, hem de ilim ve örnek hayat tarzlarıyla dînen hüccet oluşu bünyelerinde toplamışlardır. Makamları; tıpkı peygamberlerin mûcizeleri gibi, dîni sağlam ve meşrû bir şekilde temsil etme bakımından hüccet oluşta âdetâ meydan okumaktır (tehaddî). Hz. Peygamberden (salla'llâhü aleyhi ve sellem) sonra, onun iddiâlanmn doğruluğunu ortaya koyan delil ancak onun /zavârîsidir.[206] [207] [208]

İLÂHİYYÛN (RAHMÂNİYYÛN):

Her zaman üç kişi olurlar. ***Ebdâl*** olmadıkları halde bâzı halleri onlara benzer. Bunlara vahy-i İlâhî olur; sürekli hâtiften bir tür ses işitirler. Bu kimselerle ilgili olarak Şeyh **Muhyiddin ibn Arabî** şunları söylemektedir: *"O sesi onlar işitirler, mânâlarını bilirler veya vâsıtası? olarak anlarlar; bana mâlum olmadı. Hallerinin nice olduğunu ancak Allah bilir. Ben birisine bu kimseler hakkında sordum; cevap vermedi. Hak katında dahi hallerinin nice olduğunu bir türlü bilemedim. "*[i31] **İbn Arabî,** *"Onların beyt(ullah) yanındaki namazları da ıslık çalmaktan... ibârettir"*[53]* meâlindeki âyetin, devamlı olarak duydukları şıngırtıya benzer bir sesle İlâhî hitâba muhâtap olan bu kimseleri târif ettiğini söyler.[209]

---

204 İbn Arabî, *havâriyyûmm* her zaman bir olup iki olamayacağını söyler. (Bk.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 283)

205 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74"; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 121a. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 283-284

206 İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 284

207 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (1),* NT. 74"; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 124b. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 324-326

208 Enfâl, 8/35

209 İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 324-325

MÜSLİMÛN:

Her zaman dokuz kişi olup, velilik izhâr ederler ve sürekli onun üzere kâim olurlar; tayy-i mekân ve tayy-i zaman ederler. **Ebû'n-Necîb es- Sühreverdî, Aynü'l-Kudât Hemedânî ve Behlül Dânâ** bunlardandı.[210]

MUSTAFÛN (MUCTEBUN):

Bunlar üç yüz kişiden müteşekkil olup bundan fazla ya da az olmazlar. Hz. Adem (aleyhisselâm) kalbi üzere olup kemâlâtlan ve kalplerine gelen ilim, Hz. Âdem'inki (aleyhisselâm) gibidir. **İbn** Arabi'nin bildirdiğine göre bu üç yüz kişi ona mâlum olmuştur. Onlann duâlan şöyledir: *"Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik; eğer bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen, muhakkak ziyana uğrayanlardan oluruz.* "[211]' Bu âyet-i kerîmeyi çok severler. Bu âyeti sürekli okuyan kimseyi de severler.[212] Maârif-i ilâhiyye, önce melekler ve peygamberler vâsıtasıyla bu kimselerin kalbine gelir; sonra da onlar aracılığıyla diğer iyi insanların kalplerine iner. Bu üç yüz kişiden her biri, üç yüz İlâhî ahlâkı üzerlerinde taşırlar ve insanlardan biri bu ahlâklardan herhangi biriyle ahlâklanırsa o kişi saâdete erer.[213]

ON RİCÂLÜ'L-GAYB:

Bu gayb erenleri her zamanda on kişi olurlar. Huşû ve hudû ehli olup yeryüzünde aheste aheste yürürler; âhesıe aheste ve yumuşak (fısıltı şeklinde)[214] konuşurlar. Dâima Cenâb-ı Hak ile münâcât ve müşâhede hâlinde bulunurlar; O'ndan başkasını bilmezler. Şu âyet onlann hallerine çok uygundur:

---

210 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74"-74b

211 A'râf, 7/23. îbn Arabî, ayrıca bunlar hakkında şu âyeti de zikreder: *"Sonra Kitâb'ı kullarımız arasından seçtiklerimize (istafeynâ) miras verdik. Onlardan nefsine zulmeden, orta (yolda) giden ve Allâh 'ın izniyle hayırlarda öne geçen vardır. Bu bir fazl-ı kebîrdir. "*(Fâtır, 35/32)

212 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74b; *TabakStü'l-Evliyâ (II),* vr. 121b. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 290-294

213 İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 290-291

214 a. e., c. XI, s. 306

"Rahman 'ın kulları öyle kimselerdir ki yeryüzünde mütevâzi olarak yürürler, câhiller kendilerine lâf atarlarsa "selâm" derler."[215] Bunlar gayet haya ehli olurlar; birisi kötü bir söz söylese vücudlanna bir titreme gelir ve kendi hallerinde bir gerileme olacağını düşünürler. Bâzı kimseler, cinlerin sâlih olanlanna; bâzılan da ilmin ve nzkın gaybden kendilerine ulaştığım bilen kimselere ***ricâlü'l-gayb*** derler.[216]

RİCÂLÜ KUVVETİ'L-İLÂHİYYE (RİCÂLÜ'L-KAHR):

On bir[217] (veya sekiz)[218] kişidirler. Allâhü Teâlâ Kur'ân-ı Kerîm'de onlann hâlini şöyle izah eder: *"...kâfirlere karşı çok şiddetlidirler (katıdırlar)..."**[219] Bunlann esmâullâhtan zikirleri *"Zü 'l-Kuvveti 'l-Metîn* "dir. Hak Teâlâ onlara o kadar büyük kuvvet vermiştir ki ne isterlerse yapabilirler. İnsanlann nefslerine nasıl isterlerse o şekilde himmet ederler. Şeyh **Muhyiddin ibn Arabî:** *"Fas şehrinde bir kimse vardı; adına* **Ebû Ali ed-Dekkâk** *derlerdi. O bu tâifedendi ve bâzı meşâyih dahi bu tâifedendir"* derdi.[220] Aynca bu sekiz kişinin önünde olan beş kişi daha vardır ki gönüllerinde daha fazla yumuşaklık vardır. Bunlar da o sekiz kişi kadar kuvvetlidirler ve gönüllerinde yumuşaklık hâsıl olur; bâzen nfk ile muâmelede bulunurlar.[221] **İbn Arabi'ye** göre ise bu sekiz kişinin ilk beşi şiddetle, son üçü de yumuşaklıkla muâmelede bulunan kimselerdir. Bunlann makamı peygamberlerden bir basamak

---

215 Furkân, 25/63. îbn Arabî bunların halleriyle ilgili olarak aynca şu âyeti de zikreder: *"...Rahmân 'ın huzurunda sesler kısılır; fısıltıdan başka bir şey işitemezsin."* (Tâhâ, 20/108)

216 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I), NT.* 74b; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 122b. Krş.: îbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 306-308

217 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74b

218 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü 'l-Evliyâ (II),* vr. 123a. Bk.: îbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 312

219 Fetih, 48/29

220 îbn Arabi'nin bu sözü için bk.: îbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 312-313. Ayrıca burada îbn Arabî, bu zümreden olan ve bâzı acâyip durumları ve garip halleri bulunan kişilerle *Endülüs* 'te karşılaştığını, hattâ kendi şeyhlerinden bâzılannm da bu zümreden olduğunu haber vermektedir.

221 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74b; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 123". Krş.: îbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 312-313

aşağıdadır ki Cenâb-ı Hak bunlar hakkında: *"Ona yumuşak söz söyleyiniz"*[222] [223] ve *"Allâh'm rahmeti sebebiyledir ki sen onlara yumuşak davrandın... "*[55î] buyurmuştur. **İbn Arabî,** bu tür kimselerle karşılaştığım ve onlardan istifâde ettiğini bildirmektedir.[224]

RİCÂLÜ'L-FETH:

Yirmi dört kişidirler. Ehlullâhın gönlüne ne fetholunursa hep onlann vâsıtasıyla fetholunur. Ne kadar marifet ve esrâr varsa hep onlann himmetleriyle fetholunur. Bunlar yeryüzüne dağılmış durumdadırlar; ikisi bir arada bulunmazlar. Ancak ikisi doğuda, ikisi batıda, ikisi kuzeyde ve İkisi de güneyde bulunurlar; diğerleri dört bir tarafta kendi yerlerinde dururlar.[225] **İbn Arabi'nin** bildirdiğine göre; *"Allah insanlara bir rahmet açtı mı onu tutan olamaz; onun (Allâh in) tuttuğunu da ondan (Allah 'tan) sonra salacak yoktur. O üstündür; hüküm ve hikmet sahibidir"*[5]* ve *"Allah yedi göğü tabaka tabaka yarattı "*[226] [227] âyetleri ***ricâlü'l-fethe*** işâret etmektedir.[228]

RİCÂLÜ MAÂRICİ'L-ULÂ:

Bunlar yedi[229] (veya dokuz)[230] kişi olup, her nefeste Allâhü Teâlâ'ya miraçları vardır ve her miraçta ayn bir ilim tahsil ederler. Bâzılan bunlann ***ebdâlten*** olduklannı düşünmüşlerdir.[231] Enfüsî âlemin en

---

[222] Tâhâ, 20/44

[223] Âl-i İmrân, 3/159

[224] îbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 313

[225] Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74b; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 123b-124'. Krş.: îbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 317-318

[226] Fâtır, 35/2

[227] Mülk, 67/3

[228] İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 318

[229] Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 124". İbn Arabî, bunlann sayısının yedi olduğu görüşündedir. (Bk.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 319)

[230] Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü 'l-Evliyâ (I),* vr. 74b

[231] Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74b; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 124". Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 319-320

yüce şahsiyetlerinden olduğunu söyleyerek *"...ve siz üstünsünüz ve Allah sizinle berâberdir...* "[232] âyet-i kerîmesini onlara işâret olarak değerlendiren **İbn Arabî,** bu zümreden olan ricâlullâh ile karşılaştığını ve onların hallerine muttali olduğunu belirtmektedir.[233]

RİCÂLÜ TAHTE'S-SÜFLÂ (RİCÂLÜ TAHTE'S-SERÂ):

Bunlar beş[234] (veya on bir)[235] kişi olup gıdâlan ve hayat kaynaklan nefes-i Rahmân'dır.[236] *"...Sonra onları aşağıların aşağısına (esfele sâfilîn) gönderdik...* "[237] âyetini onlara işâret sayan **İbn Arabî,** buradaki 'esfele sâfılîn'den kastedilenin tabiat âlemi olduğunu ve Allâhü Teâlâ'mn bu kişileri o tabiat âlemini hayatta tutmaları için gönderdiğini söylemektedir. Zîrâ aslında tabiat âlemi ölüdür; Allah, bu kişilere bahşettiği nefes-i Rahmân ile o âlemi diri tutmaktadır ve böylece kâinatta hayat akıp gitmektedir. Şu halde Allâh'ın dışındaki her şey (mâ-sivallâh) canlılık ile ölüm arasında olup "vücûd olarak diri," fakat "hükmen ölüdür." Cenâb-ı Hak: *"İnsan önceden hiçbir şey değilken kendini nasıl yarattığımızı düşünmüyor mu?* ''[238] buyururken buna işâret etmektedir. Zîrâ Allâhü Teâlâ insanın "şey'iyyet"i[239] konusunda ondan, olduğu gibi kendisiyle berâber olmasını istiyor; oysa o bu "şey'iyyet" değildir. Bu yüzden insan "vücûden diri, hükmen ölü"dür.[240]

---

232 Muhammed, 47/35

233 İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 320

234 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (l), vr. 74b*

235 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 124'. İbn Arabî, bunlann sayısının on bir olduğunu söyler. (Bk.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 320)

236 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (1),* vr. 74b; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 124". Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 320-322

237 Tîn, 95/5

238 Meryem, 19/67

239 *Şey'iyyet:* Mahlûkâtm, ilm-i İlâhîde sâbit olan durumu demektir. (Bk.: îbn Arabî, *Tedbîrât,* ss. 202, 328)

240 îbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 321-322

RİCÂLÜ'L-GANÎ BİLLÂH:

İki kişi olup, Hak Teâlâ gınâ (zenginlik) makamını onlarla muhâfaza eder. Bu iki kişiden biri Hakk'a izâfe edilmiştir ki o en yücedir; öbürü nefse izâfe edilmiştir ki o da en aşağıdır. Yâni biri şehâdet âlemine medet verir ve orada ne kadar gmâ varsa onun sebebiyle olur; diğeri de melekût âlemine medet verir ve orada da ne kadar gınâ varsa onun sebebiyle olur. Bu kimseye de âlem-i ulvîden beşer olmayan biri medet verir ki bunu da sayarsanız *ricâlü'l-ganî* üç olur. Ancak yalnızca beşerden olanları sayarsanız iki olur. *Ricâlü'l-ganî* hâtûn kişiden de olabilir.[241] *"...Allah âlemlerden zengindir (ganî)... "* mealindeki âyetlerin[242] bunlara işâret ettiğini belirten **İbn Arabî,** bu üç kişiyi tanıma hususunda kendisine az da olsa bir bilgi verildiğini ifâde etmektedir.[243]

RİCÂLÜ'L-AYN:

Bunlar her zaman üç[244] kişi olup makamlarına *sakîiu'r- refref* denir. Şanları ve halleri yüce kimselerdir. Muameleleri dâima Allâhü Teâlâ iledir; kendi nefsleriyle meşgul olurlar; nazarları oldukça etkilidir. Şeyh **Muhyiddin ibn Arabî,** bu kimse ile ilgili olarak der ki: *"Konya'da gördüm; taaccüb vâki olduğundan gayet münkiru 'l-hal ve zelil idi. Ama o kadar maâr haddi yoktur ve gayet ehl-i hayâdır. "*[245]

RİCÂLÜ'L-CENÂN (ATF-I İLÂHÎ):

On beş kişi olup işleri halka şefkat ve merhamet edip hepsine aynı nazarla bakmaktır. Mü'min olsun, kâfir olsun, Allâhü Teâlâ onları yarattığında bir nazar üzere görürler. Hak Teâlâ bu kimselere aslâ *velâyet-i zâhire* vermez. Zîra velâyet-i zâhire için bâzı haller gereklidir; ne fazlaca gazap, kahır ve güç gerekir ve ne de fazlaca yumuşaklık, şefkat ve merhamet gereklidir.[246] **İbn Arabî,** Allâhü Teâlâ'nın

---

241 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74b; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 125a-125b. Krş.: îbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 329-330

242 Bk.: Âl-i îmrân, 3/97; Ankebût, 29/6

243 İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 329-330

244 İbn Arabî, bunun bir kişi olduğunu söyler. (Bk.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 328)

245 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74b; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 125a. Kış.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 328-329

246 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74b; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 123"-123b. Krş.: îbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 313-315

haklarında: *"...ve rahmetim her şeyi kaplamıştır.. "*[247] buyurduğu bu kimselerle berâber bulunduğunu bildirmektedir.[248]

RİCÂLÜ EYYÂMİ'S-SİTTE:

Altı kişi olup, Allâhü Teâlâ Âdem'i (aleyhisselâm) yaratırken altı yönün (cihât-ı sitte) sultanlığını onlara vermiştir. Hak Teâlâ'dan istimdâd edip halka medet ederler. Ancak katılık ve kahır ile değil, yumuşaklık ve lutuf ile halka faydalan dokunur. Kısacası Hak'tan alıp halka verirler. Bir kısmı erkek ve bir kısmı da hâtûn olabilir. Bunlar halka o kadar yumuşak davranırlar ki görenler onun halka bir faydasının dokunmayacağı gibi halktan yardım talep edecek sanırlar. Bu altı kişiden birinin kahn süreklidir, hiçbir zaman kesintiye uğramaz, makamlan da değişmez ve Cenâb-ı Hak huzûrunda halkın işlerini görürler. Bunlardan biri de melekût âleminde meleklerle berâber bulunur. Bunun makamı değişebilir; her zaman ayrı bir sûret üzere çeşitli haller vâki olur. Birisi de mülk âleminde bulunur. Bunun da makamı ve mertebesi değişir. Şeyh **Muhyiddin ibn Arabî** bunlardan birine *İşbîliyye* kentinde rastladığını, onunla sohbet ettiğini, o kişinin zamanın büyüğü olduğunu ve adının da **Mûsâ b. İmrân** olduğunu bildirir.[249] [250] [251] Yine **İbn Arabî** der ki: **"Ahmed Pestî** *onlardan biriydi. Yine onlardan birisine mülâki oldum; bana nice bir müddet hizmet eyleyip yiyecek getirdi. Ne zaman ki onun ricâlü eyyâmi's-sitteden olduğunu anladım, o andan îtibâren bir daha onu göremedim. Önceleri ricâlü eyyâmi's-sitteden gafildim; sonra çektiğim teşbihlerden öğrendim. Onların tesbîhi: "Andolsun, biz gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları altı günde yarattık; bize hiçbir yorgunluk dokunmadı" âyetidir."*[5]*' Yine **İbn Arabi'nin** verdiği bilgilere göre *ricâlü eyyânti's-sitte,* insan vücûdunda bulunan altı yöne etkisi olan kişilerdir. O, bu zümreden olan **İbn Harun er-Reşîd es-Sebetî** ile *Kabe* 'yi tavâf ederken 599 (1202-03 M.) senesinde karşılaşmasını da anlatır. Aynca *Anadolu* 'da (Rûm) *Erzinli* bir zâta daha rastladığım; o şahsın bu zümreden olduğunu gözünden ve sohbetinden tanıyarak bildiğini; aynı kişiyle *Şam* 'da, *Sivas* 'ta, *Malatya* 'da, *Kayseri* 'de ve *Harran* 'da çeşitli zamanlarda karşılaştığını ifâde eder.[382]

---

[247] A'râf, 7/156

[248] İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 314

[249] Krş.: *a.e.,* c. XI, s. 322

[250] Kâf, 50/38

[251] Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü 'l-Evliyâ (I),* vr. 74b; *Tabakâtü 'l-Evliyâ (II),* vr. 124a-124b, 126b. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 335-336

RİCÂL-İ İLÂHİYYE:

Dört kişi olup, evtâda onlar medet ve yardım ederler. Çoğunlukla halleri rûhânîdir, kıbleleri semâvîdir ve yeryüzünde bilinip tanınmazlar. Gök ehli dışında kimse onları bilemez. Bu dört kişiden birini Hak Teâlâ şu sözünde istisnâ eylemiştir: *"Sûr 'a üflenmiş, göklerde ve yerde olan (korkudan) bayılmışlar; ancak Allah'ın dilediği sarsılmamıştır... "*[252] [253] [254] İkincisinin uçsuz bucaksız, sınırsız ilmi vardır ve makamı azizdir. Üçüncünün de sınırsız, çok yüce himmeti vardır. Dördüncünün ise kendisinin hiçbir irâdesi olmaksızın elinden çok işler ortaya çıkar. Bu dört kimsenin yüce mertebeleri gökleri kaplamıştır. Biri Hz. **Resûlullâh** (salla'llâhü aleyhi ve sellem) kalbi üzere, biri Hz. **Şuayb (aleyhisselâm)** kalbi üzere, biri Hz. **Sâlih** (aleyhisselâm) kalbi üzere ve biri de Hz. **Hûd** kalbi üzeredir. Şeyh **Muhyiddin ibn Arabî:** *"Evliyâda bunlar gibi kimse yoktur. Elhamdülillah, Dımaşk 'ta bunlarla buluştum ve bildim. Ama bir kere daha önceki zamanda Endülüs'te buluşmuş ve o vakit bilmiştim. Sonra Dımaşk'ta buluşunca hâlime çok şükrettim"* der.[384] **İbn Arabi'nin** bildirdiğine göre bu dört kişiden birine **Azrail,** birine **Cebrail,** birine **Mîkâil** ve birine de **İsrâfil** nezâet eder. Bunlardan biri Allah'a amâ' (ahadiyyet veya vâhidiyyet mertebesinde) iken, biri arşa nisbetle, biri semâya nisbetle ve biri de yeryüzüne nisbetle ibâdette bulunur. Böylece bu dört kişi üzerinde bütün kâinâtın ibâdeti toplanmış olur.[255]

RİCÂLÜ'L-İŞTÎYÂK:

Bunlar beş kişi olup dâima şevk ve ıstırap hâlinde bulunurlar. Müşahedeye nail olan bu kişilerin vasfını bir şâir şöyle beyân eder: *"Lestü edrî etale leylî em lâ / Keyfe yedrî bi-zâke men yetekallâ. "* Yâni; gecenin uzun mu ya da kısa mı olduğunu bilmem. Bir kimse Cenâb-ı Hak tarafından istenmiş olsa, gecenin kısa mı uzun mu olduğunu nasıl idrâk edebilsin?[256]

RİCÂLÜ AYNİ'T-TAHKÎM VE'Z-ZEVÂİD:

Her zaman on kişi olurlar; fazla ve az olmazlar. Tasarruf makamında olurlar. Halleri, gaybe yakînen

---

252 Bk.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 335-336

253 Zümer, 39/68

254 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. I23b. Krş.: îbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 315-317

255 İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 317

256 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü 'l-Evliyâ (II),* vr. 126b. Krş.: îbn Arabî, *Fütûhât,* e. XI, s. 334

îman etmiş olanların hâlidir; gayb âlemi onlara şehâdet âlemi gibi görünür.[257] **İbn Arabt,** bu kimselerle ilgili olarak şu âyetleri zikreder:[258] " *'Rabbim! İlmimi arttır!' de!"*[259]*[9] *"...îmanlarına îman katsınlar (îmanlarını arttırsınlar) diye..."*[260] *"...Bu onların îmanlarını arttırır ve onlar sevinirler. "*[261] *"Kullarım, sana benden sorar(lar)sa (söyle): Ben onlara yakınım. Duâ eden, bana duâ ettiği zaman onun duasına karşılık veririm... "*[262]

RİCÂLÜ SALAVÂTİ'L-HAMS:

Beş kişidirler. Bunlann her biri bir farizaya mahsustur. Bunlar, gece olsun, gündüz olsun, hiçbir namazda gevşeklik ve tembellik göstermezler. Bâzen keşf vâki olur ve gerçekte öyle olmadığı halde namaz ona cisim sürelinde görünür ve o da öyle tahayyül eder. Şeyh **Muhyiddin ibn Arabî** der ki: **"Sâlih b. el-Berberî** *bunlardan idi. Ona kavuşup onunla arkadaşlık ettim ve çok faydalar gördüm. Fas şehrinde de* **Ebû Abdillâh el-Mehdî** *bunlardan idi; onunla da arkadaşlık ettim.* "[263] Yine ona göre: Allâh'm âlemin vücûdunu hıfz ettiği *"Namaz, benim gözümün nûru kılındı"*[264] hadîsi ve *"Namazları ve orta namazı koruyun... "*[265] âyeti onlardan bahseder ki bunlar gece-gündüz namaz kılmaktan geri durmazlar.[266]

---

257 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü 'l-Evliyâ (II),* vr. 125b-126". Krş.: îbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 331-333

258 Bk.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 332

259 Tâhâ, 20/114

260 Fetih, 48/4

261 Tevbe, 9/124

262 Bakara, 2/186

263 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü 'l-Evliyâ (II),* vr. 1268-l26b. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 334-335

264 Benzer bir metin için bk.: Nesâî, Nisâ, 1; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned,* c. III, ss. 128, 199,285

265 Bakara, 2/238

266 İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 334

HÂTEM:

Her zamanda bir kişi olmakla birlikte, iki türlü ***velayet*** bulunduğundan, bu iki ***velayet*** türü için de birer ***hâtem***[267]' bulunur.[268] Nitekim bir ***hâtem*** vardır ki onunla ***velâyet-i Muhammediyye*** hatmolup sona erer ve Muhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem) ümmetinin evliyâsı arasında ondan yüce kimse yoktur.[269] Başka bir ***hâtem*** daha vardır ki Hz. Âdem'den kıyamete kadarki velilik mertebeleri olan ***velâyet-i âmme*** de onunla sona erer. O da îsâ (aleyhisselâm) olsa gerektir.[270]

İbn Arabi'ye göre de **îsâ (aleyhisselâm),** mülk devresinin ***hâtemi*** olduğu gibi, aynı zamanda ***hâtemü'l-evliyâdır.*** Ona göre kıyâmet gününde Hz. îsâ'nın, biri ümmet-i Muhammed ile ve biri de diğer peygamberlerle olmak üzere iki haşri olacaktır.[271] Zîrâ ***hatm-i nübüvvet*** zamanla sınırlı olup, Hz. Muhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem) ile sona erdiği halde ***hatm-i velayet*** zaman üstüdür; ezelden ebede kadar sürer. Zîrâ ***nübüvvet*** nebinin, ***velayet*** ise Allâhü Teâlâ'mn vasfıdır.[272]

Ahmed Avni Konuk'un *Fusûs* şerhinde kaydedildiğine göre ise dört türlü ***hâtem*** vardır: Birincisi ***hâtetn-i kebîr*** olup, hulefâ-i râşidînin sonuncusu olması hasebiyle bu, Hz. **Ali b. Ebî Tâlib'dir.** İkincisi ***hâtem-i sağîr*** olup, ahlâken Hz. Peygamber'e (salla'llâhü aleyhi ve sellem) benzemekle birlikte derece olarak onun altında bulunan, âhir zamanda ortaya çıkacak olan **ve** adı **Muhammed** olan **Mehdî'dir.** Üçüncüsü ***hâtem-i asgar*** olup, hem sûrî ve hem de manevî tasamıfâta câmi' olan

---

267 *Hâtem,* hem *"bir şeyi tasdik eden mühür"* ve hem de *"sonuncu"* mânâlarına gelmektedir. Bu bakımdan *hâtemü'-l-evliyâ,* hem *"bütün velîleri tasdik eden mühür"* ve hem de *"velîlerin sonuncusu "* demek olur.

268 Bu iki türlü *velâyet* ve *hâtem* için aynca bk.: Ebu'l-A'lâ el-Afîfî, *Muhyiddin İbnü'l-Arabî'de Tasavvuf Felsefesi,* Tere.: Mehmet Dağ, II. baskı, İstanbul, 1999, ss. 106-109

269 Bu tür velâyetin hâteminin bizzat Muhyiddin ibn Arabî olduğuna dâir bk.: el-Afîfî, *Muhyiddin İbnü'l-Arabî'de Tasavvuf Felsefesi,* s. 107

270 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (1),* vr. 74b; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 122". Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 289-290; c. XII, ss. 120-125

271 İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 290

272 Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* s. 211

Muhyiddin ibn Arabi'nin kendisidir.[273] Dördüncüsü ise ***hâtem-i ekber*** olup, ***velâyet-i âmmenin*** kendisiyle hatmolduğu Hz. İsâ'dır (aleyhisselâm).[274]

Bâzılannın zannettiği gibi **İbn Arabî,** ***hâtenıü'l-evliyâtian*** sonra velînin gelebileceği ihtimâlini reddetmez. Ümmet-i Muhammed'de veya başka bir toplumda, bilgilerim nebilerden verâsetle alan velîler ortaya çıkabilir. Onun reddettiği; hiç kimsenin, doğrudan ***hakîkat-i Muhammediyyeten*** ilm-i bâtına ulaşamayacağıdır. Biten velayet, genel anlamdaki velâyet değil; ***hakîkat-i Muhammediyyeden*** verâsetle gerçekleşen velayettir. Ondan sonra gelecek velîler, Hz. Muhammed'in vârisleri değil; diğer nebilerin vârisleri veya müslümanlann velîleridir. Bunların elde edecekleri bilgi, ***hâtemü'l-evliyâ*** aracılığıyladır. Bu şekilde nebî ve velîlerin, ilimlerini ***rûh-i MuhammedtâeR.*** istimdâd etmeleri gibi, ***hâtemü 'l-evliyâ*** da, velîlerin ilimlerini elde ettikleri yeni bir mânevî kaynak hâline dönüşmektedir.[275]

Buraya kadar anlatılanlardan başka *Ricâlü'l-gayblen* on sekiz kişi daha vardır ki Hak Teâlâ'mn emriyle sürekli kerametler izhâr ederler. Olağanüstü olaylar onlardan sâdır olur. Şeyh **Ebû Medyen** onlardan idi.[276] Bu zat, arkadaşlarına şöyle derdi: *"Nasıl ki insanlar Allâh 'a muhalefetlerini açıkça ortaya koyuyorlarsa, siz de ona olan muvafakatinizi açıkça belirtiniz. Allâh 'ın size bahşettiği görünen* (zâhir olan hârikulâde hâdiseler) *ve görünmeyen nimetlerini* (maârif-i ilâhiyye) *siz de onlara gösteriniz. "* Bu on sekiz kişilik zümreden olanların zuhurları Allah ile ve kıyamları da Allah hukuku ile olup olağanüstü hâdiseler onlar için sıradan olaylar hâlini almıştır. Şu iki âyet onların hallerinden bahseder: *"...'Allah' de ve onları bırak; daldıkları bataklıkta oynaya dursunlar. "*[277] *"Sonra ben onları*

---

[273] Nitekim Muhyiddîn ibn Arabî, kendisinin *hâtemü'l-evliyâ* olduğunu bizzat îlân etmektedir. (Bk.: Toshihiko İzutsu, *ibn Arabi'nin Fusûs 'undaki Anahtar Kavramlar,* Tere.: Ahmed Yüksel özemre, İstanbul, 1998, s. 379; el-Afîfî, *Muhyiddin İbnü'l-Arabî'de Tasavvuf Felsefesi,* ss. 107-109)

[274] Konuk, *Fusûs Şerhi,* c. I, s. 213

[275] Ebu'l-A'lâ el-Afîfî, *et-Tasavvuf Sevratün Rûhiyyetün fi'l-İslâm [et-Tasavvuf],* Tere.: Ekrem Demirli-Abdullah Kartal, İstanbul, 1996, ss. 266-267; Bu konuda geniş bilgi için aynca bk.: İzutsu, *İbn Arabi'nin Fusûs'undaki Anahtar Kavramlar,* ss. 378-384

[276] Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü 'l-Evliyâ (II),* vr. 122b-123". Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 308-312

[277] En'am, 6/91

açıkça dâvet ettim. "[278] Bu on sekiz zâtı zâhiren ve bâtmen Allah'tan başka kimse bilemez.[279]

Ayrıca *ricâlü'l-gaybâ&a* bir kişi daha vardır ki Allah'tan başka her şeye gücü yeter. Onu cengâver bir kimseye benzetirler ki bütün askerlerin önüne düşüp düşmanla savaşır ve hiç kimse onu yenemez. Bu kişi hakkı söyler ve adâlet ile hükmeder. Şeyh **Muhyiddin ibn Arabî** böyle bir kimseyi şöyle tanıtır: *"Bu makamın sâhibi, Bağdat'ta benim şeyhimin şeyhi olan* **Abdülkâdir Çelebi**[280] *idi. Bu makam ona müyesser olmuştur. Benim zamanımda ondan başka kimseye erişmedim ki bu makamın sâhibi ola.'*'[281] **İbn Arabî,** *"Ve o, kullarının üstünde tam hâkimdir/kahredicidir (kahir)...* "[282] âyetinin bu kimselerden bahsettiğini söyler.[283]

Ricâlü'l-gaybâen bir kişi daha vardır ki (rûhânîlik/beşerîlik veya insan oluş/cin oluş arasında)[613] [284] mürekkeb ve mütemezzic halde bulunur. Her zamanda bir olur; kendi makamında başka kimse olmaz. Hz. îsâ'ya (aleyhisselâm) benzer; ruhla birlikte beşerden hâsıl olur; atası olmaz. Nitekim **Belkıs** cin ile insten hâsıl olmuştur. Zîra şöyle anlatıldı ki **Belkıs'ın** anası cin, babası da ins idi. Onun için bizim katımızda olmuştur. Eğer hem babası, hem de anası cin olsaydı cinler katında doğardı. Bu kişi, iki

---

278 Nûh, 71/8

279 İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 309-310

280 İbn Arabî, bu zâtın **Abdülkâdir el-Cîlî** olduğunu söyler. (Bk.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 326)

281 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 124b. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 326-327. Bu kişinin özellikleri, daha önce anlattığımız *havâriyyûn* zümresine çok benzemekle birlikte hem **Yiğitbaşı Velî** ve hem de **İbn Arabî** bu ikisini birbirinden ayırmışlardır. **Bk.**: Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 74"; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 121"; İbn Arabî, *a.g.e., c.* XI, ss. 283-284. Aynca bu kişi, daha önce sözünü ettiğimiz *evritya.* da benzemektedir. (Bk.: Bu çalışmanın önceki kısımlarındaki ***"Evrâ"*** başlığı (Bk.: s. 229) ve Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (I),* vr. 73b; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 120*0

282 En'âm, 6/18

283 îbn Arabî, *Fütûhât,* c. I, s. 326

284 Bk.: *a.e.,* c. I, s. 327

farklı cinsten olmuştur ki biri rûhullâh, biri de beşerdendir; rûhâniyeti baskındır.[285]

Bir kişi daha vardır ki her zamanda bir olur; iki olmaz. Erkek veya kadın olabilir. O, bütün âlemden ve ahvâlinden haber vermekle birlikte, belirli bir yerde de bulunmadığından, onun makamının nerede olduğunu kimse bilemez. Bâzı ehl-i hal bu kimseyi ***kutub*** sanmasına rağmen hakikatte ***kutub*** değildir.[286]

Her nefeste hâli değişen bir kişi daha vardır ki hiçbir an bir menzilde ve bir mertebede karar kılmaz. Ricâlullâh arasında bundan daha acâip halli biri bulunmamakla birlikte, marifette de ondan daha kâmil kimse yoktur. Şeyh **Muhyiddin ibn Arabî:** *"Ben bu kimseyi gördüm. Bana hayli faydası dokundu. Alâmeti, farz namazları kılarken bütün organlarının Allah korkusundan titremesidir "* der.[287 288 289] **tbn Arabî,** bu kimse için *"...Ona benzer (misi) hiçbir şey yoktur; o işitendir, görendir"*[6]'* ve *"Sonra tekrar size onları yenme imkânı verdik..* âyetlerini delil gösterir.[290]

Yiğitbaşı Velî Ahmed Şemseddîn-i Marmaravî, buraya kadar anlatılan gayb erenlerinin sayılarının belli olduğunu, aşağıda kaydedeceğimiz kimselerin ise sayılarının belli olmadığım[291] ifâde eder:

---

285 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü 'l-Evliyâ (II),* vr. 124b-125a. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. I, ss. 327-328

286 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü 'l-Evliyâ (II),* vr. 125E. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. I, s. 328

287 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü 'l-Evliyâ (11),* vr. 125b. Krş.: îbn Arabî, *Fütûhât,* c. I, ss. 330-331

288 Şûrâ, 42/11

289 İsrâ, 17/6

290 Bk.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. 1, s. 331

291 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 126b. Yiğitbaşı Velî, buraya kadar anlatılan ***ricâlü'l-*** *gaybm* sayılarının bilinebileceği ve bundan sonra anlatılacak olanların sayısının ise bilinemeyeceğine ilişkin görüşü de **İbn** Arabi'den almış olmalıdır. Zîrâ benzer ifâdelere İbn Arabî'de de rastlamaktayız. (Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. 1, ss. 330-331)

ÂMİDÜ'L-MELÂMİYYE:[292]

Bâtınlarında olanların zâhirlerinde görünmediği tâifedir. Tarîkat ehlinin efendileri ve efendilerinin imamları bunlardır ki Hz. Resûlullâh (salla'llâhü aleyhi ve sellem) bu gruptandır. Bunlar, her işi yerli yerince yapan bilge (hakîm) kimselerdir. Sebeplere sarılmanın gereksiz olduğu yerde esbâbı terkederler. Hak Teâlâ'mn terbiyesinden kesinlikle uzak kalmazlar. Zira Cenâb-ı Hak, sebebi yarattığı yerde onu ortadan kaldınverir. Sebebin koyucusu Allâhü Teâlâ olduğu gibi, ortadan kaldırıcısı da O'dur. Ne var ki bu nefy (sebebi ortadan kaldırma) hâlinde kalmakta ısrâr eden kimseler, şirk ve ilhâd içinde kalırlar. Bu nedenle bu halden kurtulmak gerekmektedir. Bu ***melâmiyye*** grubuna giren kimselerin sayısı meçhûl olup, efendilerinden başkası onları tanımaz.[293] Sayılan değişkendir; çoğalıp azalabilir.[294]

RİCÂLÜ'L-MÂ:

Bunlar, Hak Teâlâ'ya denizlerin ve ırmakların dibinde ibâdet eden kimselerdir. Şeyh **Muhyiddin ibn Arabî** şunlan anlatır: **"Ebu'l-Bedr et-Tümâşikî el-Bağdâdî** *yüce ve kendisine güvenilir kimselerdendir. O haber verir ki: Şeyh* **Ebû Saîd b. Şiblî,** *tarîkatte mâhir idi. Zamâmnda ve ondan önce onun benzeri yoktu. O der ki: Birgün Dicle ırmağının kenarında duruyordum. Hatırıma geldi ki acaba Allâhü Teâlâ'nın kullarından su içinde durup da ibâdet eden kimseler var mıdır? Bu fikir beni iyice merâka şevketti. Birden bire gördüm ki su ikiye ayrıldı; içinde birisi durmuş bana der ki: Ey* **Ebû Saîd b. Şiblî!** *Allâhü Teâlâ 'nın nice kulları vardır ki su içinde ibâdet ederler; işte ben anlardanım, dedi ve geri suyun içine girdi. "*[295] Bu olayın üzerinden daha on beş gün geçmeden, aynı durum

---

[292] Yiğitbaşı Velî bu konuda da tamâmen Muhyiddîn ibn Arabî'nin görüşlerini tekrar etmektedir. İbn Arabî de burada ***melâmiyye*** kavramını, yaygın anlamda inzivâ (halvet) hâlindeyken, aralarında gizli bir zühdî terbiye uygulayarak çoğunlukla başkalarının eleştirisini ya da ayıplamasını dâvet eden dış davranışlarından dolayı ***melâmiyye*** adı verilen bir derviş fırkasının adı olarak kullanmayıp; bâtınî doktrinlerini kendine saklayan, sırlarını halka, hattâ birbirlerine bile aslâ açmayan, kendi deyişiyle sûfîlerin en üstünü karşılığı olarak kullanmaktadır. (Bk.: el-Afîfî, ***Muhyiddinİbnü'l-Arabî'de TasavvufFelsefesi,*** s. 102)

[293] Yiğitbaşı Velî, ***Tabakâtü 'l-Evliyâ (II),*** vr. 126b- 127a. Krş.: İbn Arabî, ***Fütûhât,*** c. XI, ss. 341-342

[294] İbn Arabî, ***Fütûhât,*** c. XI, s. 342

[295] Yiğitbaşı Velî, ***Tabakâtü 'l-Evliyâ (II),*** vr. 127a. Krş.: İbn Arabî, ***Fütûhât,*** c. XI, ss. 355-356

Ebu's-Suûd adındaki başka bir zâtın da başına gelmiş ve hâdiseyi olduğu gibi **İbn Arabi'ye** anlatmıştır.[296 297]

EFRAD:

Hz. Peygamber'e (salla'llâhü aleyhi ve sellem) mükemmel bir şekilde tâbi olma neticesinde ***ferdiyet***[21] tecellîsine mazhar olan[298] bu kimseler, ***kutub*** dâiresinden hâriç olup[628 299] din dilinde (lisân-ı şer') mukarreb olanlardır. Bunlann gökteki meleklere nazarları ve kendilerinden başka kimselere keşifleri vardır ki **Hızır** (aleyhisselâm) bu gruptandır. Bunlann sayılan hiç belli olmayıp, **Muhammed b. Kâid el-Evânî** ve **Abdülkâdir el-Cîlî** bu taifedendir. Bunlara ***mukarrebü'l-hazret*** de derler.[300] Hz. **İbrâhim** (aleyhisselâm) kalbi üzere olan ***efradın*** makamı, selâmet makamıdır ki Allâhü Teâlâ her türlü şek ve şüpheyi bunlann kalbinden gidermiştir. Dünya halkına karşı kötü zanda bulunmayıp, her şeyin şerli yönünü değil, hayır tarafım görürler. Hak Teâlâ onlarla şerli kimseler ve işler araşma bir perde koymuştur ki her birinden hayn görürler. Bunlar, bilge (hakim) ve doğru (sâdık) kimseler olup, hasenât-ı mâneviyye-i rûhâniyye onlara üstün geldiğinden, kendi vücudlannı Hakk'ın irâdesinde mahv etmişlerdir.[301] ***Aktâb*** ve e/rûrfdan olanlar, ölen bir kimsenin kabirdeki durumuna muttali olabilirler.[302]

MUHADDESÛN:

Hz. **Ömer b. el-Hattâb** (r.a.) bu gruptandır.[303] Bunlar iki sınıfa ayrılırlar: Bir sınıfı Hak Teâlâ ile

---

296 İbn Arabî, ***Fütûhât,*** c. XI, s. 356

297 ***Ferdiyet:*** 'Zât, irâde ve kavl'in mecmûunun tecellî makamı. Geniş bilgi için bk: Konuk ***Fusûs Şerhi,*** c. II, ss. 332-337; c. HI, s. 78; c. IV, ss. 317-324,340-348, 369-370

298 Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* s. 154

299 Bk.: Gümüşhânevî, *Câmiu'l-UsûlZeyli,* s. 323

300 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 127a; Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 357-358; Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* s. 153-154 (Bursevî'nin *Faslü'l-Hitâb* adlı eserinin 345. sayfasından naklen)

301 Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ(I),* vr. 73b; *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 120b, 122a

302 Konuk, *Fusûs Şerhi, c.* I, s. 35

303 **Hz. Ömer'in** (r.a.) ***mukaddes*** olduğuna dâir örnekler için bk.: et-Tûsî, *el-Lüma',* ss. 132-133,314

perde arkasından konuşurlar. *"Allah bir insanla, ancak vahiyle ya da perde arkasından konuşur... "*[304] [305] âyet-i kerîmesi bunlara işâret eder. Diğer sınıfın ise kalplerine veya kulaklarına melekler bir şeyler söylerler veya bunu yazılı olarak görürler. Bu sınıftakiler nefsî riyâzet ve bedenî mücâhedede bulunurlar; ne kadar çok riyâzet ve mücâhede yaparlarsa mânevi halleri o kadar yücelir.[633]

İbn Arabi'nin verdiği bilgilere göre ***muhaddesûnten*** olan her bir kimseyle, hâline uygun bir ruh konuşur ve bu zümreden olan bir kimse, kendisinden başka kaç ***mukaddes*** olduğunu bilemez. Bu konuşma, kişinin nefsini temizlemesi, vukuf hâlinde ihlâslı bulunması, bedenî mizâcın üzerine çıkıp yükselerek Allâhü Teâlâ dışındaki tüm unsurlardan ve erkândan kurtulabilmesi neticesinde gerçekleşmektedir. Burada kulun Allah ile veya Allah'ın kul ile konuşması, lisânen bir tekellüm değildir. Bu duruma işâretle Cenâb-ı Hak buyurur ki: *"...O mübârek yerdeki vadinin sağ kıyısındaki ağaçtan kendisine şöyle seslenildi: Ey Mûsâ! Âlemlerin Rabbi Allah benim, ben."*[6]-[6] *"...ve Allah Mûsâ'ya (kendine has) bir konuşma ile konuştu."*[63ı1] Allâhü Teâlâ, buradaki konuşmanın yüceliğini, masdar ile tekid etmektedir. *"...Onu yanına al ki Allâh'm sözünü işitsin..."*[63]* âyeti de, eşyânın kendi arasındaki konuşmayı değil, Hak'tan eşyâya gelen bir konuşmayı duyan kimseleri ifâde etmektedir. Çünkü eşyânın kendi arasındaki konuşmalar, birtakım nisbetlerden ibârettir ve bu, gerçekte varlığı bulunmayan yokluk hükmündeki bir iştir. Nitekim buna işâretle Hz. Peygamber (salla'llâhü aleyhi ve sellem) : *"Muhakkak ki Allah kulunun dili üzeredir; 'Allah kendisine hamd eden kimseyi duyar' buyurmuştur"*[306] [307] [308] [309] demektedir. İlâhî konuşmanın eşyâ seviyesinden olması neticesinde, onu duyup anlayabilen kimse için daha açık olarak ortaya çıkmaktadır ki bu, eşyâda bizimle konuşanın o (Allah) olduğuna delâlet etmektedir. Aynca **îbn Arabî; Ebu'l-Abbâs el-Haşşâb, Ebû Zekeriyyâ el-**

---

[304] Şûrâ, 42/51

[305] Yiğitbaşı Velî, *Tabakâtü'l-Evliyâ (II),* vr. 127"-I27b. Krş.: İbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, ss. 374-378

[306] Kasas, 28/30

[307] Nisâ, 4/164

[308] Tevbe, 9/6

[309] Buhârî, Ezân, 52; Deavât, 59; Müslim, Salât, 25; Ebû Dâvud, Salât, 68; Tirmizî, İmamet, 16; İbn Mâce, İkâmet, 13; Dârimî, Salât, 40; İmâm-ı Mâlik, *Muvatta',* Cemâat 16; Ahmed b. Hanbel, *el- Müsned,* c. I, s. 95; c. II, s. 18; c. III, s. 3; c. IV, s. 57; c. V, s. 343; c. VI, s. 87

Bicâî ve Ömer b. Abdilazîz'in de *muhaddesûndan* olduğunu haber verir[310]

Bu zümrenin Allah ile konuşmalan gündüz olursa *muhâdese,* gece olursa *müsâmere* adım alır. Bu konuşma esnâsında Allâhü Teâlâ ile kul arasında zahiri ve bâtınî olarak karşılıklı soru-cevap gerçekleşir. Hz. Muhammed'in (salla'llâhü aleyhi ve sellem) mîraç gecesi Cenâb-ı Hak ile konuşması *müsântere,* Hz. Mûsâ (aleyhisselâm) ile Allah arasında *Tur* dağında gerçekleşen konuşma ise *muhâdese* örneğidir.[311]

Sârilerden **el-Hakîm et-Tirmizî (V.** 898) bu zümreyle ilgili olarak şunları anlatır: *"Mükellem* ve *muhaddes* olanlar, bu dereceye ulaştıklarında nefislerinin vesvesesinden endîşe etmezler. Nasıl ki nübüvvet şeytanın ilkâsına karşı korunmuş (mahfuz) ise aynı şekilde mükâleme ve muhâdese makamı da nefsin ilkâsma ve fitnesine karşı korunmuş (masûn); Hak ve sekînet ile çevrelenmiştir. Zîrâ sekînet, mükellem ve muhaddes ile nefsi arasında bir perdedir." Yine aynı zâta: *"Muhaddesûn* kötü sondan korkar mı" diye sorulduğunda: "Onlann korkusu, ara sıra zihne takılıp kaybolan bir tür endîşe ve telâştan ibarettir. Zîrâ Allâhü Teâlâ, onlara verdiği nimetlerin sıkıntı vermesini istemez."[312]

Sehl b. Abdullah et-Tüsterî bu konuda şunları söyler: "Allah, halka sırlarını açmak ve halkın da sırlarını kendisine açması için onları yarattı. Allah şöyle buyurmuştur: "Ben sizi, sırrınızı bana açasınız diye yarattım. Eğer bunu yapamazsanız benimle konuşun! Bunu da yapamazsanız bana münâcâtta bulunun. Bunu da yapamazsanız bâri beni dinleyin!""[313]

İmâm-ı Rabbânî de Allâhü Teâlâ'nın kul ile ve kulun da Allah ile konuşabileceği fikrini kabul etmektedir. Ancak bu konuşma ve işitme, harisiz ve kelimesiz, yâni keyfıyetsiz bir kelâm ve işitme ile gerçekleşir. Zîrâ Cenâb-ı Hak, zamansız ve keyfiyetsiz konuşma ve işitme sâhibidir. Kelâmın kuldan gelmesi rûlıânî bir ilkâ ile ve yine kuldan sâdır olan duyma ise kulun bütün varlığıyla kulak (duyma organı) veya dil (konuşma organı) olması neticesinde gerçekleşir. Nitekim *"Ben sizin Rabbiniz değil miyim?"* hitâbını Hz. Âdem bütün zerreleriyle, külliyetiyle ve vâsıtasız olarak duyup cevâbını vermiştir. Ancak, rûhâniyet yoluyla gönle düşüp alman mânâ, insanın içinde bulunduğu misâl âlemi formuna bürünüp düzenli harf ve kelimeler suretiyle de belirebilir. Böylece bu telakki ve ilkâ, duymak ve lafzî kelâm görünümüne girer. Zîrâ isterse o mânâ keyfıyetsiz olsun, her mânânın bu âlemde bir sûreti vardır. Ancak keyfiyetsiz olan mânânın sûreti, az önce anlatıldığı gibi yine keyfiyetsiz olur. İşte

---

310 îbn Arabî, *Fütûhât,* c. XI, s. 374

311 el-Hucviri, *Keşfü'l-Mahcûb,* ss. 531-532

312 es-Sülemî, *Tabakâi,* s. 220

313 et-Tûsî, *el-Lüma',* s. 342

nıuhaddesûndan olan bâzı irfan sahiplerinin kelâmları ve işitmeleri keyfıyetsiz mertebeye bağlı olup rûhânî telakki ve İlkâ tütündendir.[314]

İmâm-ı Gazzâlî'nin verdiği bilgilere göre âriflerden bir zat, ***muhaddesûn*** zümresinden birine bir mesele sormuş; o da önce sağma bakıp: "Allah rahmet etsin, ne dersin?" demiş; sonra soluna ve daha sonra da kendi göğsüne bakıp aynı sözü tekrarlamıştı. Nihâyet daha önce hiç duyulmamış garip bir sesle cevap vermişti. Bu hareketlerin hikmeti kendisine sorulduğunda ise şunları söylemiştir: "Sorduğun sorunun cevâbım bilmiyordum; solumdaki meleğe sordum, bilemedi. Daha âlim olan sağımdaki meleğe sordum; o da bilemedi. Bu kez kalbime teveccüh ettim ve sana verdiğim cevâbı kalbimden aldım; kalbim her iki melekten de daha âlim çıktı." îşte

bu, Hz. Peygamber'in (salla'llâhü aleyhi ve sellem) : *"Muhakkak ki ümmetimden* **mukaddesler** *vardır ve* **Ömer** *anlardandır "*[MS] hadîsinin mânâsı dâhilindedir.[315 316]

Şah Veliyyullah ed-Dihlevî (V. 1762) de melekût âlemindeki bâzı ilim kaynaklarının Allah tarafından ***muhaddesûna.*** açıklandığım; Cenâb-ı Hakk'ın peygamberin şerîati ve insanlığın kurulu düzeninin ıslâhı için hazırlamış olduğu birtakım bilgileri, ***muhaddesûmin,*** henüz peygambere o doğrultuda vahiy gelmeden önce aldığım anlatmaktadır. Ona göre, bir kimsenin rüyâsında, melekût âleminde olmasına karar verilmiş birçok hâdiseyi, henüz daha meydana gelmeden önce görmesi mümkündür. ***Muhaddesûmtn*** özelliklerinden biri de pek çok konuda onların görüşleri doğrultusunda âyetler nâzil olmasıdır. Nitekim Resûlullâh'm (salla'llâhü aleyhi ve sellem) rüyâsında, kendine ikrâm edilen sütü kana kana içtikten sonra, **Hz. Ömer'e** (r.a.) vermesi de onun ***mukaddes*** oluşunun alâmetidir.[317]

Ricâlü'l-gayb başlığı altında buraya kadar anlatılanlardan da anlaşıldığı üzere ***ricâlü'l-gayb*** telakkisi, mânevi âlemin kendine özgü kânunları çerçevesinde cereyân ettiğinden ve çoğu insanın bu dünyâya âit bilgilerinin çok az, yetersiz, kısır ve hattâ yanlış olmasından dolayı, oldukça karışık ve karmaşık gibi görünen, netâmeli bir konudur. Bu gibi sebeplerle anlaşılamamaktan veya yanlış anlaşılmaktan dolayı

---

314 İmâm-ı Rabbânî, *el-Mektûbât,* c. II, ss. 123-124

315 Hadîsin metni şöyledir: *"Muhakkak ki sizden önceki ümmetlerin mukaddesleri olan insanlar vardır. Ümmetimden de* Ömer *onlar(muhaddesûn)dandır. "* (Buhârî, Fezâilü's-Sahâbe, 6; Enbiyâ, 54; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned,* c. VI, s. 55)

316 el-Gazzâlî, *İhya,* c. III, s. 28

317 ed-Dihlevî, *Hüccetullâhi'l-Bâliğa,* c. II, s. 288

bu konuya yöneltilen eleştirilerin yanı sıra, sırf bilgisizlikten ya da art niyetten kaynaklanan ve ancak *“kişi bilmediğinin düşmanıdır”* ve *"câhil cesurdur”* fehvâsmca îzâh edilebilecek olan birtakım taarruzlara da şâhit olunmaktadır.[318]

Bilindiği gibi, *insan* denen varlık, hem hayvânî ve nem de melekî özellikleri bünyesinde barındıran; yemek, içmek, üremek, vb. gibi bedenî şehvetlerle hayvana; hikmet, adâlet, cömertlik, vb. gibi rûhânî motiflerle de meleğe benzeyen bir yapıya sâhiptir. Buna işâretle; *“Ona iki tepeyi gösterdik”*[319] buyrulmuştur. Buradaki *"iki tepe* ”den maksat; bir bakıma akıl ve hevâ, bir bakıma âhiret ve dünyâ, bir bakıma îman ve küfür, bir bakıma hidâyet ve dalâlet, bir bakıma da Allâhü Teâlâ’nın dostluğu ve şeytanın dostluğu mânâlarına gelmektedir. Nitekim: *"Allah îman edenlerin dostudur; onları karanlıktan aydınlığa (dalâletten/zulumâttan hidâyete/nûra) çıkarır. Kâfirlerin dostları da tâğuttur; o da onları aydınlıktan karanlığa çıkarır...* ”[320] âyeti bunu açıklar.[321] Demek ki Allâh’m dostluğunu kazanan bir mü’min, onun bir tür özel koruyuculuğunu hak kazanmakta ve dolayısıyla da o dostluk devam ettiği sürece kolay kolay sapkınlığa düşmemektedir. Nitekim bu dostluk sâyesindedir ki insan, meleklerden[322] bile üstün bir konuma yükselebilmektedir.[323] Zîrâ o, yeryüzünde Allâh’m halîfesi

---

318 Bu tür taarruzlara, örnek olarak bk.: Ercüment Özkan, *Tasavvuf ve İslâm,* Ankara, 1993, s. 68 vd. “Gavs’lar ve Şeyhler: Yeni Lât’lar, Yeni Uzzâ’lar!” başlığı. Bu durum bâzen öyle boyutlara varabilmektedir ki; *ricâlü’l-gayb* anlayışı, “hayâli masallar ülkesinin gizli çete hükümeti” olarak bile nitelenebilmekte (Bu ve benzer eleştirilere en güzel ve tipik bir örnek için bk.: İbrahim Sarmış, *Teorik ve Pratik Açıdan Tasavvufve İslâm,* İstanbul, 1995, s. 184 vd.) ve hattâ başkalarına da kötü ■ örnek teşkil edebilmektedir. (Bu konudaki en kötü örnek için bk.: Ömer Şevki Hotar, “Tasavvuf- Halüsinasyon”, *İktibas,* sayı: 209, Mayıs, 1996, ss. 18-21)

319 Beled, 90/10

320 Bakara, 2/257

321 er-Râğıb el-Isfahânî, *ez-Zerîa,* s. 89

322 Meleklerden sürekli Allâh’ı hamd, zikir, teşbih, tenzih ve tehlîl ile meşgul olanlar *(el-Mukarrebûn ve İlliyyûn)* (Bk.: A’râf, 7/206; Zümer, 39/75; Mü’min, 40/7) bulunduğu gibi; kâinâtm düzenli işleyişinde Cenâb-ı Hakk’m irâdesinin ve koyduğu İlâhî kânunların yürürlüğe geçmesinde görev alıp yaratılışın devam ve tekâmülünü Allâhü Teâlâ’nın izniyle temin edenler *(el-Müdebbirât)* de vardır. Ayrıca

olma[324] sıfatım kazanabilmiş bir varlıktır. İşte tam bu noktada, cevâbını müspet verebileceğimiz şu soru akla geliyor: Allâhü Teâlâ, bâzı işlerde meleklere ***ricâlü'l-gayb'm*** de îfa ettiği benzer birtakım görevler verdiğine ve insan fıtraten/yaratılış îtibâriyle meleklerden de üstün bir mertebeye ulaşabilme istidat ve kabiliyetine sâhip olduğuna göre, yeryüzünde Cenâb-ı Hakk'm halîfesi olma yükümlülüğünü lâyıkıyla yerine getirme çabası içerisindeki Allah dostu evliyâdan bir zümre olan ***ricâlü'l-gaybe.*** niçin bu tür görevler vermiş olmasın ki?..

Chittick, bugün İslâm dünyâsında bulunan iki grup müslümân entelektüelden söz eder: Giderek daha da küçülen bir grup, şöyle veya böyle hâlâ geleneksel dünyâ görüşü içinde yaşarken, diğerleri, Batı modelinde modem eğitim görmüş ve sayılan gittikçe artmakta olan kimseler tarafından yönlendirilmektedirler. Bu iki grup aynı dili konuşmadığı gibi, biri, diğerinin ne söylediği hakkında gerçek bir fikre de sâhip değildir. Çok sayıda müslüman düşünür ise (bunlar üçüncü bir grup olarak değerlendirilebilir) geleneksel ile modem bakış açısı arasında bir yerde durmaktadır ki bu durum da tam bir "kültürel şizofreni" hâlini almıştır.[325] İşte bir önceki paragrafta temas ettiğimiz tasavvuf eleştirmenleri ve muânzları, kanaatimizce, **Chittick'**in sözünü ettiği müslüman entelektüel tipinden ikinci ya da üçüncü gruba dâhil edilebilir. Zîrâ bu tür araştırmacılar, XIX. yy.dan îtibâren tasavvufu, eğer İslâm modem dünyâya girmek zorundaysa, İslâm'dan sökülüp atılması gereken bir tür öcü olarak görmüşlerdir. Modemizmin daha yakın zamanlardaki bir dalı, yâni "fimdamantalizm" de bu anlayış ile uyum içindedir. İslâm'ın zâhirî yönünü teşkil eden îtikad, ibâdet, muâmelât vb. konuların onun

---

peygamberlere vahiy getiren *Cebrâil,* canlan alan *Azrâil,* tabiat kuvvetlerini idâre eden *Mîkâil* ve *Sûru* üflemekle görevli *İsrâfil* gibi insanlarla ilgili işlerde doğrudan görevli melekler de bulunmaktadır. Bunlann yanı sıra peygamberlere ve sâlih kullara güç veren, sıkıntılı ve üzüntülü anlarda onlara yardıma koşan, (Bk.: Âl-i İmrân, 3/123; Enfâl, 8/9-10) insanlar için Allâh'a duâ etmekte olan, (Bk.: Şuarâ, 26/5; Necm, 53/26; A'râf, 7/156; Mü'min, 40/7-9) insanlara iyi ve hayırlı iş ve davranışlan telkîn eden melekler de vardır. (Ayrıntılı bilgi için bk.: Prof. Dr. Şerafeddin Gölcük-Prof. Dr. Süleyman Toprak, *Kelâm,* III. baskı, Konya, 1996, ss. 381-388) Şu durumda melekler üe *ricâlü'l-gayb* zümresinden olan evliyânın birbirlerine çok benzer sıfatlara sâhip oldukları gözlenmektedir.

323 Bk.: Gölcük-Toprak, *Kelâm,* ss. 385-386; îbn Arabî, *Fütûhât,* c. XII, ss. 283-287

324 Bk.: Bakara, 2/30; Sâd, 38/26. Yeryüzünde Allâh'm halîfesi olmayı hak kazanabilmenin şartlarına dâir geniş bilgi için bk.: er-Râğıb el-Isfâhânî, *ez-Zerîa,* ss. 92-100. Aynca bk.: Azîzüddîn en- Nesefî, *İnsan-ı Kâmil,* Tere.: Mehmet Kanar, *(Tasavvufta İnsan Meselesi),* İstanbul, 1990, s. 158

325 **Bk.: Chittick, "Gayb Adamları", s. 45**

bedenini oluşturduğunu kabul edersek, tasav-vuf da İslâm'ın hayat veren rûhunu oluşturur. Buna göre, tasavvufî geleneği şiddetle reddeden müslüman modemistler ve katı muhâfazakâriar (fimdamantalisler), İslâm'ın bedenine yeni bir hayat türü üflemeye çalışmaktadırlar ve onlara göre bu hayat soluğu sâdece yabancı kaynaklardan elde edilebilir. Bu anlayıştaki çoğu çağdaş düşünür, İslâm'ın saygınlığım birtakım modem terim ve kavramlarla ortaya koyma gayretleriyle modem dünyânın evren ve insana ilişkin rasyonalist ve bilimselci dünyâ görüşüyle uzlaşması zor olan bütün İslâmî öğretileri inkâr etmiş veya fütursuzca onlara saldırmıştır. Bu yüzden ya dosdoğru tekrar Kur'ân'a yönelmişler -ki onu tefsir geleneğinden koparınca istediğimiz gibi yorumlamak kolay olur- veya Kelâm'a başvurmuşlardır -ki bu da İslâmî teolojinin en rasyonalist biçimidir. İşte modem bir eğitim almış çoğu müslüman, olgu ve olayları modem dönemin başından beri Batı geleneğini biçimlendirmiş olan dünyâ görüşü doğrultusunda görür ve İslâm'ın kendine has ıstılahları ve fikir sistemi dâhilinde düşünmek bir yana, Batı'ya âit terim, kavram ve düşünce kalıplarının dışına çıkamaz.[326]

İslâm'ın ana ilkelerinden olup kelâm ilminin sahasına giren veya fikhın müminlerden istediği görev ve yükümlülüklerle ilgili pek çok hususta birtakım kısa/basit îzahlara ve yüzeysel genellemelere kolayca gidilebilen günümüz ilâhiyat araştırmalarında, tasavvuf ilminin konu edindiği pek çok alanda görüldüğü gibi ***ricâlü'l-gayb*** telakkisi de genellikle göz ardı edilen görüşlerden biridir. Bununla birlikte, kadîm kültürde yerini alan kelâmî, felsefî ve fıkhî metinlerden tutun da çok daha yaygın durumdaki şiirlere varıncaya kadar, İslâm'ın kâinâta bakış açısını şekillendirmiş literatüre kabaca bir bakış bile ***ricâlü'l-gayb*** zümresinden kimselere âlemde her zaman çok özel bir yer verildiğini gösterecektir. Hattâ ***işârî*** açıdan bakıldığında pek çok Kur'ân âyetinin ve hadîs-i şeriflerin de bu anlayışı açıkça veya zımnen kabul ettiği anlaşılacaktır. Zîrâ söz konusu âyet ve hadis metinleri, insana, Cenâb-ı Hakk'ın başka hiçbir mahlûka yüklemediği görev ve sorumlulukları vazetmektedir.

Ricâlü'l-gayb telakkisiyle ilgili olumsuz düşüncelere sâhip kimselere bu konuda verilecek belki de en güzel cevâbı, birkaç asır önce **İsmâil Hakkı Bursevî** (V. 1725) kendine has üslûbuyla şöyle vermektedir: "Genellikle ***aktâb,*** eskici sûretinde görünürler. Zîrâ halkın zâhir ve bâtın sülüklerinde olan halleri ıslâh ederler. Ve münkirler bu mânâdan gafildirler. Yâni, vücudlannın bakası ve nizâm-ı halleri ***ricâlullâh*** yüzünden iken, yine onlara mukabil gelirler ve sebbederler. Zîrâ onlar ehli küfrândır. Ve ***ricâlullâh*** yüzünden olduğu budur ki, insan-ı kâmil Hakk'ın halîfesidir ki, mülk ve melekûtun tasarrufu onlara verilmiştir. Pes hakikatte onlann yüzünden mutasarrıf olan Allâhü Teâlâ'dır. Nazar eyle sultân-ı a'zam ile vekîl-i mutlaka kİ, sultânın cemî-i umûru vekil yüzünden vücûd bulur ve bundan saltanatta iştirak lâzım gelmez. Belki saltanat birdir ve umûra müdâhale edenler sultânın

---

326 Bk.: Chittick, *a.g.m.,* ss. 47-50

esmâsımn tertîb üzerine mezâhiridir."[327]

İmâm-ı Yâfiî (V. 1366) ile **Muhammed el-Cüveynî** arasında cereyân eden şu olay, aslında bu konuda söylenebilecek pek çok söze hâcet bırakmamaktadır: Bu iki zat berâberce sohbet ettikleri bir anda, söz dönüp dolaşıp ***ricâlü'l-gaybten. kutub, nücebâ, nükabâ, ebdâl*** vb. kimselere gelir ve **el-Cüveynî,** bu tür kimseler hakkında Hz. Peygamber'den (salla'llâhü aleyhi ve sellem) hiçbir hadis gelmediğini, dolayısıyla da bunlann hiçbir gerçekliklerinin bulunmadığım iddiâ eder. **İmâm-ı Yâfiî** ise yalan söylemesi mümkün olmayan evliyâullâhın, bu kimselerin hal ve vazifelerinden haber vermekte olduklarım, dolayısıyla da bunlann mevcûdiyetlerinin doğru ve gerçek olduğunu söyler. Bunun üzerine **el-Cüveynî** iyice küplere biner ve bu konudaki inkân ve kızgınlığı artar; **îmâm-ı Yâfiî** ise susmayı tercih ederek bu konuda, fakihlerin ve âriflerin imâmı ve şeyhüT-îslâm durumundaki **Ebû Yahya Zekeriyyâ el-Ensârî'ye** danışmaya karar verir. Berâberce onun yanma gittiklerinde **İmâm-ı Yâfiî, el-Ensârî'ye: *"Efendim; sûfîlerin zikrettikleri gibi kutub, evtâd, nücebâ, ebdâl vb.*** *kimseler hakîkaten var mı?"* diye sorar. O da: *''Allâh'a yemin olsun ki, evet, ey evlâdım!"* şeklinde cevap verir. O zaman **İmâm-ı Yâfiî:** *"Efendim, şu* Şeyh **el- Cüveynî** *onları inkâr ediyor ve bu konuda çok aşırıya kaçıyor "* der. Bunun üzerine **el-Ensârî, el-Cüveynî'ye** dönerek: *"Bu böyledir, ey* **Şeyh Muhammed! "** diye üç kez seslenir. Sonunda **el-Cüveynî:** *"Hocam; buna inandım, tasdik ettim ve bu konuda tevbe ettim"* [657]demesine rağmen **el-Ensârî:** *"Ey* **Şeyh Muhammed!** *Bu, sâdece senin zannından ibârettir (gerçekten kalben inanmadığın halde inandığını zannediyorsun)"* der. Artık bu hâdiseden sonra **el-Cüveynî, İmâm-ı Yâflî'ye** bir daha bu konuda karşı çıkmaz.[328]

Allah, insan ve âlem üçgeninde, bunlann birbirleriyle ilişkileri bakımından oldukça dikkat çekici bir konumda bulunan ***ricâlü'l-gaybin,*** modem insanın kendisine inşâ ettiği çıkmaz ve açmazlara ilişkin cevâbım **Seyyid Hüseyin Nasr'ın** satırlanndan okuyalım:

"İhtiyaç duyulan şey, kutsal bir gerçeklik olarak tabiatın yeniden keşfi ve kutsalın muhâfızı olarak insanın yeniden doğumudur; öyle ki bu durum, modemizm ve onun uzantısı durumunda olan gelişmelerin doğmasına yol açmış olan insan ve tabiat imajının ölümüne işâret eder. Bu, bâzılannın iddiâ ettiği gibi "yeni bir İnsan îcâdı" anlamına gelmez; tersine, gerçekliğini hâlâ içimizde taşıdığımız hakîkî, gururlu İnsanın açığa çıkarılması anlamına gelir. Bu, sanki insan kutsalı îcad edebilirmiş gibi, kutsal bir tabiat görüşünün îcâdı anlamına da gelmez; fakat bu, târih boyunca çeşitli dinler tarafından kabul görmüş geleneksel kozmolojilerin ve tabiat görüşlerinin yeniden formüllendirilmesinden ibârettir. Her şeyden önce bu, tabiî düzene ilişkin dînî anlayışın, sâdece öznel varsayımlar ya da târihsel inşâlar değil, kozmik gerçekliğin canlı bir veçhesine tekabül eden bilgi olarak, ciddî bir

---

Bursevî, *Kitâbü 'n-Netîce,* c. I, s. 227

[328] İbn Âbidîn, *İcâbetü 'l-Gavs,* ss. 273-274

biçimde ele alınması anlamına gelir. Entelektüel durumalışta, tabiata ilişkin bu tür bilgiyi ciddî bir biçimde ele almamıza imkân sağlayacak şekilde, kökten bir yeniden yapılanmaya gidilmesi gerekmektedir. Böyle bir şey, modem bilimin bulgularını onun felsefî varsayımları, bilgi kuramları ve târihsel gelişiminin kendisine empoze ettiği sınırlar içinde kabul etmek, bu arada doğal düzenin *bilimi* şeklindeki totaliterci iddiâlanm bütünüyle reddetmek dönektir. Bu da doğal nesnelerin "varoluşunu" Varlık'la ilişkileri içinde, kaba yönleriyle olduğu kadar ince yönleriyle de, evrenin geri kalan kısmı ve bizimle olan karşılıklı ilişkileriyle, sembolik anlam ve önermeleriyle ve varoluşun herşeyin İlâhî Kaynağı'na götüren daha yüksek düzeylerle olan bağlantılarıyla ilgilenen bir tabiat biliminin yeniden keşfedilmesi anlamına gelir."[329]

Yiğitbaşı Velî'nin ***ricâlü'l-gayb*** ile ilgili görüşleri, İbn Arabi'nin görüşleriyle tamamen örtüşmektedir. O kadar ki her iki müellifin konuyu anlatırken kullandıkları ifâdeler aynıdır; tek fark, birinin ***Arapça,*** diğerinin de ***Türkçe*** yazılmış olmasıdır. Hattâ çoğu yerde Yiğitbaşı Velî'nin ifâdelerinin İbn Arabi'nin bu konuda anlattıklarının tercümesi mâhiyetinde olduğunu bile rahatlıkla söylemek mümkündür. Ancak Yiğitbaşı Velî, İbn Arabi'nin ***ricâlü'l-gayb*** arasında saydığı ***ahillâ, kurrâ, sücûdü'l-kalb, ahbâb, sütnerâ, verese*** gibi bâzı zümrelere risâlelerinde hiç temas etmemiştir. Aynı şekilde Yiğitbaşı Velî'nin gayb erenleri arasında saydığı ***evrâ*** adındaki bir zümreyi de İbn Arabî zikretmemiştir. ***Havâriyyûn*** ve ***ricâlü'l-ayn*** zümrelerinin sayıları husûsunda da iki müellif arasında farklı görüşler vardır. Kısacası Yiğitbaşı Velî, îbn Arabi'nin bu konudaki görüşlerini muhtasar olarak tercüme etmiş ve yer yer kısa açıklamalar getirmiştir,[330] Konuyu anlatırken ***ricâlü'l- gayb'm*** sıralamasını verdiği düzende bile büyük bir benzerlik göze çarpmaktadır.

Ricâlü'l-gayb telakkisi, mânevi âlemin kendine özgü kânunları çerçevesinde cereyân ettiğinden ve çoğu insanın bu dünyâya âit bilgilerinin çok az, yetersiz, kısır ve hattâ yanlış olmasından dolayı, oldukça karışık ve karmaşık gibi görünen, netâmeli bir konudur. Yukanda anlatılan ve İmâm-ı Yâfiî ile Muhammed el- Cüveynî arasında geçen olay da gösteriyor ki; ***ricâlü'l-gayb*** hakkında doğrudan bilgi sâhibi olmayan insanlar, konuya bakış açılan bakımından iki türlü tavır sergilemek zorundadırlar: Ya ***ricâlü'l-gaybi*** gördüklerini, onlarla konuştuklannı söyleyen, onlann hallerini ve îfâ ettikleri görevleri anlatan ve bu konuda yalan söylemeyecek kadar kendisine îtimad edilir olan, ârif, âbid ve zâhid kimselere inanmak ya da kendileri ***ricâlü'l-gaybin*** durumlarına muttali olamadıklanndan, onlardan

---

329 Chittick, *a.gm.,* ss. 70-71 (Seyyid Hüseyin Nasr, *Religion and the Order of Nature,* Oxford University Press, New York, 1996, s. 287'den naklen)

330 Nitekim müellifimiz, *Arapça* bilmeyen kimselerin anlayabilmesi için bu konudaki görüşleri **Muhyiddin İbn Arabi'nin** *Fütûhât-ı Mekkiyye* adlı kitabından *Türkçe'ye* çevirdiğini ve konuyu

haber veren sûfîleri yalancılıkla töhmet altında bırakma pahasına da olsa bunlan inkâr ve reddetme yoluna gitmek...

Ricâlü'l-gaybm üzerlerinde taşıdıkları ahlâkî ve mânevi kişilikleri, aslında her müslümanda bulunması gereken ulvî niteliklerden oluşmaktadır. Zîrâ bu kimseler, bütün insanlara karşı iyi niyetli, kendilerine kötülük edenleri bağışlayan, ellerindeki nimetleri başkalarıyla paylaşan, iyi ve kötü günde herkesin yardımına koşan, sevgi, şefkat ve cömertlik gibi ahlâkî erdemlerle bezenmiş kimselerdir. İşte, herhangi bir müslümân da prensip olarak tüm bu hasletlere sâhip olmalıdır.

İslâm'ın mânevi kültürünün gelecek kuşaklara aktarılması açısından da büyük bir ehemmiyeti hâiz olan ***ricâlü'l-gayb*** inancı, halkın gönlündeki derûnî-dînî duygulan diri tutmakta ve en dar zamanda bile böyle seçkin şahsiyetlerin imdâda yetişmesi vesilesiyle İlâhî yardıma kavuşulacağı ümidini doğurmaktadır. Hattâ bâzı savaşlarda bu gayb erenlerinin nüfuz ve yardımı, inananlan düşmana karşı cesâretlendirmekte ve imkânsız gibi görünen çeşitli zaferlerin elde edilmesine vesile olmaktadır. Nitekim müslümân halk arasında bu tür menkabevî olaylar hep anlatıla gelmiştir.

Kendini Evliya Sananlar

İLHAM ve HÂTIR

Hatır, insanın içine doğan hitap, iç âlemde duyulan ses, alınan mesaj gibi anlamlara gelir ki bu hitap Allah'tan ***(hâtır-ı Hak),*** melekten ***(ilham),*** şeytandan ***(vesvese)*** ve nefsten ***(hevâcis/hadîsü'n-nefs)*** gelebilir. Hak'tan ve melekten gelen hâtır dînin zâhirî hükümlerine uygun olur; şeytandan gelen günaha, nefsten gelen ise süflî isteklere dâvet eder.[331] **Necmüddîn el-Kübrâ,** bunlara bir de ***hâtır-ı kalbi*** ekler ve ***ilhâmı, hâtır-ı Hak*** olarak değerlendirir. Melekten gelen hâtın ise sekînet hâli olarak kabul eder.[332] Ona göre kalpten ve ***melekten*** gelen hâtır, ***hâtır-ı Hakk'a; nefsten*** gelen de ***hâtır-ı şeytâna*** dâhil olup kendi aralarında çok az fark vardır.[333] et- **Tûsî** ise ***hâtırı;*** "Başlangıcı olmaksızın ***sırrın*** harekete geçirilmesi" olarak tanımlamıştır. Ona göre ***havâtır*** kalbe dolmaya başlayınca sâbit

---

71' Bk.: el-Kuşeyrî, *er-Risâle,* ss. 83-85; el-Hucvirî, *Keşfü 'l-Mahcûb,* ss. 537-538; el-Kelâbâzî, *et- Taamrf,* ss. 90-91, 152-153; el-Mekkî, *Kütü'l-Kulûb,* c. 1, s. 126 vd.; es-Sühreverdî, *Avârif,* ss. 573-584; İbn Arabî, *Tedbîrât,* s. 269; el-Kâşânî, *Istılâhât,* s. 158; el-Cürcânî, *et-Ta'rîfât,* ss. 42-43; Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* s. 212

332 Bk.: Necmüddîn el-Kübrâ, *Risâle ile 'l-Hâim,* ss. 83-87

333 Necmüddîn el-Kübrâ, *Fevâihu'l-Cemâl,* s. 100

durmaz; biri gelir, biri gider. ***Hâtır,*** sırlan kaplayan bir güçtür.[334] el-Hucvirî'nin bildirdiğine göre ise sûfîler, ***hâtır*** sözü ile, başka bir hâtırla süratle yok olan bir mânânın hâtırda husûle gelmesini ve hatır sâhibinin, onu kalbinden çıkarmaya muktedir olmasını kastederler.[335]

İlham da düşünme ve aklî delil çıkarma yollarıyla elde edilmeyip, Allâhü Teâlâ'nın ***ilhama*** mazhar olabilecek nitelikteki kalbte feyz yoluyla yarattığı özel bir mânâ ve ilimdir.[336] Saf ***hâtır-ı Hak, ilhamla*** gerçekleşir ve ***ilham*** sahihtir. Yâni gelen ilhama akıl, nefs, şeytan, kalp ve melek îtiraz edemez ve onu reddedemez. ***Havâtır-ı Hak*** yoluyla ***ilham, ilm-i ledün, keşf*** ve ***marifet*** hâsıl olur. Esâsında ***ilham,*** mutlak mânâda bir ***hatır*** olmayıp, elest bezminde kendine *"Ben sizin Rabb'iniz değil iniyim?"*[337] diye hitapta bulunulan ve *"Allah Âdem'e isimleri öğretti..."*™ âyetinin işâret ettiği ***ezelî ilini/bilgidir.*™ el-Hucvirî** ise ***ilham*** ile ***marifeti*** kesin olarak birbirinden ayırarak aşın mistiklere ve ilhamcılara şiddetle karşı çıkmaktadır. Ona göre ***"marifet ilhamdır"*** demek imkânsızdır. Çünkü ***marifette*** hakkın da bâtılın da bir delili vardır; oysa hatâ-sevap/yanlış-doğru konusunda ***ilham*** ehli için bir delil yoktur. Öyleyse ***marifet*** şerîattir, nübüvvettir, hidâyettir; ***ilham*** ise değildir ve ***marifet*** konusundaki ***ilhamın*** hükmü her bakımdan bâtıldır.[338]

Marmaravî, sâlikin devamlı sûrette bâtınını temiz tutup ***hatırına*** temiz şeylerin gelmesi hususunda titizlik göstermesi gerektiğim, bunun bir ürünü olarak da ***ilhamın*** gerçekleşeceğini[339] belirtir.[340] Burada ***hatır*** ile ***ilham*** arasında doğrudan bir bağlantı ve etkileşim göze çarpmaktadır. Bu bağlantı ve etkileşimi Yiğitbaşı Velî şöyle îzah eder: Allâhü Teâlâ, her insan için birer şeytan, her

---

[334] et-Tûsî, *el-Lüma',* ss. 335-336

[335] el-Hucvirî, *Keşfü 'l- - Mahcb,* s. 537

[336] Necmüddîn el-Kübrâ, *Risâle ile'l-Hâim,* s. 83; el-Cürcânî, *et-Ta'rîfât,* s. 15

[723] Necmüddîn el-Kübrâ, *Fevâihu'l-Cemâl,* s. 100

[338] el-Hucvirî, *Keşfü 'l-Mahcb,* s. 403

[339] Yiğitbaşı Velî, *Keşfü'l-Esrâr,* vr. 69[b]

[340] Zîrâ hâtırlar birer elçidirler; elçi ise uzakta olan kimselere gönderilir. İşte bu yüzden Allâh'a yakınlık kesbetmek gerekir ki hâtırlar ilhâma dönüşebilsin. (es-Sühreverdî, *Avârif* s. 577)

kişinin sarfnnda da ins ve cinden mürekkeb birer hannâs[341] yaratmıştır, İnsanın İlleti Zât'a, cirmin illeti *Celâl* ismine ve şeytanın illeti de *Mudili* ismine müteallıktir. Buna göre hannâsm mü'min olması mümkündür; ama şeytanın mü'min olması mümtenîdir.[342]

İşte, her kişinin şeytanı o şahsın ***sadrında.*** bulunan hannâsına fısıldar. Eğer hannâs fısıldanan işi kabul ederse gönlüne ilham olunur, hâtınna gelir; eğer o kişi o işi ister ve *Hâlık* da yaratıverir ise işler; yaratmazsa işlemez. Şeytanın fısıldadığı o işler tabiatıyla şer'a muhâlif söz ve fiillerdir ve bunlara ***ilhâm-ı şeytanî, havâtır-ı şeytanî*** ve **mekr-i İlâhî** denir.[343] Zira *Yaratıcı,* şeytanın

---

[341] **Hannâs**: Geri çekilip büzülerek veya sinerek fırsat bulunca kişiye vesvese vermek için dönüp gelen. Sinsi şeytan. Besmeleyi işitince kaçan, gaflete dalınca musallat olan şeytan.

[342] Sonraki satırlardan da anlaşılacağı üzere burada müellifimiz, vesveseci şeytan ile hannâs arasında belirgin bir ayırım ortaya koymaktadır. Ona göre hannâs; insan bedeninde bulunan, insan ile cin karışımı olan cüz'î, damlacık gibi bir merkezdir ve devamlı şeytanın vesvesesine muhâtap olmaktadır. Âdeta hannâs, şeytandan sürekli vesvese güdüsü alan bir "alıcı" ve insanın gönlünü, kalbini, nefsini aldığı bu güdülere göre yönlendirmeye çalışan bir "verici" konumundadır. Esâsında burada insanın davranışlarına etki bakımından hannâsın fazlaca bir fonksiyonu yoktur; asıl yönlendirici yine şeytandır. Hannâsın buradaki rolü, yalnızca güdüleri şeytandan almak ve insanın gönlüne ulaştırmaktan ibârettir. İnsan, kendi hannâsınm şeytandan alıp gönlüne yansıttığı bu güdülerin birine uymazsa, şeytan yine hannâs aracılığıyla başka bir güdü daha gönderir ve bu durum sürekli devam eder durur. Bu arada gelen güdüler (havâtır ve ilham), karakterine göre şeytanî, nefsânî ya da nûrânî olarak adlandırılır ve bu güdülerin her biri, Cenâb-ı Hakk'ın bir isminin tezâhürü olarak zuhûr eden İlâhî sınamalar (mekr-i İlâhî) olarak karşımıza çıkar.

[343] Yiğitbaşı Velî'nin *ilhanı* ile *hâtır* konusundaki görüşlerini kaydettiğimiz bu kısımda da görüleceği üzere, müellifimiz bu iki kavramı aynı anlamda kullanmakta ve aralarında herhangi bir ayırım ve sınıflandırmaya gitmemektedir. Ona göre şeytanın

fısıltısını kişinin ihtiyânna ve mertebesine göre yaratır.[344]

Eğer hannâs bu gibi fısıltıları kabul etmezse, bu defa şeytan helâl kazanç biriktirmeye çalışmasını fısıldar. Şeytanın bundan murâdı, çeşitli uğraşılarla kişinin namazım kazâya bıraktırmak ve değişik düşüncelere daldırıp dilini zikirden alıkoymaktır. Bunlara da ***ilhâm-ı nefsânî, havâtır-ı nefsânî*** ve ***mekr-i Hak*** denir.[345]

---

hannâs vâsıtasıyla gönderdiği her türlü güdü, mutlak mânâda kötü olmasıyla *hâtır* veya *ilham* adını alabileceği gibi, iyi gibi görünmekle birlikte aslında daha üst perdeden bir iyiliğe engel olanlarına da aynı ad verilebilir. Farklılık sâdece bunların görünümlerinden ibaret olup, şeytanın çağrılarının baskın karakterine göre *şeytânî, nefsânî* ya da *nûrânî ilham/hâtır* gibi isimler alır. Müellifimiz, neticede kötü de olsa, insan gönlüne bir ilham vermesi bakımından her türlü havâtın ilham olarak değerlendirmektedir.

[344]Nefs ve şeytan, insanoğlunun kalbine zaman zaman seslenişte bulunur, buna *hâtır* (çoğulu: *havâtır)* denir. Bu sesleniş nefs tarafından gelirse, buna *hevâcis-,* şeytan tarafından gelirse *visvâs (vesvese)* adını alır. Nefsin hevâcisi ile şeytanın vesvesesini birbirinden ayırt edebilme konusunda **Cüneyd-i Bağdâdî** şunları söyler: “Nefs senden bir şey isterse bunda direnir, inat eder; bu hususta -çok zaman geçse bile- yine de istediğini elde edinceye kadar ısrar eder durur. Nefse karşı giriştiğin savaş ne kadar samimî biçimde sürerse sürsün, o da inadında ısrar eder, şeytan ise seni bir günah işlemeye çağırır da sen de o işi yapmayarak ona karşı koyarsan, o da hemen başka bir günah işletmek için sana vesvese vermeye başlar. Çünkü dîne aykın bütün davranışlar şeytan için aynıdır; farketmez. Onun gayesi, seni günahlardan herhangi birine çağırmaktır; özel olarak tek bir günahı işletmek onun amacı değildir.” (el-Kuşeyrî, *er-Risâle,* ss. 83-84)

[345]**Sehl b. Abdullah et-Tüsterî**: “Mâsiyetlerin en kötüsü, insanın içinde konuşan nefsin sesi ve onun vesveseleridir (hadîs-i neft)” der. O, nefsin kendisine söylediği

Eğer hannâs helâl kazanca pek meylettiremezse, bu kez şeytan *"abdesti başkalarından daha iyi al, namazı başkalarından daha iyi kıl!"* diye fısıldar.[346] **Şeytanın böyle yapmaktan maksadı, kişinin ya abdest suyuna veya abdestine ya da namazına bir bahane uydurup zamanla namaz kılmamaya alıştırmaktır. Buna *ilhâm-ı nûrânî, havâtır-ı nûrânî* ve *mekr-i Hak* denir.**

İlhâm-ı nefsânî/havâtır-ı nefsânî, değişik görünümlerde ortaya çıkabilir: Meselâ, eğer hannâs yukarıda anlatılan tuzaklara düşmezse, bu sefer şeytan *"falan yerde şu olay oldu, falanın oğlu oldu, falan kişi falan yere gidiyor veya falan kişi falan şehirdedir"* diye fısıldar. Şeytanın bundan maksadı, bu gibi meşgalelerle, alıştıra alıştıra sonunda onu helâke düşürmektir.[347] Bunlar, *Alîm* isminin bir tezâhürüdür. Eğer hannâs bu sözlere de kanmazsa, bu kez şeytan iyi bir âlimin hannâsına gidip ona *"Çeşitli bahaneler uydurup falan zâhidin kâfir olduğunu söylesen"* diye fısıldar. Şeytanın bundan murâdı, o âlim ile zâhidin arasını açıp birbirlerine düşman etmektir. Bunlar da *Cebbar* isminin bir tezâhürüdür. Eğer ikisinin de hannâslan bu söz ve fiillere razı olup meyil göstermezlerse, bu defa şeytan âlimin hannâsına büyüklenme (tekebbür) fısıldar. Şeytanın böyle yapmaktan maksadı, âlimin gönlünü rahmete mazhar olmaktan uzak tutmaktır. Bunlar ise *Mütekebbir* isminin bir tezâhürüdür.

Bunun üzerine zâhidin şeytanı *"tahsilinden kalsan bile mizacını bozma!"* diye fısıldayarak onu zühdden alıkoyar. Şeytanın bundan maksadı, sâliki ebrârlık makamında koyup mukarrebliğe sülük

---

şeyleri günah sayar ve onlardan kaçınmayı tavsiye eder. (Bk: es-Sühreverdî, *Avârif,* s. 575)

346Şeytan, insana her zaman kötü şeyleri iyi göstermeye çalışmaz; bâzen de ona iyi işleri tavsiye eder. Şeytanın insanı hayır ve ibâdete yönlendirip teşvik etmesi bile yalan olup buna kanmamak lâzımdır. Yoksa o, insanı aldatır ve kendi isteğine bağlar. Bala zehir katan kişinin yaptığı gibi, hayra şerri karıştırarak şerbet diye insana içirir; hayır gibi gösterip şerri sunar. (Eşrefoğlu Rûmî, *Müzekki'n-Nüfûs,* s. 67)

347Şeytan, özellikle kötülüğü emredici nefs (nefs-i emmâre) sâhibi kimseye musallat olarak ona birtakım vaadlerde bulunur; onun gönlünü okşar; bâtılı telkin edip allayıp pullayarak ona kötülüğü emreder ve onu tûl-i emel sâhibi yapar. Bâtılı sevip kabul edeceği bir şekilde gösterir. Birtakım asılsız güvencelerle, helâk edici şehvetlere ve bâtıl yola düşmesi için ona destek olup irâde ve hevâsmda nefse yardım eder. (İbn Kayyim, *er-Rûh,* s. 227)

ettirmemektir.[348] Bu tür bir güdü ise *nûrânî havâtır/ilhamâvc* ve bu da *Hakk* isminin bir tezâhürüdür.

İşte şeytanın bu tür yönlendirmelerine hannâs çabucak kapılıverir. Zîra hannâs mü'min ve ebrâr olur; ama mukarreb olmaz. Hannâs ıslâh olmadıkça da nefs ıslâh olmaz; ancak hannâsm ıslâhından sonra nefs de mukarreb olur ve kalp ile birlikte Cenâb-ı Hakk'm iki parmağı arasında kalır. Nitekim bu durum bir hadîs-i şerifte şöyle ifâde edilir: *"Mü'minin kalbi, Rahmân'ın iki parmağı arasındadır; O nasıl isterse ona göre şekil alır.* "[349] Bu demektir ki; her mü'minin kalbi, hannâsınm mertebesine göre *Celâl* ile *Cemâl* taallukunun arasında kalır ve *Yaratıcı* nasıl dilerse ona dönüşür. Zîra şeytanın tercihine göre fısıltısını *Hâlık* yaratır ve ona göre fısıldatır. Şu halde herkes kendi mertebesine göre Allâhü Teâlâ'ya *"Ey Rabbim! Benim hannâsımı hayırlısına dönüştürüver"* diye duâ etmelidir. Bâzı kimseler de *"Rabbimiz! Bizi doğru yola ilettikten sonra kalplerimizi eğriltme; bize katından bir rahmet ver; kuşkusuz sen çok bağış yapansın* "[350] şeklinde duâ etmelidir. Bâzılan da tevhid ve usûl-i esmâya çokça meşgul olmalıdır. Zîra hannâsm bir cüz'ünün illetinin mazhan da tevhiddir. Hannâsm mü'min olanı bununla mü'min; ıslâh olanı da bununla ıslâh olur.[351]

Yiğitbaşı Velî, sâlikin hannâsınm, nefsinin ve kalbinin ancak bir mürşid-i kâmil terbiyesinden geçmekle mü'min ve muslih olabileceği görüşündedir. O kâmil bir mürşide ittibâ olmaksızın gelen ilhâmdan bir hayır çıkmayacağını **Ebû Ali ez- Zücâcî'nin** şu sözüyle anlatır: *"Lev enne 'r-racüle yülhemü ileyhi ve lem yekûn lehû şeyhun lâ yecri minhü şey'ün. "* Mânâsı: *"Bir kimseye ilhâm olunsa, ol âdemin şeyhi olmasa, ondan bir nesne gelmez"* demektir. Şeytan ve nefsten kalbe

---

348 Şeytanın, her insanı, ona uygun bir hîle ve tuzakla yoldan çıkarabileceği değişik latîfe ve ince oyunları vardır. Câhilleri cehâletleriyle, âlim ve zâhidleri ise daha başka yöntemlerle yoldan çıkarır. Meselâ, âlim bir kişi ilmiyle amel etmek istediğinde ona gelerek: "Bütün ilimleri tahsil ettin mi ki kalkmış amelle meşgul oluyorsun? Peygamber'in şu sözüyle amel etsene: *"Birfakih, şeytan için bir âbidden daha çetindir. "* (Tirmizî, İlim, 19; îbn Mâce, Mukaddime, 17) Sonra şu iki âyetle bir hadîsi de ona okur: *"...İlim sahipleri derece derecedir..."* (Mücâdele, 58/11), *"...Rabbim! İlmimi arttır! de!.."* (Tâhâ, 20/114), *"Çin 'de de olsa ilmi arayınız. "* (el-Aclûnî, *Keşfü 'l-Hafâ,* c. II, s. 138). Bunun üzerine nefs ona uyar. Nefs sâhibi de kendini buna kaptırarak kendi kendine şöyle demeye başlar: önümüzde günler ve yıllar çok... Hele şimdilik ilim tahsil et! Umulur ki ömrünün sonunda -ölüm gelip çatmcaya kadar- onlarla amel edersin... (Necmüddîn el-Kübrâ, *Risâle ile'l- Hâim,* s. 85)

349 Hadîsin benzer bir metni için bk.: Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned,* c. II, s. 173

350 Âl-i İmrân, 3/8

351 Yiğitbaşı Velî, *Ravzatü 'l-Vâsılîn,* vr. 88b-90a

ilham sûretinde nesne gelir; akıbeti şerre mevâdı' olur."[352]

Peygamberimiz Canlıdan Daha Canlıdır

Rü'yet-i Enbiyâ

Ahmed Şemseddîn-i Marmaravî'nin, rü'yetullâh gibi rü'yet-i enbiyânın, dolayısıyla da Hz. Muhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem) 'in vâkıada ve halde görülebileceği görüşünde olduğunu yukanda söylemiştik. Müellifimiz buna delîl olarak şu hadîsi zikreder**: *"Beni gören, muhakkak beni görmüştür; zîra şeytan benim suretimde görünemez. "*** Sûfîlerden biri şöyle demiştir: "Uykuda, uyanıkken görülmeyen bâzı mânâ ve meziyetler vardır, bunlardan biri Muhammed Mustafa'yı (salla'llâhü aleyhi ve sellem) , sahâbeyi ve geçmiş âlimleri rüyâda görmektir. Bunlar uyanıkken görülmezler. Cenâb-ı Hakk'm rüyâda görülmesi de böyledir. Bu büyük bir meziyettir."[353]

Yiğitbaşı Velî'nin bir risâlesinde, bizzat kendinin Hz. Peygamber'i (salla'llâhü aleyhi ve sellem) uyku ile uyanıklık arasında bir haldeyken gördüğüne dâir bilgilere rastlıyoruz. Marmaravî, bu hâdiseyi söyle anlatır: "Birgün hakâyık-ı eşyâ içün **bu fakire** bir vakit geldi kim ol hinde beyne'n-nevmi ve'l-yakaza hâline yetişildi. Derhal Resûlullâh'ı (salla'llâhü aleyhi ve sellem) gördüm. İlim bahrinden yedi kerre mübârek ağzıyla aldı ve yedi kerre bana içirdi. Ol hinde ilm-i esrârdan bir nice hazâin-i gayb kapılan açıldı. Ve dahi bir kanûn-i külli beyân eyledi, eyitti ki: *"Hakikat, mahlûkun nihâyetidır; yâni ondan öte bir mahlûk yoktur"* dedi. *"Ammâ mâhiyet bunun beyânı vâki'dir ve hey'et bunların birbirlerinden teşhisleridir"* dedi."[85]'

Muhammed b. Ali el-Kettânî de şunlan anlatır: "Hz. Peygamberi (salla'llâhü aleyhi ve sellem) rüyamda gördüm ve: Duâ buyur da Allah kalbimi öldürmesin, dedim. Buyurdu ki: Her gün kırk defa 'Yâ Hayy, Yâ Kayyûm, Lâ ilahe illâ ente' de, kuşkusuz, Allah kalbini diri tutar."[852] Rüyâda Resûlullâh'ı (salla'llâhü aleyhi ve sellem) gören bir sûfî, Hz. Peygamber'e Kur'an okumuş; o da ona: "Kıraat bu; ama ağlama nerede?" diye seslenmişti.[853] Sûfîlerden **İbn Cellâ** şunlan anlatır: Yoksulluk içinde Resûlullâh'ın (salla'llâhü aleyhi ve sellem) şehri *Medine* 'ye gitmiştim. Ravza'ya varıp Resûlullâh (salla'llâhü aleyhi ve sellem) ile mezar arkadaşı olan Ebû Bekir (r.a.) ve Ömer'e (r.a.) selâm vererek: Ey Allâh'ın Resûlü! Fakirlik ve ihtiyaç içinde senin misafirin oldum, dedim. Sonra bir kenara çekilerek Ravza ile minber arasında uyudum. O esnada gördüğüm rüyâda Resûlullâh'ın

---

[352] Yiğitbaşı Velî, *Risâletü'l-Hüdâ,* vr. 5"

[353] el-Kuşeyrî, *er-Risâle,* s. 368

(salla'llâhü aleyhi ve sellem) yanıma gelerek bana bir tepsi çörek verdiğini gördüm. Çöreğin yansını yedikten sonra uyanmışım; çöreğin kalan yansı yanıbaşımda durmaktaydı.[354]

Yine bir sûfî şunları anlatmıştır: Rüyâda Resûlullâh'ı (salla'llâhü aleyhi ve sellem) gördüm; çevresinde bir dervişler topluluğu bulunuyordu. Bu sırada gökten, birinin elinde bir leğen ve öbürünün elinde de bir ibrik bulunan iki melek indi. Melek leğeni Resûlullâh'ın önüne koydu; o da ellerini yıkadı. Sonra meleklere: Şunlar da ellerini yıkasınlar, diye emretti. Sonunda leğen benim önüme de konuldu; fakat meleklerden biri diğerine: Bunun eline su dökme! Çünkü bu onlardan değildir, diyordu. Bunun üzerine: Ey Allâh'ın Resûlü! Senin: *"Kişi sevdiğiyle berâberdir"*[355] dediğin rivâyet olunmuyor mu? dedim. "Evet, öyle", buyurdu. Öyleyse ben seni ve şu dervişler topluluğunu seviyorum, dedim. Bunun üzerine Resûlullâh (salla'llâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki: Bunun eline de su dökün! Çünkü bu da onlardandır.

Ebu'l-Fazl Isfahânî adındaki sûfînin şöyle dediği anlatılır: Resûlullâh'ı (salla'llâhü aleyhi ve sellem) rüyamda gördüm ve: Ey Allâh'm Resûlü! Allâh'a duâ et de imansız gitmeyeyim, dedim. Resûlullâh (salla'llâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki: Bu, Allâhü Teâlâ'nın bitirdiği (ezelde takdir ettiği) bir iştir. (Sen amel etmeye bak!).[356]

Müellifimizin naklettiğine göre **Mu'tezile** âlimlerinden biri[357] **İmâm Gazzâlî'ye** ***rü 'yet-i enbiyâ*** ile ilgili bâzı sorular sormuş, o da cevaplamıştır. Bu soru ve cevaplarda kaydedildiğine göre, peygamberlerden herhangi birinin aynı anda birden fazla kişiye, birden fazla sûretlerde temessül edip görünmesi mümkündür. Tertemiz bir vücûda sâhip olan bu peygamberler, kötü sûretler olarak temessül etmezler. Peygamberlerin rüyâda veya halde görünmesinin başlıca sebebi, ümmetleri onların oğulları mesâbesindedir ve merhameten onlara görünürler. Peygamberler râîye, cisimlerinin sâhip oldukları şu dört sıfat sâyesinde temessül ederler: Bunlar ***sıfat-ı cismâniyye, sıfat-ı nefsâniyye, sıfat-ı nûrâniyye*** ve ***sıfat-ı rûhânıyyedir.*** Enbiyânın bu dört sıfatının nûrundan herhangi biri râînin gözüne nûr olmadıkça râî peygamberlerin bu cisimlerini göremez. Her râî, bir peygamberi yine o peygamberin

---

[354] el-Kelâbâzî, *et-Taarruf,* s. 154

[355] Buhârî, Edeb, 6; Müslim, Birr, 50

[356] el-Kuşeyrî, *er-Risâle,* s. 377

[357] Bu zâtın kim olduğu husûsunda Marmaravî'nin eserlerinde herhangi bir ipucuna rastlayamadık.

kendi nûruyla görür.[358] Kaydedilen bu görüşleri delil olarak risalesine aldığına göre Marmaravî de bu fikirlere tamâmen katılmaktadır.

Bâzılan, mü'minin rûhuna nûr-i nübüvvet yakındır; ıslâhı için râînin gözüne nûr olan ve gösterilen bu nûrdur, demişlerdir. Yâni bu nûr, o râînin hangi fiilinden zuhûra gelirse ve o fiil hangi nebinin fiiline mutabık olursa, o fiilde hâsıl olan sûret hem bu nûr-i nübüvvete merkez olur ve hem de o nebinin rü'yetini beyân eder. Aynca râînin liyâkati hâlini de açıklar.[359]

Kaynak: Ahmet ÖGKE, Yiğitbaşı Velî...Ahmed Şemseddîn-i Marmaravî...Hayâtı, Eserleri Ve Tasavvufî Görüşleri...

Şeyhülislâm Ebu's-Suud Efendi'nin Bediiyyesi

Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellemi öven edebi sanatlar kullanılan manzumelere (mevlid-Kaside-i Masnua, Methiye-Mersiye—Naat-Gazel-..] bediiyyat denilir. Eşi ve benzeri olmayan öncesinde herhangi bir örneği bulunmayan, yenilik, orjinallik, aslîlik ve icat edilerek oluşturulan manzumelerdir.

Aşağıda sunulan 29 beyitten oluşan bu bediiyyenin sahibi Ebu's-Suud Efendi namıyla tanınan, Abu'l-Suud Muhammed b. Mustafa al- İmadî (1490-1574)'dir. Ebu's-Suud Efendi hemen hemen her sahada eser kaleme almış, Osmanlı

---

358 Yiğitbaşı Velî, *Risâle-i Tevhîd,* vr. 70“-70b; Ayrıca bk.: *Keşfü'l-Esrâr,* vr. 77b-78“; *Câmiu'l-Esrâr,* vr. 15b

359 Yiğitbaşı Velî, *Keşfü 'l-Esrâr,* vr. 78°

İmparatorluğumun en azametli dönemlerinde şeyhülislâmlık yapmış biridir. Adı geçen bediiyyesi diğer bediiyyelerin aksine kâmil veznindedir. Her beytinde dört veya beş bedi sanatı içerir. Bu özelliği ile çeşitleri içerisinde ayrı bir yeri olduğu muhakkaktır.

بسم لله الرحمن الرحيم

1 وانقض فوق عروشهاجدرانها***لمن الديارتضعضعت أركانها

2 و تفرقت أيدي سبا سكانها***أضحت مثابة كل بوم صادح

3 وانهد نحو رواقها أيوانها***واختل مثل رسومها إطلالها

4 ولقدعلاها وحشة وكآبة ***مثل القلوب تراكمت أحزانها

5 ومحا محاسنها الصروف كأنها*** صحف الكاب قد انمحى عنوانها

6 فتغيرت أرقامها ونقوشها*** ولغت عبارتها وضل بيانها

7 أو بقعة الدنياتناهى أمرها*** قامت قيامها وآن أوآنها

8 إذ ليست الدنياتدوم بجالة*** سيان عندي عرها وهوانها

9 و أوغادة خلقت ثياب جمالها ***وتمزقت بيدي الردي أروانها

10 لحقت بحزب الغابرين لداتها*** وغدت إلى حار البلى أقرانها

11 وتنكرت في ذاتها وصفاتها***أرأيت ما صنعت بها أزمانها

12 أو محفل لجماعة السمارقد ***نقرت فصوت الزافيات آذانها

13 أو بيت شعرظل منسوخاكما*** نسخت ظلال فاستنار مكانها

14 إذ قام في نادي البراعة منشدا*** ركن البلاغة قسها سحبانها

15 ينشئ بدائع يستحيل مثالها*** يروي قصائد عبقريا شانهاس

16 غرر تعاطي نظمها نقادها ***حكم تولي درسها لقمانها

17 يبدئ لآلي صانهن بحورها ***يحكي جواهر زاتها أوزانها

18 ألفاظها أصداف اشتملت ***على دررفرائد قد غلت أثمانها

19 باب من الإعجاز طرز بديعها*** فن من السحر المبين بيانها

20 لقد اضمحل بنظمها نظم الورى*** كجبال سحر إذ بدا ثعبانها

21 لله در أريب أدرك فضلها ***بل سادة جادت بها أزهانها

22 هم قادة ملكوا زمام تقدم ***في حلية للفضل هم فرسانها

23 نشاؤ بأرض بوركت وتقدست*** أرجاؤها فسهولها و متانها

24 يلهي عن النظر العيون جلالها*** ينهى عن الفهم النهي سبحانها

25 أرض بهانزلتعلى خيرالوري*** آيات وحي يأمر برهانها

26 يا رفعة فازت بما و مكانة***بأعزة قد حازها قطانها

27 طوبى لعين عاينت آثارها ***و تكحلت بغبارها أجفانها

Türkçesi

1. Sütunları yerle bir olan, duvarları tahtlarının üstüne yıkılan bu yerler kimindir?

2. Her öten baykuşun uğrak yeri hâline geldi, Ahalisi bir daha bir araya gelmemek üzere dağılıverdi.

3. O diyarların harabeleri, kalıntıları karıştı birbirine, çatıları revakları üzerine yıkılıverdi.

4. Üzerlerine ıssızlık ve üzüntü çöktü, hüzünleri üst üste yığılmış kalpler gibiydi.

5. Felâketler o diyarların güzelliklerini silmiş, sanki ismi silinmiş, bir kitap gibiydi.

6. Onun rakamları ve nakışları değişti, açıklaması yanlış, ibareleri hatalı oldu.

7. Veya orası dünyanın bir bölgesidir ki, vakti sona ermiş, işi bitmişti.

8. Zira dünya aynı hâlde devam etmez onun şeref ve hakirliği benim için aynıdır

9. Güzellik elbisesi eskimiş bir dilber gibi, felâket onun yenlerini paramparça etmişti.

10. Sırdaşları geçmişler kervanına katılmış, yaşıtları da eskime devresine girmiş olan.

11. Zat ve sıfatlarında güçlendi zamanın ona ne yaptığını gördün mü?

12. Veya akşamcılara ait bir meclistir ki, orada çalgı çalındı. Fakat o meclisin çağrıları sırf çalgı sesleriydi.

13. Ya da silinen, silinip de yeri aydınlanan gölgelerin misali, silinmiş bir şiir beytiydi.

14. Hani Beraa Meclisinde 'Kuss' ve 'Sekban' Belâğatın sütunlarını diktiler.

15. Benzeri imkânsız olan güzellikler ortaya koyar. Dâhiyane kasideler rivayet ederlerdi.

16. Bunlar uzmanının bir bir elden geçirdiği incilerdir. Dersini, Lokmanın üstlendiği hikmetlerdi.

17. Denizinin muhafaza ettiği orijinal bir takım inciler ortaya koyar. O incilerin değerlerini ağırlıkları anlatıverirdi.

18. Onun lâfizları, incileri içine alan sedeflerdir, fiyatları çok pahalıydı.

19. Beyanı apaçık sihir sanatı. Güzelliğinin tarzı bir icaz konusuydu.

20. Onun nazmıyla bütün insanların nazımları değerini kaybetmişti. Ejderhası ortaya çıkan büyü dağları gibi.

21. Onun faziletini idrak edebilene aferin. (Allah onun faziletini kavrayana iyilik versin) Bilakis zihinleri kendilerine cömert davranan efendilerin.

22. Onlar fazilet giysisi içinde süvarilerin bulunduktan önderlik dizginlerine sahip olan komutanlardı.

23. Onlar mübarek bir toprakta ve dört bir yanı, ovalan, plâtoları önde gelen bir toprakta büyüdüler.

24. O toprağın azameti gözleri bakmaktan men eder. Onun yüceliği anlamaktan alıkoyardı.

25. Orası insanlığın en hayırlısının, apaçık deliller olarak vahyedilen ayetlerin indiği bir diyardı.

26. Bu toprağın elde ettiği yücelik ve mevki, ne yüce mevkidir. Ne izzettir onun sakinlerinin sahip olduğu izzet!

26. O'nun izlerini gören ve onun tozu-toprağı ile sürmelenen gözlere müjdeler olsun.

[Bu makale EKEV Akademi Dergisi, (ISSN-1301 -6229), Yıl: 7, Sayı: 14, Kış 2003 sayısında yayınlanmıştır]

Faydalanılan Kaynak: Doç. Dr. Cüneyt Eren Peygamberimize Adanmış Manzumeler Bediiyyat, Sütun Yayınları, 2005, İstanbul

Kâf Duası

هذه الثلاث أبيات من لسان مولاي الإمام علي

هذه ثلاث أبيات شعر إنها للإمام علي والصراحة إن الأبيات صعبة ومستحيل أحد يجيب مثلها ولا أحد يقولي قصيدة الأصمعي

.. الماء والزهر معًا ....) لأن هذه أصعب أبيات قرأتها في حياتي)

Aşağıda yazılı bu dua 40 Kâf'in bir araya gelmesinden meydana gelmiş. Bütün dertlere deva, ruha şifa'dır.

Bunlar İmam Ali'ye ait üç mısralık şiirdir ve açıkçası, okuması zordur (videoda bu beyitler için Abdulkadir Geylani Hazretleri rivayeti olarak geçiyor. Cinlerin şerrinden koruyan sırlı beyitlerdir. Ezberlemekte fayda var...)

Bir başka kimsenin aynı şekilde yazması vermesi imkansızdır ve kimse Esma'i'nin şiirini söylemez.

(Su ve çiçek bir arada........) Çünkü hayatımda okuduğum en zor mısralar bunlar..

كفاك ربك كم يكفيك واكفةً

كفكافها ككمينِ كان منك كلكا

تكرّ كرًّا ككرّ الكرّ في كبـــدٍي

تحكي مشككةً كانت لك الكلكا

كفاك ما بي كفاف الكاف كُربته

يا كوكبا كان تحكي كوكب الفلكا

Bu duanın tesirini görmek için 7 günde (221)' adet okumak ve bitincede günde 41 kere devam etmek icab eder.

Her hangi bir maksatla okunacağı vakit 41 kere okunur.

Bismillahîrrâhmanirrâhim

Kefake rabbüke kem yekfike vakifeten

Kif kâfühâ kekemînin kâne min kelikâ

Tekurrü kerren kekerril kerrî fi kebidin

Tahkî müşekşeketin kanet lekel kâlikâ.

Kefake mâbi kefâkel kâfi kürbetehû.

Ya Kevkeben kane tahkî kevkebel felekâ

Gizli Dünya...Seks Büyüsü

Yazan: Hugh Urban

Batı ezoterizmi, Magic ve cinsellik tarihinin uzun ve karmaşık bir ilişki var. Sofistike bir ritüel tekniği olarak cinsel sihir, büyük ölçüde kabaca on dokuzuncu yüzyılın ortalarında başlayan modern çağın bir gelişimi. Bununla birlikte, cinsel sihrin Batı'nın okült ve ezoterik dünyasında çok daha derinlere inen kökleri vardır. Bazıları tarihsel, bazıları hayali veya fantastik olan gelenekler (Kentsel2005, 21-54; Versluis 2008; Hanegraaff ve Kripal 2008).

Modern seks büyüsünün tarihsel kökleri Hermetik, Hristiyan Gnostik ve Ortak dönemin en azından ilk yüzyıllarına ait Yahudi gelenekleri boyunca erken Hermetik

ve Gnostik literatür, kadın ve erkeğin cinsel birlikteliğini tanımlamak için kullanılır. Manevi birliğin tarifsiz gizemi (Urban 2005, 41; Hanegraaff ve Kripal 2008).Philip İncili gibi bazı Gnostik geleneklerde, ruhun geri dönüşü cennet bir nevi manevi düğün, **'gelin odasının gizemi'** olarak tarif edilir; ve görünüşe göre Philip'in takipçileri de bir tür mistik hareket uygulamış olabilir. Ruhun birliğini yansıtan erkek ve kadın arasındaki cinsel birliktelik göksel arkadaşlık... (DeConick 2008).

Modern cinsellik için bir başka önemli kaynak büyü, Yahudi mistisizmi ve Kabala'nın ezoterik geleneğidir. Kabalistik edebiyat, erotik sembolizm ile erotik sembolizm arasındaki ilişkiyi anlatmak için kullanılır.Tora ve sevgilisi Kabalist ve farklı kişiler arasındaki ilahi alemin kendisinin ilişkiyi tasvir etmek içinde...Ancak insan aynı zamanda bir ayna olduğu için ilahi, karı kocanın fiziksel birliği de ruhsal bir teknik olarak hizmet edebilir.

Tanrılığın erkek ve dişi yönlerini yeniden birleştirir. Klasik onüçüncüye göre-yüzyıl metni, Zohar , bu kadın ve erkeğin birliği aynı zamanda Tanrı'nın birliğini de sembolize eder.

(Wolfson 1995, 81, 96; Idel 1989).Rönesans sırasında, bu Hermetik, Hıristiyan ve Kabalistikkaynaklar İtalya'daki büyülü canlanmada birleşti. Gerçekten de, belki de en ünlüsü Büyü ve cinsellik arasındaki ilişkinin formülasyonu klasik bir çalışmaydı, DeAmore , İtalyan filozof ve Hermetikçi Marsilio Ficino (1433-99) tarafından. İçindeFicino'nun sözleri, sihir ve eros yakından ilişkili sanatlardır, çünkü her ikisi deçekim gücü, benzerinin nasıl çekildiğinin anlaşılması: 'Tüm gücün Sihir Eros üzerine kurulmuştur. Magic'in çalışma şekli, bir şeyi bir araya getirmektir.içsel benzerlikleri' (Coulianu 1987, 87).Gizli Dünya.indb 56415.09.2014 13:16:15

Aynı zamanda bu tarihi kaynaklara ek olarak aynı büyü ile büyü arasındaki hayali, fantastik ve paranoyak ilişkilerin uzun bir geleneğidir. Batı tarihinde cinsellik. En azından Dionysos ve Bacchic döneminden beri Antik Yunan ve Roma'da gizemli

dinler ve Hıristiyanlıkla devam Gnostikler ve ortaçağ sapkınlıkları, birbirine bağlayan uzun ve tutarlı bir anlatı var. kara büyü ve okült ritüeller ile cinsel suç ve orgiastik davranış(Kentsel 2005, 21-54). Gnostiklere yöneltilen en yaygın suçlamalardan biriİlk kilise babaları, derste hedonizm ve cinsel terk etme idi. Müstehcen ayinlerinden ve bu cinsel lisans ve sapkın ritüel suçlaması Ortaçağın sonlarına doğru kilisenin çeşitli sapkınlıklara karşı savaşında, on üçüncü yüzyılda Katharlardan on dördüncü yüzyılda Tapınak Şövalyelerine yüzyıldan on beşinci, on altıncı ve on yedinci yüzyıllarda cadı mahkemelerine(Stephens 2002; Frankfurter 2008).Bununla birlikte, aslında gelişmeyi görmemiz on dokuzuncu yüzyıla kadar değil. sofistike bir cinsel sihir tekniğinden - yani sadece erotizmin kullanımından değil-mistik deneyim için genel bir metafor olarak değil, daha çok büyülü bir güç kaynağı olarak fiziksel orgazm ve cinsel emisyon (Urban 2005).

Modern seks büyüsünün gelişimindeki tartışmasız en önemli figür, Amerikan Spiritualist, Gül Haç ve orta, Paschal Beverly Randolph (1825-75). New York şehrinin kenar mahallelerinde fakir, özgür bir siyah olarak dünyaya gelen Randolph, büyük ölçüde kendini yetiştirmiş ve genç bir adam olarak dünyayı dolaşmış. içindeki yolculukları sırasında Orta Doğu'da bir grup fakir veya Sufi ile karşılaştığını iddia ediyor (**muhtemelen Ona büyü sanatlarını öğreten Şii Nusayri mezhebinin üyeleri)** ve cinsel sihrin 'duygusal simyası' da dahil olmak üzere simya (Deveney 1997, 216-17). Randolph'un görüşüne göre, cinsel birleşme anı en 'ciddi, enerjik' anıdır.ve yeryüzünde bilebileceği güçlü bir an," fiziksel olanın içinde olduğu an olarak alem aniden kozmosun enerjilerine açılır ve yeni yaşam aşılanır manevi alemden maddi alemden. Bu muazzam yaratıcılığı kullanarak Büyücü, 'Aşkın bir yükselende' (Deveney 1997, 339-40). Randolph, geniş bir kullanım yelpazesini listelemiştir. dünyeviden yüceye kadar uzanan cinsel sihir: başıboş bir sevgilinin duyguları veya güvenli mali kazanç; ama aynı zamanda bir araç olabilir' dünyevi ruh için mümkün olan en yüksek kavrayışa' ulaşmak (ibid.). Ancak sonuçta, Randolph cinsel sihri

sadece bir kişisel tatmin biçimi değil, aynı zamanda cinsel sihri de gördü.erkek ve kadın arasındaki uygun ilişkilerin anahtarı ve dolayısıyla bir uyumlu sosyal düzen ve bir tür 'sosyal binyıl'. **Cinsel aşkta, 'gördü dünyanın yenilenmesi için en büyük umudun yanı sıra sosyal dönüşüm ve baskıcı olmayan bir uygarlığın temeli'** (Rosemont 1997, xv).Randolph'un ardından, çok çeşitli cinsel sihir gelenekleri çoğalmaya başladı.ABD, İngiltere ve Avrupa genelinde. Bunların en önemlileri arasında Max Theon tarafından Londra'da kurulan Luksor Hermetik Kardeşliği1870'ler ve Carl Kellner (1851-1905) tarafından kurulan Ordo Templi Orientis (OTO)ve 1890'ların sonlarında Theodor Reuss (1855-1923). OTO, özellikleBatılı cinsel sihir geleneklerinin sentezi için kayda değerdir.Hindistan'dan alınan önemli yoga ve Tantra biçimleri (Reuss 1906; Pasi 2005;Kentsel 2003, 2005, 2008). Avrupalı Oryantalist bilim adamlarının ardından On dokuzuncu yüzyılda, Reuss (yanlışlıkla) Tantra'yı öncelikle bir tür olarak tanımladı.

manevi seks ve onu büyük ölçüde Batılı bir cinsel sihir geleneğine asimile etti -o zamandan beri popüler tahayyülde yerleşmiş olarak kaldı (Urban 2003).Reuss'a göre Tantra, dünyadaki en eski dini sistemdir.

erkek ve kadın ilkelerine ibadet, erkekte vücut bulmuş Shiva ve Shaktive kadın cinsel organları (lingam ve yoni), bu da daha sonraki her şeyin temelidir. dini gelenekler (Reuss 1906; Urban 2005, 100). Randolph gibi, Reuss dacinsel büyü pratiklerini çok daha geniş bir toplumsal dönüşüm vizyonuna -aslında yeni bir ahlakın ve 'yeni bir uygarlığın' yaratılması. ahlak anlayışının tersinemodern Hıristiyan toplumu, bu yeni uygarlık bir "Neo-Gnostik" toplum olurdu.Orijinal günahın yanlış fikrini reddeden ve kabul eden 'Tapınak Hıristiyanları''Tanrı ile mistik bir evlilik' olarak cinsel eylemin içkin tanrısallığı (Urban 2005,102-3).OTO'nun en etkili lideri - ve tartışmasız en önemli figürYirminci yüzyılda cinsel sihrin gelişiminde - tartışmalıydı okültist, şair ve romancı Aleister Crowley (1875-1947). Sadece Crowley değildi modern çağın en üretken okültistleri arasında, ancak Reuss'tan bile daha fazla,aynı zamanda Budizm

unsurlarını birleştiren ilk Batılı yazarlardan biriydi.yoga, Tantra ve diğer Asya geleneklerini sihirli pratiğine dahil ediyor. Çok öncedenReuss ve OTO ile tanışan Crowley, kendi yeni ifşasını çoktan ilan etmişti.ve Yunanlılardan Thelema yasasına dayanan insanlık tarihinde yeni bir çağ'will': **'ne yaparsan yap yasanın tamamı olacak'** (1996). Gerçekten de, Crowley1910'da Reuss ile tanıştıktan sonra, Reuss, Reuss'u zaten kavradığını ve ortaya koyduğunu fark etti. OTO'nun en içteki sırrı, cinsel sihrin sırrı onun işi. **Crowley olarak daha sonra otobiyografisinde yazdığı gibi, cinsel sihrin bu sırrı en derin olanıdır,insan varlığındaki güçlü ve yaratıcı güç:** 'Eğer bilimsel bir sır olan bu sır, sır, on iki yıldan fazla bir süre sonra benim tarafımdan olmadığı için mükemmel bir şekilde anlaşıldı. neredeyse sürekli çalışma ve deney, insanın yapabileceği hiçbir şey olmazdı. pratikte gerçekleştirilemeyeceğini hayal gücü kavrayabilir' (1989, 702; Crowley1986). Genel olarak adil olan Randolph ve Reuss'un aksine cinsel konularda muhafazakar - Crowley çok daha açık bir şekilde cinsel sihire yaklaşımında aşırı ve antinomian. Nitekim daha önceyazarlar böyle bir büyünün sadece heteroseksüel evliler arasında yapılmasında ısrar etmişlerdi. çiftler, **Crowley dahil olmak üzere her türlü cinsel deneye kapıyı açtı. eşcinsellik, mastürbasyon ve ara sıra hayvanlarla cinsel ilişki.** Aynı şekilde, Crowley de uzak daha radikal sosyal ve politik vizyon - sadece daha uyumlu bir toplumun doğuşu değil toplum değil, tek ilkeye dayanan insanlık tarihinde yepyeni bir çağın Thelema ve istediğini yap yasası (Urban 2005, 109-39; Crowley 1969,850-51).

Crowley'nin çalışması aynı zamanda tarihin en dikkat çekici bölümlerinden birine ilham verdi. Modern okültizm, John (Jack) adında bir Amerikalı tarafından üstlenilen cinsel bir ritüel1940'ların sonlarında Kaliforniya'da Whiteside Parsons (Carter 2005, 86-99). AOTO'nun Amerikan şubesinin üyesi olan Parsons, Crowley'nin bazı büyülü bir çocuğun' doğumu da dahil olmak üzere en radikal ritüelleri uygulamaya 'ay çocuğu.' 'Babalon Working' günlüğünde tanımladığı gibi, Parsons'ın amacı cinsel majikal ayinlerde partneri olarak hizmet edecek bir kadını belirleyen ilk kişiydi; bu

partner daha sonra büyülü bir çocukla, doğaüstü bir çocukla hamile kalacaktı. nihai gücün somutlaşmışı olacak olan, "tüm güçlerden daha güçlü olan dünyanın kralları' (Parsons 1982). Parsons'ın suç ortağı ve ritüel ortağıbu, Amerika'nın en üretken yazarlarından biri olan L. Ron Hubbard'dan başkası değildi. yakında büyük bir başarı elde edecek olan bilimkurgu ve fantezi Dianetics'in başarılı kendi kendine yardım hareketi ve Scientology'nin yeni dini.Gerçekten de Hubbard, ayinler sırasında Parsons'ın 'katibi' ve hatta onun sesi olarak hizmet etti.1946 Mart'ında kanallık ettiği Babil Fahişesi. Parsons'ın büyülüAncak operasyon hiçbir zaman tam olarak gerçekleştirilemedi. Hubbard sonunda kaçtıhem Parsons'ın kız arkadaşı hem de parasının çoğu ve Parsons daha sonra yanlışlıkla havaya uçtu kendi garajında (Urban 2012; Carter 2005, 86-99).

Randolph cinsel büyüyü daha eşitlikçi bir "sosyal milenyum" ve Crowley bunu yeni "ne yaparsan yap" yasasının anahtarı olarak görmüştü. solgunluk," diğerleri cinsel sihrin çok farklı sosyal vesiyasi etkiler. Yirminci yüzyılın en önemli okültizm teorisyenlerinden biri,Julius Evola (1898-1974)aşırı sağ, radikal Gelenekçi görüşler ve Faşistler ve Nazilerle olan ilişkisi Dünya Savaşı öncesi ve sırasında (Urban 2005, 140-65; Hansen 2002).**Reuss ve Crowley gibi, Evola da yalnızca Batılı cinsel büyüyle ilgilenmiyordu. pratik değil, aynı zamanda Hindu'nun daha aşırı sol (vamachara) biçimlerinde de.**

Bu çökmekte olan modern dönemde en çok ihtiyaç duyulan 'kahramanca' ve 'erkeksi' (virya) yol olarak Tantraçağ. Önceki yazarlar gibi, Evola da cinsel büyüyü daha geniş sosyal vesiyasi çıkarımlar; Randolph ile çarpıcı bir tezat teşkil edecek şekilde, Evola'nın birSon derece seçkinci hiyerarşik siyasi ideal, İmparatorluk Roma'sına dayanan ve derindenmodern demokratik topluma karşıdır. Evola için cinselliğin radikal teknikleribüyü ve sol Tantra, bu aşırı uçlarda en çok ihtiyaç duyulan aşırı önlemlerdir. Modern **Batı toplumunun çöküşü ve çöküşünün ortasında deyim yerindeyse 'kaplana binmek' ve cinsel büyünün tehlikeli gücünden yararlanmak daha**

büyük bir 'modern dünyaya isyan'ın bir parçası (Urban 2005, 140-65; Evola1992,188; Evola 1983, 109; Hakl 2008, 462).1920'lerde Evola, geliştirmede bir başka önemli figürle yer aldı.modern cinsel büyünün, esrarengiz Rus mistik Maria de Naglowska (1883-1936). Rivayete göre bu katılım sadece entelektüel değil, aynı zamandaromantik. Naglowska sık sık yanlışlıkla Satanist olarak etiketlense de,Okült sembolizmin tartışmalı kullanımı, büyülü sistemi üçüncü şahısa odaklanıyor ilahi dişil olarak tanımladığı Kutsal Ruh olan Hıristiyan Üçlüsü'nün prensip; ve büyülü uygulamaları ışığın uzlaşmasına odaklandı ve erkek ve dişinin cinsel ayinlerde birleşmesi yoluyla karanlık güçler (Naglowska2011; Hakan 2008). 1931'de Naglowska ayrıca önemli bir Fransızca çeviri yayınladı. Randolph'un Magia başlığı altında (kendi materyali ile desteklenmiş)Şimdiye kadar az bilinen yazılarını çok daha geniş bir kitleye tanıtan Sexualis ,uluslararası seyirciYirminci yüzyılın ortalarında, cinsel büyünün değiştirilmiş bir biçimi de vardı.Gerald Gardner (1884-1964) ve erken Wicca hareketi. OTO'nun kendisinin bir üyesi olan Gardner Crowley'in erken dönem Wiccan ritüellerindeki yazılarından büyük ölçüde ödünç aldı. RağmenBu etkinin çoğu daha sonra Wiccan geleneğinde kaldırıldı ya da küçümsendi. Gardner'ın ritüel el kitabının ilk taslakları olan Gölgeler Kitabı, güçlü bir Crowley öğesi (Hutton 1999, 217-23). Gardner'ın temel ritüellerinden biri

Wicca, gerçek ya da sembolik birlikteliğe odaklanan 'Büyük Ayin'dir.(evli) sihirli güç kaynağı olarak erkek ve kadın partnerler (Farrar ve Farrar1996; Urban 2005, 162-90) Erken neo-pagan hareketindeki birçokları için ve özellikle Starhawk, Z Budapest ve diğerleri gibi feminist cadılar için cinselbüyü yine bir sosyal ve politik kurtuluş unsuru vaat etti - bu durumda- bin yıl boyunca manevi ve kültürel değerleri sınırlamış olan ataerkil bir kültürden kurtuluş, kadınların biyolojik gücü Starhawk'ın belirttiği gibi, 'bizim yaşamımızın gerçek bir dönüşümü 'kültür, erotik olanı içeriden-güç, yetkilendirme olarak geri kazanmayı gerektirir...**Anne olan Tanrıça, aşk tanrıçasıdır, erotik tanrıçadır'**(Starhawk 1988, 138).Neo-pagan dirilişinin dünya

çapında hızla yayılmasıyla aşağı yukarı aynı zamanda. Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde cinsel sihir çok farklı bir şekil almaya başladı. Modern satanist hareket. Satanizm'in en bilinen biçimi olan Kilise Şeytan, Anton Szandor LaVey (1930-97) tarafından kurulmuştur. Cinsel devrimin karanlık tarafını temsil eder - yani cinsel özgürleşmeyi onaylarfeminizmi ve kadın haklarını şiddetle reddederken (Urban 2005, 191-220). Crowley, LaVey ayrıca cinsel ihlalin gücüyle de özellikle ilgileniyordu. sosyal tabuların ve onun 'yasak kanunu' dediği şeyin açık ihlali. Hıristiyanlık (LaVey'in anladığı şekliyle), cinselliği kendi içinde sınırlamaya çalışır. üremenin sınırları, **Şeytani seks her fetişi, her sapkınlığı araştırır ve sömürür.** arzu, üretken olmayan her cinsellik biçimi, bireysel özgürlüğün ve güç (LaVey 1969, 147-48, 1989, 73, 235). Yine, LaVey'in cinsellik görüşü bir sosyal ve politik kurtuluş idealine sıkı sıkıya bağlıdır - yalnızca bu durumda, bireysel egonun sosyal uygunluğun sınırlamalarından kurtulması, geleneksel ahlak ve ana akım din (Urban 2005, 191-221).Her ne kadar cinsel sihir, LaVey'in erken Şeytani kitabının oldukça küçük bir parçası olsa da.ritüeller, daha aşırı ve açıkça ihlal edici olanlar için çok daha merkezi hale geldi.onların ardından gelen Satanizm biçimleri. Bu yazıların en radikallerinden biri-LaVey-ian Şeytani akımlar, LaVey'in kızı tarafından benimsenen 'Sol El Yolu'dur'Zeena ve ortağı Nikolas Schreck. Çalışmalarında gördüğümüz gibi, Demons of theEt , Schreck'ler çok daha aşırı bir cinsel ve sosyal özgürlük idealini benimsediler.yalnızca Hindu ve **Budist Tantra öğelerini değil, aynı zamanda sadomazoşizm, seks partileri, fetişizm, cinsel vampirizm veilahi ve şeytani varlıklar** (Schreck ve Schreck 2002).Yirminci yüzyılın sonlarında ve yirmi birinci yüzyılın başlarında, çok çeşitli yeni biçimler ortaya çıktı.cinsel sihir çoğalmaya başlamıştı, çoğu Crowley tarzını birleştiriyordu. Güney Asya Tantra'nın biraz bozuk versiyonuyla büyü. Böylece çeşitli görüyoruz NAMASTE ('Yeni Sihirli, Cinsel ve Tantrik Birliği') gibi grupların Kaşifler') ve 'Amerika'da Yeni Tantrik düzeni' (Kraig 2002; Douglas 1997).Hem Tantrik hem de Batılı ezoterik biçimlerinde cinsel sihir de

özümsenmiştir. Kaos gibi daha radikal eklektik hareketlere yönelik birçok teknikten biri olarak büyü. Ancak Peter J Carroll gibi Kaos büyücüleri için cinsel sihir öyle değildir.sadece bireysel benliği özgürleştirmenin ya da sınırlarını aşmanın bir aracıRandolph veya Crowley için olduğu gibi geleneksel toplum; daha doğrusu, bir parçasıdırsıradan bilincin ve gerçekliğin kendisinin sınırlarını parçalamak için daha radikal bir girişim:'Artık isyan etmeyene kadar tüm iğrenç şeyleri yiyin, Tüm bunlarla birleşmeyi arayın.normalde reddeder. En kutsal ilkelerinize karşı düşünce, söz ve senet Eninde sonunda her sevilenin kaybına ve çürümesine tanık olmak zorunda kalacaksınız.şey... Tek net görüş, ölü benliklerinizin dağının tepesinden' (Carroll1987, 48).Bu makale yalnızca kısa bir genel bakış sunmuştur ve zorunlu olarak atlamak zorunda kalmıştır.modern cinselliğin gelişimindeki diğer birçok figür, hareket ve fikirbüyü (bkz. Versluis 2008; Hanegraaff ve Kripal 2008; Hakl 2008). Yine de neredeysetüm bu cinsel büyü biçimlerinin kökleri, Hıristiyanlığın derinlerine kadar uzanır.

Batı ezoterizminin Yahudi ve Pagan kökenleri ve şaşırtıcı bir şekilde çiçek açtı. modern çağda yeni formların çeşitliliği. En tutarlı temalarımızdan biri Modern cinsel büyünün bu pek çok farklı biçimini görmekle birlikte,cinsel ve sosyal özgürleşme arasındaki bağlantı - cinselliğin yaratıcı gücünün cinsellik şu ya da bu şekilde toplumun daha geniş bir dönüşüme sahip olmasıyla bağlantılıdır. Bu toplumsal kurtuluş umudu çok farklı biçimler aldı -PB Randolph'un cinsel ve ırksal eşitlikçiliğinden radikal Starhawk'ın feminizminden, Julius Evola'nın gelenekçiliği ve seçkinciliği. LaVey'in kendi kendini ilan eden kadın düşmanlığı. Ancak bunların hepsinde tekrar eden bir tema, cinselliğin sadece fiziksel orgazmı çok aşan bir güç taşıdığı inancı,bireysel egonun, sosyal dünyanın sınırlarını aşma umudunu vaat eden, ve hatta belki de geleneksel gerçekliğin kendisi.

REFERANSLAR VE DAHA FAZLA OKUMA

Carroll, Peter J. (1987) Liber Null & Psychonaut: An Introduction to Chaos Magic , YorkSahil, ME: Weiser Kitapları.Carter, John (2005) Seks ve Roketler: Jack Parsons'ın Gizli Dünyası , Port Townsend,WA: Vahşi Ev.Coulianu, Ioan P. (1987) Rönesans'ta Eros ve Büyü , Chicago: Chicago ÜniversitesiBasmak.Crowley, Aleister (1986) Liber Agape: De Arte Magica , Toronto: Kadath Press.——(1989) Aleister Crowley'in İtirafları: Bir Otohagiografi , New York: Penguen.——(1996) Kanun Herkes İçindir: Liber AL alt figürü hakkında Yetkili Popüler YorumCCXX, The Book of the Law , Tempe, AZ: New Falcon.DeConick, Nisan (2008) Wouter J.Hanegraaff, Wouter ve Jeffrey J. Kripal (eds), Gizli İlişki: Eros ve CinsellikBatı Ezoterizminin Tarihi , Leiden: Brill, 23-48.Deveney, John Patrick (1997) Paschal Beverly Randolph: Ondokuzuncu Yüzyıl AmerikalıSpiritualist, Rosicrucian ve Sex Magician , Albany, NY: SUNY Press.Douglas, Nik (1997) Spiritüel Seks: Buz Devri'nden Yeni Binyıla Tantra'nın Sırları ,New York: Cep Kitapları.Evola, Julius (1983) Cinsiyetin Metafiziği , New York: İç Gelenekler.——(1992) Güç Yogası: Tantra, Shakti ve Gizli Yol , Rochester, VT: İçGelenekler.Faraone, Christopher (1999) Antik Yunan Aşk Büyüsü , Cambridge: Harvard ÜniversitesiBasmak.Farrar, Janet ve Stewart Farrar (1996) Bir Cadıların İncili: Komple Cadının El Kitabı ,Custer, WA: Phoenix.Frankfurter, David (2008) Evil Incarnate: Şeytani Komplo ve Şeytani İstismar SöylentileriTarihte , Princeton: Princeton University Press....Godwin, Joscelyn, Christian Chanel ve John Patrick Deveney (1995) HermetikLuksor Kardeşliği , York Sahili, ME: Samuel Weiser.Hakl, Hans Thomas (2008) 'Cinsel Büyü Teorisi ve Pratiği, Dört Örnekle Örnekleniyor.Yirminci Yüzyılın Başlarında Büyülü Gruplar', Wouter J. Hanegraaff ve Jeffrey J.Kripal (ed.), Gizli İlişki: Batı Ezoterizm Tarihinde Eros ve Cinsellik ,Leiden: Brill, 445-79.Hanegraaff, Wouter ve Jeffrey J. Kripal, ed. (2008) Gizli İlişki: Eros ve CinsellikBatı Ezoterizm Tarihinde , Leiden: Brill.Hansen, HT (2002) Julius Evola'da 'Julius Evola'nın Siyasi Çabaları', Erkekler ArasındaHarabeler: Radikal Bir Gelenekçinin Savaş Sonrası Yansımaları , Rochester, VT: İç Gelenekler.Hutton, Ronald (1999) Ayın Zaferi: Modern Pagan Büyücülüğünün Tarihi , YeniYork: Oxford University Press.Idel, Moshe (1989) 'Kabala'da Cinsel Metaforlar ve Praksis', David Kraemer'de (ed.),Yahudi Ailesi: Metafor ve Bellek , New York: Oxford University Press, 179-224.Kraig, Donald M. (2002) Modern Seks Büyüsü: Erotik Maneviyatın Sırları , LlewellynYayınlar.LaVey, Anton Szandor (1969) The Satanic Bible , New York: Avon.——(1989) Şeytani Cadı , Los Angeles: Vahşi Ev.Naglowska, Maria de, çev. (1931) Magia Sexualis , Paris: Robert Telin.Naglowska, Maria de (2011) Cinsiyetin Işığı: Başlatma, Büyü ve Ayin , Rochester,VT: İç Gelenekler.Parso ns, John Whiteside (1982) The Book of BABALON , Berkeley, CA: Ordo Templioryantiler.Pasi, Marco (2005). 'Ordo Templi Orientis,' Wouter J. Hanegraaff ve diğerleri (ed.), SözlükteGnosis ve Batı Ezoterizm , Leiden: Brill, II: 898-906.Randolph, Paschal Beverly (1874) Eulis! Aşkın Gizemi , Toledo, OH: Randolph.Reuss, Theodor (1906) Lingam-Yoni , Berlin: Verlag Willson.Rosemont, Franklin (1997) John Patrick Deveney'e Önsöz, Paschal Beverly Randolph: AOndokuzuncu Yüzyıl Amerikan Ruhçusu, Gül Haç ve Seks Büyücüsü , Albany, NY:SUNY Basın.Schreck, Nikolas ve Zeena Schreck (2002) Etin Şeytanları: Sola Tam KılavuzEl Seks Büyüsü , Yaratılış Kitapları.Stephens, Walter (2002) Demon Lovers: Witchcraft, Sex, and the Crisis of Belief , Chicago:Chicago Üniversitesi Yayınları.Wolfson, Elliot R. (1995) Circle in the Square: Kabalistikte Cinsiyet Kullanımına İlişkin ÇalışmalarSembolizm , Albany, NY: SUNY Press.Urban, Hugh B. (2003) Tantra: Din Çalışmalarında Cinsiyet, Gizlilik, Politika ve Güç ,Berkeley: Kaliforniya Üniversitesi Yayınları.——(2005) Magia Sexualis: Modern Batı Ezoterizminde Seks, Büyü ve Kurtuluş ,Berkeley: Kaliforniya Üniversitesi Yayınları.——(2008) 'Seks Yogası: Ordo Templi Orientis'te Tantra, Oryantalizm ve Seks Büyüsü,'Wouter J. Hanegraaff ve Jeffrey J. Kripal (ed.), Gizli İlişki: Eros ve Cinsellik içindeBatı Ezoterizm Tarihinde , Leiden: Brill, 401-45.——(2012) 'Scientology'nin Gizli Kökleri? L. Ron Hubbard, Aleister Crowley veTartışmalı Yeni Bir

Dinin Kökenleri,' Nova Religio 15, no. 3: 91-116.——(yayınlanacak) 'Cinsellik', Glenn Magee'de (ed.), The Cambridge Handbook of WesternTasavvuf ve Ezoterizm , Cambridge: Cambridge University Press.Versluis, Arthur (2008) Batı Cinsel Mistisizminin Gizli Tarihi: Cinsel Uygulamalar veManevi Evlilik , Rochester, VT: Kader Kitapları.

HRİSTİYANLIK VE İSLÂM: ALLAH'A GİDEN FARKLI YOLLAR [360]

ANNE MARIE SCHIMMEL'LE RÖPORTAJ

Renate Beyer
Çev.: Dr. Ömer YILMAZ

RB: Siz Çöteborg'da Dinlerarası diyaloğun konuşulduğu bir konferanstan geldiniz. Bu kavramı nasıl değerlendiriyorsunuz?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Aslında Dinlerarası diyalog kavramını kimse yeterince tarif edebilmiş değildir. Göteborg'ta diyalog kavramından ziyade tasavvufun diyaloğun tesis edilmesinde bir köprü görevini üstlenip üstlenmeyeceği konuşuldu. Evliya denilen zatların bu oluşuma katkısını dile getirdik. Benim açımdan bakıldığında konu gayet basittir. Ben herbirimizin yekdiğerini daha fazla anlaması gerektiğine inanıyorum. Beş yıl kadar Ankara İlahiyat Fakültesinde çalıştım. **O zaman sarı saçlı genç bir Hristiyan kızı olarak Türk İlahiyatçılara dinler hakkında bilgi verdim. Bu benim için de iyi bir tecrübe olmuştur.**

RB: Bu nasıl oldu. Siz 'Müslüman değilsiniz ve üstelik İlahiyat Fakültesinde kürsünüz, var?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Gayet basit. Burası bir Devlet Üniversitesidir. Meslektaşlarım beni dikkatlice takip etti. Ben ikinci doktora çalışmamı Din Bilimi üzerine yaptım. Böylece ben de İslâm'a karşı bir sempati oluştu. Türkçe'yi de gayet iyi öğrendim. Bu sebeple yeni teşekkül eden fakültede bana bir kürsü tahsis edildi. Bu benim için büyük bir şanstı. İslâm hakkında gerçekten çok şeyler öğrendim. Fakültede dersleri Türkçe verdim. Bu bana hem heyecan verici hem de öğretici oldu. Bu sıralarda genç dindar Tüklerin diğer dinlere karşı ne kadar toleranslı olup olmadıklarını tespit ettim. O zaman bir sene kadar Hristiyanlığın kelâmını, Kilise tarihini, sistematiğini ve edebiyatını anlattım. **İlginç olanı Müslümanların bizden daha iyi Hristiyanlığı bilmeleridir!** Derslerimde bir taraftan Müslümanların diğer dinlere bakışını öğrenirken, diğer taraftan pek çok İslâmi problemlerin de mevcut olduğunu anladım. Şimdi ben dindar bir Türk'ün Hristiyanlığın problemlerinde nasıl bir reaksiyon göstereceğini biliyorum. Zannediyorum ki karşılıklı bir verim ortamı tesis edildi. İşte bence bu en önemlisidir. Bu bizi, Müslüman ve Hristiyanların hangi noktada müşterek değerler taşıdığına götürecektir. Pek tabii bununla beraber farklılıkların da görmezlikten gelinmesi doğru değildir.

RB: Siz "İslam Tasavvufunda İsa ve Meryem" adlı kitabınızda İslam ve Hristiyanlığın nasıl bir birine yakın olduğunu ve hangi ortak noktalann bulunduğunu açıkladınız. Her iki dinde ne gibi ortak noktalar var?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Evet. İsa ve Meryem her iki dinin karşılıklı anlayış geliştirmelerine katkı sağlayacak iki fenomendir. İslâm tasavvufunda İsa gerçek bir veli olarak örnek teşkil etmekte ve kâmil bir sûfi olarak tanıtılmaktadır. Keza Meryem de büyük hürmete layıktır. İşte bunu çok önemli görüyorum. Şu ana kadar bu anlayışın Hristiyan İslâm diyalogu için çok az dikkate alındığına inanıyorum. Fakat gelin

---

360 **Almanya'da İlahiyat ve Eğitim bilimleri tahsili yapmış Gazeteci ve Film yapımcısı olarak serbest çalışan Mısır'da uzun süre ikamet etmiş Renate Beyer'in Alman müsteşrik Annnemarie Schimmel (ö.2003) ile yaptığı röportajın tercümesidir. Geniş bilgi için bk. Interreligiöser Dialog- Schlagwort oder Chance?, GTB, Gütersloh 2000, ss.106-119.**

görün ki ne kadar Avrupalı İsa ve Meryem'in İslâm dinindeki rolünden haberdardır? İsa İslâm'a göre Hz. Muhammed'den önce gelen ve bakire Meryem'den doğan büyük peygamberlerden biridir. Bu aynı zamanda İslâm'ın inanç yapısında yer alır. Yine İsa görmeyenlerin gözünü açan bir tabip, iyilik ve haklı davrananların numune-i imtisalidir. Bu gibi konuların pek çok Avrupalı tarafından yeterince bilinmediğini söyleyebilirim. İsa ismi Kur'an'ın onbeş suresinde geçmekte ve ona büyük önem atfedilmektedir. Yine İsa Cebrail tarafından bakire Meryemin rahmine üfledilmiş Tanrı ruhudur[361] (Ruhullah). Ben bir seferinde Ankara İlahiyat Fakültesinde öğrencilerime, pek çok Hristiyanın İsa'nın bakire Meryem'den doğduğuna inanmadıklarını anlatmıştım da o zaman bir kız öğrenci bana; "Desenize o halde biz sizden daha iyi Hristiyanız!" demişti.

RB: Gerçekten bakireden doğma; pekçokymodem. 'Hristiyan tarafından anlaşılabilir ve gerçekçi görünmemektedir?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Doğru, aslında İncilde de bakireden doğma hakkında çok fazla bir bilgi yoktur. Sadece genç kadın kavramına "bakire" olarak temas edilmekte ve tercümelerde buna zımnen değinilmektedir. Hâlbuki bütün dinlerde buna benzer sahneler mevcuttur. Kurtarıcı ve kahramanların kendine has doğumundan bahsedilir. Örneğin Buda, Büyük İskender ve Zerdüşt bakireden doğmadır. Kur'an'ın 19. suresinde bakire Meryem'e bir meleğin dokunuşuyla birlikte onun çocuğunu dünyaya getir-diğine işaret edilir.[362] Eğer bunu tasavvufi söylemle ifade edecek olursak daha değişik bir anlam kazanır. O da "iffetlilik" kavramıdır. Fakat bu olaya tıbbi gözle bakarsanız doğumu tabii göremezsiniz. İslâm'ın tasavvuf geleneği içinde Meryem Allah'ın rahmetinin bir gereği olarak insan ruhunu temsil etmektedir, diğer rivayetlerde de yine onun seçilmiş ve diğer insanlara üstün kılınmış bir şahsiyet olduğunu görürsünüz. Kur'an'ın isim olarak zikrettiği tek kadın da Meryem'dir. Başka literatürlerde de onun adı sıkça geçmekte ve pek çok metinde bize Allah'ın velisi olarak tanıtılmaktadır. Bilhassa Hint Moğol İmparatorluğu'nda Meryem şerefli bir kadın diye tavsif edilmekte ve ona "Meryem zamani" yani vaktinin kadını ünvanı verilmektedir. Öyle zannediyorum ki bu konuda araştırılma yapılsa daha çok ortak noktalar bulunacaktır.

RB: Siz tamamen İslam 'ın tasavvuf boyutunu yazdınız ve sizin tasavvuf tarihi çalışmanız uluslararası bir üne sahip oldu. Şu anda ABD ve Avrupa'da tasavvufa büyük bir ilgi var. Belli bu iyi bir anlayışın tesisi ve İslâm'a yalınlık duymaya vesile olacaktır. Ancak insan yine de bu ilgi nereden kaynaklanmaktadır diye soruyor?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Bir açıdan bakıldığında tasavvuf, İslâm'ın kötüye kullanılmasına karşın doğmuş sağlıklı bir reaksiyonun sonucudur. Diğer bir açıdan bakıldığında ise İslâm'ın sadece maddeden ibaret olmadığı anlayışının bir sonucudur. Fakat işin kötüsü zamanla bazı şeylerin dallanıp budaklanarak asliyetini yitirdiği gibi, tasavvuf da bir zaman gelmiş sadece batıni boyuta indirgenmiştir. Dolayısıyla insanlar onu ruhi bir iksirden (Rosenwasser) ibaret görmüşlerdir. Ancak tasavvufu hakkıyla yaşamak gerçekten çetin bir yoldur. Amerikalı'ların yaptığı gibi insanlar meseleyi basit zannetmektedir. Onlar XIII. Yüzyılda yaşamış Celâleddin Rumî'nin şiirlerini tercüme etmekle bu işin bittiğini zannediyorlar. Bundan da öte esas beni üzen şey tercümelerdir. Aslında Gothe'nin dediği gibi kelimelerin çok büyük rol oynadığı Arapça ve Farsça şiirleri tercüme etmeyerek olduğu gibi bırakmak gerekir. O nedenle bu iki dilde sembol ve resimlerin tasvir ettiği şiiri kimse layıkıyla tercüme

361 Meryem, 19/17.

362 Hz. İsa'nın doğumu için bk., Meryem, 19/ 16-34.

edemez ve onu nesre aktaramaz. Eğer böyle yapılmayıp da tercüme cihetine gidilirse o zaman şiirin ruhu kaybolur! Ben Arapça ve Farsça şiirleri mümkün mertebe şiir formunda ele almaya çalıştım. Hatta bu yüzden tercümelerimi kınayanlar bile oldu. Bazıları da bunu doğru bulmakla beraber çağdaş görmedi. Bu nedenle mutasavvıf şairlerin ne dediğini anlamayan kişilerin yaptığı tercümeler yetersiz kalmakta ve çoğunlukla da klasik metinler hatalı çevrilmektedir. Eser bir başka dile çevrilirse sulandırılmış olur. Aslından koparılan şeyler puding haline getirilir. Tekrar söylüyorum tasavvuf öyle basit bir iş değildir.

RB: O halde tasavvuf nasıl anlaşılmalıdır?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Doğrusu bu konuda muazzam bir literatür vardır. Ancak bunlar hakkında bir şeyler yazma imkânı yoktur. Tasavvuf geniş anlamda hakikate ulaşmaktır. Bu hakikat bazen "hikmet" bazen "nûr" bazen "aşk" bazen de "fenâ" diye nitelendirilir. Söylenilen bu hallere ulaşabilmek için bunların bir mürşid eşliğinde realize edilmesi gerekir. Zira tarifi gayr-i kabil hakikate ulaşmak için ya felsefi bir anlayış ya da aklın önündeki perdenin kaldırılması icab eder. Bütün sûfiler özlem duydukları anavatana ulaşma hasretiyle yanıp tutuşurlar. Zira onlara göre kalp (gönül) madde âlemine düştükten bu yana sürgün hayatı yaşanmaktadır. Dolayısıyla ehl-i dil bunu bilir ve asıl vatanına dönme gayreti sarfeder. Asıl vatana giderken de yol çok çetin olduğu için büyük mücadeleler verilmelidir. Tasavvuf klasiği sahiplerinden biri olan Feridüddin Attar buna "Simurg" adını vermekte ve dağın zirvesinde bulunan bir kuşa benzetmektedir ve bu zirveye ulaşmaya muvaffak olan, çok az sayıda insanın olduğunu sözlerine eklemektedir.

RB: O halde tasavvufıyolaz erişilebiliryollardan biridir. Ancakjûfilerin tecrübe ve aşk- Carını tasvir eden resimlerpekyokinsanda görülmektedir. Siz çalışmalarınızda tasavvufun nasıl gerçekleştirildiğinden bahsedip bu durumu sorguluyor ve sûfilerin dindar hayatın teşekkülüne olan katkısından bahsediyorsunuz. Gerek İslam gerekse Hristiyanlıkta halk, meşhur kelamcı ve diğer ilim adamlarından olmadıkları halde sûfilerin dini oluşumdaki zor ritüellerden ıızaklaşarak tasvip ettiği yaşantıya rağbet etmektedir. Buna göre tasavvuf Hristiyanlık ıve İslam arasında bir köprü vazifesi görebilir mi?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Daha yakın zamanda bir meslektaşımla görüştüm. O tasavvufun bu hususta bir köprü olabileceğine inanmıyor. Doğru. Çünkü Hristiyanlar tasavvufun ne demek olduğunu bilmiyorlar. Bunda da haklılar tabii. Bizden kim aziz Teresa veya Franziskus'un hayatı hakkında bilgi sahibidir. Zira bizdeki mistik olgu daha ziyade Kilisenin şekillendirdiği biçimde ölü bir hal, ya da arka planı henüz anlaşılmayan zor bir kavram olarak açıklanmaktadır. Ancak şurası unutulmamalıdır ki tasavvufun köprü olabileceğini iddia edenler de harflere takılı kalmayıp, onu dinin bir versiyonu şeklinde algılamak zorundadır. Sûfiler işte bunu yaptılar.

Nathan Söderblom ve Friedrich Heiler, "Peygamberi" ve "tasavvufî" dindarlığı farklı değerlendirmektedir. Peygamberlik aniden oluşan Allah vergisidir. Nitekim bu bize eski kavimlerin Peygamberlerinin tecrübesinden gelir. Hz. Muhammed'in gelmesi de öyle. Hatta farklı dinlerde reform yapanlar da böyledir. İncil'den buna Eşiya'nın gönderilmesini örnek gösterebiliriz. Peygamberlerin tebliğ ettiği dinin tek Tanrı anlayışında bir tür "dışlayıcılık" vardır. Burada hareket noktası sadece Tanrı'nın "var olması"dır. Onun dışındakilerin hepsi sadece bir hiçten ibarettir. Müslümanlar bunu Kelime-i Şehadetleriyle formüle ederler. Onlara göre Allah'ın dışındakilerin varlığı gerçek değildir. Peygamberin din anlayışı yalnızca Allah'ın hâkimiyetine dayanmaktadır. Buna mukabil moneteizmi savunan mutasavvıflar daha kapsayıcıdır. Ne şekil isimlendirilirse isimlendirilsin ilahi prensipler Tanrı'nın alâmeti ve tecelli mazharları olarak görülmektedir.

Söderblom bir defasında şunu söylemişti. "Dinlerde iki çeşit "hayır" vardır. Bunlardan biri doğrudan Allah'a götürmeyen, onunla ilişkisi olmayan ve Allah dışındaki herşeye hayır diyen Peygamberî yaklaşımdır. Bu çeşit hayır tebliğe dayanır ve dışlayıcıdır. Diğeri ise tasavvufî hayırdır. Bu ise Allah'ı hatırlatmayan bütün şeylerdir. (masiva) Bu anlayışa göre O'nun içinde bulunduğu her şey muhteremdir. Bu iki nokta daima açıklanmaya muhtaçtır. Fakat bu iki tip dini tecrübeyi sağlıklı bir format ile isimlendirmek bazen gayr-i sahih görülebilir. Tabii her tecrübe ve anlayışın sonsuz gölgeleri vardır. Şayet "öteki"ni anlamak istiyorsak bunu da düşünmek zorundayız.

RB: O halde beraber yürüyebilmenin değişik imkânları bulunabilir. Buna nereden başlamak gerekir?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Bana göre Avrupa'da İslâm hakkında müspet bir anlayışa sahip olmanın tek yolu sadece teolojik ve dış görüntüden başlanarak gerçekleştirilemez. Bilakis İslâm Kültür ve sanatında söz sahibi insanları araştırıp incelemek gerekir. Ben Arapça hat sanatı hakkında çok sayıda konferans verdim. "Allah" ve "Muham- med" nasıl yazılır ve Arapça yazı tipleri nelerdir bunların dahi bilinmesi çok önemlidir. Şahsen konferanslarım esnasında şunu yaşadım. İnsanlar bana gelerek kendilerinin İsfahan'da, İstanbul'da bulunduklarını ve gördükleri yazıların sadece tehzipten ibaret sandıklarını söylediler. Daha sonra bu insanlar öğrendikleri bilgilerin akabinde gerek cami kubbelerindeki gerekse bakırlara işlenmiş bu hatlar karşısında hayranlıklarını gizleyemediler. Ancak ben insanların bu sahaya fazla ilgi göstereceklerine de fazla ihtimal vermiyorum. Eğer öyle olsaydı zaten benim bu kadar konferans vermeme gerek kalmazdı. Maalesef tartışmalarda herkes kendi fikrini benimsiyor ama diğerini önemsiz gördüğü için onun tarafından kıymet ifade eden görüşlerin açığa çıkmasına engel oluyor. Bu yol sağlıklı bir gidişat değildir. Dinler Tarihi kuralları da gözden ırak tutulamaz. Başkasının dinindeki negatif olgular kendi dininin pozitif olgularıyla karşılaştırılıyor. Halbuki insan ideali, ideal ile, pratiği pratikle mukayese etmeli, böylece olumsuz görüntülere imkan verilmemelidir. Ne var ki bu hep ihmal edilmektedir.

RB: İslam'ın negatif ve pozitif yönleri. nedir ki?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Bana göre İslâm'ın en olumlu yönü onun gerçek bir Tanrı anlayışını savunmasıdır. Burada Tanrı yegane güç sahibidir. O her yerde hazır ve insanlarla beraberdir. Kişi daima ona karşı sorumludur. İşte bu itaatkarlık benim anlayışımın temelini oluşturmaktadır.
Olumsuzluk? Kur'anda bulunmayan ya da gereği kadar net olmayan bazı şeylerin zaman içinde katı bir sistem haline dönüştürülmesidir. **Örneğin örtünme konusu. Bugünkü uygulanış halindeki bir örtüyü Kur'anda bulamazsınız. Kur'an sadece kadınların zinetini başkasına göstermemek için setredilmesini emretmektedir.** Tarih içinde bu, sıkı bir yoruma tabi tutularak öyle uygulanagelmiştir. Halbuki örtü başka dinlerde de vardır. Ya da kızların sünnet olma meselesi. Sanki bu İslâm'ın bir emri imiş gibi algılanmaktadır. Bu tamamen yanlıştır. Halbuki bu katı kuralın Afrika geleneğinden geldiğini biliyoruz. Zira Kur'anda kızların sünnet olması ile ilgili herhangi bir hüküm göremezsiniz. Hatta erkeklerin sünneti ile ilgili bir hüküm de bulamazsınız. Ben kırk yıl İslâm ülkelerinde yaşadım ve pek çok aile ile biraraya geldim. Kadınlar kendi aralarında problemlerini açık açık konuşurken bir kaç yıl öncesine kadar böyle bir sorunlarının olduğunu hiç duymamıştım. Çok sayıda Türk ve Pakistan'lı kadınla tanıştım, onlardan sünnet olanı hiç görmedim. Kadınlar kendilerine bu şekil bir soru yöneltilince sadece kafalarını sallıyorlar. İslâm dininde bunun gibi çok sayıda fer'i meseleler vardır.

RB: O halde başörtüsü 'Kuranda pek nıet değil?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Evet. Ancak niçin bizim insanımızın bu kadar başörtüsünü sorun yaptığını da anlayamıyorum. Size Pavlus'tan örnek vereyim. Pavlus 1 Korintlilere Mektup 11. Bölümde başörtüsü takmayan kadını ayıplamaktadır.‡ Eğer bu konuyu siz bir Hristiyana sorarsanız, Eh işte o Pavlus'un şahsi görüşüdür diye cevap vererek geçiştirir. Bunu nasıl açıklayacaksınız? Bana göre başörtüsü takmanın dini bir mecburiyeti yoktur. Bu eski bir kültür geleneğidir. Zira insan, vücudunu yüce bir şahıs ve Tanrı karşısında kapatma ihtiyacı hisseder. Yahudilikte erkekler başını örter. Ama nedense kimse bunu sorgulamaz? Harward'da Yahudi öğrenci ve meslektaşlarım kafalarına "kappi" denilen bir şey koyarlardı. Bu nedense hiç sorun olmaz? Ancak bunu bir Türk ya da Afgan kızı başına takınca sorun olur. Başörtüsüne bu kadar tepki göstermeyi doğrusu anlamak mümkün değildir. Fakat hoşgörülü insanların bile bu durum karşısında aniden agressif olmalarını, başörtü takanların onu politik amaçla kullandıklarına hamlediyorum. Tüm bunlar bir anlamda kişinin içinde yaşadığı sosyal ortamla alakalı formalitelerden ibarettir.

---

‡ 1 Korintliler 11, ayet 5-10.

RB: Ancak başörtüsü bir anlamda kadının İslam'da baskı altında tutulduğunun işareti değilmi dir?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Eyvah bunu nasıl söylersiniz? Müslüman aile içinde yaşayan kadın ve anne bizden daha fazla söz hakkına sahiptir. Kur'anda poligami mümkündür. Ancak bu bir erkeğin dört kadınla evlenmesini zorunlu kılmaz. Olsa olsa burada bir izinden söz edilebilir. Öyle zamanlar oldu ki İslâm tarihinde erkekler şehit düştü ve kadınlar dul kaldı. Eğer poligami olsaydı- ben bu tür insanlarla tanıştım- her kadın pek çok çocuğun sığınacak mekânı olacaktı. Bunu bizzat kendim yaşadım. Müslümanlar ev işlerinde kendi aralarında iş bölümü yaparlar. Bazı aileler tanırım ki kimin çocuğu olursa olsun ona toplum olarak yardımda bulunur. Pek tabi toplumun katmanları arasında kadının statüsünün iyi olmadığı bir vakıadır. Biz de bile çok kısa zaman öncesine kadar böyle idi. XIX. Yüzyıl ortalarına kadar Prusya Krallığında erkeğin hanımını dövme hakkı vardı. Üstelik bu dövme kanunla da güvence altına alnmıştı. Bu gibi olumsuz durumlar başkası için önemsiz görülürken nedense İslâm için büyütülür. Müslüman ailelerdeki kadının durumu söz konusu olunca daha da abartılır. Hâlbuki İslâm'a göre evde en önemli şahıs kadındır. Peygamber bu hususta çok güzel bir söz söylemiştir. Birgün gencin biri ona gelerek, Ya Resulallah! Kime iyilik edeyim? Diye sorar. Peygamber: Anne'ne der. Genç daha sonra kime? Diye sorar. Peygamber tekrar Anne'ne der. Genç üçüncü kez ondan sonra kime? Der. Peygamber üçüncü defa da Anne'ne cevabını verir. İşte bu örnek İslâm'da kadına verilen değerin en büyük göstergesidir. İslâm'da aile içinde mal ortaklığı diye birşey yoktur. Kadın gerek kendi getirdiği gerekse evliliği esnasında kazandığı malı serbestçe harcama yetkisine sahiptir. İsterse bu malın tek kuruşunu bile kocasına vermez. İslâm söz konusu olunca bunlar hep görmezlikten gelinir. Bu arada tabi hukuk yorumcularının genelde kadın sempatizanı olmayan erkeklerden oluştuğu da unutulmamalıdır. O sebeple fakihler geniş anlamda kadına hak verilmesinden yana tavır almamışlardır. Şayet içimizden biri yaşadığımız yüzyılın başlarında kızların eğitimi üzerine yazılmış kitapları okusa bunun asırlar geçtikçe ne denli Kur'ana uygun düşmediğini görecektir. Bununla beraber İslâm Kültür tarihinin en yüksek mevkilerinde bulunmuş çok sayıda kadın bulabilirsiniz. İslâm ortaçağına bir göz atınız orada oldukça fazla âlim ve şair kadınlar göreceksiniz. Moğol Hanedanlığında yetki açısından bizim ancak Prensesler ile kıyaslayabileceğimiz çok sayıda kadının inanılmaz rolünü fark edeceksiniz. Belki bunlar elit tabakadır deyip geçebilirsiniz. Biz de elit tabaka yok mu? XIX. Yüzyılda Almanya'da bir köylü kızının kariyer yapabilme şansı var mı idi?

RB: Toplumda İslâm 'ın agresif bir din olduğuna dair kanaatlerin yaygınlaştığı görülmektedir?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Hayır, böyle göremezsiniz. Biz Hristiyanların Haçlı Seferleri ve cadı yakmaları da açıklığa kavuşmalıdır. Ortaçağdan beri her hareket önyargıyla İslâm'a fatura edilmektedir. Müslüman ve Hristiyanların tarih sürecinde aralarındaki ilişkilere göz atmak zorundayız. 1529 yılında Viyana'nın Türkler tarafından kuşatılması Hristiyanlar için büyük bir şok oldu. Bu da bir takım negatif izlenimlerin oluşmasına sebebiyet verdi. Bana göre bu tabloyu Avrupa Kültürünü berbat eden inançsızlar çizmektedir. Hâlbuki bizim kültürümüze İslâm'ın inanılmaz katkıları vardır. Yine XVI. Yüzyılda oluşan Türk karşıtlığı edebiyatını da görmezlikten gelemeyiz. İşte Avrupa'daki bu Türk karşıtlığı pek çok Alman ve Avusturya'lı tarafından İslâm düşmanlığı ile eşdeğer görülmüştür. Bunlara rağmen Göthe'de görüldüğü gibi bu konuda tamamen ümitsiz de değiliz. Oysa Göthe zamanında insanımızın İslâm hakkındaki bilgisi çok fazla değildi. Ama o zaman yine de bu insanlar daha fazla düşünebiliyorlar ve ne okuduklarına özen gösteriyorlardı. Az da olsa Göthe gibi bazı şahsiyetler bizleri İslâm hakkında bilgilendirmekte ve bizler de sağlıklı düşünebilmekteyiz.

RB: İslâm diyaloga hazır mı?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Aslında bu konuda pek çok Müslümanda bilgi eksikliği görülmektedir. Bunu gidermek için benim Ankara'da yaptığım gibi kurslar düzenlenmelidir. Bu kurslar gerçekten faydalıdır. Bu sayede insanlar Hristiyanlığın dini ve ahlaki değerlerinin neler olduğu hakkında bilgi sahibi oluyorlar. Onlarda da Batı ile ilgilenen İlahiyatçılar var. Nasıl ki biz onların din ve kültürü hakkında kendi toplumumuzu bilgilendiriyoruz, onlar da mukayeseli olarak herkesi ilgilendiren konular hakkında kendi toplumlarını eğitmelidir. Bunlardan biri Muhammed İkbal'dir. İkbal İslâm ve Hristiyanlığı gayet iyi tanıyan, 1871-1938 yılları arasında yaşamış Pakistan'ın babası olarak nitelendirilen şair ve filozof biridir. O kendi halkına Göthe'yi İslâm'ın tasavvuf yönünü gayet iyi bilen biri olarak tanıtmıştır. Gerçi toplumda İkbal gibilerini görmek fazla mümkün olmasa da onun fikirleri sayesinde insanlar bilinçleşmektedir. O halde bu çift yönlü bir yola benzemektedir. Buradan oraya oradan buraya, tek yönlü yol yoktur. **Nitekim**

Kur'an “Dinde zorlama yoktur" buyurur. Yine ben İslâm'ın "Ehl-i Kitap" tabirini çok önemsiyorum. İslâm'da Hristiyan, Yahudi, Sabiler daha sonra Zerdüşt ve Hindular-çünkü bu ülkeler 712 yılında İslâm tarafından fethedildi- kâfir olarak değil özel bir statüye tabi tutulmuşlardır. İslâm bu grupların emniyetine mukabil cizye denilen bir vergi ihdas etmiş ve bu insanlar kendi seçtikleri dini otoritelerin idaresi altında yaşamışlardır. Bu durum ortaçağ hükümlerine göre gayet makul ve zamanın beşeri ilişkileri açısından oldukça toleranslı addedilmektedir. Ehl-i Kitaba mensup insanlar bu idare içerisinde, kadı vb. İslâmi meslekler ile devlete hükümdar olma hariç tüm meslekleri serbestçe icra edebiliyorlardı. Yine 1492 yılında gerek Müslüman gerekse Yahudilerin İspanya'dan sürgün edilmesinde Osmanlıların onlara sığınma hakkı tanımasını çok önemsiyorum. Bu kimseler Osmanlı Devletinin topraklarında hem emniyet içinde yaşamışlar, hem de hak ve sorumluluklarını rahat yapabilmişlerdir. Banka ve para sahipleri genelde Yahudiler olmuş, tıp ise Hristiyanların elinde bulunmuştur. Bunlar hiçbir zorlukla karşılaşmadan mesleklerini icra etmişlerdir. Kur'an "Sizin dininiz size benim dinim bana"[§] der. İşte bu bile gayet güzel bir bakış açısıdır. Genç ve ateşli misyonerler yanlış şeyler yapabilirler. Ancak Misyonerler eğer kendi dinlerinde samimi iseler zamanla bu dinlerin güzel yönlerini tespit edecekler ve bundan böyle onlara saygı göstermenin gerekliliğini anlayacaklardır.

RB: 'Hristiyanlar ile Müslümanlar arasında uyuşmazfık gösteren konular nelerdir?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...İlk etapta teslis, İsa'nın haça gerilmesi ve Tanrı'nın oğlu gibi konulardır. Bir Müslüman bunları asla benimsemez. Bilinçli misyonerler de zaten bu konuları hiç bir Müslümana anlatamaz. Bilindiği gibi Göthe'de "Batı-Doğu Divan" ın da çarmıh resimleri ile Tanrı'nın oğulluğuna karşı çıkmaktadır. Kur'an, Hz. İsa'yı Hz. Muhammed'den önce gelen en büyük Peygamber olarak görmektedir. Gerçi ondan önce de gelmiş peygamberler vardır. Zira Allah dünyayı hiçbir zaman rehbersiz bırakmamıştır. Ancak İslâm İsa'nın Allah'ın oğlu olduğunu kabuledilebilir görmez. Nitekim 5. Surede bu konu iki kez reddedilmekte ve İsa, “Allah'ın kulu" olarak nitelendirilmektedir. Böylece İsa'nın yaratılmış olduğuna vurgu yapılmaktadır.

RB: O halde bu farklılıklar nasıl anlaşılmalıdır?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Dinlerde farklı anlayış tarzlarının bulunmasından daha doğal birşey olamaz. Allah'a giden yollar çeşitlidir. Bu çeşitlilik tartışma konusu haline getirilmemelidir. Tanrı tekdir. O herşeyi görür ve herkesin ne yaptığını bilir. Biz kendi düşüncemizde olmayanı tekfir etmememeliyiz. Ben bunu bilir, bunu söylerim.

RB: Tekrar dönüp dolaşıp aynı noktaya geliyoruz. Öyleyse diyalogun teolojik boyutu zor. Pratikte ise dini ve kültürel fikir teatisi oldukça azdır. O zaman ne yapılmalıdır?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Söyledikleriniz genelde doğrudur. Bu arada İslâm'ın da çok farklı algılandığı unutulmamalıdır. Fas'lı bir Müslüman ile Endonezya'lı bir Müslüman farklı anlayışlara sahiptir. Geleneklerin de işin içinde olduğu düşünüldüğünde Müslümanların tek düze duruş sergilediğini söyleyemeyiz. Üstelik dillerin de farklı olduğu göz önüne alındığında bu gerçekten bir zorluk olarak karşımızda durmaktadır. Ben on sene kadar bir Arap derginin editörlüğünü yaptım. Ne zaman Hindistan, Türkiye, İran veya Afganistan hakkında önümüze bir metin çıksa, Arapça mütercimlerim onları anlamakta zorluk çekiyorlardı. Benim için en büyük problem Müslümanların kendi kültürlerini çok az tanımaları, Avrupa kültürünü ise ya hiç ya da pek az bilmeleridir. Modernlik, teknik vb. şeyler hakkında Avrupa'da neler oluyor Müslümanların fazla bilgisi yok. Biz de İslâm kültürünü bilmiyoruz. İşte bunlar beni çok ilgilendiriyor. Ben gerek Türkiye gerekse Pakistan ve Asya'da Alman müsteşrikler hakkında onlara bilgi verdim. Şarkiyat konusunda Alman ve Batı âlemindeki benzerlikleri anlattım ve bunu da kendime bir görev bildim. O halde ortak işbirliğine yönelik projeler çok önemlidir. Eğer insanlar birbiri hakkında bilgi sahibi olurlarsa diyalog yapabilirler.

RB: Bu durumda sadece dinler hakkında görüşmek yeterli değildir. Bilakis beraberce bir şeyler yapılmalıdır İnsanlar bir araya

---

§ el-Kafirun, 109/6.

gelebilirse önyargılar giderilmekte ve olumlu sinyaller alınabilmektedir?

ANNE MARIE SCHIMMEL:...Evet. Size bu konuda tamamen katılıyorum. Şahsen benim büyük şansım vardı. Elli seneden beri çeşitli kimselerle bir araya geldik. Bunları fiilen yaşadım. Örneğin bir taksiye bindiğimde genelde şoförler Türk, Fas ya da Afgan'lı olurlardı. Eğer onlar kendilerini dinleyecek birini bulurlarsa kendi kültür, köy, aile ve çocukları hakkında bilgi verirlerdi. O zaman görürsünüz ki bu insanlar reddedilecek kişiler değildir. O halde en önemlisi insanların birbirleriyle konuşabilmeleridir.

Kaynak:Tasavvuf: İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi, yıl: 7 [2006], sayı: 17, ss. 351-360.

Hep aranan, galiba hiç bulunmayan Sevgili'ye

Yaşamın İki Dinamiği: Aşk Ve Cinsellik

Yazan: Güngör KAVADARLI...17.01.2002

Yaşam çizgimizin yönünü belirleyen önemli dinamikler var: varlığını sürdürmek gibi, dinsel inançlar gibi, hırs, amaçlar, hayaller gibi, görev duygusu ve rekabet gibi. Ben bu yazımda, yine önemli dinamiklerden aşk ve cinsellik üzerine düşüncelerimi derlemek ve paylaşmak istiyorum. Önce bir tanımlama yapmak gerekiyor yanlış anlamayı önlemek için. **Aşk ve sevgi kelimelerini eşanlamlı olarak kullanmıyorum.** Aşk, heyecan ve tutku yönlerinin ağır bastığı, çok etkili fakat geçici bir çekim. Sevgiyi ise huzur veren, manevî yönü ağır basan, kalıcı bir ruhsal beraberlik şeklinde tanımlıyorum. Yani, aşkta fırtına ve çalkantılar var. Kişi, o çekimin etkisiyle kendisini koyveriyor. İnsan kendini kontrol edemediğinden veya etmek istemediğinden, mantık dümenden çekiliyor ve bu riskli bir durum yaratıyor. Etrafta koruyucu duvarlar yok. O nedenle her yönden gelen rüzgâra açık. Sevgi ise güvenli, sakin bir liman. Fazla iniş-çıkışları olmadığından belki biraz tekdüze ama, korunaklı bir ilişki.

Anlamak ve anlaşılmak ile başlamak belki en doğrusu olacak. İşin aynı anda komik ve trajik, hatta şaşılacak yanı, binyıllarca beraber yaşamalarına rağmen kadın ve

erkeğin birbirlerini anlayamamaları. Bunun zaman içindeliği bir yana, bugün bile taraflar birbirini anlayabilmiş değiller. **Gençlik yıllarımda, olasıdır ki çoğu erkeğin yaptığı klâsik hataya düştüm.** Kadınla erkeği aynı yaratıklarmış gibi düşündüm. Öyle ya, iki cins de insan, aynı temel ihtiyaçları var, aynı şeyleri yer içerler, benzer sinir sistemine ve beyne sahip. Niçin farklı olsunlar ki? Ama, farklı olduklarını, evlendikten yıllar sonra, olgun yaşlarımda anlayabildim. Bu farkına varışın sonrası kadınları daha iyi anlayabildim diyemiyorum. Nedenini, her ne kadar kadını benzettiği yaratığı yadırgasam da , bir hanım köşe yazarımızdan dinleyelim: **"Hamamböceğini takip edeceksin! Hamamböceği hızla bir yöne yolalırken, hiçbir engelle karşılaşmamasına rağmen aniden durur ve bambaşka bir yöne doğru koşmaya başlar. Bunun nedenini çözdün mü, kadınları da anladın demektir."** Bu benzetmeden görüldüğü üzere, kadınların, erkeklerin onları anlamadığından şikayet etmeleri büyük haksızlık. Böyle bir varlığı anlamak mümkün mü? Zira, sadece anlaşılabilir şeyler anlanabilir. Hem anlaşılır olmamaktan adeta özel bir haz al, hem de "Zaten sen beni hiç bir zaman anlayamadın," diye yakın. Ayrıca, kadınla erkeği farklı güdülenmelerin harekete geçirdiğini söyle, fakat benzer durumda senden farklı davrandığı için, diğer cinsi kına. Bunda bir mantık bulabilir misiniz?

Bazı yanlış formatlar aynen bir bilgisayar yazılımında olduğu gibi beynimizi koşullandırır. Dolayısıyla da bizi o doğrultuda yönlendirir. Bunun sonucu olarak duygularımız bizi gerekli açıklığa kavuşturmada çıkmazlara giriyor. Duygularımızın tam olarak sahibi olamıyoruz. Hayatımızı çıkmazlara sokan bu yanlış kalıpların en önemlilerinden birisi, oldukça yaygın kullanıldığını gördüğümüz, **"Ben önce insanım, sonra kadınım / Ben önce insanım, sonra erkeğim,"** kalıbıdır. Örneğin bu kalıp yaşamımızdaki hükmünü yüzlerce yıl sürdürmüş ve hepimizi çıkmazlarda tutmuş. Oysa evrensel gizem, **"Önce insan, sonra kadın / Önce insan, sonra erkek," değil de, "Ben kadın-insanım / Ben erkek-insanım,"** hükmünde işliyor. Bunun ne ifade ettiği de sanırım çok açık. Bizi kaçınılmaz olarak çıkmaza sokan yanlış formatta, bu iki

varlık, sanki cinsel işlev yönüyle farklı olan, ama diğer açılardan benzer varlıklarmışçasına, yani aynı türün birbirine çok yakın iki çeşidi imiş gibi algılanır. Halbuki, bu iki varlığı, biri kadın-insan, diğeri erkek-insan olan iki ayrı canlı türü olarak görmek, daha gerçekçi, yanılgılara, yanlış varsayımlara daha az düşürücü olacaktır. Olaya bu çok değişik açıdan bakılırsa, ayrı güdülenmelerin, farklı beklentilerin ve anlayışların sebep olduğu hayal kırıklıkları, öfke, üzüntü ve şaşkınlıkların sayısı ve yoğunluğu azalır gibime geliyor. Çünkü, ancak böyle bir yaklaşımla, kadın ve erkeğin çok farklı olduğunu, bu nedenle olan biteni, birbirlerinden beklentilerini, aynı olay karşısında bile farklı hisler yaşayıp, değişik yorumlar içinde olacaklarını, anlamış ve kabullenmiş oluruz.

Az önceki satırlar bana bir başka formatın daha yanlış olup olmadığını düşündürdü. Kadın veya erkek, "karşı" cins olarak da adlandırılıyor. Karşı terimi, zihnimde örneğin, çift yönlü trafiğe açık bir yolu canlandırıyor. Orada yanyana iki ayrı seçenek var. Ya bir yönde gidersiniz ya karşı yönde. Kadın ve erkek cinsleri söz konusu ise, artık iki seçenek yok. Kadın ve erkeğin her biri birer tek yönlü yol. Dolayısıyla burada karşı yönden bahsedemeyiz. Diğer yön terimi daha uygun olur bence. Görüldüğü gibi, kadın-erkek de, karşı cins olarak değil, " diğer" cins olarak adlandırılmalı. Çünkü gerçekte, bir karşıtlık veya karşı cins olma durumu yok, daha temelinden farklı olmaktan kaynaklanan bir diğer cins olma var. Yaklaşımın "karşı" kalıbından "diğer" kalıbına aktarılması, bu iki tür arasındaki ilişkiye değişik bir perspektif kazandırabilir.

Yine farktan sürdürelim düşünmeyi. Seneler boyu içten dost sohbetlerinde kadınların çoğu, eşlerinin onları önce saymasını, sonra sevmesini istediklerini söylemişlerdir. Erkeklerin çoğunun tercihi ise tersidir. Bir erkek olarak kadınların önceliğini anlamam mümkün değil. Çünkü, tanıdığım, hatta çok saygı duyduğum epey kadın var, fakat onları sevmeyi, daha doğrusu, onlara aşık olmayı aklıma getiremiyorum.

Saygısız sevmenin de değeri yok; kabul, zira böylesi ilişki bir süre sonra mutlaka yozlaşır. Erkek, eşine veya hayatını paylaştığı kadına her şeyden önce sevgisini vermek ister. Bir kadın daha ne isteyebilir? Kadınların da aslında erkekler gibi en çok sevgiyi önemsediklerini sanıyorum. Öyleyse neden saygıyı vurguluyorlar? Denir ki insanlar en çok kendilerinde olmayanı arzu ederlermiş. Herhalde kadınlar asırlarca erkekler tarafından sayılmadıklarını düşündükleri, hatta gerçekten de anne rolü dışında pek sayılmadıkları için, bu ruhsal açlığı gidermek ihtiyacıyla tercihleri böyle oluyor.

Aşkın dönemleri olduğunu düşünüyorum. İlk aşkın özel yerini kim yadsıyabilir? Aşık olmanın nasıl bir şey olduğunu onu yaşamamış kişiye nasıl anlatırsınız? Siz anlatabilseniz bile, o anlamaz. Hayatımızda o zamana kadar hissetmediğimiz bir duygudur o. Bu niteliğiyle, sanki bu dünyaya ait olmayan, dünya dışı bir duyguymuş etkisi yapar. Mekân, zaman ve diğer kişiler flûlaşır, varlığımızın odağına o duygu ve onun yöneldiği kişi yerleşir. Etraf adeta silinirken, o netleşir. Sonraki beraberliklerimizde çok daha derin aşklar da yaşasak, ilk aşk bir duygu zemini olarak varlığını sürdürür. Çünkü aşk kapımızı ilk açan odur. Sonraki bütün aşklar onun üzerinde büyüyecektir artık. Cahit Sıtkı o güzel hatırayı sonraları özlediği bir anda yazmış olsa gerek “Abbas” şiirini:

HAYDİ ABBAS

Haydi Abbas, vakit tamam;

Akşam diyordun işte oldu akşam.

Kur bakalım çilingir sofamızı;

Dinsin artık bu kalb ağrısı.

Şu ağacın gölgesinde olsun;

Tam kenarında havuzun.

Aya haber sal çıksın bu gece;

Görünsün şöyle gönlümce.

Bas kırbacı sihirli seccadeye,

Göster hükmettiğini mesafeye

Ve zamana.

Katıp tozu dumana,

Var git,

Böyle ferman etti Cahit,

Al getir ilk sevgiliyi Beşiktaş'tan;

Yaşamak istiyorum gençliğimi yeni baştan.

İlk sevgiliyi hatırlamak, gençliğini düşüncede yaşamak, insanın içini şöyle bir ısıtsa da, ben gençliğimi yeni baştan yaşamak istemezdim. Zira her şeyin bir sonu olmalı. Evren onda egemen olan düzenle güzel. Doğru olan, evrenin düzenine uyandır. O düzende kural, değişim olduğuna göre, "Her yaşın ayrı tadı var," sözü bir klişe değil, gerçek. Zaten Cahit Sıtkı'nın burada söylediği de bir an olsa gerektir. Gençliği tekrar yaşamayı istemek, değişime ayak uyduramamak, geçmişte tutuklu kalmaktır.

"Kimler geldi, hayatımdan kimler geçti," misali, insanların yaşamına , ama plâtonik, ama değil, üçüncü, beşinci sevgililer de girebiliyor. Kimine göre, hayat yolumuzun çeşitli aşamalarını ne kadar fazla diğer cinsten kişiyle paylaşırsak, o denli renkli ve yoğun olur yürüyüşümüz. "Ben sende bütün aşklarımı temize çektim," diyenler, veya

sonunda bunu söyleyebilecekleri sevgiliyi bulmayı ümit edenler, işte bu kişiler arasından çıkıyor. Murathan Mungan “Yalnız Bir Opera” şiirinin en başında böylelerini şu satırlarla dile getiriyor:

“ ölü bir yılan gibi yatıyordu aramızda

yorgun, kirli ve umutsuz geçmişim

oysa bilmediğin bir şey vardı sevgilim

ben sende bütün aşklarımı temize çektim”

Hayatına girenlerin sayısı fazla olan bir kişinin “Ben bütün aşklarımı sende temize çektim,” dediği sevgili olmak, iki tarafı keskin bıçak. Bugün sevdiğini önceleri başkalarının paylaştığını bilmek – son beraberliğin niteliğine bağlı olarak – rahatsız edebilir veya etmeyebilir insanı. Aslına bakılırsa, derinine inildiğinde anlamsızlaşan, bir ego veya sahiplenme duygusu, veya öncekilerle karşılaştırıldığında daha yetersiz ya da onlar kadar iyi bulunmama endişesinden gelir bu rahatsızlık. Nedense, özellikle erkeklerde, kendini Pamuk Prenses’in beklediği Beyaz Atlı Prens gibi görme eğilimi var. Biz daha etrafta yokken, şimdi sevdiğimizin, bir başkasını sevmiş olması bize karşı bir şey değil ki. Bizi daha tanımamışken yaşanmış olanın bizi tedirgin etmesinin mantığı var mı? Hatta gocunma sebebi olmamanın yanında, bizi tanıdıktan sonra tercihin biz oluşunu, bir anlamda bize yapılmış bir kompliman olarak görmek gerekmez mi? “ Ne yazık ki karşıma sonradan çıktın. Daha önce karşılaşsaydık, hayatımda diğerlerine yer olmazdı,” türü bir komplimandan bahsediyorum. Haaa, bizi tanıyıp, bizimle beraber olmaya karar verdikten sonra meselenin rengi tamamen değişir.

İlk aşk hoş bir duygu zemini oluşturur demiştim aşkın dönemleri sohbetime başlarken. Bu bahsi bitirirken şöyle derim. Bu doğru da, son sevgilinin yeri de

bambaşkadır. Şunu duymuştum: Kadın ya da erkek olsun, en yoğun duygularla sevgililerini, ama en çok ve en uzun süreyle eşlerini severlermiş. Ben katılıyorum; ya siz?

Öte yandan, bazılarına göre ise, diğer cinsten yol arkadaşlarının sayısı az ve öz olacak o susuzluğu gidermek için. Hani insanın serinlemek için meşrubat içmesi, fakat alınan yüksek orandaki şekerin kişiyi tekrar susatıp, bir daha içme arzusu uyandırması gibi bir şey. Bana göre gerçekte, hayatımıza girenlerin sayısı az veya çok olsun, o susuzluk, hormonal yapımız değişinceye kadar hiç bitmiyor. Ne güzel, veya yerine göre maalesef, ki hepimiz yapımızın eseri ve esiriyiz.Ulu Yaradan, soyun sürmesini, başka deyişle, hayatın devamını sağlamak için evrenin bu cephesindeki kuralı böyle koymuş. Yahya Kemal bu gerçeği, alıntılar yaptığım “Vuslat” şiirinin ilk yarısında güçlü bir erotizmle dile getirmiş:

Bir uykuyu cânanla berâber uyuyanlar,

Ömrün bütün ikbâlini vuslatta duyanlar,

Bir hazzı tükenmez gece sanmakla zamânı,

Görmezler ufuklarda şafak söktüğü anı.

Bir rûh o derin bahçede bir def’a yaşarsa,

Boynunda onun kolları, koynunda o varsa,

Dalmışsa, onun saçlarının râyihasıyle,

Sevmekteki efsûnu duyar her nefesiyle;

Kanmaz en uzun bûseye, öptükçe susuzdur,

Zirâ susatan zevk o dudaklardaki tuzdur;

İnsan ne yaratmışsa yaratmıştır o tuzdan,

Bir sır gibidir, az çok ilâh olduğumuzdan.

Arkadaşlarım bazen bana konuşma ve yazılarımda şiiri sıkça kullanmamın sebebini sorarlar. Şiir, kristalleşmiş düşüncedir. Hepimiz biliriz ki, bazen tek bir mısra, sayfalar dolusu duygu veya düşünceyi çağırır. Başka anlatımla şiir, az kelime ile, çok şeyi yoğun söyleme sanatıdır. Böyle güçlü bir olanaktan yararlanmamak yazık. Örneğin, yine Yahya Kemal'in "Bahçelerden Uzak" şiirini hatırlayalım:

İstemem artık ışık, râyiha, renk âlemini,

Koklamam yosma karanfille, güzel yâsemini.

Beni bir lâhza müsâit bulamaz idlâle,

Ne beyaz bâkire zambak, ne ateşten lâle.

Beklemem fecrini leylâklar açan nîsânın,

Özlemem vaktini dağ dağ kızaran erguvanın.

Her sabah başka bahâr olsa da ben uslandım,

Uğramam bahçelerin semtine gülden yandım.

Sanırım üstad, şiirinin adını "Diğer Cinsten Uzak" koyacakmış ama kalemi sürçmüş. Hayat yolunu farklı kişilerle yürüyenlerin, "Gülden yandım," dediğine bakmayın siz. Onlar, kadın veya erkek olsun, ağızları defalarca yandığı için bahçeye uğramayacaklarını söylüyorlar. Ama ben de biliyorum, siz de biliyorsunuz ki, o

bahçeye yine girecekler; ya “Bu bahçedeki çiçekler farklı,” diye kendini aldatarak , ya da “Valla bahçe kapısının önünden geçiyordum, birisi beni içeri itti,” falan diyerek.

Belli bir yaşa geldikten ve başkasının önünde bir kez soyunduktan sonra, bedensel soyunma artık zor gelmez bir erişkine. Ancak başkasının yanında, hatta sevdiğimizin yanında bile ruhsal olarak soyunamıyor büyük çoğunluğumuz. Bedensel çıplaklıkta insanın hissedebileceği sadece bir utanma duygusu; ki zamanla o da geçiyor. Ama ruhsal soyunma öyle mi? Bundan hep kaçınıyoruz. En yakınımıza bile ruhumuzu tüm çıplaklığıyla göstermiyoruz. Bunu yapmamamız, duruma veya karşıdaki kişiye bağlı olarak, böyle yaparsak belki kendimizi savunmasız hissedeceğimizden, belki bunun kötüye kullanılarak manipüle edilebileceğimiz endişesinden, belki yanlış anlaşılacağımızdan, belki alay edileceğimizden, belki zayıf görüneceğimizi sandığımızdan ileri geliyor zannederim. Halbuki kendimize ve karşımızdakine güvensek, spotların parlak ışığına çıkmaktan çekinmez, ruhumuzu loş ışıkların alacakaranlığında saklamayız. Bedenen yüzlerce, binlerce defa soyunmuş, ama duygusal olarak birbirinin önünde bir defa bile soyunmamış bir dolu çift vardır. Böyle çiftlerin birbirlerini anlamalarını ve bütünleşmelerini nasıl bekleyebiliriz? Ruhsal soyunduğunda kişi kendisini karşı tarafa göstermek istediği gibi gösteremez artık. Olduğunca göstermiş olur. Bu da çoğumuzun işine gelmiyor tabii. Halbuki Mevlâna’nın nasihatı var: “Ya olduğun gibi görün, ya göründüğün gibi ol!” Böyle yapmadığımız için, aldatıcı duruş ve davranışlara, yalanlara çok sık rastlanıyor kişiler arasında. Hepimiz sonsuz bir piyesin sahnedeki oyuncularıymışçasına rollerimizi ciddiyetle sürdürüyoruz. Ne yazık ki rol yapmadaki başarıyla yaşamdaki mutluluk ters orantılı. Ne ölçüde kendimiz olmayıp roldeki kişiyi oynarsak, o ölçüde gerçekten ve özbenliğimizden uzaklaşıp kendimize bile yabancılaşıyoruz.

Kendini olduğu gibi ifade etmemek, temelde bir korkunun sonucudur, ancak, korkunun olduğu yerde ruh beraberliği ve gerçek sevgi olamaz çünkü bu onların

doğasına aykırıdır. Özgürlük ve gerçeklik içindeki sevgi ve beraberliğin değeri vardır. Zorakiliğin getirdiği şeyler çoğunlukla sahtedir. Bir Amerikan özdeyişi şöyle der: " Birşeyi seviyorsan, onu serbest bırak. Geri dönerse, o senindir. Eğer dönmezse, zaten hiçbir zaman senin olmamış demektir." Zaten "mutabakat üzerine sevda kurulmaz." Sevda olmadığı zaman da kadın-erkek birlikteliğinde sevginin motoru durur. Mutabakatla örneğin siyasal ve ekonomik anlaşmalar yapılır, çıkarlar ve gücün nasıl paylaşılacağı ve kullanılacağı üzerine. Acaba yanılıyor muyum, yoksa aşk ve cinsellik de birer güç oyunu mu? Gerçi bu herkesin kendi kararı ama onları böyleymiş gibi görenler, varolmanın bu iki saf ve katıksız hazzını mutlaka ziyan ediyorlar, ıskalıyorlar. Sevmiyorlar, seviyormuş gibi yapıyorlar. Yine de böylelerinin günahını almış olmayayım, onlar da belki bu güç oyununda severmiş gibi yaptıkları kişiyi manipüle etmekten, çaresiz bırakıp ezmekten, bir güçlü olma duygusu ve zevk alıyorlardır. Fakat bu sağlıksız, sapıkça bir zevktir. Mutabakat üzerine sevda kurulacağına inananlar, hayatı paylaşma ve bir bütün olmada, "Sen şöyle yaparsan seni severim,"; "Ben senin için çok fedakârlık yaptığıma göre beni sevmen gerekir," ; "Ben ancak bana şu imkânları sağlarsan seni severim," gibi düşüncelere yer olduğuna inananlardır. Bunlar sevginin yozlaşmasına kapı açar. Kadın ve erkek arasındaki o çok özel ve içten beraberliği ticaret veya alışverişe dönüştürür. Halbuki sevmek için kriterlere uygunluk gerekmez. Saf sevginin güzel ve eşsiz yanı, onun kendiliğinden oluşudur.

Kaldı ki, mutabakat ancak bildiklerimiz üzerine sağlayabileceğimiz bir olgudur... Sevda ise doğası gereği o zamana kadar bilmediklerimizden, karşılaşmadıklarımızdan, derinliğine farkına varamadıklarımızdan ürer. Böylece bize dünya içinde yeni bir dünya, kendimizin içinde yeni bir ben vaat eder. Birdenbire aklımızın başımızdan uçup gidivermesi, aniden müthiş keyifli çocuklaşmalar ve birdenbire daha yaşanılası bir dünya sevincini yakalamamız, özünde, bir başkasının aleminde kendimizi, dünyayı ve hayatı yeniden varedeceğimizin dayanılmaz

cazibesini hissetmeye başlamamızdan değil midir? Hiç farkında olmadan, duruşumuz, bakışımız, hatta ses tonlarımız, vurgularımız değişir. Bu halin en kutsal yanı da, yıllardır canımızı paylaştığımız insana bir başka kanalda tekrar sevdalanmamızdır. Tıpkı Cahit Sıtkı'nın

Gecesi benden, mehtabı senden

Bir bahçesi var ki aşkımızın,

Mevsimlerdir dolaşırız, bitmez.

dizelerinde seslendirdiği gibi.

Aşk ve cinsellik konusu irdelenirken aldatmaları, boşanmaları ele almadan olmaz. Macar kökenli Amerikalı artist Zsa Zsa Gabor, o zamana kadar kaç kocaya sahip olduğu sorusunu, " Buna kendi kocalarım dahil mi? " diye cevaplamış. **Gabor'un sayısız erkek arkadaşları ve dokuz kez evlenip boşandığı gözönüne alındığında, eşlerin hayal kırıklığı sonucu mutlu olmadıklarını düşünüp, o beraberliği sona erdirerek mutluluğu başkasında bulacaklarını sanmalarının doğru olup olmadığını düşünüyor insan.** Öyle ya, beklenen mutluluk yaşanmayınca eş değiştirmekle bu sağlanabilseydi, aynı kişinin birkaç defa evlenip boşanmasına gerek kalmazdı. Demek ki olaya farklı yaklaşmak lâzım. Bazı gerçekten tatsız durumlar ve problemli kişiler dışında, boşanan eşlere, beraberliklerini sürdüremedikleri için başarısız veya kötü insanlar olarak bakmadım hiçbir zaman. Zira biliyorum ki, bu kişiler birbirleri yerine başkalarıyla evlenmiş olsalardı, büyük olasılıkla, mutlu olabilirlerdi. O zaman esas konu, kişilerin iyiliği, kötülüğünden çok, farklı kişilikler veya, ten uyuşmazlığı ve libido farklarının sebep olduğu anlaşmazlıktır. Beş yıl arkadaşlıktan sonra evlendiğim ve halen otuz beş yıldır süren evliliğimde boşanma yaşamadığımdan, bunu birinci elden bilmiyorum ama, boşanma sürecindeki kadın veya erkek arkadaşlarıma hep şu fikrimi söyledim. " **Eşinde hoşuna gitmeyen, seni sinirlendiren**

şeyler, ileride tanıyacağın veya evleneceğin kişide olmayabilir. Fakat kendini kandırma, o sonraki kişide de, şimdiki eşinde olan bazı güzellikler olmayacak, ve bu kez yeni olanın başka yönleri sana batacak, veya seni kızdıracaktır. O zaman bir daha mı boşanacaksın? Bu radikal çözüme gideceğine, daha gerçekçi ol, yenisine göstereceğin hoşgörü ve anlayışı şimdikine göster, mesele çözülsün."

Bir genel kanı vardır, ikinci eşlerin daha şanslı olduğu yolunda. Buna şans mı demek gerekir bilemiyorum ama Aziz Nesin bunun sebebini ilginç bir görüşle açıklamıştı. Ona göre, insan her evliliğinde kendisinden birşeyler yitirir. Çünkü, geçim uğruna, bir tatsızlık daha yaşamama adına, belki de kendi doğrularından şüpheye düşüp, kendini sorguladığı için, daha önceki katılığından, ya da kişiliğinden tavizler verir. Buna anlayışlılık veya esneklik diyemiyorum; bu ısrarından ve dediğim dedikçilikten vazgeçme**, Nesin'in işaret ettiği kendini yitirme demektir.** İkinci eşin daha şanslı olduğunu düşündürten de, bu tavır değişikliğinin getirdiği rahatlama ve anlayış olsa gerektir.

Ama evli, ama sadece hayatı paylaşan bir çiftte, kişilerden birinin öbür kişiye sadık kalmadığı durumu düşünelim. Önce şunu belirteyim. "Kem söz sahibine aittir," deyişinde olduğu gibi, güven ve sevgi üzerine kurulmuş bir beraberlikteki aldatmada da ayıp, aldatılana değil, aldatana aittir. Ama çoğu aldatılan kişi bunu gurur sorunu yaptığından, adeta ezilir ve aldatıldığını saklar. Halbuki bunu kendisinin değil de, aldatanın bir zayıflığı ve eksikliği olarak görür de gizleyeceğine, aldatanı teşhir ederse, herkesin gerçek karakteri ve çapı belli olur.

İşin başka bir yönü daha var. **Aldatan kişi aslında eşini aldatmıyor, kendisini aldatıyor.** Tabii bunu gizli kapaklı ilişkiler yaşayan, bunları örtmek için yalanlara başvuranlar için söylüyorum. Eğer kendisi ve eşi ile yüzleşebiliyor, yaptığının hesabını yine hem kendine, hem eşine verebiliyorsa, o kişi için kendisini aldatıyor diyemiyorum. Zaten biliyor musunuz, insanın böyle bir şey yapmaya cesareti varsa,

yaptığını kabul etmeye de yüreği olmalıdır. **Yaptığıyla yüzleşemiyorsa ve onu savunmaya cesareti yoksa, öyle bir şeye kalkışmamalıdır.** Asıl cesaret bir şeyi yapmak değil, yaptığına da mertçe, yalansız, dolansız sahip çıkmaktır. Ayrıca, insanın asıl sinirini bozan, yıpratan, soğutan da, yapılandan ziyade, dürüst olmama, saptırmalar ve samimiyetsizlikler olsa gerektir.

Kendine saygısı olan insan eşine yalan söylemez. Ancak kendine saygısı olmayan ona yalan söyler. Çünkü, tüm zamanlarda bu bedenle bu dünyaya bir defa geliyoruz, ve bu hayatı yalnızca bir kez yaşıyoruz. Eş, bu bir defa yaşanan hayatı, bizimle geçirmek, bizimle paylaşmak kararı vermiş kişi demektir. Yani yaşamaya tek bir fırsatı olduğu hayatını, bize bağlayarak, bize armağan etmiştir. Ona karşı olsa olsa teşekkür, minnet ve belki de bir borçluluk, yükümlülük duygusu taşımalı insan.

Bugün çoğunlukla aldatma dediğimiz, sadık kalmama olgusuna, eskiden ihanet denirdi. Hangisi daha doğru sizce?... Benim ihanet terimini yeğleyeceğimi tahmin edersiniz herhalde. Çünkü bir kere aldatma ile ilgili ne düşündüğümü söylemiş bulunuyorum. Ayrıca, ihanet kelimesinin etimolojisinden de görüldüğü gibi, ihanette, bir hainlik unsuru bulunmalı. Bakın bundan ne kastediyorum....İki insan birbirlerini çekici bulup sevince, bu iki kişi arasında adeta bir manyetik alan oluşur. Bu alan sadece o iki kişiye aittir, ve adeta sihirli, büyülü gibidir. Zaten bu nedenledir ki, insan birisine aşıksa, bu güçlü etkileşim nedeniyle, gözü başkasını görmez. Varsa, yoksa o kişi. Sevdiğini de abartılı ölçüde idealize eder. Halbuki o alanın etkisinde olmayan etraftakiler, tanık olduklarına anlamaz gözlerle bakıp, "Yahu onda ne buluyor bu kadar? Hayret doğrusu," diyebilirler. Onlar için böyle düşünmek kolay, büyü onlara işlemiyor çünkü.

Eşlerden birinin, bir başkasının manyetik alanına girmesi ve o kişiyle yeni bir etkileşim alanı kurması, eşiyle kurmuş olduğu alanı mutlaka bir yerlerinden zedeler. Bu kişi artık, o bütünlüğü bozulmuş manyetik alan nedeniyle, eşini farklı görmeye,

hatalarını büyütmeye ve kusurlar yaratmaya hazırdır. Böylece ilk kişiyi gereksiz ölçüde batırırken, yeni kişiyi abartılı olarak yüceltir. Çünkü böyle yapmaya psikolojik gereksinim duyar. Kendisine heyecan veren yeni büyüye kapılması için, önceki büyüden sıyrılmalıdır. Aksi halde gönlünü bu işe yatıramaz. Vicdanı ve suçluluk duygusu onu rahatsız eder. Halbuki zedelenen ilk alanı parçalar atarsa, kendini aldatması çok kolay olur, zira yaptığını haklı görmeye başlar. Bu durum için, "kendini gerçekleştiren saptırma" terimini kullanmak geliyor içimden. İlginç olan, ihanette, kazandığını zannedenin de kaybediyor olması aslında. O manyetik alanın zedelenmemesi, kendi kişisel bütünlüğü için de önemli. Manyetik alanın yara alması, sadece ihanet edilenin değil, edenin de bir şeyler yitirmesi demek.

Neyse şimdi yine ihanet ve hainliğe dönelim.... **Sadık kalmayan kişi, mazeretlerle vicdanını rahatlatırken, onunla birlikte manyetik alan kurmuş olan ve evren içinde bu alanla korunan eş, bu değişimden habersiz olduğundan, kızgınlık duyma, nefret etme, tepki verme, önlem alma haklarından yoksun bırakıldığı için, evrenin kendi bölümünde yalnız ve korunaksız kalmıştır**. Çeşitli maddî ve manevî tehditlere karşı savunmasızdır. İşte, ihanetin içerdiği hainlik kavramı buradadır. Birlikte alınan kararla kurulan, karşılıklı güvene dayanan beraberliği, tek taraflı ve sinsice bozmak. Hainlik yalnızca eşi habersizce korunmasız bırakmakla kalmıyor. Sevdanın, kadın-erkek beraberliğinde sevginin motoru olduğuna değinmiştim. Başkasıyla ilişkiye girmek, eşinden sevdasını çekmek demektir. Kendisine verilen sevdanın çekildiğini hissetmemesi de mümkün değildir insanın. Durumu bilmeyen eşin bunu farkedinceye kadar gönderdiği sevda mesajları yerini bulmamaya başlar. Ya, duyargalarını (antenlerini) üçüncü kişinin manyetik alanına yönlendirmiş, ilişkiye giren eş mesajları almaz, ya da, alır ama karşılıksız bırakır. Uzanan sevda eli havada boş kalır. Bu da, eşleri birarada tutan sevda harcını çürütür. Aradaki elektrik söner, sözsüz paylaşımlar biter ve bir geçmiş inkâr edilir, tükenir.

Bildiğim, gördüğüm, duyduğum, eşe ihanet sayısı epey olduğundan, nikâh töreninde, çiftlerin “iyi günde, kötü günde; hastalıkta ve sağlıkta bir ömür boyu birbirlerini sevip, bağlı kalacakları”nı söylemeleri dudaklarıma hep belli belirsiz bir gülümseme getirir. Çünkü, gördüklerim bana, beraberliklerin mezara kadar değil pazara kadar olduğunu sık sık hatırlatır. Hem de “pazar” kelimesinin her iki manasıyla. Birinci anlamıyla, ömrün sonuna değin uzun bir süre için değil, Pazar gününe kadar sürebileceğini belirtir. İkinci anlamıyla ise, “pazarlama” fikrinin ağırlık taşıdığı günümüzde, ister istemez, kaliteden fazla imaj pompalanıyor. Bu açıdan bakılırsa, kurulan beraberliklerin ömrü, eşlerden birinin kendini toplum pazarında daha iyi birisine pazarlayıncaya kadar, veya tersine, pazardan kendisine beraber olduğu kişiden daha güzel veya yakışıklı, daha zengin ya da ünlüsünü, daha kültürlü ya da kendisine daha uygununu buluncaya kadar sürebilir. Bunlara bir de, başlangıçta onunla mutlu olacağını düşündüğü, ama sonra mutlu olmayabileceği birisine rastlayıncaya kadarı da ekleyebiliriz.

Bu son sözlerimi biraz fazla kinik, şüpheci bulan olmuştur mutlaka. Ama aynı çizgide bir düşüncemi daha ifade etmeliyim. Evliliğinde sorun yaşamış olan bazı erkek veya kadın tanıdıklarım, bir başkasıyla ilişki kurmalarını hep şöyle açıklar, “ Ama o eşimden çok farklı, o kadar nazik, anlayışlı ve yumuşak ki.” Ben de bu kendini aldatmaya hep şunu derim, “Sen kendini kandırmak istiyorsun besbelli. Onun kibar, hoş, eğlenceli , anlayışlı olmaya eli mahkûm. Senden ne istediğini sen de biliyorsun. Eğer hakaret etse, dövse, sinirlendirecek şeyler yapıp kızdırsa, senden beklediğine ulaşabilir mi? Efendi ve tatlı olmaktan başka seçeneği yok zaten. Çünkü gerçekte olduğu gibi değil, gözükmesi gerektiği gibi olarak kendisini sana pazarlamak zorunda. Sen eşinin her türlü halini biliyorsun, oysa ötekinin yalnızca iyi, heyecan verici hallerini yaşıyorsun. Bu, haksız rekabet denilen olgunun daniskasıdır. Böylesi karşılaştırmayı hiç de adil bir bazda yapmış olmuyorsun.”

Peki, sonrasında bunca rahatsızlığa, üzüntüye, karmaşaya yolaçan sadık kalmama olgusundan insan neden kendisini alıkoyamıyor veya alıkoymak istemiyor? Eğer cinselliğin yaşanması, feminist şair olarak bilinen Süheyla Taşkıner'in

Düğmelerimi çözüyorsun.

Sonra okşuyorsun,

Ağız dolusu öpüyorsun sonra.

Göğüslerim avuçlarında uç veriyor.

Sen soluk soluğa,

Ben çığlık çığlığa.

şiirinde, altı satırda kısa fırça darbeleriyle çizdiği gibi yalın ve fiziksel olsaydı, gerçekten istendiği takdirde, sadık kalmak çok daha kolay olurdu. Oysa iş bu kadar basit değil, çünkü cinselliğin salt tensel yönü yanında, duygusal, ruhsal, zihinsel, hatta varoluşa ait boyutları da var. Özünde yaratıcı bir eylem olduğundan, Tanrı'nın bize lütfettiği bu yetenekle, adeta O'nun büyük yaratıcılığının ufak çapta kopyacısı olmanın keyfini duyarız. Ayrıca yine aynı açıdan, cinsellik, insanın kendisini "ifade enerjisi"dir. Cinsel eylemde, yanıltıcı tavırlardan uzak, kendimizi dolaysız, yalın, çıplak ifade ederiz. Zihinsel yönden ise cinsellik, karşımızdaki ile bir başka platformdaki "iletişim gücü"dür.

Ben evrendeki devinimin temel bir ritmi veya temel ritimleri olduğuna inanıyorum. Doğayı gözlemledikçe olası bir ritmin sürekli-kesikli-sürekli-kesikli bir kalıp izlediğini, bir başkasının nabız gibi darbeli, bir diğerinin ise döngüsel bir ritme sahip olduğunu farkediyoruz. Bence ruh, evrenin özünü taşıdığından, evrenin ritmini bilen yönümüzdür; beden bu ritmi hayata geçiren, uygulayandır; zihin ise bilenle yapan

arasındaki halka, yani fanteziler, hayaller yoluyla cinsel eyleme sevkeden, onu isteten ve yaptırandır. Zaten bana göre, sahip olduğumuz en erotik organımız, cinsel işlevleri yerine getirenler değil, beynimizdir. Müzik, evrendeki ritimleri taşıdığı ya da yansıttığı için, ruhu ve bedeni evrenin ritmiyle rezonans (seselim) haline getirir. Yani evrenin titreşimiyle, ruhun ve bedenin titreşimi uyum içine girer. Müziğin cinselliği çağrıştırması ve harekete geçirmesi de, varoluşun ritmini cinsel eylemde yakalamamıza olanak sağlamasıdır belki de; çünkü bu yolla beden, ruhun dansına eşlik eder.

Günlük yaşamımız genellikle aynı şeyleri tekrarlayıp durduğumuzdan monoton, hatta biraz da sıkıcıdır. Bu, varlığımızın dünya ayağını oluşturur. Ama bizler yalnızca dünyanın çocukları olmadığımızdan, içimizde göklere ait şeyler de var. Aşkın ve cinselliğin heyecanı ile hazzı, dünyada tutuklu olan bizlerin ayaklarını yerden kesen, benliğimizde bir anlamda yerle göğü birleştiren olgulardır. Bu nedenle, iki insan arasındaki aşk, ruhsal yücelmenin en etkili yollarından biridir. Aşk, macera unsuru da içerir, zira macera bilinmeze gidiştir. Ve tanınmayan, bilinmeyen, insana daima çekici, merak uyandırıcı gelmiştir. Aşkı cazip kılan da budur. Kişi ne denli yaratıcı ve değişiklik düşünücü olursa olsun, eşle yaşanan cinsellik bir süre sonra macera unsurunu yitirir. Beden çok aşina, cinsel eylem de epey rutinleşmiştir artık. Eşten başkasıyla olan cinsellik ise farklıdır. Değişik bir partnerin sadece yeniliği bile cinselliği kamçılayıcı etki yapar. Bu iki tür cinsellik arasında bir ayırım yapmak gerekirse, bence genel hatlarıyla, eşle yapılan cinsel eylem doyurucu fakat heyecanı az, değişik partnerle yapılan ise heyecanlı fakat doyuruculuğu azdır.

Bilinmeyeni de içerdiğinden, maceranın doğasında az veya çok tehlike vardır. Ama bu insanı dizginlemez zira biz maceralardan ve onlardaki yenilikten öğrenir, kendimizi geliştirir ve daha bir bütün olmaya çalışırız. Yakından, derinden veya mahrem tanıdığımız her kişi, yaşam romanımızda anlamlı bir bölüm olma

potansiyeli taşır. Tercihimiz yeni kişilerden uzak durmaksa, romana bazı yeni ve değişik bölümlerin girme şansını ortadan kaldırırız. Yeni kişilere hayatımızda yer verirsek romanımıza iyi veya kötü, mutlu ya da mutsuz bölümler ekleriz. Böylece bir hayata birkaç kısa hayat daha sığdırırız.

Arayış, aşkın ve cinselliğin ortak bir yanıdır. Ancak fethediş için aynı şeyi söyleyemiyorum, çünkü salt cinsel güdülenmede, fetheden ben, fethedilen o, ve çetelede yeni bir çentik daha vardır. Aşkta ise, paylaşma, bütünleşme ve biz olma vardır. Fakat aşk ve cinselliğin ortak paydasında olan arayışın, her zaman farkında olmadığımız çok mühim bir özelliği ise, onun peşinde olduğu nesneden bile önemli olanın, arayışın bizatıhi kendisi olmasıdır. **Farklı anlatımla, insanı ayakta tutan, heyecan veren şey varmak değil, yolda olmaktır.** Arayış bizi hep yolda tuttuğundan hiç bitmiyor. Bu yazıyı daha ilk paragrafını yazmamışken, sevdiğim somut bir kişiye adamak yerine, **"Hep aranan, galiba hiç bulunmayan Sevgili'ye"** dediğim soyut bir kişiye adamam, aklımın bu denemenin sonunda ancak farkettiği gerçeği, bilinçaltımın veya ruhumun başından beri bilmesinin sonucuymuş meğerse. **Arayış bitmez ve bitmemeli, çünkü biterse, hayat bitmese de, renginden, heyecanından ve dinamizminden çok şey kaybeder.**

Güngör KAVADARLI

17.01.2002

Üçbin Yıllık Geçmişinin Hesabını Yapamayan İnsan Günübirlik Yaşayan İnsandır… GOETHE

FELSEFEDE TANRI KAVRAMI

Yazan: Oğuz ÇİLİNGİR…14.07.2002

Biyolojik açıdan diğer canlılardan farklı olmayan insanoğlunun temel niteliklerinden birisi dünya-içeriliğidir. Bu yetisi ile, nesneleri simgesel olarak dönüştürür ve dış dünyayı bir bilinç varlığı haline getirerek, bir evren tasarımına yönelir. Bu durumda ise iki gerçekliğin içinde yaşar. Birisi fiziksel gerçeklik diğeri de kültürel gerçekliktir. Bu nedenle insan, organik yaşamın sınırlarını aşan bir canlı olarak, farklı bir varlık alanına açılır. İşte bu noktada da varoluşunun özünü, yarattığı bu kültürel evrenin içerisinde kurar ve tanrı kavramını orada bulur. Sonuç olarak oluşturduğu bu "simgeler evreni" içerisinde zihinsel edinimlerde bulunan insan, inandığını bilir, bildiğine de inanır. Bu durum ilk bakışta bir paradoks olarak gözükebilir ancak unutulmamalıdır ki inanç "anlamak için inanıyorum" diyebilen Agustinus gibi birçok düşünüre göre bilmenin başlangıcını oluşturan ilk basamaktır. Öyleyse inançla bilgiyi arayan insan hem nesnel hem de simgesel evrenindeki yolculuğunda bilgiyi anlamaya çalışmış, ona ulaşmak istemiştir. İşte bu bilgi arayışı da felsefi düşüncenin ortaya çıkmasına uygun zemini hazırlamıştır.

Bilgelik sevgisi anlamına gelen "philosophie" Yunanca bir kelimedir ve insanın hakikate ulaşmak için çaba göstermesi anlamına gelmektedir. Felsefenin bu metafizik disiplinin yanında, öteden beri, bir de "ahlak" disiplini bulunur. Metafizik varolanı bilmek ister. Ahlak ise olanı değil olması gerekeni araştırır. Kısaca şöyle de denilebilir: Evrenin kaynağını bilmek isteyen teorik felsefenin yanında, bir de insanın yürüyeceği yolu gösteren pratik felsefe yani ahlak vardır. Ancak felsefenin iki ana prensibi olan metafizik ve ahlakın yanında bir üçüncü disiplini daha bulunmaktadır: bu da "Mantık" tır. Mantık doğru olan bilginin bilimidir. Metafizik ve ahlakta dâhil her bilgi mutlaka hakikate ulaşmak ister ve her bilim sürekli olarak doğru bilginin peşindedir. Burada ise kaçınılmaz bir şekilde "hakikat nedir ve nasıl elde ederiz" problemi ortaya çıkmaktadır. İşte felsefede, sözü edilen bu ana problemlerden oluşan bir dokumaya benzemektedir.

İlk felsefi yaklaşımlar Brahma dininin Rigveda denilen en eski bölümlerinde bile karşımıza çıkmaktadır. Rigveda da “Tanrılar ve insanlar yokken bu evrende acaba ne vardı” sorusu sorulmaktadır. Bu türden düşünceler ilk felsefi açıklamalar olarak kabul edilebilir. Fakat felsefe nerede ve ne zaman başlamıştır sorusunun cevabı esasında felsefenin kurallarından dolayı belki de şöyle verilebilir: “**İnsan nerede kendi düşüncesiyle dogmalara karşı bir reaksiyon göstermiş ve inancın dışına çıkmak gereksinimini duymuşsa, o anda orada felsefi düşünce, saf ve gerçek anlamda başlamış olur”** İşte bu yüzden insanlığın bilinen kültür tarihinin başlangıcını oluşturan Sümer, Mısır ve Hint felsefeleri kendini hiçbir zaman dogmalardan soyutlayamamış ve bir tür rahip felsefeleri olarak kalmıştır. Kendisini bu anlamda soyutlayarak tamamen bilimsel bir biçimde gelişebilen ilk felsefe ise, Mısırdan geometriyi, babilden astronomiyi almış olduğu gibi ussal düşünce tarihinin öncesinden etkilenmiş olmasına rağmen, yine de eski “Yunan” felsefesidir denilebilir.

İşte bu Çağlarda yaşayan ve bir din yenilikçisi olarak tanınan Ksenofanes (M.Ö.575-490), daha 100 yıl geçmeden kökleri Homer ve Hesiod’a kadar inen antik Ege Mitolojisinin tanrı kavramı ile savaşır ve Tanrıların insanlaştırıldığını söyler. Bir yazısında Homer’den şikayet bile eder. Çünkü Homer tanrılara insanların çirkin ve kötü davranışlarını yüklemiştir. Ksenofanes Tanrı kavramına ahlaki bir temel kazandırmak ister. Ayrıca o tanrıların insan biçiminde tasarlanmasına da karşıdır. Ona göre Tanrı birdir, her şeyi görür, her şeyi işitir, değişmez, ölümsüzdür ve soyut gücü ile evrendeki tüm davranışları ve değişimleri düzenler. Ksenofanes bu düşünceleri ile daha sonraları Eflatun ve Aristo’daki tanrı kavramının da hazırlayıcısı olmuştur. Görüldüğü gibi Ksenofanes monoteisttir. Ancak ondaki monoteizm Hıristiyanlık ve Müslümanlıktan farklıdır. Çünkü onun tanrı kavramı aynı zamanda panteisttir. Yani tanrı bir yaratıcı olmayıp evren ile özdeştir, evrene eşittir.

Eserlerini özellikle güç anlaşılacak biçimde yazan Efesli Heraklit ise ilk kez rastlanan önemli bir düşünüşe ulaşır. Heraklit, "görünüş evreni" ile "gerçek evren"in birbirinden ayırma gerekliliğinden bahseder. Görünüş evreni duyularımızla algıladığımız evrendir. Bu evrenin gerisinde gizlenen gerçek evren ise ancak akıl ile kavranılabilecek bir olgudur. Bu yüzden de ona göre her zaman akla uymalı ve duyumlarımızın bizi aldatmasına kendimizi kaptırmamamız gerekmektedir. Bu evrendeki sonsuz değişimler içinde tek sabit kalan şey, bu değişimleri yöneten yasadır. Heraklitde de panteist yaklaşım vardır ancak o Ksenofanes'in aksine, Tanrının değişmeyen sabit bir varlık değil, evrendeki tüm değişmelerin düzenleyici yasası olduğunu savunur.

Ksenofanes'in kurduğu Elea okulunun ünlü temsilcilerinden olan Parmenides ise Heraklit ile ciddi görüş ayrılıklarına düşmüştür. Bu durum felsefedeki ilk ve bilinçli görüş çatışması olarak kabul edilmektedir. Parmenides, evren konusundaki düşüncelerini yalnızca akıl yolu ile elde etmeyi deneyen ilk düşünürdür. O felsefe tarihinin ilk rasyonalist filozofudur. Parmenides felsefesinin temeline **"Varlık varlıktır, yokluk yokluktur"** kuramını yerleştirmiştir. Ona göre varolmayan bir şeye var demeye kalkışmak çelişkilidir ve bu konuda Herakliti de açıktan suçlamıştır. Aslında her iki düşünür gerçek evreni akıl yolu ile kavradığımız evren olarak görmüşlerdir. Ancak iki evrenden hangisinin gerçek olduğu konusunda birbirlerinden kesinlikle farklıdırlar. Parmenides'e göre aldatıcı olan değişme halinde bulunan evrendir. Değişmeyen, sabit duran ve bir olan evren gerçek evrendir. İşte bu "BİR" tanrıdır yada tanrı ile özdeştir.

İkinci dönemin önemli filozoflarından olan Anaksogoras ise "bir kaostan nasıl oldu da bir kozmos oluştu" sorusunu sormuş ve Evrendeki düzeni oluşturan sebepleri araştırmıştır. Ona göre nasıl bir taş yığınından ev, bir çamur yığınından heykel oluşamazsa, kaosta kozmosa kendiliğinden dönüşemez. Bunun için bir plana göre

çalışan yaratıcı zekaya gereksinim vardır. Anaksagoras evrenin bir tür mimarı olarak değerlendirdiği bu güce “Nus” adını vermiştir. Ona göre Nus bir tanrıdır. Yalnız, onun Tanrısı, sadece Evrenin bir mimarı ve yapıcısı olup, yaratıcısı değildir. Nus bir vuruş ile evreni oluşturmuş ve sonra sahneden çekilerek evrenin oluşunu kendi haline bırakmıştır (Deizm). Anaksagoras, felsefede evreni dinsel bir görüşle veya teolojik yaklaşımla açıklayanların ilki sayılır. Bu durum ise, evrenin başlangıcından günümüze kadar belli bir amaç doğrultusunda hareket ettiğini kabul etmek demektir.

Demokrit ise teolojik görüşün zıddı bir evren açıklamasının tipik temsilcisidir. Çok ünlü bir sözü vardır: **“Bu evrenden iki şeyi kaldırmak gerekir, onlarda amaç ve rastlantı’dır”** Demokrit kendisine kadar olan filozofların en maddecisi(materyalisti)dir. Çünkü ona göre gerçek, madde olan atomlardan oluşur.

Sofistlerde (M.Ö. 500) özellikle insan konusuyla ilgilenmişlerdir. Onlara göre şimdiye kadar ki felsefe, evren konusunda tutarlı bir anlayış elde edememiştir. Sofistlere göre: “Ne kadar filozof varsa, evrenin yapısı hakkında o kadar görüş vardır” Sofistlerin en ünlülerinden olan Protagoras daha da ileri gitmiş ve **“Tanrılar var mı yok mu bilemeyiz”** demiştir. Onun çok ünlü bir kuralının olduğu söylenir. “İnsan her şeyin ölçüsüdür” . Protagoras için tümel bir gerçek yoktur. Olsa olsa her insanın kendisine ait inançları vardır. O halde her görüşün karşıtı olabilir ve hangisinin doğru olduğunu göstermek için tek yol vardır. Bu da karşıdakini inandırabilme gücüdür. İşte hitabet bu noktada asıl olandır. Nitekim sofistler gramer bilimini ilk kez ortaya koyanlardır.

Sokrat ile de Yunan felsefesi en önemli aşamasına ulaşmıştır. Bundan sonraki felsefe akımlarının en önemli konusu erdem ve erdemin nitelikleri olmuştur. Sokrat temelde dindar bir insandır. O yaşamın yüksek bir gücün kontrolünde olduğuna sağlam bir inanç ve bilinçle inanır. İçinden gelen sese “benim diamon’um” diyerek o kutsal

gücün dışında değil içinde olduğunu belirtmiştir. Onun mutluluğa verdiği cevap kendisiyle gösterebildiği uyumu, erdeme verdiği cevap ise bilgidir. Peki öyleyse "bilgi" nedir. Ona göre bu noktada önemli olan dışarıyı yani evreni bilmek değil insanın kendi kendini bilmesidir. Belki de bu yüzden Sokratın eğitim metodolojisinde ve oluşturduğu diyaloglarda nihai bir son yoktur. Sorular sonu oluşturur ve sentez kişinin kendisine bırakılır. Sokrat'ın yolunu takip eden sonraki düşün akımları da "kendini bil" varsayımını rehber edinmişlerdir.

Kendisini Sokratın mantıksal devamı sayan Eflatun (Platon M.Ö 427-347) içinse iki evren vardır. Bu iki evren gerçek evrendir. Biri; sürekli var olan ve yok olan, algılanabilen, nesnelerin sürekli değişmek zorunda olduğu evren; ötekisi başlangıcı ve sonu olamayan idelerin ya da ideallerin evreni. Eflatun'a göre bilmek, ideler evrenini ve bu evrende hüküm süren yasaları tanımaktır. Duyular evrenini de ancak ideler evrenine katıldığı ölçüde bilmek mümkündür. Eflatundan sonra Yunan felsefesinin klasik dönemindeki ikinci büyük düşünürü olan Aristo (M.Ö 384-322) iki bin yıl boyunca batı uygarlığına hakim olmuş ve dönemin temel görüşlerini oluşturmuştur. Ona göre bilmek, objeleri tek tek tanımak olmayıp, bu objeleri bir de "genel bir kavram altında toplamak" demektir. Eflatunun tersine, Aristo'ya göre genel kavramlar tek objelerin kendisinde gizlidir. Aristo'nun deyimiyle doğa yada canlı güç "bir mimardır" çünkü doğa yaratabilendir. Bu benzetmenin aslında özel bir anlamı da vardır; ki o da mimarın belli bir plan ve amaca göre çalışmasından dolayıdır.

Romalı Philon (M.Ö 25-M.S.50?) ise Platonun idelerini **"Tanrının ruhunda gizli olan"** şeklinde yorumlamıştır. Philon, Platocu felsefeyle Tanrının elçisi olan Musa'nın hermetik kökenli öğretisini birleştirmiş ve böyle bir denemeyle din ile felsefeyi aynı potada eritmek istemiştir (yeni Eflatunculuk). Bu girişim daha sonraları üç semitik din içinde benimsenip irfan yada gnosis öğretisi olarak yer almıştır. Hermetik

öğretinin Philon sonrası döneminde İbrani kabalası yazıya dökülmüştür. **Ayrıca bu dönem, Museviliği olduğu kadar İslam Tasavvufunu da derinden etkilemiş, özellikle İbn-Arabi, varlık birliği yada vahdet-i vücut kuramı ve yöntemiyle hem felsefe, hem de tasavvuf da önemli bir etki oluşturmuştur.**

Antik Ege uygarlığının ardından felsefe, genelde yeni dünya dini Hıristiyanlığın etkisi altına girmiştir. Bu dönemde felsefenin işlevi, dinin dogmalarını temellendirmek ve savunmak olmuştur. Antik çağın iki düşünürü Platon ve Aristotelesin düşünceleri bir yandan resmi ideolojiye dönüşürken, diğer yandan da ilginç bir şekilde yasaklanmıştır. Orta çağdaki bu Skolastik felsefe anlayışı, tek ve asıl gerçeğin Tanrı olduğunu, Dünyanın ise gerçek olmayan bir gölge olduğu savını egemen kılmıştır. Dolayısıyla dogmalar, tanrısal düşüncenin mantıksal sonuçlarıdır. Bir başka deyişle inanç akılla doğrulanmalıdır. Dönemin düşünürlerinden Scottus Eriugena'ya (833-880) göre tanrı real töz yani asıl gerçekliktir. Olgusal ve evrenseldir. St. Anselmus (1033-1109)'un **"Monologion" adlı yapıtında Tanrı, adalet, iyilik, bilgelik ve mutluluğun kendisidir. Gerçek üstüne (De Veritate) adlı yapıtında ise Tanrının varlığında yoğunlaştığını ve birliğe ulaştığını ileri sürmüş, çoklukta tekliğin bulunduğunu ortaya atmıştır. Aquino'lu Thomas'a göre ise Tanrının düşünceleri en son olgusal nesnelerin kendileridir ve bu durumda Tanrı kendinde gerçekliktir. Fakat Thomas'a cevap çok geçmeden İskoçyalı Duns Scotus (1224-1274)'dan gelmiştir; "Felsefenin aracı olan us, vahiyle gelen Tanrı bilgisini doğrulayamaz".** İşte bu tutum Tanrıbilimi'ni yada Teolojiyi bir "bilim" olmaktan çıkarmış ve skolastik dönemin kapanışını hazırlamıştır. Bu durum ise Tanrıbilimin ussal verilerle temellendirilme çabalarının başarısız kalışının kabulü anlamına gelmiş ve Yeniçağ yada Rönesans'ın ussal ve bilimsel düşünceyi öne çıkardığı dönemin başlamasına neden olmuştur.

Bu dönemde Descartes **"Kuşkulandığım hiç bir şey gerçek değildir, ancak kuşkulanıyor olmamdan kuşkulanamam, bunun için kuşku düşüncemin kaynağıdır"**

diyerek, ilk gerçek düşüncenin "kuşku edimi" olduğu sonucuna varmıştır (Septizm). Ona göre kuşku üzerine kuşkulanmak bilinçlenmektir. Bilinçlenmiş kuşku ise özünde bir eleştiridir ve giderek yargıları oluşturur. Kant ise kuramsal usun eleştirisinde, gerçeğin yalnızca fenomenler düzeyinde bilinebileceği sonucuna varmış ve ancak böyle bir bilginin güvenilir olduğunu ileri sürmüştür. Ona göre bundan ötesi metafiziktir ve inancın konusu olur.

Hegel'de eleştirinin eleştirisini yapar ve eleştiriyi aşmak için senteze gitmek gerektiğini söyler. Ona göre bir nesneyi bilmek, onun oluş süreçlerini, bir kavramı bilmek ise onun kültür süreçlerini bilmektir. Akıl ile doğa, ya da bilen ile bilinen özdeştir, çünkü her ikisi de akıldır ve aynı yasalarla devinirler. İşte bu nedenle, aklın dış dünyayı kavraması aslında kendini kavraması, kendini bilmesidir. O halde gerçek ussal olandır ve ussal olan da gerçektir. Bu söylem ise şu sonucu doğurur; "Algılarımız, tasarımlarımız ve kuramlarımız nesnel gerçeğe uygun oldukları oranda hakikat olurlar"

Rönesans'la başlayan teolojiden arınma uğraşısı, Aydınlanma sürecinde felsefenin yeniden kendi bağımsızlığını kazanmasıyla sonuçlanmıştır. Deistlerle birlikte ortaya çıkan sekülerizm ise 16.yy'da Romantik deistlerin elinde dinsel yaşamın eleştirisine dönüşmüştür. Onlar tanrının yalnız akıl yoluyla bilinebileceğini söylemişlerdir. Aydınlanmanın içeriğinde "insan nedir" sorusuna verilen yanıtlar ise Hümanizm, akılcılık ve evrenselcilik evrelerini ortaya çıkartmıştır.

Felsefe ile teoloji arasındaki problem, aslında farklı tasarımların sonucunda oluşan tanrı kavramlarının çatışması değildir. Kuralcı inanan ile filozofun din üzerine farklı şeyler söylemeleri; tanrı kavramına farklı bakmalarından değil, insanın tanrı ile ilişkisini nasıl yapılandıracağına dairdir. Felsefe tanrıya aklın yetileri içinde bakmaya çalışır. Kimi zaman bilgiyi anlamak için inancı sorgular, kimi zaman ise bilgiyi sorgulayarak bilinçli bir inancı arzular. Kısacası özünde felsefe tanrıyı istemektedir.

Görüleceği gibi Antik Ege (Grek) felsefesinin temel problemleri bugünde felsefenin temel problemlerini oluşturmaktadır. İnsan hala bir yandan evren karşısındaki konumunu belirlemeye çalışırken; bir yandan da, kamusal yaşam içinde birey olarak varlığını tanımlayıp, varoluşunu anlamlandırmaya çalışmaktadır. Referansları nereden alırsa alsın, kavramları kuran gene insan zihnidir. İşte bu zihin soruları sorabilmiş olmasına rağmen tüm çağlarda süregelen o arayışına devam etmekte ve yanıtları hala aramaktadır.

KAYNAKLAR

1. Greisch, J. Wittgenstein'da Din Felsefesi. Asa yay, 1999.
2. Aster, E.V. İlk Çağ ve Orta Çağ Felsefe Tarihi. İm yay, 1999.
3. Taylan, N. Düşünce tarihinde Tanrı Sorunu. Şehir Yay. 1998.
4. Yıldırım, H. Dinsel İnanç Sistemlerinde Tanrı Algılayışı, İnternet Taraması.
5. Hançerlioğlu, Orhan. Düşünce tarihi, Remzi kitapevi, 1999
6. Adıvar, A.A. Tarih Boyunca İlim ve Din, Remzi Kitabevi, 2000.
7. Işıklar, E. Tanrıbilim ve Felsefe Konuşmaları, Gündoğan Yay, 1994.
8. Russel, B. Sorgulayan Denemeler, Tübitak, 2000.
9. Maublanc, R. Felsefe, Bilim ve Din, Evrensel Basım Yay, 1997.
10. Plitzer, G. Felsefenin Temel İlkeleri, Sol Yay, 1998.
11. Timuçin, A. Descartes'çi Bilgi Kuramının Temellendirilişi, Bulut Yay. 2000.
12. Gürkan, M.B. Din Felsefesi. İnternet Taraması.

13. Akar, M. Çevre içerilikten Dünya içeriliğe doğru. İnternet Taraması.

14. Selsam, H. Din, Bilim ve Felsefe, Sarmal Yayınevi,1995.

15. Akin, A. Evrende İnsan, Hacettepe-Taş, 1998.

16. Bobaroğlu, M. Ekinsel Biçem ve Aydınlanma Sorunu, İnternet Taraması.

17. Gürkan, B. "Gerçek" Kavramı Üzerine, İnternet Taraması.

18. Dinçkal, F. Anadolu'nun Grek Anakarasına Etkileri, İnternet Taraması.

19. Ülkü, N. Felsefe Bağlamında Tanrı Kavramı, İnternet Taraması.

20. Gaarder, J. Sofi'nin Dünyası, Pan Yay. 1995.

Yalnızlık Ve Yaşam

Yazan: Halit Yıldırım...13.06.2002

"Yalnızlık mı? Gerçeği söylemek gerekirse yalnızlık tek başına olmak değildir. Düşünceler yalnız insanlara her zaman eşlik eder. Çare bulunamayan yalnızlık başka bir şeydir. Gerçek yalnızlık, karşısındaki insanın bakışlarında kendini gösteren yalnızlıktır."Michel del Castillo

Kavram Üzerine

Her birey kendi yaşam dilimi içinde, gerek mutsuzluk yaratacak değişik olaylar karşısındaki üzüntü, keder ve endişelerini, gerek bunun karşıtı olan ve ona mutluluk veren sevinç, neşe, coşku, heyecan hissedebileceği duygularını içsel dünyasına gömebilir, saklayabilir veya davranışlarıyla, sözleriyle dışındaki dünyaya bunları yansıtabilir; bu doğal bir durumdur.

Yaşamda karşılaşılan olaylara verilen tepkiler bireyden bireye, topluma, kültüre, sosyal statüye, kişinin içinde olduğu zaman dilimine bağlı olarak göreceli olarak

değişebilir. Özetle, bir olay karşısında, kişinin o olaya yüklediği anlam, kişiden kişiye göre değişir. Nedeni bilişsel değerlendirmenin kişiden kişiye farklı oluşundandır.

Bilişsel değerlendirmede, yani bir olaya birey tarafından yüklenen anlam belirlenirken, bireyin genetik yapısı (esnekliği, hoşgörüsü ve katılığı), yetiştiği aile içindeki anne baba öğretileri, kardeş ilişkileri, büyükbaba- büyükanne arketipleri (uzak geçmişten getirilen gelenek ve görenekler), yetiştiği sosyal çevre, kültür, okuduğu okullar, öğretmenlerin aktardıkları ve arkadaşları gibi çeşitli etmenler gözönünde bulundurulmak zorundadır.

Bu bağlamda yalnızlık da, bireyin yaşamda göreceli olarak karşılaşabileceği temel davranış biçimlerinden biridir. Kişinin çevresi tarafından bir kenara itilmesi gibi tarif edilse de, yaşadığı ruhsal durumu ile toplumdan ve çevreden kendisini soyutlayarak iç dünyasına çekilmesidir, yalnızlık.

İnsanoğlu, toplum yaşamı ve belirli bir sosyal düzen içinde varlığını sürdürürken, bu değerlerden yoksun olarak yaşayamayacak kadar güçsüz ve korumasız bir varlıktır. Öyle ise yalnızlığı niye istesin ve arzulasın ki? Acaba yalnızlık, sonsuz bekleyişler ve arayışların sığınağı olacak kadar ulaşılamıyacak bir özlem mi? Yoksa, bir nedenle yalnızlık girdabının yokedici sahasına itilince korkulacak kadar ağır bir ceza mı? Nedir yalnızlık?

Yaşlandıkça fizyolojik olarak bedenleri adına çok şey kaybeden insanlar, yaptırım güçleri azalıp sahip oldukları olanaklar ellerinden çıktıkça güçsüzlüklerini ve hiçliklerini anlarlar. Zaman içinde bu kimselerden, "elimden bir şey gelmez; onsuz yapamam; beni hayata bağlayan o idi; beni yalnız bırakın; kimseyi görmek istemiyorum" gibi serzenişlerde bulunduklarını sıkça duyabiliriz.

Yalnızlık hissi yaşayan insanların, yüzlerinde bu duygunun belirtileri vardır. Bu insanlar, genelde psikolojik çöküntü içinde olup, yüz ifadeleri anlamsız, dalgın

olarak bir noktaya bakan ve her şeyden kaçıp kendilerini soyutlayan davranış kalıbı içindedirler. Güçsüzlüklerini ve çaresizliklerini kabullenirler. Olaylar karşısında sinik, halsiz ve tepkisiz insanlardır. Bu tip belirtilerin süresi ve şiddeti, yalnızlığa sebep olan tesirin önem derecesi ile birlikte, kişide yaptığı ruhsal ve bedensel streslere de bağlıdır.

Yalnızlık hissini yaşayanlar, yalnızlığı, yalnızlık aktivitesi içinde çözeceklerine inandıkları ve algıladıkları için yalnızlığa boyun eğerler. Bu nedenle de, günlük yaşam çemberi içinde daima sosyal sıkıntılarla beraberdirler.

Yalnızlığın İçerik Ve Çeşitlemeleri

Yalnızlık, nedenine ve ortaya çıkan belirtilerine göre değişik isimler alır:

Çevreyle ilişkilerin kesildiği depresyonla birlikte oluşan derin yalnızlık; kendini toplum içinde yabancı hissetmeyle oluşan sosyal durum yalnızlığı; beden ve çevre koşulları iyi olsa bile ruhsal dünyasındaki beklentilere yanıt alamayınca oluşan duygusal yalnızlık; iç dünyasındaki üzüntülerden kaynaklanan (self pity), dışarı yansıtılmayan, görünen davranışları normal olan gizli yalnızlık; depresyon, korku gibi belirtilerle birlikte açığa çıkan triad yalnızlık gibi çeşitlerden bahsedilebilir.

Yalnızlık hissinin oluşmasında sebepler kişilere göre değişiklik gösterir. Kadınlar erkeklere göre daha duygusaldırlar. Kadınlarda bağlılık ve şefkat hisleri erkeklere göre fazladır. Bağlandığı en önemli değerler elinden alındığı zaman yalnızlık hissini bire bir daha sıklıkta yaşarlar. Süreğen hastalığı olan 80 kadın ve erkek hasta arasında yapılan bir araştırmada, kadınların erkeklere göre daha fazla yalnızlık çektikleri ortaya konulmuştur. Yine aynı araştırmada, kocaları devamlı hasta olan sağlam kadınlardan da yalnızlık hissi çekenlere rastlanmıştır. Aynı kaderi paylaşan yaşlı eşlerin ortak değerleri ellerinden çıktıkça ve bunlara yeniden sahip olma olasılıkları yok oldukça, ümitsizliğe düşerler ve derin olmayan gizli yalnızlık hissini yaşarlar.

Yaşlılar, yakınları ile birlikte yaşadıkları zaman daha mutludurlar. Ataerkil ailelerdeki yaşlılar, kendilerini emniyette hissederler. Küçükler kendisine hürmet ve saygı gösteriyorlarsa, hayatla olan bağları daha da sağlamlaşarak ruh ve his dünyalarında mutluluğu tadarlar. Sosyal ve psikolojik tatmine eriştiklerinden yalnızlığı hissetmezler.

Yaşlı hastalarda yalnızlık hissi en sevdiği yakınını kaybettiği zaman ortaya çıkar. Yıllardır beraber yaşadığı, aynı kaderi, üzüntüyü, sıkıntıyı, sevinci paylaşan eşlerden birisi öldüğü zaman diğeri yalnızlık hissini derin olarak hisseder ve yaşar. Kayıp yeni ise, yalnızlık daha da derindir. Artık hayat onun için anlamını yitirir, yaptıklarından zevk almaz, düşünce girdapları içinde bir köşeye çekilir. Yalnızlık duygusu içinde takılıp kalanların büyük bir bölümü, günün birinde ölümü ister hale gelir. Neticede sevdiğine karşı bir kavuşma arzusu doğar. Bu nedenle çok yakın aile bireylerini kaybedenlere çevre maddi ve manevi yönden destek olmalıdır. Desteksiz olanlar yalnızlığı, yalnızlık düşüncesi içinde çözmeye başlar ki, bunun da neticesi "yalnızlık" fâsit dairesidir. Yaşlıların, yakınların kaybedilmesiyle oluşan derin yalnızlık dışındaki yalnızlıkları, gizli yalnızlıktır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde zengin ve fakir öğrenciler arasında yapılan bir araştırmada, fakir öğrencilerdeki yalnızlık ve depresyon hissinin, zengin öğrencilerden daha fazla bulunması dikkati çekmektedir. Fakir öğrencilerde görülen, duygusal yalnızlıktır. Bu tür yalnızlık, milletlerin karakterlerine göre değişmektedir. Aynı araştırmada yabancı öğrenciler de incelenmiş ve neticede, yabancıların sosyal yalnızlık içinde oldukları saptanmıştır. Sosyal hayatta toplum içinde yabancı olmanın bir semptomu olan bu yalnızlığı, kendi ülkemizde yabancı bir şehre gidip orada aradığımız dostu bulamadığımızda geçici de olsa hissederiz. Kişilerin karakterleri olduğu gibi milletlerin de karakterleri vardır. Bu yönüyle yalnızlığın oluşumunda coğrafî koşullar ve ortak kültür en önemli faktörler olarak değerlendirilmektedir. Japon ve Avusturyalılar arasında yapılan bir araştırmada, yalnızlık ve hayattan

memnun olma hissi incelendiğinde, Japonlar'ın hayat memnuniyetsizliği ve yalnızlık hissi Avusturyalılar'dan daha fazla çıkmıştır.

Sıkıntı, depresyon, öfke, şaşkınlık, güçsüzlük gibi rahatsızlığı olanların hastalıkları kronikleşip derinleşmişse yalnızlık hissi daha fazla görülmektedir. Kişinin ruhsal durumu iyi ise daha az yalnızlık hissetmektedir. Özellikle alkol alma alışkanlığı olanlar, psikolojik rahatsızlıklarını çözemediklerinde çareyi alkol almakta bulurlar. Belli bir süre kullanıldıktan sonra alkol, unutma için yardımcı olmaz ve yalnızlık duygusu daha şiddetli bir biçimde açığa çıkar. Alkoliklerde yalnızlıkla birlikte gelen depresyon, alkolün dozunu artırmada tesirli olur. Neticede, çok çabuk etkilenen ve hayattan memnuniyetsiz görünen insanlar olarak bir kenara çekilirler. Yalnızlık hissi duyan insanlarda, alkol tüketiminin arttığı gözlenmiştir.

Her insan kendi soyağacını devam ettirecek, mirasını bırakacak, doğuştan kendisine verilen merhamet, muhafaza etme, cömertlik, fedakârlık gibi duyguları en yakın uygulayacak bir çocuğunun olmasını ister. Çocuğu için her şeye katlanır. Kendi nefsine çocuğunu tercih eder. Yapılan bir araştırmada bu hisleri kullanamayan çocuksuz anne ve babalarda yalnızlık hissinin fazla olduğu gözlenmiştir.

Yalnızlık hissi uyandıran her belirti, bireyde yalnızlık duygusu uyandıracak diye bir gerekçe ve koşul yoktur. Yalnızlık duygusu kişinin fizyolojik, psikolojik sosyo-kültürel yapısıyla ilgili olup, süresi ve şiddeti ise psikosomatik strese bağlıdır.

Yalnızlığı aşmanın yanıtı, yaratıcı ve amaçlı olmakta yatmaktadır. Yalnızlık, zaman denen çok değerli hazineyi etkin ve ekonomik kullanmakla aşılabilir. İnsan yalnız doğmakta ve yalnız ölmektedir. Doğumla ölüm arasındaki geçen, yaşam dediğimiz zaman süreci içindeki kurulan dostluklar, arkadaşlıklar, evlilikler eğer içlerinde üretkenliği barındırmıyorsa, birey yine doyumsuz ve yalnız kalmakta ve yine iki kişilik yalnızlıkların yaşandığı evlilikler hüsrana uğramaktadır.

Adamın biri öbür dünyaya göçmüş. Sorgulama sırasını beklerken, cennetin de, cehennemin de kapılarının açık olduğunu görmüş. Fırsat bu fırsattır deyip, iki kapıdan da içeri bakarak bir göz atmış. Bakmış ki cennet de, cehennem de tıpatıp birbirinin aynı. İki odada da upuzun bir ziyafet sofrası. Masanın üzerinde kuş sütü dahil her şey var. Her servis tabağının yanındaki çatal, bıçak ve kaşıkların sapı birer metre boyunda. Garibine gitmiş adamın böylesine kocaman saplı çatal, bıçak ve kaşıklar. Garibine giden bir başka şey de, cennet ve cehennemde sofraların aynı olmasına rağmen, cehennemdeki masanın etrafında oturan insanların soluk, bitkin, zayıf, mutsuz, cennettekilerin ise neşeli, şen, şakrak olmalarıymış. Nedenini bir türlü anlayamamış adam. İki taraftada her şey aynı ama insanlar arasında bu fark niye diye düşünüp durmuş. Fark neredeymiş biliyormusunuz? Davranışta. Cehennemdekiler bu upuzun çatal, kaşıklarla kendilerini beslemeye çalıştıkları için bir türlü güzelim yiyecekleri ağızlarına götüremiyorlar, yerlere döküp saçıyorlarmış. Bu yüzden beslenemiyorlar ve zayıf düşüyorlarmış. Cennettekiler ise uzun saplı çatal, kaşıkları karşısındaki insana uzatıp birbirlerini besliyorlarmış. Böylece herkes hem besleniyor, hem de her şeyi paylaşarak gülüşüyorlar, ziyafetlerini neşeli bir şekilde sürdürüyorlarmış.

Yalnızlık paylaşılmaz ama karşılıksız vermeyi bilen, paylaşmaktan haz alan insan ne sevgisiz kalır, ne de dostsuz. Yalnızlıktan mı korkuyorsunuz? Neden korkunuzun üzerine üzerine gitmiyorsunuz? Bir süre seçimli bir yalnızlığı denemiyorsunuz? Yoksa kendinizle başbaşa kalamayacak kadar sıkıcı bir insan olduğunuzu mu düşünüyorsunuz? Siz kendi arkadaşlığınızdan zevk almazsanız, başkası nasıl alsın ki? Bilinçli ve seçimli yalnızlıkta, kendini tanımak, bilmek, kusur ve hatalarını açığa çıkarabilmek için sağduyuya dayalı bir özeleştiri mekanizması mevcuttur. Bu eylemin sonucunda, ruhunuzun derinliklerinde gizlenmiş içsel güzellikler, üretkenlikler, sevgiler orada ve açığa çıkmayı sizin tarafınızdan tanınmayı sabırla bekliyorlar. Sizin kendinize şans tanımanızı bekliyorlar ama, bu gizemli tanışmanın yolu yalnız

kalmaktan, kendimize zaman ayırmaktan geçmektedir. Cennet içimizdeyken hayatımızı cehenneme çevirmenin ne gereği var ki?

Yalnızlık kelimesinin özellikle kültürel boyuttaki ifade edilişinde, değişiklikler, çeşitlilikler ve farklılıklar içerdiği görülebilmektedir. Akdeniz ve Doğu kültürleri gibi bireysel ilişkilerin mesafe ve alanın daha dar ve yakın olduğu ortamlarda ve çevrelerde bu iletişimlerin olumsuz niteliklere bürünmesine sık rastlanır. Yalnızlık, genel olarak terkedilmişliği, kimsesizliği, desteksizliği, hasreti ve gurbeti çağrıştırır. Ancak, yalnızlığın her kültür ve toplumda bu çağrışımlara sahip olduğu da söylenemez. Bu nitelikler her kültürde veya toplumda az veya çok yalnızlık kavramının uzantılarıdırlar. Öte yandan yukarıdaki çağrışımlardan farklı anlamlara sahip tek başına olabilmek, bireyleşmek, ayrışmak , kendine yetmek gibi çağrışımlar, özellikle Batılı veya Batılılaşmayı amaçlayan toplumların kültürel dokusunda önemli yer tutmaktadırlar.

Narsist bir iç dünya, patolojik yalnızlığın yani kimsesizliğin acısından kaçmak için bir kendini kutsamadır. İnsanlık ailesine katılabilmek için temel koşul olan paylaşmanın, ilişkinin, iletişimin özetle eşdeşliğin olmadığı bir durumun telafi çabasıdır. Chat odalarındaki maskeli balolar, bedene odaklanan takıntılı düşünceler ve gitgide hücreleşen alt kültür oluşumları bu çabanın sadece birkaç sonucudur. Yalnızlığının ıssızlığı ile bütünsel bir karşılaşma yaşayan bir hastanın ağzından dökülen şu sözler unutulacak gibi değildir: “Bu yalnızlık büyük bir yanlışlık”.

Halk arasında, yalnızlık Allah'a mahsustur, derler. Yalnızlığın giderilmesinde en önemli tedavi arkadaş edinmektir. Ancak, edinilen arkadaş gerçek dost olmalıdır. Her arkadaş yalnızlığı unutturmaz.

Yalnızlık hissini yaşayanlar kendilerini, zayıf, güçsüz arkadaşsız hissederler; çevre onlardan, o çevreden uzaklaşmıştır ve ilgisizdir. İnsanları, vefasız ve güvenilmez görürler, hayatta desteksiz olduklarını, güçsüz olduklarını kabul ederler.

Yalnızlık kısır döngüsü içine giren kişinin iki dost edinmesi gereklidir.

Birincisi; bütün dostların en hayırlısı, kendisinin sesine cevap veren, vefalı, zayıfların yardımcısı, gücü her şeye yeten, fakirlerin, gariplerin yardımcısı, yalnızlık duyanların dostu, iniltileri işiten ve cevap veren, kendisine sığınılanların en hayırlısı olan, her şeyin sahibini dost edinmektir.

İkincisi; hem sosyal hem de duygusal yalnızlığı istemeyenler, yukarıdaki isimlerin sahibini dost edinirken evrende onun isimlerini yansıtan veya yansıtmaya çalışan insanları dost ve arkadaş seçmelidirler. Bunlar tek başlarınayken, şuur altından fısıldanan sözlere maruz kalmamak ve onu dinlememek için hayatlarını yalnız sürdürmemelidirler. Sosyal hayatta insanın kendisine en yakın olarak hissettiği kişiler, aile fertlerinden sonra, yakın komşulardır. Sosyal dağılımı dengeli yapan her aile, komşusunu yalnız bırakmaz ve yalnızlık gözlüyorsa tedavi eder.

'Arkadaşlık' dendiğinde, şu sorunun yanıtını da hemen peşinden düşünmek gerekebilir. 'Arkadaşlığın tersi nedir?' Bu, ya düşmanlık ya da yalnızlıktır. 2001 yılında Green ve arkadaşlarının yalnızlığa ilişkin olarak yaptıkları çalışmada, yalnızlığın iki türlü olduğu ileri sürülüyor ve bu iki tür yalnızlığın genç yetişkinler (yaş ortalaması: 20) ve yaşlılar (yaş ortalaması: 71) tarafından nasıl farklı biçimlerde algılandığı açımlanıyor.

Duygusal yalnızlık, en yakın ilişkide olunan kişinin –ölüm ya da başka nedenlerle– yitirilmesinden ya da böyle bir kişinin yokluğundan doğarken; toplumsal yalnızlık, arkadaş ağının cılızlığı ya da yokluğundan ileri gelmektedir.

Duygusal yalnızlık, 'Bana yaslanan kimse yok' tümcesinde ifadesini bulurken, toplumsal yalnızlığı, 'hiçbir öbeğin (grup) ya da toplumsal örgütlenmenin bir parçası değilim.' sözü özetlemektedir. Green ve arkadaşlarının elde ettiği bulgular, bunların

birbirinden bağımsız olduğunu gösteriyor. Diğer bir deyişle, duygusal olarak yalnız olan bir insanın toplumsal olarak yalnız olması gerekmiyor ve tam tersi.

Genç yetişkinlerin arkadaşlık ağlarının daha yoğun ve geniş, yaşlıların arkadaşlık ağlarının ise daha sıkı, yakın olduğu ortaya çıkmıştır. Yaşlı kadınlar, daha fazla duygusal yalnızlık, daha sıkı toplumsal ağlar sergilemiş ve bu kadınların birbirleriyle olan ilişkilerinin daha sıkı ve hayata dönük oldukları gözlemlenmiştir. Erkeklerle karşılaştırıldıklarında kadınlar, eş dışında bir yakını daha büyük sıklıkta anarken, erkekler bir eşlerinin olduğunu daha büyük sıklıkta bildiriyor. Bir eşe sahip olmamak, yalnızlığı yaşlılarda daha iyi öngörüyor. Gençlerde ise, ağ genişliğiyle toplumsal yalnızlığın ilişkili olduğu bulunmuş. Gençler için, ilişkilerin niceliği daha belirleyiciyken, yaşlılar için nitelik daha belirleyici. Gençler için –eş dışı– bir yakının varlığı, toplumsal yalnızlığı azaltırken, bu durum, yaşlılar için geçerli değil. Green ve arkadaşları (2001), bu durumu şu şekilde açıklıyorlar: Gençler bir yakın arkadaşla değişik ortamlara girip yeni arkadaşlar edinebilirler. Ama yaşlılar için, ortamlar belirlidir, ilişkiler oturmuştur. Son olarak; bir başka bulgu da, arkadaşların, duygusal yalnızlığı gideremedikleri. Diğer bir deyişle, arkadaş, sevgilinin yerini tutamıyor.

Bireyin yaşam çizgisine parelel olarak konuya girdiğimizde ise:

Ergenlik adını da verdiğimiz delikanlılık dönemi, çocukluk dünyasından kopanların büyükler dünyasının eşiğinde mola verip soluk aldığı bir dönem ve aşamadır. Spranger, ergenlik dönemine ait başlıca özelliğin yalnızlık olduğuna değinir. Yalnızlık simgesi olan Nerkis (Narcissus), ergenin de simgesidir. İlk kez bu dönemde tekliğimizin bilincine varırız. Ama duyguların diyalektiği bir daha bu soruna el koyar.

Olgunluk döneminin belirgin bir niteliği değildir yalnızlık. Başkalarıyla, başka şeylerle savaşan kişi kendini işinde, yaratıcı çabalarında unutur. Onun kişisel bilinci böylece başkalarınınkiyle birleşir. Zaman dediğimiz boyut, anlam ve amaç kazanır; böylece tarih olur, geleceğin ve geçmişin anlamlı bir değerlendirmesi olur.

Yaşamdaki tekliğimiz -ki kendi benliklerimizden oluşan, bizi beslerken tüketen, belli bir zamanda yaşamımızdan doğar- gerçekten giderilemez, ortadan kaldırılamaz, olsa olsa şiddeti azaltılabilir. Bazen de ancak çok yüksek bir bedel ödeyen kişi, yalnızlığın elinden kurtulabilir. Kişisel varlığımız, ozan Eliot'un dilinde "zamansız anlar" olan bir tarih parçasında yer alır. Bu yüzden olgun bir insan, üretici ve yaratıcı çağları boyunca da yalnızlıktan kurtulamıyorsa hasta bir kişi sayılır. Çağımızda bu türden yalnızların sayısının çoğalması, sorunlarımızın ağırlığını da yansıtır. Çalışma topluluklarının, eğlence, sanat ve müzik topluluklarının çoğaldığı bir dönemde, insan her zamankinden daha yalnızdır. Çağdaş insan, yaptığı ve anlam katarak yarattığı şeye bütünüyle veremez kendisini. Onun -belki de en derindeki- bir parçası her zaman bağımsız, uyanık ve nöbette kalır, efendisine karşı casusluk yapar. Çağımızın tek tanrısı olan iş-güç (kazanç tutkusu) artık yaratıcılığını yitirmiştir. İş-güç, başı sonu olmayan bir uğraşıyı ve çağdaş toplumun amacı belirsiz yaşamını simgeler. Ve de iş hayatının yol açtığı yalnızlık -otellerin, büroların, koca mağazaların ve sinemaların o kalabalıktan taşan yalnızlığı- ruhu güçlendiren, arındıran yerler ya da yaşantılar değildir. Çağdaş dünyanın yalnızlığı, dünyanın çıkmazını yansıtan bir aynadır.

Yalnızlığın bir ucunda dünyadan koparken, öteki ucunda yaşama bağlanırız. Söylence ve masallara, anılara, tarih ve şiir gibi sanat ürünlerine konu olan ünlü kişilerin yaşam öyküleri, onların yaşam ve eyleme katılmadan önce -daha ilk gençlik yıllarında- bir içine kapanma ve yalnızlık dönemi geçirdiklerini belgelemektedir. Bunlar kahraman kişiyi yaşama hazırlayan oluşum yıllarıdır, ama sözün doğrusu, özveri, arınma, acı çekme ve kendini tanıma yıllarıdır. Tarihçi Arnold Toynbee bu gözlemi destekleyen pek çok örnekler bulmuştur: Eflatun'un mağarası, Tarsuslu Paul'un, Buddha'nın, Hazret-i Peygamberin, Machiavelli'nin ve Dante'nin yaşamları gibi. Ve bizler de, kendimizi arındırdıktan sonra dünyaya yeniden dönmek üzere, hiç

olmazsa belli bir süre için, köşeye çekilmeyi ve yalnız başımıza yaşamayı denemişizdir.

Yalnızlık duygusu, bir bakıma, dışarda bırakıldığımız ya da ayrılmak zorunda kaldığımız yere geri dönmek için duyduğumuz derin özlem, bir yer-yurt özlemidir. Hemen her toplumda gözlemlenen eski bir inanca göre, orası -özlemini çektiğimiz o kutsal yer-dünyanın merkezi, evrenin göbeğidir. Bazen "Cennet" diye de adlandırılır. Ama adı ne olursa olsun, o yer, toplumun gerçek ya da mitolojik yurdudur. Azteklerin inancına göre ölüler, göçmen olarak ayrıldıkları yere, bir kuzey ülkesi olan Miktlan'a dönerler. Kentlerini kurarken, evlerini yaparken düzenledikleri tüm törenler, yaşamın ta başlangıcında kovuldukları o kutsal ocağı bulmaya yöneliktir. Roma, Kudüs ve Mekke gibi dinsel başkentler ya da Kâbeler, dünyayı, dünyanın merkezini simgelerler, ama dünyadan da önce gelirler. Bugün bu merkezlere giden hacılar her kavmin kendisine verileceği söylenen topraklara yerleşmeden önce mitolojik geçmişte yaptıklarını yaparlar. Bir eve ya da kente girmeden önce onun çevresinde dolaşma (tavaf) töresi, buradan gelir. Labirent (dolanca) söylencesi de bu tür inançlardan kaynaklanır. Konuya ilişkin çeşitli yorumlara göre, labirent, mitolojik simgeler arasında en anlamlı ve en zengin olanlardan biridir: Kutsal bir bölgenin merkezindeki insanlara sağlık, toplumlara özgürlük veren bir muska; cezasını çekip günahını çıkardıktan sonra mutluluk sarayına giren kahraman ya da kutsal kişi, kentini kurtarmak ya da yeniden kurmak için geri gelen kahraman, bütün bunlar labirent söylencesi ile yakından ilgilidir.

Sonuç Ve Değerlendirme

Yaşam, bir bakıma, gizemli bir gelecekte varacağımız yere ulaşmak için geçmişte bulunduğumuz yerden yola koyulmak demektir.

Kişinin içinde yaşadığı dünyaya ve kendisine yabancılaşmış olduğunu bilmesi demek olan yalnızlık, insan yaşamının en az bir döneminde bireylerin karşılaştığı bir davranış, algılama biçimi ve insan duygusunun en derindeki gerçeğidir.

Yalnız olduğunu bilen ve bir başkasını arayan tek varlık insandır. Doğası gereği kendi varlığını bir başkasında gerçekleştirme özlemi içinde ve doğaya "hayır" diyerek yaşayan insan, kendi varlığını tanır tanımaz, bir eş ya da arkadaştan yoksun olduğunu anlayarak, yalnızlığının bilincine varır.

Ana karnındaki bebek, kendisini sarıp sarmalayan canlının bir parçasıdır, ilkel bir yaşamdır; kendi bilincinde bile değildir. Dünyaya gelmekle, bizi ana karnındaki o bilinçsiz yaşama bağlayan zincirden kopmuş oluruz. Bilinçsiz yaşam diyorum, çünkü orada, istek ile doyum bir ve aynı şeydir. Doğumla gelen değişikliği, bir ayrılık, kopma ve yalnız bırakılma, yabancı ve düşmanca bir çevreye düşüş olarak algılarız. Sonraları, bu ilkel duyum yalnızlık duygusuna dönüşür; daha sonra bir bilinç oluşur. Gerçekte yazgımız yalnızlıktır ama, bu yalnızlığı aşmak ve bizi geçmişe, cennetteki o mutlu yaşama bağlayan ilişkileri yeniden kurmak zorunda olduğumuz bilinci. Var gücümüzle, yalnızlığımızı aşıp yenmeğe çalışırız.

Öyleyse, yalnızlık duygusunun iki ayrı anlamı var:

Bir anlamda yalnızlık **"kendini bilmektir**; **öteki anlamdaysa, kendimizden, yalnızlığımızdan kaçıp kurtulma özlemidir. Yaşamın temel koşulu olan yalnızlık, kaygıdan ve kararsızlıktan kurtulacağımız bir sınav ve arınmadır. Bu yüzden, yalnızlık labirentinin çıkış noktasında, mutluluğa, tüm dünya ile yeniden denge durumuna erişeceğimizi umarak, yaşamımız boyunca bir arayış içinde olmayı sürdürürüz.**

Yalnızlık korkusunun, insanın temel korkularından birisi oluşundan dolayı, birey her koşulda bu korkuyu alt ederek, gerekiyorsa bu olgudan çıkış ve kaçış yolları arayışı içinde olmaktadır. Zamanlarını üreterek değil de, tüketerek geçiren ve yalnızlık duygusunun dış etkenlerle giderileceğini sananlar, belki geçici süreler için kendilerini oyalayacaklar ama yine eninde sonunda kendilerini yalnızlığın koynunda bulacaklardır.

"Yalnızlık duygusu içe ait bir kavram olduğu için paylaşılamaz Paylaşılsaydı yalnızlık olmazdı". (Özdemir Asaf)

Konuyla ilintisi nedeniyle, iki şairin dizelerinden alıntı ile sizlere veda etmek istiyorum:

DUVARLAR

Aldırmadan, acımadan, utanmadan

kocaman, yüksek duvarlar ördüler dört yanıma.

İşte oturuyorum şimdi umutsuz.

Bu yazgı kemiriyor beynimi, başka şey yok aklımda;

yapacak neler vardı dışarıda.

Ah, duvarları örerken nasıl görmedim onları?

Ne sesini duydum örücülerin, ne gürültüsünü.

Çıt çıkarmadan kapamışlar bana dünya kapılarını.

Konstantinos Kavafis

YALNIZLIK MACERASI

Öyle yalnız kaldım ki hayatımda

Kimi gün öldüm, kimi gün ilah oldum

Çok zaman annemin dizlerine hasret

Koydum başımı kendi dizlerime

Doya doya ağladım

Cahit Sıtkı Tarancı

KAYNAKÇA

ARSU, Tülay(Dr.) :YALNIZLIK(Internet)

ERTEN, Yavuz :YALNIZLIK-YANLIŞLIK

MAYDA, Arslan (Dr.) :YALNIZIN PSİKOLOJİSİ

GEZGİN, Ulaş Başar :ARKADAŞLIK ÜZERİNE

PAZ, Octavio (Çeviren: Bozkurt Güvenç) :YALNIZLIĞIN DİYALEKTİĞİ

Dinsel İnanç Sistemlerinde Tanrı Algılayışı

Yazan: Halit YILDIRIM...21.03.2002

"Bütün öğretiler pencere camını andırır. Arkasındaki gerçeği görürsün de, cam, seninle gerçeği ayırır." Halil Cibran

TANRI'NIN VARLIĞI KAVRAMI

Her inançlı birey, kendi aklı ve ruhsal zenginliği sınırları içinde, Tanrı kavramı ve tasarımını kendisi yapar. Bu bağlamda, her insanın düşündeki Tanrı imajının tek doğru, ya da tek gerçek olduğunu söylemek olası değildir.

Tanrı'nın varlığına inanç konusu (varlığa inanma, inanmama) bireyin varoluşuyla birlikte insanlık tarihinin en eski, tartışmalı ve öncelikli sorunlarından biri olmuştur.

Bu sorunun günümüzde de bütün çekiciliği ile karşımızda durmakta olduğu yadsınmaz.

Tanrı’nın varlığını kabul eden inanç sistemleri, Tanrı'nın var olduğunu bazı kanıtlarla desteklemeye çalışmışlardır. Bu kanıtlar:

Ontolojik Kanıt : Tanrı kavramından Tanrı'nın varlığını çıkartmaktır. Bu görüş Orta Çağda St. Anselmus ve Yeni Çağda Descartes tarafından geliştirilmiştir.

Hudus Kanıtı (Varlığın ortaya çıkması) : Meydana gelen her şey, mantıken onu meydana getiren bir varlığa muhtaçtır. Evren de zaman içinde sonradan meydana geldiğine göre, onu meydana getiren varlık Tanrı'dır. Bu kanıt ilk olarak İslâm felsefesinde kelamcılar [1] tarafından kullanılmıştır.

Erdem kanıtı : Bu kanıtı St. Thomas kullanmıştır. Bu kanıtlamaya göre, evrende var olanların bir mükemmellik sıralaması vardır. Bu sıralamanın en üst katında bulunan, her şeyin en mükemmeli olan Tanrı'dır.

Ahlâki Kanıt : İnsanoğlu iyilik yapmaya, kötülüklerden kaçınmaya eğilimlidir. Bu bir ahlâk yasası olup, bu yasa öğrenilmemiş ve vicdanımızda hazır olarak bulunur. Bunu da insana kazandıran Tanrı’dır.

Yukarıdaki kanıtlar çerçevesinde Teist düşünce sistemini benimseyenler, Tanrı'nın varlığını nedensel olarak kanıtlamak isterler. Her şeyin bir nedeni vardır ve her bir neden başka bir nedenin sonucudur. Bu nedensellik zincirini, sonsuza kadar götürmek insan aklı için mümkün olmadığından, kendisi sonuç olmayan nedende durulur. Teizme göre, Tanrı bu ilk nedendir.

Paul Tillich, 20. yüzyılın ilâhiyat dalında en değerli eserlerinden biri olarak kabul edilen kitabında, Tanrı’nın varlığını kanıtlamaya çalışmanın, Tanrı’nın yokluğunu savunmakla, yani ateizmle eş anlamlı olduğunu savunurken şöyle der: “Tanrı’nın

varlığını kabul etmek de, reddetmek kadar ateistçe bir tutumdur. Tanrı, var olmanın ta kendisidir, ayrı bir varlık değildir.

DİN KAVRAMI

Din olgusunun, insanoğlunun varoluşuyla yaşıt olduğunu, bireyin dinsel varlığı ve din hayatıyla olan ilişkilerinin de, insanın varoldukça devam edeceği hususu, en azından çağımız açısından göz önüne alınması gereken bir gerçektir.

Dünyayı ve evreni tanıma, varlık hakkında bilgi edinme gereksinimi ile önce din ve daha sonra, içerik ve niteliği gereği dinin yanıtlayamadığı sorulara yanıt bulma çabası ile felsefî sistemler ortaya çıkmıştır. Sırayla; tanrısal İlham ve ilahi vahiyden din, filozofların düşünce ve sentezinden felsefe, ilim adamlarının deney ve gözlemlerinden de ilim ortaya çıkmış, bu üç temel sistemin insanlığa verdiği dinsel, felsefî ve bilimsel bilgi, değişim ve gelişime kaynak oluşturmuştur.

Tanrı inancı ile din inancı arasında kesin ve belirgin bir çizgi ve ilişkinin varlığı hakkında somut veriler yaygın değildir. Zira tanrısız dinler olduğu gibi gerçek dinle ilgisi olmayan tanrılar da vardır. **Buda ve Konfüçyüs gibi, giderek din halini almış öğretilerde, açıkça Tanrı yoktur.** Bir vahye dayanmayan dinlerin ise türlü türlü tanrıları vardır. Peygamberlerin getirmiş oldukları dinlerdeki Tanrı farklı özellikler taşımaktadır

İnsanoğlu, kadim dönemlerden bu yana içinde yaşadığı evrenin sırlarını araştırırken, temel düşünce sistemi (tefekkür) olarak Şamanizm, Hermetizm, Kabbala ve Epifani olmak üzere dört temel evre geçirmiştir. Budizm, Konfiçyüs Din'i ile Semavi Din'ler olan Musevilik, Hiristiyanlık ve Müslümanlık, bu dört tefekkürden etkilenerek ayrı ayrı yollardan insanlığı aydınlatmışlardır. Buna karşın bu dört tefekkür, bütün dinlerin dışında kalarak, insanlığı akıl ve hikmet, vicdan ve güzellik duygularıyla etkilemeye devam etmiştir.

Büyük Dinler, Doğu ve Batı Dinleri olarak ikiye ayrılırlar:

· Hinduizm ve Brahmanizm, Doğu Dinleri'dir.(Panteist inanca dayalıdırlar)

· Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslamiyet ise, Batı Dinleridir.(Teistik karakterdedirler).

Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslamiyet'i içine alan kitaplı dinlere Semavi veya Göksel Dinler denilmektedir. Bu tanımın, Semavi Dinlerin mensuplarının, dua ederken ellerini göğe açarak bir göksel varlığa yakarmalarından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Tarih boyunca, nerede bir toplum varsa, orada mutlaka din olgusu da gündeme gelmiştir. Din; insanla beraber varolmuş, varolmakta ve öyle görünüyor ki en azından yakın gelecekte de bu bağlamda işlevini sürdürecek bir kurumdur. İnsanlık tarihinde ne kadar gerilere gidilirse gidilsin, dinî inançlardan yoksun bir topluma rastlanmamaktadır. Tarihi devrelerde olduğu kadar tarih öncesinde de insanoğlunun bazı inançlara sahip olarak yaşadığı, yapılan bilimsel araştırmalardan anlaşılmaktadır. Bütün bunlar, toplumu ayakta tutan temel sosyal yapının başında dinin geldiğini ortaya koymaktadır.

İnsanlık, "din"i dışlayarak toplumsal, sosyal ve spritüel yapının sağlıklı bir şekilde oluşturulamayacağını ve bir yere varılamayacağını anlamış görünmektedir. Ancak, Brzezinski'nin şu saptamaları da düşünce yelpazesinde farklı algılayışlar olarak dikkati çekmektedir: "Her ne olursa olsun, gelişmiş dünyada, bilimin sınırları sonuna kadar zorlanacak ve insanoğlunun iç ve dış boyutları öyle değişecektir ki, bu, insan varlığının temel karakterinde bile etkili olacaktır. Umuyoruz ki daha uzak bir gelecekte, modern bolluk döneminin ve bilimdeki son gelişmelerin yarattığı ruhsal boşluğun farkına varılır ve modern toplum artık dikkatini yeniden hayatın felsefî ve ruhsal yönüne çevirir. Böylece, insanların şu anda sahip olduğu ve hatalı bir biçimde kontrol ettiğini sandığı gücün yerine, toplumsal olarak insanları daha birbirine bağlayıcı yeni ahlâki kriterler ortaya çıkabilir. Artık, merkezi olarak örgütlenmiş resmi dinin, insanların sosyal hayatında yeniden etkili olabileceğini düşünmek doğru

bir inanış değildir. Bu nedenle, tarihi gelişimin dinamiğinden etkilenen insanoğlunun ruhsal sağlığı için yeni bir başlangıç noktası bulmak gerekir".

TANRI'NIN VARLIĞINA İLİŞKİN TEMEL YAKLAŞIMLAR

Tanrı'nın varlığı konusunda genelde üç temel yaklaşım oluşmuştur. Bunlar sırasıyla:

a. Tanrı'nın varlığını kabul eden görüşler : Teizm, Deizm, Panteizm, Pan-enteizm,

b. Tanrı'nın varlığını reddeden Ateizm,

c. Tanrı'nın varlığının ya da yokluğunun bilinemeyeceğini öne süren Agnostisizmdir.

Bu görüşleri, kavramlar boyutuyla incelemeye başlayalım:

Tanrı'nın Varlığını Kabul Eden Görüşler:

TEİZM

Teizm, sözcük olarak, Fransızca: "Théisme", Türkçe:"Tanrıcılık", Arapça ise: "İlâhiyye" anlamındadır. Kavram olarak ise Teizm, evreni yaratan, sürekli olarak yöneten, kaza ve kadere egemen olan, insanüstü güçleri bulunan, kişilikli bir Tanrı'nın varlığını savunan dinlerin ve dinsel öğretilerin genel adıdır.

Teizm, diğer bir deyişle, varolan her şeyin yaratıcısı olan bir Tanrı'nın varlığına, mutlak ve sınırsız bir bilgiye ve güce sahip olduğuna, sarsılmaz bir inanç beslemedir. Doğanın üstünde ve ötesinde olan, yani evrene aşkın (transandantal) [2] olan bir Tanrı'ya duyulan inancı ifade eden Teizmde Tanrı; yarattığı varlıktan ayrı olan, fakat kendisini yarattıkları aracılığıyla gösteren, özünde kişisel olup, insanın ibadet ve itaatine en yüksek ölçüde layık olan varlık olarak görülür. Tanrı, bu anlayışa göre, yaratıcıdır, varoluşun kaynağı ve tanrısal değerin koruyucusudur. Tanrı'nın gücü her şeye yeter, O her şeyi bilir, O güç, gerçeklik ve değer bakımından yüksek bir varlıktır. Ve insan onu bilebilir ve ona erişebilir.

Teizmde:

* Vahiy yolu ile insanlara buyruklarını gönderen,

* Kutsal Kitaplar gönderen,

* Peygamberler gönderen,

* Evreni yaratan ve yöneten,

* Aklı ve iradesi olan,

* Sonsuz bilgi, kudret ve iradesiyle evreninin varlığını devam ettiren,

* Aşkın, doğa üstü ve sonsuz yetkinlikte yüce bir varlık olarak, her an evrenin canlı-cansız her zerresinde etkin ve yetki sahibi, bir Tanrı anlayışı vardır.

Teizm öğretisi; inancı ve imanı, aklın ve düşüncenin, bilimin desteğinde ve evrendeki varlıklara ve onların yaradılışlarına bakarak pekiştirir.

Özet olarak söylenebilir ki, bütün Semavî Dinler, Teizmin genel prensip ve esasları üzerine kurulmuşlardır.

DEİZM

Deizm sözcük olarak Fransızca'da: "Déisme", Türkçe'de: "Yaradancılık" veya "Nedentanrıcılık" olarak ifade edilir.

Kavram olarak Deizm, ilk olarak XVI. yüzyılda İngiltere'de ortaya atıldı. Lâtince'de Tanrı anlamındaki "Deus" sözcüğünden türetilmiş ve özgür düşüncecilerin (kiliseye bağlı olmayanların) Tanrı inancını betimlemek için ortaya konmuştu. Önceleri "Tanrıtanımazlık" (ateizm) karşısında, "Tanrıcılık" ya da "Tanrının varlığına inanmak" anlamında kullanıldı. Daha sonra "Yaratıcı-Tanrı" anlamına gelen "Teizm" sözcüğü benimsenince "Deizm", varlığı akılla bilinebilen ve evrene karışmayan bir Tanrı anlayışı olarak kendine özgü felsefi bir nitelik kazandı.

Deizmi, Ortaçağ Avrupa'sında Hıristiyan din adamlarının, Kilisenin ve papaların menfaat ve hükümranlıklarını sürdürebilmeleri için ortaya attıkları dışkutsal dogmalara ve "Tanrı adına" diyerek halkın inançlarına, bilim dünyasına ve devlet yönetimlerine yaptıkları müdahale ve baskılara bir karşı tepki olarak oluşan, felsefi bir düşünce ve inanç sistemi olarak ifade etmek olasıdır.

XVI. yüzyılda Rönesans hareketi hızla Kıta Avrupa'sını etkisi altına almaya başlamıştı. Bu akım giderek aydınlanma hareketine dönüştü ve Kilise erki büyük ölçüde kırıldı. Kilisenin savunduğu Tanrı tasarımı vahye dayalı ve teistik bir tasarımdı. Başka bir deyişle, Kişi-Tanrı tasarımıydı. Aydınlar, Kilise otoritesi kırarlarken, doğrudan Tanrı'yı yadsımak yerine, Tanrı tasarımını değiştirmeyi daha uygun buldular.

Deizmi savunanların, kişileştirilmiş, yöneticiliği ve deneticiliği kabul edilmiş Tanrı algılayışına karşı, kişilik dışı ve yalnızca ilk neden ya da ilk devindirici olmakla yetinen bir Tanrı anlayışı ortaya koyması, Hıristiyanlığın Tanrı'sına açık bir savaş ilanı olmuştu. Çünkü böyle bir Tanrı'nın evren ve insan ilişkisi yalnızca bir ilk nedene bağlı tutulmuştu, o kadar. (Aristo'nun Tanrı'sı gibi). Buna karşın, vahiy, ilham, elçi (peygamber), kutsal kitap, yazgı (kader), kilise, papaz, ruhun ölümsüzlüğü gibi, kişi, kavram ve kurumların tümü yadsınmıştı. Deist anlayış içersinde, Kilisenin bilimsel çalışmalara "Tanrı" ve "Din" adına karışmaması, bilim adamlarına özgür bir ortam sağladı. Zaten, devindirdikten sonra Tanrı bile evrene karışmıyorsa, ne kişiler ne de kurumların Tanrı adına yaptırımı olamazdı. Ve yine Tanrı, evreni, dünyayı ve insanı yönetmiyorsa tarihte hiçbir şey kutsal olamazdı. Kilise, Tanrı'nın bedeni değil düpedüz insan eseriydi. Kimse onun arkasına sığınıp başkalarını suçlayamazdı. Bunun yanında Batılı bilginler doğa ile ilgili yeni bilgiler elde ettikçe, dinsel inançlara başvurmadan evreni açıklamanın olanaklı olduğunu anladılar. Ayrıca akıl, doğası gereği Tanrı'nın varolduğunu bilir, iyiyi, kötüyü ayırabilirdi. Bu nedenle otonom ve mekanik evren görüşü yandaşları "vahyi" de bir karışma olarak gördüler ve yadsıdılar.

Deizme göre ;

* Tanrı, ilk neden olarak evreni yaratmıştır, ancak evreni yaratmakla işini bitirmiştir. Evren artık kendi yasaları ile işlemektedir. Deizm, sadece yaradan ve ilk neden olan Tanrı'nın başka nitelik ve güçleri üzerinde durmaz. Tanrı'nın daha sonra evrene müdahale etmesi akla aykırı olup, tıpkı bir saatçinin, saatini imal edip, saati kurduktan sonra, onunla bir ilişkisinin kalmaması gibi, evrene aşkındır.

* İnsan için en önemli ödev, evren ve yasalarını akıl yoluyla bilmek ve anlamaktır.

* Dinlerdeki duygusal ve akla aykırı Tanrı kanıtlamaları gereksizdir.

* Akıl, vahiyle uyum içindedir. Ya da vahiy akla uygun olmalıdır. Dinin kutsal kitabı, aklın ışığında analiz edilmeli ve mistik öğelere ve mucizelere yer verilmemelidir. Buradan da anlaşılacağı gibi, söz konusu anlayış, peygamberlere ve dinlere gerek olmadığı ve bir tür ''doğal din'' [3] düşüncesini benimseyip savunmaktadır. Cherburi (1581-1648), J. Locke, J.J. Rousseau, Voltaire tarafından temsil edilen ve savunulan bu Tanrı anlayışı, hoşgörü ve laisizmin gelişmesinde etkili olmuştur.

* Deizm anlayışındaki Tanrı, Vahiy, Kutsal Kitaplar ve Peygamberler göndermeyen bir Tanrı olup, bu anlayış Vahyi, Kutsal Kitapları ve Peygamberleri kabul etmez.

Deizmin güçlü yanı da, zayıf yanı da katı bir akılcılığa dayanmasından ileri gelir. Aklî yaklaşımın dinî konularda yetersizliği ortaya çıktıkça, deizm, çözmekte güçlük çektiği birtakım sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Şüphesiz, deizmin en zayıf yanı, dini hayatın içerik ve fonksiyonuna ters düşen bazı anlayışlara içinde yer vermiş olmasındadır. Ötelerin ötesinde olan ya da başkalarının şaka yolu ile kullandığı bir deyimle "emekliye ayrılmış" bir Tanrı anlayışı, dini duygu ve düşünceyi tatmin etmez. İnanç olgusunda, dayanma, bağlanma, teslim olma, dua ve tövbe etme merkezî bir yer işgal eder. "İnsan, bırakınız kendisiyle, topyekûn âlemle dahi ilgilenmeyen bir Tanrı'ya nasıl ve niçin dua etsin, ibadet etsin? Böyle bir Tanrı'ya inanmak ne işe

yarar?" sorusuna yanıt bulma sorumluluğu inanç sahibine aittir. Buna ilişkin olarak J.B. Broussuet, "... Hıristiyanlar Deistleri daima temelde basit Ateistler olarak görmüşlerdir ve Deizm, kılık değiştirmiş Ateizmdir." demektedir.

Deizmi, Tanrı'yı yalnızca ilk neden olarak benimseyen ve onun başlıca nitelik ve güçleri üzerinde fikir yürütmeyen, ya da kesin tanımlamalarda bulunmayan, Tanrı kavramını kişileştirmeyen, öncelikle akıl yöntemini rehber edinen dinsel öğretilerin genel adı" şeklinde özetleyebiliriz. Deizm hiç kuşkusuz bir Tanrı inancıdır, ancak o Tanrı'nın belli hiçbir dini yoktur. Ünlü bir deyişle, "Deistlerce Tanrı evrenin dışına sürülmüştür".

PANTEİZM (Kamutanrıcılık - Tümtanrıcılık)

Tanrı ile evreni bir, aynı ve özdeş kabul eden görüştür. Panteizm, anlam olarak tümtanrıcılık demektir.

Panteizme göre Tanrı'nın evrenden ayrı ve bağımsız bir varlığı yoktur. Tanrı doğada, nesnelerde, insan dünyasında vardır. Her şey Tanrı'dır.

Bu algılamada Tanrı'nın, evrenin kendisi olduğunu savunulur. Panteistler evrende varolan her şeyin (atom, hareket, insan, doğa, fizik kanunları, yıldızlar...) aslında bir bütün olarak Tanrı'yı oluşturduğunu söylerler. Bu bakımdan evrende vuku bulan her olay, her hareket aslında doğrudan Tanrı'nın hareketidir. Bu görüşün ilginç ve çarpıcı bir sonucu, insanın da Tanrı'nın bir parçası olduğudur.

Panteizme göre; Tanrı her şeydir ve her şey Tanrıdır. Tanrı – Evren – İnsan ayırımı yoktur. Böyle bir ayrım aklın yanılsamasıdır. Aşkın bir Tanrı var olmadığı gibi, her hangi bir yaratmadan da söz edilemez.

Evreni algılayış biçimi olarak Panteizm, Hindu, Buda dinlerinde hayal gücü geleneğine uygun bir anlayıştır. Felsefî bir tasarım olarak Panteizm ise, eski Yunan

felsefesinde Plotinos (205-270), Rönesans'tan sonra Giordano Bruno (1548-1600) ve Spinoza (1632-1677) tarafından temsil edilmiştir. Düşünsel kökü Antik Çağ Yunan Stoacılığına dayanan Panteizmin ileri sürdüğü "Evrenin Ruhu Anlayışı", Hegelciliği ve Spinozacılığı doğurmuştur.

Tek Tanrı'lı Dinlerdeki Tanrı-Alem ayrılığı, Yaratan-Yaratılan diye bir ikilem, Panteizmde yoktur. Doğayla Tanrı bir ve aynı şeydir. Tanrı yaradan değil, varolandır ve evrenin tümüdür. Evrende görülen şeylerden gayri bir Tanrı yoktur. Tanrı, evrendeki bütün varlıkların toplamıdır. Evrenin başlangıcı ve sonu yoktur. Evrendeki mevcut canlı cansız her şeyin bütünlüğü Tanrı'dır. Önsüz ve sonsuz olan Tanrı, hem makro kozmosta (evrende), hem de mikro kozmosta (insanda) bulunur.

Antikçağ Grek Stoacıları, Yeni Platoncular ve Doğunun Vahdet-i vücut anlayışı, Yahudilerin Kabalası gibi çeşitli felsefî biçimlere bürünen bu inanç, çağımıza kadar süregelmiştir. Panteist olarak adlandırılan bazı Yahudi, Hıristiyan ve Müslüman düşünürler vardır. Ancak, Panteizmi üç semavi din genelde reddetmektedir.

Panteizm, Arapça'da karşılığı "Vücudiyye" sözcüğüdür. Tanrı anlayışı olarak "her şeyi Tanrı tanımak, varlığı, ancak ona vermek" olarak özetlenebilir. Bunu, "sonsuzluk, sonsuz olan varlık; Tanrı, tabiat" olarak tarif edenler de olmuştur. Bu, Vahdet-i Vücut, yani varlığın değil, Vahdet-i Mevcut, yani fiziki evrenin, tabiatın birliği inancına varır ve tabiatın Tanrı oluşuna, tabiattan başka bir varlık, bir Tanrı, bir gerçek bulunmayışına inanmaktır. Özetle, Vahdet-i Mevcut, son tahlilde Ateizmden, Tanrı tanımamaktan başka bir şey değildir. Vahdet-i Vücut yaklaşımında, Tanrı yaratılmışların hiçbirine benzemez ve bu inanç eşyanın hakikatini Tanrı'da görür oysa, Panteizmde fiziki evrenin kendisi Tanrı'dır.

Panteizme göre evrenin toplamı Tanrı'dır ve evrenin dışında gizemcilerin savundukları gibi bir Tanrı yoktur. Açıkçası her zerre onun kendisidir. Gizemciliğe

göre de, her zerre İlahi güzelliği yansıtan bir ayna ve araçtır. Evrenin yaratılış nedeni, Tanrı'nın güzelliğini yansıtmak ve göstermek içindir.

Panteizm üç Türdür;

1. Tabiatçı Panteizm: Tek realite tabiattır. Tanrı da tabiatın içinde var olandır. (Dideron, Boron d'Holbach)

2. İdealist Panteizm: Tek realite ruhtur. Tanrı da ruhun özünde var olandır. (Hegel, Fichte, Brunschvicg)

3. Teolojik Panteizm: Felsefî anlamda asıl Panteizm budur. Evrende tek realite Tanrı'dır. Diğer bütün varlıklar, evren, dünya, tabiat, insan, ruhlar vs. her şey Tanrı'nın varlığında oluşmuştur. Hiçbir şey onun dışında değildir, her şey odur.

Bruno, Boehme, Spinoza gibi filozofların ileri sürdüğü Tek-ilkeci (monist) Panteist görüş, giderek Tasavvuf içinde de benimsenmiştir. Tasavvuf düşüncesi de özünde bir panteist anlam taşımaktadır. Anadolu mutasavvıflarından Hallac-ı Mansur ve Mevlâna bu düşüncededir.

PAN-ENTEİZM (Çift kutuplu Kamu-Tanrıcılık ya da Diyalektik Tanrıcılık)

Spinoza ağırlıklı Panteizm algılayışına göre, Tanrı her şeydir ve her şey Tanrı'dır. Tanrı-Evren-İnsan ayırımı yoktur, böyle bir ayrım aklın yanılsamasıdır. tanrıbilimsel olarak Tanrı, Evren, İnsan bir ve aynıdır. Aşkın bir Tanrı var olmadığı gibi, her hangi bir yaratmadan da söz edilemez. Spinoza'nın bu görüşü, ailesinin göç ederek ayrıldığı Endülüs İspanya'sındaki ünlü mutasavvıf Muhiddin-i Arabî'nin etkisiyle oluşmuştur. Bilindiği gibi Arabî'nin görüşü "Vahdet-i Vücut" olarak ileri sürülmüştü. Ancak bir çoklarının sandığının aksine, Spinoza'nın Panteizmi ile Arabî'nin Vahdet-i Vücut anlayışı birbirinin aynı değildir. Spinoza'da Tanrı evrendedir ve evren kadardır. Arabî'de ise Evren Tanrı'dadır ve bu durum Tanrı'yı sınırlamamaktadır.

İngiliz düşünürü White Head'e göre, Tanrı'nın her türlü değişmenin ötesinde değişmez bir niteliği ve bunun yanında bir de değişen ve oluşan bir niteliği vardır. Tanrı değişmeyen yanıyla devinimi başlatmıştır ve Evrenin bilincindedir. Ancak Tanrı bu konumda kalmış olsaydı, ilk devindirici, özgür, öncesiz ve yetkin olarak kalacak ama varoluşa katılmamış olacaktı. Diğer niteliği ile ise Tanrı, değişme ve oluşma sürecinin içinde ve bilincindedir. Bu nedenle Tanrı'nın evrende içkin (evrenin maddesine karışmış-içinde bulunan) olduğunu söylemek de doğrudur. Evrenin Tanrı'da içkin olduğunu söylemek, Tanrı-Evren ilişkisinin karşılıklı olduğunun farkına varışın göstergesidir.

Süreç felsefesi olarak da ifade edilen ve White Head'le başlayan bu akıma Pan-enteizm ya da Diyalektik teizm denir. Pan-enteizme göre Tanrı, hem değişmeyen (mutlak), hem de değişen (göreli) dir. Hem zamanın içinde, hem dışında, hem sonlu, hem de sonsuzdur. Aynı zamanda hem tikel hem tümel, hem neden hem sonuçtur.

Hartshorne Tanrı'nın bir soyut bir de somut iki yüzü olduğunu söyler. Soyut niteliğiyle Tanrı, mutlak, etkilenmez, erişilmez ve değişmezdir. Somut yanıyla ise etkilenir ve değişir. Tanrı bu iki niteliğinde de yetkindir. Ancak bu yetkinlik klâsik Teizmdeki gibi değildir. Oradaki yetkinlik değişmeyen donmuş bir yetkinliktir. Buradaki yetkinlik değişir, ancak bu değişme tanrısal bir değişmedir. Yani yetkinliğe doğru değil, yetkinlik içinde bir değişmedir. Bu tanımla Pan-enteizm, hem Deizmden hem de Panteizmden ayrılır.

Özet olarak; Panteizm ile Pan-enteizm arasında önemli bir fark vardır. Panteizmde her şey tanrıdır. Pan-enteizimde ise, her şey Tanrı'dan sudur etmiştir (oluşmuştur). Ruhun tek amacı, oluştuğu Tanrı'ya dönmektir. Bunun da yolu tek evrensel yasa olan evrim/tekamül den geçmektir.

Tanrı'nın Varlığını Reddeden Görüş

ATEİZM

Ateizm, Tanrı'nın varlığını kabul etmeme olduğu gibi, aynı zamanda dini inançsızlığı ve tüm dinlere karşı olmayı da içerir.

Ateizm kelimesi Yunanca'da Tanrı anlamına gelen "Theos"tan türemiştir. Bu kelimeden de Tanrı inancına sahip olmak ya da Tanrı'ya inanmak anlamına gelen Theism anlayışı ortaya çıkmıştır. Ateizm kelimesi de İngilizce Theism kelimesinin başına "a" ön takısının eklenmiş hali olup, Türkçe'de tanrıtanımazlık anlamına gelmektedir.

Ateizm terimi öncelikle felsefî bir kavram olup, Tanrı inancı karşısında tepkisel bir düşünceyi dile getiren dünya görüşünün ismidir. Çok yaygın olmasa da, tarih öncesi dönemlerden akıp gelen ve Karl Marx, Feuerbach, Nietzsche, Jan Paul Sartre gibi bazı saygın filozoflarca da savunulan, önemli bir marjinal görüştür. Yirminci yüzyılın ilk yarısında, tarihte hiçbir zaman olmadığı kadar yaygınlaşmış kendine taraftar bulmuştur. Günümüzde ise eski gücünden uzaklaşmakta ve fikrî dayanaklarını giderek yitirmekte olduğu söylenmektedir.

Teistlere göre, Tanrı bütün var olanların nedenidir, ama, kendisinin nedeni yoktur. Ateistler, "her neden başka bir nedenin eseridir" savı ile bu görüşü reddeder. Bu sava göre, nedeni olmayan neden olarak Tanrı var olamaz.

Nietzsche'ye göre, Tanrı ölmüştür. Tanrı ile beraber tüm eski değerler de yıkılmıştır. Tanrının yerini ise, Tanrısal özelliklerinin farkına varan "üstün" insan almıştır. Yıkılan eski değerlerin yerini de bu üstün insanın değerleri alacaktır. Bu değerlere sahip olan insan, netice itibariyle özgürleşecektir.

J. Paul Sartre'a göre, insanın özgür olmasının yolu Tanrı'nın yokluğundan geçer, çünkü, Tanrı'nın varlığı, insanın özgür olarak kendi değerlerini yaratmasını engeller.

Ateistlerin düşünceye başlangıç noktası, Üç Semavi Dinin Tanrı anlayışının reddidir. Yorum farklarını bir tarafa bırakırsak, bu dinlere göre Tanrı, özünde ezelî ve ebedî olan, irade ve kişilik sahibi, aşkın bir varlıktır. Böyle bir Tanrı kavramına inanmayan kişiye ise ateist denmektedir.

Ateizmin Çeşitleri

Tanrı inancını kabul etmeyen ateistler de Tanrı'nın varlığına inananlar gibi kendi aralarında farklı gruplara ayrılmışlar, ya da en azından aynı sonuca varsalar da Ateizmi farklı yorumlamışlardır. Dolayısıyla tek bir ateizm tanımından söz etmek de doğru olmayacaktır. Ana hatlarıyla, Ateistleri kendi görüşlerinden hareketle şöylece sınıflandırabiliriz:

a. Mutlak Ateizm :

Bazı Ateistlere göre Ateizm, Tanrı'yı reddetmekten de öte, zihinde Tanrı fikrine sahip olmamak demektir. Bu anlayışa göre İnsan doğuştan Tanrı kavramına sahip olmadığı için reddedecek bir şeyi de bulunmamaktadır.

b. Teorik Ateizm

Teorik Ateizm, Mutlak Ateizm yaklaşımdan biraz farklı olarak, Tanrı'nın varlığını reddetmek şeklinde de tanımlanabilir. Aslında Ateizm denilince akla bu tanım gelmektedir. Felsefede önemli olan ve Tanrı inancına ağır eleştiriler yönelten Ateizm biçimi de budur. Bu görüşte, düşünerek, tartışarak, zihnî bir çabayla Tanrı'nın varlığı reddedilir ve ilgili iddialar çürütülmeye çalışılır.

Teorik Ateizmde Tanrı'nın varlığı inkâr edilmekle kalınmamış, bu kavramla ilgili olarak gündeme gelen mûcize, vahiy, peygamberlik, kutsal kitap, ölümsüzlük ve âhiret hayatı gibi inançlar da eleştirilmiş ve reddedilmiştir. Ayrıca bu tür bir Ateizmde sadece Teistik Tanrı kavramını hedef almamış, bunun yanı sıra mistik, mitolojik, transandantal (aşkın) veya antropomorfik (İnsan Tanrı) anlayışlarla,

panteizm ve deizm gibi, bir şekilde Tanrı inancına yer veren diğer inanç sistemleri de reddedilmiştir.

c. Pratik Ateizm

Pratik Ateizm, diğer iki yaklaşımdan farklı olarak, sanki Tanrı yokmuş gibi yaşamak veya Tanrı'yı günlük yaşama sokmamak biçiminde tanımlanmıştır. Bu tür bir ateizmde kişi daha ziyade günlük yaşamındaki tavır ve davranışlarıyla, hayat tarzı, ilke ve alışkanlıklarıyla, tanrısız bir dünya ve tanrısız bir yaşam kurmayı düşlemektedir.

Bu tür ateistler, Tanrı'nın varlığını kabul edenlerle her zaman mücadele etmeyi ve onları dinsizleştirmeyi kendilerine amaç edinmişlerdir. Bu yüzden bu kişilere bazen militan ya da eylemci Ateistler de denmektedir. Felsefedeki temsilcileri arasında L. A. Feuerbach (1804-1872), Frederich Nietzsche (1844-1900), Sigmund Freud (1856-1940) ve Karl Marx (1818-1883) gibi ünlü düşünürler de bulunmaktadır. Söz konusu filozoflar teorik açıdan Tanrı inancını çürütmeye çalışmakla kalmamış ayrıca pratik olarak inançsız bir toplumun hayalini de kurmuşlardır.

d. İlgisizlerin Ateizmi

Bir kısım düşünürler Tanrı'nın varlığını veya yokluğunu tartışma konusu yapmadan, bu konulara uzak durmayı tercih etmiştir. Her iki hususun da eşit derecede anlamsız bir iş olduğunu öne sürerek konuya ilgisiz kalmayı yeğlemişlerdir. Bu tür Ateistlere göre insan, sadece var olanla yetinmeli görünen âlemin ötesine ilgi duymamalıdır. Dolayısıyla bunlara göre, dünyanın ötesindeki herhangi bir varlık hakkında olumlu ya da olumsuz bir yargıda bulunmaya ya da konuşmaya çalışmak anlamsız bir iş yapmak olacaktır.

Ateizm bir din midir? Kesinlikle hayır. Ateizm bir din değil, dinsizliktir, dinden kurtuluştur, dinden çıkıştır. Dinle ateizm en uzak iki noktadadır. Bu konuda

söylenmiş şu ünlü söz, kısaca her şeyi açıklıyor: "Dinsizlik bir dinse, sağlıklı olmak bir hastalıktır" Eğer ateizmi (yani dine en uzak olanı) din olarak nitelendirecek olursak "din" kelimesi, anlamını, özelliğini yitirecek, içi boşalacaktır. Ateizm bir din ise, dünyada dinsiz insan yoktur. Bu durumda din kelimesi herkes için farklı anlamlara gelir ve ortada tartışılacak bir şey kalmaz. Oysa Ateizm bir din değil, dinden sıyrılıştır.

Dinler tarihi incelendiğinde görülür ki, Ateizm zaman zaman, dönemsel olarak popülarite kazanmış veya kaybetmiştir. Kitleler, dinsel taassubun karanlığından bunaldıkları ve bir aydınlık ihtiyacı hissettikleri dönemlerde, reaksiyon halinde antiteze kayarak, Ateizmin kucağına düşmüşlerdir. Bireyin, böyle marjinal rüzgarların etkisi altında, inanç yelpazesinin bir ucundan diğer ucuna savrulmaması için, ilk önce, Tanrı'nın varlığı veya yokluğu sorusuna yanıt aramak yerine, "Tanrı'ya inanmak yararlı mıdır, zararlı mıdır?" sorusuna kendi vereceği cevabın ayırdına varması yeterlidir. Günümüzün bir çok Ateisti, önce bunu yapmadan, salt, içinde yaşadığı ortamda meydana gelen, ve kaynağında din bulunan tersliklerden şikayet ettiği için Ateisttir.

Tanrı'nın Varlığı Ya da Yokluğunun Bilinemeyeceğini Öne Süren Görüş AGNOSTİSİZM

Bu anlayış Tanrı'nın varlığı karşısında şüpheci bir tavır almaktır. Bu görüş İlkçağda Sofist filozof Protagoras tarafından öne sürülmüştür. Protagoras'a göre, Tanrı'nın duyularla algılanamaması, insanın ömrünün kısa oluşu Tanrı hakkında bilgi edinmeyi engeller.

Agnostisizm resmi olarak ilk defa 1800'lü yılların sonunda ünlü biyolog T. H. Huxley tarafından ortaya atılmıştır. "Bilinmezcilik" olarak da tanımlanır. Agnostisizm, Tanrı'nın varlığının "bilinemez" olduğunu savunur. Dinlerin Tanrı'dan gelmediğini söyler ve dinlerin tanrısını da reddeder ve ancak başka bir Tanrı'nın, bir yaratıcının

varolup olmadığının hiçbir zaman bilinemeyeceğini söyler. Bu bakımdan agnostisizm, kendini, Tanrı kesinlikle vardır diyen Teizmden de, Tanrı kesinlikle yoktur diyen Ateizmden de ayrı tutar.

Agnostisizm, doğrudan Tanrı'yı reddetmemekte, ancak onu bilmenin mümkün olmadığını öne sürmektedir. Tanrı'nın varlığı ya da yokluğu hakkında hiçbir şeyin bilinemeyeceğini, bu sebeple "Tanrı vardır diyemeyiz ve keza Tanrı yoktur da diyemeyiz, zira bilemeyiz." der.

İNANÇ SİSTEMLERİ ARASI İLİŞKİLER

Düşünce tarihinde, Teizm ve sadece belirli çevrelerde etkili olan Ateizm, birbirlerine karşıtlıklarıyla dikkat çeken iki yaklaşımdır.

Bu yaklaşımlardan Teizm, kaynak itibariyle ilâhî olan ve evrenin Tanrı tarafından yaratıldığına inanan üç Semavi dinin, Tanrı kavramını felsefî bir üslûpla dile getirir ve savunur. Ateizm ise, başta ilâhî olmak üzere bütün Tanrı kavramlarını reddeder.

Bu arada, Deizm ve Teizmin, gerekirciliğin [4] varlığını kabul ettiklerini belirtmek gerekir. Ancak aralarındaki temel fark şöyle özetlenebilir :

Deizm; "Tanrı sadece yaratandır. Evreni yarattıktan sonra evrenle ve insanla hiçbir ilişkisi kalmaz. Evren kendi yasalarıyla kendini yönetir ve varlığını devam ettirir" der.

Öte yandan Teizm ise, "Tanrı evreni yasaları ile beraber yaratmakla birlikte, evren varolduğu sürece onu yönetendir de. Yaradılış ve oluş devam ettiğine göre, Tanrı'nın âlemle ilişkisi ve yönetme fiili de devam etmektedir. Gerekircilik yasası ve düzeni, Tanrı'nın kudretinin ve fiillerinin bu âlemdeki yansımasından ibarettir ve bu yansıma da süreklidir." Demektedir. Görüldüğü gibi, Teizmin Deizmden farkı, Teist görüşün Tanrı'nın zat ve sıfatlarını içermesidir.

Tarihsel süreç içinde, Deizm önce en basit tarifiyle, Tanrı tanımazlık olan Ateizme karşı Tanrıcılığın savunusu olarak kullanılmıştır. Daha sonra asıl hedefleri Tanrıcılığı

hakim kılmak olan Kilise teologları, kendi amaçları doğrultusunda Teizmi, özgür düşünce yandaşlarınca benimsenen Deizmden ayırmışlardır.

Metafizik ile ilgilenen çevrelerde önceleri geniş anlamda Teizmle anlamdaş olarak kullanılan Deizm, giderek Ateist bir anlam kazanmış ve ardından da doğal din ile anlamdaş kılınmıştır. Osmanlı çevirilerinde bu fark kavranamamış her iki terim içinde “İlahiyye” sözcüğü kullanılmıştır.

Teizm; Tek Tanrı’nın varlığını kabul ettiği için Politeizmin (Çoktanrıcılık) zıddıdır. Tanrı’nın varlığını kabul etmesi bakımından Ateizme de karşıttır. Tanrı, âlemin üstünde ve onu yarattığı için Panteizmden ayrılır, âlemi hâlâ ve sürekli yönettiği için de Deizmden ayrılır.

Deizm, bir bakıma utangaç bir Ateizmdir. Ünlü bir özdeyişte; "Panteistler tanrıyı işten attı, Deistler tanrıyı emekli etti, Ateistlerde onu öldürdüler." denmiştir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Din unutuldu, unutulacak, bitti, bitecek denilirken, günümüzde hiç beklenmedik bir anda, insanlığın gündeminde en baş sıralara oturuvermiştir. Bundan sonra insanlığın geleceğinde etkin olacak temel faktörlerin en önemlileri, doğru bilgi ve din olacaktır.

Toplumsal boyutta birleştirici çok önemli bir unsur olarak din, insanlık tarihi boyunca, insanlığın doğal akışında daima etkin olmuş; hatta bu akışa ciddi olarak damgasını vurmuştur. Yapılan araştırmalar, tarihte tümüyle dinden uzak bir toplumun mevcut olmadığını; toplumun olduğu her yerde, mutlaka din olgusunun da kendiliğinden varolduğunu ortaya koymuştur. Bugün gelinen noktada, dînin yeniden ön plana çıkmış olması, en azından yakın gelecekte de din olgusunu dışlayarak, ya da görmezlikten gelerek herhangi bir toplumsal yapılanmanın pek mümkün olmayacağını göstermektedir.

İnsan,”oluş” halinde bir varlıktır. İlk hücrelerin oluşumuyla birlikte başlayan bu sürecin ilk aşaması, insanın son nefesini vermesiyle birlikte tamamlanmış olur. İnsanın yaratılış amacı, ömür denilen kısa zaman diliminde, toplum içinde, kendini gerçekleştirmedir. Bu bağlamda din, insan için, insanın kendini gerçekleştirebilmesi için, bir “araç” niteliği taşımaktadır.

Tıpkı akıp giden nehirler gibi, toplumlar da sürekli değişmektedirler. Buna bağlı olarak, insanî olan her şey de, bu değişimden hissesine düşeni almaktadır. İnsanın ürettiği kültür, uygarlık, siyasal yapı ve sonuçta da değerler alanı bile değişmektedir. Dinamik bireylerden meydana gelen toplum da, doğal olarak sürekli değişim içinde evrimleşecektir. Bu değişimin fark edilmesi, sürecin çok yavaş, ya da çok hızlı işlediği dönemlerde, bir hayli güçleşebilmektedir.

Din, çift yönlü kesen bir kılıç gibidir. Doğru anlaşılmadığı zaman, insanları olumsuz yönde etkileyebilir. Doğru din anlayışı ise, ilerleme, gelişme, hatta uygarlık yaratma yolunda motor görevi görür. Bu bağlamda din olgusu, çift yönlü olarak bu değişim sürecinin içindedir. Zaman zaman değişim sürecinin istikametini belirlemekte, hem onu etkilemekte, hem de, değişimden kendisi etkilenmektedir.

Din insanlara temel iletişim kodlarını verir. Bireylerin inanıp inanmaması, dindar olup olmaması bir yana, insanların birbirlerini doğru anlayabilmeleri, büyük ölçüde din hakkındaki doğru bilgiye bağlıdır. Din hakkında doğru bilgi sahibi olmak, mutlaka dindar olmayı gerektirmez. Fiziksel boyutta yaşlanmakta olan dünyamız, bilişim teknolojisindeki süratli gelişim nedeniyle gittikçe küçülmektedir. Eğer, barış içinde yaşamak gibi toplumsal bir amacımız varsa, görüşümüz, ideolojimiz, din anlayışımız ve din konusundaki yorumumuz ne olursa olsun, öncelikle birbirimizi hoş görmeyi ve tolerans göstermeyi öğrenmek zorundayız. Bu ise, insanların birbirlerini doğru anlamalarına bağlıdır. Din, bu konuda bize yardımcı olacaksa, kişisel hesapları bir

kenara bırakıp, din konusunda birey ve toplum olarak doğru bilgi sahibi olmanın yollarını aramak durumundayız.

İslam dininin en kutsal mekânı olan Kâbe etrafındaki insanlar, eğer sadece Kâbe'nin taşına toprağına secde etmiyorlarsa ve eğer o insanlar, 1400 yıl önce Muhammed'in Kâbe'nin içindeki putları kırdığı gibi, binanın taşını toprağını aradan kaldırabilseler, karşılarında görecekleri kendilerine secde eden İnsan – Tanrıları fark etmeleri pek kolay olacaktır. O halde, acaba dinler, "Çıplak kralın giysileri midir?" Umarım, hepimiz hayatımızda hiç olmazsa bir kez, bu soruyu kendi kendimize sorumuşuzdur ve ötesinde umarım ki, hepimizin o soruya verdiği, vicdanımızda saklı bir yanıt vardır...

Theo'nun Kutsal Yolculuğu adlı bir eserde yer alan; "Dinler bir ağacın dalları gibidir. Tek büyük bir ağaç, kökleri tüm yeryüzünün altına dağılmış, dalları gökyüzüne doğru büyümekte ve kabuğuna da yazı yazılabilmektedir." şeklindeki görüş, din olgusuna, doğru yaklaşımın ifadesidir. Hangi ulus ve toplumdan olursak olalım, bu ağacın dalları altında yaşamımızı sürdürmekteyiz. Ağacın dalları ve yaprakları arasından süzülen ışık ve nur'dan yararlanma oranı ve yoğunluğu, bireyin Tanrı'ya bakış açısı, inanç algılaması ve ağacın kabuğuna yazabileceği yazının içeriğine göre değişecektir. Kabuğa oyulacak bu yazılar, sevgiyi, hoşgörüyü, insanlar ve insanlık için ortak amaca yönelik düşünsel boyutta bir birlikteliği içermeli, ağacın içindeki öze ulaşmamızda da bizlere yardımcı olmalıdır.

Düşünsel yönden birbirlerine çok benzeyen ve birbirlerini her boyutta etkilediklerinden şüphe edilmeyen dinler, temel algılayışlar bazında birbirleriyle büyük ölçüde örtüşmelerine rağmen, yetersiz toplum liderleri ve yöneticileri tarafından, ortaya çıkma nedenleri olan ahlâki ve içsel olgunlaşma amaçlarından saptırılarak, kolayca istismar edilen popülist politika malzemeleri ve birer siyasal araç haline dönüşmüşlerdir. Rönesans ve Reformdan sonra dinlerin böyle amaç dışı

kullanımından büyük ölçüde kurtulan Avrupa'da ise, din olgusu sadece ahlâki ve içsel gelişim ve dayanışmayı destekleyen temel bir unsur olarak ele alınabilmektedir. 21. yüzyılın başında, yönetimle, dinin ayrılması ve laisizm denen evrensel düşünce tarzının, başta ulusumuz olmak üzere diğer İslam ülkeleri ve hatta tüm insanlıkça benimsenmesinin zamanının geldiğini düşünmemek elde değildir.

KAYNAKÇA

1. AĞAOĞLU, Murat - Tanrı Kavramının Geçmişten Günümüze Evrimi

2. AKİN, Asım (Prof.Dr.) - Pozitif Düşüncenin Soyağacı, Dinler

3. ECEVİT, Özgür - Teizm ve Deizm

4. GÜRKAN, M. Bülent - Din Felsefesi

5. KÖKDAMAR, Yusuf - Felsefesel ve İnançsal Bazı Terimlerin Anlamları ve Açıklamaları

6. ONAT, Hasan (Prof. Dr.) - Türkiye'de Din Anlayışı, Din Alanında Yeniden Yapılanma

7. SAYGIN, Hasan - Kader ve İrade

8. TOPALOĞLU, Aydın (Dr.) - Ateizm

9. TÖZÜN, Attila - Özgür Düşünce ve İnanç

[1] Kelam: İslâm felsefesinde Tanrı'nın varlığını ve birliğini akıl ve mantık yoluyla kanıtlamak isteyen görüştür.

[2] Transandantal: Transcendence veya transcendency (transandans) kelimesinin “transandantal olma”, transcendental (transandantal) kelimesinin ise “üstün, faik”,

felsefî kullanımda “deneyüstü, tecrübeden üstün olan, fizikötesi, tabiatüstü, doğrudan tecrübeyi aşan ama rasyonel bilgiye karşı olmayan” şeklinde tanımlanır. Transcendent (transandan) kelimesi ise “üstün, faik, insan aklından üstün, sıradan yaşantının sınırlarının ötesine taşan veya onu zorlayan”, Immanuel Kant’ın felsefesindeki kullanımıyla “mümkün olan bütün tecrübe ve bilgilerin ötesinde olan” gibi anlamlarla karşılanmaktadır.

[3] Doğal Din: Aydınlanma felsefesi içinde sayılan düşünürlerden bir kısmı ateist iken, bir kısmı da Tanrı’ya inanmaktadırlar. Ancak ilginç olan, inançlı olan düşünürler de dinin kaynağını “vahiy”de değil “akıl”da ararlar. 18.Yüzyıl Aydınlanma Felsefesinin din görüşünde “akıl dini” yada “doğal din” kavramı öne çıkar ve dini insanin aklında ve doğasında yerleşik inançlar olarak alır. Dolayısıyla bu dinin her insanda her zaman var olduğu iddia edilmektedir

[4] Gerekircilik (Determinizm): Her olayın bir nedeninin olduğu ve aynı nedenlerin, aynı şartlar altında her zaman aynı sonuçları doğurduğunu, dolayısıyla olayların zorunlu ve evrensel kanunlara uyarak ortaya çıktığını kabul eder. Bu görüşe göre, insan, doğa ve sosyal yasaları bilmek, tanımak ve onlara hakim olmakla, zorunluluk alanından özgürlük alanına geçer ki bu da zorunlu-özgürlük diye adlandırılır. Bu durumda, insan doğa ve sosyal yasaları yaratamaz, yok edemez ve değiştiremez, ama onları tanıyıp bilmekle onlardan korunur, zararlı sonuçlarını yararlıya çevirebilir.

Transandan’ın (Mistik Ve Artistik Yaşantıların) Ve Yaratıcılığın Psikolojisi, Psikobiyolojisi & Psikiyatrisi

Yazan: Prof. Dr. Mehmet Kerem Doksat…06.02.2002

Picasso’ya ortada bir masa, üzerinde bir sahne maketi, bir tarafta bir çekiç ve kırılmış bir kol bulunan ünlü Office tablosunun psikanalitik yorumunu yaparlar:

“Bu bir ödipal sıkıntının tezahürüdür. Sahne hayatı, hayat oyununda sıranın sizden oğlunuza geldiğini simgeliyor; Kral Oedipus gibi, o sizi öldürmeden, siz onu çekiçle öldürmek istiyorsunuz fakat yapamıyorsunuz, kolunuz kırık kalıyor”.

Ünlü san’atçı muzipçe gülümser ve cevap verir:

“San’at tabiattan önce gelir. Bunlar sizin fantezileriniz, ben sâdece yaratmak için yaratıyorum”.

GİRİŞ ve TEMEL KAVRAMLAR

Sözlüklere ve ansiklopedilere bakıldığında, transcendence veya transcendency (transandans) kelimesinin “transandantal olma”, transcendental (transandantal) kelimesinin ise “üstün, faik”, felsefî kullanımda “deneyüstü, tecrübeden üstün olan, fizikötesi, tabiatüstü, doğrudan tecrübeyi aşan ama rasyonel bilgiye karşı olmayan” şeklinde tanımlandığı görülmektedir. Transcendent (transandan) kelimesi ise “üstün, faik, insan aklından üstün, sıradan yaşantının sınırlarının ötesine taşan veya onu zorlayan”, Immanuel Kant’ın felsefesindeki kullanımıyla “mümkün olan bütün tecrübe ve bilgilerin ötesinde olan” gibi anlamlarla karşılanmaktadır.

Çağdaş psikoloji kavramının oluşmasında da büyük katkıları olduğunu bildiğimiz Kant, transandantal ve transandan kavramlarının farkını önemle vurgulayarak, felsefenin transandan değil transandantal olması gerektiğini savunmuş, fakat eserlerinde bu iki kavramı zaman zaman kendisi karıştırmıştır.

Türkçe yeni yayınlarda, aşmak kökünden türetilerek, transandans karşılığında aşkınlık, transandan karşılığında aşkın kullanılmakta, transandantal karşılığında da aynı kelimenin istimali ise kavram karmaşasına yol açmaktadır. Ben, bu sebeple, bu makalede söz konusu yabancı kelimelerin Türkçe okunuşlarıyla tefekkür etmeyi tercih ettim.

Creation (yaratılış) kelimesi aynı sözlüklerde ve ansiklopedik kaynaklarda öncelikle dinî anlamda, sonra beşerî plânda izah edilmektedir.

Creativity (yaratıcılık) ise hem bu bağlamda, hem de artistik ve bilimsel anlamlarıyla anlatılmaktadır. Gerek Tevrat'ta, gerekse Kur'an'da Allah'ın insanı kendi ruhundan üfleyerek yarattığı söylenmekte, İncil'de de "Tanrı Ruh'tur" ifadesi yer almaktadır.

Kur'an'da, İnsanoğlunun ruhun ne demek olduğunu kavrayamayacağı açıkça ifade edilmekte, üç büyük dinde de Ruh ve Tanrı mefhumları (notions) son derecede iç içe anılmaktadır. Hakikî ve tek yaratıcının Tanrı, İslâmî ifadeyle Allah olduğu, yaratma "becerisinin" sâdece onun için düşünülebileceğini öne süren bâzı kişiler, insanoğlu için bu terimlerin kullanılmaması gerektiğini vurgulamakta, bâzısı bunun "günah" olacağını dahi iddia etmektedir.

Halbuki, adını ne koyarsak koyalım, eğer bir ulu yönetici varsa ve zâten her şeyi o yaratıyorsa, gene onun bir mahlûku (yaratığı) ve, üstelik de, en şereflisi (malûm, insandan "eşref-i mahlûkat" diye bahsedilir) olan insan için yaratmak fiilini kullanmanın hatâlı olması fikri kendi içerisinde çelişiktir.

Yerine kullanılacak başka bir kelime olmadığına göre, insan için "yaratıcı" ve "yaratma" terimlerini kullanmanın ne dinî ne de mantıkî bir mahzurunun olmadığı kanaâtindeyim. Ben, bu sebeple, bu makalede söz konusu yabancı terimlerin karşılığı olan Türkçe kelimelerle tefekkür etmeyi tercih ettim.

Andreasen, yaratıcılık sürecini dört ana başlık altında inceler:

1) Gerçeklikten kopma ve farklı bir ruh hâline girme;

2) Kendisini bir ilham perisinin tesiri altındaymış gibi hissederek, yaratıcılık esnâsında âdeta bir kendinden geçme, bir nev'î transa girme;

3) Çoğu san'atçının "yürürken bile kafam hep meşgûldür" gibi cümlelerle ifade ettikleri bir zihin yapısına sahip olmaları;

4) Gene çoğu san'atçının "Sanki ben görünmez olup her şeye tepeden, dışarıdan bakabiliyorum" gibi cümlelerle ifade ettikleri yaşantılarının olması.

Yazarlar, ressamlar, şâirler, besteciler ve diğer san'atçılar, yaratma sürecine girerken, gerçeklikten uzaklaştıklarını hissettikleri bir ruh hâline girmektedirler.

Bu üstün konsantrasyon, kendinden geçme hâliyle mistiklerin vecd yaşantıları, fenomenolojik açıdan büyük benzerlik göstermektedir. Psikiyatrik bir perspektifle konuya bakılacak olursa, bunlar tamamen dissosiyatif yaşantılardır. Patolojik dissosiyasyondan en önemli farkları da, "bu dissosiyasyonların assosiyasyonla sonuçlanmasıdır".

Başka bir ifâdeyle, yaratıcı dissosiyasyon bir finaliteye, hattâ teleolojiye sâhiptir ve bir eserin ortaya çıkmasıyla nihayet bulur. Yaratıcılık akılcı-mantıksal bir süreç değildir.

Her ne kadar bir eserin ortaya çıkarılmasında çeşitli kognitif süreçlerin rol oynadığı âşikârsa da, yaratılan ürünün özünde şuurlu bir plân yatmamaktadır.

İlham gelmesi basit ve somut bir kavramdan (concept) veya metafordan öte bir mefhumdur (notion).

Pek çok san'atçı eserlerini "onun nereden geldiğini bilmiyorum, bir anda buluverdim, sanki kendiliğinden ortaya çıktı" gibi ifâdelerle tasvir eder. Tabiî, bu da, tamamen şuur dışı düşüncelerin ve intrapsişik süreçlerin sonunda oluşmaktadır.

Yaratıcı kişilerin zihinleri kolayca çeşitli fikirlerin ve düşüncelerin baskınına uğrar ve sansürleri de pek kuvvetli değildir. Muhtemeldir ki yaratıcı insanların retiküler aktive edici sistem, talamus ve singülat girus gibi orta hat yapılarınca düzenlenen dikkatle

ilgili (attentional) süreçleri kalitatif ve/veya kantitatif açılardan diğer insanlardan farklılıklar arz etmektedir.

Klâsik kognitif psikoloji terimleriyle ifade edecek olursak, "filtre edici mekanizmaları" defektif veya farklıdır. Şekillenmemiş ve fragmante durumdaki fikirlere fazla açıktırlar, daldan dala atlarmış izlenimi bırakırlar; duyusal ve duygusal yaşantıları diğer insanlardan daha şiddetli ve fırtınalıdır. Yaratıcı insanlar kolay ve sık olarak gerçeklik duygularında değişme ve farklılaşma, olup bitenlere tepeden bakma hissine kapılırlar. Bu yabancılaşma (alienation), uzaklaşma hâli onların sıra dışı çağrışımlar, gözlemler ve sentezler yapmalarına, dolayısıyla da yaratıcılıklarını kullanmalarına imkân tanır.

Yaratıcı İnsanların Kişilik Özellikleri

Yaratıcı insanların ortak kişilik özelliklerinin başında maceraperestlik, isyankârlık, bireyselcilik, oyunculuk, sâdelik ve inatçılık sayılabilir.

Toplumsal kurallarla, kendilerine bir şeyler empoze edilmesiyle araları pek hoş değildir ve gelenekleri zorlayıcı araştırmalara, davranışlara eğilimlidirler. Bütün bunlara karşılık, gerek kendi iç dünyalarında yaşadıklarına gerekse dış âlemden gelen uyaranlara karşı hassasiyetleri de fazladır.

Hem sınırları zorlama, hem de aşırı hassas olmak onları acı çekmeye, üzülmeye yatkın kılar. Kafalarına koydukları şey için son derecede inatçı davranabilirler. Mâceraperest ve isyankâr yönleri oyuncu taraflarıyla birleşerek, kendilerine has bir eğlenme anlayışı, "dalga geçme" eğilimi ortaya çıkarır. İnatçılıkları tipik ve şiddetlidir; bu sebeple sık sık engellenir veya reddedilirler, gene de ısrarla konunun üstüne giderler; bâzen hayatlarının tek amacı san'atları hâline gelebilir -ki, bu tarafları onları sâde (yalın) kılar.

Kognitif açıdan ego sınırlarının çok net olmaması, entellektüel açıklık, büyük bir meraklılık ve konsantrasyon yeteneği, obsesiflik, mükemmeliyetçilik, ürünleri istedikleri gibi oluncaya kadar bıkıp usanmadan kılı kırk yarmak, yorulmak ve durmak bilmemek tipik özellikleri arasındadır. Bunlar da yaratıcı insanları duygu durumu oynamalarına yatkın kılar. Genel olarak dünyaya peşin hükümsüz yaklaşırlar. Sıradan insanlara ters gelen bu tavırları yabancılaşma ve yalnızlık duygularını körükler. İdrak ve enformasyon konularında kesin ve belirgin standartlarının olmaması kimlik sınırlarında flûlaşmaya, yâni ego sınırlarında silinmeye yatkınlık yaratır. Aşırı meraklı, mütecessis tavırları yüzünden kolaylıkla tabuları, yasakları ve günahları sorgulayıp diğer insanların tepkilerini üzerlerine çekebilirler. Bütün bu özellikler, klinik-deskriptif psikiyatri bağlamında, DSM-IV'de B Kümesi Kişilik Yapıları arasında ele alınan Borderline ve Narsisist Kişilikler'in tanı kriterleri yanısıra, Duygudurumu Bozuklukları ile, özellikle de Siklotimi ve Bipolar-2 Bozukluk'la yakınlık göstermektedir. Depresyon veya melânkoliyle artistik yaratıcılık arasındaki ilişki çok uzun zamandır dikkat çekmekte, özellikle bipolarite üzerinde durulmaktadır. Yaratıcı deha ile "delilik" arasındaki sınırın inceliği, hattâ flûluğu pek çok bilimsel veya edebî tartışmaya konu olmuştur. Eski Yunanistan'da delilik ve yaratıcılık arasında bağlantı kuruluyordu;

Rönesans'ın "nev-i şahsına münhasır" yaratıcı kişileri, Romantik Çağ'ın entrospektif ve duygusal şâirleri, ressamları ve bestecileri, Modern Çağ'ın "deli dâhileri" ve melânkolik san'atçıları meşhurdur. Bâzı yazarlar bu bağlantıyı izah etmek için psikanalitik teoriyi kullanmışlardır. Mistik, spiritüel ve artistik yaşantıların iç içeliği çok eskiden beri bilinmekte ve çağdaş çalışmalarda da üzerlerinde çok durulmaktadır.

Resim tarihinin belki de en ünlü melânkoli tablosu Albert Dürer'in 1514'de çizdiği Melencolia I'dir: Sembollerle ve allegorilerle dolu bu resimde kanatlı Melencolia hareketsiz bir şekilde ve keder içerisinde oturmakta, başı sıkılmış yumruğunun

üzerinde, gözlerini sâbit bir yere dikmiş, saçları darmadağınık, kaftanı buruş buruş olmuş, öylece durmaktadır. Etrâfı yaratıcılıkla ilgili sembollerle doludur ama Tanrı'yla arasındaki yarışmanın mukadder mağlûbiyetinin idrakında olarak, insan yaratıcılığının trajik kaybından muzdariptir. Panofsky buna "bir ressamın melânkolisi" adını vererek, deha ile keder ve ümitsizliğin paradoksal beraberliğini vurgulamıştır. Mistik ve artistik unsurların iç içeliği hemen dikkati çekmektedir.

Yaratıcılık kavramının hem ilâhî, hem de artistik cepheleri İncil'deki şu cümlelerde ifade bulur: "Başlangıçta söz (kelâm) vardı, Ve söz Tanrı ile beraberdi, Ve söz Tanrı idi" (John i.1, 2).

Hayat Ve Sevgi

Yazan: Halit Yıldırım...11.01.2002

"İnsan her yaşta çocuk gibidir. Başı daima sevgiden bir yastık arar." La Rochfoucauld

Gerçek Sevgi, yayılan ışığa benzer. Güneş gibi, iyiyi ve kötüyü, haklıyı ve haksızı ayırt etmeksizin aydınlatır.

İnsanlar tarih boyunca devamlı bir düzen arayışı içinde olmuşlardır. Ancak, bir kısmının düzen dediği husus diğerleri için kargaşa olmuştur. Bu, bugün de böyledir, yarın da böyle olacaktır. Bu bakımdan birey olarak görevimiz, insanlara bir sistem dayatmayıp, karşıt görüşlü insanlar arasında parelellikleri yakalamak, ayrılıkçılğı arka plana atarak sevgi bağlarını güçlendirmektir. Dünyanın değişen değerleri arasındaki değişmeyecek tek şey Sevgidir.

Yaşamı, doğumla başlayan süreçte, önümüze bir varış noktası olarak konulan ölüme karşı bir direnme olayı gibi algıladığımızda; yaşam, bir eylemden çok bir düşünce akışı olayıdır. Bu şekildeki bir düşünceye başlangıç noktasında yaşam, bir zaferler, başarılar, üstünlük gösterme dizisi değil, bir mücadeleler, çatışmalar,

iletişimsizlikler, anlaşmazlıklar ortamıdır. Oysa sevginin ne başarı ile ne de çatışma ile ilgisi vardır? Çünkü o, kesintisiz mutluluk aracıdır.

Sevgi Kavramına İlişkin Açıklamalar

Tarih boyunca sevgi kavramın sayısız tanımı yapılmış, ancak hiçbiri bu kavramı tam olarak anlatamamıştır. Gönülden bağlanmayı sağlayan bu üstün bireysel duyguyu kısaca tanımlamak onu sınırlamak demek olacaktı. Başlangıçta, sevgi sözcüğüne ilişkin tarifleri çoğaltarak çalışmama başlamak istedim. Ancak, sonra bu tanımları herkesin kendine bırakmanın daha uygun olacağını değerlendirdim.

İnsan yaratıcı bir varlıktır. Yaratma duygusu her zaman beraberinde bir tatmin ve haz duygusunu da getirir. İnsanı obje, yaratıcılık ve yaratmayı da amaç kabul edersek; insanı bu amaca ulaştıran araç da sevgidir. İnsan sevgi ile yükselir ve ancak sevgi ile yaratır. Sevgi yaratıcı ve yapıcıdır. Sevginin dünyamızda yeşerip gelişebilmesi için üç aşamanın varlığı söz konusudur.

1. Kendini Sevme: İnsan ilk yaratılıcığı kendi üzerinde sergilemeli, kendi kişiliğini şekillendirmeli ve kendini tanımalıdır. Böylece insanoğlu, önce en birinci obje olan kendisine sevgi ile yaklaşmayı becerebilmelidir. Kendini seven, kendisine sevgiyle yaklaşan insan kendini daha iyi tanıyıp, eksikliklerini gidermeye, daha iyi olmaya çalışacaktır. Ayrıca kendine karşı acımasız olmayıp, hoş görülü ve bağışlayıcı da olacaktır.

2. Başkalarını Sevme: Kendisi sevgi ile güçlenen insan, çevresindeki diğer insanlara birşeyler verebilmek, onların yaradılışlarına katkıda bulunmak, onlara sevgi vermek ister. Böylece, Başkalarını Tanıma aşamasına gelinir. Çünkü başkalarını sevmek, onları tanımaya başlamakla ilk hızını alır. Tanımadan sevemeyiz, tanıdıkça severiz, tanımak için ise, ilgi göstermek, anlamaya çalışmak ilk koşuldur. Unutulmamalıdır ki, Sevgi, bilgi gibidir. Vermekle, paylaşılmakla tükenmez. Nasıl bilgi bizde varsa ve başkalarına öğretmekle yok olmayacaksa, sevgi de bizde olduğu sürece, başkalarına

vermekle tükenmez. Bununla birlikte, yaşamımızda vereni mağrur, alanı mahcup etmeyen tek olgu Sevgidir. Kendinden emin olmayan insan, sevgiyi kendisinde değil, karşısındakinden bekler.

3. Paylaşılan Sevgiye Erişmek: Sevgiyle dolu, güçlü, yaratıcı ve yapıcı nitelikteki insanlar, başkalarına da aynı sevecenlikle ve vericilike yaklaşıp ellerini uzattıkça, uzanan ellerin yolları kesişecek, insanlar sevgilerine karşılık beklemedikleri halde kendilerine de aynı duygularla bakan insanların varlığı ve çokluğu nedeniyle ihtiyaçları olan sevgiyi fazlasıyla alabileceklerdir. Bu sevgiye, insanları birbirlerine çeken kuvvet de diyebiliriz. Böylece sevgi veren, verdiğinden de fazlasını alabilen insanların yaşadığı sevgi dolu bir dünyanın oluştuğunu bütün varlığımızla hissedebiliriz.

Çoğumuz sanki sevgiyi öğrenmemiş gibi davranmayı sürdürürüz. Oysa sevgi, çoğu kez her insanın içinde hareketsiz yatar ve tüm güzellikleriyle çiçek açmak üzere esrarlı bir dönemi bekler. Bazıları bunu ömürlerinin sonuna dek beklerler. Çoğumuz yaşamımızı sevgiyi aramakla, sevginin içinde yaşamaya ve onu bulmadan ölmemeye çabalamakla geçirdiğimiz gerçeği ile yüz yüze kalmayı reddeder gibi görünürüz.

Sevgi, Prof. Leo Buscaglia'ya göre, bir garanti olmadan kendimize yüklenimde bulunmak, karşı kişide bizim sevgimizle sevgisinin oluşacağı umuduyla kendimizi tümüyle vermek, bir şeyler beklememek, paylaşmaktır. Sevgi bir ayna gibidir. Bir kişiyi sevdiğinizde o kişi sizin aynanız, siz de onun aynası olursunuz... Bu aynalar bir diğerinizin sevgisini yansıtırken sizler de sonsuzluğu görürsünüz. (Buscaglia’nın, üniversitede verdiği sevgi dersinde, sınıfındaki bir öğrencisinin onu etkileyen bir tanımlaması)

Sevginin üç temel unsuru mevcuttur.

1. Sevginin etken yapısında almaktan önce vermek vardır. Ancak kişi sahip olmadığı şeyi veremez. Sevgiyi verebilmek ve paylaşımda bulunabilmek için sevgiye sahip olmak gerekmektedir.

2. İkinci unsur ise İlgidir. (Seven kişinin sevdiğine duyduğu ilgi). Bunu sevmenin eylemi olarak da algılayabiliriz. İlginin varlığı, sevginin de varlığına delildir. Kişiler uğruna emek harcadığı şeyleri sever, sevdikleri için emek harcarlar.

3. Sorumluluk, Saygı ve Bilgi, beraberce sevginin diğer bir unsurudur. (Bir insandan sorumlu olduğunu hissetmek, onu olduğu gibi görebilmek ve o insanı bilmeye, tanımaya çalışmak diye tanımlanabilir.)

Sevme isteği, sevmek değildir. Sevgi, yaptıklarıyla belli olur. Sevgi bir irade olayıdır, yani sevgide hem niyet vardır hem de eylem. Çocukluğumuzdan beri herhangi bir çaba hacayışımızda bir ödün beklememiz bize öğretilmiştir. Eğer bir yerde çalışırsak uygun bir ücret bekler, bunu alamazsak işten ayrılırız. Bir yere bitki veya ağaç dikersek ondan çiçek veya meyve vermesini bekleriz. Vermezlerse söker atarız. Bir işe zamanımızı ayırırsak bir sevinç ya da övgü bekler, bu olmazsa o işi yeniden yapmaya karşı çıkarız. Gerçekte ortaya konan ödünler çoğu kez öğrenmenin itici gücü olur. Oysa sevgi böyle değildir. Yalnızca sevgiyi bir beklentimiz olmadan veririz. Örneğin, sevdiğimiz kişinin de karşılık olarak sizi sevmesine ısrar edemezsiniz. Bu düşünce yapısı anlamsız olur ve mizah sayfalarını süsler. Bununla birlikte bilinçsiz olarak çoğu kişinin yaptığı budur. Eğer gerçekten seversek bu durumda sevgimizin karşılık göreceğine inanmak, güvenmek, umut vermek ve bu fikri benimsemekten başka seçeneğimiz kalmaz.

Sevgi, dostluğun bağı ve toplumsal birliğin temelidir. Kötülükleri, çekişmeleri, çatışmaları, kini, kıskançlığı, bencilliği, umursamazlığı giderir. Ancak insan, yaratılışında sevgi dolu oluşuna karşın, yaşamı boyunca karşılaştığı çeşitli olay, etmen ve olguların etkisi altında kalarak, başkalarından almayı beklediği sevgiyi,

onlardan esirgemeye yönelebilir. Bu durum, insanların genelde vermekten çok alma eğiliminde bulunmalarından kaynaklanır. Sevginin önemini ve değerini anlayamayan bir insan bunu kötüye kullanınca, bir diğeri sevgisini esirgemeye başlar. Sevgi hakkında bütün yanlış kavramların en güçlü ve yaygın olanı, "aşık olma" nın sevgiye eşit olduğu ya da en azından sevginin temel taşlarından biri olduğu inancıdır. Bir insan aşık olduğunda, hissettikleri "onu seviyorum" şeklinde olabilir. Ancak burada iki sorun kendini gösterir.

Birincisi, aşık olma deneyiminin özellikle cinsellikle ilgili erotik bir deneyim olmasıdır. Çocuklarımızı derin bir sevgiyle sevdiğimiz halde onlara aşık olamayız. Onları çok beğensek ve ilgilensek de aynı cinsten arkadaşlarımıza (istisnalar hariç!) da aşık olmayız.

İkinci sorun, aşık olma durumunun eninde sonunda geçici bir durum olmasıdır. Kime aşık olursak olalım, bu ilişki yeterince devam ederse, genelde er ya da geç ilişki sona erer. Bunun sonucunda, aşık olduğumuz kişiyi sevmekten vaz geçebiliriz. Romantizm'in açan çiçeği bir gün mutlaka solabilir.

Aşık olunca, hissetiğimiz subjektif sevgi aslında bir illizyondur. Bir çiftin arasındaki aşk bittikten sonra, ancak gerçekten sevmeye başlayabileceklerini söylemekle, gerçek sevginin köklerinin aşkta yatmadığı belirtilir. Tam tersine, gerçek sevgi çoğu kez, aşk duygusunun olmadığı bir ortamda, yani aşık olmadığımız halde sevgiyle davrandığımız zaman doğar.

Aşık olmak, insanın sınırlarını genişletmesi değil, geçici olarak sınırlarını kaldırması, onları çökertmesidir. İnsanın sınırlarını genişletmesi çaba ister; aşık olmak ise çaba gerektirmez. Tembel ve disiplinsiz kişiler de enerjik ve amaçlı kişiler kadar aşık olabilirler. Aşık olmayı, aslında başka konularda çok daha algılayıcı ve yönlendirici olan aklımızı karıştırıp, gözümüzü boyayarak bizi evlenme tuzağına düşürmek için genlerimizin bize oynadığı bir oyun olarak değerlendirmek olasıdır.

Aşık olmak, nisbeten çabasız gerçekleştiği için gerçek sevgi değildir ve bütünüyle iradi ya da tercihsel bir eylem de değildir; insan neslinin devamına yardımcı olur ama onun gelişimine ya da ruhsal gelişimine yönelik değildir; sevgiye oldukça yakın bir duygudur.

Şişman olan çocuklarına daha çok yemek yedirmeye uğraşan anneler, oğullarına odalar dolusu oyuncak ve kızlarına dolaplar dolusu giysiler alan babalar; bir sınır koymayan ve çocukların hiç bir arzusunu reddetmeyen ana babalar… Sevgi yalnızca vermek değildir; akıllıca, sağduyulu ve mantıklı bir biçimde vermek ve bazen de vermemektir. Sevgi, mantıklı övgü, mantıklı eleştiri demektir.

Özel yaşamımızda Sevgi ölçüsünde bereketli başka bir duygu yoktur. Çünkü, kişi sevgisinden; arzu, düşünce, irade, eylem gibi pek çok şey doğar, ancak sevgiden doğduğunu değerlendirdiğimiz bu olguların hepsini sevgi olarak betimleyemeyiz. Sevdiğimiz şeyi şu veya bu şekilde arzu ederiz ama, sevmediğimiz pek çok şeyi, bizi duygusal bakımdan ilgilendirmeyen şeyleri de arzu ederiz. İyi bir şarabı arzu etmek onu sevmek anlamına gelmez. Bir esrar tutkunu, zararlı etkileri yönünden ondan nefret eder ama, gene de arzular. Bir şeyi arzu etmek, onu sevmek anlamına gelmez. Ancak, arzular doyurulur doyurulmaz söner. Oysa, sevgi sonsuza dek doyumsuz kalır. Arzunun edilgen bir özelliği olup, bir şey arzu edildiğinde, arzu edilen şey ve nesne bize doğru gelir. Sevgi ise arzunun tersidir. Çünkü, sevgi baştan sona etkinliktir. Arzunun tersine biz, sevdiğimiz nesneye doğru gideriz , o bize doğru gelmez. Bu, belki de doğanın, insana, kendisinin dışına çıkıp başka bir nesneye yönelme olanağını tanıdığı en yüce etkinliktir Sevgi.

Özetle, Sevgi merkezkaçtır, sevilene doğru gerçek bir ilerleyiştir, süreklidir ve akışkandır.

Eğer kendimizi sevemiyorsak, başkalarını da sevemez ve onların birbirlerini sevmelerine dayanamayız. Kendi benliğimize sevecenlikle yaklaşamıyorsak, bir başkasında böyle bir davranış biçimi gördüğünüzde içerlememiz olasıdır.

Ancak kendimize karşı şevkatle davranabildiğimiz zaman, kendini sevebilmenin ne olduğunu anlayabilir, bu ritmi yakalayabiliriz. Sonra sevgi ve şevkate umutsuzca ihtiyaç duyan başka insanlara bakabilir ve onlara sevgi ve şevkat göstermekten mutluluk duyabiliriz; büyüklük taslamazsak, gerçekten mutluluk duyabiliriz. Bu ruhun enerjisidir. Bu, ruhun algılayış biçimidir.

"Mutlak Gücün Yolu" adlı eserinde "Gary ZUKAV" bu algılayış için:" Her kişilik, frekansı ya da güçsüz yönleri kendisininkine benzeyen bilinçlere sahip kişilikleri kendisine çeker. Öfke frekansı öfke frekansını, açgözlülük açgözlülüğü çeker ve bu böylece sürüp gider. Bu çekim yasasıdır. Sevginin sevgiyi çektiği gibi, olumsuzluk da olumsuzluğu çeker. Onun için, kızgın bir insanın dünyası kızgın insanlarla, açgözlü bir insanın dünyası da açgözlü insanlarla doludur ve sevgi dolu bir insan, sevgi dolu insanların dünyasında yaşar" demektedir.

Bu bağlamda; bireysel gelişim ögesinin bir kesitini çıkarmak gerekirse; iç içe iki daireyi kapsayan bir şekilden bahsedebiliriz.

İç Daire: Daha küçük olup, koşulsuz sevgi çemberi olarak betimleyebileceğimiz bu alanda, kalp kırmamak, hak yememek, hoşgörülü, onurlu, alçak gönüllü ve merhametli olmak gibi pozitif unsurlar yer alır.

Dış çemberde ise, nefret, inat, hırs, bağımlılık, kin ve kızgınlık gibi negatif unsurlar bulunur.

İçteki çember, dış çembere doğru sürekli yayılma eğiliminde olup, bir başka deyişle, iç çember dış çembere yaklaştığı oranda gelişim düzeyimiz yükselecektir. Bu

çemberlerin birbiri üzerine tam örtüşmesi, çakışması durumunda ise, negatif unsurlar ortadan kalkacağından, "mükemmellik"kavramına ulaşabiliriz.

Aslında Dünya ve Evrenimiz mükemmellikten yoksun değildir. İsa'nın vurguladığı şekliyle;"Tüm günahlar bağışlanmayı, tüm çocuklar gelişme ve olgunlaşmayı, tüm olgunlar ölümü, tüm ölenler de "sonsuz yaşamı" kendi içinde taşır..."

O halde koşusuz sevgi her şeyin öz'üdür. Richard BACH'ın vurguladığı sözcüklerin anlamını da göz önünde bulunduralım; "Gereksinme duyduğum şey, başkalarının beni daha çok sevmesi değil, benim onları daha çok sevmemdir." diyebilmektedir.

Gerçek, koşulsuz sevgi, duyarak, düşünerek, anlayarak verilen ve aynı şekilde alınan bir sevgidir. Sevginin hiçbir karşılığı beklenmez. Özden öze ve içten içe uzanan böylesine bir sevgi, güzellikleri oluşturur.

Koşulsuz sevgi, beyazın renklerle ilişkisidir. Çoğumuz, beyazı, renk yokluğu olarak algılarız. Beyaz, varolan tüm renklerin bileşimidir. Sevgi de öyle. Sevgi, duyguların (nefret, kızgınlık, şevhet, kıskançlık, şüphe) yokluğu değil, tüm duyguların bileşimidir. Ruhun koşulsuz sevgiyi deneyimlemesi için, her insani duyguyu deneyimlemesi gerekir.

Gerçek, koşulsuz sevgi, yalnızca öz eleştirisini yapabilen bilgili ve olgun kişilere özgü bir yetenek de değildir. Bilgisizlik ve bağnazlık içinde yaşayanlar, batıl inançlara ve dogmalara saplanmış olanlar da sevgi oluşturabilirler. Fakat onların sevgisi ya içtepisel (bilinçdışı) ya da fanatiktir. Böylesine bir sevgi, kişilere, insanlar arasında ayırım yapma ve ayrıcalık gütme eğilimi getirir. Bu da sevginin sınırlı kalması, ön yargılara ve koşullara bağlanması demektir. İnsan sevgisinin, hele "insanlık sevgisi"nin yüceliği, ön yargılardan arınmış ve koşulsuz olmasındadır.

Sevgi, bireysel ve toplumsal ilişkilerde dostluk ve kardeşliğin harcı (birleştirici katkı maddesi) olup, nasıl ki doğa, kendi yasalarıyla uyumlu bir mükemmellik düzeni

içinde işlevini yürütürse, insan yaşamındaki mutluluk kaynağı ve göstergesinin şaşmaz düzen de insan sevgisidir.

İnsanlarda hücreler - organların çalışması sonucu hücre ve vücut düzeyinde biyo-elektrik akım ve yükü ortaya çıkar. Bu biyo-elektrik akım yükünü elektro aletleri ile saptayabiliriz. İndükleme yoluyla ortaya çıkan bu akımı dokunmatik TV. ve diger ev aletlerini açar-kapatırken kullanır, hisseder, gece yün giysilerimizi çıkarırıken kıvılcımlar halinde görebiliriz. Madeni bir cisme dokununca vücuttan madene geçen, hissedilen elektirik yükünün insanda yaptığı fizyolojik değişiklikler vardır. Örneğin: Romatizma ağrılarından kurtulmak için ele ve ayağa takılan bakır ve manyetik bilezikler, bazı hastalıklarda uygulanan akupuntur, sinirliliği ve stresi atma için zaman zaman insanların kendini topraklaması, yalınayak gezme veya toprak hatlı ayakkabı kullanma gibi.

İnsanların birbirlerini sevmesinin ancak bu biyo-enerji yükünün dengelenmesiyle oluşacağına dair düşünceler ağırlık kazanmaktadır. Çoğu kez, aynı biyo-elektrik yükü taşıyan kişiler hemen birbirlerini sever ve birbirlerine çabuk ısınırlar. Biyo-elektrik yükü farklı kişiler de bunu el sıkışarak veya kucaklaşarak dengeleyebilirler.

Sevgi - Korku - Nefret İlişkisi

Tüm bilinç ve bilinçaltında oluşan ve depolanan düşüncelerimiz ve duygularımız, sevgi ya da korku kaynaklı olup, bu iki temel unsurla beslenir. Başka bir deyişle, her şey eninde sonunda bu iki duygudan birinin çevresinde oluşur. En sonunda sadece tek bir duygu vardır o da "Sevgidir." Korku bile sevginin ürünüdür. Etkin bir şekilde kullanıldığında sevgiyi ifade eder.

Günlük yaşamda sınırlı sayıdaki iç yaşantı "duygu" olarak betimlenir. Duygular ve düşünceler, aslında ayrılmaz bir bütün olmasına karşın sözel ifadelerimizde, bu iki faktörden biri ön plana çıkar. Örneğin, bir toplantıda "uzun süre oturmak insanı

sıkar" denildiğinde, daha çok düşünce ifade edilmiş olur. Eğer "ben oturmaktan sıkıldım" denirse, duygu ifade edilmiş olur.

Duygular katmanlar halindedir. Genellikle bu katmanlarda sıra:

Nefretin altında öfke, öfkenin altında hayal kırıklığı, hayal kırıklığının altında incinme, incinmenin altında ise korku vardır. Duygular ifade edilirken genelde bu sıra izlenir. "Senden nefret ediyorum" diye başlanan cümle, "Korkuyorum. Seni kaybetmek istemiyorum ve ne yapacağımı bilmiyorum" ile biter. Sevgi gerçekten öldüğünde, istenildiği zaman tekrar canlanamaz. Ama sadece bir nefret bulutuyla kaplanmışsa, nefret dağıldığında, sevgi tekrar ışıldayabilir. Bu konuda Indra GANDI'nin bir özdeyişi bu kavramla da örtüşmektedir: "Sıkılmış bir yumrukla, kimseyle tokalaşamazsınız."

Yaşamımızda, duygularımızı fark etmek ve ifade edebilmek önemli olması gerekirken, bunu gerçekleştirmede genelde zorlanırız. Özellikle erkekler ve otorite konumundaki bireyler ve yöneticiler. Ör: Babalar ve otorite konumundaki bireyler, duygularını ifade ederler ama olumsuz duygularını ve öfkelerini... Olumlu duygularını ve sevgi sözcükleriyle ifade edebileği duygularını, takdirlerini sıklıkla ifade etmekten kaçınırlar.

Sosyal ortamlarda sevgiyi ve korkuyu ifade etmek statüsü düşük, öfke ifade etmek ise statüsü yüksek bir davranış şekli olarak algılanır. Eğer erkekseniz, sevginizi ve korkunuzu açıkça ifade ederseniz ayıp olur, statünüz düşer; ama öfkenizi açıkça ifade ederseniz ayıp olmaz, tam tersine otoriteniz güçlenir. Muhtemelen de bu nedenle aile ortamında, öfkeyi ifade etmek babalara, sevgiyi ve korkuyu ifade etmek annelere özgü davranış şekli sayılır. Doğrusu bu mudur acaba? Hayır. Babalar ve iş hayatında da amirler ve yöneticiler, olumlu duygularını ve sevgilerini saklamaları konusunda genlerinin kendilerine yönelik taleplerini, aynen yerine getirmek zorunda değildir. Kendilerini eğiterek, öfke dışındaki duygularını da rahatça ifade etmeyi ve

bunu bir statü koruma aracı olmaktan çıkarmalarını öğrendiklerinde, toplum olarak ilerlememiz hızlanacaktır.

“Mantıklı düşünceler geminin dümeni, duygular ise geminin yakıtıdır.” Bu dünyada, kısa veya uzun bir yolculuğa çıkabilmek ve yolculuğu sürdürebilmek için yakıta (duygulara) gereksinimimiz vardır; duygularımız motivasyonumuzun kaynağıdır. Belirli hedeflere ulaşabilmek için de dümene (düşünceye) gerek duyarız. Ve şüphesiz, yakıt ile dümen (duygu ile düşünce) arasında da uyumlu bir koordinasyon gereklidir.

Sevgi, doğal bir duygudur. Sınırsız ve koşulsuz; açıkça ve utanmadan; normal ve doğal olarak sevginin ifade edildiği bir ortamda büyüyen her çocuk sevmenin ve sevilmenin hazzını yaşar. Ama koşullara bağlanan kurallarla, yasaklarla sınırlanan çarpıltılmış sevgi, kontrol ve manipülasyon aracına dönüşür, doğallığını yitirir.

Doğal sevginin ifade edilmesinin yanlış, ayıp, günah, kötü olduğu öğretilen çocukların, yetişkin olduklarında sevme ve sevilme konusunda cimri davranıp, sosyal çevreye uyumda güçlük çekecekleri yadsınmaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yönüyle sürekli bastırılan sevgi, sahip olma duygusuna dönüşür. Sahip olama duygusu ise doğal olmayan bir duygudur.

Çoğumuz, anne-baba sevgisininin ne olduğu hakkında gereken bilgeliği, anlayışı ve sabrı ancak anne-baba olma yıllarını geride bıraktıktan sonra kazanabilmekteyiz.

Neden iki kar tanesi birbirine benzemez, biliyor muyuz? Çünkü aynı olması olası değildir. “Yaratılan” şey “kopya” değildir ve sadece Yaratıcı yaratabilir. Bu yüzden iki kar tanesi benzemez, iki ilişki birbirine benzemez, hiç bir şeyin ikisi(insanoğlundaki ikiz çocuklar bile) tıpatıp aynı olamaz. Evren ve içinde olan her şey tektir. Bu bağlamda, bir kişiye gösterdiğimiz sevgiyi aynen bir başkasına gösteremeyiz.

Düşüncelerimizi, söz ve davranışlarımızı, tepkilerimizi asla kopyalayamayız. Tıpkı, bu duyguları hissettiğimiz kişinin de sevgisini de kopyalayamayacağı gibi...

Sevgi sözcüğünün karşıtı olan nefret ise, yiyeceklerden aldığımız tadı bile kaçırır. İncil şöyle seslenir:"Sevginin olduğu yerdeki bir ot yemeği, nefretin olduğu yerdeki bir et yemeğinden daha iyidir." Bu sözcük hakkında daha içerikli bir açıklamaya gerek var mı?

Erich Fromm ve diğer yazarların da üzerinde durdukları gibi bizi toplumumuzda sevmeyi öğretmekten alıkoyan unsurlardan en belirgini bizim "pazar eğilimimizdir". Biz sevgiyi satın almak ve satmak için kullanırız. Bunun bir kanıtı birçok anne-babanın çocuklarına bakmalarına karşılık ondan sevgi beklemeleridir. Doğal olarak eğer anne-babası israr ederse, çocuk da yalandan bazı sevgi gösterilerinde bulunmayı öğrenecektir, ama eninde sonunda bir bedel olarak istenen sevginin aslında sevgi olmadığı ortaya çıkacaktır. Bu tür bir sevgi sadece "kumdan yapılmış bir kaledir" ve genellikle de çocuklar genç yetişkinliğe geçtikleri zaman büyük bir gürültüyle çöker.

Sevgi, bütün kapalı kilitleri ve kapıları açan bir anahtardır. Açılmadı mı? Bir kez daha, bir daha çevirmeye çabalayalım anahtarı, sonuçta hem kilidin hem de sevgiye yönelen kapının açıldığını görebiliriz.

Dünyaya geldikten sonra, ölüme kadar insanın yaşamasını sağlayan sevgi değilmidir ? İnsan önce anne-babasını, kardeşlerini, arkadaşlarını, öğretmenini, karşı cinsini, eşini, çocuklarını, komşularını, akrabalarını sever. İnsana yaşama sevinci veren bu sevgidir. Bu öyle bir sevgidir ki, hiç bitmez, tükenmez, son nefese dek sürer. Öldükten sonra da dağıttığı sevgi oranınıda insan anılır ve ölümsüzleşir. Çünkü, hiç bir şey ölmez, her şey yaşar. Sevgi gibi.

Dünya, bizlerin doğumuyla birlikte, bizden kurtulmak için adeta özel bir çaba harcar. Takvimden her eksilen yaprak, onun bu ısrarının en büyük kanıtıdır. Ama bizler nedense bir sevgi açlığı içinde, hep dünyayı kurtarma çabası içinde olmayı yeğleriz. Hem de onun bizi tükettiğini bile bile... Amaçlarımız, beklentilerimiz, eylemlerimiz bu dünyanın üç boyutu içinde sıkıştıkça, sevginin itici gücünü kullanmadan kendimizi aşmamız olanaklı olmaz.

"...ve bizler bir süre sevilip sonra unutulacağız... Yaşayanlar ve ölüler için bir alan ve aralarında tek kurtuluş olan ve tek anlam taşıyan sevgi köprüsü bulunmaktadır." Thornton WILDER

Sevgi dolu bir yaşam dileğiyle

KAYNAKÇA

1. LEO, Buscaglia : Sevgi
2. MAY, Rollo : Kendini Arayan İnsan
3. WALSCH, Neale Donald :Tanrı ile Sohbet
4. ZUKAN, Gary : Mutlak Gücün Yolu
5. PECK, M.Scott : Az Seçilen Yol
6. CARNEGIE, Dale : Üzüntüyü Bırak, Yaşamaya Bak
7. Prof.DÖKMEN, Üstün : Varolmak, Gelişmek, Uzlaşmak
8. GOULSTON, Mark-
   GOLDBERG, Philip : Kendi Yolunuzdan Çekilin

Saadet Evi

Kalbim içimde yorgun düştü ve bana veda ederek saadet evine gitti. Ruhun kutsadığı o eve ulaştığında şaşırarak bir an durdu; daha önce umduğu hiçbir şeyi görememişti çünkü orada. Ne bir güç gördü, ne mal ne de bir sultan. Orada; güzelliğin oğlundan, onun yoldaşı olan sevginin kızından ve onların çocukları olan hikmetten başka birşey göremedi.

Kalbim sevginin kızına şöyle seslendi: Ya kanaat nerededir ey sevginin kızı, ben onun burayı size bölüştürdüğünü duymuştum! O da şöyle dedi: kanaat şehirlerde, tamahın olduğu yerlerde nasihat etmek üzere gitti. Bizimse burada ona ihtiyacımız yok ki. Saadet, kanaati arzu etmez. Ki saadet; visalin kucakladığı bir arzuyken kanaat nisyanın sarıp sarmaladığı bir avuntudur. Ölümsüz ruh kanaat etmez. Çünkü o kemali arzular, kemalse bitimsizdir.

Daha sonra kalbim güzelliğin oğluna şöyle seslendi: Bana kadının sırrını göster ey güzellik, göster çünkü sen bilgesin. O da şöyle dedi: O sensin ey insan kalbi. Sen her nasılsan, o da öyledir. O benim ve ben her nereye konarsam, o da oradadır. O cahillerin tahrif etmediği zamanlardaki din gibidir, bulutların örtmediği zamanlardaki dolunay, fesat nefeslerinin peşine takılmadığı zamanlardaki rüzgar gibi...

Daha sonra kalbim, sevgi ve güzelliğin çocukları olan hikmete yaklaştı ve şöyle dedi: Bana hikmeti ver ki insanlara götüreyim onu. O da karşılık verdi: De ki o, ruhun ma'bedlerinden birinde başlayan saadettir, dışardan gelmez.

Halil Cibran

Kimiz Ve Neden Burdayız?

Daniel J. Booristin…(Fenomen Dergisi)…11.08.2001

Sokrat'tan günümüze kadar geçen zaman içinde insan ırkı, yaşamın en önemli iki sorusunu araştırdı: Kimiz Ve Neden Burdayız?

Bu iki ölümsüzlüğün yani bilinmeyen gelecekle kaybolmuş geçmişin arasın-daki insanoğlu kendi davranışlarını araştırmaktan hiç vazgeçmedi. "Kolomblar ve "Leonardo'lar gibi büyük kaşiflerin ve yaratıcıların çalışmaları sayesinde sanatın ve bilimin mirasına sahibiz. Fakat araştırmalarımız hiç sona ermiyor. Çünkü insan, soran bir hayvandır. Galli ozan Dylan Thomas çalışmaların-dan birinde, yılbaşında ona yaban arılarıyla ilgili herşeyi anlatan güzel bir kitap verildiğini anlatır, hayal kırıklığına uğramıştır ve sorar; "Niçin" Üniversitelerimizdeki tüm bilgiler ve müzelerimizdeki tüm hazineler bizi memnun etmemektedir. Batı kültürü araştırmayı yaklaşık 3 tarihsel döneme ayırarak gözlemektedir. Her dönem, üstün bir ruh, güçlü bir söylev ve ayırt edici problemler vardır. **Amacı ve nedenlerini araştırırken daima "Neden?"den "Nasıl?"a doğru gidiyoruz.** Öncelikle bimeliyiz ki, kurtuluş yollarını ararlarken peygamberlerin ve düşü-nürlerin yolları kahramanlıklara doluydu. Ardından liberalizm ruhuyla beraber, kitlesel araştırma çağı geldi. Ve geçen yakın çağ sosyal bilimler çağıydı ve insanın, tarihin güçleri tarafından yönetiliyordu. Amacı bulmak için kişisel arayışımızda tüm bu araştırma yollarını kullanabilir ve aramanın anlamını bulabiliriz.

"..ben de budalayım ve bana atılan iftiralar hakkında diğerlerine sorular sordum ve onlardan açıklamalar istedim, Tanrı'nın beni bir arayıcı olmam konusunda zorlamasından korkuyordum. Fakat beni öyle yapmadı.." Sokrates

Peygamberler Ve Filozoflar

Antik mirasımız olan ilk çağ, peygamber ve filozoflardan esinlenilen cesur araştırmacıların çağıydı. Tanrı'dan gelen mesajlar, nedenleri de içeriyordu. Gerçekte peygamber (nebi) sözcüğü, Tanrı adına söz söyleyen ya da Tanrı'dan ilham alan kişi anlamına gelir. Peygamberler, geleceği önceden haber veren kişiler değildiler fakat Tanrı'nın amacını ve insanın "neden"sorusuna Tanrı'nın cevabının açıklayıcılarıydılar. Peygamberliğin ilk belirgin örneği olan Musa, geleceğin tasarımını değil Tanrı'nın kendi insanlarına olan emirleri açıkladı. Böyle yapmasındaki amaç insanın yaşam yolunda Tanrı'ya itaat etmesinin sınanmasıydı. Böylece 10 Emir gerçek inananın itaatinin göstergesidir. **Bu düşünceler bin yıl sonra Tanrı'nın isteklerine boyun eğmek için Arap dünyasından doğan İslam'ın kalbi haline geldi, emrin dili değişmiş, Tanrı bu kez İbranice değil, Arapça konuşmuştu.** Tanrı'nın emredici sesi peygamberleri aracılığı ile insana ve topluma açık bir yön veriyordu. Araştırıcının sorunları, Peygamber Eyüp'ün yaşamında belirginleşir. Eyüp Sendromu kendisine güvenen her araştırmacı için bir uyarıdır, öyküde insanın amacı doğrultusunda kendi yarattığı kişisel sorunlar anlatılır. Tevrat'da bir şiir olarak yer alan Eyüp Kitabı, güçlü bir edebi eserdir. Bu bilinen hikaye masumluğun ve insan kaderinin klasik destanı haline gelmiştir. Eyüp Tanrısına sadık, ibadet eden, iffetli ve başarılı biridir. Güzel bir ailesi vardır ve komşularından saygı görmekte ve var-lıklı bir yaşam içinde erdemliliğinin karşılığını almaktan hoşlanmaktadır. Ve ortaya çıkan Şeytan Tanrı'ya Eyüp'ün erdeminin ve dindarlığının dünyevi amaçlar ve ödüller için olduğunu iddia ederek Eyüp'ün Tanrı'ya olan inancının sınanmasını ister. **Şeytan'a göre, eğer Tanrı Eyüp'ün herşeyini alırsa, Eyüp Tanrı'ya lanet edecektir. Ve Tanrı Eyüp'ün inancının sınanması için Şeytan'a izin verir. Eyüp'ün sığırları çalınır. Koyunu bir şimşek tarafından çarpılır ve çocuğu bir çöl fırtınasında ölür. Ve son olarak Şeytan Eyüp'ün tüm bedeninde yaralar oluşturur. Fakat Eyüp hala Tanrı'ya karşı gelmemekte ve şikayet etmemektedir. Aksine Tanrı'nın hikmetini övmektedir. Tanrı Eyüp'e cevap verir, kendi gücüyle övünmemekte sadece kendi onurunu ve yaratışını hatırlatarak**

Eyüp'e Yaratıcı'nın kimliğini hatırlatır. Sonunda Eyüp, Tanrı'nın çok güçlü olduğunu doğrular: "Tüm gücünüzle, istediğiniz her şeyi yapabilirsiniz." der. Tanrı, Eyüp'ün itirafını kabul eder ve öncekinden daha fazla refah ile Eyüp'ü kutsar. Şimdi Eyüp'ün 7 çocuğu vardır ve hiçbir kadın üç kızı kadar güzel değildir.

Marx'ın yeni tarihçiliği, sınıflara ayrılmış insanların güçlerini açıklayan bir ideolojiyi yaratarak Batı toplumunun kaderini planladı. Fakat maddesel güçleri yola çıkarmak için insanoğlu özgürlüğünü terkediyor ve kısıtlanıyordu.

Tanrı'nın Paradoksu

Eyüp neden acı çektiğini söylemedi? Neden Güzel ve iyi Tanrı, Seylan'ın yaptıklarına izin verdi? Bu sorun, inancı için yaratıldığına inanan bir Musevi-Hıristiyan'ı, bin yıldan bu yana şaşırtırken Batı dü-şüncesini de usandırmaktadır, olay açık bir şekilde monoteizmin bir ürünüdür. Yardımsever, güçlü ve bilgili bir Tanrı'nın itiraz kabul etmeyen nitelikleri tarafından oluşturulan bir sorundur bu. İngiliz yazar C. S. Lewis'in de dediği gibi "Tanrı mükemmel ise insanlarını mutlu etmeyi isteyecektir ve Tanrı herşeye kadirse istediği şeyi yapacak güçte olacaktır. Fakat insanlar mutlu değiller. Bu nedenle Tanrı'nın da iyiliğe, güce ya da her ikisine de ihtiyacı vardır." isteksiz olsak da, Tanrı'ya olan inancı terketmek Batılı araştırmacıların sık denedikleri bir şeydir, ustalıkla ve hayaller kurarak Eyüp'ün paradoksunu çözmek için harekete geçtiler. Bu, John Milton'un "Kaybolmuş Cennet inde vurguladığı "insanı yargılamak için Tanrı'nın yolları" konusunun ta kendisiydi. Leibniz 18. Yüzyıla kadar bu sıkıcı soruna bir isim verdi; "Teodicy" (Tanrı'nın tedbirlerini haklı çıkaran felsefe). Sözcük, Yunanca Theos (Tanrı) ve dike (adalet) kelimelerinden gelmektedir. Eyüp ve diğerleri yardımsever Tanrı'ya olan inançlarıyla yaşarlarken, masumluklarına rağmen çektikleri acı onları şaşırtmamış mıydı? Ama bu soru tüm insanları ayrı düzeyde rahatsız etmemektedir. Doğudaki dinler örneğin Kali'nin (Hinduizmde dört kollu tanrıça), olumlu tanrısal özelliklerini yok ederek farklı bir Tanrı görüntülediler.

Yanısıra da Karma inancındaki (önceki yaşamdan kalan suçlar) günah ve tanrısal ceza kavramlarını ilahiyatçı makul açıklamalarla sundular.

Diyalogun başlangıcı, peygamberin diyalogsuzluğuna karşı

Peygamberleri araştıranlar, genel ortak ecdatlardan, kültür ve liderliklerden oluşan bir kabile toplumdan söz ederler. Atalarından bildiklerine ve inandıklarına göre Tanrı'nın Ahdi vardır ve şudur; Tanrı ve O'nun insanları beraberdirler, Tanrı'nın insanları Kanun Tabletlerinde belirtilen yasalara uyarken, Tanrı seçtiği insanları korumak ve yol göstermek zorundadır. Bu yolda insanın ve toplumun amaçları daima anlatılmış ve ilan edilmiştir. Orta Doğu çöllerinde yaşayan insanlar doğal olarak yol gösterildiği gibi amaçları doğrultusunda yukarıya yani cennete doğru baktılar. Fakat Tanrı'ya yakarı ve O'nun emirlerine uymak tek yol değildi. Birileri farklı düşünüyorlardı. Aşağı yukarı aynı dönemlerde "Antik Yunan Mucizesi" başlıyordu. Doğu Akdeniz'in çevresinde yaşayan Eski Yunanlılar kendi yollarını buldular. Dağlar ve denizler tarafından doğal olarak bölünen kent-devletlerden meydana gelen Yunanlılar'ın meclisleri (Ecclesia) yüz yüze görüşerek, tartışarak yönetilen küçük insan topluluklarıydılar. Bu küçük insan toplulukları, birbirlerine akıl danışırlar, sözü idealize ettiler nedenselliğin olağanüstü aracı haline getirdiler, izledikleri yolun adi diyalogdu. Bu yolun azizi Sokrat'tı. Sokrat, cennetten atılmanın anlamını araştırdı. Sokratın etkisi bir felsefe okulu anlatısı değildi. Kişiliğinde, yaşamında ve ölümünde de devam etti. İsa'dan farklı olarak Sokrat, Aristophanes, Kenophon, Plato, Aristo gibi edebi kişilikler, inançları öğütüp, ufaladılar. Sokrafın araştırma yolunun hakim ruhu hala Eflatun'un dialoglarmda şüphe götürmez bir şekilde görülür. Sokrat, öğretmen olmadığını söylüyordu ve onun sallanan öğretici parmağı hiçbir zaman can sıkmadı.

Voltaire, dinsel ve kiliseye ait korkuları, sanatı, edebiyatı, bilimi, hukuku, sosyal ve mali kuruluşları araştırdı. Yüzyıllardan beri kan dökülmesine neden olan Hıristiyan kilisesini kınayarak kitabına son verdi. Bu tavır korkutucu ve cesurcaydı.

Sözün önemi ve yazının ruhsuzluğu

Diyordu ki; "..ben de budalayım ve bana atılan iftiralar hakkında diğerlerine sorular sordum ve onlardan açıklamaları istedim, Tanrı'nın beni bir arayıcı olmam konusunda zorlamasından korkuyordum. Fakat beni öyle yapmadı" Sokrat, konuşmalarında, kafasında sorular kalan her insanın içinde doğruların keşfedilmemiş olarak yattığını öne sürüyordu: Tüm insandaki bilgeliğin ima edilmesi Sokrat'a ait teknikti. Sokrafın mantığa aykırı gibi görünen olağanüstü tekniği, her insanın içindeki bilgeliğin bu-lunması için evrensel potansiyelin ve cehaletin aydınlığa çıkarılmasını amaçlayan bir diyalog türüydü. Gerçeğin aranması, konuşulan ve yaşanan kelimede yer alan akıcı bir yoldu. Plato, yazılan kelimelerle öğrenim dünyasını ihlal ettiğinde Atina'nın geçiş çağında yaşıyordu. Bu açıklama, yazının mucidi Mısırlı Tanrı-kral Thamus'dan Thoth'a kadar yapılan uyarılarda ifade edilen yazılmış kelimenin tehdid edici olması anlamına geliyordu. Plato, "Yazının keşfi, öğrenenlerin ruhlarında unutkanlığı oluşturacak çünkü hafızalarını kullanmayacaklar. Yazı karakterlerine güvenecekler ve kendilerini harlamayacaklar. Keşfettiğiniz bu özellik, anlamak için değil hatırlamak için bir yardımcıdır, icatlarınızı hakikat için değil, gerçeğin benzerliği için yapıyorsunuz." Diyalogun tarzı konuşulan kelimenin değerini arttıran ve yazmaya ikincil bir yol veren özel bir yoldu. Bugünkü düşünür önce bir yazar sonra bir konuşmacıdır. Sokrat, yazıların sorulara cevap veremeyeceğini yazılan kelimenin cansız olduğunu söylüyordu. Fakat konuşulan kelime, ruhun içini oyar akıllıdır ve kendini muhafaza eder. Ve ne zaman konuşup ne zaman sessiz kalacağını bilir. Bilginin yaşayan kelimesi, hayalden başka bir şey olmayan yazılan kelimenin ruhuna sahiptir. Böylece düşünür, ne onlar için konuşmayı ne de diğerlerine layıkıyla gerçeği öğretmek için kelimeleri yayan, kalem

ve mürekkeple yağmur altında kendi düşüncelerini ciddi olarak yazmaya eğilimli olmayacaktır. Sokrat, bir yazar ya da bir mezhebin üyesi olmakla suçlanmadı. Fakat sesler duydu ve Atinalı gençlerle görüşmelerinde geleneklere göre eğitim vermemekle suçlandı. Sokrat'ın deneyi ve ölümü hala bize meydan okuyor. Sokrat, Büyük Mora Savaşı'nda Atinalılar için hayatını savaş alanında tekrar tekrar riske sokmuştu, iddia edilen şey; bilgelik üzerindeki üstünlüğüydü ve küçük halkının kanunlarına uyarak yaşamını verdi.

Plato, "Yazının Keşfi, Öğrenenlerin Ruhlarında Unutkanlığı Oluşturacak Çünkü Hafızalarını Kul-Lanmayacaklar. Yazı Karakterlerine Güvenecekler Ve Kendilerini Hatırlamayacaklar. Keşfettiği-Niz Bu Özellik, Anlamak İçin Değil Hatırlamak İçin Bir Yardımcıdır. İcatlarınızı Hakikat İçin Değil, Gerçeğin Benzerliği İçin Yapıyorsunuz."

İçten ve dıştan gelen ses

Sokrat, Atinaların cehaletlerini uyandırmak için ölürken, Eyüp Tanrı'nın amacını yargılamak ve anla-mak için yeteneksiz olduğunu itiraf etti. Fakat Eyüp kendi cahilliğini kabul ederken Sokrat, araştırma gerçeği içinde ölmüştü. Ve Sokrat, son sözlerinde kendi kararları adına dileniyordu. "Arkadaşlarım, oğullarım büyüdüğünde onlara ceza vermenizi rica edeceğim. Oğullarım gerçekten hiçbir şey olduklarında bir şey yapar gibi görünürlerse, zenginlik ya da doğruluktan başka bir şeyden hoşlanıyor gibi görünürlerse sizin canınızı sıktığım gibi sizlerin de oğullarımı rahatsız etmenizi istiyorum... Ayrılış vakti yaklaştığında herkes kendi yoluna devam edecek. Ben öleceğim ve sizler yaşayacaksınız. Her şeyin en iyisini sadece Tanrı bilir." Bu bir kinaye idi. Sokrafın editörü, ölümsüz hayalet yazarı Plato, tamamlanmış toplumun son hali olan tüm ütopyaların en etkilisi ve ilk örneği olan Cumhuriyetin yazarı oldu ve değişmeyen saf düşüncelerin azizi haline geldi. Ve Plato'nun Cumhuriyeti araştırmacılar için bir ihtiyacın ve araştırmanın dengeli bir sonu olduğunu iddia ediyordu. İngiliz matematikçi ve filozof Bertrand Russel buna karşı çıkıyor ve "Tüm yöneticiler filozof ise hiç bir yenilik olmaz. Tüm zamanlarda bir

filozof Plato'yu anlayan ve onunla anlaşan kişidir. Plato'nun Cumhuriyeti'nde Sokrat, Atinalılar'ı daha fazla hoşnut edemez." diyordu. Anlamı anlamak için araştırılan hikayeyi anımsadığımızda mesaj veren kişilerin mesajlarını unutmak, hayali öncelliği ve cesareti hatırlamaya eğilimliydik, ibrani peygamberler bizim için dokunaklı öğütler ve feryatlarla yaşıyorlar. Yunanlı filozoflar, Sokrafın dramasmda ve bilgeliğinde yaşıyorlar. Peygamberler Tanrı'nın sözündeki amacı araştırdılar, filozoflar herkesin içindeki nedenselliği özgür bırakmak için araştırma yaptılar. Hepsinin sesleri kahramanlık doluydu; Peygamberlerin iletişim kanalları yukarıdan geliyordu, filozoflar ise içlerinden gelen saklı sesi dinliyorlardı.

Toplumun Yolları

Batı'daki araştırmanın bir sonraki büyük dönemi, peygamberlerin görüşlerini ya da tüm insanlar için açığa çıkan kişisel nedenlerdeki amacı araştırmaktı. Amaç toplum içindeki insandı 15. yüzyılın başlarında keşfin büyük devrinde, deneyler paylaşılmaya başlandı ve böylece güç dramatize edilerek, komünyel olasılıklar başladı. Avrupalıların Amerika'yı keşfi, Avrupalılar dünyanın ne kadarını bilmediklerini ve keşifsel yatırımların uluslar ve bireyler için fırsatları nasıl açabileceğini gösterdi. Bu deneyimin dışında ve Rönesans'ın canlılığında insanın ve dünyanın keşfi ile toplumsal bir çaba olarak araştırmanın yeni bir yönü meydana geldi. Böylece başarılı olan ülkelerde büyük etki yaratan toplum-sal araştırmanın yeni bir yolu ortaya çıktı. "Uygarlık" toplumun maksadını ve anlamını söyleyecekti. 23 Mart 1772'de James Baswell, ingiliz söz-bilimci Dr. Samuel Johnson'u kendi ingiliz Dili Sözlüğü'ne "uygarlık" kelimesini kabul ettirmek için ikna etmeye çalıştı ama Johnson'u kandıramamıştı ve sözcük "kibarlık" (civility) kelimesi yerine geçti. Fakat Voltaire'in Fransızca sözlüğündeki "uygarlık" kelimesi yetenekli tüm insanların aydınlanmasını ta-nımlayan bir ad haline geldi. Fransa'da Voltaire uygarlığın zirvesini görmüştü. Kendi tarihini ve 14. Louis çağındaki tarihi araştırarak yazdı. Rusya'da Büyük Peter, diğer ülkelerin biraraya gelmesiyle uygarlığın oluştuğunu zannetti.

Uygarlığın üç mutlu dönemi

Voltaire'e göre uygarlık, Fransa'nın, dilin ya da herhangi bir insanın tekeli değildi. Uygarlık, toplumdaki insanların mükemmelliğinin ve başarılarının araştırılmasıydı. Voltaire uygarlığın üç mutlu devresini gösterdi, ilki, Philip ve iskender zamanındaki klasik Yunan dönemi ve geri kalanı barbar olarak bilinen dünyaydı. Sezar ve Augustus devresi olan ikinci dönemde Vitruvius, Varro, Ovidius, Horace, Virgil, Livy, Cicero ve Lucretius'un isimleri ayırt ediciydi. Üçüncü devir ise italya'nın şanı olan Rönesans devriydi. Yu-nanistan'dan italya'ya geçen ve yerleşen sanat çok çabuk geliştiği uygun bir yere düştü. Fransa, İngilte-re, Almanya ve ispanya bu meyveleri almayı arzuladılar. 14. Louis devri olarak adlandırdığımız dördüncü devir, mükemmelliğe daha çok ulaşılan bir devirdir. Keşiflerin zenginleşmesiyle 14. Louis devri diğer üç devreden daha çok şey başardı. Tüm sanatlar Medici, Augustus ya da iskender'den daha ileriye gitmediler. Bu doğrudur. Fakat genelde insansal ne-denler mükemmelliği getirir. Ve sonunda "mantıklı felsefe" lütufkar etkisini İngiltere, Almanya, Rusya ve yeniden hayata dönen italya'ya yaydı. 14. Louis'in çağında Voltaire uygarlığın ilk tarihçisi unvanını kazandı. Voltaire, 1738'de hiçbir insanın 14. Louis'den daha iyi olamayacağını ve 17 Yüzyıl'da ulaşılan uygarlığın en üst düzey olduğunu söylüyordu. Voltaire uygarlığın en geniş tanımı için askeri ve siyasi olaylara baktı. Dinsel ve kiliseye ait korkuları, sanatı, edebiyatı, bilimi, hukuku, sosyal ve mali kuruluşları araştırdı. Yüzyıllardan beri kan dökülmesine neden olan Hıristiyan kilisesini kınayarak kitabına son verdi. Dogmanın ruhu insanların kafalarında dini savaşların deliliğini meydana getirir, diyordu.

Denis Diderot'nun "Dictionnaire Raisone des Sciences, des Arts et des Metiers" adlı ansiklopedisi Aydınlanma'nın baş yapıtıydı.. 3000 fotoğraf ve 8000 makaleden oluşuyordu.

Bilgi, kahramanlıktan öncedir

Ruhun araştırılması, fanatizmi değil, uygarlığı oluşturdu ve insanların yaşamını zenginleştirdi. Dogmaların savunulması, ulusların ve imparatorlukların genişlemesi, ilerlemenin düşmanlarıdırlar. Ordulara ve süvari bölüklerine kumanda edenler arasında sadece isimler baki kalır. İnsan ırkının, devam eden yüzlerce savaşta mazeret gösterecek hiçbir şeyi yoktur. İki denizi birleştiren bir kanal, Poussin tarafından yapılan bir tablo, güzel bir trajedi ve keşfedilmiş bir gerçek, bunların hepsi askeri hesaplardan ya da tüm tarihi olaylardan binlerce kez daha kıymetli şeylerdir. Önce büyük insanlar gelir, sonra kahramanlar. Neyin uygun neyin kullanışlı olduğunu yaratmada üstün olan kişiler büyük adam diye adlandırılırlar. Şehir yağmacıları ise sadece birer kahramandırlar. Voltaire Paris'ten Londra'ya kaçtığı sırada insan toplumu içindeki uygarlığa ümit veren şeyi gördü. Bu, tüm insan toplumunda inancı ve Voltaizmi meydana getiren "kesin hicret" idi. Voltaire'in 2,5 yılı ingiltere'de "korkusuz ve akıllı ulus" dan ilham alarak geçti. Bu, ingiltere'de medenileşmiş aydınlanmanın kutlanmasıydı. Parlamento, çiçek hastalığına karşı aşılanma, Newton'un göz ve fizik ilmi, öğrenmeye çalışan bir dizi insan ve hoşgörü ruhu. Voltaire'nin ingiltere sürgünü ona ulusların birinden diğerine nasıl zenginleştiği ve uygarlıkları nasıl paylaştığını gösterdi.

Devrim kendi kafasını kesiyor

Voltaire, 14. Louis'in Fransa'sında uygarlığın zaferini ve Rusya'da uygarlığın yükselişini gördü. Vol-taire'nin arkadaşı Denis Diderot tarafından hazırlanan "Dictionnaire Raisone des Sciences, des Arts et des Metiers" adlı Ansiklopedisi ve 1728 yılında ortaya çıkan "Bilim ve Sanatın Evrensel Sözlüğü" aydınlanmanın baş yapıtlarıydılar.. Yaklaşık 3000 fotoğraf ve 8000 makale ile tüm sanat ve bilginin depolandığı 28 kitap, çağa yol gösteren Fransız düşünürlerin ortak çalışmasıydı. Kısacası bu bir Aydınlanma bildirisiydi. Çalışmaya imza atan 2000 kişi vardı, okuyucuları zorlayan tehlikeli bir eserdi. Sunduğu şey görüş değil, tüm bilginin

tamamıydı. Geleneksel öğrenim ön yargı ya da batıl itikat olarak tanımlanıyordu. Makaleler sendeleyen eski rejime meydan okuyordu. Diderot'un politik otorite üzerine yazdığı makale, yöneten kralın duru-munu sarstı. D'Holbach anarjiye uygun bir monarşide ısrar ediyordu ve Rousseau yıkıcı fikirlerini açıkladı. Hemen tüm makaleler Bourbon ve Katolik dogmalarını içten içe kemiriyordu. Bu, gelecekteki devrimin öngörüsüydü. Kral 1759 yılında kitabın yayın iznini iptal etti. Aynı yılda Ansiklopedi, Kilise tarafından toplatılmıştı. Fakat Voltaire ve diğer filozoflar uygarlığı savunuyorlardı. Ansiklopedinin kalıntısı bile Aydınlanma'nın canlılığını gösteriyordu. Fransa, Devrim'e doğru giderken oluşan düşünsel hareket, adaleti tanımlayamayan Parisliler'i de birlikte sürükledi. Ama Devrim, giyotin tutkusu yüzünden kendisini de idam edecekti..

Bilgi cumhuriyetinin temelleri

Voltaire'ye göre uygarlık sadece Avrupalıların değil tüm insanoğlunun başarısıdır, onun zamanında kozmopolit bir ruh yaşanıyordu. 13. ve 14. yüzyıl Avrupa'sında önemli icatlar yapılmıştı. Voltaire, bunların bilimsel ya da felsefi bilginin bağımsızlığının ve insandaki yaratıcılığın meyvesi olduğunu önemle vurgular. 15. Yüzyıl'da Voltaire'e göre cam pencerelerin, aynaların, yel değirmenlerinin ve gözlüğün icadı şaşırtıcıydı. Batıl itikatların ve fanatizmin ağır baskısına rağmen, Voltaire ruhu araştırmayı sürdürürken cesaretini hiç yitirmedi. Ruhu araştırırken inandığı en büyük kaynak olan tarihti. Diğer ülkelerin kanunları ve gelenekleri, ilişkileri bulmakta yardımcı olur. Bu da modern ulusların rekabete girmesiyle mümkündür. Tarihsel hatalar ve talihsizlikler, insanları düşünmeye iter veya itmelidir. 17. Yüzyıl'ın ortalarından 19. Yüzyıl'a kadar süren, Avrupa'daki toplumsal araştırma çağı, bilginlerin, beyannamelerin ve anayasaların çağı idi. 14. Louis, Voltaire'nin modeliydi fakat diğer aydın krallar onun çağdaşlığına ulaşamadılar. Voltaire ülkesini yani Rusya'yı Avrupa'ya sokmayı başaran 2. Catherina ve Washington aşığı Prusyalı Frederick ile mektuplaşarak Aydınlanma aşısını

sürdürüyordu. Modern liberalizm toplumsal araştırmanın mirasıdır ve Amerika Birleşik Devletleri örgütlenmiş toplumun gücünü gösteren ve kanıtlayan ilk ulustur. Milton ve Locke, Amerika'nın ingiliz atalarıydılar ve Benjamin Franklin ile Jefferson okyanus ötesi bilgi cumhuriyetini daha Paris'de bulundukları sırada kurmuşlardı.

Modern Liberalizm Toplumsal Araştırmanın Mirasıdır Ve Abd, Örgütlenmiş Toplumun Gücünü Gösteren Ve Kanıtlayan İlk Ulustur. Milton Ve Locke, Amerikanın İngiliz Atalarıydılar Ve Benjamin Franklin İle Jefferson Okyanus Ötesi Bilgi Cumhuriyetini Daha Pariste Bulundukları Sırada Kurmuşlardı.

Bilimin ve kaderin yasaları

Bu yüzyılda sonuçları kesin kurallarla ortaya çıkan tarihsel değişim inancını ifade eden yeni bir anlamı içeren bir tarih yazılmaktadır. Bu görüşe göre tarihin yönü daha önceden açıklanabilir fakat insan isteği ile değiştirilemez. Sosyal bilimler, eski peygamberler rolünü oynarlar. Bilim geleneğin oluşmasını Fransız filozoflar hazırlamıştı. Cordorcet ilerlemeyi işaret ederken, Auguste Comte büyümeyi haber verdi. Fakat Kral Marx'dan önce, sosyal bilim dogmalarının Batı toplumunu ve politikayı etkilemek için güce ihtiyaçları vardı. Ve yeni sosyal bilimler, resmen kehanet deposu haline geldiler. Darwin organik doğada evrim kanununu keşfederken, Friedrich Engels kahramanların artık mezarlarda olduğunu bildirdi. Ve böylece Marx insanlık tarihindeki evrim kanununu keşfetti. Bu arada Darwin Batı Avrupa'nın yaygın dinsel inançlarını sarsarken, Kral Marx yeni bir dini yaratmaya başladı. Marx'ın yeni tarihçiliği sınıflara ayrılmış insanların güçlerini açıklayan bir ideolojiyi yaratarak Batı toplumunun kaderini planladı. Fakat maddesel güçleri yola çıkarmak için insanoğlu öz-gürlüğünü terkediyordu. Marx, "..tüm bunların ötesinde orta sınıfın meydana getirdiği tek şey mezarcılardır. Düşüş ve işçi sınıfının zaferi tam anlamıyla kaçınılmazdır" sözlerini Komünist Bildiri'de kullandı. Ve bilimsel kehanetini

tamamlamak için işçi sınıfına yalvararak açıklamasına son verdi. "Tüm ülkelerdeki işçiler, birleşin!" Bu, tarihi taşıyan arabaya binmek için bir davetti. Marx'a göre öngörülen kader erkek ve kadınların isteği değildi sadece ve sadece Marx'a özgü bir tarihsel bilimin güç gösterisiydi. Uluslararası amacı gözardı etmeden "Çalışan Sınıfın Kutsal Kitabı" gibi bir başlık altında anıtsal "Das Kapital" e uygun bir tanım konuldu. Bu gönderme, kutsallıklara ve Peygamberlere karşı görünüyordu ama güncel yorumculara göre kasıt yoktu.

Darwin Batı Avrupa'nın yaygın dinsel inançlarını sarsarken, Karl Marx yeni bir dini yaratmaya başlamıştı. Oysa Darwin, inançlarla ilgilenmiyordu; ona göre insan kendi kendine varolmuş ve zaman içinde evrimleşmişti.

Felsefenin peygamberi Bergson

Fransız düşünür Henri Bergson kehanette bulunmayan, dinamik insan ruhunun sözcüsü olan bir peygamberdi. Tarihin otomatif güçlerini ve mekanik tüm dogmaları reddederek, insanın bağımsızlığını yeniden seslendirdi. Böylece zamana ve evrime canlandırıcı yeni bir anlam verdi. Bergson ilk olarak makinenin zaman kavramına yaptığı şeyi reddetti. Zamanın mekanik görüş teknolojisinin bir ürünü olduğunu gözlemledi: Değişmez hayali birimlerin (dakika, saat, gün) ayarlanabilen ve tık tık vurarak devam edebilen zaman fikrine karşıydı. Zıt olarak Bergson yaşayan zamanın fiziki yaşam özümüzün süresi olduğunu gözlemledi."Şimdiki zamandan başka hiçbir şey yoktur: Geçmiş zamanı şimdiki zamana uzatamazsınız, evrim yoktur, zamanı durdurmak yoktur. Zaman geleceği kemiren ve ilerlerken gittikçe artan ve biriken geçmişin ilerlemesidir. Geçmişin durmaksızın çoğalmasıyla korunmasındaki sınır bulunmamaktadır. Hafıza ise bir çekmeceye atılan biriktirilen hatıralar fakültesidir. Gerçekte geçmiş otomatik olarak saklanır. Ve mükemmelliği nedeniyle her zaman bizi peşinden sürükler." diyor ve ekliyordu; "Değişim, deneyimin özüdür. Devam

etmeyen ve değişmeyen şey egodur ve dayanıklılığımız özgürlüğü mümkün kılan şeydir. Özgürlüğümüz gerçektir fakat tarif edilemez, çünkü biz hürüz" Amerikalı psikolog William James'in gözlemi bu doğrultudaydı "Özgürlüğümün ilk hareketi özgürlüğe inanmak olacaktır." Ve sonunda Bergson şöyle dedi; "Bilinç aslında özgürlüktür. Özgürlüğün ta kendisidir." "Yaratıcı Evrim" 1907 yılında yayınlandı. Bergson, evrimi tarihsel bir gerçek olarak görmüyordu. Bağımsız insan ruhuna uygun ve makul canlı bir element olarak tanımlıyordu. Evrimin yaygın maddesel ve mekanik görüşüne karşı Bergson'un memnuniyetsizliği kitabında ayrıntılarıyla anlatılır ve kendi görüşünü sunmuştur. Bergson soruyordu; Yaşayan ilk tek hücreli canlılar kendi çevrelerine iyi adapte olamadılar mı? Bir süre sonra evrim bu devrede neden durmadı? Yaşam, kendisini daha tehlikeli bir hale sokmaya devam ediyor. Türlerin işlenmesi ve çoğalmasını açıklamak için daha yaşamsal nedenlerin ve etkenlerin varlığını aramak ve düşünmek akla daha uygun değil miydi? Bergson evrim ürünlerini ve yöntemlerini inceledikten sonra fiziksel güçlerin ötesinde akıl ötesi birşeylerin varoluşuna ait ipuçlarından söz etti. Böylece, evrimi kaba bir materyalizmden kurtardı. Rasgele değişim süreci açıklamasının karmaşık organsal evrimi açıklayamayacağını tartıştı.

"Değişim, deneyimin özüdür. Devam etmeyen ve değişmeyen şey egodur ve dayanıklılığımız özgürlüğü mümkün kılan şeydir. Özgürlüğümüz gerçektir; Bilinç aslında özgürlüktür. Özgürlüğün ta kendisidir." Henri Bergson

Sorular değişti ama cevaplar hala yok

Bergson'un unutulmaz söz sanatı ve anlatım yeteneği onu edebi bir peygamber haline getirdi. Evren-de günlük deneyimde yaşanan zamanın veya sürenin canlılığını buldu. Böylece evrimin tüm yollarında Bergson yaşamsal bir gücü gördü. Teknoloji ve bilimde yeni anlamları bulma yetisine sahipti, inanılmaz ama "Yaratıcı Evrim" adlı

kitabındaki son bölüm "Mekanik Hayalin ve Düşüncenin Sinema Makinasına ait Mekanizması" idi. Oysa sinema kelimesi bilinen anlamda yoktu. Ve Bergson'a göre sinemanın mecazi anlamı hız dizisinde görünen değişen görüntülerin sırasıydı, yaşam süresi fikri bir ihtiyaçtı ve mekanik hayali gösteren bir dizinin tümüydü. Bergson'un büyülediği William James, biyologların kuru öğretilerini bir derenin tatlı sesine dönüştürdüğü için onu "Sihirbaz" adıyla tanımlar. Bergson'un yeteneği 1928 yılında Edebiyat Nobel Ödülü ile ödüllendirildi. Peki ama bilinmeyen geleceğin kavranması ve insanın amacını soruşturan Batılı araştırmacıların bilinçleri neydi? Sade bir şekilde geçmişteki gerçeklere ve güçlere ulaşarak tarih duygusunu güçlendirdiler ve derinleştirdiler. **Fakat araştırmacıların sorularının odağı, daha etkin ve güçlü bir şekilde dini "Neden?" den bilimsel "Neden?" e, "Ne sona erdirdi?" sorusundan "Ne neden oldu?" sorusuna dönüştü.** Kanunlar ve nedenler tarihin gittiği yönü açıklamada yardımcı olabilirler. Ve belki de geleceği önceden bildirirler. Fakat anlamı keşfetmek insanın rolünü etkileyebilir mi? Amaç duygusunu tekrar nasıl yakalayabilir ve zenginleştirebiliriz? Kaybettiğimiz ruhsal deneyim ve doyum tekrar nasıl kazanılacak. Soruların değişimi, cevapları yine getirmiyor, yöntem ve mantık değiştirerek acaba amacı daha çok mu yitiriyoruz? Yoksa Bergson'un dediği gibi, **"Yaratıcı'yı yaratmak için Tanrı mı işe karıştı?"** Sormaya devam eden tek hayvan olan insan yoksa hiç tatmin olamayacak mı? Ve en önemlisi sorgu bitince, biz de bitecek miyiz? **Kısacası, varoluşumuzun nedeni, soran bir hayvanın deneyiminden ibaret olamaz mı?**

Evren Ve Hakikatin Araştırılması

Yazan: Ali Nezihi BİLGE...13.06.2001

Evren sevgi ve bilim üzerine kurulmuştur. Peki sevgi ve bilim neden birliktedir? Çünkü her ikisi de aklın birer nimetidir. Sevgi duygusal ve bilim de mantıksaldır. Aklın içinde yapılanan evrenin sırlarını yine akıl çizmektedir.

Bu durum da aklın işlevlerin nasıl tanımlayabiliriz?

Akıl bilebilme, bildiğini anlayabilme, yorumladığıyla da görüş elde etme yeteneğidir. Bütün bu yeteneğin özü Tanrının bize verdiği öz'den başka bir şey olabilir mi?

İnsanoğlu o her şeyi anlamaya , bilmeye yönelik merakıyla makro kozmolojinin konusu olan evrenin ilk başlangıçtan yani **"BİG BANG" başka bir deyişle "İLK AN" dan** sonraki gelişimi incelemiş ve bilimsel yaklaşımlarla bugünkü bilinen aşamalara gelmiştir. Ancak hala daha çözemediği ve çözmesi mümkün görünmeyen o ilk an! Nasıl oluşmuştur? Hangi güç buna karar vermiştir? bu sorularn cevabı sürekli olarak araştırdığımız ve yaklaştığımıza inandığımız an bizden çok uzaklarda olduğunu gördüğümüz Tanrı'da kilitlenmektedir.

Biz bu yazıda mikro kozmoliji'nin konusu olan çekirdek, çekirdek altı parçacıklar, proton. nötron ve kuantlarla ilgili bilimsel çalışmalara girmeyeceğiz. Ancak, yine de sizlere proton, nötron ve kuantların nasıl bir enerji harmonisi içinde oldukları ve mikrokozmolojinin temelini nasıl oluşturduklarını düşünmenizi öneririm. Bu yaklaşım ve düşünce Bootstrap hipotezi ile genel bir doğa felsefesi olarak kabul edimektedir. Bu felsefeye göre, maddenin yani mikro evrenin temel yapıtaşları yoktur ve maddi evren dinamik bir karşılıklı olaylar ağı şeklinde görülmektedir. Bu ağdaki her hangi bir bölümün özellikleri temel nitelikte değildir, onlaran hepsi diğer bölümlerin özelliklerinden oluşur ve karşılıklı ilişkilerin tutarlılığı bütün ağın yapısını belirler.

Şimdi kendi özümüze, iç evrenimize dönelim. Kendi iç derinliklerimize inmeye çalışalım. Hangi özelliğimiz bizim temel niteliğimiz? Hangi özelliğimiz bizim kendi mikro kozmolojik yapımızı temsil etmektedir?

Özümüz de, mikro kozmolojik evrenimiz gibi bir yün topağı gibi tüm olarak düşünülemez mi?

* Başka bir tanımlamayla sınırlar sonsuz ve iç içe değil mi?

* Acaba bu sınırları oluşturan nedir?

EVET

* Bu sır nedir?

Bir yaradılış var mıydı? Öyleyse, ne zaman meydana geldi ve nedeni neydi? Hiçbir şey var oluş bilmecesinden daha çok şaşırtıcı yada daha derin değildir. Zaman ne zaman başladı? Bildiğimiz anlamda büyük patlamadan itibaren 15 milyar yıl geçtiğini dile getiriyoruz. Nedir bu yıl tanımı? Evrenin başlangıcı ile zamanın başlangıcı da aynı mı? Zamanın evren içinde akışını göz ardı edebilir miyiz? Bu sırlar nasıl çözümlenecek?

Tanrı'nın yarattığı yaşamın somut bir örneği olan dünyamızın evren ve galaksimiz içindeki durumu uzun yıllar bilim adamları tarafından incelenerek araştırılmış ve evredeki gizli ahenk konusunda çeşitli bulgulara ulaşılmıştır. Düzensizliklerin düzene döndüğü, madde ile enejinin özdeş olduğu, kaosun önceden programlanmaş bir yol izlediği bu sistem bizi daha da derin düşünmeye sevk etmiyor mu?

Peki, evren gerçek bir makine mıdır?

Evrensel makinenin işlevleri ve işleyişi bir program dahilinde olmaktadar. Bu program nasıl ve kimin tarafandan yapılmıştır? Düzenin içinde düzensizlik, yani;

KAOS

"Zamanın Karanlık gecesi içinde bir ışık patlayışı"

"Evrenin başlangıcı, yani kökeni işte bu"

Peki ondan önce ne vardı? Başka evrenler de var mıydı?

KÖKEN sözcüğü zaman içinde yer alan bir olayı göstermektedir. Ama biz burada hala daha o ilk andan bahsediyoruz. Yani o ilk başlangıçtaki patlamadan yani birinci bilinen kökenden. Başka bir deyişle yine ilk başa dönüyoruz. Kendi mikro ve makro

evrenimizin başlangıcına. Eğer zaman fiziksel evrene ait ise,Tanrı'nın yaratmış olduğu evreni içine almış olmalıdır. Bu durumda, zamanı, meydana getirmeye Tanrı'nın sebep olduğunu söylemek ne anlama gelmektedir? Sebep olmak zamansal bir etkinliktir. Zaman daima, sebep olunmuş olan şeyden önce var olmalıdır. Dolayısıyla Tanrı'nın naiv imgesi evrenden öncede vardı.

Hakikati arayoruz ve Tanrı'nın yaratıcılık gücünü öğrenmeye ve anlamaya çalışıyoruz.

Evrende madde ve zamanın birbirinden ayrılamaz olduklaranı ve kozmolojik çalışmalarda hep bir arada incelendiklerini biliyoruz. Dolayısıyla eğer evrenin bir kökeni varsa, bu bizim anladığımız zamanın da kökeni demektir. Böylece, daha önce de belirttiğimiz gibi "Büyük Patlamayla" oluşan bir başlangıç vardır.

Bu parametreleri inceleyerek, Hakikatin araştırılması, insan aklanı kullanarak kendi öz evrenini araştırması ve tanımlaması değil midir? Bilimsel araştırmalar da gerçek bir başlangıçtan tam emin olarak söz etmemizi engellemektedir. Çünkü başlangıç anındaki o inanılmaz yüksek sıcaklıklarda zaman, uzay, evren, enerji ve sıcaklık kavramları bilimsel olarak irdelenememektedir. Yani, bu noktada bilim işleyememekte ve Hakikatin ululuğu gözler önüne serilmektedir.

Saat ve Zaman dediğimizde tam olarak ne anlıyoruz? Neye göre zamanı tanımlayoruz? Acaba Hakikat, mantığımıza yargıçlık ederek bizi mikro kozmoloji'nin sınırları içinde düşünmeye mi zorluyor? Yer yüzünde geçerli olan kanıtlar tüm evrende ve içimizde de geçerli mi?

Bütün bu gerçekler ve bilimsel çalışmalar ışığında evrenimizin 15 milyar yıl önce "Büyük Patlama"dan sonra yavaş yavaş yapılaşmaya başlayan o sonsuz ve şekilsiz kaosun içinde başlamış olduğu kabul edilmektedir. Böyle bir kaosun oluşumunu beyninizde canlandırabilir misiniz?

Bu noktada yine aklı selimimizi kullanarak ve aklımızın sınırlarını zorlayarak yüce Yaradanın kuram ve kanunlaranı olduğu gibi kabul etmekten başka bir yolumuz var mı? Başka bir çözüm, başka bir tanım var mı? Kutsal kitaplar da belirtilen "Büyük Patlamayla IŞIK oldu" sözcüğü Tanrı'yı tam olarak doğrulamıyor mu?

Bu bir rastlantı mı? Yoksa sezgisel bir tür "bilgi" mi? Ne olursa olsun, biz "Büyük Patlama"nın tozundan oluşmuşuz. Belki de evrenin belleğini benliğimizde taşıyoruz, kimbilir?

Büyük patlamanan sonunda oluştuğu ispatlanan ve inanılan evren durgun olmayıp, dinamik bir yapaya sahiptir ve bir balonun şişmesi gibi genişlemekte ve böylece soğuyarak seyrelip incelmektedir. Basit maddeler birleşerek karmaşık yapılara dönüşmektedir. Başka bir tanımlamayla "Yalın"dan "Karmaşık"a, daha az etkilden daha çok etkiliye geçilmektedir. Evrenin tarihi, yapılaşmakta olan maddenin tarihidir. Benliğimizin içinde var olduğuna inandığımız, o basit ve saf tekilliğe ulaşmaya çalışmıyor muyuz? Öyleyse ilk yalın, saf ve temiz an.

Eğer özümüzün derinliklerine inebilirsek o yalın ve yapılaşmamış maddeyi yani aklımızı, ruhumuzu dinleyebilir. Çıplak yalın ve tertemiz bir sevgi ışığıyla beraber yaradılış!

Sorun yine o ilk başa dönüş değil mi?

Bizler kendimizin o ilk halini göre bilmek ve kendimizi tanıyabilmek için ruhumuzu basit ve sade durumuna getirmeye uğraşıyoruz. Tanrı tarafindan emanet olarak verilen bedenimizin içinde bulunan ruhumuzla o Yüce varlığı anlamanın yollarını arıyor ve kendimizi o ilk andaki saf ve temiz oluşum noktamıza getirmeye çalışıyoruz.

Öyleyse biz neyiz? Her birimiz, kişisel özdeşliğin güçlü anlamında, bilincimizin içinde derinlere gömülmüşüz. Büyüdüğümüz ve geliştiğimiz gibi, görüşlerimiz ve

düşüncelerimiz de değişir, yeni yaklaşımlar içinde olur ve tavırlarımız fark eder. Ama bütün bu değişikliklere rağmen, tamamen aynı kişi olduğumuzdan asla şüphe etmeyiz. Biz bu yaşam boyu yaşadığımız deneyimlere sahip oluruz. Fakat bu deneyimlere sahip olan "biz", bu benliğin taşıdığı ve var olan sırrıdır. Karşımızdaki insanlara ait bir şey söylediğimiz zaman, onları bedenleriyle ve kişiliklerinin az bir kısmıyla özdeşleştiririz. Ama kendimizi farklı görürüz. Bedenimizden ziyade zihnimizin oluşturduğu "Ben"i anlarız. Bu "ben" içinde düşüncelerin odağı olan, duygu ve deneyimlerin sahibi "zihin" vardır. Dolayısıyla değişime uğrayan bedenimizin yaşlanması değil, ruhumuzun tekamül ederek o ilk başlangıç anına dönmeye çalışmasıdır.

Diğer bir söyleyişle ilk başa dönüşü yani devinimi nasil tamamlayabileceği? Bu Hakikati araştırma yollarımızı daha da derinleştirirsek Karadelikler ortaya çıkmaktadır.

Karadelik Nedir? Karadeliğin Evrendeki Rolü Nedir?

Beraberce inceleyelim...

Sıfir hacimde, sonsuz büyük yoğunlukta ve tekil halde olan evren çekirdeği, yani kozmik yumurta. "Büyük Patlama" ile parçalanarak evreni oluşturmaya başladı ve evren 15 milyar yılda bugünkü durumuna geldi. Dolayısıyla kozmik bir huni veya göksel elektrik süpürgesi gibi sembolize edilebilen karadelikler, her şeyi yutarak sıfır hacme ve sonsuz büyük yoğunlukta tek bir nokta haline dönüştürmektedirler.

Teorik fiziğin bu kuramına göre, belli bir zaman gelecek ve tüm evren bu karadeliklerden geçerek ilk evrenin oluştuğu çekirdek durumuna mı gelecek? Ve bu çekirdek yeniden parçalanarak yeni bir evreni mi oluşturacak?

Başka bir yaklaşımla ve aklı selimimizin sınırları içinde bu belirtilen durumuna göre,

-İçinde yaşadığımız evren acaba ilk evren midir?

-Yoksa ara evrenlerden biri midir?

-Ya da ilk ve son evren midir?

Bilimsel verilerin yetersiz olduğu bu şartlar altında mikro ve makro kozmolojik bilgiler karadelik içinde madde ile antimaddenin, parçacıklar ile anti parçacıkların karşılaşarak etkileşim kurduklarını ve birbirlerini yuttuklarını göstermektedir. Başka bir ifadeyle, her şeyin karşı bir ikizi oluşmakta ve bunlar birbirlerini yok etmektedirler.

Acaba bu tür bir senaryo evrenin sonunun nasil olabileceği hakkında bir fikir verebilir mi?

Karadeliklerde oluşan olayların ışık hızından daha hızlı bir şekilde gerçekleşmesi sonucu ışık emilerek dışarıya hiçbir şey kaçamamaktadır. Başka bir tanımlamayla karadelikler bütün sırlarını içinde saklamaktadırlar. Yani, belki de evrenin yaradılışının, aslının ve yok oluşunun sırrı da burada yatmaktadır.

Yazımın başından beri incelemeye çalıştığım evren galaksilerden oluşmaktadır. Galaksiler belli bir düzende ve belirli bir sistematiğe göre evrende dağılmışlardır. Kümeler halinde bulunurlar ve düzenli ve düzensizdirler. Kümeler ise gök adaları ve yıldızlar ile farklı yapılardan oluşur. Her bir yapı evrenin bütünlüğünü tamamlayabilmek, onu güzelleştirmek ve gizemini arttırmak için tasarlanmamış mı? Bu tasarımın olağan üstü bir güç, bir yaradan tarafindan yaradılmış olmamasına olanak var mı?

Evrenin derinliklerine ulaşmak, aklı selimin sınırları içinde bu yapının oluşumunun anlaşılması için kendimizi incelememiz ve kendi iç evrenimizde hakikati aramamiz gerekmektedir.

Bizler, Tanrı tarafindan tasarlanan ve o ilk an ile yaratılıp bu aşamaya gelen evrende birer birey ve bu düzenin oluşmasında gerekli birer damla olarak kendi iç evrenimizde hakikati aramalıyız.

Düşüncelerimiz ve deneyimlerimiz emaneten taşıdığımız bedenimiz içinde şekillenerek oluşmakta ve zihnimiz sürekli olarak bunu bedenimizden tamamen ayrı olarak değerlendirmektedir. Özümüzün derinliklerinde "sevgi" ve "inanç" bulunursa, o tekilliği ve basit yalın saflığı hissetmemiz kolaylaşacaktır şüphesiz.

Sonuç olarak, bir taraftan sırlar, hikmetler ve hakikate ulaşmak için araştırılan konular; diğer taraftan bilime dayalı sezgilerimiz, zaman içinde gelişmemize öncülük edeceklerdir.

Evrene gücümüz yettiği kadar baktığımızda, gerek güineşimiz ile onun dokuz gezegeni arasında ve gerekse samanyolumuz ve evrendeki diğer milyariarca galaksilerin, milyarlarca yıldız, gezegen ve uydular arasındaki çekim kuvvetleri, etkileşimler ve her şey Tanrı tarafindan mucizevi bir şekilde tasarlanmış, ayarlanmış ve dengelenmiştir.

Sırların çözülmesi, bilinmeyenlerin bilinen, bilinemeyenlerin de bilinebilir olmasinin tek yolunun bilgi ve hakikatin araştırılmasıyla gerçekleşebileceğidir.

Biz insanlar, kendi özümüzde bulunan en büyük ve evrendeki sonsuzluklar arasında, gezegenimiz üzerinde ve fakat maddi kainatın bilinmeyen bir noktasında bulunuyoruz. Peki biz evrenin neresindeyiz? Bunu hiç düşündünüz mü? Böyle bir durumda duyu ve duygularımızın doğadaki etkinliği çoğalsa bile, yine de sınırlıdır. Evrende mevcut olay ve olguları, doğrudan ve dolaylı olarak algılıyor, ancak onun ötesinde dünya koşullarıda ulaşmamıza izin verilmeyen sonsuz meçhuller, sırlar hikmetler, ve bilinmeyenlerin var olduğunu izliyoruz.

Tanrı'nın bizlere verdiği akıl ve hikmet ile elde ettiğimiz bilgiler ile, doğadan elde ettiğimiz bilgilere şöyle bir bakacak olursak, bilinmeyen o bilgi okyanusunda daha kum tanesi bile olmadığımız ortadır. Bu okyanusun içinde oluşan, sırlar ve hikmetler Tanrı'nın yarattığı mucizelerdir. Mucizedir çünkü; mutlak bir zeka tarafindan yaratıldıkları için, sırrına ve hikmetine tam ulaşamadığımız için birer mucizedir. Mucizelerin çok az bir kısmının dahi anlaşılması hakikati arama yolunda acaba biraz ilerlememizi sağlayacak mı acaba?

Mutlak ve üstün zeka tarafindan yaratılan, zihin ya da ruh iç evrenimiz içinde zihinsel "töz" dür. Bu töz ne duyarlar tarafindan algılanabilir ve ne de uzayda yer kaplar; özel niteliği "düşünmektir" yada daha doğrusu "bilinçtir". Bu bilinç ise bedeni yönlendirmekte ve idare etmektedir.

Öyleyse, iç mikro evrenimizden dışa yönelmeyi ve evren içinde yer almayı görüyor ve yaşıyoruz. Bu düzenli ve sistematik makine, yani bedenimizin içinde evrenin sonsuz boyutlarının ve karmaşasının şaşkınlığında sistematiği ve oluşumu; ve nerede ne olduğumuzu arıyoruz! Bu sürekli arayış ve çabalama hakikatin aranmasından başka bir şey olabilir mi?

Bu yaklaşımlardan da anlaşılacağı gibi, ruh yada iç evrenimizde bulunan zihin yer işgal etmez, boyutsuzdur ve uzayda değildir. Peki, o öyleyse, ruh zamanda mıdır? Bu sorunun cevabı herhalde evettir. Eğer ruh algılarımızın kaynağıysa, o zaman, bu bizim zaman algımızı da içermelidir. Böylece insanda oluşan zihinsel süreçlerin zamana bağlantılı olduğu ortaya çıkmaktadır. Örneğin, planlama, umut etme, bekleme gibi. Hepsi zamanla ilişkilidir. Böylece zaman içinde önce ve sonra ilişkisi ruh tarafindan aşılmakta ve ruhun ülümsüzlüğü ortaya çıkmaktadır.

Peki. Bedenin doğumundan önce ruhun durumu hakkında ne biliyoruz? Boyut ve bedeni olmayan "ruh" Tanrı tarafindan insan embriyosuna aşılanmakta mı? Yoksa Tanrı tarafından zamanda yaratılarak maddeye aşılanmakta mıdır?

Bütün bu soyut yaklaşımların temelinde hakikat yatmakta olduğundan, kendi iç evrenimizin sınırlarını ve hakikati bilimsel olarak arama yollarını sevgi ile birlikte kurmalıyız.

İsmaililik...Batıni Bir Ekol

İsmaili İnançlarının Türk Ve Batı Dünyası Üzerindeki Etkileri

Yazan: Cihangir Gener...14.04.2002

İsmaililik nedir? İsmaililer, kimlerdir? İslamiyet'in ortodoks inanırları tarafından yüzyıllardır sapkın olmakla suçlanan İsmaili mezhebi, hangi görüşleri savunmaktadır? Nasıl ortaya çıkmış, hangi süreçte gelişmiştir?

"Haşhaş İçenler" olarak tanıtılan İslamiyet'e ve kurulu düzene baş kaldırdığı öne sürülen İsmaililer hakkındaki suçlamalar, hangi ölçütlerde doğrudur? İsmaili Fedailer örgütü, gerçekten eli kanlı katiller, teröristler örgütü müdür?

Bu çalışmamızda, tüm bu sorulara cevap arayacağız ve bunu yaparken, resmi tarih kaynaklarından daha çok, alternatif tarihe ve gizli kalması için çaba harcanan tarihi verilere dayanacağız.

İsmaililik, İslami muhalefet hareketi olan Ali yandaşlığının bir türevidir. Muhammed'in ölümünün akabinde, yeni dinin Batınilik yanlısı grubu olan Hanifler, halifeliğe damadı Ali'nin seçilmesini istemiş ancak Sünni çoğunluğun kabulü ile, Ebubekir halife seçilmiştir. Ali yandaşları, Ömer ve Osman'ın halifeliğini de kabul etmemiş, Ali'nin kısa süreli ve iç çatışmalarla geçen halifelik döneminden sonra oğullarının katledilmeleri ile, İslamiyet günümüze kadar süren bölünme ve çatışmalara sürüklenmiştir. İsmaililik de, Ali'nin katliamdan kurtulan torunu Zeynelabidin'in soyundan gelen Cafer Sadık'ın oğlu İsmail'in imamlığını kabul eden Batınilerin örgütü olmuştur. İsmaililik ve diğer Batıni ekoller, Ali yandaşlığı vasıtasıyla Müslümanlığı kabul etmiştir. Ancak bu ekollerin genel tutumu,

Müslümanlığın ortodoks Sünni sistemini kabul etmeyen farklı inanç ve ideolojilerin Müslümanlık bünyesi içerisinde, kendi inançlarını sürdürme çabalarının ifadesidir. Nitekim, İsmaili öğretisinin felsefi ve örgütsel boyutu, kadim Babil ekolüne ve Pisagoryen öğretilere dayalı Saabi inançlarının, Maniciliğin, Neo Platonculuğun, Hermetizmin, kısaca o güne kadar var olan Batıni ekollerin bir devamı olduğunu açıkça göstermektedir.

İslamiyet'in, kendi bünyesinde var olan, Hanif dinin Batıni felsefesi ve kimi uygulamalarının dışında, Sünni yönetimin Batıni ekollerle ilk karşılaşması, Mısır'ın Müslüman güçlerce fethi sırasında meydana geldi. İslamiyet'in Arap yarımadasından çıkıp tüm Ortadoğu'ya yayılmaya başladığı sırada Mısır'da halkın bir bölümü Hıristiyan, bir miktarı Yahudi ama büyük çoğunluk eski çok tanrılı din taraftarıydı. Mısır'ın Batıni inanç sisteminin merkezi olan Osiris mabedi yıkılmış ve rahiplerin büyük bölümü Kudüs'e geçmişlerdi. Ancak Batıni doktrin, varlığını kuşaktan kuşağa sürdürüyordu. Doktrinin başlıca kaynağı, İskenderiye'deki Yeni Eflatuncu İskenderiye Okulu idi.

Uzun zamandır güçlü bir devlet yapısından uzak olan Mısır, muazzam İslam orduları karşısında fazlaca direnmeden teslim oldu. Onların, Hıristiyanlar ya da Yahudiler gibi kendi inanış biçimlerini koruma lüksleri yoktu. Çünkü Müslümanların gözünde Tanrı yoluna döndürülmesi gereken putperest kafirlerdi...Müslüman oldular.

Halife Ömer döneminde fethedilen Mısır'da, yeni yönetimin ilk işi, daha önceki çağlarda olduğu gibi İskenderiye okulunu dağıtmak ve bu okulda asırlar boyunca toplanmış olan ve hemen her fetihten sonra yakılan muhteşem İskenderiye kitaplığını, Romalılardan sonra bir kez daha yakmak oldu.Okulun üyesi filozofların yapabilecekleri tek şey vardı. Müslüman olmak ve öğretilerini İslam'i bir çerçeveye oturtmak. Bunun için filozoflar, İslamiyet'in içindeki Batıni muhalefetten yararlandılar. Hilafet iddiaları nedeniyle Ömer'in karşısında olan, Peygamberin

damadı Ali'nin yanını tuttular. Bu filozoflar, Ali yandaşları olarak, İslamiyet'e bambaşka bir boyut getirdiler. Alevilik-Fatımilik olarak adlandırılan bu mezhebin bünyesinde, Sünnilerin önerdiği İslam dini anlayışı değişti. Yaratana tapınma olgusu yerini, Tanrı- evren-insan üçlemesinden oluşan varlık birliğine bıraktı. Sünni ortodoks Müslümanlar bu durumu derhal sapkınlık olarak nitelendirdi. Ama yapabilecekleri bir şey yoktu. Karşılarındakiler, Peygamberin damadının yandaşıydılar ve hepsi de Müslüman'dılar.

Bu inanış biçimi, Arapların Müslümanlaştırdığı halklar arasında öyle yayıldı ki, Şiilik-Alevilik adı altında, birbirine hiç benzemeyen Zerdüşti İranlılar, Mısır'lı Fatımiler, Şamanist Türkler, aynı çatı altına toplandılar. Hepsinin de Ali yanlısı görünmesine karşın Şiiliğin, Alevilikle, Batınilikle ve Dürzilikle benzeşmemesinin altında yatan gerçek budur. Zerdüşt yanlıları, kendi dinlerinin birçok normunu koruyarak Şii, Şamanist Türkler Alevi ve Mısır'lılar ile, Ali'yi savunan diğer bazı Arap kavimlerinin bugünlerdeki ardılları da, Dürzi ya da diğer bazı Batıni mezheplerin üyeleri olmuşlardır.

İslamiyet'i kabul eden İskenderiye okulu mensupları, derhal Yunanlı filozofların ve özellikle de Pisagor ve Eflatun'un eserlerini yaymaya başladılar. Kuran'daki bazı deyişlerden ilham alan filozoflar, "Tanrının sıfatlarından birisi de Alim'dir. Bu yüzden Tanrıya en yakın kişiler bilginlerdir" diyerek, kendilerine bir koruma kalkanı kurdular ve öğretilerini bu hüviyetleri çerçevesinde, daha da rahat yayma fırsatı buldular.

Yeni Eflatuncu filozofların etkileri kuşaktan kuşağa yayılarak sürdü. Filozoflar bu akıma Tasavvuf, kendilerine de Sufı adını verdiler. Onların görüşlerinden etkilenen birçok kişi ve mezhep oldu. Öyle ki, zaman içerisinde Sünni görüşlü mutasavvıflar dahi ortaya çıktı. Bazı kaynaklar Sufi kelimesinin, bu filozofların giydiği kıyafetten doğduğunu öne sürmektedir. Ancak bu, hem zamanın en güçlü bilginleri olan Batıni filozofları küçük düşürmek, hem de Batıni öğretiyi küçümsemek için, uydurulmuştur.

Sufilerin isminin, Suf adı verilen giysiden geldiği iddiası tamamen geçersizdir. Bugüne kadar hangi felsefi ekol, yandaşlarının giydiği elbisenin adını almıştır?

Aksine Sufi kelimesi, bu düşünce akımının kaynağının Yunan felsefesi olduğunun, köklerinin Pisagor ve Eflatun'da bulunduğunun delilidir. Yunanca'da Sofos kelimesi, Akıl-Hikmet veya Bilgelik anlamına gelmektedir. Aynı kökten gelen sufi kelimesi de, İskenderiye okulu yandaşlarınca, bu anlamları nedeniyle seçilmiştir. Bu arada, filozof ve felsefe sözcükleri de aynı kökten türetilmiştir. Bu kelimeler, Yunanca'da sevgi ve güzellik anlamına gelen "Pilos" ile "Sofos"un birleşiminden doğmuştur. Diğer bir deyişle felsefe, akıl ve hikmetin önderliğindeki güzellik ve sevgidir.

Ayrıca Yunanistan'da, çok akıllı ve bilgili olduklarını göstermek için kendilerine "Sofistler" diyen bir grubun aslında çok tutucu ve hatta bağnaz kişiler olması, bir başka kelimenin, "Sofuluğun" doğmasına yol açmıştır. Sofu, hemen her dinde aşırı bağnazlara verilen ad olmuştur.

Sufiler, Mısır'ın yanı sıra Mezopotamya'da da son derece etkiliydiler. Basra'da çok güçlü bir sufi merkezi, "İhvan-ı Sefa" oluşmuştu. Gizli dernekler haline getirdikleri mekanlarda bir araya gelen sufıler Bağdat'ta da aynı merkezi kurdular. Abbasiler döneminde Bağdat'ın İslam dünyasının başkenti haline gelmesi, sufiliğin de tüm Müslüman dünyasında yaygınlaşmasına neden oldu. Sufi önde gelenlerinin üyesi bulunduğu Karamiler mezhebi, İskenderiye, Kahire, Bağdat, Basra'nın yanı sıra, Kudüs'te, Türkistan'ın birçok kentinde ve Gazze Sultanlığının hemen her köşesinde tekke kurdu. İslamiyet'in Sünni taraftarlarına karşı Sufiler, son derece akılcı ve gizli bir savaş sürdürürken, Sünnilerin karşısına açıkça çıkan Şii'ler bir süre sonra yenilmekten kurtulamadılar. Buna karşın, Emevilerin saltanatları sırasında uyguladıkları baskı ve zulüm, Batıni Müslümanların ortodoks Sünnilere karşı nefretlerinin içten içe sürmesine neden olmuştu. Bu nefret, İsmaili ve Fatimi ayaklanmaları ile doruk noktasına ulaştı.

Ali'nin iki oğlunun ve pek çok yandaşının Kerbela'da öldürülmelerinden sonra, sağ kalan tek torunu Zeynelabidin'in ve onun soyundan gelenlerin, Şii mezhebi inanırlarına İmam olmalarını Sünni yöneticiler kabul ettiler. Ancak bunu, Şiileri kontrol altında tutabilmek için yapıyorlardı ve İmamların hepsi, yönetimin elindeki birer kuklaydı. "İsmaililer", İmam Cafer Sadık'ın oğlu İsmail'in imamlığını kabul eden Karamilere verilen ad oldu. Öte yandan köklerini, Peygamberin ortodoks Sünnilerce öldürülen kızı, Ali'nin karısı Fatma'ya kadar götürmeleri nedeniyle de Mısırlı Ali yandaşlarına, "Fatımiler" adı verildi.

İsmaililerin hedefi, filozof Farabi'nin deyimi ile, "gerçek akıl devletini, kardeşliğe ve eşitliğe dayanan bir cumhuriyeti kurmaktı". İmam İsmail'in ölüm yılı M.S. 760 olduğuna göre, İsmaili mezhebinin de bu tarihlerde kurulduğu sanılıyor. Ancak, 7 dereceli inisiasyona dayanan İsmaili örgütlenmesine, İsmaili Şeyh El Cebel'i, Meymun oğlu Abdullah döneminde başlandığı biliniyor.

İlk İsmaili devleti M.S. 874'de Hamat Karmat tarafından, İran körfezinin güneyindeki Lasha'da kuruldu. Yaklaşık 150 yıl kadar varlığını sürdüren bu devlet tamamıyla laikti. Karmatiler adı verilen ve bir meclis tarafından yönetilen bu devletin orduları M.S. 929'da Mekke'yi işgal etti ve Kabe'deki kutsal kara taş "Haceri Esved"i alarak Lasha'ya götürdü. Bu arada mezhebin Ortadoğu'ya yayılmış diğer kolları da boş durmuyor, başta Bağdat olmak üzere tüm büyük İslam kentlerinde, gizli İhvan-ı Sefa dernekleri halinde örgütleniyorlardı. Karmatlar bir süre sonra Bağdat ve tüm Mezopotamya'yı kontrol eder hale geldiler. Bağdat'taki halife tam anlamıyla bir kuklaya dönüşmüştü ve ipleri de Lasha'daydı. Mütezile akımının Bağdat'ta ortaya çıkışı işte böyle bir ortamda gerçekleşti. Sünni İslami otoritenin yokluğundan faydalanan sufiler, her türlü dini ve siyasi fikri tartışır hale geldiler. 10. yüzyılda, Bağdat hilafeti, yönetimi laikleştirmek zorunda kaldı. Halifeler, teokratik birçok ayrıcalıklarının yanı sıra, örneğin Cuma namazında adlarına hutbe okutmaktan bile

vazgeçtiler. Namaz kılma, oruç, haç gibi ibadet zorunlulukları kaldırıldı. Bu arada, kadınların da erkekler ile eşit olduğu kabul edildi.

Karmatlar, Bağdat hilafetinin ricası üzerine, Haceri Esved'i Kabe'deki eski yerine koymayı kabul ettiler. Bağdat'ta yönetim, "Umera" denilen, İhvan-ı Sefa derneklerine dayanan sufilerin elindeydi. İslamiyet'in başkentindeki bu ortam İran'dan Türkistan'a ve Endülüs'e kadar birçok yerde yankılarını buldu.

M.S. 909'da, İsmaili inançlı bir başka devlet, Fatimiler, Mısır'da kuruldu. Karmetiler gibi Fatimiler de, İsmaililiğin 6. derecesine sahip inisiyatik bir meclis tarafından yönetiliyordu. Bu meclislerin başında 7. dereceye sahip İsmaili şeyhleri, devlet başkanı konumunda yer alıyorlardı.

Fatımiler, piramitleri ve mabetleri inşa eden Mısırlı eski sanatkar loncalarını ihya ettiler ve yeni bir örgütlenme ile bu loncaları kalkındırdılar. "İzciler" anlamına gelen "Fütüvve" adı altında, genç İsmaili sanatkarlardan kurulu muazzam bir askeri güç oluşturuldu. Diğer tüm Batıni örgütlenmelerde olduğu gibi, Fütüvve'de de, derecelere dayalı bir sistem esastı. Toplam 9 dereceden oluşan Fütüvve teşkilatının ilk derecesi Nazil, ikincisi Tim Tarik, üçüncüsü Meyan Beste derecesi idi. 4. derece Nakip Vekili, 5. derece Nakip ve 6. derece de Baş Nakip dereceleriydi ki, bu derece müntesiplerinin en önemli görevleri askeri örgütlenmeyi düzenlemek ve her türlü töreni yürütmekti. 7. derece saliklerine kardeş anlamına gelen "Ahi" adı verilirdi.

Türkler arasında yaygınlaşan, Fütüvvenin yan kuruluşu Ahilik, adını bu kaynaktan aldı. Fütüvve içinde Ahi'lerin görevleri şeyh yardımcılığı mertebesindeydi. 8. derece, her biri kendi teşkilatının başında olan şeyhlerin derecesiydi. 9. derece ise, tıpkı İsmaili örgütlenmesinde olduğu gibi sadece bir tek kişiye, şeyhlerin şeyhine verilirdi. Tüm Fütüvve teşkilatının lideri olan ve sadece devlet başkanı konumundaki Şeyh el Cebel'e karşı sorumlu olan bu kişinin unvanı, "Şeyhüssüyun" idi. Fütüvvenin, o sıralarda giderek güçlenen Sünni inançlı Selçuklulara karşı koyabilecek bir kuvvet

olması amaçlanmıştı. Bu kuruluş daha sonra, Selahattin Eyyubi döneminde Sünni Müslümanlarca da benimsendi ve aynı adlı örgütlenmeyi Sünniler de uyguladı. Yine bu örgüt, Ahilik adını alarak, Türkler arasında yaygınlaştı.

İsmailiik'te de, diğer Batıni inanç kurumları gibi ketumiyet esastı ve yemin işkence altında dahi bozulmazdı. İsmaililik'te, İmamın Tanrının yeryüzündeki tezahürü olduğuna inanılırdı. İmamlık soydan soya geçerdi ve İmamın söylediği her şey doğru, yaptığı her hareket haklıydı. Tarikatın lideri olan Şeyh el Cebel (Doğanın şeyhi) İmam soyundan gelmekteydi.

İsmaililik inancına göre gökler ve yerler yedi kattır. Bu nedenle tarikatta mükemmelliğe 7. ve sonuncu derece ile ulaşılır. Bu derecenin sadece Şeyh el Cebel'e verilmesi, onun mükemmelliğine ve Tanrı ile bir olduğu inancına dayanmaktadır. Diğer İsmaililer en çok 6. dereceye kadar ulaşabilirler. Yani, ancak mükemmelliğe yaklaşabilirler fakat hayattayken onu elde edemezlerdi.

İsmaililer, Tanrının salt ışık olan yüce bir varlık olduğuna, ondan çıkmış olan tüm ruhların yine ona döneceğine inanırlardı. Onlara göre, 6. dereceye malik olabilmiş kişilerin ruhları, ölümden sonra Tanrıya dönme mutluluğuna erişirken, daha düşük dereceli kardeşlerin ve sıradan insanların ruhları, gövdeden gövdeye geçerek, dünyada acı çekmeye devam ederlerdi. İsmaililer için, yeryüzü cehennemin ta kendisiydi. Bu nedenle de, şeyhlerinin emri üzerine kendilerini feda etmekten çekinmezlerdi, çünkü, daha iyi bir hayata doğacaklarına ya da Tanrıya ulaşacaklarına inanırlardı.

Hasan Sabbah dönemi ve sonrasında, İsmaili fedailerin, kendi ölümleri pahasına Sünni yöneticilere karşı gerçekleştirdikleri suikastların altında, bu düşünce yatmaktadır. Daha iyi bir yaşam için kendi canını feda etme düşüncesini anlamayan yöneticiler, bu tür eylemlerin ancak bilinci yerinde olmayan dimağların eseri

olabileceğini var saymışlardır. Bu nedenle de fedailerin, eylemlerinden önce Haşhaş içtikleri ve sahte bir cennet ile kandırıldıkları söylentileri yayılmıştır.

İsmaili öğretisi, ruhun, gövdede bulunduğu süre içinde yaptıklarından sorumlu olduğunu savunmaktadır. İyi bir kişi olarak yaşanmışsa, bir sonraki hayatta daha üst düzey birisi olarak dünyaya gelinecek ve böylece tüm aşamaların tamamlanması mümkün olacaktır. Şeriatın iddia ettiği gibi bir öte dünya, cennet veya cehennem yoktur. Cennet de, cehennem de bu dünyadadır. Yaşamını mutlu geçirmiş kişi cennette, mutsuz kişi ise cehennemdedir.Ortodoks Sünni yönetimin baskısı nedeniyle gerçek inancın gizlenerek, Müslüman görünme adeti, "takkiye"nin ilk uygulayıcıları, Sünni topluluklar içinde yaşayan İsmaililer olmuştur.

İsmaililik, Pisagorculuğun bir nevi devamı gibidir. İsmaililer, 7 sayısının kutsallığının yanı sıra, birçok görüşlerini ve bu arada beyaz kıyafetlerini, Pisagorculuğun, Makedonyalı Büyük İskender'in Mezopotamya'yı işgal ettiği sırada, öğretisinden son derece etkilenen Saabilikten almışlardır.

İsmaililerin giysileri beyaz tunik üzerine takılan kırmızı kuşaktan ibarettir. Bu kıyafet, İsmaililer'den etkilenen Templier Şövalyelerine geçmiş, onlarda beyaz kıyafet üzerine ilave edilen kırmızı bir haça dönüşmüştür.

İsmaili öğretisi, 7 dereceli bir tekamül zincirini içermektedir. Örgüte üye olmak isteyen aday, bir yıl boyunca incelemeye alınmakta, uygun görülmesi halinde özel bir törenle, kabulü yapılmaktaydı. Örgüte kabul edilenlere beyaz elbise giydirilir ve sonsuz itaat ve ketumiyet yemini ettirilirdi.

Birinci derecenin adı "Müminler" derecesiydi. Bu derecede İslamiyet ve Kur’an öğretilirdi. İsmaililer için, semavi bir dini tam manasıyla tanımayan kişi, bu dinin ötesindeki öğretileri. anlayamazdı. Müminler derecesinden ikinci dereceye en erken iki yılda geçilebilirdi.

İkinci derece sahiplerine "Mükellefler" adı verilirdi. Mükelleflere, İslam dininin yanı sıra diğer dinler de öğretilir ve tek geçerli dinin İslamiyet olmadığı, aksine tüm dinlerin aynı hedefe yöneldikleri gösterilirdi. Mükelleflerden beklenen, dış dünyada aday olabilecek kişilerle temasa geçmeleri ve onları yanlarına çekmeleriydi. Bu derecede de yükselme süresi iki seneydi. Daha sonraki derecelerde müritler altıncı dereceye kadar en erken, birer sene arayla yükselirlerdi.

Üçüncü derece, "Dai'ler" derecesiydi. Sır saklama ve ketumiyetin öğretildiği bu derecede, müritlere Muhammed ve ondan önceki yedi peygamberin yaşam ve görüşlerinin yanı sıra, tarikatın sırları da yavaş yavaş verilmeye başlanırdı. Marifet kapısı denilen bu dereceye haiz Dai'ler, tarikata girmek isteyenler hakkında araştırma yapar, haklarında karar verirlerdi. Dai'lerin bir başka görevi de, mezhep hakkında propaganda yapmaktı.

"Dai" kelimesi, Arapça'da "Çağıran" anlamına gelmektedir. Dailer, kendilerinden önceki iki dereceli müritlerden sorumluydular ve aralarında kimin yükseleceğine de onlar karar verirlerdi. Dai'ler tam bir gizlilik içinde çalışırlar, Mecalis el Hikme adı verilen toplantılarda, tarikatla ilgili kararlar alınırdı. Mezhebe yeni giren müritler, bağlılık yemini ettikten sonra, İsmaili kıyafetini kuşanırlardı. Hiyerarşik örgütlenmede sır saklamak esastı. İsmaili öğretisi kitleleri değil, tek tek bireyleri hedef alırdı. Bu nedenle adaylar, Dai'ler tarafından özenle seçilirdi. Ancak gerekli eğitime sahip, ahlak düzeyi yüksek bireyler mezhebe kabul edilirdi.

Bir Dai'nin, entelektüel düzeyi yeterli, dinler ve mezhepler konusundaki bilgileri tam olmalıydı. Görevlendirildiği bölgedeki dillere hakim olmalı, gelenekleri bilmeliydi ki, İsmaililiği yeterince temsil edebilsin. Bu nedenle Dai'lerin tamamı, dönemin üstün nitelikli filozofları olmuşlar ve önemli felsefi eserler yaratmışlardır. İsmaililikte aşamalı bir eğitim sistemi uygulanmış ve zahiri bilimlerden Batıni bilimlere dereceli

bir silsile izlenmiştir. Batıni bilimlerin öğretildiği dönemin en önemli eğitim müessesesi, Kahire'deki El Ehzer üniversitesi olmuştur.

Dördüncü derece "Dai-yi Ekber" yani, Büyük Dai derecesiydi. Dai-yi Ekber derecesini alan müritlere "Baba" da denirdi. Onlar gerçek kapısından Tarikate girmeye hak kazanmışlardı. Daha sonraki yüzyıllarda Yesevilik'te ve Bektaşilik'te, en üst mertebeye ulaşanlara verilen "Baba" lakabı, İsmaililerin bu geleneğine dayanmaktadır. Dai-yi Ekber'ler tüm Dai'lerin başı durumundaydılar. Onlar, Mecalis el Hikme'lere de başkanlık ederlerdi.

Tarikatın gerçek sırlarının verilmeye başlandığı derece, "Tarikat kapısı" adı verilen beşinci dereceydi. Bu derecede tüm dinlerin sadece, gerçeğe ulaşmak için yetersiz kalan birer yöntem olduğu anlatılır ve saliklerine, "bir yudum emenler" anlamına gelen "Zu Massa" denilirdi.

Hüccet adı verilen ve "Hakikat Kapısı" denilen altıncı derece, bir İsmaili'nin ulaşabileceği son dereceydi. Bu derecede evrende varolan ikilik, Tanrının üçlü vasfı ve kainatı meydana getiren dört büyük güç gibi Batıni doktrinin en önemli sırları verilir, tüm Peygamberlerin, diğer bütün din kurucular gibi sadece birer Kamil İnsan oldukları öğretilirdi. Tanrısal nurun "Işık" olduğunun belirtildiği bu derecede ona ulaşmak için derece salikleri ruhlarını arındırmak ve Kamil İnsan konumuna yükselmekle mükelleftiler. İsmaililer, Tanrıya ancak altıncı derece sahiplerinin mükemmel bir yaşam sürdükten sonra, öldükleri zaman ulaşabileceklerine inanırlardı. Yedinci derece en mükemmel dereceydi ve Tanrısal bir niteliği vardı. Bu dereceye sadece, Tanrının yeryüzündeki tezahürü olduğuna inanılan, Şeyh el Cebel (Doğanın şeyhi) sahipti. Tüm İsmaililerin lideri olan şeyhin diğer unvanları da, "Belag-ı Azam (Kutsal Kelam Üstadı)" ve "Namus-ül Ekber (Büyük Sır Üstadı)" idi.

İsmaililikte dinler daima ikinci planda kalmış, Batıni öğreti üstün tutulmuştur. Öğretiyi o günün bilinen dünyasına yaymak için dünya, 12 bölgeye ayrılmıştır. Cezire

(ada) adı verilen bu bölgeler; El Arab (Arabistan), El Berber (Berberiler), El Rum (Bizans), El Turk (Türkistan), El Deylem (İran), El Hazar (Hazarlar), El Hind (Hindistan), El Sind (Pakistan), El Zenc (Afrika), El Habeş (Habeşistan), El Sind (Çin) ve El Sekalibe (Hıristiyan Avrupa)'dır. Her bölge, bir Bölge Baş Dai'si olan ve doğrudan Dai El Duat'a karşı sorumlu olan Hücce'lerin yönetimine bırakılmıştır. İsmaililerin, Tamplier Büyük Üstadını, El Sekalibe'nin Hüccesi olarak kabul etmiş olmaları kuvvetle muhtemeldir.

İsmaililer, Müslüman dünyası üzerindeki etkilerini uzunca süre devam ettirdilerse de, Selçukluların kontrolü ele geçirmeleri karşısında giderek gerilediler. Karmeti devletinin yıkılmasından sonra Fatımiler de, önce Haçlıların saldırıları, sonra iç isyanlar ile sarsıldılar ve nihayet, Selahattin Eyyubi komutasındaki kuvvetlerce tamamen yok edildiler.

Bu gelişmeler karşısında, İsmaililer küçük kalelere sığınmak zorunda kaldılar. Bu kalelerin en ünlüsü, Hasan Sabbah'ın komutasındaki Alamut Kalesiydi. Sabbah ve emrindeki fedaileri, Selçuklu yönetimine karşı sürekli mücadele ettiler ve hem Arap, hem de Türk Sünni ileri gelenlerinin korkulu rüyası haline geldiler.

M.S. 874'den, 1256'ya kadar Ortadoğu'da İsmaililer son derece etkin oldular. Güçleri o denli artmıştı ki, 1164 yılında, İsmaili İmamı 2. Hasan, Ramazan ayının ortasında şeriatı kaldırdığını açıklamıştı. Oruç tutmanın yanı sıra, namaz kılma ve diğer ibadet zorunluluklarının da kalktığını duyurmuştu. Oğlu, İmam 2. Muhammed de onun sistemini devam ettirdi.

Selçuklu işgalinden sonra İsmailliğin İran'da önemli bir güç olarak varlığını sürdürmesini mümkün kılan kişi Hasan Sabbah oldu. Aslen İran'lı olan Sabbah, Fatımi devletinin himayesindeki Kahire'deki El Ehzer üniversitesinde eğitim gördü. 1090 yılında Mısır'dan İran'a döndü ve çevresine topladığı İsmaili müritlerinin yardımı ile, Teberistan'da bulunan Alamut kalesini ele geçirdi.

Alamut'u alan ve İsmaili müritlerini birer fedaiye dönüştüren yeni bir sistem uygulayan Sabbah, Abbasi hilafeti ile Selçuklu yönetimini devirmek için girişimlerine başladı. Sabbah, örgüt üyelerine "Assasins" adını verdi.Bu kelime Arapça'da "Bekçiler" ya da, "Sır Bekçileri" anlamına gelir.

Sabbah'ın sır bekçileri, yeniden doğuş inancı ile, sınırsız itaat koşuluyla yetiştirilmiş birer fedai idiler. Bu nedenle örgütün bir diğer adı da, "Fedayiin" oldu. Dönemin Selçuklu Sultanı Melikşah'ın elçisinin gözünü korkutmak için seçilmiş birkaç fedainin, kendilerini kale burçlarından aşağı atmaları, ayrıca fedailerin yöneticilere karşı hayatları pahasına giriştikleri suikast eylemleri, o günün dünyasında büyük yankılar uyandırdı. Selçuklu yönetimi, Hasan Sabbah'ı ve örgütünü yasadışı ilan etti ve Sabbah'ın şehirlerdeki binlerce yandaşını temizledi. Sabbah'ın en önde gelen düşmanı Vezir Nizamülmülk komutasında bir Selçuklu ordusu Alamut kalesini kuşattıysa da, Nizamülmülk'ün bir fedai tarafından öldürülmesi, bu arada da Sultan Melikşah'ın ölmesi nedeniyle, kuşatma kaldırıldı.

Bu karışıklığı iyi değerlendiren Sabbah, İsmaililiği tüm İran'da, Suriye'de ve başta Horasan olmak üzere tüm Türk illerinde yaydı. İsmailílik, 1124'de Hasan Sabbah ölene kadar gücünün doruklarında varlığını sürdürdü. Sabbah'ın ölümünü fırsat bilen vezir Kaşani, nerede görülürse görülsün tüm Batıni inançlıların öldürülmelerini emretti. Binlerce İsmaili kılıçtan geçirildi. Amaç, sapkın kabul edilen bu inancı, yeryüzünden silmekti. Ancak İsmaillilerin intikamı da büyük oldu ve başta Vezir Kaşani olmak üzere yüzlerce Sünni lider, fedailer tarafından öldürüldü. İsmaililer için sorun, varlığını sürdürme ya da yok olma sorunuydu. Fedailerin, tam yok oldukları zannedildiği sırada gerçekleştirdikleri bu eylemler yüzünden Selçuklu sultanı Sancar, İsmaililer ile barış istemek zorunda kaldı. Böylece İsmaililik bir mezhep olarak resmen tanındı ve Moğolların Alamut'u almalarına kadar da, etkin bir güç olarak varlığını sürdürdü.

Haçlı Seferleri; İsmaililiğin Batı Dünyası Üzerinde Etkileri

İslam dünyasında bu iç savaş sürerken, batıda bambaşka bir girişim, meyvelerini veriyordu. Hıristiyan dünyasının ruhani ve siyasi liderleri Papalar, kutsal toprakların "kafir'lerin" elinden kurtarılması için bayrak açmışlardı. Papalar, uzunca süredir doğuya sefer düzenlenmesini zaruri görüyorlardı. Bu seferler, ekonomik hayatın canlanmasını sağlayacak, doğunun zenginlikleri batıya taşınacak ve en önemlisi de Avrupa'daki Hıristiyan çatışmaları farklı bir yöne, kutsal toprakların kurtarılması amacına kanalize edilecekti.

Bu yöndeki ilk girişim, Papa II Urbanus'tan geldi. Papa, hedefin Kudüs'ü Müslümanların elinden kurtarmak olduğunu ilan etmişti. Papa tarafından birleştirilerek yemin eden ve geri dönene kadar mallarını ve akrabalarını Papalığın himayesi altına sokan Hıristiyanlar, yeminlerinin nişanesi olarak, giysilerine haç diktirdiler. Böylece, bu kuvvetlere "Haçlılar" denildi.

Müslüman dünyasında Sünni-İsmaili çekişmesinin devam etmesi, Fatımilerin tehlikeli bir düşman olarak tanımlanmamaları ve Büyük Selçuklu İmparatorluğunun dağılmış olmasından cesaret bulan haçlılar, ilk seferlerine 1095 yılında başladılar. 1099'da Haçlı kuvvetleri Kudüs önüne geldiler. O sıralar Kudüs, Fatımiler'in yönetimi altında bulunuyordu. Kısa süren bir kuşatmadan sonra kenti ele geçiren Hıristiyanlar, Kudüs'te Latin Krallığı kurulduğunu ilan ettiler.

Haçlı seferleri aralıklarla 1270'li yıllara kadar sürdü. Ancak 1187'de Selahattin Eyyubi'nin Kudüs'ü geri almasından ve Latin Krallığına son vermesinden sonra, Haçlıların Ortadoğu'da ancak kısmi başarılar sağlayabildikleri görüldü.

Haçlı orduları beraberlerinde, yollarda çeşitli tahkimleri gerçekleştirmek ve nehirler üzerinde köprü inşa etmek üzere, manastır dernekleri "Gilde" üyelerini götürüyorlardı. Roma lejyonları da, Gildeler'in ana kaynağı olan Collegia inşaat loncaları üyelerini, aynı amaçla birlikte sefere götürürlerdi. Ordunun hareket

kabiliyetini çok artıran bu sistem sayesinde, Gilde mensupları rahipler, zorlu yolculukları sırasında, Bizans'ta Ortodoks Collegialar mensupları ile, Türkler arasında güçlü olan Ahilerle ve son olarak da İsmaili kuruluşu Fütüvve mensuplarıyla karşılaştılar.

Bu karşılaşmalar Gilde'lerin, doğudaki Batıni meslek loncaları ile giderek benzeşmelerini sağladı. Bu benzeşmede Gildelere en büyük etkiyi, İsmaililer ile son derece iyi ilişkiler içinde bulunan Templier Şövalyeleri yaptı. Templierler, emirleri altındaki Gilde mensuplarının bünyelerindeki Batıni öğretiyi daha da geliştirmelerini sağladılar. Avrupa'ya dönen Gilde mensupları da, benzeri gelişmelerin kendi ülkelerinde oluşmasına neden oldular.

Templier Şövalyeleri 1118 yılında "İsa'nın Fakir Askerleri" adı altında, San Bernardo Di Chiaravalle adlı bir piskopos ve onun yeğeni Şövalye Hugs De Payens tarafından kuruldu. De Payens ve farklı ülkelerden seçilen sekiz Şövalye, Kutsal Toprakları kafirlerden korumak amacıyla, 1119 yılında Kudüs'e gittiler.

Kudüs Hıristiyanlar tarafından, Fatımilerin elinden alınmıştı. Ancak Fatımiler bunu büyük bir kayıp olarak görmediler. Aksine, Müslümanlığın, en az Katoliklik kadar tutucu kesimi olan ortodoks Sünnilerle savaştıkları için, Hıristiyanlarla ittifaka girdiler. Kudüs'ü geri alabilmek için Haçlılarla savaşanlar Sünnilerdi, çünkü Kudüs onlar için de kutsal bir şehirdi. Fatımi İsmaililerin bugünkü devamı niteliğinde olan Dürziler'in tarihi de, onların Hıristiyanlar ile ittifakından ve özellikle Templier Şövalyeleri ile iyi ilişkilerinden bahsetmektedir. Dürzilere ait ritüellerde, Haçlılarla Batıni Müslümanlar arasındaki dayanışmanın örnekleri görülmektedir. Dürzilerin "Darasin" denilen ritüellerinde, gerçek kimliklerini özellikle sakladıkları ve Müslüman olarak göründükleri açıkça belirtilmektedir.

Bu mezhebin bünyesindeki Hıristiyan kökenli bazı inanışların altında da, söz konusu işbirliği yatmaktadır. Batıni doktrinden, kurucuları E1 Hakim'in Tanrı olduğu

dogmasına saplanarak uzaklaşan Dürziler, öncülleri İsmaililer gibi beyaz giyinirler. İnsanları, akıllılar ve cahiller olarak ikiye ayıran Dürzilere göre akıllılar kendileri, cahiller de diğer insanlardır. Mezhebe kabul edilenlere "Akel" adı verilir.

Selahattin Eyyubi'nin 1171 yılında Fatımi devletine son vermesi, Sünni iktidarla sürekli mücadele içinde bulan İsmaililer ile, Haçlıların dayanışmasını daha da artırdı. İsmaililer'in en radikal kolu olan Hasan Sabbah fedaileri ile, Haçlıların önde gelenleri Şövalyeler arasında zaman içinde özel bir bağ oluştu. Sabbah'ın fedailerinin, yaşamları pahasına Sünni liderlerine suikastlar düzenlemeleri, İsmaililer ile ittifak halinde olan Haçlı Şövalyelerinin ve özellikle de Templier'lerin, onlardan büyük ölçüde etkilenmelerine neden oldu.

Kudüs'e gelmelerinden sonra, Kral Baudouin II tarafından, Süleyman Mabedini korumakla görevlendirilen ve mabedin yerinde M.S. 540'da inşa edilmiş bulunan kilisede kendilerine yer verilen "İsa'nın Fakir Askerleri", yeni görevleri nedeniyle isimlerini değiştirdiler ve "Knights Templar" (Mabet Şövalyeleri) adını aldılar. Bir süre sonra bu Şövalyelere ve örgütlerine kısaca "Templierler" denilmeye başlandı.

Şövalye De Payens ve beraberindekiler, Kudüs'e geldikten kısa bir süre sonra İsmaililer ile karşılaştılar. Gilde mensubu rahiplerden Şövalyeler hakkında bilgi alan ve onların Hıristiyan camiası içindeki en etkili ve bilgili kişiler olduğunu öğrenen Hasan Sabbah, Mabet Şövalyeleri ile görüşmeyi özellikle istedi. Bu isteğin altında, Templierler'in eski bir Batıni ekolün mabedini koruma görevini üstlenmeleri ve mabet içinde bazı kaybolmuş sırları açığa çıkarmak için yaptıkları araştırmaların da etkisi vardı. Bazı araştırmacılar, De Payens'in amcası olan piskopos Chiaravalle'nin, Avrupa'da yaşayan Kabbalacılardan, mabedin temellerinde gömülü olan bazı Batıni sırların yerlerini öğrendiğini, tarikatı da sırf bu sırların bulunması için kurduğunu ve Kudüs'e gönderdiğini öne sürmektedirler. Kimi iddialara göre, aralarında kaybolan

bir kutsal kelimenin yazılı olduğu taş levha da dahil olmak üzere, sırların büyük bölümü, Şövalyeler tarafından mabedin temelleri arasında ortaya çıkarılmıştır.

Tamplierlerin Mabette arama yapma özel görevi ile Ortadoğu'ya ulaşmalarından kısa bir süre sonra, Şövalyeler ile İsmaililer arasında ilk temas kuruldu. Dönemin İsmaili lideri Hasan Sabbah, Şövalye Hugs De Payens ve diğer şövalyeleri Alamut Kalesine davet etti. Hugs De Payens ve diğer Şövalyeler, bu davet üzerine, Hasan Sabbah'ı, Alamut kalesinde ziyaret ettiler. Burada Sabbah'ın kurduğu sistemi gözleriyle gören Şövalyeler, örgüt ve Batıni doktrin hakkında da ilk ağızdan bilgiler aldılar. Kudüs'e geldikleri sırada Katolik inancın savunucuları arasında yer alan Templierler, Hasan Sabbah ve Dailerini tanıdıktan, İsmaili öğretisini derinlemesine inceledikten sonra, ortodoks Katolik inanç tarzından giderek uzaklaştılar ve akılcılığı ön plana çıkaran Batıni doktrine bağlandılar.

Templier'lerdeki bu inanç değişikliği, kurdukları güçlü örgüt sayesinde tüm Avrupa'ya yayılırken, Katolik kilisesinin de giderek zayıflamasına yol açtı. İsmaililerle ilişkileri, Templierler'in tüm felsefesini değiştirmişti ancak bu ilişki, örgütün sonunu getiren suçlamayı da bünyesinde barındırdı. Templierleri yok etmek için bahane ararken Papalık, tarikatı, "Müslümanlarla ilişki kurmak ve hatta Müslümanlaşmakla" suçladı.

Örgütlenmelerini İsmaili teşkilatı yapısını örnek alarak gerçekleştiren Templierler, disiplin, hiyerarşi, tarikatın başkanı olan Büyük Üstada mutlak bağlılık ve itaat gibi, İsmaili uygulamalarını sürdürdüler. Üç dereceli bir inisiasyon sistemi kurdular. "Mass" adı verilen ayinlerde, Kutsal Ruh'un sembolü olarak kabul ettikleri ekmeğe, kirli olabilecek elleriyle değmemek için eldiven giyen Templierlerin önlükleri de koyun postundan yapılmıştı ve beyazdı. Templier'lerin yalnızca önlükleri ve eldivenleri değil, tüm giysileri beyazdı. Bu geleneği de İsmaililer'den alan

Templierler, tek fark olarak, göğüslerinin üzerine, Haçlıların sembolü olan kırmızı bir Haç diktirdiler.

Tarikata üyeler, ketumiyet yemini ederek alınırlardı ve yeminini bozanlar bunu hayatlarıyla öderdi. Şövalyeler birbirlerine "Kardeş" diye hitap ederlerdi. Üç dereceli örgütlenme yapılarında ilk derece sahiplerine, daha yukarı dereceli üyelere hizmet etme zorunluluğu nedeniyle "Serving Brothers" denilirdi. İkinci derecede birer "Chaplaini" olan tarikat üyeleri, Şövalye (Knight) unvanını ancak en üst derecede elde edebilirdi. Templierler de, öğreticileri İsmaililer gibi, yüce bir varlığa ve insanın o varlığın bir parçası olduğuna inanıyorlardı. Şövalyelerin en önemli prensibi, herkesi inançlarında özgür bırakmak, kendi inançlarını kimseye zorla kabule çalışmamak olmuştur. Bu durum, tarikat ile Katolik kilisesi arasındaki en önemli ayrılıklardan birisi haline geldi.

Templierler, tıpkı İsmaililer gibi birbirlerini tanıyabilmek için gizli işaret, parola ve semboller kullandılar. Bu gizlilik daha sonraki yıllarda Papalığın baskılarından kurtulmak için de işe yaradı. Templierler ayrıca İsa'nın çarmıha gerildikten sonra öldüğünü, yani onun bir fani olduğunu savunuyorlardı. Onlara göre göğe yükselen şey, İsa'nın tekamül etmiş ruhuydu. Yani Tanrı ile birleşen İlahi Kelamdı.

Templierler, 1312 yılında Papalık tarafından lav edilmesine karşın, örgütlenme yapıları ve felsefeleri Avrupa'da çeşitli kurum ve kuruluşlarda yaşamlarını sürdürdü ve Katolik hegemonyasının yok olmasına yol açan, Rönesans ve Reform gibi akımların gelişmesini sağladı. Bu akımlarla güçlenen, Batıni doktrinin en önemli dayanağı olan İnsan Sevgisi, Hümanizm giderek güçlendi ve günümüzde tüm dünyaya egemen olmaya başladı.

Saabilik

İslamiyet'in yayılma yıllarında Anadolu'da ve Mezopotamya'da, Hıristiyanlığın yanı sıra, Batıni doktrinden kaynaklanan Saabilik inancı hüküm sürmekteydi.

Anadolu'nun Bizans yönetimindeki topraklarında Hıristiyanlık ön plandaysa da, özellikle Doğu Anadolu'da, Fırat çevresinde Saabiler çoğunluktaydı. Saabilik çok eskilere, Sümerlere kadar dayanan Babil okulu öğretisinin halka mal olmuş şekliydi. Tüm tek Tanrılı dinlere şu ya da bu şekilde kaynaklık etmiş olan Saabilik, Büyük İskender'in bu toprakları fethi sırasında Pisagorculukla tanışmış ve Saabi öğretisi yeni bir ivme kazanmıştı. Pisagoryen öğreti, Saabiler arasında zaten var olan Batıni inançların yenilenmesinde ve her iki akımın birleşerek, İsmailillik denilen müessesenin oluşmasında rol oynamıştır.

Saabilik, ilerde inceleyeceğimiz Şamanizm gibi, ilk Tek Tanrılı din olan Güneş Kültü dininin, yüce Tanrının Sembolü olarak kabul ettiği Güneşi, Tanrının kendisi yerine koymuş bir inanış biçimidir. Saabiler, başta Güneş olmak üzere, yedi yıldıza tapınırlardı. Bunlar, en yüce tanrı olan Güneş tanrısı "Şamaş", onun dişil yönü olarak kabul edilen Ay tanrıçası "Sin", ve diğer vasıflarının temsilcileri olan Merkür tanrısı "Nabu", Venüs tanrısı "İştar", Mars tanrısı "Nergal", Jüpiter tanrısı "Marduk" ve Satürn tanrıçası "Ninutra" idi. Saabiler, bu tanrı ve tanrıçaların yanı sıra, Hermes'i, Pisagor'u, Orfe'yi de birer yarı tanrı olarak görüyorlardı.

Kuran'da Tek Tanrılı dinler arasında, Saabilik de sayılmaktadır. Bunun nedeni, İslamiyet'in birçok söyleminin ve tapınım tarzının Saabilikten geliyor olmasıdır. Namaz kılma, oruç tutma, kurban kesme ve kutsal yerleri ziyaret etme, yani hac gibi ibadet tarzlarının yanı sıra, her namaz öncesi abdest alma gibi adetler, hep Saabi kökenlidir. Saabilikte, yedi gezegenin her biri için, günde yedi kez namaz kılınırken, bu sayı İslamiyet'te beşe indirilmiştir. Ay görününce oruca başlanması ve izleyen ayın başında bitmesi geleneği, İslamiyet'ten önce Saabiler arasında görülmektedir. Halife Memun döneminde Müslüman orduları, Harran'da Saabilerle karşılaşmışlar ancak, diğer güneş kültü inanırlarının hepsi putperest diye nitelendirilerek, İslamiyet'i kabule zorlamışlarken, Saabilere, Hıristiyan ve Yahudilere tanındığı gibi,

belli bir miktar para vermeleri karşılığında kendi inanç sistemleri içinde kalmaları hakkı verilmiştir.

Saabilik'te, her gezegen için her gün namaz kılınmasının yanı sıra, haftanın günlerinin her biri, bir gezegene özel ayinler düzenlenmesi için ayrılmıştır. Pazar günleri Güneş ayinlerine, Pazartesi Ay ayinlerine, Salı Mars, Çarşamba Merkür, Perşembe Jüpiter, Cuma Venüs ve Cumartesileri de Satürn ayinlerine ayrılmıştır. Latince kaynaklı batı dillerinde günlerin isimleri, bu güneş kültünün günümüze yansımasından başka bir şey değildir. Örneğin Pazar "Sunday" Güneş günü, Pazartesi "Monday" Ay günü ve Cumartesi "Saturday" de Satürn günüdür.

Bu tapınım şekli, İskender işgali döneminde Pisagoryen öğreti ile karşılaşılınca bir nebze değişmiş ve Saabilik, bir Yüce Varlık ve onun yönetimi altındaki altı yardımcısına inanmak şekline dönüşmüştür. Aynı dönemde hava, su, toprak, ateş gibi dört temel elemana, cansız varlıkların, bitkilerin ve hayvanların da ruhları bulunduğuna, Yüce Varlığa yalnız sevgi ile ulaşılabileceğine inanmak gibi Batıni inanç biçimleri de Saabiliğe yerleşmiştir. Saabiler için artık, Hermes, Orfe ve Pisagor ulu Tanrı ile bir olmayı başarmış yüce ruhlar, yarı tanrılardır.

Saabilik'te de, diğer Batıni ekollerde olduğu gibi sır saklamak esastır. Saabiler, kendilerinden olmayanlara sırlarını kesinlikle vermezler. Saabiliğin yozlaşmış bir devamı niteliğinde olan günümüz Yezidiliğinde, aynı sır saklama prensibi olduğu gibi korunmakta ve yabancılar, topluluk içine kesinlikle alınmamaktadır.

Saabilerin sır ayinleri, gezegenlere ithaf edilmiş mabetlerin altındaki salonlarda yapılırdı. Bu salonlar, önce aslına tapınılan, Pisagoryen etkileşimden sonra birer sembol haline dönüşmüş olan gezegenlerin heykelleri ile doluydu. Saabiliğin bir kolu da Arap Yarımadasındaydı. İbrahim ile birlikte Mısır'a göç eden Saabilerin bir kolu da, Yemen'e gitmişti. Kuran'da, bu Yemen inanışına değinilmekte ve onlardan tek

Tanrılı "Hanif Din" inanırları olarak bahsedilmektedir. İslamiyet üzerinde, öğretileriyle etkili olan da, Saabiliğin bu koludur.

Bazı araştırmacılara göre, İbrahim ve oğulları tarafından Hicaz'da inşa edilen Kabe, bir güneş tapınım merkezidir. Kureyşliler, kendilerinin İsmail neslinden olduklarını söylerler. İsmail, Hicaz'a yerleştikten sonra Cürhum kabilesinden bir Sami kadınla evlenmiş ve babası İbrahim ile birlikte Kâbe'yi inşa etmiştir. İbrahim ve İsmail Mekke'de, 'Kâbe Tarikatı' adı altında, mabedi korumakla görevli Batıni bir örgüt kurmuştur.

Yemen Sabaları ve Muhammed'in atalarının kökleri, bu örgüte dayanmaktadır. Nitekim, yüzyıllarca ailesi Kabe'yi koruyan Muhammed'in de, Kabe ve civarını emniyet altına almakla görevli bir tarikatın üyesi olduğu yolunda bilgiler, günümüze kadar ulaşmıştır. Hılfül Füdul adıyla, İbrahim tarafından kurulan Kabe Tarikatının amacı, mabedin düşmanlardan korunmasının yanı sıra, Tek Tanrılı din inancının da yaşamasının sağlanmasıdır. Bu dinin inanırlarına Hicaz'da, Hanif Din inanırları denilmiştir. Tarikat, zamanla zayıflamışsa da, Muhammed'in amcalarından Ez Zübeyr, Hanif dinin bir gereği olan Hac ibadeti döneminde kabileler arasında çıkabilecek çatışmaları engellemek ve ticareti geliştirebilmek amacıyla "Allah'ın Sulhu Ayları" müessesini kurmuş, sulhu korumak için de, eski Hılfül Füdul teşkilatını canlandırmıştır. İslamiyet'in ilanından önce kurulmuş olan "Allah'ın Sulhu Ayları" müessesinin adından da görüleceği üzere, "Allah", Hanif dinin tek Tanrısının adıdır ve İslamiyet'e, bu dinden geçmiştir.

Yeniden canlandırılan Hılfül Füdul, zalimlere karşı mazlumların hakkını savunmak için yemin edenlerden oluşmuştur. Üyelerinin tamamı, Hanif din inanırıdır. Üyelere, savaş sanatının yanı sıra, Hanif dinin öğretileri de verilmiştir. Muhammed'in ailesi Beni Haşim, Muhammed'in annesinin ailesi Beni Zühre, Ebu Bekir'in ailesi Beni Teym ile, Beni Muttalip, bu teşkilatın bel kemiğini oluşturmuşlardır. Mekke halkı arasında

lakabı 'El Emin' olan Muhammed'in, bu teşkilata üye olmaktan gurur duyduğunu sık sık ifade ettiği belirtilmektedir. İslamiyet'in, zor ilk yıllarında da Muhammed'e, bu hatırı sayılır bir kuvvet olan teşkilatın, büyük yardımları olmuştur. Muhammed ve İslamiyet karşıtlarının, onu öldürme girişimleri, bu teşkilatın üyelerinin yardımı ile, atıl kalmıştır. Bu bilgilerden, Muhammed'in amca oğlu Ali'nin de, aynı teşkilatın üyesi olduğu sonucu çıkarılabilir. Ali ile karşıtları arasındaki hilafet çekişmesinin de, İslamiyet'in Hanif din yanlıları ile, ortodoks Sünniler arasındaki bir çekişme olduğu düşünülebilir. İslamiyet'i sonradan kabul etmiş tüm Batıni ekol yanlılarının Ali yandaşı olmalarının altında da, benzer idealleri paylaşma olgusunun yatması kuvvetle muhtemeldir.

İsmaili Türkler Ve Alevilik

Bir yandan Mısır İskenderiye okulu kökenli, Ali yandaşı sufilerin görüşlerine, diğer yandan da Saabiliğe dayanan İsmaililik, Batıni inancın tüm İslam dünyasına yayılmasında etken olmuştur. İsmaililik, Şamanist Türkler arasında çok daha çabuk yayılmıştır çünkü, Şamanizm'de Batıni bir yön zaten vardır.

M.S.700'lerde Çin, Batı Türkistan'ın önemlice bir bölümünü ele geçirmişti. Aradan 50 yıl kadar geçtikten sonra Çinlilerin yeni bir saldırı başlatmaları üzerine Türkler, Abbasi'lerden yardım istediler. Arapların bölgedeki ordusunun yardımı ile Türk kuvvetleri, Talas meydan savaşında Çinlileri yendi ve Batı Türkistan, Çin'in elinden kurtarıldı. Bu işbirliği sonucu, bazı Türk subayları ve askerleri, Abbasi hilafetini düşmanlarından, bu arada da özellikle İsmaili baskısından kurtarmak üzere, Halifeler tarafından para karşılığı hizmete alındılar.

Abbasi Halifelerinin paralı Türk askerlerinden meydana getirdiği ordunun başarısı, Türklere olan talebi artırdı ve bu talep önlenemeyen muazzam bir göçün başlangıcı oldu. 9. yüzyılda Türkler, Horasan ve civarında çoğunluğa ulaşmışlardı bile. Ancak Horasan'da hakimiyet kurabilmek için bölgeye yerleşen Şamanist inançlı Türkler,

Müslümanlığa geçmek durumunda kaldılar. Çünkü, Müslümanlığı daha önce kabul etmiş bölge sakinleri, başka bir dinden olanları aralarına kabul etmiyorlardı. Türkler, kitleler halinde Müslümanlığa geçiyorlardı. Ancak, şehirlere yerleşenler Sünni mezhebini tercih ederken, Türklerin göçebe çoğunluğu, Müslümanlığın Şaman dinine çok daha yakın olan İsmaili mezhebini seçiyorlardı. İsmaililer de bölgede son derece örgütlüydüler ve büyük bir güç halindeydiler.

Ahmet Yesevi, 12. yüzyılda böyle bir dönemde dünyaya geldi. Horasan ve civarında İsmaili Dai'lerinin yanı sıra, yine aynı mezhebe bağlı Fütüvve örgütü de son derece yaygındı. Kendisi de, bir İsmaili Dai'si olan Yesevi, Horasan İsmaili tekkesinin şeyhi konumuna yükseldi. Yesevi müritleri halk arasında Horasan erenleri ya da "Baba Erenler" olarak tanındılar. Diğer İsmaili dergahlarında olduğu gibi Horasan tekkesinde de müritlerin, şeyhin emirlerine kesinlikle uymaları, sembolleri ve sırları anlayabilecek olgunluğa gelmek için öğreticilerini sabırla dinlemeleri, sözlerinde ve eylemlerinde kesinlikle doğru olmaları ve ser verip sır vermemeleri beklenirdi.

Ahmet Yesevi, her ne kadar bir İsmaili Dai'si idiyse de, kendi tekkesinde Şamanist Türk inançları doğrultusunda bazı değişiklikler yaptı. Mesela, yedi aşamalı olan İsmaili öğretisini, Fütüvve teşkilatlarını da örnek alarak, dokuz aşamaya çıkardı. Bir Yesevi müridinin, şeyh unvanı alabilmesi için, bu dokuz aşamayı geçmesi ve kurtuluşa ulaşması şarttı. Her biri birer derece niteliğinde olan bu aşamaların maliklerine verilen adlar, Yesevi'nin bir İsmaili olduğunun göstergesidir. Bu dokuz aşama şöyle sıralanıyordu:

Tövbe edenler,

Bilginler,

Zahidler,

Sabirler (Sabredenler),

Salihler (Kurtulanlar),

Raziler,

Şakirdler (Öğrenciler),

Muhibler (İstekliler),

Arifler (Gönül Erenleri).

Yeseviliğin son basamağı olan Ariflerin hedefi, Tanrısal gerçeğe ulaşmak, ruhun tekamülünü sağlayarak Tanrı ile bir olmaktır. Yesevi'ye göre bunun yegane yöntemi içe kapanmaktır. Yüce Tanrıyı, us ile anlamanın imkanı yoktur. Bunun için Arif kişi içine dönmeli ve sezgi gücüyle, kendinde var olan Tanrıyı içinde aramalıdır. İçe kapanış, kendi benliğini bir yana atmayı, Tanrıdan başka bir varlık düşünmemeyi ve bu düşünce akışının mümkün olduğunca kesilmemesi için elden geldiğince azla yetinmeyi gerektirir. İçe kapanışla sağlanan derin sezgi, ruhu Tanrıya ulaştıran, sevginin uyanmasına olanak sağlar. İçe kapanan Arif (Kamil) kişi, üç aşamadan geçer: Kendini bilme; Gerçeği kavrama; Tanrıya ulaşma. İşte bu noktada Kamil İnsan, artık Tanrıyla bir olmuştur.

Yesevilik, içe kapanma yöntemini, Şamanist uygulamalarından aldı ve bunu Batıniliğe uyarladı. Bu ve benzeri nedenlerle tarikat, Şamanizme bağlı geniş kitlelere hiç de yabancı gelmedi ve ortodoks Sünni İslam'ın katı kurallarından kaçmak için çare arayan Türkler, kurtuluşu Yesevilik'te buldular. Ancak göçebe halk, İsmaillik, Yesevilik ve Fütüvve aracılığıyla Aleviliği seçerken, kentlerde bulunan yerleşik Türkler ve onların yöneticileri Sunni görüşü tercih ettiler. Türk yöneticilerin Sünniliği seçmelerindeki başlıca etken, bu mezhebin yöntemlerinin kitleleri yönlendirme açısından çok daha büyük imkânlar sağladığını görmeleriydi. Bu yöneticilerden, Sünniliğin kentli Türkler arasında tutulmasını ve kurumsallaşmasını sağlayanların başında, Selçuklular gelmektedir.

Daha önce de görüldüğü gibi, Bağdat Hilafeti Mutezile ve İsmaili hareketlerinin baskısı altındaydı. Selçuklular güçlenip, Gazzelileri ve Bizans kuvvetlerini yenince, Abbasi halifesi Kaim, İsmaili baskısından kurtulmak için Selçuklu Sultanı Tuğrul'a bir çağrı gönderdi. Tuğrul kumandasındaki Selçuklu kuvvetleri M.S. 1055'de Bağdat'a girdi. Ebu Hamid El Gazali gibi ünlü sufılerin de aralarında bulunduğu Bağdat kardeşliği İhvan-ı Sefa'ya ve Mütezile'ye büyük bir darbe indirildi. İsmaili Daileri ve Sufıler kenti terk etmeye zorlandı.

Bu arada, Türk illerinde başlayan Moğol akınları, Türklerin büyük dalgalar halinde batıya göç etmelerine neden oldu. Türkmenlerle birlikte, Türk illerinde yaygın olan İsmaili Daileri de, batıya göç ettiler. Alevi Türkmenlerin büyük çoğunluğu, Selçuklu yöneticiler tarafından, Bizans ordularının yenilmesinden sonra, iki ülke arasında tampon oluşturmaları için Anadolu topraklarına yerleştirildiler. Ancak, Sünni inançlı Selçuklu yöneticileri için kuşku uyandıran, yer yer korkulan topluluklar oldular. Alevilerin doğal müttefiki İsmaililer ise, Selçuklu devletini yıkabilmek için ellerinden geleni yapıyorlardı. İsmaililiğin son kalesi olan Alamut'tan fedailer, Selçuklu yöneticilerine ve dönemin diğer önde gelen Sünni liderlerine karşı suikastlarını sürdürüyorlardı. Alamut kalesi, 1256 yılına kadar Sünnilerin korkulu rüyası olmaya devam etti. Bu tarihte, Hülagü Han komutasındaki Moğol orduları kaleyi zaptetti ve fedailerin büyük bölümünü kılıçtan geçirdi. Bu katliamdan kaçabilen İsmailliler, Anadolu'daki yandaşlarının yanına sığındılar ve İsmaillilik önemli bir güç olmaktan çıktı.

Türklerin Anadolu topraklarına yoğun biçimde ayak basmalarından sadece 45 yıl sonra, tüm ülke neredeyse tamamen Türk kontrolü altına geçti. Anadolu'nun doğusundan batısına bu Türk istilası sırasında, eski Anadolu halklarından en küçük bir tepki dahi doğmadı. Aksine eskiler, yeni gelenlere adeta yer gösterdi. Bu nasıl mümkün oldu?

Eskiler, Anadolu çok tanrıcılığı ve Apollon dini, Pisagor ve Saabilik öğretileriyle yoğrulmuştu. En büyük endişeleri Ortodoks Sünni Müslüman yönetimin uygulamalarıydı. Yeni gelenler de, her ne kadar Müslüman'ız diyorlardıysa da, yöntemlerinin Sünni İslam anlayışıyla pek alakası yoktu. Eski ve yeniler inanç bakımından birbirlerine oldukça yakındılar. Yerli halklar, Türkmenler ile uyuşabileceklerini gördüler. Ayrıca bazı tarihçiler, Anadolu'da yaşamakta olanların arasında, çok önceleri bu topraklara gelmiş Türklerin de bulunduğunu belirtmektedirler. Türklerin bir kolu olan İskitlerin, M.Ö. 4 binlerde Anadolu topraklarına yerleştikleri, ayrıca bu topraklar üzerinde ilk uygarlığı kuran Sümerler'in de, aslen Türk oldukları sanılmaktadır. Bu eski Türk boylarının varlığının, yeni Türklerin kolayca kabulünde bir etken olduğu öne sürülmektedir. Nitekim, aradan 100 yıl dahi geçmeden Moğollar da, güçlü ordularının ardından Anadolu'ya girmelerine karşın, Anadolu'da yaşayanlar tarafından kesinlikle kabul görmemişler ve büyük bir kısmı geri dönmek zorunda kalırken, çok azı Türkmenler arasında asimile olarak bu topraklara yerleşebilmişlerdir. Bu gelişmelerin sonucunda, Haçlı seferleri ile birlikte Anadolu'nun adı "Turchia" (Türk eli) olarak telaffuz edilmeye başlandı.

Türkmen göçerler özgürlüklerine son derece düşkündüler. Aralarında ayrılık yoktu. Kabile reisi ile basit bir çoban dahi eşit ve kardeşti. Kadınları; erkeklerin bulunduğu her ortamda yer alırlar, İslam'ın gerektirdiği örtünmeye de uymazlardı. Bu tutumu, bir Türkmen ozanı olan Künci şöyle dile getirmişti: "Arifler namus-ı ırzın vermez; Tesettür ne demek akıl ermez"..

Ancak, Selçukluların Türkmenlere geniş bir özgürlük tanımaya hiç niyetleri yoktu. Sünni yöneticiler, Türkmenlerin de aynı görüşe gelmelerini sağlamak için her türlü baskıyı uyguluyorlar, Aleviliği sapkınlık olarak nitelendiriyorlardı. Bu baskılardan bunalan Türkmenlerin karşısında, Moğol akınları sonucu yıkılmış Büyük Selçuklular yerine, daha zayıf olan Anadolu Selçukluları kalmıştı. Sürekli Moğol akınları,

şehirlerdeki ticari hayatı felce uğratmış, Türkistan'a yayılması ile Ahilik adını alan Fütüvve kuruluşları için sıkıntılı günler başlamıştı.

İşte bu ortamda, 2. Gıyasettin Keykubat'ın sultanlığı sırasında, Horasanlı Yesevi Şeyhi Baba İlyas, halkı sultana karşı isyana çağırdı. Horasan'dan Amasya'ya göç etmiş bulunan Baba İlyas'ın çağrısı, kısa sürede göçebe Türkmenler arasında büyük bir yankı buldu. Yesevi tarikatının en üst derecesi olan "Baba"lığa ulaşmış İlyas'a göre, gerçek olan bu dünyaydı. Yaşamdan sonra başka dünyalarda ödüllendirme ya da cezalandırma yoktu. "Şeriat'ın saçma hükümlerine uymaya gerek yok" diyen İlyas, toplumda kadın-erkek ayrımı gözetilemeyeceğini, bütün insanların eşit olduğunu ancak, sultanların bu eşitliği, kuvvete dayanarak bozduklarını söylüyordu. Batıni doktrinin tüm kurumlarına, ruhun ölümsüzlüğüne ve tekamülüne, yeniden doğuşa ve son durağın Tanrıyla birleşmek olduğuna inanan İlyas, "Herkes eşittir. Ancak, ruhunu geliştirme yolundaki tarikat erenleri Tanrıya daha yakındır" demekteydi.

Baba İlyas'ın isyan çağrısına koşan göçmenlerin başında, yine bir başka Yesevi Babası olan, Baba İshak bulunuyordu. Baba İshak'ın çevresinde kısa sürede, Alevi Türkmenler, İsmaililer, Saabi inanırları ve Ahilerden binlerce kişi toplandı. İshak komutasındaki bu kuvvet bir çok kere, üzerlerine gönderilen Selçuklu ordularını yendi. Baba İlyas bu sırada Amasya'da Selçukluların elinde tutsak bulunuyordu. İshak kuvvetleri, onu kurtarmak üzere Amasya'ya yönelince Selçuklular yeni bir ordu kurarak, İshak'ın kuvvetlerini yendiler ve neredeyse hepsini kılıçtan geçirdiler. Böylece, tarihe "Babailer İsyanı" olarak geçmiş olan halk ayaklanması bastırıldı.

Babailer İsyanı her ne kadar yenilgiyle sonuçlandıysa da, Aleviliğin bir kurum olarak Anadolu'da ne denli yaygın ve yerleşmiş olduğunu da ortaya koydu. Daha sonraki yüzyıllarda, Selçukluların devamı niteliğindeki Osmanlılar, Yavuz Sultan Selim'in Hilafeti ele geçirmesi ile Sünni İslam dünyasının lideri konumuna yükseldiler. Buna karışın Osmanlı İmparatorluğunda da, Alevi isyanları hiç eksik olmadı. 1519'da

Yozgat'taki Babai tekkesinin şeyhi Baba Celal'in ayaklanması ile başlayan Celali isyanları yüzyıllarca sürdü. Ünlü Şeyh Bedrettin ayaklanması da, Osmanlıları sarsan bir başka Batıni ayaklanmasıydı.

Babailer isyanının ardından, sağ kalabilen İsmaili ve Yesevi dervişlerinin büyük bölümü, Hacı Bektaşı Veli önderliğinde bir araya gelerek, Bektaşilik tarikatını kurdular. Hacı Bektaşı Veli, 1210 yılında Horasan'da doğdu. Burada Yesevi tarikatına katılan ve Babalığa kadar yükselen Veli, 1240 yılında, diğer Yesevi Babaları ve İsmaililer ile birlikte Anadolu'ya göç etti. Burada, yakın dostu Baba İlyas'ın yanına gitti ve Amasya'ya yerleşti. Babailer isyanının arka plandaki örgütleyicilerinden birisi olan Veli, fazla deşifre olmaması sayesinde, büyük katliamdan kurtuldu. Suluca Karaca höyük' e yerleşen Veli, Yeseviliğin devamı niteliğindeki görüşlerini yaymaya başladı. 1271'de öldüğünde, yanında binlerce müridi vardı. Bektaşilik böylece, Alevi inancın örgütlenmiş üst yapısı olarak ortaya çıktı. Bektaşilik, 19. yüzyıl başlarına kadar, İslam dünyasında etkin bir kuruluş olarak varlığını sürdürdü. Muhtelif Alevi isyanlarına karşın Bektaşiliğe dokunulmamasının en önemli sebebi, Osmanlının vurucu gücü olan Yeniçeriler örgütünü yanına çekmeyi başarmış olmasıydı. Ancak Yeniçeriliğin 1826'da kaldırılması ve tüm yeniçerilerin öldürülmelerini takip eden dönemlerde, Bektaşi örgütlenmesine de büyük darbeler indirildi.

İran Şiileri ve Anadolu Alevileri, Ali yandaşı olmaları dışında, inanç bağlamında birbirlerinden tamamen ayrı iki topluluktur. Şiiler, Zerdüşti inançların bir bölümünü İslami inanç sistemine sokarken, Alevilerin inanç biçimleri tamamen Batıni doktrinlere bağlı kalmıştır. Aleviliğin "Allah-Muhammed-Ali" üçlemesi, Batıni ekollerin "Tanrı-Evren-İnsan" üçlemesinin devamından başka bir şey değildir. İran Şiilerinde, tıpkı ortodoks Sünni yaşam tarzında olduğu gibi, kadının hiçbir hakkı kabul edilmezken, Alevilerde kadın, kesinlikle toplumdan tecrit edilmemiştir. O, toplumun eşit bir parçasıdır.

Aleviler ve Bektaşiler Türkçe'yi tapınım dili olarak kabul etmişler ve bu sayede Anadolu'da Türk dilinin kullanılmasını, bugünlere ulaşmasını sağlamışlardır. Alevilerin Türkçe'ye bağlı kalmaları sayesinde, Anadolu Türk halkının Araplaşması ya da İranlılaşması da önlenmiştir. Kurtuluş Savaşında ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasında ve Türklük bilincinin, yeni cumhuriyetin mihenk taşı olmasında, batıni bir ekol olan Aleviliğin rolü yadsınamaz.

Alevilik için, Tanrının en büyük vahyi, evren ve düşünen insandır. Tanrıdan gerçekleşen südur inancı ve insanların tekamül ederek, ruhlarının Tanrıya ulaşması çabaları beraberinde, tüm Alevi inanırlarının iyilik peşinde koşmaları zorunluluğunu getirmektedir. İyi insan, bu dünya üzerinde yaşadığı hayatlar boyunca gelişecek, giderek Kamil İnsan'a dönüşecek ve çıktığı asli kaynak olan Tanrıya ulaşacaktır.

Yukarıda ifade edildiği üzere İsmaililik, hem Şövalyeler aracılığı ile batı dünyası, hem de Alevilik ve Yesevilik aracılığı ile Türkler üzerinde son derece etkili olmuş Batıni bir ekoldür. Hıristiyan Katolik inancının üst otoritesi Papalığın, Şövalye örgütlenmeleri ve Batıni inanç sistemlerini yıkma çabaları sürekli atıl kalmış ve bu girişimler ile Batı dünyasının, insan sevgisine, Hümanizme dayalı bir aydınlanma çağına girmesi engellenememiştir. Tıpkı Hıristiyan alemindeki, Batıni ekollerden kaynaklanan Reform ve Rönesans hareketlerinin Batı alemini bugünkü çağdaşlık düzeyine ulaştırmaları gibi, İslam alemi de, Mustafa Kemal Atatürk ve Türk dünyasındaki Batıni ekoller aracılığı ile, aynı aydınlanma süreci içerisine girmiştir.

Örneğin, sadece varlığını sürdürebilmek adına bir savaş yürüten Hasan Sabbah ve fedailer örgütü için yüzyıllar önce başlatılan sistematik karalama propagandası halen sürdürülmekte ve bu Batıni ekol, inanç sistemi ve felsefesi tamamen göz ardı edilerek, sadece eylemleri nedeniyle yargılanmakta, yüzyıllar önce yaşananlar, yaşandığı dönemdeki koşullar bir yana bırakılarak, bugünün koşullarında, bugünkü kafa yapısı ile sorgulanmaktadır.

Ancak, evrensel tekamül nehrinin tarihi akış yönünün bugüne kadar değiştirilemediği gibi, İslam dünyasının da çağdaşlaşma süreci, her türlü çabaya karşın değiştirilemeyecektir.

KAYNAKÇA:

Akpınar Turgut- Türk Tarihinde İslamiyet- İletişim Yayınları- 1993

Arsel İlhan- Arap Milliyetçiliği ve Türkler- İnkılap Yayınları- 1990

Aydın Erdoğan- Nasıl Müslüman Olduk- Başak Yayınları- 1994

Birge John Kingsley- Bektaşilik Tarihi- Ant Yayınları- 1991

Bulut Faik- Hasan Sabbah Gerçeği- Berfin Yayınları- 2000

Çamuroğlu Reha- Tarih, Heteredoksi ve Babailer- Metis Yayınları- 1990

Daftary Farhad- İsmaililer, Tarih ve Kuram- Rastlantı Yayınları- 1999

Dierl Anton Josef- Anadolu Aleviliği- Ant Yayınları- 1991

Doğrul Ömer Rıza- Hasan Sabbah'ın Cennet Fedaileri- Can Kitapevi- 1982

Dursun Turan- Din Bu- Kaynak Yayınları- 1991

Er Piri- Geleneksel Anadolu Aleviliği- Ervak Yayınları- 1998

Eyüboğlu İsmet Zeki- Tasavvuf, Tarikatlar, Mezhepler Tarihi- Der Yayınları- 1990

Gener Cihangir- Ezoterik, Batıni Doktrinler Tarihi- Gece Yayınları- 1994

Hamidullah Muhammed- İslam Peygamberi Hayatı- İrfan yayınevi- 1966

Köprülü Fuad- Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar- Diyanet Yayınları- 1984

Kramer Samuel Noah- Sümer Mitolojisi- Kabalcı Yayınları- 1999

Kutluay Yaşar- İslam ve Yahudi Mezhepleri- Anka Yayınları- 2001

Mezaheri Ali- Ortaçağda Müslümanların Yaşayışı- Varlık Yayınları- 1972

Ocak Ahmet Yaşar- Babailer İsyanı- Dergah Yayınları- 1980

Ocak Ahmet Yaşar- Türk Sufiliğine Bakışlar- İletişim yayınları- 1996

Sever Erol- Yezidilik ve Yezidiliğin Kökeni- Berfin Yayınları- 1991

Şener Cemal- Alevilik Olayı- Yön Yayınları- 1989

Uraz Murat- Türk Mitolojisi- Mitologya Yayınları- 1992

Zelyut Rıza- Öz Kaynaklarına Göre Alevilik- Yön yayıncılık- 1992

Atatürk'ün Hayat Felsefesi ...Birkaç Söz...

Yazan: Dr. Mesud Fani...1938 - ANTAKYA...18.08.2001

SON ZAFERİ.........

Bu broşür basılırken; Atatürk'ün çocukluğundan beri planını hazırladığı Ebediyet âlemini fethettiğini işittik.

Bu, Onun son zaferi oldu!.

Kainatın radyolarda inleyen ra'şelerinden anlıyoruz ki Hilkat Onunla on üç saat çarpışmıştır..

Hamlelerin dehşetini her kalp duydu ve beşeriyet hala dinmeyen sarsıntılar içinde..

Kim bilir?.. Onun bu yeni müebbet âleme girişi ne muhteşem olmuştur...

Dr. Mesud Fani...1938. Antakya

Bu broşürün adına bakıp aldanmamalı!. İçinde yeni bir şey yok, hatta en müptezel felsefe kırıntıları bile!... **Fakat bence çok şey var: Atatürk'ten ilhamlar.**

Eski bir ”Yüz elliliğin” Büyük Kurtarıcı için duyduğu şeyler vatanperver geçinenlerinkinden farklı olsa gerek!.. eğer göze çarpan bir ayrılık bulamazsak yeni bir hüküm daha verebiliriz ; bu defa da (riyakârlığa başladı!..) demek hiç güç değil; dilin kemiği yok.

Şunu unutmayalım ki biz, hepimiz bütün meddah kesilsek onun yüksekliğine yetişemeyeceğiz. Bu irtifakı görebilmek için mesafelere ihtiyaç var: Hiç olmazsa bizim kadar vatandan uzak yaşamalı.

Ben Onu ta karaların bittiği, dış denizlerin başladığı kıyılardan da seyrettim. Yalnız Türklerin değil bütün dünya uluslarının kümelendiği yerlerin ortasında öyle azametli bir yükselişi vardı ki gözlerim yorulup sulanıncaya kadar temaşadan sonra dudaklarım şu meşhur sözü bir kere daha tekrarladı: “**Senin için kötülük düşünen baş utansın!”**

O vakitten beri bu tek insanın içimde uyandırdığı heyecanların sonu gelmiyor....

Ömrümde hiç çizgi ile uğraşmamışken bir aralık tuhaf bir arzuya kapıldım, saatlerce çalışarak resmini bile yaptım, ille o göremediğim gözlerine hayalimde canlanan derin ma-nayı verebilmek için çektiğim sıkıntıyı ben bilirim.

Şimdi de Onun yine hayatımdaki huzuruna büyük eserinin on beşinci yılını kutlamak için tırmanıyorum.

Halk arasında doğarak büyüyen ve halkçılığı ideal yapan bu eşsiz insan benim gibi bir halk çocuğunu herkesten iyi anlayacaktır. Onun karşısında işte ne düşüncelerime, ne de kalemime üslup vermeğe çalışıyorum.

Samimiyetin kekeleyen dili, sahtekârlığın belagatın dan.bence daha iyidir. Sistem altına alınan bilgilerden de çabuk usanılıyor. Yirminci asrın kafası o kadar çetrefil şeylerle dolu ki teşrifatçılığı düşünce âlemimizden de sürüp atmaya mecburuz.

Modası hâlâ devam eden bilgi komprimesi de hiç hoşuma gitmez : dimağın hazım kabiliyetini berbat ediyor. *(Nasara : fiil mazi binai malum, müfret, müzekker, gaip, mana-sı yardım etti, ; bir er,geçmiş zamanda)* cümlesini bana yedi yaşında cebren ezberletmişlerdi. Bugün kırk yıldır hafızamda olduğu gibi durur. Bunu bir türlü eritemedim.

Atatürk için duyduklarımı bu çeşit terkiplerden esirgemeğe çalışacağım; yazılan eserle-rin, söylenen sözlerin de tesirinden mümkün olduğu kadar kurtulmak, içimden doğanı anlatmak istiyorum.

Broşürümün üzerine yalnız Onun adını yazmak da kâfi idi. Buna bilmem niçin bir hayat felsefesi tabirini ekledim. Bu felsefeyi incelemeğe hiç niyetim yok. Atatürk, bir suare gecesi musahabesi sırasında bu ebedi me-seleyi modern bakımdan izah etmiştir.

Ben bu izahı haftalık Ankara da gördüm, tekrar, tekrar okudum.

Şunu da hemen söyleyeyim ki ben felsefe yapmayı sevmekle beraber filozoflara bir türlü ısınamadım.

İşleyen kafalar, Sturat Mill'in, Baconun metotlarını bilmeden ; Descartes,in Diskoru’nu okumadan da keşiflerini yapabiliyorlar. Hâlbuki biz düşüncelerimizin çürüğünü ayıklayalım derken akşam yaklaşmakta. Clemenceau gibi sekseninden

sonra (Au soir de la pensee) adı ile söylenmiş şeyleri tekrarlayıp bastırmanın bir zevki olabileceğini sanmıyorum.

Hazır fikirler de hazır elbiseler gibi bir türlü vücudumuza uymuyor, Uysaydı düşünce mekanizmasında göze çarpan bir fark olurdu! Bence filozoflar bile dimağlarının mihve ri etrafında dönen insanlardır. Yan çizenleri pek az!

Descartes "Benden önce adamlar yaşadığını tanımak bile istemem" diyor,

Filozof haklı ise Felsefe tarihine yaşlı ço-cukların hoşuna giden bir masal (bin bir gece masalı) diye biliriz, hem de hep o mahut hikaye: Hayat felsefesi!.. Nereden geldik? Nereye gidiyoruz? Bilmecesi...

"Kâinat içinde bir zerre mi, yoksa zerrede bir kâinatlı mıyız?" sorgusuyla kendini dinleyenlere akıl ve hikmet rütbelerinden payeler veriyoruz. Bu sorgunun cevabını yine içinde duyarak bütün bir sosyeteyi elinden tutup kaldıranlara daha son ad verilmedi.

Peygamberlerden bahsetmiyorum, onlar Allah'ın resulü olduklarını söylediler..

Her biri bir fikir macerası arkasında hayatın sırrını ararken ölümün sırrı içinde kayıp olan filozoflara da acımamak elden gelmez!.

Felsefenin spekülasyon fabrikasına girerek mekik atmayı öğrenen bu zatların bulabildiğimiz eserlerine göz gezdirdiğimiz zaman epeyce yorulduklarını anlıyoruz, ince eleyip sık dokuduklarını görüyoruz. Fakat bir ipucu yakaladıktan sonra aynı tezgahın aynı kumaşı karşımızda sırıtıp duruyor!.

Belli ki dimağ makinesi örümcek gibi aynı ağı işlemekte! değişen bir şey yok, yalnız bu ağın içine düşen sinekler.

Bence insanların büyüğünü, insanları kendi ülküsüne yaklaştıran pratik zekalar arasından seçmeli. Bu ölçüyü kabul edenler için bizim Atamız eşsiz bir büyük olarak

yaşıyor ve yaşayacaktır. Bununla beraber O, ne bir peygamber, ne de bir filozof, tam bir insan modeli.

Hayatın esrarlı felsefesini Kolomb un yumurta hikayesi gibi bu, budur diye vurup dikliğine durduran adam.

Onun ne ilâhi bir iddiası, ne de şek ve şüphe içinde bocalayan durumları var. Realite, hakikat olmak için Atatürk'ün başı kadar uygun bir kalıba pek az mahzar oldu; olmaz, olamaz sanılan her şeyin orada vücut bulduğunu gördük.

Demek ki hayat eğer bu (devinim) tekevvünse, başka elemanlardan önce onu, biz kendi kudretimizde aramalıyız.

Kant, irâdenin bu işini ahlakiyata bile bir başlangıç olarak alır.

Niçin zaman, zaman küçülüp atomlaşmalı? neden esrarı tesadüfle halle kalkışmalı ?

Eski metafiziği istihfaf eden Auguste Comte boş bir adam değildi.

« İsteyen Mevlâ'sını da bulur belâsını da » sözünün suçu bir halk vecizesi olmasından mı?

Bizim bildiğimiz bir şey var : Bouddah hakîm olmak istedi, oldu; Muhammed [salla'llâhü aleyhi ve sellem] âhir zaman nebisiyim dedi, oldu; Mustafa Kemal da Atatürk olacağım dedi ve oldu.

Birinci, insanlara Nirvâna yı, yani «her şeyden vazgeçmek suretiyle ebedi saadete kavuşma yolunu; İkinci, Cenneti « her dileğin yerine geldi-ği bir âlem» vaat etti. Atatürk'te, o kadar karışık işleri içinde bize hayatı gönenmek yolunu gösteriyor; maddi ve manevi bütün duygularımızın göneneceği bir hayat.

Bu, Sirenli Aristippe in ancak kaba hazlarımıza cevap veren düşüncesinden farklı bir prensip; daha ziyade Arıstote un insanlığı yükseltmek gayesini güden moralinin asrîleşmiş bir hayat felsefesi.

Anlaşılıyor ki mevzuumuz epeyce geniştir, ciltler dolduracak sermaye var. Fakat biz burada ukalâlık niyetinde değiliz. Broşürümüzü okuyacakların sabırlarını tüketmek istemiyoruz. Gevezeliğin bilgi işlerinde de adı gevezeliktir. Yaşadığımız asırda vakitler eskisi gibi geniş ölçülmüyor. Victor Hugo nün Sefillerini bugün bir roman olarak okuyacak insanı parmakla gösteriyoruz.

Düşünülecek bir nokta daha var: yaşlılarımız yeni harfleri henüz kendilerine mal edemediler, dimağları ile heceliyorlar; biraz da bu zatları yormamak için broşürcü kalmak istiyorum.

Tanrının Yürü Kulum Dediği; Yıkan Ve Yapan Adam!

Atatürk'ün askerlik kudretine inanmayan kalmadı. Onun hiç bir savaşta yenildiğini bilmiyoruz. Anafartalar kahramanı Dumlupınar'dan bir harp dâhisi olarak çıkmıştır.

Biz, Ona, Halaskar dedik; kutlu Türk ellerinden düşman sürülerini kovmakla vazifesini bitirdi sanıyorduk! Meğer O, savletlerine dayanılmaz bir ezip yıkıcı olmaktan ziyade bulunmaz bir yaratıcı ve yapıcı imiş.

Üç yüz yıldır üç yüz milyon düşmanın yıkamadığı bozuk, berbat bir İmparatorluğun çürük çatılarını üç yılda yerin dibine geçirdi. Bu harabenin üzerine, şimdi on beşinci yılını kutladığı-mız öyle bir Cumhuriyet âbidesi kurdu ki asırların hârikaları tek yıllara sıkışmış onun ayaklarına yüz sürüyor.

Tarihin bile kıskanacağı bu yaratıcı kudret önünde hangi baş eğilmez?..

Bu Türk dâhisinin hayatı ve eserleri üzerine şimdiye kadar her dilden binlerce makaleler yazıldı, kitaplar basıldı, ve yer, yer heykeller dikildi! Sağlığında bu kadar mazhariyete eren bir adam öyle sanıyorum ki hiç yoktur.

Onun asıl büyüklüğü, başladığı her işi başarmaktan ziyade insan kullanmasını en iyi bilmesinde kendini gösteriyor; belki de muvaffakiyetinin sırrı bundadır.

Yalnız Türk âleminde değil, bütün dünyada Atamız kadar sevilen, sayılan bir adam yoktur diyebiliriz. Bu muhabbet, sade bir sempatiden doğmadı : kafalarda fikirle yer tutup kök salan şuurlu bir sevgi.

Böyle bahtiyarlığa erenlere haset edilmez, gıpta gösterilmez ; fakat derin bir hayranlık içinde tazimler sunulur.

Onların yeri bu yer değil, tarih hiç değil, ancak, insan hayallerinin yaratıp yaşattığı efsâne âlemidir! Atatürk, beşeri ideallerin işte böyle canlı bir sembolü oldu.

Onu, yaptığı işlerle tanımak güçtür; yaşadığı hayat ve düşündüğü şeylerin maddi ölçülere sığmayan yüksek hendesesi ile kavramağa çalışmalıyız.

İmkansızlığa gülümseyen ve boşlukları kucaklar gibi saran bu kudret, meçhul büyük kudretle en iyi anlaşmıştır.

O, gittikçe farkına varılan derin bir Psikolog, fikirleri istediği kalıba döken bir Mantıkçı, dünyaya yol gösteren bir terbiyeci ve nihayet filozofların düşündüğü büyük insan modelidir Biz, bu Modeli mütevazı akıl teleskopumuzun objektifine alarak yıllardan beri uzaktan uzağa temaşa etmekteyiz..

Bir kerecik olsun yüz yüze gelemediğim, yalnız fırlatıldığım enginlerde yine cazibesinden ayrılamayarak sürüklenip gittiğim bu enerji âleminin bir Camille Flamarion u olabilmek ne mutlu şey..

Çalışmakta hoş bir teselli var ; severek çalışıyorsak neşe de duyarız : Şimdi şu satırları ya-zarken yalnızlığımın farkında bile değilim.

Evimin içinde canlı mahluk olarak kedim « Doğan » dan başka kimse yok. O da, divanın köşesinde uykusuna dalmış! Zaten Antakya’da çok erken uyuyan bir şehir Saat daha dokuz olmadı; fakat işte elli bin insan karanlıklar içinde silinmiş gibi.

Yalnız derinden derine Asinin suları uğulduyor. Tabiatın konuşması gibi bir şey. Ben bu uğultunun eski bir aşinasıyım.

Beş yıldır da burada, bu evde, bu odada ba-na bu satırları yazdıranın, elimle yaptığım resminin karşısında hazin bir inziva hayatı yaşamaktayım.

Şimdi O da yalnız ve hasta.

Akşam radyoları buhranın geçtiğini, duru-munun tabiileştiğini söylediler. Onun, daha uzun yıllar bizi yetim bırakmamasını o kadar candan istiyorum ki.

Yanında bulunan doktorlar arasında Nihat Reşat adını da işittim. Vatan havasından uzak yaşamanın acılarını bu değerli Doktor da iyi bilir. Yad ellerde geçirdiği tecrübelerle Atamıza daha sıkı düğümlenmiş olsa gerek.

Ne bahtiyar o hasta ki nice yıllar kendine küskün sandıkları adamlardan birisi şu anda ba-şının ucunda dakika dakika ona şifa vermeğe çalışıyor, öbürü de resminin karşısında bütün samimiyeti ile sağlıklar diliyor. Bu dilek, bilirim bu karanlık gecede her Türk kalbini aynı duygularla sarsmakta.

Atatürk bizim için Vatan kadar aziz oldu.

Onun bu kurtardığı Vatana bekçilik eden gözlerinde kudretin sönmez ateşinden alevler parlıyor diyorlar! Claude Farrere de bir konferansında bunları bir çift projektöre benzetmişti.

O gözler, uzakları belki de böyle süzerler, karanlığı delmek isterler. Fakat, kendi sükûn âle-mine döndükleri zaman, ben eminim ki onlar ne bir ateş, ne de bir projektördür. Hele bir kere Yurdun üzerine çevrildi mi, içinde sayısız sevgi ışıkları kaynaşan bir aşk gölünün durgun ve yumuşak sularında yüzüyor gibi neşeler duyarız! İsteriz ki bu, insana sokulganlık, güvenç veren mana dolu gözler

üstümüzden eksik olmasın, ve biz, hep onun ışıklı durgun sularında hiç bir şey düşünmeden yaşayıp gidelim .

Bu, Atatürk'ün dost gözleridir. Yıkıcı, yapıcı ve hükmedici gözlerinin kıvılcımlı bakışlarından büsbütün farklı yumuşak ve âşık gözler.

Onun maşukası bilmem tek başına hiç tecessüt etmiş midir? Fakat, öyle sanıyorum ki bu ma-şuka, yalnız onun ülküsünde, kendi hayalinin san-atkâr elleri ile toplu olarak vücût buldu : Atatürk, taşıdığı adı, o adın kucakladığı büyük varlığı, ona ezelden mekan olan genişliği ile bir bütün yapıp sevdi.

Bu vahdetten doğan aşk mefhumu içinde hepimizin payı var. O, Türküm diyen her ferdi ayrı ,ayrı görmeden, bilmeden de sevmiştir.

Okşanan bir başın sevilmek hazzını; o başı çerçeveleyen her saç teli nasıl duyarsa, **«icabında ben ona hayatımı da seve ,seve vermekten çekinmem »** diye bütün dünya karşısında Milleti için açıkladığı bu büyük Adamın büyük aşkını hepimiz birer zerre halinde içimizde duymaktayız, işte bunun için biliyoruz ki her samimi âşık gibi Atatürk de cesurdur, hassastır, şefkatlidir.

O, sevdiği milletini ölüm döşeğinden kurtarıp kaldırmak için cesaretlerin en fevkalbeşerini gösterdi. O sıralarda hassasiyeti o kadar artmıştı ki, dost olarak yanına sokulan insanların bir kısmının kendini kıskanan birer haris olduklarının kimseye sormadan farkına vardı, onları, yavaş, yavaş yanından uzaklaştırdı; nihayet bir gün ta Ankara ya kadar sokulabilmiş bir Hintlinin yaman bir İngiliz casusu olduğunu ilk bakışta sezdi.

Felsefeciler bu sezmeğe, hissi kablelvuku, bilavasıta marifet, had s, keşif gibi adlar takarlar.

Maksadımız burada kelime oyunu yapmak değil, bu, içe doğuşun sebebinden mana çıkarmaktır.

Frenklerin Intuition dedikleri bu bilginin birçok dereceleri var. Biz burada anî olarak içimize doğan ve hakikat ifade eden duyguyu alıyoruz. Bu duyuş, bize kendiliğinden gelmez; her halde fikrimizi uzun zaman yoran bir düşünceden çıkmıştır; fakat nasıl çıktığını bilemiyoruz. Belli ki biz dursak ta dimağ makinesi işliyor, bir nakış makinesi ki iğnesinde istediğimiz renkten iplik yok. Bir gün sezemediğimiz bir tesadüfle bu iğneye bir fikir ipi geçmiştir; artık bütün düşüncelerimiz biri birine eklenebilir. O vakit biz bir keşif yaptık sanırız. Bu, yeni bir şey değil, o iş üstündeki dolgunluğumuzun bir görünüşüdür.

Mustafa Kemal da giriştiği büyük davada türlü ihtimalleri o kadar ince hesap etti ki bir gün Mustafa Sağir la karşılaşınca onun casus olduğunu tanımakta hiç gecikmedi. Sonra unutmayalım ki bu casus eften püften birisi de değildi: bü-tün bir Hint Müslümanlığının Türklere karşı gösterdiği bağlılığın işareti olarak İstanbul a gelmiş, oradan da millî heyecanın can evi olan Ankara ya kadar sokulmak maharetini göstermişti.

Bana bunun hikâyesini üç yıl önce bizi görmeğe gelen şair Akif uzun uzadıya tekrarladı, ve düşünüp içini çektikten sonra, Gazi için «Büyük Adam vesselam keşke halife olmak isteseydi! Ona ilk defa ben biat eder ve şimdi böyle Vatan hasretiyle diyar, diyar sürünmezdim » dedi

Akif e Antakya'yı nasıl bulduğunu da sormuştum; Penceremin önünde açılan peyzaja dalıp düşündükten sonra şu güzel kıtayı söylemişti; unutulmaması için buraya sıkıştırıyorum:

"Viranelerin bekçisi baykuşlara döndüm.

Gördüm de hazanında şu cennet gibi yurdu.

Gül devrini görseydim onun bülbül olurdum.

Yâ Rab beni evvel getireydin ne olurdu ."

Bu vaka, Atatürk'ün yurt savaşında ne kadar uyanık bir ruh taşıdığının çok psikolojik bir mi-sali olduğu için şimdi heyecanla hatırlıyorum; çünkü o mahut Hintli ile yalnız bir casus asılmış olmadı Lloyd George un kin ve gururu da beraber Ankara da dar ağacına çekildi..

Büyük kurtarıcının uç dereceye varan has-sasiyeti aynı zamanda derin bir şefkatle o vakit ki meyus ve yaralı Vatan havasına ümit dolu bir esir halinde yayılmıştı. Yıllardan beri gamlı bir bezginlik sisi içinde baygın yatan sevgili Milletin bu esiri kudretle birdenbire doğrulup ufuklara doğru gerildiğini gördük.

Unutmamalı ki cesaret çeliği ulvîleşmek için şefkat suyu ile beslenmelidir: yavrulu kuşların çaylak hücumlarına karşı oklaşan kanatlarında bu şefkatin ilahî tesiri ne iyi sezilir.

Ümitsiz ve yaralı Türk çocuklarının ma-neviyatını yaşamak ve yaşatmak aşkının dişi aslan sütüyle emdiren Atatürk de en modern si-lahlarla mücehhez düşman taarruzlarına karşı şefkatin ürperttiği bir kahramanlık timsali oldu. Bu timsali en çok Afyondaki heykel canlandırmaya muvaffak olmuştur. Kim yaptıysa tebrik ederim.

Artık yetim değiliz: Atamız var! Bir çocuk nasıl yetiştirilirse o da bizi öyle şefkatli ihtimamlarla büyütmekte. Hukukçuların sinnirüşt dedik-leri çağa girdik. Asırları yıl yaparak ilerliyoruz, ölçümüz ziya süratidir.

Geçmişlerden kalan mirası, ta düşünce tarzlarına kadar geçmişe bağışladık. Yepyeni bir duygu sistemiyle insanlığa model olmağa çalışıyoruz.

Atatürk, işte böyle bir terbiyecidir. Bize her şeyden önce iyilik ve güzelliği Öğretti; bu iki mefhum Türk çocuklarının dimağında iki itilâ kanadıdır.

İyi olmak, iyi okuyup düşünmek, iyi yiyip içmek, iyi giyinip kuşanmak, ve nihayet iyi çalışıp tabiatı gönenmekte örneğimiz hep "O."

Biz, güzelliği tanıyıp sevmeği de Ondan öğrendik ; cismimizi, ruhumuzu evimizi, yurdumuzu güzelleştirmek için onun bize verdiği derslerin bahası yok! Bu dersleri ilk önce kendi nefsine telkin etmiştir.

Eğer Atamızın yüzünü göremedinizse bir kere daha dikkatle resimlerine, hâttâ en son resim-lerine bakınız; orada azim ve irâde kudretini, uzviyetinin her hücresinde atmış yılın hârikalâr yaratan fırtınalarına rağmen genç olarak saklamış mükemmel bir ihsan tipi ile karşılaşacaksınız. Hemen tesiri altına düşeceğiniz bu Tipte bedii zevkler en son inkişafı ile yaşamaktadır.

Onun, Savarona da alınan son fotoğraflarını da gördüm. Karaciğerinden çektiği ıstıraba rağmen enerjisinden hiç bir şey kaybetmemiş! Gözlerde aynı uçsuz ışığın renkleri pırıldıyor, ve çehre, tabiatın mukadder çizgilerini de manalaştıran tunçtan bir iradeyi ebedileştirmekte.

Hiç bir artist Atatürk kadar jestlerini konuşturamadı..

Belki bütün dünyanın en zevkle giyinen adamı da O dur.

İngiliz ateşe mili teri Armstrong " Mustafa Kemal " adlı eserinde bir balo gecesi tasvir eder. Oradan sabaha karşı ayrılanlar arasında, kravatının düğümüne, elbisesinin ütüsüne kadar geldiği itina ile yalnız Gazinin çıktığını söylüyor! Zarfına bu kadar ihtimam gösteren bu mazruf aynı zamanda bir bilgi ve fikir hazinesidir.

İki yıl önce Times gazetesinin Türkiye için çıkardığı fevkalade bir nüshada İsmet İnönü, Atatürk e dair bir makale neşretti Âşağıdaki satırları o makaleden alıyorum :

«Atatürk'ün belli başlı zevk ve meşguliyeti kültür meseleleridir Her çeşit tarih, ve bilhassa Türk tarihi tetebbuu hususunda medih ve senaya lâyık cht ve ikdam göstermektedir.

En sıkı devrelerde bile günde on sâatten aşağı düşmeyen ve yıllardan beri sürüp gelen bu gayret az bir şey değil. Alim ve mütehassıslarla birlikte geçen bu mesai ve tetebbu günlerinde zaman ve saat mefhumu kayıp olur gider.

Vücudunun yapısındaki fevkalade mukave-met sayesinde, kumandanlığı zamanından kalma bir itiyatla dinlenmeden, uyumadan uzun zaman çalışır. Nice defalar onu kitapları ve yazıları arasında yirmi dört saat ve belki daha fazla durma-dan çalışırken buldum.. „

Bu satırları okuduktan sonra biraz da ken-dimizi düşünelim! On saat demeyeceğim, fakat muntazam bir surette günde beş saat okuyan kaç âlimimiz var? Buna içinizden cevap vermeden, yüz cilt kadar eser neşreden Emil Zola'nın «ben yazılarımı her gün fasılasız iki saat çalışmama borçluyum » sözünü birlikte hatırlayalım.

Atatürk, imzası altında kitap neşretmek istemedi; fakat yazdığı, söylediği ve söyleyip yazdırdığı şeyleri bastırmak icap etse muazzam ciltler doldurur.

Sonra her okuyanın yazması lâzım gelmez. Ben de birçok bilgi amatörleri gibi hep öğrenmek için okudum.

İlim insana tevazu içinde kudret verir. Muhitinizin daima üstünde yaşamak istiyorsanız okumayı bırakmayınız.

Descartes in başından geçen şu vaka çok manalıdır :

Bu meşhur Filozof, cılız, hastalıklı bir adamdı ; haline bakmadan da silâhşorluğa soyunmuş, seyahatlere çıkmış, maceralar arkasında koşmuştu!..

Bir gün Hollanda dan deniz yolu ile Fransa ya dönüyordu.Kiraladığı yelkenlinin güvertesinde do-laşırken, tayfaların bir köşede şüpheli hareketle bir şeyler konuştuklarının farkına vardı; uzaktan kulak verdi, dillerini anlıyordu, işittiği şeyler

korkunçtu : gemiciler Filozofu öldürüp denize atmak, eşyasını paylaşmak istiyorlardı!

Çelimsiz Descartes, birden gerildi ve kılıcını çekerek onların dili ile.

— Herkes işbaşına! bir an tereddüt edenin göğsünü delerim, diye bağırdı. Ta Fransa sahil-lerine kadar, bu beceriksiz korsanlar, Filozofun kılıcının önünde baş eğdiler,

O, bu macerasını, yüksek ve enerji ile dolu bir ruhun basit insanlara nasıl hakim olduğunu göstermek için anlatır.

Atatürk'ü genç saklayan en büyük âmili de yüksek ruhunun her gün en taze bilgilerle beslen-mesinde aramalıdır.

İsmet İnönü nün biraz yukarda dediği gibi bünyesinin sağlamlığını da göz önünde tutuyorum ; fakat çok erkenden güvenilerek gönenilen bu sağlam yapı, eğer dimağ kudreti ile her gün manevî tamirler görmeseydi çoktan hırpalanırdı.

Birtakım haris ve kıskanç adamlar Atatürk e huşunet ve tekebbür isnat ettiler, diktatör olmak istiyor dediler, hıncını tutamayarak yüzüne karşı bağıranlar bile oldu.

Büyük Mücadelede tesadüfün bir araya top-ladığı bu adamlar Mustafa Kemalin yanında her bakımdan çok küçük kalıyorlardı. Bilgi ve görgü noksanlıklarını kapatmak için Ona, çok kibirli dediler ; O çok kudretli veya biz çok zayıfız de-seler bir fazilet göstermiş olurlardı.

Hiç bir bahis üzerinde konuşabilmek dirayet ve meziyetini kazanamayan insanların Atatürk meclisinde ağız açmalarına imkan yoksa bu, Gaziye kibir ve azamet isnat etmekle değiştirilmiş olmaz, müfterilerin hamlığını meydana çıkarır. Çünkü her çok bilen insan gibi Atatürk'ün de en büyük zevki ilim ve fikir münakaşaları yapmaktır ve, mesele tamamen psikolojiktir; güzelin güzelliğini, sanatkârın, sanat eserlerini teşhir etmesi gibi.

İsnat olunan diktatörlük hezeyanı da buna benzer. Vatanı kurtarıp yükseltmek için en ince düşüncelerle hazırladığı program ve plânları kavramaktan bile aciz, bir takım kaba saba insanlara mırıldanıp durmak fırsatı verilmemek diktatörlükse benim böyle diktatörlüğe canım kurban.

Cumhuriyet Türkiye si, en mütevazı kabiliyete bile teşkilatında yer göstermiş, az çok ilmî kıymeti olan her fert Atatürk ün iltifatından mahrum kalmamıştır.

Yaptığı işlerin Hiç birisi gelişi güzel şeylerden değildir. Hepsinin üzerinde olgun bir şuurun derin izleri var. İyi düşünen bir dimağda taazzuv eden bu yeni fikirler, günü gelince yumurtalardan fırlayan renk, renk civcivler gibi ortaya yayılmış ve seyircileri hayretler içinde bırakmıştır.

Bu sevimli ideal kuşlarının bir çoğu zamana, mevsime uyamayacak sanıldı, yaşayacaklarından şüphe edildi. Fakat işte on beş yıldır Vatan diyarı her soydan, her renkten bu yepyeni fikir eserleri ile model bir çiftlik hayatı neşesi yaşıyor.

Eski çağlarda devamlı kavgalarla harap olan Yunan sitelerini kurtarmak için insanlardaki ihtiras duygularını kökünden kazıyıp Vatanını dünya cenneti yapmak istediği halde hiç bir şey yapamayan koca Eflatunun kulakları çınlasın.

Atatürk'ün en büyük eseri,Türk yavrusuna istediği vasıf ve kabiliyeti verebilmekte tecelli etti. Sayısı on beş milyonu geçen bu gençliğin bir tek adı var:

Atatürk çocuğu..

Bu çocuk, on beş milyonun birde, ve ya birin on beş milyonda kaynaşması gibi acayip bir varlık. Görüş, anlayış ve düşünüş tarzı bu azametli sayıda öyle bir birlik yapmıştır ki bundan sonra Türk çocuğunu yalnız şekille birbirinden ayırabileceğiz. Öz, madde birdir, ve orada Atatürk enerjisinden bir kıvılcım makineyi işletmeğe kâfi geliyor.

Ne mutlu o terbiyeciye ki on beş yılda işte böyle on beş milyon genç yetiştirdi, onlara kendi ruhunun ebediyetinden hayat nefhaları verdi.

Din ve dünya hurafelerinden kurtulan Türk genci bugün içinde doğduğu asrı da aşmağa çalışıyor. Dünkü kardeşleri ile arasında fesli kafayla şapkalı başın, kağnı ile tayyarenin farkı kadar derin boşluklar var...

Atatürk, okuma sistemini, öğrenme sistemi-ni, düşünme sistemini, hulasa eskimiş bozulmuş ne varsa, ta, dilimize, kelimemize, harfimize, hat-ta adımıza varıncaya kadar her şeyi yenileştirip düzeltmiştir.

Doğrusunu söyleyeceksek bunlara reform, inkılâp denmez Koca bir âlemi avucunun içinde sıkıverip hamur yaptıktan sonra yeniden yaratmak denir.

O elin kudret ve azametini düşününüz......

Karl Marxın Moskova da doksan metrelik bir heykeli yapılacağını işitmiştim ; bilmiyorum yapıldı mı? Fakat, şu anda Türk illerini ihya eden Halaskarın elini kaba bir hendese mefhumu ile boşluklarda tasavvur ediyorum da Markxın heykeli gözümün önünde bir pire bacağı kadar çelimsiz kalıyor.

Türk gençliği bir gün bu Moskova sanat esprisinin hantallığını andıran bir tuhaflıkla Atasının heykelini büyültmek isterse ona lâyık olan yüksekliği bilmem nasıl ölçecektir?

Bence Büyük Kurtarıcının en doğru ve en güzel heykeli kendi tabiî vücuduna uygun olanıdır.

Güzellik bu hakikatin âhenginde, ve ahenk, o hakikatin güzelliğinde yaşıyor.

Atatürkün Hayat Felsefesi

Trablus gârp Mücahidi, Ana fartalar Kahramanı, Yıldırım orduları Baş kumandanı, Müdafaa milliye Reisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti Reisi, Gazi Mustafa

Kemal, Dumlupınar Kahramanı, Türkiye Cumhur Reisi, ve nihayet Atatürk hakkında yazılmış bir çok eserler gördüm.

Haftalık Fransızca Ankara gazetesinin 25 Mart 1937 tarihli nüshasında « Atatürk Roman-yalı misafirlerimize söylüyor » başlıklı sütunları okuyup, uzun, uzun düşündükten sonra anladım ki bu Büyük Adamı hâlâ tanıyamamışım.. O sözleri okumadan, Atatürk'ün felsefi kudretini kavra-madan, Onun için ciltler dolduranlar gibi !.

Bu Büyük Önderin, bu söylevle beşerî hırs-ların çok üstünde yaşadığını öğreniyoruz.

O, hayatı eski zaman filozoflarının kuruntulu düşün-celerinden büsbütün farklı bir bakımla inceliyor. Descartes gibi, Spinoza gibi, Leibniz gibi, Kant gibi ve nihayet Bergson gibi, metafizik spekülasyonlar (Derin fikir istiğrakınla hayat ve kâinatın mahiyetini anlamağa çalışmak) da yapmamıştır.

Hakikati realiteye yaklaştırarak hayatı oldu-ğu gibi en insanî bir surette gönenmeği tavsiye etmektedir. Bunun için « Uluslar ıstırap ve kötülük nedir bilmemelidirler. Şeflerin vazifesi halka zevk ve saadet yolunu göstermektir. » diyor.

Biliyoruz ki zevk ve neşede maddî ve ma-nevî bir gerginlik ve dinçlik duyulur.Vücudumu-zu teşkil eden hücreler daha iyi çalışırlar, uz-viyetimizin enerjisi artar: iyi yer, iyi içeriz. Çalış-mak bir lezzet ve hayat bir saadet olur.

Şunu hemen söyleyiverelim ki Atanın kastettiği zevk, itidali aşmayan neşedir, yorgunluk veren, bizi yıpratan taşkınlıklar değil !..

Neşenin ruhî hayatımızda da çok önemli tesiri var: Şen bir adamın düşüncesi de şendir. Yaşayışından memnun olanın hatırına kötülük gelmez, gelse de tabiî olmaz.

Bazıları ıstırap ve felâketin de bir mürebbî ve münebbih olduğunu söylerler. Bu hal pek az kimseler üzerinde görülebilir. Ekseriyetle elemli ve gamlı hadiseler bizi yeise

düşürüyorlar. Vücut kabına çekiliyor, baş omuzlarımız üstünde bir yük oluyor; belimiz bükülüyor ve dimağ âlemini ümitsizliğin kara bulutları kaplıyor.

« Montaigne » ıstırap için, ruhu iyi pişiren bir fırındır (La douleur est la fournaise â recuire 1'âme) demişti.

« Musset » de, insan bir çırak, ıstırap onun ustasıdır (L'homme est un apprenti, la douleur \ est son maître), tarzında şiirler söyledi. Onun marazlı düşüncesinden zaten böyle mısralar bek-lenirdi. Bununla beraber Epicure, Kant, ve Schopenhauer gibi kuvvetli filozoflar da bu me-selede bedbindirler. Sayfalarımızı felsefe dissertasion (Çocukların yazmağa mecbur oldukları vazife) larına çevirmemek için çocukluktan vazgeçiyoruz.

Yalnız şunu işaret edelim ki Atatürk'ün halk için düşündüğü zevk « Spencer » in sos-yeteyi yükseltmeğe âmil olarak gösterdiği hazdır. Zaten bunu itidal içinde « Aristote » da tavsiye etmiyor mu?

Büyük önder, bu zevkin bizzat hayat ve saa-det kaynağı olduğunu en pratik şekli ile düşüne-rek herkesin gönenmesini istemektedir.

Bu gönenmekte ferdi, sosyetenin bir hücresi halinde yetiştirip çalıştırıyor ve sosyeteyi de bütün insan gurupları ile kaynaştırarak ideal bir aile sâadeti kuruyor. Atatürk'ün bu düşüncesi daha ziyade Latin Stoîciens (Ravakıyun) larının moral prensiplerine uymaktadır. Bu filozoflar, insanlar bir vücudun azasıdır « Membrasumus corporis magni » demişlerdi.

« Sadi » nin,

(Beni adem azayı yekdigerent

Ki der âferineş zeyk ğevherent)

tarzında nazma çektiği bu vecizeyi Atatürk arsı -ulusal politika felsefesinde sarahat la canlandırmıştır.

Aynı zamanda, büyük Önder « Aristote » un « Politicjue » ini de çok iyi incelemiş olacak ki içtimaî faziletten önce fertlerin imkân dahilinde inkişaflarına lüzum gösteriyor. Bu noktada « Pla-ton » dan daha pratik, daha beşerî düşünmekle beraber bize «Confucius » ün yüksek moralini de hatırlatmakta.

« Kendi şahsımız için değil bizden sonra gelecekler için çalışmak saadetin ilk şartıdır. Her fert ömrü müddetinde bu saadete erebilir. Akıllı bir insan başka türlü hareket edemez. Hayatta tam bir saadet ve sevinç ancak gelecek nesillerin şeref, bahtiyarlık ve varlığı için çalışmakla elde edilir » diyen Atatürk insanlara saadet yolunu «Bouddah»dan daha doğru olarak anlatmaktadır.

Bir gün “ Confucius “ a insanlar için en bü-yük faziletin ne olduğunu sordular:

« İnsanları sevmektir: sevgimizin bütün genîşliği ile, ve bütün kuvvetimizle insanları sevmeliyiz» cevabını verdi.

Atatürk bu muhabbeti bizden sonrakilere de fiilen teşmil sureti ile yüksek bir moral felsefesi yapmıştır.

Confucius ün talebesinden Menciüs üstadının insanlık hakkındaki düşüncelerini “ Yakınlarımızı, kendimizi sevdiğimiz gibi sevmek ve temiz bir kalp sahibi olmak ve bize nasıl mua-mele edilmesini istiyorsak başkalarına da öyle mu-amele etmekle “ hülasa ettiğine göre Atatürk’ün şu aşağıya aynen geçirdiğimiz cümlesi insanlığın moral felsefesindeki üstünlüğünü her zaman mu-hafaza edecektir.

Halbuki büyük ahlakçı tanınmış olan Nasıralı İsa nasihat larında Confucius den ileri gidemedi. Hatta İsa dan VI asır evvel yaşayan Çinli Filozofun yukarıya aldığımız moral prensiplerini İncil de ay-nen bulmak,kabildir.

Şimdi Atatürk'ün Fransızca ya çevrilmiş söy-levinden Türkçe ye tekrar çevirdiğimiz şu parçayı okuyalım: «Gelecek nesillerin şeref, bahtiyarlık ve varlığı için çalışan bir insan benden sonra gele-cekler benim böyle bir,arzu ile çalıştığımı acaba hesap edeceklerimi? diye düşünmemelidir. Hatta hizmetlerinin gelecek nesiller tarafından bilinme-mesine razı olmâğı tercih edecek karakterdeki insanlar daha ziyade bahtiyardırlar. »

Milliyet ve insaniyet perverliğin bu istikbali de çerçeveleyen mütekâmil şekli, ahlak felsefesin-de son bir merhaledir ve La Rocheîoırcadd un belli başlı moral prensiplerini hodgamlığa ircâ eden düşüncelerini kökünden sarsıyor !.

Hemcinsimize, bütün bediî güzelliklere, hatta her şeye şamil bir muhabbet ve şefkat tavsiye eden ahlakçılar olduğunu biliyoruz. Kîtâbı mukaddesten aldığımız Pâul un Korentoslulara birinci risalesinin VIII inci babındaki şu : "Eğer insan ve melekler lisanları ile söylersem muhabbetim olma-dıkça çıngırdayan bakır yahut çınlayan zil olmuş olurum. Ve eğer bende ilham olup ta cümle sırları ve cümle ilmi bilsem ve dağları yerinden naklet-meğe muktedir olan kâmil imanım olsa muhab-betim olmadıkça bir şey değilim. Ve eğer bütün emvalimi sadaka versem ve eğer cesedimi yan-mağa teslim eylesem muhabbetim olmadıkça bana bir fâyda etmez " sözleri manevi sevgiyi en geniş mefhumu ile kavradığı için klasik kalmıştır; ancak bu muhabbetin "Atatürk ün anlattığı şekilde gelecek nesilleri istihdaf eden bir gayeye mâtuf olduğu kestirilemez. Paul daha ziyade yaşadığı-mız zamana ait bir muhabbet tasvir ediyor.

Hâlbuki Atatürk, ferdi ve sosyeteyi tekâmüle götüren daha yüksek bir ahlak felsefesi yapmaktadır. İlle "hizmetlerinin gelecek nesiller tarafından bilinmemesine razı olmağı tercih edecek bir hilkatte yaratılmış insanlar daha bahtiyardırlar." cümlesi ile asrımızın medeni zihniyetine en kestirme bir saadet yolu göstermiştir.

Kant'ın metafizikleştirdiği moral formülleri-nin yanında Atatürk'ün şu sarih cümlesi, pozitif, ve sosyal bir cereyan alan ahlâk prensiplerinin her ruhu tatmin eden yeni bir başlangıcı olabilir.

Söylevinin en önemli yerleri devlet adamla-rına ders olacak son kısımlarıdır. Burada öyle cümleler vardır ki bunları birer vecize halinde Milletler Cemiyeti Sarayının şeref salonuna yazdıramazsak sulh ve saadet Perisine borçlu kalırız...

Şu cümlenin ihtiva ettiği yüksek manayı düşününüz, sonra da sizce kıymetli sanıp ezber-lediğiniz ;herhangi bir vecizeyi hatırlayarak bununla mukayese ediniz.

Atatürk diyor ki:« İnsan kendi Milletinin refah ve saadetini düşündüğü kadar bütün ulusların da sükûn ve huzurunu düşünmek mecburiyetindedir. Her fikir sahibi bu yolda çalışmakla hiç bir şey kaybetmeyeceğini pek ala bilir ; çünkü, dünya uluslarının saadetini istemek başka bir yolla kendi saadet ve sükunumuzu istemektir. »

Bir bunu bir de o hatırımıza gelecek sosyal vecizeleri yan yana koyunuz sonra Arapların ekonomik sahada olsa bile şu "Masaibu kavmin inde kavmin fevaidu" sözünü ve meşhur Machiavel in « Prince » adlı eserinde zamanının hükümet adamlarına tavsiye ettiği halde bugüne kadar bol, bol su istimal olunan aykırı düşüncele-rini göz önüne getiriniz.

Daha ileri giderek bütün diplomatları, inkılâpçıları, hatta belli başlı filozofları da işe karıştırmak suretiyle geçmişlerin bırakabildikleri iz-ler üzerinde yürüyelim. Eğer bunlar arasında Atatürk ayarında tek bir adam görürseniz ben onu da Büyük Önderle mukayeseye hazırım.

Bana mübalağa yapıyor demeyiniz; rica ederim misal gösteriniz. Fakat her şeyden önce Atatürk'ü tanımak şartı ile.

Bazı gazetelerimizin lüzumlu lüzumsuz Onun adını sayfalarına geçirmeleri, bir kısım yazı-cılarımızın, hattâ mevzularına hiç bir taalluku yokken yavan bir bahane bularak

ondan, hem de en basit bir espri ile bahsetmeleri Atatürk gibi büyüklüğünü arsı ulusal medeniyet âlemine tasdik ettirmiş bir adama neşe vermez, bilâkis bizim büyüğümüzü hakkı ile tanıyamadığımızı gösterir ...

Böyle bir insana mazhariyet bir millet için şerefken, gururken Onun hayatını günü gününe inceleyip müspet eserler sunacak yerde işin fantezisi ile vakit geçiriyoruz. Bereket versin Tarih Encümeni az çok çalışmaktadır. Fakat her bakımdan büyük yaratılmış, büyük yaşamış bir adamın hayatı yalnız tarih mi? Ya! psikologlar, ahlakçılar, içtimaiyatçılar, münekkitler ve nihayet felsefeciler nerede?

İhtisaslarına göre tetebbu eserleri verebil-mek için bütün kültür adamlarımızın Atatürk ten daha enteresan bir mevzu bulacaklarını sanmı-yorum.

Halkımız, izah edemeyeceği derin bir şuurla Onu sevgi yapıp kalbinde, resim yapıp evinde, heykel yapıp bahçesinde taziz etmekte. Münevverlerimiz de bu izzetin manasını alarak kütüp-haneler yapsalar...

Herriot gibi bir hükümet adamı baş vekil ol-duğu buhranlı devirlerde bile yazacak zaman bu-luyordu! V. Hugo için hazırladığı bir eseri tamamlamak üzere Jersey adasına kadar gitti. Manş denizin dalgaları arasında Fransız şairinin sürgünlük hatıralarını uyutan bu İngiliz adasında bir kaç gün de kaldı.

Diplomat Herriot Ke Dorse de bile tetebbu dan vazgeçemiyordu! Halbuki Hugo için daha ön-ce yüzlerce etüt yapılmıştı.

Garplılar büyüklerini işte böyle dev aynasında görüp, göstermeği çok severler! Aynı şairin adını taşıyan cadde ve meydan da Paris in en şık bir mahallesini süslüyor. Hele o meydandaki heykeli sanatın bir şaheseridir. Yalnız bu mu? Bu kocaman şehrin içinde Fransız büyüklerinin binlerce heykeli var. Londra da böyle, Berlin de. İlle Roma, Sanki muazzam bir müzedir.

Zamanın nisyan tozları altında örtülüp kaybolmasını istemediğimiz ne kadar aziz hatıralar varsa garplılar onlara taştan, demirden, yani san-atın işleyebildiği ebediyetten şekiller vermişler! Orada bediî duygular, bütün kutsî mefhumların üstünde yaşıyor. Öyle sanıyorum ki insanlığı yal-nız bu duygular yükseltecek.

Sorbonun büyük kapısından içeri girince iki büyük heykelin karşısında bulunursunuz; bunların ikisi de Fransız değildir. Büyüklük ve ihtişam önünde duyulan hayranlığın milliyeti olmuyor.

Bu münasebetle şunu hatırlıyorum : Atatürk için başka dillerle yazılan eserler bizimkinden da-ha çok!. Bunun manasını sormayalım cevabı acı-dır; kendi kendimize düşünüp bulalım !.

Atatürk Söylüyor

Uluslar, ıstırap ve kötülük nedir bilmemeli-dirler. Şeflerin vazifesi halka zevk ve saadet yo-lunu göstermektir.

Vaktiyle, ben de filozofların hayat hakkındaki düşüncelerini anlamak için bazı kitaplar okudum, Bir kısmı her şeyi kapkaranlık görüyorlardı : Çünkü « Hiç bir şey değiliz ve hiçliğe karışa-cağız diyorlar ve bu âlemin faniliği içinde sürur ve saadete yer bulamıyorlardı. »

Başka kitaplar da okudum. Bunlar daha ma-kûl düşünen insanlar tarafından yazılmıştı. Çünkü bu filozoflar,"Mademki biz hiçiz ve bununla beraber bir sonsuzluğa doğru gidiyoruz, hiç olmazsa bu sürüklenme esnasında şen ve neşeli olalım" diyorlardı.

Ben hayatın bu ikinci mefhumunu tercih eden tabiattayım. Fakat ona şu anlatacağım şartları eklemek suretiyle :

Bütün beşeriyetin varlığını kendi nefsinde temsil zannına düşenler bedbaht adamlardır. İn-san bir fert olarak er geç ölecektir. Kendi şahsı-mız için değil bizden

sonra gelecekler için çalış-mak saadetin ilk şartıdır ki herkes buna vasıl olabilir. Akıllı bir adam başka türlü hareket edemez. Hayatta tam bir saadet ve sevinç ancak gelecek nesillerin şerefi, bahtiyarlığı ve varlığı için çalışmakla elde edilir.

Böyle hareket eden bir insan: « Benden son-ra gelecekler benim böyle bir arzu ile çalıştığımı acaba hesap edecekler mi?» dememelidir.Hatta hiz-metlerinin gelecek nesiller tarafından bilinmeme-sini istemeği tercih edecek karakterdeki adamlar daha ziyade bahtiyardırlar diyeceğim.

Herkes bir şey beğenir ; bazıları bahçeciliği ve çiçek yetiştirmeği severler; başkaları da in-sanları forme etmekten hoşlanırlar. Çiçek yetiştirenler çiçeklerden ne beklerler? Adam yetiştirenler de bu çiçek meraklıları gibi davranmalıdır.

Kendi nefsini milletinin ve vatanının saade-tinden daha önce düşünenler ancak ikinci dere-cede adamlardır. Şahıslarına büyük bir ehemmiyet vererek mensup oldukları yurdun ve ulusun var-lığını kendi zâtları ile kaim zannedenler milletle-rinin saadetine hizmet etmiş addedilmezler. Or-tadan çekildikten sonra hareket ve terakki yatın duracağını sanmak gaflettir.

Yeryüzünün bütün milletleri bugün birbirinin akrabası olmuş veya olmak üzeredirler. Bu iti-barla insan kendi milletinin refah ve saadetini düşündüğü kadar bütün ulusların da sükûn ve huzurunu düşünmek mecburiyetindedir. Her fikir sahibi bu yolda çalışmakla hiç bir şey kayıp edilmeyeceğini pek âlâ bilir. Çünkü, dünya uluslarının saadetini istemek başka bir yolla kendi sa-adet ve sükûnumuzu istemek demektir.

Eğer başka sosyeteler arasında sükûn, âhenk ve tam bir anlaşma teessüs edememişse tek bir memleket sırf kendi sükûnu için nafile çalışmış olur, ve bunu kazanmağa asla muvaffak olamaz İşte bunun içindir ki kendilerine karşı derin bir ihlâs ve samimiyet duyduklarıma şu tavsiyede bulunuyorum :

Milletleri sevk ve idare edenler tabiî olarak her şeyden evvel kendi uluslarının saadet ve varlığının bir âmili olmayı arzu ederler; fakat ayni arzuyu yeryüzünde yaşayan bütün milletler için de beslemeleri lâzımdır.

Umumî hadiseler bize şu vakayı çok açık gösteriyorlar; o da : Pek uzak sandığımız bir hadisenin bir gün bize çok yakından dokunmayacağından emin olamamak keyfiyetidir. İşte bunun için bütün beşeriyeti bir vücut ve her sosyeteyi bu vücutta bir uzuv gibi tanımak zarureti var. Bir bedenin en küçük bir parçasına isabet eden herhangi bir ıstırap o bedeni baştan ayağa kadar müteessir etmez mi?

Türkiye, Romanya ve dostları hep kuvvetlidirler. Bize herhangi bir taraftan hiç bir tehlike gelebileceğini hatıra getirmiyorum. Böyle bir tehlike tasavvuru bile faydasızdır. Biz bütün âlemi sükûn içinde temaşa edebilmek mazhariyetine malikiz. Bununla "Dünyanın filân noktasında şayet bir huzursuzluk varsa bundan bize ne?" dememeliyiz. İnsanlar, sosyeteler, hükümetler an-cak böyle bir zihniyetle tecâvüzlerden, gururlardan esirgenebilir. İster şahsî, ister millî olsun gurur daima kötü şeydir.

Bu mütalaalardan şu neticeyi çıkarabiliriz ; doğrudan doğruya menfaatimize taalluk eden her şeyi göz önünde tutup icaplarına göre hareket edecek, bundan sonra da bütün dünya ile alâkadar olacağız.

Küçük bir misal: Ben askerim. Büyük harpte bir ordunun başında bulunuyordum; o vakit Türkiye de başka ordular ve kumandanlar da vardı. Yalnız kendi ordumla değil öteki ordularla da meşgul oluyordum. Bir gün Erzurum cephesindeki ordunun durumuna ilişiği olan bir mesele ile geç vakte kadar uğraşırken yaverim bana; size ait olmayan işlerle niçin bu kadar yoruluyorsunuz? dedi.

Cevap verdim: Eğer diğer orduların durumlarını iyice bilmezsem ben kendi ordumu nasıl idare edebilirim? Bir hükümeti ve bir milleti idare eden insanlar işte böyle daima düşünmeye mecburdurlar.

Bu vesile ile sayın misafirimize şunu da söyleyeyim ki: sevdiklerime karşı bütün düşüncelerimi daima söylerim. Ben içinde lüzumsuz sır saklamayan bir adamım;

Çünkü ben halkçıyım düşündüklerimi bu halkın önünde her vakit söylüyorum. Eğer hata işlersem halk bana bildirebilir; fakat bu güne kadar halkın, benim bu açık sözlülüğümü yüzüme vurması vaki olmadı...

Son Söz !....

Bana bu broşürü yazdıran pek değerli hi-tabeyi Atatürk, Ankara Palas otelinin bir salo-nunda Romanya Hariciye vekili Antonesco ile konuşurken söylüyor Bu, birçok hükümet adam-larının zaman, zaman okudukları ısmarlama nu-tuklardan değildir, içten gelen ve derin düşün-celerden sonra kristalize olan fikir hamleleridir. Ne yazık ki bunları Atatürk'ün ağzından çıktığı gibi işitemedik.

Ankara gazetesi Tan gazetesinden alarak, Fransızca ya çeviriyor. Ben de oradan tekrar Türkçe ye çevirdim. Bu iki bozuk tercüme ile öyle sa-nıyorum ki cümleler fesahatlerinden çok şey kaybetmişlerdir, yine de mananın ulviyeti karşısında fikirler hayret içinde kalıyor.

Konuşma sırasında böyle bir izahta bulu-nabilmek için insanın çok geniş bir felsefe kültürü olması lazım. Bu da kâfi değil, o kültürü benimseyip yeni fikirler çıkarmak kudretini kazanmalı, yani filozof olmalı.

Eflatun, Yunan sitelerini kavgadan kurtar-mak için tasavvur ettiği muhayyel hükümet rejiminin başına bir filozof getirmeği düşünmüştü. Bunun manasını, Atatürk'ün söylevini okuduktan sonra daha iyi anladım.

Orada yalnız moral dersleri değil yaşanmış bir hayat ta var. Atanın büyüklüğü asıl bu noktada tebarüz ederken bu hayata da dil uzatanlar oldu. En çok çalışan ve yorulan bir adama, bizi uyuttuktan sonra kendi hususiyetine çekilip biraz dinlenmek hakkını bile çok görenler bulundu. Bu haksızlığa karşı O, bize hürriyet, istiklâl, zevk ve saadet veriyor, yaşayınız, hayatınızı göneniniz diyordu.

Tek günlerine kadar tarih olan altmış yıllık ömrünün şu son yirmi yılını şimdi hatırlamağa çalışıyorum. Bu müddet içinde muhalifleri Ona ne-ler isnat etmediler..

Padişahlığı kuruyor dediler olmadı; halife olacak dediler, olmadı; diktatör olmak istiyor dediler, olmadı. Milyonlar tutan hediyeler aldı dediler, verdi; çiftliklere kondu dediler, verdi; hazinelere sahip oldu dediler, verdi; nesi varsa hepsini Milletine bağışladı....

Artık hiç kimsede Onun ululuğuna yaklaşabilecek tek bir tariz oku kalmamıştır. En muhteşem bir sarayda en mütevazı bir filozof hayatı geçiriyor ve rahatsızlığı zamanında bile Milletinin rahatını düşünüyor. Böyle adamlara verilecek vasıf yapılacak metih yoktur. Büyük tabiri bile adının yanında çok küçük kalıyor.

O, sadece « Atatürk » tür ve öyle yaşayacaktır!...

ANNE

Bu gece bir acı düştü içime,

Uyan da halime baksana anne!

İçim hüzün doldu, hicran var yine!

Sönmüş lambaları yaksana anne!

Gün gitti, yıldız yok, kayıptır mehtap,

Ben sustum, benliğim ediyor hitap,

Nerdedir kaderim, o meçhul kitap?

Bul da, tedbirine baksana anne!

N'oldum, n'olacağım, bilemiyorum.

Bir kerre yazılmış, silemiyorum.

Zannetme, gülmeyi dilemiyorum;

Bu son ayrılıktır, kalksana anne!

M. Avni (Avnullah) ÖZMANSUR

(1943)

Ciminli Süleyman Baba

Yusuf Baba Hazretleri, Ciminli Süleyman Baba Hazretlerini şöyle anlatırdı: Erzincan'da askerliğini yaparken bir Cuma günü namaza gitmek üzere nizamiye nöbetini terk ettiğinden dolayı aranınca, askeriyenin yanan fırınına girer. Durum hemen Paşa'ya haber verilir. Büyük bir heyecanla gelen Paşa:

"-Oğlum çık oradan, ateşlerin içinden çık. Allah seni vatana bağışlasın. Tezkereni yazdıracağım," der ve mübarek zâtı erken terhis ettirir.

Bu tip kerametleri halk arasında bilinen Ciminli Süleyman Baba Melâmiyyü'l-Meşreb olup hırkasında yüzlerce yama bulunurdu. Meşhur 1938 depreminden bir iki gün evvel Erzincan'daki Paşa'ya gider ve depremi haber verir. Paşa askeri çadıra çeker, hiç asker ölmez. Aynı şekilde Vali'ye de haber verip tedbir almasını söyleyince Vali bu zatı tanımadığı için "Halkı paniğe kaptırma, çık buradan" diyerek mübarek zatı rencide eder. Fakat bir gün sonra deprem olunca Vali, hadisenin dehşetinden çıldırır ve akimı kaybeder.

Asker çadırda, halk habersiz; tüm gecelerini bir hücrede koltuğunda oturarak huzurda geçiren Süleyman Baba ise, teşbihini sağ koluna takmış, şehadet parmağını havaya kaldırmış, yıkılan koca şehirde onun odasında ancak bir parça toz dökülmüş olmasına rağmen büyük kerameti ifşâ olan mübarek zâtın dudağından akan birkaç damla kan ile şehid olduğu görülür. (Kaddesallahû Sırrahû).

Abdülkadir Geylani Hazretlerinin Cenab-ı Hakk İle İlham Yoluyla Konuşması

Cenab-ı Hak (celle celâlühü) bana (ilham yoluyla) şöyle buyurdu:

"Ey Gavs-i Azam!

Buyur Allah'ım buyur, emrine amadeyim!

İnsanlık alemiyle melekut alemiyle (melekler alemi), Allah 'a varmanın üçüncü, basamağı olan CEBERUT alemi (azamet) arasındaki her hal ve sınır, tarikatın kendisidir. Ceberut alemiyle lahut (ilahi alem) arasındaki her hal ve sınır ise hakikatin kendisidir."

Ve sonra Allah (c.c.) şöyle buyurdu:

"Ey Gavs-ı Azam! Ben, insanda zahir olduğum kadar hiçbir şeyde zahir (belirgin) olmadım. "

Bu beyandan sonra bu kez ben Rabbime sordum:

Sizin için, size mahsus bir yer var mıdır?

"Ey Gavs-ı Azam! Yerleri (mekanları) yaratıp oluşturan benim, bu bakımdan benim için hiçbir mekan olamaz, buyurdu. "

Ya Rab! Sizin yemeniz ve içmeniz olur mu?

"Ey Gavs-ı Azam! Fakirin yemesi ve içmesi benim yemem ve içmemdir. "

(Açıklamadır: Hakk Teala ve Tekaddes Hazretleri; yemekten ve içmekten münezzehtir; Onun şanı yücedir. Bütün kemal sıfatlarla sıfatlıdır... Eserin bu ibaresi zahiri mana ile anlaşılamaz. Aşağıdaki hadis-i şerifi okursak ne denilmek istenildiğini anlarız.

Resulullah (salla'llâhü aleyhi ve sellem) 'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

Kıyamet günü Allah 'u Teala kuluna:

Ey ademoğlu, ben acıktım, beni yedirmedin. O şahıs:

Sen alemlerin Rabbisin, ben seni nasıl yedirecektim ya Rab? der. Allahu Teala:

Aç olan din kardeşin sana geldi de sen onu yedirmedin, eğer onu yedirseydin beni yedirmiş gibi olurdun buyurur.)

Ve sonra şöyle sordum:

Ya Rab! Melekleri neden ve hangi şeyden yarattın?

"Ey Gavs-ı Azam! Melekleri insanın nurundan yarattım; insanları da kendi nurumdan vücuda getirdim."

Buyurdu ve şöyle devam etti:

"Ey Gavs-ı Azam! Ben ne güzel istekliyim, insanda ne güzel istenilendir! Binici olarak ne güzeldir insan ve ne güzeldir ona binit olan varlıklar!"

Rabbim sonra devamla buyurdu ki:

Ey Gavs-ı Azam İNSAN benim sırrımdır; Ben de onun sırrıyım. Eğer insan benim katımdaki mevkiini bilmiş olsaydı her nefes alıp verişinde "BU GÜN MÜLK KİME AİTTİR?" (ayet meali) derdi.

Ve sonra Rabbim buyurdu ki:

Ey Gavs-ı Azam! İnsan ne yerse, ne içerse, ne kadar ayağa kalkar ve ne kadar oturursa; ne kadar konuşur ve ne kadar susarsa; ne kadar bir iş işler, ne kadar bir şeye yönelir ve ne kadar bir şeyden uzaklaşıp ayrılırsa mutlaka ben onda bulunuyor ve onu harekete geçiriyorum, (çünkü KUDRETİM her varlığı kapsayıp içine almıştır.)!

Rabbim sonra buyurdu:

Ey Gavs-ı Azam! İnsanın cismi, nefsi, kalbi, ruhu, kulağı, gözü, ayağı, dili var ya, işte onların hepsinde ben varım (hepsi de benim tecellimle) zahir olur; Ben onların başkası değilim.

Ey Gavs-ı Azam! Fakirlik ateşiyle yananı yoksulluk kırgınlığıyla kırgın bulunanı gördüğün zaman, ona derhal yaklaş; çünkü benimle onlar arasında perde yoktur.

Rabbim yine buyurdu:

Ey Gavs-ı Azam! Bir şey yediğin, bir şey içtiğin ve bir uykuya yattığında her halinde uyanık bir kalp ve gören bir göz ile olsun!

Ey Gavs-ı Azam. Batın (gizli ve kapalı olan hal) da bana olan yolculuktan mahrum bulunan kimse, zahiri (açık ve seçik) yolculukla imtihan edilir de bu yolculuğunda benden ancak uzaklaşmayı artırır.

Ve sonra devamla Rabbim buyurdu ki:

Ey Gavs-ı Azam! İttihat (birleşme, bir arada olma) öyle bir haldir ki, kelime ile anlatılamaz ve ona bir tabir de verilemez. Bu hal (gönülde yer bulup) mevcut olmadıkça ona (ittihada) inanan kimse küfre düşer. Kim de (hakk'a) vuslat peyda ettikten (bana gönül

yoluyla kavuştuktan) sonra (vuslattan gaflet içinde) ibadet etmek isterse, o, Allah'a eş ortak koşmuş olur.

Rabbim yine buyurdu:

Ey Gavs-ı Azam! Kim ezeli (öncesi olmayan) saadetle mutlu olursa, ona müjde!.. çünkü o, ebediyen rezil ve rüsvay olmayacaktır. Kim de ezeli şefkatle (mutsuzluk ve bedbahtlık) mutsuz olursa, ona da yazıklar olsun! O artık bir daha makbul bir insan olmayacaktır!

Ve yine Rabbim buyurdu ki:

Ey Gavs-ı Azam! Fakirlik ve yoksulluğu insana binek yaptım; bu bineğe kim binecek olursa, çölleri ve vadileri aşmadan önce yüce makama ulaşır.

Sonra yine buyurdu:

Ey Gavs-ı Azam! Eğer insan ölümden sonra meydana gelen şeyleri bilmiş olsaydı, dünyada yaşamayı hiçte temenni ve arzu etmez ve benim huzurumda her an ve her dakika YA RAB! CANIMI AL diye yalvarırdı.

Ey Gavs-ı Azam! Halkın kıyamet günü benim katımdaki hüccetleri, (delil) sadece ONLAR SAĞIRDIRLAR, DİLSİZDİRLER, KÖRDÜRLER (ayet meali) hükmü olacak ve sonra da hasret ve ağlamak...

Kabirdeki durumları da böyledir.

Rabbim devamla buyurdu ki:

Ey Gavs-ı Azam! Muhabbet (gönülden gelen sevgi) daima iki taraflıdır; sevgi sevenle sevilen arasındadır. Seven sevgiyi aşıp fena bulunca sevgilisine kavuşur.

Rabbim yine buyurdu:

Ey Gavs-ı Azam! Ruhları kendilerine BEN SİZİN RABBİNİZ DEĞİL MİYİM? (ayet meali) hitabımdan sonra verdim. Ruhları kendi kalıplarında kıyamete kadar beklemekte olduklarını görüyorum.

Gavs-ı Azam diyor ki:

(Mana aleminde) Rabbimi gördüm; bana buyurdu ki: **"Ey Gavs-ı Azam! Kim ilimden (bilgi edindikten) sonra benden rü'yeti (BENİ GÖRMEK) isterse, hakikat o, rü 'yet ilmiyle mahcuptur. (rü 'yet ilmi ara yerde perdedir). Kim de rü'yetin ilimden başka olduğunu zannederse, hakikat o, RÜ'YETULLAH ile aldanmıştır!"**

Sonra Rabbim buyurdu ki:

"Ey Gavs-ı Azam! Beni gören kimsenin artık her hal ve kârda sormaya ihtiyacı kalmaz. Beni görmeyen kimseye ise, sormak fayda vermez. Böylesi söz yönünden

perde arkasında kalmıştır. (yani söz onunla rü'yetullah arasında perde olmuştur.)

Ey Gavs-ı Azam! Benim katımda fakir hiçbir şeyi olmayan kimse demek değildir. Bilakis her hususta emir verme yeteneği olan kimsedir. O, bir şeye "ol!" deyince o da oluverir.

Sonra yine Rabbim buyurdu:

Cennetlerde benim zuhurumdan sonra ne ülfet ne de nimetin değeri kalır. Cehennemde de benim onlara hitabımdan sonra ne yabancılık kalır; ne de ateşte yanmak!

"Ey Gavs-ı Azam! Ben her cömert ve alicenap kişiden daha cömert ve ihsan sahibiyim ve ben her merhamet edenden daha merhamet ediciyim."

Rabbim devamla buyurdu ki:

"Ey Gavs-ı Azam! Benim katımda uyu, ama halkın uyuduğu gibi değil, ancak o takdirde beni görebilirsin.

Bunun üzerine Rabbime dedim ki:

Ya Rabbi! Senin katında nasıl uyuyayım?

Rabbim buyurdu ki:

Bedeni lezzetlerden kesip dondurmakla; nefsi şehvetlerden uzaklaştırmakla; kalbi hatıralardan paklamakla; ruhu zaman mefhumundan ilgisini kesmekle ve zatını, zat-i ilahiyem de fena (yok) etmekle uyuyabilirsin.

Rabbim yine buyurdu:

Ey Gavs-ı Azam!

Kendi arkadaş ve yaranlarına deki: sizden kim beni arzuluyorsa fakirliği seçip beğensin; sonra da fakirliğin fakirliğini... işte bu fakirlik tamamlanınca artık onun ötesinde ancak ben varım.

Ey Gavs-ı Azam!

Yaratıklarıma karşı merhamet ve şefkatli olursan, o zaman müjde sana!.. yine müjde sana yaratıklarıma karşı bağışlayıcı olursan!

Sonra Rabbim yine buyurdu:

Ey Gavs-ı Azam! Arkadaş ve dostlarına deki: fakirlerin davetini ganimet bilsinler. Çünkü fakirler benim yanımda ben de onların yanındayım. (Gerçek fakir; her an Allah'a muhtaç olduğunu idrak eden)

Ey Gavs-ı Azam! Ben her şeyin varılacak tek sığınağıyım. Ve ben her şeyin nazargahıyım; dönüş bana olacaktır.

Ey Gavs-ı Azam! Sen cennete de, ondaki mevcut nimetlere de bakma! O zaman benim (tecellimi) vasıtasız olarak görebilirsin bunun gibi cehenneme ve ondaki şeylere de bakma; O zaman benim (tecellimi) vasıtasız olarak görebilirsin.

Sonra Rabbim devamla buyurdu ki:

Ey Gavs-ı Azam! Cennet ehli cennet ile; cehennem ehli de cehennem ile meşguldür. Ey Gavs-ı Azam! Cennet ehlinden bir kısmı oradaki mevcut nimetlerden (bana sığınırlar). Nitekim cehennem ehli de cehennemin şiddetinden (bana) sığınırlar.

Ve Rabbim buyurdu:

<u>Ey Gavs-ı Azam! Benim, nebi ve resullerden başka öyle kullarım var ki, onların ahvaline dünya ve ahiret ehlinden hiçbir kimse muttali olamaz; hatta ne cennet</u>

bekçisi Rıdvan, ne de cehennem bekçisi Malik onların ahvalini bilebilir. Ben onları ne cennet ehli, ne de cehennem ehli kıldım. Ne sevap ehli ve ne de azap ehli eyledim; ne huri için, ne de gılman için onlara bu imkanı verdim. Tanımasalar bile onlara gönülden inanan kimselere müjdeler olsun!

Rabbim devamla buyurdu ki: **Ey Gavs-ı Azam sen onlardan birisin. Onların şu dünyada alametleri şudur: bedenleri az yemek ve az içmekten eriyip incelmiştir. Nefisleri şehvetlerden (geri kalıp) yanmıştır. Gönülleri hatıralardan (paklanıp) ütülenmiştir. Ruhları zaman mefhumundan arınıp manevi düzeye kavuşmuştur. Onlar, evet onlar BAKA YARANIDIR (ebedileşen Allah dostlarıdır).**

LİKAA NUR'U (Allah'a kavuşma nuru) ile kavrulmuşlardır.

Ey Gavs-ı Azam! Çok sıcak bir günde susamış bir kimse sana gelir ve sende soğuk suya sahip bulunur, aynı zamanda suya ihtiyacın da olmazsa, eğer o susamışı sudan men edecek olursan, şüphesiz ki o zaman sen cimrilerin cimrisisin! Ve artık ben kendimi merhamet edenlerin en çok merhamet edeni olarak tescil etmemle beraber öylesine susamışları kendi rahmetimden nasıl men ederim.

Rabbim yine buyurdu ki:

Ey Gavs-ı Azam! Günah işleyenlerden hiçbiri benden uzaklaşmadı ve ibadet ehlinden de hiç kimse bana yaklaşmadı. (çünküyakınlık ve uzaklık nisbidir, izafidir. Allah'ın ilmi, kudreti ve rahmeti her şeyi içine almış ve kuşatmıştır).

Ey Gavs-ı Azam! Eğer bir kimse bana yaklaşacak olsaydı, her halde o, günahkarlardan biri olurdu. Çünkü onlar aciz, yeteneksiz ve pişmanlık duyan kimselerdir.

Ey Gavs-ı Azam! Aczini, yeteneksizliğini bilmek, nurların ve feyizlerin kaynağıdır. Kendini beğenmişlik ise karanlıkların menbaıdır.

Ve Rabbim buyurdu:

Ey Gavs-ı Azam! Günahkarları fazilet ve iyiliğimle; kendini beğenenleri de adalet ve azabımla müjdele!

Ey Gavs-ı Azam! İbadet ve taat ehli, benim naim sıfatımı zikretmekte; günah ehli de benim rahim sıfatımı almaktadır.

Ey Gavs-ı Azam! Ben, günahkar kimseye yakınım; o günahtan vaz geçtiği zaman. İtaatkar kimseye uzağım, o taat ve ibadeti bıraktığı zaman.

Ve Rabbim buyurdu:

Ey Gavs-ı Azam! Halk tabakasını yarattım, benim güzelliğimin nuruna güç getiremediler. Bu sebeple kendimle onlar arasına zulmet perdesi gerdim.

Havas-ı (seçkin kişileri) yarattım; onlar da bana komşu olmaya güç getiremediler. Bu nedenle ilahi nurlarımı kendimle onlar arasına perde yaptım.

Ey Gavs-ı Azam! Arkadaş ve yaranına de ki: onlardan kim bana kavuşmak istiyorsa, benden başka her şeyden sıyrılıp çıksın.

Ey Gavs-ı Azam! Dünyanın iniş ve yokuşlarından, geçit ve derbentlerinden çık ki, ahirete ulaşasın! Ahiretin de geçit ve derbentlerinden çık ki bana kavuşasın.

Ve ben, Rabbime sordum:

Ey Rabbim! Hangi namaz sana daha çok yakındır!?

Rabbim buyurdu:

Şu namaz ki içinde benden başkası bulunmaz ve namaz kılan da kıldığı o namazdan gaip bulunur.

Yine sordum:

Hangi oruç senin yanında daha üstündür?

Şu oruç ki, onda benden başkası yoktur. Ve o oruçlu da onda gaip bulunur...

Hangi ağlayış senin katında daha makbuldür?

Gülenlerin ağlaması.

Hangi gülmek senin katında daha üstündür?

Ağlayanların gülmesi.

Hangi tövbe senin yanında daha makbuldür?

Günahtan korunmuşların tövbesi.

Hangi korunma senin katında daha iyidir?

Tövbe edenlerin korunması.

Ve sonra Rabbim buyurdu:

Ey Gavs-ı Azam! İlim sahibine benim yanımda hiçbir yol yoktur; ancak ilmi inkar ettikten (yani imandan uzak bir ilmin yalnız başına sahibini Allah'a kavuşturacağını inkar ettikten) sonra yol bulabilir. Çünkü o ilmi (imandan uzak bir şekilde) kendini alıp o vaziyette kalacak olursa, şeytanlaşır.

Ey Rabbim! Dedim, aşkın manası nedir? Buyurdu ki:

Aşk, aşıkla maşukla bir hicaptır (perdedir).

Rabbim devamla buyurdu ki: **Ey Gavs-ı Azam! Tövbe etmek istediğin zaman, günah**

üzüntüsünü iç aleminden; korku ve tehlikeleri gönülden çıkarman gerekir. Bu takdirde bana ulaşırsın! Aksi halde alay edenlerden, işi alaya alanlardan olursun.

Ey Gavs-ı Azam! Benim HARİM-İ İSMETİME girmek istediğin zaman, artık ne mülk ve ne meleküte ve ne de ceberut'a iltifat etme, çünkü mülk, şeytanındır. Bunlardan birine razı olan kimse benim katımda kovulmuşlardan sayılır.

Ey Gavs-ı Azam! Mücâhede, müşâhededen bir denizdir. Bu denizin balıkları orada bekleyenlerdir. O halde müşâhade denizine girmek isteyen kimsenin, mücâhedeyi seçip beğenmesi gerekir. Çünkü mücâhede müşâhedenin ay'ıdır.

Sanra Rabbim bana buyurdu ki:

Ey Gavs-ı Azam! İstekliler için mücâhede lazımdır. Bana olan lüzümları gibi.

Ey Gavs-ı Azam! Kullarımdan bana en sevgili olan, anası-babası ve evladı bulunduğu halde kalbi benimle meşgul bulunan kimsedir. O kadar ki, babası ölecek olursa onun için hiçbir üzüntü taşımaz. Evladı ölecek olsa evlat üzüntüsü diye bir hali görülmez. İşte kulum bu mertebeye yükselince artık o benim yanımda babasız ve evlatsızdır. Öylesinin dengi de bulunmaz.

Ve Rabbim buyurdu:

Ey Gavs-ı Azam! Benim sevgim sebebiyle baba yokluğunun tadını hissetmeyen kimse: vahdaniyet ve ferdaniyet lezzetini bulamaz.

Ey Gavs-ı Azam! Bir yerde bana bakmak istediğin zaman, içinde benden başkası bulunmayan bir gönül seç!

Dedim ki:

Ya Rab! ilmin ilmi nedir?

İlmin ilmi, ilimden yana bilgisizliktir, buyurdu ve sonra devam etti:

Ey Gavs-ı Azam! Gönlü mücahedeye meyleden kul'a müjde olsun!..

Gönlü şehvetlere meyleden kula da yazıklar olsun.

Gavs-ı Azam diyor ki:

Rabbimden miraç hakkında sordum.

Buyurdu ki: **"benden başka her şeyden sıyrılıp yükselmektir. Böyle bir miracın kemali yükselme ve huzurda sağa ve sola iltifat etmemektir. "**

Ve sonra buyurdu Rabbim:

Ey Gavs-ı Azam! Benim katımda Mİ'RAC-I olmayan kimsenin namazı namaz sayılmaz. Namazdan mahrum olan kimse, benim yanımda mi'rac'dan da mahrumdur.

Ve burada Aziz ve Celil olan Allah'ın sebepleri kolaylaştırmasıyla GAVSIYYE, ki bunaMIRACIYYEde denir, tamamlandı.

Hızır Aleyhisselam

Hızır Aleyhisselam'ın hangi tarihte nerede doğduğu; hangi peygamberlerle görüştüğü halen hayatta olup olmadığı...

Kaynak eserler iyi incelendiğinde Hızır Aleyhisselâm'ın Urfa topraklarında yaşadığı hakikati ortaya çıkar... Birçok kaynaklar da: Hızır Aleyhisselâm; "Hazret-i İbrahim

Halilullah'a iman ve onunla birlikte hicret eden bir mü'minin zürriyetindendir."

Hızır Aleyhisselâm; Hazret-i İbrahim'in dedesinin amcası oğludur."

Hızır Aleyhisselâm; "Hazret-i İbrahim'in zamanında yaşayıp ve Ona ilk iman edenlerdendir." ibareleri bulunur. Ceddü'l-Enbiyâ, (peygamberlerin atası), ihlâs, tevhid ve tevekkül peygamberi İbrahim Aleyhisselâm'ın Urfa'da yaşayıp, ateşe atıldığı tevatür derecesinde kuvvetli olduğuna göre, Hızır Aleyhisselâm'ın da Urfa topraklarında doğup yaşadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Peygamberler Şehri Urfa topraklarında yaşayan, peygamberler halkasına, Hızır Aleyhisselâmda eklenmelidir.

Âdem Aleyhisselâm,

İbrahim Aleyhisselâm,

Lût Aleyhisselâm,

Eyyûb Aleyhisselâm,

Elyesa' Aleyhisselâm,

Şuayb Aleyhisselâm

Musa Aleyhisselâm,

Cercis Aleyhisselâm ve mübarek isimlerini sayamadığım, diğer peygamberler ile beraber Hızır Aleyhisselâm'ı da Urfa topraklarında doğup yaşayan peygamberlerin o kutlu halkasına ilâve etmeliyiz.

Türkiye 'de ve dünya 'da Ibrâhim Aleyhisselâm 'ın doğup, büyüdüğü ve ateşe atıldığı yeri kime sorarsanız, size Peygamberler şehri Urfa 'yı gösterecektir.

Hüzün Yağmurları

Memleketi keder bulutları kaplamıştı.

Gökyüzü ağlıyordu.

Bulutlar ağlıyordu.

Gökten elem yağıyordu.

Hüzün yağıyordu.

Ve hem de şarıl şarıl...

Nemrud'un bir emri ile körpe dimağlar boğazlanıyordu.

Çocuklar birer kurbanlık hayvanlar gibi kesiliyordu. Kesik başlar Nemrud'a gönderiliyordu. Nemrud kesik başları gördükçe rahat nefes alıyordu. Avaz avaz bağırıyordu:

-"Gezin, dolaşın, yeni doğan bütün çocukları öldürüp; kellelerini bana getirin. Benden daha büyük bir adam istemiyorum...."

Evlerde, feryat vardı, figan vardı.

Kadınlar çıldırmak üzereydi. Çünkü onlara: "Ağlamayın, bu çocuk Nemrud'un düşmanıdır. Nemrud'un düşmanı öldürüldüğü için sizin sevinmeniz gerekir," deniyordu.

Evlerinin en ücra köşesinde oturup sessizce ağlıyorlardı.

Sessizce ağlamak...

Ağlanılacak bir hâl...

Sadece bir kadın seviniyordu; Elhâ... Melkâ’nın eşi Elhâ o günlerde hamile olduğunu

anlamıştı.

Sevinçten deliye dönmüştü.

Yirmi yıllık evliydi, daha yeni bir çocuğu olacaktı...

Ya bir de erkek olsa diye düşündü.

işte o kötü!

-"Hayır! Hayır, çocuğum erkek olmamalıdır," diye düşündü. Güldü.

Neden sonra kendini çimdikledi.

-"Elhâ! Kendine gel. Deli mi oldun? Daha önce erkek çocuğunun olması için, kâhinlere ve puthâne'ye ne kadar kurban bağışladın! Şimdi de hamile olduğuna sevinmiyor musun?"

Düşündü...

Kâhinin önünde nasıl diz çöktüğünü ve ona nasıl yalvardığını düşündü. Sanki çocuğunun olması kâhinin elindeymiş? Daha sonra ablasından kâhinin de çocuksuz olduğunu öğrenmişti. O zaman ne kadar mahcup olmuştu. Kendi kendine "Kelin dermanı olsa önce kendi başına sürer," demişti.

Bu gün bütün kâhin ve putlardan ümidini kestiği bir dönemde hamile kalmıştı. "Bu işte bir tuhaflık var," demişti. Sanki bir kuvvet, onun hamileliğini tâ bu güne kadar geciktirmişti. Onu ve kocasını imtihan etmek için zor günlerde onlara çocuk veriyordu. Sevinmesi gerektiği bir vakitti.

Yüksek sesle mırıldandı:

-"Hayır! Hayır! Sevinemiyorum!"

Kendi kendine sordu:

-"Niye?"

-"Ya kocam çocuğumu da boğazlarsa?" -

"Ondan her şey beklenir."

Elhâ hanım, kendi yüzüne bir tokat indirdi ve bağırdı:

- "Elhâ! Elhâ! Kendine gel.

Deliler gibi kendi kendinle konuşma.

Şimdi delirmek zamanı değil. Aklı kullanma ve mantıklı davranma vaktidir. Çocuğunu sağ ve selim olarak nasıl doğurabileceğini düşün!

Planlar kur!

Çocuğunu kurtar

Ama nasıl?

Korkma Senin Çocuğunu Boğazlamam

Elhâ günlerce deli gibi gezdi.

Sanki sarhoştu.

Tatlı bir sarhoşluk.

Elhâ, günlerce büyük bir düşünce ile gezdi.

Hamile olduğunu, en güvendiği arkadaş ve hizmetçilerine bile açamıyordu.

Herkesten korkuyordu. "Ya bunlar Nemrud'un casusları ise?" diye düşünüyordu.

Herkese kuşku ile bakıyordu.

Sarayda bile emniyette değildi.

Hizmetçiler, dostlar ve en güvendiği insanlar bile onun gözünde Nemrud'un birer casusuydu.

Kocası Melkan'a bile durumu anlatamadı. Anlatmaktan korkuyordu. Eskiden olsaydı, onun hamileliği büyük sevinçlerin kaynağı olurdu. Belki de memlekette günlerce bayram yapılırdı.

Eşinin çok üzüntülü olduğunu gören Melkan bir akşam sordu:

-"Neden bu kadar üzüntülüsün?"

-"Sana öyle geliyordur!"

-"Hayır, bana öyle gelmiyor; gerçekten seni dalgın görüyorum.

Bir derdin varsa söyle, derdine çâre bulayım."

Elhâ hanım! Aklına koyduğu planları tatbikata koydu:

-"Derdimin çâresini bulur musun?"

-"Yemin et."

-"Yemin........... "

-"Şimdi derdimin çâresini bulacak mısın?"

-"Tabiî ki..."

-"Neye mal olursa olsun, derdinin çâresini bulacağım; fakat beni çok meraklandırdın. Lütfen derdini söyle!"

-"Derdim şu: Eğer ben bir erkek çocuk doğurursam onu öldürmenden korkuyorum!"

Melkan katıla katıla kahkaha ile güldü ve sordu:

-"Ne? Ne?"

Elhân hanım, sakin sakin konuştu:

-"Bir erkek çocuk doğurduğum zaman onu öldürmenden korkuyorum. Bu korkumdan dolayı geceleri gözlerime uyku girmiyor, korkudan yatamıyorum."

Melkan yine güldü:

-"Kadınların akıllarının biraz kıt olduğu söyleniyordu; ama kabul etmiyordum. Gerçekten öyleymişsiniz!"

Elhâ üzüntülü bir şekilde sordu:

-"Niye hakkımda kötü düşünüyorsun?"

-"Yirmi senedir evliyiz. Bu güne kadar çocuğun olmadı da bu sene mi olacak?"

-"Niye olmasın?"

-"Sen hiç korkma, üzülme, söz veriyorum, eğer bir erkek çocuk doğurursan onu öldürmem. Zaten bende saltanatıma vâris olacak bir evlâd bekliyorum. Senin çocuğunu boğazlamak değil; seni altınlara boğmam lazım."

-"Söz mü?

-"Söz."

Elhâ hanım derin bir nefes aldı. Rahatladı. Sevgi ile kocasının boynuna sarıldı ve büyük bir çığlık ile:

-"Ben hamileyim!" dedi. Melkan şaşkına döndü. Kekeleyerek sordu:

-"Neee?"

-"Ben hamileyim!"

Melkan eşinin ağzını elleriyle kapattı.

-"Sus hanım! Sus! Duyan, işiten olur."

-"Duyacak olan kim?"

-"Ajanlarım duyar."

-"Duysunlar!"

-"Hayır asla! Kimse senin hamile olduğunu duymamalı, işitmemelidir. Doğum zamanına kadar hamileliğini en sâdık hizmetçi ve arkadaşlarından bile gizle. Bu sır ikimizin arasında kalmalıdır. Senin hamile olduğun duyulursa bütün halkın ve hatta Nemrud'un gözü bizim üzerimizde olur. Eğer kız doğurursan bir sorun yok. Fakat çocuğun erkek olursa o zaman onu kendi ellerimle boğazlamak mecburiyetinde kalırım."

-"Niçin?"

-"Milletin çocuklarını öldürüp kendi çocuğumu sağ bırakmam; halkı isyana götürür. Aleyhimde kamuoyu oluşur. Toplum bir fert gibi düşünmeye başlar. Bütün halk bir kişi gibi düşündüğü zaman, Nemrud bile onlara karşı koyamaz. Benim en büyük korkum kamuoyunun haklı baskısıdır. Kamuoyu Nemrud'lardan daha güçlüdür. Ben

kamuoyundan korktuğum kadar Nemrud'dan bile korkmam..." Elhâ söz aldı:

-"Milletin hükümdarlardan daha kuvvetli olduklarını bilmiyordum."

-"Millet kendi işinde ve gücünde olduğu zaman çok zayıftır. Ama bir mefkûre etrafında birleştiği zaman, onları hiç bir kuvvet yenemez. Halatı oluşturan iplikler tek başına güçsüzdür, zayıftır; ama onlar, halat olmak için bir araya geldiği zaman, kuvvet bulur, güç kazanır. Kolay kolay birbirinden kopmaz. Halkın yavruları boğazlanırken, senin erkek bir çocuk doğurman saltanatımıza mal olabilir. Senin hamileliğin büyük bir sır olarak kalmalıdır."

-"Ya doğum işim?"

-"Zamanı gelince düşünürüz"

Elhâ hanım rahatladı.

O günden itibaren kocası onu kimse ile görüştürmemeye dikkat etti. Hiçbir toplantı ve merasime çıkarmadı. Soranlara hastadır, dedi.

Elhâ hanım hamileliğini gizlemek için beline çaput bağladı. Her nedense diğer hamile kadınlar gibi hamileliği pek belli olmuyordu. Hamileliğin zamanı yaklaşıp sancıları arttığı zaman kocasına koştu....

Doğumu

Elhâ koşa koşa Melkân ’ın huzuruna çıktı. Doğum sancılarının başladığını haber verdi. Melkân'ı büyük bir üzüntü aldı. Çıkmaza girdi. Sıkıntıdan terledi. Biraz düşündü:

-"Doğumun yaklaştığı zaman, kimseye sezdirmeden şehrin dışına çık."

-"Orada ne edeyim?"

Melkan acı acı tebessüm etti:

-"Ne edersen et! Ne edeceğini bana mı soruyorsun? Git ormanlıkta kuytu bir yer veya ıssız bir mağara bul çocuğunu orada doğur. Kız ise, al eve getir. Bayram ilan ederiz. Erkek olursa orada bırak. Durumun akışına göre hareket ederiz."

Elhâ'nın sancıları arttı.

-"Ben gidiyorum!"

-"Giderken tebdili kıyafet et. Kimse seni tanımasın. Tabiî davran. Heyecanlanma kimse senden şüphelenmesin."

Elhâ hanım dilenci kıyafetine büründü. Kapıya doğru yürüdü. Sarayın kapılarını bekleyen askerler kendisine baktılar. Elhâ heyecanlandı. Kendisine inandığı o Yüce Allah, aklına geldi ve büyük bir tevekkül ile:

-"Ey beni ve karnımdaki çocuğumu yaratan Yüce Rabbim! Sana sığındım. Beni ve çocuğumu koru. Bizleri düşmanlarımızın gözlerinden sakla," deyip saraydan çıktı. Kimse onu fark etmedi. Şehrin sokaklarını hızlı adımlarla yürüdü. Yürümekten yoruldu. Bir evin kapısının önünde durdu. Dilencinin, kapılarının önünde durduğunu gören yaşlı bir kadın, ona:

-"Dur! Kızım sana biraz yiyecek vereyim, " deyip içeriye girdi. Bir dağarcık dolusu yiyecek getirip eline verdi. Elhâ utancından terledi. Dilenci olmadığını da söyleyemedi kekemeli bir sesle yaşlı kadına "sağ ol", deyip yoluna devam etti.

Şehrin çıkış kapısına geldi. Kapı kilitliydi. Kapıda bekleyen askerlere "kapıyı açınca dışarıya çıkacağım," demeye

korktu. Kapıya doğru yürüdü. Nereye gidiyorum ki, kapı kilitli diye düşündü. Kapının gıcırtı sesiyle kendine geldi. Kapı açılmaktaydı.

Açılan kapıdan kendini şehrin dışına attı.

Ormanlığa doğru yürümeye başladı.

Şehirden çok uzaklaştı.

Çocuğunu doğurmak için bir yer aradı. Gördüğü mağara ve kuytu yerleri beğenmedi. Yürümekten yoruldu. Oturdu. Etrafına bakındı. In cin yoktu. Her taraf yabanî hayvanların sesleri ile uğulduyordu.

Korktu.

"Acabageri şehre mi gitsem" diye düşündü.

Önünden bir kurt sürüsü geçti. Korkusu daha da arttı. Şehre geri gelmeye niyetlendi. Ardına baktı. Şehir görünmüyordu.

Düşünceye daldı.

Şehirde küçücük çocukların başlarına gelen felâketleri düşündü. Onları acımasızca boğazlayan cellâtları gözleri önüne getirdi. Bir tuhaf oldu. Rengi değişti. Kendini kaybetti.

-"Hayır! Hayır!" diye bağırdı.

Karşı dağlardan sesi yankılandı. Karşısında ki, ağaca yumruk vurdu. Ağladı.

"Şehir de zulüm var. Çocuğumu şehirde doğuramam. Burada doğurur ve Allah'a teslim ederim. O korur", diye mırıldandı.

Doğum sancıları tuttu. Çaresizce bir daha etrafına baktı. Gözü bir mağaraya ilişti. Mağaraya girdi. Mağaranın girişi dar; ama içi çok genişti.

Elhâ hanım, mağarada çocuğunu doğurdu. Hızır Aleyhisselâm'ın annesi onu mağarada doğurdu.

Tevekkül

Tevekkül yaşama sevincidir. Elhâ, büyük bir tevekkül ile çocuğunu emzirdi. Mağaranın en kuytu yerinde o'na ağaç yapraklarından bir yatak yaptı. Kendisi'de doğumun verdiği yorgunluk ile çocuğunun yanında uzandı. Kurtların ulumaları ile uyandı.

Her taraf kapkaranlıktı. Göz gözü görmüyordu. Çocuğunu kucağına aldı. Öptü. Öptü. Mağaranın ortalarına doğru yürümeye başladı. Mağaranın ağzı göründü. Mağaranın ağzı aydındı. Mağaranın ağzına geldiğinde bir kurt sürüsüne gözleri ilişti. Bir ana kurt yedi- sekiz tane yavrusunu emzirmekteydi. Onlara imrenerek baktı. Uzun süre öylece kaldı.

Neden sonra içine bir korku düştü. Benim gördüğüm bu hayvanlar, benim burada olduğumu bilseler, beni ve yavrumu parçalarlar, diye içinden geçirdi. O anda oğlu ağlamaya başladı! Büyük bir telaş ile oğlunun ağzını kapattı. Ağlama sesi duyan kurt, yavrularını alıp oradan uzaklaştı. Derin bir nefes aldı.

Yerlerine döndü. Korku ve heyecandan gözlerine uyku girmedi... Sabah'ın ilk ışıkları mağarayı aydınlattı. Çocuğunu alıp dışarıya çıktı. Etrafına baktı. Kuşların cıvıltıları, hayvanların hışırtı ve ulumaları, ormanlığa bir güzellik veriyordu. içeriye girdi. Oğlunu yine emzirdi. Öptü. "Ah bende bir hayvan olsaydım da çocuğum ile beraber bu ormanlıkta kalabilseydim," diye düşündü.

Karnı acıkmıştı. Yaşlı kadının kendisine verdiği azık dolu dağarcığı açtı. içinde taze

ekmek vardı. Ekmeğin buharı hâlâ üzerindeydi. Bir kap dolusu bal, tereyağı ve lohusalı kadının yiyeceği yemekler vardı. Elhâ şaşırdı. içine bir korku girdi.

-"Acaba o kadın benim çocuk doğuracağımı biliyor muydu?" diye düşündü. Heyecanlandı. Neden sonra:

-"Hayır! Hayır! Olamaz. Ben boşuna korkuyorum. Bütün bunlar inandığım Allah'ın bana bir lütfü ve oğlumun mübarek bir insan olduğunu göstermektedir," diye düşündü. Yemeğini yedi. Çocuğunun ağzına biraz bal sürdü. Çocuğu mağarada bırakıp; ağlayarak şehre doğru yol aldı. Kimse kendisini fark etmedi. Şehrin giriş ve çıkışlarını kontrol eden askerler, onu hiç görmediler sanki... Sessizce evine geldi. Kimseye sezdirmeden odasına girdi. Kocası ile karşılaştı. Odamda ne arıyorsun? derce sine kocasına baktı. Melkan Heyecan ile sordu:

-"Ne oldu?"

-"Bir erkek çocuk doğurdum."

-"Sen bir doğurdun, ama ben bu gece dokuz doğurdum. Bu gece hiç yatamadım. Bir ara gizli yoldan şehrin dışına çıktım. Seni aradım. Bakmadığım mağara kalmadı. Nereye gitmiştin?"

-"Çok uzaklara..."

-"Nasıl oğlum bana benziyor mu?"

-"Onu görmeliydin! Nur topu gibi bir çocuk. Yeni doğmasına rağmen güçlü ve kuvvetliydi. Babasına benziyordu. Sağlamdı. Yalnız şehâdet parmağı ile orta parmağı birbirine bitişikti."

-"Çocuğu ne ettin?"

–"Teslim ettim!"

–"Kime?"

–"inandığım Ilâh'a..."Melkân sinirlendi:

–"Nemrud'dan başka ilâh mı var?"

–"Evet! Var!"

–"Kimdir O?"

–"Nemrud'un istemediği çocuğu dünyaya gönderen... Eğer Nemrud ve putları ilâh olsalardı, kendi istek ve arzularına göre çocuk yaratırlardı. insanlara zulüm etmezlerdi. Yeni doğan bir sabi'den korkmazlardı. ilâh hiç korkar mı?" Melkân, Elhâ'nın bu konuşmaları karşısında sustu. Kabul edip etmediğini söylemedi. Sadece sordu:

–"Çocuğu mağarada mı bıraktın?"

–"Evet!"

–"Hayvanlar ona zarar vermez mi?"

–"Hayır!"

–"Şehrin dışına çıkarken ve şehre girerken seni hiç kimse gördü mü?"

–"Hayır görmedi,"

–"iyi! Bundan hiç kimseye söz etme! Her yer casuslar ile kaynamaktadır. Nemrud ile savaşa girmek istemem. Bekleyelim görelim." Elhâ'da büyük bir tevekkül ile mırıldandı:

-"Bekleyelim; görelim..."

Çoban Ebleyâ ile eşi Elma

Şehrin dışında ormanların içinde Küçük ama şirin bir köy vardı. Köyde Ebleyâ adında orta yaşlarında bir kişi vardı. Köylü tarafından sevilen ve sayılan bir kişiliğe sahipti.

Cesurdu.

Cömerd, iyi niyetli ve merhametliydi.

Herkesin yardımına koşardı. Hiç kimsenin kötülüğünü istemezdi.

Fedakâr'dı,

Sevdikleri için her şeye katlanırdı.

Bütün işi av ve çobanlıktı. Koyun ve keçilerini güderdi.

Köylü çıkmaza girdiği zaman gelip ona danışırlardı. Onun fikir ve kararları isabetliydi. Onun düşüncesine göre hareket edenler hep kazançlı çıkarlardı. Ebleyâ'nın yedi çocuğu vardı. Eşi Elma, sekizinci çocuğu doğurdu. Sekizinci çocukları erkekti. Erkek çocuğu doğduğu zaman Melik Melkan'ın casuslarının korkusundan eşi Elma çocuğunu alıp ormanlıklara doğru kaçtı...

Köyü, MelikMelkan'ın askerleri bastı.

Çoban Ebleyâ'dan oğlunu istediler.

-"Eğer çocuğu getirmezsen seni ve bütün köylüleri öldüreceğiz," diye tehdit ettiler...

Köylüler, Ebleyâ yalvarmaya başladılar:

-"Yedi çocuğun var. Bunların beş tanesi oğlan... Getir oğlunu devlete teslim et. Bizi

öldürtme. Daha gençsiziniz başka çocuklarınız olur. Hepimizin hayatı senin elinde... Geçen hafta komşu köyümüzü ateşe verdiler. Köyde yaşayan tam yüzelli kişiyi cayır cayır ateşte yaktılar. Lütfen bizleriyakma!"

Ebleyâ köylülerin ağlama ve sızlanmalarına dayanamadı.

Ağlayarak:

-"Gidin Elma şu anda karanlık mağaradadır. O uyurken çocuğunu alın getirin. Lütfen eşimi incitmeyin."

Köylüler, askerlere adam başına birer koyun kestiler. Köyde hırsızlıkta meşhur olan iki genci Elmâ'dan oğlunu çalmaya gönderdiler. Diğer köylüler de askerlere yemek hazırladılar. Koyunları güzelce kızartıp önlerine koydular. Askerler kızartılmış koyunu yerlerken Ebleyâ'nın daha bir günlük olan oğlunu getirdiler. Ebleyâ küçük oğlunu görünce bayıldı. Melkan'ın cellâtları küçük çocuğu kesip başını alarak gittiler. Köylüler, küçük yavrunun başsız

cesedini gömdüler. Daha annesinin haberi yoktu. Köylünün biri hayretle hırsız gençlere sordu:

-"Çocuğu Elmâ'dan nasıl çalabildiniz?"

Hırsız gençler ağladılar:

-"Bu hayatta yaptığımız en kötü hırsızlıktı. Bundan böyle asla hırsızlık yapmayacağız. Bu işte mahir olduğumuz için bizi gönderdiniz. Küçücük bir yavruyu annesinin kucağından çaldık. Hem de uyuyan bir annenin sevgi dolu kucağından. Çektiğimiz, acıyı unutmuş utanmadan çocuğu nasıl çaldığımızı soruyorsunuz?"

-"Nasılmı çaldık?"

Elma çocuğunu kucağına almış mışıl mışıl uyuyordu. Derin bir uykudaydı. Çok yorulmuştu. Doğum ve yorgunluktan sonra gelen tatlı uyku ile kendisinden geçmişti. Biz de meslekî bütün mâharetimizi kullanarak ve vicdanımız titreyerek çocuğu sizin hayatınız için çaldık."

Köylüler, konuşurlarken, Elma koşa koşa geldi.

-"Çocuğum! Çocuğum!" diye bağırıyordu.

Elmâ'nın çocuğum, çocuğum deyişine köylülerin yürekleri dayanamadı.

içleri yandı.

Bütün köylüler ağlamaya başladılar.

Elma kendi derdini unuttu. Köylülere sordu:

-"Ben bugün doğurduğum çocuğumu kaybettim. Çocuğum için ağlıyorum ya sizler?"

Yaşlı bir köylü kadın, Elmâ'nın boynuna sarıldı. Gözlerinden öptü. Ağlamaklı bir sesle:

-"Kızım Elma! Bilirsin ki, bütün köylü seni çok severiz. Biliriz ki, sen de bizi çok seversin. Gerektiği zaman bizim için canını bile verirsin. Bizim hayatımız senin elindeydi. Eğer sen küçük çocuğunu bizim için kurban etmeseydin ve bizi Melik Melkân 'ın cellâtlarının elinden kurtarmasaydın şimdi hepimiz ölmüş olacaktık. Bizi öldürdükleri gibi seni ve oğlunu da elbet bulur ve öldürürlerdi."

Elma sordu:

-"Çocuğumu öldürdüler mi?"

-"Evet kızım. ''

Elma büyük bir soğukkanlılık ile:

-"Köylüm sağ olsun. Bu çocuğu veren ve sonra onu acıklı bir şekilde benden alan elbette ondan daha hayırlısını bana verecektir."

Bütün köylüler hep bir ağızdan bağırdılar:

-"Inşâallâh...."

Koyunun emzirdiği bebek

Elmâ'nın en büyük işi koyunlarını sağmaktı.

Bir gün koyunlarından birinin sütünün sağıldığını gördü. Olabilir belki kocam içmek için sağmıştır diye düşündü. Neden sonra kocası Ebleyâ'nın pek sütü sevmediğini düşündü. Olabilir belki bugün sağıp içmiş veya orada geçen bir yolcuya içirmiştir, dedi.

Ertesi gün yine o koyunun sütünün sağılmış olduğunu gördü. O koyunu gözetim altına aldı. Tam bir hafta boyunca hep o koyunun sağılmış olarak eve geldiğini gördü. Dayanamadı. Kocasına sordu:

-"Ebleyâ Efendi! Neden her gün aynı koyunu sağıyorsun?"

Ebleyâ hayretle cevap verdi:

-"Ne koyunu? Ne sağması? Bilmiyor musun ki, ben pek sütü sevmem!"

-"Mor koyundan söz ediyorum! Bir haftadır onu sağmıyor musun?"

-"Hayır!"

-"Ama sütü yok"

-"Belki sütten kesilmiştir."

-"Hayır, sütten kesilmiş değil. Çünkü sabahları kontrol ediyorum memeleri süt ile dolu; ama akşamları sütü sağılmış olarak eve dönüyor..."

Ebleyâ hayret etti. Şaşkın şaşkın Elmâ'nın yüzüne baktı. Neden sonra eşinin elini ellerinin içine aldı:

-"Bir koyunun sütü için canını sıkma. Yarın araştırırım."

-"iyi olur."

Sabah güneşi ile koyunlarını ormanlığa doğru yaymaya götüren Ebleyâ Efendi gözlerini mor koyundan ayırmadı. Sürekli onu takip etti. Hatta bazen memelerini kontrol etti. ikindiye doğru koyunun memeleri süt ile doluydu. Ebleyâ koyunlarını çağlayan pınarında suladı. Bir kenara çekilip istirahata başladı. Mor koyunun sürüden ayrıldığını gördü....

Ebleyâ sessizce yerinden kalktı. Mor koyunu takip etti. Koyun meleyerek uzaklara doğru koşmaya başladı. Uzaktan bir aslan göründü. Ebleyâ korktu.

Mor koyunu parçalar diye. Mor koyun aslandan korkmadı. Aslanın yanına gitti. Aslan büyük bir sevgi ile kuyruğunu salladı. Koyunun önüne düştü. Mor koyun aslanı takip ederek yürümeye başladı. Koyun ile aslanın dostluğuna Ebleyâ akıl erdirmedi.

Delirecekmiş gibi oldu.

Onların ardından yürümeye başladı.

Aslan, koyunu "Aslanlı Mağara"ya götürdü. Mağaranın ağzında birçok aslan onları bekliyordu. Koyun, mağaranın içine girdi. Koyun mağaranın içine girince aslanlar oradan uzaklaştılar. "Aslanlı Mağara" o civarın en tehlikeli mağaralarından biri idi.

Orası kurtların, ayıların, sırtlanların, aslanların ve bütün yırtıcı hayvanların kol gezdiği bir yerdi. Oraya kimse gelmeye cesaret edemezdi.

Ebleyâ mağaranın içine girmeye korktu. Mağaranın dışında bekleyeme başladı. Mağaraya kulak verdi. içeride bir çocuğun ağlama sesi geliyordu.

irkildi.

Kendisini bir titreme aldı. Korktu.

-"Acaba hayâl mı görüyorum?" dedi. "Yoksa kâhinlerin haber verdiği cinler mi burayı bastı," diye düşündü.

Bir çocuğun buraya gelmesi ve burada canlı kalması mümkün değildi.

Ama çocuk sesiydi... Çocuk sesinden ve mor koyundan cesaret alan Ebleyâ yavaş yavaş mağaraya doğru ilerledi. Eline baltasını aldı. Sessizce mağaranın içine girdi. Mağaranın içinden çıkan yılanın hışırtısı ile irkildi. Hemen oradan uzaklaştı.

Cesaret kazanmak için bağırdı:

-"içeriye gireceğim! içeriye gireceğim. Bana Ebleyâ diyorlar. Ne oldu o dillere destan olan cesaretine? Korkmak sana yakışmaz."

Ebleyâ cesur bir şekilde mağaraya girdi. Mor koyun mağaranın en ücra köşesinde öylece ayakta duruyordu. Etrafına bakarak koyuna doğru ilerledi. Koyun bir çocuğu emziriyordu.

Hayret etti.

Olduğu yerde dona kaldı.

Uzun süre şaşkın bakışlarla koyuna ve çocuğa baktı.

-"Bu ne iştir?" diye mırıldandı.

Çocuk, koyunun memelerini bırakınca koyun çocuğun başını yaladı. Çocuk uyumaya başlayınca koyun geri döndü. Mağaranın ağzına doğru ilerlemeye başladı. Ebleyâ'nın kalbine birden korku girdi. Büyük bir heyecan ile çocuğu sarılı olduğu bezlerle birlikte kucaklayıp koyunu takip etti.

Sürünün yanına nasıl geldiğini fark etmedi. Sürünün içine karışan mor koyunun gözlerini öptü: "Sen, dedi, insanlardan daha merhametliymişin. Nemrud ve onun emrinde olan meliki Melkan sabileri öldürürken sen onlara süt verip onları besliyorsun."

Birden bağırdı:

-"Hayır! Sen bir koyunsun. Bir hayvansın. Senin aklın bu işlere ermez. Mutlaka sana bu işleri yaptıran bir güç var, bir kuvvet var. Mutlaka... Tapılacak ve kendisine ibâdet edilecek olan O'dur. Nemrudlar ve onların put ve heykelleri değildir... insanlardan korkan ve küçük çocukları öldüren Nemrudlar, ilâh olamaz. insanı, hayvanı, güneşi, ayı, yıldızları ve ağaçları yaratan, bir koyuna aslanlı mağarada bulunan bir çocuğa süt vermesini ilham eden büyük bir ilâh vardır..."

Ebleyâ'nın sesiyle kucağındaki çocuk korkup ağladı. Koyunlar ürküp kaçtılar. Ebleyâ koyunlarını hiç kimsenin olmadığı yerlere götürdü. Diğer çobanlardan uzaklaştı. Kimsenin çocuğu görmesini istemiyordu. Akşam gün batıp karanlık basınca büyük bir korku ile sessizce köye doğru ilerledi. Köylünün çocuğu görmesinden veya çocuğun, ağlayıp varlığından köylüyü haberdâr etmesinden çekiniyordu... Çocuğu keçenin içine sakladı. Diğer çobanların ve köylülerin önünden geçip evine gitti. Kimse kendisinden şüphelenmedi. Çocukta ağlamadı, ses çıkarmadı.

Elma hanım sordu:

-"Neden bu kadar geç geldin? Bu vakitten sonra karanlıkta nasıl süt sağacağım?"

Ebleyâ. Kekeleyerek, hanıma:

-'"Sütü bırak buraya gel" deyip eve doğru ilerlemeye başladı. Elma hanım arkasından ilerledi.

-"Ne var?"diye sordu.

Ebleyâ eliyle susmasını işaret edip eve girdi. Evin içinde herhangi bir tehlike anında saklanmak için yaptıkları kuytu dehlize girdi. Elhâ heyecanlandı. Kocasına:

-'"Heyecandan beni öldürmek mi istiyorsun? Neden buraya geldik. Dışarıda koyunlar, sağılmayı bekliyorlar!"

Ebleyâ kucağında mışıl mışıl uyuyan bebeği Elmâ 'ya gösterdi. Elma nur yüzlü bebeğe baktı. Şaşa kaldı. Sordu:

-"Kimin bu?"

-"Bizim mor koyunun!"

-"Delirtme beni koyunun çocuğu mu olur?"

-"Koyunun insan doğurmayacağını bende biliyorum. Bu çocuk bizim mor koyunun beslediği çocuktur. Bir hafta'dan beri mor koyun tâ Aslanlı Mağaraya gidip bu bebeği emzirmekteymiş!"

Elma hayretle sordu:

-"Böyle bir şey nasıl olur? Koyuna orada bir çocuğun olduğunu öğreten kim? Her gün onu oraya götüren kim?" Ebleyâ cevap verdi:

-"Benim gördüğüm: Mor koyunun bir aslanın peşine takılıp mağaraya gitmesiydi."

-"Koyunu mağaraya bir aslan mı götürdü?"

-"Aslan koyuna zarar vermedi mi?"

-"Hayır!"

-"Ya sen! Çocuğu nasıl buldun?"

-"Koyunu ve aslanı takip ederek..."

-"Aslan sana da mı saldırmadı?"

-"Aslan beni gördüğü halde bana saldırmadı. Kuyruğunu sallayarak yanımdan geçip gitti. Hem de bir değil mağaranın ağzında bekleyen dört-beş aslan vardı. Koyunun çocuğu emzirmekte olduğunu gördüğümde bu çocuğun rastgele bir insan olmadığını anladım. Evimize bereket getirmesi için sana getirdim."

Elma yere kapandı. Neden sonra secdeden başını kaldırdı:

-"Ben, dedi: Hûd ve Salih'in haber verdiği Ilâh'a iman ettim. Çocuklarımızı öldüren Nemrud ve onun taştan oyma heykel ve putları ilâh olamaz. Bu çocuğu mağarada aslanlara muhafaza ettiren ve onun bir koyunun sütü ile besleyen bir Yüce Allah vardır..."

Ebleyâ büyük bir sevgi ile hanımına baktı:

-"Ben de senin gibi düşünüyorum," dedi.

Ebleyâ sordu:

-"Çocuk kimindir acaba?"

Elma çocuğa ve sarılı olduğu bezlere baktı:

-"Sarılı olduğu bezlerden onun varlıklı bir aileye mensup olduğunu göstermektedir. Yüzündeki, nurdan ve cazibeden ise bunun Allah'ın sevgili bir kulu olduğunu anlamaktayım."

-"Nemrud'un korktuğu çocuk belki budur?"

-"Belki de...."

O bebeğe Belyâ adını verdiler.

Onu evin dehlizinden bütün konu komşu ve hatta en yakın akrabalarından saklayarak büyük ihtimam ile besleyip büyüttüler.

Takdiri İlâhî; Hızır Aleyhisselâm'ı, annesi mağarada doğurdu, onu bir koyun emzirdi, onu mağarada bulan çoban evine götürüp besledi.

Ana yüreği

Ana yüreği, engin bir deniz gibidir. Ana yüreği deli bir şelâle gibi hep coşar. Elhâ hanım, oğlunu mağarada bıraktığı günden bu yana hep ağlıyordu. Sızlıyordu.

Yaralı bir ceylan gibi inliyordu.

Hızır Aleyhisselâm'ın annesi Elhâ bir hafta sonra kocasından izin aldı. Elhâ, kimseye sezdirmeden sessizce dışarıya çıktı. Doğruca mağaraya doğru koştu. Mağara'ya geldi. içeriye girdiğinde yıkıldı. Çocuğu yerinde yoktu. Mağaranın etrafını araştırdı. Oğlunu bulamadı. Mağaranın dışına çıktı. Sağa sola koştu. Kendisinden bir eser yoktu.

-"Oğluuum!" diye bağırdı. Sesinin karşı dağlardan yankılamasından başka bir ses

yoktu. Yine mağaranın içine girdi. Çocuğunu doğurduğu yere gitti.

Oturdu. Ağladı.

Uzun süre olduğu yerde kaldı. Neden sonra ağlayarak mağaradan çıktı. Yine kimseye sezdirmeden saraya geldi. Kendisini kocası Melkân karşıladı. Ve heyecan ile sordu:

-"Nasıl! Oğlumun durumu iyi mi?"

Elhâ, ağlayarak kendisini kocasının kucağına attı. Kocası daha da heyecanlandı ve sordu:

-"Oğlumu sordum!"

Elhâ:

-"Oğlumuz yerinde yoktu," deyip yere yıkıldı. Melkân eşinin yüzüne su serpti. Elhâ kendisine geldi. Sordu:

-"Onu hayvan mı parçalamış?"

-"Sanmıyorum"

-"Ya?"

-"Oğluma ne olduğunu bilmiyorum; ama onu yırtıcı hayvanların ve özellikle aslanların parçalamadığı muhakkak..."

-"Nereden biliyorsun?"

-"Eğer onu yırtıcı hayvanlar parçalasaydı; mutlaka orada kan olurdu. Hiç kan izi görmedim. Hayvanlar oğlumu yeseydi; bezi ve kundağı orada olurdu. Onu alan bezi ve kundağı ile beraber alıp hiç incitmeden götürmüş..."

-"Hayvanlarınyemediğinden emin misin?"

-"Adım gibi eminim. Eğer yırtıcı hayvanlar, oğlumu yiyecek olsalardı; onu doğurduğum gece yerlerdi. Sadece onu değil, beni de onunla birlikte parçalayabilirlerdi. Aslan ve kurtlar isteseydi ikimizi beraber parçalar ve yerlerlerdi. O gece hayvanlar, bize dokunmadılar. Hatta hayvanlar, bana yol gösterdiler. Benim doğurduğum çocuğun çok mübarek ve kutsal bir insan olacağına inanıyorum."

Melkân üzüntülü bir şekilde sordu:

-"Yırtıcı hayvanlar tarafından yenildikten sonra mı?

-"Oğlum yenilmedi. O ölmedi. inanıyorum bir gün ona kavuşacağım. Rabbim bana ve ona yardım edecektir "

-"Acaba?"

-"Bekleyelim; görelim..."

Sevilen Çocuk Belyâ

On'a Belyâ adını verdiler. (Hızır Aleyhisselâm'ın asıl adı Belya'dır.)" Belyâ sevilen bir çocuktu. Nasıl sevilmesin ki, o kendi çağında yeryüzünün en mübarek insanıydı. Onun yeryüzüne gelişini engellemek için Nemrud yüz binlerce erkek çocuk kurban etti. O Hızır Aleyhisselâm'dı.

O geleceğin, gizemli ve karizmatik insanı olacaktı. Allah tarafından ona ilim ve rahmet verildi. Onun çocukluğu da büyüklüğü gibi nurânî ve rahmaniydi. Hızır Aleyhisselâm, sevimli bir bebekti. Elmâ'nın sütünü emerek büyüdü. Hızlı gelişti.

Küçük iken hiç ağlamadı. O ağlamadığı için kimse evlerinde küçük bir çocuğun olduğunu fark etmedi.

Hızır Aleyhisselâm daha bir aylık bebek iken, bir yaşındaki çocuk gibiydi. Bir yaşına geldiği zaman, ise üç yaşındaki çocuk gibiydi. iki yaşına geldiği zaman, beş-altı yaşındaki bir çocuğu andırıyordu.

Elma, Belyâ'yı dışarıya çıkardı.

Belyâ gün yüzünü gördü.

Onun kim olduğunu soran komşularına kendi oğlu olduğunu söyledi. "Daha önce hiç görmedik," diyenlere, "şimdiye kadar annemin yanındaydı, daha yeni eve getirdim," diye cevap verdi. Herkes ona inandı. Onun yalan söylediği işitilmemişti.

Belyâ, köyde sevilen bir çocuktu.

Zeki ve akıllı bir çocuktu.

insanlar, tarafından sevildiği gibi, hayvanlar tarafından da sayılıyordu. Belyâ tek başına korkulu yerlere gidebiliyordu. Hiç bir yırtıcı hayvan ona ilişmiyordu. Onun bu hâlinin farkına varan köylüler, aslanlı mağara gibi korkulu yerlere onu gönderiyorlardı.

Günün birinde kuzunun biri, kuyu'ya düşmüştü. Kör bir kuyuydu. Susuz ve derindi. Annesi kuyunun başında durmadan acı acı meliyordu. Bütün insanlar, toplandılar, o hayvanı kuyudan çıkarmaya çalıştılar. Çıkaramadılar, Hızır Aleyhisselâm. Kuyunun başına geldi. Koyuna baktı. Gözlerinden öptü. Henüz bir çocuk olmasına rağmen, kuyunun dibine indi. Elinde kuzu ile kuyunun derinliklerinden çıktı.

Köylüler sevinç çığlıkları attılar. Köylüler, Belyâ'nın gözlerini öptüler. Onu el üstünde gezdirdiler. Kuzunun sahibi o kuzuyu annesiyle beraber ona hediye etti.

O günden sonra bütün insanlar, Belyâ'ya değişik bir gözle baktılar. Bütün köylü onu

konuşuyordu. iki köylü bir araya geldikleri zaman Belyâ hakkındaki konuşmaları şuydu:

-"Bu çocuk gelecekte büyük bir insan olacaktır."

Diğeri:

-"Kâhin mi?"

-"Hayır! Kâhin değil, daha başka?"

-"Ya nasıl bir insan?"

-"Bu çocuk peygamber olacaktır."

-"Dedelerimizin anlattığı, Nûh, Hûd ve Salih peygamberler gibi mi?

-"Evet! Hayat hikâyelerini dedelerimizden işittiğimiz ve insanlığı, hakka ve doğruluğa çağıran yüce peygamberlerden biri olacaktır."

-"Ebleyâ, oğlunu okuma ve yazmaya vermelidir," diyorlar. Ebleyâ öyle etti. Belyâ'nın geleceğini düşünerek onu okumaya verdi. Hızır Aleyhisselâm daha çocukluğunda okuma ve yazmayı öğrendi...

Hızır Aleyhisselâm İmtihanda

İmtihan, büyük buluşmaya ilk adım.

Melik Melkân devlet idaresinde çalıştırmak, geleceğin idarecileri olarak yetiştirmek üzere eleman alacaktı. İleride vali ve diğer idari personel olarak görevlendirmek ve askeri komutan olarak yetiştirmek için elemana ihtiyaç vardı... Bunun için de akıllı, zeki, çalışkan, dinamik ve yakışıklı çocuklar lazımdı.

Bütün memlekete duyuru yapıldı:

-"Akıllı, zeki, çalışkan ve dinamik çocuklarınızı getirin melikimiz, ileride devlet idaresinde çalıştırmak üzere imtihan ile eleman alacaktır."

Devlet dâiresinde çocuklarını çalıştırmak isteyen bütün aileler, çocuklarının ellerinden tutup sarayın yoluna düştüler.

Köylüler, Ebleyâ,

-"Belyâ, akıllı, zeki, çalışkan, dinamik ve yakışıklı bir çocuktur. O'da imtihana girsin. Belki gelecekte bir yerin valisi olur," dediler.

Ebleyâ:

-"Bizim çocuğumuz kazanamaz, " diye cevap veriyordu. Ebleyâ, Elmâ'ya;

-"Belyâ'yı Melkân'ın açtığı imtihana götürsem nasıl olur?" diye sordu. Elmâ;

-"İyi olur. Gerçekten Belyâ'dan olağan üstü haller görmekteyim. Onun aklı, zekâsı ve güzel ahlakı yeryüzünde başka bir insanda olduğunu sanmıyorum. O bambaşka bir çocuktur. İmtihana girse mutlaka kazanır. O geleceğin en büyük valilerinden biridir. Ama korkuyorum!" Ebleyâ sordu:

-"Neden korkuyorsun?"

-"Onu kaybetmekten..."

-"Neden kaybedecek mişiz? Elmâ başını salladı:

-"Bilmiyorum!" Ebleyâ sinirlendi:

-"Bilmiyorsan neden kendi kendine kuruntular kurup; yersiz endişelere

kapılıyorsun?"

–"Bilmiyorum!"

Ebleyâ sinir küpü oldu. Yumruğunu sıktı. Eşine bağırdı: –"Bilmiyorum'dan başka bir şey bilmiyor musun be kadın?" Elmâ, yıldızlara baktı. Göğün mavi denizinde yüzen yıldızları seyretti. Neden sonra hafifçe:

–"Onu da bilmiyorum! Fakat her şeye rağmen biz, Belyâ'nın geleceği ile oynayamayız.

Sen onu imtihana götür. Oğlum okusun," dedi.

Ebleyâ sordu:

–"Götüreyim değil mi?"

–"Götür! Hatta ben'de sizinle geleyim."

Ayrılık ve Büyük Bulaşma

Ebleyâ, Elmâ ve Belyâ şehrin yoluna düştüler. Elmâ sanki artık bir daha görmeyecekmiş gibi Belyâ'nın boynuna sarılıyor, onu öpüyor ve okşuyordu. Elmâ heyecanlıydı. Belyâ'yı kaybetmekten korkuyordu. Yolu yarılamışlardı kocasına seslendi:

–"Ebleyâ!'

–"Söyle! Elmâ"

–"Gelgeri dönelim?"

–"Niye?"

-"Korkuyorum."

-"Belyâ'yı kaybetmekten"Ebleyâgüldü:

-"Yine geldiler mi?"

Elma ses çıkarmadı. Yoluna devam etti. Belyâ sordu:

-"Anne!"

-"Söyle oğlum"

-"Niye kaybolacakmışım?"

Elmâ ağlamaklı bir sesle:

-"Hiç oğlum! Orası şehirdir. Bizim köye benzemez, orada kayıp olursun diye endişelendim."

-"Korkma anne! Korkma! Ben kayıp olmam."

Şehre girdiler. Saraya gittiler. Onlar gibi belki binlerce aile gelmişti, ilk gün büyük bir hey'etin imtihanından geçtiler. Yüz kişi imtihanı kazanmıştı. Belyâ o yüz çocuğun içinde birinciydi... Çocukları kazanan aileler seviniyordu. Gülüyordu. Keyiflerine diyecek yoktu. Elmâ bir türlü sevinemiyordu. Hatta bir ara bir çocuğun annesi ona yaklaştı:

-"Ne mutlu sana!" dedi.

Elmâ:

-"Niye?"diye sordu:

Kadıncağız alaya alındığını sandı. Kızdı:

-"Niye olacak? Senin selvi boyun, karakaş siyah gözlerin ve güzel endamın için ne mutlu sana demiyorum herhalde! Oğlun birinci olduğu ve böyle bir çocuğun annesi olduğun için "Ne mutlu sana" dedim. Meğer yanılmışım?" deyip hızlıca onun yanından ayrıldı.

Elmâ, kendisini yanlış anlayan kadının arkasından baktı ve mırıldandı:

-"Ah! Sen içimdekileri bir bilsen?"

O yüz akıllı ve zeki çocuğu aileleri ile birlikte misafirhaneye aldılar. Onları güzel bir şekilde ağırladılar. O gece istirahat ettiler. Sabah ışıkları ile uyandılar. Çocukları büyük imtihana hazırladılar. Büyük imtihan için çocukları başarı durumlarına göre sıraladılar. Birinci sıra Belyâ'nındı. Onu Melik Melkân imtihan edecekti. Çağırdılar:

"Belyâaa..."

Belyâ, anne ve babasının ellerini öperek içeriye girdi. Sanki içeriye bir nur girdi. Melik Melkân'ın gözleri kamaştı. Hayretle Belyâ'ya baktı, baktı baktı. Uzun süre öylece kaldı. Belyâ'nın cazibesine tutuldu. Sanki bir şey onu Belyâ'ya doğru çekti. Yerinden kalktı Belyâ'nın yanına gitti. Onun saçlarını okşadı. Saçlarını okşarken sanki kendisine bir titreme geldi. içine büyük bir sevinç girdi. Neden sonra sordu:

-"Adın ne?"

-"Belyâ Efendim"

Melkan mırıldandı:

-"Belyâ! Belyâ! Belyâ ne güzel isim."

Melkân, Belyâ'nın o bilinmeyen cazibe ve sevgisinin karşısında kendinden geçmişti. Ne soracağını unutmuştu. Gitti yerine oturdu. Başını ellerinin arasına aldı. Kendi

kendine mırıldandı: "Benim bu hâlime, kan kaynaması derler,"... Sordu:

-"Yazıyazmasını bilir misin?"

-"Evet Efendim!"

-"Adını, anne ve babanın adını ve oturduğun yerin ismini yaz!"

Belyâ, istenileni yazdı ve deriyi uzattı:

-"Buyur! Efendim!"

Melkân, Belyâ'nın yazısını gördüğünde şaşkınlığı biraz daha arttı. Kendi kendine; "Bu yazıyı bir köylü çocuk yazamaz. Bu çocukta bilinmedik büyük bir sır ve hikmet bulunmaktadır," diye düşündü.

Belyâ içeride Melik Melkân'a imtihan verirken Elmâ ile Ebleyâ'da sohbet ediyorlardı. Ebleyâ Elmâ'ya:

-"Gördün mü başımıza hiç bir şey gelmedi. Senin bu kadar endişelenmen yersizdi."

Elmâ:

-"Ben ilişlerimden yanılmam. Bir şey eğer içime doğarsa o mutlaka gerçekleşiyor... Şimdiye kadar hep bu böyle oldu. Bu günlerde de Belyâ'yı kaybedeceğimiz içime doğmaktadır. Ben de onu kaybetmekten korkuyorum."

-"Belki bu kez hislerin yanılır!"

-"Keşke.."

Tam o sırada bir ses geldi:

-"Belyâ'nın anne ve babası içeriye gelsin."

Elmâ ile Ebleyâ oldukları yerde dona kaldılar. Heyecandan yüzleri sarardı. Teşrifatçının: "Haydi acele olun! Melik sizi bekliyor," sesiyle ayağa kalktılar. Büyük bir korku ile MelikMelkân'ın huzuruna girdiler. Melik Melkan'ın karşısında tazimde bulundular. Ona secde ettiler. Melik Melkân onlara sevgi ile oturmalarını söyledi. Onlar, Melik Melkân'ın kendilerine sevgi gösterdiklerini görünce rahatladılar. Derin bir nefes aldılar. Melik Melkân bir onlara baktı birde Belyâ'ya... Uzun süre onları süzdü:

-"Bu çocuk sizin mi?" diye sordu.

Ebleyâ

-"Evet Efendim!"

Melik Melkan, yine onlara baktı. Yüz hatları, gözlerinin rengi ve saçları birbirine hiç benzemiyordu. MelikMelkan kızgın bir sesle:

-"Bana doğruyu söyleyin! Bu çocuk sizin mi?"

Elmâ heyecan ile Belyâ'nın boynuna sarıldı:

-"Bu benim çocuğum,"deyip ağlamaya başladı.

MelikMelkân'ın şüpheleri biraz daha arttı;

-"Bana doğruyu söyleyin; yoksa sizi cellâtlarımın eline teslim ederim."

Ebleyâ kekeleyerek:

-"Onu, çocukları öldürdüğünüz sene bir mağarada bulmuştum, besledim, eşim ona süt verdi, bu hâle getirdik."

-"Hangi mağarada?"

–"Aslanlı Mağara'da Efendim." Melik Melkân:

–"Eğer bu benim çocuğum ise sizi altına boğarım," dedi. Ve kapıda beklemekte olan hizmetçilerine eşi Elhâ'yı çağırmalarını söyledi.

Elhâ içeriye girip, Belyâ'yı gördüğü zaman, uzun süre ondan gözlerini ayıramadı. Ona büyük bir sevgi ile baktı. Bir kuvvet kendisini Belyâ'ya doğru çekti. Çocuğun saçını okşadı.

–"Ne şirin çocuk!"dedi.

Melkân eşine sordu:

–"Sen bebeğini tanır mısın?"

–"Ne bebeği?"

–"Hani mağarada bıraktığın ve orada kaybettiğin çocuğunu."

Elhâ ümitsizce başını salladı;

–"Eğer yaşıyorsa onu şimdi tanımam mümkün değil; yalnız şehâdet parmağı ile orta parmağı birbirine bitişikti. Belki oradan tanırım."

Melkân hemen Belyâ'nın eline sarıldı. Gerçektende sağ elinin şehâdet parmağı ile orta parmağı bitişikti. Bütün avazı ile bağırdı:

–"Bu senin oğlun..."

Elhâ, Belyâ'nın parmaklarına baktı. Gerçektende bebekliğinde olduğu gibiydi. Elmâ'ya döndü:

–"Bu çocuğu nereden buldunuz?"

-"Kocam Aslanlı Mağara’dan getirdi. Bizim mor koyun bir hafta ona süt vermişti. Kocam çocuğu mağarada sahipsiz görünce alıp eve getirdi, bizde çocuğumuz gibi ona baktık. O tehlikeli günlerde onu besledik. Büyütüp bu günlere getirdik."

-"Üzerinde yeşil atlas bir kundak var mıydı?"

-"Evet vardı"

Elhâ, yıllardır hasretini çektiği ve kendisi için gözyaşları döktüğü oğlunun boynuna sarıldı. Onu öptü... Sonra Elmâ'ya döndü:

-"Oğlumun adı nedir?"

-"Belyâ"

-"Belyâ'nın ağırlığı kadar size altın vereceğim. Belyâ’dan başka çocuklarınız var mı?"

-"Var."

-"Onları getirin hepsini imtihansız işe alacağız."

Melkân, olur mânasında başını salladı.

Hızır Aleyhisselâm, olup bitenlere bakıyordu. Vefa duyguları kabardı. Büyük bir sevgi ile Elmâ annesinin boynuna sarıldı. Kulağına fısıldadı:

-"Üzülme anne! Bütün bunlar senin inandığın O Yüce Allah'ın takdîri'dir."

Ebleyâ ile Elmâ gözyaşları içerisinde büyük bir altın yükü ile köylerinin yoluna düştüler.

Takdiri İlâhî, Hızır Aleyhisselâm, babasının açtığı bir imtihanda, güzel yazısı, iyi ahlakı, temiz aklı ve yüksek zekâsı ile onu baba ve annesine kavuşturdu."

Bir Yüce Yaratıcı Vardır

O devir insanları, Nemrudlara, putlara, heykellere ve yıldızlara taptıkları bir zaman olmasına rağmen; Hızır Aleyhisselâm, daha küçük bir çocuk iken bile insanların putlarına ve heykellerine aldırış etmedi. Köyde Elmâ annesi Allah'a inanan bir kadındı. Çocuklarına, Nemrudların, putların ve heykellerin ilâh olamayacağını defalarca anlatmıştı.

Hızır Aleyhisselâm, kâinattaki, nizam ve intizam ve bunlardaki ahenge bakarak bütün bunların kendiliğinden oluşamayacaklarına kani oldu. Ve bir olan Cenab-ı Allah'ın varlığına inandı.

Putların ve heykellerin, kendilerine bile faydaları yoktu. Üzerlerine konan bir sineği bile defedemiyorlardı. Üzerlerini pisleten kuşları bile savamıyorlardı. Nerede kaldı ki insanlara faydaları veya zararları olsun. Put ve heykellerin insanı yaratması mümkün değildi çünkü put ve heykeller, insanların eseriydi. insanlar, taşları yontarak, put ve heykel yapıyor ve sonrada onlara tapıyordu...

Ben insanım, beni insanların ürünü olan bir put veya heykel yaratamaz. Gökteki, ay, güneş ve yıldızlar da beni yaratamazlar. Beni olsa olsa bütün bu âlemi yaratan ve bunlara nizam ve intizam veren bir Halik, yüce yaratıcı olan Cenab-ı Allah yaratmıştır.

Hızır Aleyhisselâm'ın, çocukluğunda, yaşadığı devir için lazım olan ilmi öğrenmesi ve devlet idaresi hakkında iyi bilgilere sahip olması gerekiyordu....

Eğitim ve Öğretimi

Hızır Aleyhisselam evin tek oğluydu. Saltanatın da varisiydi. Babası onun üzerine çok eğiliyor ve eğitimine önem veriyordu. Çünkü o, geleceğin meliki olacaktı. Bir melikte bulunması gereken, bütün bilgi, beceri ve kültüre Belyâ'nın sahip olması lazımdı.

Babası Melkan, onun yetişmesi için zamanın en büyük âlim ve bilginlerini tutmuştu. Bilginlerin yanı sıra sihirbazlar ve kâhinlere de gönderiyordu.

Hızır Aleyhisselam, öğretmenine giderken yolda âbid bir insan ile karşılaştı. Âbid'in ahlakı, konuşması, davranışları ve anlattıkları kâhin ve sihirbazların anlattıklarına ve bilgilerine benzemiyordu.

Farklı bir insandı. Ona yaşama sevinci veriyor ve onun bütün sorularını cevaplandırıyor ve tereddütlerini gideriyordu. Âbid bambaşkaydı... Hızır Aleyhisselam zamanın çoğunu Âbid'in yanında geçiriyordu. Abid'in çardağını babasının sarayına tercih ediyordu. Öğretmenlerinin bilgilerinden çok Abidin irfanına önem veriyordu. Babası, onu öğretmenin yanında sanıyordu, öğretmeni onu evde....

O ise hep Abidin önünde diz çöküp saygıyla oturuyor ve can kulağıyla onu dinliyordu. Âbid konuştukça ve güzellikleri tatlı tatlı ifade ettikçe Hızır Aleyhisselâm'ın âbid'e olan saygı ve sevgisi daha da artıyordu. Hızır Aleyhisselam, ders almakla görevli hocalarından çok zamanını âbîd'in yanında geçiriyordu. O'nun ilim ve irfan denizinde yüzmeye başlıyordu. Kâhinler ve resmî hocaları ona; Nemrudların, putların ve heykellerin ilâh olduğunu söylüyordu. insanları kendi elleri ile yaptıkları taş parçalarına tapmaya çağırıyordu. O âbid ise, köyde yaşadığı dönemde Elmâ annesinin inandığı gibi bir Ilâh'a inanıyordu.

Cenab-ı Allah'ın bütün varlığın Rabbi ve Yaratıcısı olduğunu ve Cenab-ı Allah'ın her an insanları gözettiğini söylüyordu.

Haktan-hukuktan bahsediyordu. Ona adaleti öğretiyordu. Sevgi ve hoşgörüden söz ediyordu. Bir gün Hızır Aleyhisselam, dersine gelirken bütün insanların bir sokaktan kaçtığını gördü. insanların kaçtığı o sokağa girdi. Kaçanlara sordu:

-"Neden kaçıyorsunuz?"

-"Orada kuduz bir köpek var."

-"köpek mi?"

-"Evet, köpek."

-"Ama köpek kuduzdur. Bir kişiyi azıcık ısırması yeterlidir. Ölümüne sebep olur."

Hızır Aleyhisselam, o sokakta ilerlemeye çalıştı. O'nu tanımayan iyi niyetli bir yaşlı:

-"Oğlum gitme orada kuduz bir köpek var seni parçalar, " diye seslendi. O ilerledi.

Kuduz köpek, yolun ortasında durmuştu. Ağzından salyalar akıyordu. Hızır Aleyhisselam, işte bugün her şeyin doğrusunu anlayacağım gündür, dedi ve eline bir taş aldı. Sapanın içine koydu. içinden şöyle dua etti:

-"Ya Rabbi! Âbid'in bana anlattıkları doğru ise, benim attığım bu taş ile o kuduz köpek ölsün. Halka zarar vermesin...." Ve "Yâ Allah", deyip bütün gücü ile taşı fırlattı. Bir taş ile o kuduz köpeği öldürdü. Mahalle sakinleri ve oradan geçmekte olan bütün insanlar onu alkışladılar. Onu tanıyanlar:

-"Çok yaşa Belyâ! Geleceğin Meliki olduğunu isbat ettin. Aferin sana," diye bağırdılar. O halkın sevinç gösterilerine aldırış etmeden yoluna devam etti. Hızlı adımlarla Âbid'in yanına geldi. Âbid onu tebessüm ile karşıladı.

-"Bu gün beni imtihan ettin değil mi?" diye seslendi. Hızır Aleyhisselam ses çıkarmadı. Âbid devam etti:

-"Çok iyi ettin. Şimdiye kadar "ilme'l-yakîn" inanıyordun. Şimdi ise "ayne'l-yakîn" inandın. Şimdi imanın pekişti, kuvvetlendi. Bütün dünya bir araya gelse bile artık seni yolundan alıkoyamaz. Bütün dualarının kabulü için sana "Ism-i A'zam"ı öğreteyim. O mübarek isim ile edilen duaları Cenab-ı Allah mutlaka kabul eder. Ism-

i A 'zam duasından sonra senin benden alacağın bir ilim kalmadı. Benden alacağın ilim kalmadı diye beni tamamen terk etme, ara sıra gel, beni sohbetinden mahrum etme. Bundan böyle ben, senden irfan alacağım. Elbette bu böyle gitmez. Cenab-ı Allah, insanları doğru yola da 'vet etmek için Peygamberler gönderecektir. O peygamberlere koş. Onlara iman et. Onların bilgilerini al," dedi ve Hızır Aleyhisselam'aIsm-i A'zam duasını öğretti

Hızır Aleyhisselâm'ı eğitmekle görevli olan kâhin, sihirbaz ve bilginler, onun sahip olmuş olduğu bilgi ve irfan karşısında hayret ediyorlardı. Belyâ'nın büyük bir gelişme ile günden güne tekâmül etmesine bir türlü akıl erdiremiyorlardı. Kâhin, sihirbaz ve bilginler bir gün toplandılar. Hızır Aleyhisselam'ın sahip olmuş olduğu bilgiyi ve kaynağını öğrenmek için toplanmışlardı. Müzâkere hâlinde iken Melik, onları çağırdı. Hızır Aleyhisselam'ın resmi hocalarına sordu:

-"NasılBelyâ 'nın durumu iyi mi?"

Hocası'nın rengi attı, sarardı. Melkan hoca'nın konuşmamasına ve renginin atmasına kızdı:

-"Oğlumu sordum! Duymadınız mı?"

Hoca kekeleyerek konuştu:

-"Efendim! Belyâ 'nın durumu çok iyi. O yüksek bir zekâ ve bilgiye sahiptir. Onun halini bizden değil bizim halimizi ondan sorunuz. Onun bilgisine sahip bir insan bu çağda bulunmaz. Bütün insanlar bir araya gelseler onun düşündüklerini düşünemezler. Ondaki akıl öyle sanıyorum şu anda yaşayan insanların hiç birinde yoktur. Biz ona ders veremiyoruz. O, bize ders veriyor."

Melik daha da kızdı:

-"Bundaki tuhaflığı anlayamadım? Mesele nedir?" Hocalar boyunlarını büktüler:

-"Ondaki ilim beşeri bilgiler değildir." Melkan atıldı:

-"Ne? Ne?"

-"Kızmayın efendimiz! Onun ilmi bizim ve herhangi bir insan tarafından ona öğretilmiş bilgiler değildir."

-"Nedir ya?"

Hepsi boyunlarını büktüler.

Melik heyecan ile yine sordu:

-"Belyâ'nın bilgisi nedir?"

Bilginler, birbirlerinin yüzlerine baktılar yaşlıları ileriye atıldı:

-"Oğlunuzda bizim bilmediğimiz ve bu güne kadar işitmediğimiz bilgiler ve marifetler bulunmaktadır."

- "O bilgiler insanlık için tehlikeli midir?"

-"Hayır efendimiz... O bilgiler insanlık için faydalıdır. insanlığı aydınlığa ve kurtuluşa götüren ve insanlığa huzur veren saadet veren, güzel ve gerçek bilgilerdir."

-"Bundan korkulacak bir şey yok ise; mesele nedir?"

-"Efendimiz! Oğlunuz şu anda yeryüzünün en bilgin insanıdır. Ondan daha büyük bir âlimi bulamazsınız. Onun bir derya gibi olan ilmi bizi korkutmaktadır. Bizim, korkumuzun asıl kaynağı; Belyâ'nın ilime düşkün olması ve ilimde ilerlemesidir."

-"Bunlar güzel şeyler değil mi?"

-"ilimde ilerlemek ve ilimi sevmek ve kendini ilme vermek herhangi bir insan için çok iyidir... Fakat Belyâ geleceğin Meliki olacak. Sizin mülkünüzün vârisidir. Onun bütün zaman, akıl, fikir ve zekâsını ilme vermesi tehlikelidir. O ilim adamı değil; bir devlet adamı olarakyetişmelidir..."

-"Neyapmamı istersiniz?"

-"Hiç kendisine fark ettirmeden onu ilim tahsilinden alıp askeri ve idari tahsile verin."

Gençliği

Kendisine geleceğin meliki gözüyle bakılıyordu. Geleceğin meliki olacak olan Belyâ, bir melik'te bulunması gereken bütün beceri ve yetenekleri elde etmesi için disiplinli bir eğitim ve öğretime tâbi tutuldu.

Melkan, kâhinlerin sözlerine uyarak oğlu Belyâ'yı askeri ve idâri eğitime verdi... Hızır Aleyhisselam'ın gençliği hep eğitim ve öğretim ile geçti.

Melkân, Hızır Aleyhisselam için memleketin en iyi silahşör ve idarecilerinden hocalar tuttu. Hızır Aleyhisselam ata binmeyi, silah kullanmayı, yüzmeyi, savaş tekniklerini, insan idare etmesini, orduların sevk ve idaresini memleketinin kanun ve adetlerini zamanında bir kralın ve idarecinin bilmesi gerekli olan bütün bilgileri ve becerileri aldı...

Hızır Aleyhisselam silâh kullanmada mahir ve ata binmede büyük bir usta oldu. O devirde onun kadar güzel ata binen ve onun kadar iyi savaş tekniklerini bilen ve onun bileğini bükecek hiç kimse yoktu.

Ona ders vermekle görevlendirilen hocalar bile ona yetişemiyorlardı. Bütün hocaları onun bu gücü ve bilgileri karşısında saygı ile eğiliyorlardı.

Devrin ve çevrenin en büyük yiğit, silahşör ve kendisine güvenen bütün kahramanlarını mağlup etti.

Bütün askeri, idari erkân ve halk artık ona kral gözü ile bakıyor ve onun bir an önce başlarına geçmesini istiyorlardı.

Hızır Aleyhisselam bütün yakınlarından uzak olarak kendini ibadete verip, sürekli Cenab-ı Allah'a ibadet ediyordu.

Yâ Rabbi! İnsanlığa Hidâyet Ver

İnsanlar, Nemrud'ların zulmü altında inim inim inliyordu. Tüm kâinatı cehalet ve zulmet kaplamıştı. İnsanlar, yollarını şaşırmışlardı. İnsanlar Ma'bud'u unutmuş, beylere, heykellere, putlara, yıldızlara, aya, güneşe ve sihirbazlara ve Nemrud'lara tapıyordu.

Hızır Aleyhisselam hep dua ediyordu: "Yâ Rabbî! İnsanlara doğru yolu gösterecek, onlara Sana nasıl ibâdet edileceğini öğretecek bir peygamber gönder," diye Cenab-ı Allah'a yalvarıyordu.

İbrahim Aleyhisselam dünyaya şeref verdi. Hızır Aleyhisselâm'ın amcasının oğlunun bir torunu doğdu... Başka bir ifade ile Hızır Aleyhisselam, Hazret-i İbrahim'in dedesinin amcası oğludur. O'nun kaderi de Hızır Aleyhisselâm'a benziyordu. O'nu da annesi bir mağarada doğurmuştu. Adı İbrahim idi. Hazret-i İbrahim... Hazret-i İbrahim yeryüzüne bir nur oldu. Yeryüzünü aydınlattı. Dışarıya çıktığı ilk zaman, yıldızların, ayın ve güneşin İlâh olamayacaklarını, bunları ve bütün kâinatı yaratan Cenab-ı Allah'ın varlığını ve birliğini ilan etti...

Put ve heykelleri İlâh olarak kabul etmedi. Halkın bayram ve seyrana çıktıkları bir günde Hazret-i İbrahim Puthane'ye girdi. Putları seyretti. Heykellere baktı.

İnsanlar, kendi elleriyle İlâhlarını yapmış ve İlâhlarının gözlerini de kıymetli mücevherat ile süslemişlerdi.

İnsanların hâline acı acı tebessüm etti. Sonra: "Yâ Allah," deyip eline baltayı aldı. Putların arasına daldı. Bütün put ve heykelleri kırdı. Büyük puta dokunmadı. Tüm put ve heykelleri yerle bir ettikten sonra baltayı da büyük putun boynuna astı.

Akşamüstü insanların, büyük bir zevk ve neşe ile şehre girmesiyle şehrin üzerinden küfür dumanları kalkmaya başladı. Bütün insanlar adeta çıldırmak üzereydi. Sığındıkları, ilah dedikleri heykelleri kırılmıştı. "Kim bunu yapabilir diye araştırdılar." Şeytan, bir insan şekline girip onlara yol gösterdi: -"Bunları İbrahim bu hâle getirdi. Kendisine İbrahim denilen genç var. Onu arayın bulun. Cezasını verin."

Hazret-i İbrahim'i yakalayıp Nemrud'un huzuruna çıkardılar efendimiz put ve heykellerimizi kıran genç budur.

Daha Ne Zamana Kadar?

Daha ne zamana kadar insanlık, insana kul ve köle olacaktı? insanlığın özgürlüğünü kazanma zamanı gelmedi mi?

O dönemde dünyanın değişik yerlerinde güçlü krallar vardı. Bu krallar halka her türlü zulmü reva görüyorlardı. Krallar, insanları birer köle gibi görüyorlardı. Kendileri gibi, düşünmeyen, inanmayan ve kendilerinin taptıkları put, heykel, güneş veya herhangi bir nesneye tapmayan mü'minleri en kötü işkencelerle öldürüyorlardı. Baştakilerin insanların inanç ve fikirlerine saygı ve tahammülü yoktu.

-"Herkes bizim gibi düşünecek; bizim gibi ibâdet edecek ve bizim gibi olacaktır," diyorlardı. Aklını kullanan, aklı ile Allah'ı bulan, putların, heykellerin, ay'ın, güneşin, yıldızların, ateşin ve diğer nesnelerin ilâh olamayacağını akıl ve zekâları ile bilen akıllı insanlara bin bir türlü zulüm ve işkence yapılıyordu. Bunlara "dur" demek

lazımdı.

Hızır Aleyhisselam, yeryüzünde Allah için savaşacak, mazlum ve güçsüzlere yardım edecek bir ordu arıyordu. Daha önce Âbid'den öğrendiği Ism-i A'zam duası ile Cenab-ı Allah'a dua etti:

-"Yâ Rabbi! Yeryüzünde i'lâ-i kelimet'üllâh için savaşacak, mazlum ve mağdurlara yardım edecek, zayıfların elinden tutacak, kimsesizleri koruyacak, yeryüzüne adalet, sevgi, hoşgörü ve barışı getirecek güçlü bir mü'min gönder." Cenab-ı Allah, Hızır Aleyhisselâm'ın duasını kabul etti. 'O dönemde yeryüzünde zâlim kâfirlerle savaşma ve insanlığa hak duyurma görevini Zülkarneyn Aleyhisselâm'a verdi. Zülkarneyn Aleyhisselam dua etti:

-"Yâ Rabbi! Bana dinini yaymayı ve insanlara şeriatını tebliğ etme vazifesini verdin. Bu büyük vazifeyi eda edebilmem için bana kuvvet ver, güç ver ve insanların arasında hangi ilim ve adaletle hükmedeceğimi bana bildir...."

Allâhü Teâlâ şöyle buyurdu:

-"Sana verdiğim vazifeyi yapabilmen için kuvvet ihsan ederim. Göğsünü açarım. Her şeye gücün yeter hale gelirsin. Anlayışını açar konuşmanı genişletirim. Kulağını açarım tâ uzaktakileri işitirsin. Basiretini genişletirim, çok uzakları görür her şeye nüfuz edersin. Her şeyi sağlam yaparsın. istediğin her şeyi ihsan edeceğim. Sana heybet veririm, hiç kimse sana kötü gözle bakamaz. Ben sana yardım ederim. Hiçbir şey sana zarar vermez. Seni kuvvetlendiririm. Hiçbir şeye yenilmezsin. Kalbine kuvvet veririm hiçbir şeyden korkmazsın. Nur ve zulmeti (aydınlık ve karanlığı) emrine verir ve onları sana asker yaparım. Aydınlık senin önünde yol gösterir, karanlık arkandan seni muhafaza eder...."

Cenab-ı Allah, Hazret-i Zülkarneyn'in emrine bulutları ve başka vasıtaları verdi. Ona

ilim ve kudret, insanlar üzerine tasarruf hâkimiyeti verdi. Ayrıca beyaz ve siyah olmak üzere iki sancak ihsan etti. Zifiri karanlık olan gecede beyaz sancağını açınca sanki güneş doğmuş gibi ortalık aydınlanır... Gündüz savaşırken düşman askerinin karanlıkta kalmasını arzu ederse siyah sancağını açar. Düşman tarafı zifiri karanlık, kendi tarafı aydınlık olur. Böylece düşmana kısa zamanda gâlib olurdu.

Zülkarneyn Aleyhisselam, kendisine lazım olacak olan asker ve silâhı toparlamadan önce Hızır Aleyhisselâm'agitti. Ona:

-"Teyze oğlu! Senin rüyan gerçek oluyor?"

-"Hangi rüyam?"

-"Küfür ile savaşma rüyan..."

-"Nasıl?"

-"Cenab-ı Allah, bana kâfirlerle savaşma emri verdi. Eğer münâsip görürsen, seni de ordularımın başına komutan ve kendime baş vezir tayin etmek istiyorum."

Hızır Aleyhisselam, büyük bir sevinç ile:

-"Kabul ediyorum. Teyze oğlu benim en büyük rüyam Cenab-ı Allah'ın emri ile kâfirler ve zâlimlerle savaşmaktı. Çok şükür Allah'a bu rüyam gerçek oluyor..."

Hızır Aleyhisselam ise teyzesinin oğlu Zülkarneyn Aleyhisselâm'a vezir oldu. işte Hızır Aleyhisselâm 'ınyeni görevi böyle değerli, Salih, âlim ve Cenab-ı Allah'ın kendisine vahiy gönderdiği büyük bir zatın; Vezirliği, Komutanlığı, Hocalığı idi....

Vezir Oluyor

Hızır Aleyhisselam inancı için, melik olmayı terk etti. Onun bu güzel davranışına

karşılık Cenab-ı Allah, ona vezirlik rütbesini verdi.... Artık Hızır Aleyhisselâm'ın önünde yeni bir çığır açılmıştır.

Bundan böyle insanlardan kaçıp gizlenmesine gerek yok.... Büyük bir Ordunun Komutanı ve yıldızı parlayan büyük bir devlet adamının veziri ve top yekün bütün insanlığın terbiye edicisi ve hocasıdır.

Hızır Aleyhisselam'ın bundan böyle bütün hayatı cihad ile geçecektir. Nemrudlara karşı cihad. Dinsizlere karşı cihad. Zulme karşı cihad. Cehalete karşı cihad....

Teyzesinin oğlu olan Zülkarneyn Aleyhisselâm'a, Cenab-ı Allah yeryüzüne hak dini yayması ve insanların dimağlarına Tevhid inancını yerleştirmesi için birçok nimetler ve üstünlükler ihsan etmişti.

Öyle bir dönemde Hızır Aleyhisselam gibi ilmi ledünni sahibi bir peygamberi kendisine vezir ve ordularına komutan tayin etmesi en büyük nimettir. ilahi bir ihsandır.

Hazret-i Zülkarneyn de Hızır Aleyhisselam ile birlikte kıt'adan kıt'aya koştu.

O zaman yeryüzünde yaşayan bütün insanlara Allah'ın varlığını ve birliğini anlattı. Nemrudları, saltanatları ile birlikte yerle bir etti. Beşyüz sene sürecek bir dünya'nın fethine çıktılar.

Hac Yolculuğu

İbrahim Aleyhisselam oğlu Hazret-i İsmail ile birlikte Beytullah'ı inşa ettiler... Ka'be'nin tamamlanmasından sonra Hazret-i İbrahim, bütün insanları Hacca davet etti. ilk hacca giden Hızır Aleyhisselam ile Hazret-i Zülkarneyn'dir.

Çok uzak mesafeden Hazret-i İbrahim'in davetini işitir işitmez orduları ile beraber

Ka'be'ye koştular. Hazret-i İbrahim'in bulunduğu o mübarek topraklara geldiklerinde "Hazret-i İbrahim'in mübarek ayaklarının altını öptüler, bu kutsal topraklarda atla gezmek edebe uymaz" düşüncesiyle atlarından indiler. Onlarla birlikte bütün ordu indi.

İbrahim Aleyhisselam onları karşıladı. Onların bu iyi niyet ve güzel davranışlarından dolayı Hazret-i İbrahim onlara dua etti. Misafir etti.

Bütün orduyu yedirdi içirdi. Hazret-i İbrahim'e olan bu tevazu' ve saygıdan dolayı Cenab-ı Allah, Zülkarneyn Aleyhisselâm'a bulutları musahhar kıldı. istediği zaman istediği yere bulutlar onu ve bütün askerlerini, hayvanlarını ve harp aletlerini taşımaktaydı. Çünkü Tevazu' edeni Cenab-ı Allah yükseltir.

Cenab-ı Allah ona nur ve zulmeti verdi. istediği zaman Nur Sancağını açar etrafı aydınlatır ve istediği zaman Zulmet Sancağını açar düşmanlarının tarafını zifiri karanlığa boğardı. Dilediği zaman ordusu ile havada uçar, dilediği zaman bütün ordusu ile suyun üzerinde yürürdü.

İbrahim Aleyhisselâm'dan Hikmetler

Cenab-ı Allah, Hazret-i İbrahim 'e On Suhuf göndermişti. Hikmet ve hidayet kaynağı olan o mübarek Suhuflardan Hazret-i İbrahim, Hızır Aleyhisselam, Hazret-i Zülkarneyn ve bütün insanlara tebliğ ettiği bazı ayet mealleri:

-Yavaş, yavaş! İnsanoğluna rızk taksim edilmiştir. Haris mahrumdur. Bahil (cimri) mezmûmdur. Hasûd (hasedçi) mağmumdur (her zaman üzüntülüdür). Dünya devamlı değildir. Rızkı veren Hayy ve Kayyûm olan Allâh'dır.

-Ey insanoğlu! Haydi, yola; yol azığını da al! Çünkü yolculuk uzundur. Hafif ol zira geçit dardır. Amelini ihlâsla yap, çünkü Deyyân olan Cenab-ı Allah, Basîrdir, görücüdür.

-Ey mübtelâ ve mağrur, mal- mülk sahibi, seni dünyaya, dünyalıkları toplamak için göndermedim. Seni mazlumun isteğini karşılaman için gönderdim. Çünkü kâfir de olsa, ben onu red etmem.

-Akıllı kimseye aklına mağlub olmadıkça vakitler ta'yini lazımdır. Bir vakitte Rabbine münâcât etmeli ve Allâh'ü Teâlâ'nın yarattıklarını düşünmeli, bir vakit nefsini hesaba çekmeli, bir vakti olmalı, onda yemek-içmek, helâl, haram gibi ihtiyâçları karşılamalıdır.

-Akıllı kimse zamanın gözü ile görmeli, kusurunu kabul etmeli, dilini korumalıdır. Sözünün amelinden olduğunu bilenin boş sözü az olur.

Dünya'nın Fethine Batı 'dan Başladılar

Hazret-i İbrahim'in duaları ile Mekke-i Mükerrem'den ayrıldılar. Ne hikmettir bilinmez. Anlaşılması çok zor. Hazret-i Zülkarneyn ile Hızır Aleyhisselam doğudan önce batıya yöneldiler... Güneşin tersine gittiler... Güneş ışınlarından önce onlar batıya ilim, nur, irfan ve adalet götürdüler.

Vardıkları yerde kâfirleri hak dine davet ettiler. Hak dini kabul edenlere ilişmediler. Onlara dini bilgiler öğretecek bilginler ve orada adaleti temin edecek hukuk âlimlerini bırakıp yollarına devam ettiler.

Hızır Aleyhisselam bir taraftan savaş tekniklerini geliştiriyor diğer taraftanda talebe okutuyor, bilginler ve hukukçular yetiştiriyordu.

Batının en ücra köşesine vardıklarında bir kavim gördüler.

Vahşî bir kavim...

Hayvan derisinden elbise giyen ve denizin dışarıya attığı balık cinsinden şeyleri

yiyerek geçinen bir millet. Bu vahşî kavme güzel muamele ettiler, onlara iyi davrandılar. Onlara Cenab-ı Allah'ın varlığı birliği ve dinini anlattılar. Bir kısmı iman ile şereflendi.

Diğer bir kısım ise:

-Biz atalarımızı bu hal üzere gördük, onların yolundan çıkmayız diyerek vahşî hayata devam etmek istediler. Hazret-i Zülkarneyn, Hızır Aleyhisselâm 'a sordu:

-Bu iman etmeyen, bilgi, medeniyet ve insanlığı kabul etmeyen batının bu vahşî insanlarına nasıl bir muamele edelim? Hızır Aleyhisselam:

-Biz tebliğ görevimizi yerine getirdik... Birçoğu dini kabul etti. Biz bunları bu halde bırakıp gidecek olursak diğerlerini bozarlar. Savaşmalıyız.

inanmayanların üzerine yürüdüler. Zülkarneyn Aleyhisselam Siyah Sancağı'nı çekti... Onları karanlıkta bıraktı. Etraf zifiri karanlık oldu. Düşman ne edeceğini bilemedi. Yaşlıları onları topladı:

-Bunların dinini kabul etmekten başka çıkar yolumuz yok? Gençler karşı çıktılar:

-Korktunuz mu?

-Hayır

-Ya?

-Bu Padişah herhangi bir padişaha benzemiyor, bu ordu herhangi bir orduya benzemiyor, hele hele ordunun komutanı sadece bir komutan değil... Görmüyor musunuz bunlar dinlerini güzellikle anlattılar. Zor kullanmadılar, isteseler buraya gelir gelmez hepimizi kılıçtan geçirirlerdi... Ama merhametle muamele ettiler, şefkat ile bize yanaştılar... Hem de bunların çağırdığı şey güzelliktir, iyiliktir... Onların

dinlerini kabul eden kardeşlerimiz şimdi çok mutlular. Gelin bu gönül erlerine sevgi ve saygı gösterelim. Onlara teslim olalım öyle sanıyorum ki kerem ve iyiliksever insanlar bizi affedeceklerdir. Başka çıkar yolumuz yok. Bunlara karşı gelirsek sonumuz ölümdür. Gençler boyun büktüler.

-Siz bilirsiniz diye mırıldandılar. ihtiyarlar heyeti Hızır Aleyhisselâm'ın huzuruna çıktılar:

-Pişmanız! Hak dinini kabul ediyoruz... Bize dini arz edin efendimiz...

Kudüs

Mübarek şehir. Uzun yıllar süren batının fethinden sonra geri döndüler. Batıya gerekli olan ilim, adalet, sevgi, saygı, hoşgörü ve insanlığı yerleştirdiler. Batıya onları güzel idare edecek olan adalet, hak ve hukuk sahibi ve içi insan sevgisi ile dolu idareciler ve yargıçlar yerleştirdiler. Batı'daki vahşi insanlar, Zülkarneyn Aleyhisselam ve onun vezir ve komutanı olan Hızır Aleyhisselâm'ın sayesinde sevgi, hoşgörü ve adalet ile tanıştılar.

Hak ve hukuk öğrendiler. insanın kıymetini kavradılar. Sevgi ve hoşgörü kültürünü edindiler. Batı'nın fethi üzerine Kudüs-ü Şerife geldiler. Kudüs'te kendilerini ibâdete verdiler. Mübarek bir şehir olan Kudüs'te daha sonra Süleyman Aleyhisselam tarafından inşâ edilen Beyt-i Makdis, Ka'be ve Mescid-i Nebevî'den sonra yeryüzünün en kutsal mescididir. Zülkarneyn Aleyhisselam bütün askerlerini Hızır Aleyhisselâm'a teslim etti. Hızır Aleyhisselam onları motive etmeye ve ruhen yeni fetihlere hazırlamaya çalıştı. Onları eğitti.

Kudüs-ü Şerifte uzun süre kaldılar. Sonra büyük doğu seferine başladılar.

Keşfi açılıyor

Hızır Aleyhisselâm'ın keşfi açılmıştı. Dünya'ya ayrı bir pencereden bakıyordu. insanların görmediklerini görüyor ve onların duymadıklarını işitiyor ve onların bilmediklerini öğreniyordu. Seyre dalıyordu. Gökleri seyrediyordu.

Bazen başını bir kaldırdı mı göklere saatlerce baktığı oluyordu.

Eşraf ve diğer komutanlar 'bu neye bakıyor diye kendi aralarında mırıldanıyorlardı. Kimse cesaret edip ona neye baktığını soramıyordu. O ise bakmakta olduğu güzel manzaralara baktıkça aşk'a geliyor, vecde kapılıyordu.

Arş-ı A'lâ'daki esrara baktıkça kendinden geçiyor ve Cenab-ı Allah'ın büyüklüğü karşısında secdelere kapanıyordu.

Hele bir gün, Arş-ı âlâ'da nurdan yazılmış bir yazı gördü. Okudu;

FATİHA SURESİ...

Rahman ve Rahim olan Allah'ı**n adıyla... Hamd. Âlemlerin Rabbi** Allah **'a mahsustur. O, Rahman ve Rahimdir. Ceza günün mâlikidir. (Ey Rabbimiz!) Ancak sana ibâdet (kulluk) ederiz ve yalnız senden yardım dileriz. Bizi doğru yola hidâyet et. Kendilerine nimet verdiğin kimselerin yoluna; gazaba uğrayanların ve sapmışların yoluna değil, Âmin.**

Şevk ile bir daha okudu. Bir daha okudu. Bu mübarek Fatiha-i

Şerife'nin aşkı ile kendinden geçti. Cenab-ı Allah'a dua etti.

-Ya Rabbi bu mübarek Fatiha süresini bana indir. Cenab-ı

Allâh'dan hitab-ı izzet geldi:

-O sureyi ahir zamanda gelecek olan Habibim Muhammed! Mustafa'ya inzal

edeceğim.

Hızır Aleyhisselam ağladı. Günlerce Cenab-ı Allah'a yalvardı:

-"Ya Rabbi beni Habibin Hazret-i Muhammed Mustafa (salla'llâhü aleyhi ve sellem)'e ümmet kıl. O yüce zat'a ümmet olma şerefini bana ver. Kendilerine ümmetlerinin en hayırlısı dediğin. Ümmet-i Merhume ’den olmak istiyorum.

Ya Rabbi Hazret-i Muhammet! Mustafa (salla’llâhü aleyhi ve sellem)'in hürmetine duamı kabul et. Cenab-ı Allah kendisine candan ve gönülden yalvaran kullarının elbette dualarını kabul edecektir.

Cenab-ı Allah duasını kabul etti.

Her şeyi bir sebebe bağlayan Cenab-ı Allah. Hızır Aleyhisselâm'ın Kâinatın Efendisi Hazret-i Muhammed Mustafa (salla’llâhü aleyhi ve sellem)e yetişmesi ve ona ümmet olma şerefine nail olması için ona "Ab-ı Hayat" denilen hayat suyunu içmesini vesile kıldı...

Zülkarneyn Aleyhisselâm'ın etrafında âlimler, eşraf, vezirler, komutanlar oturmuşlar sohbet ediyorlardı. Zülkarneyn Aleyhisselam:

-"Kitaplarda okuduğuma göre Yafes'in evladından biri "Ab-ı Hayat'ı içecek ve kıyamete yakın bir zamana kadar dünyada kalacaktır. Keşke bu mutlu kişi, ben olsam!"Hızır Aleyhisselam

-"inşallah, dedi." Vezirlerinden biri:

-Efendim Ab-ı hayatı bulup ne edeceksin?

-içip kıyamete yakın bir zamana kadar Cenab-ı Allah'a ibadet edecek ve onun yolunda savaşacağım.

-Ama sizin bütün tanıdıklarınız, dostlarınız ölecekler ve siz hep onların üzüntülerini çekeceksiniz

-Hayır... Neden üzüleyim! "Inna lillahi ve innâ ileyhi raciûn" derim. Ben her şeyin Cenab-ı Allah’dan geldiğine ve yine Cenab-ı Allah'a döneceğimize inanmaktayım. Her şey kaderdir. Ab-ı Hayat'ı Hızır Aleyhisselam buldu. içti. Hızır Aleyhisselam "Ab-ı Hayat" ile gusül abdesti aldı. iki rek'at namaz kıldı. Kendisine hayırlı uzun ömür vermesi için Cenab-ı Allah'a dua etti

Üçüncü Yol

Kuzey'in fethine giriştiler. Hazret-i Zülkarneyn Mağrib ile maşrık’ı (doğu ile batı'yı) fethettikten sonra, güneyden kuzeye doğru üçüncü bir yol takip ettiler. Köy, köy, şehir, şehir dolaştılar. Her kabileye uğradılar. Dünyanın her tarafına

Lâ ilahe illallah (Tevhid) inancını yaydılar. insanları putlara ve heykellere tapmaktan kurtardılar. insanı insanın kulu ve kölesi olmaktan kurtardılar. Zâlimlerin zulmü altında inim inim inleyen zayıf insanların yardımına koştular. Yeryüzünde zulme ve haksızlığa son verdiler. Yeryüzüne adaleti ve insanlığı getirdiler... insanlığa şan, şeref ve haysiyet verdiler. insanın saygı değer bir varlık olduğunu bütün insanlığa öğrettiler...

Onların sayesinde insan insan oldu. insan insan olduğunu hatırladı. Aklını kullanmayı öğrendi. Zekâsını geliştirdi.

Hızır Aleyhisselam, Zülkarneyn Aleyhisselam ile el ele verip insanlığın gelişmesine yol açtılar. Medeniyet ve uygarlığın yolunu temizlediler.

Bütün ülkeler, fethedildikten sonra Zülkarneyn Aleyhisselam, Hızır Aleyhisselam ve askerlerine izin verdi. Hızır Aleyhisselam beş yüz sene gibi uzun süren bir savaşlar zincirinden sonra bir kenara çekilip kendini ibâdete verdi....

Hızır Aleyhisselâm'ın Peygamberliği

Peygamberlik, Hızır Aleyhisselama verilen en büyük mertebe... insanlara yol göstermek görevlerin en büyüğüdür. Hidâyetin kaynağı olan peygamberler de insanların en şereflisidirler.

Yûsuf Aleyhisselam ile kardeşlerinden sonra yeryüzünü yine küfür bulutları sarmıştı. Kapkara bulutlar... Yeryüzü zifiri karanlık olmuştu. Göz gözü görmüyordu. insanın değeri kalmamıştı. Hazret-i İbrahim'in getirdiği Hanif dini insanların arasında unutulmuştu. Hazret-i İsmail, Ishak, Yakub, Yusuf ve diğer peygamberler birer birer insanların zihninden silinmişti. Allah inancı kalmamıştı. insanlar putlara, heykellere ve efendilerine tapmaktaydı. Kimi de Ay'a, Güneşe ve Yıldızlara ibadet etmekteydi. Peygamberlerin Yüce Allah'dan getirmiş oldukları ilahi ahkâm, hidayet, nur ve ilimin yerini küfür, zulüm, haksızlık ve cehalet almıştı.

Yûsuf Aleyhisselam ile kardeşlerinden sonra Hızır Aleyhisselâm'a nübüvvet (peygamberlik) verildi. Hızır Aleyhisselam yıllarca İsrail oğullarını hak dine çağırdı. Kendisi İsrail oğullarından olmamasına rağmen İlâhî takdîr onu İsrail oğullarına Peygamber olarak göndermişti...

Hızır Aleyhisselam yıllarca İsrail oğullarını Allah'ın davetine çağırdı. Yahudiler ona iman etmediler.

Hak ve adaleti kabul etmediler.

Zulme ve haksızlığa devam ettiler.

Yahudiler, birbirlerine zulüm ve haksızlık ettikleri için, Cenabı Allah, onların başına onlardan daha zâlim olan Firavn'u musallat etti... Yahudiler büyük bir zillet ve meskenete düştüler.

HAZRET-İMÛSÂ-HIZIR ALEYHİ'S-SELÂMKISSASI (Hikayesi)

Ubey b. Kâ'b radiyallahu anh'den:

Şöyle demiştir: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: Mûsâ Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem bir kere) Benî Isrâîl içinde hutbeye kalkmıştı. Kendisine: "En çok âlim olan kimdir?" diye soruldu. "En âlim benim." diye cevab verdi. (Bu husussdaki) ilmi (Allâh'u a'lem diyerek) Allah'a havale etmediğinden dolayı Allah (u Azîmü'ş-Şân) ona ıtâb etti. Allah (u Teâlâ): "İki denizin bitiştiği yerde kullarımdan biri var. O senden daha âlimdir. " diye ona vahyetti. "Yâ Rab, ona nasıl yol bulayım?" dedi. Ona: "Bir Zenbil içinde bir balık taşı. Onu nerede kaybedersen (o kulum) oradadır." denildi. (Mûsâ aleyhi's-selâm) gitti. Hadimi Yûşa' b. Nûn (aleyhi's-selâm) ı da (birlikte) götürdü. Bir zenbil içine de bir balık koyup yüklendiler, (iki denizin bitiştiği yerdeki) kayanın yanına varınca başlarını (yere) koyup uyudular, (derken tuzlanmış ölü) balık zenbilden sıyrı(lıp kurtu)ldı. Ve deniz içinde kendine su küngü gibi (bir boşluk bırakarak) yol açtı. (Deniz içinde böyle bir yolun açılması) Mûsâ ile hâdimince (aleyhime's-selâm) şayân-ı taaccüb bir şey olmuştu. Uyandıkdan sonra o gecenin bakiyesi ile bütün gün gittiler. Sabah olunca Mûsâ (aleyhi's-selâm) Hadimine: "Kuşluk yemeğimizi ver. Bu seferimizden yorgunluk duy(mağa başla)duk." dedi. (Hâlbuki) Mûsâ (aleyhi's-selâm) emrolunduğu o yerin ötesine geçmedikçe yorgunluk duymamıştı. Hadimi: "Bak hele, taşın dibinde barındığımız zaman balı(ğın gittiğini haber verme) ğı unutmuşum." dedi Mûsâ (aleyhi's-selâm): "Zâten istediğimiz de bu idi. " dedi. Bunun üzerine kendi izlerine baka baka geriye döndüler. Taşın yanına varınca bir de baktılar ki esvabına bürünmüş bir zât (duruyor) Mûsâ (aleyhi's-selâm) selâm verdi. Hızır (aleyhi's-selâm): "Acâyib! Bu (senin bulunduğun yerde) selâm ne gezer?" dedi. "Ben Musa'yım. " dedi. O: "Benî Îsrâîl Musa'sı mı?" diye sordu. "Evet." dedi. Mûsâ (aleyhi's-selâm sonra yine söze başlayıp): "Sana tâ'lîm olunan

rüşd'den bana tâ'lîm etmek üzere sana tebaiyyet edeyim mi?" (sana verilen ilimden bana öğretesin diye sana tabi olayım mı?) dedi. Hızır (aleyhi's-selâm): "Sen, benimle hiç mi hiç edemezsin yâ Mûsâ! Bende Allah'ın kendi ilminden bana verdiği öyle bir ilim vardır ki sen onu bilemezsin. Sende de Allah'ın verdiği öyle bir ilim vardır ki onu da ben bilemem." cevâbını verdi. (Mûsâ aleyhi's-, selâm): "Beni inşâAllah sabırlı bulursun. Sana hiçbir işinde de karşı gelmeyeceğim." dedi. Gemileri olmadığı için deniz kıyısında yürüyerek gittiler. Bir gemi geçti. Alsınlar diye (gemicilerle) söyleştiler. Hızır (aleyhi's-selâm)! (gemiciler) tanıdılar. Ve onları navulsuz (gemiye) aldılar. (O sırada) bir serçe, geminin kenarına konup denizden bir iki yudum (su) aldı. Hızır (aleyhi's-selâm): "Yâ Mûsâ, benim ilmimle senin ilmin, İlmu'llâhı bu serçenin denizden aldığı bir yudum kadar bile eksiltmez" dedi. Ve (ondan sonra) gemi tahtalarından birine el atıp söktü. Mûsâ (aleyhi's-selâm). "Adamcağızlar bizi (gemilerine) navnulsuz almışlarken sen, gemilerine kasdedip içindekileri batırmak için mi deliyorsun." dedi. Hızır aleyhi's-selâm: "Sen, benimle hiç edemezsin demedim mi?" dedi. (Mûsâ aleyhi's-selâm): "(Şu) dalgınlığımdan dolayı beni muaheze edip de bana güçlük gösterme. " cevâbını verdi, (vâkıâ da) Mûsâ (aleyhi's-selâm'm) bu ilk muhalefeti dalgınlık (eseri) idi. Yine gittiler. Bir de baktılar ki bir çocuk (diğer) çocuklarla oynuyor. Hızır (aleyhi's-selâm) çocuğun başını eliyle kopardı. Mûsâ (aleyhi's-selâm): "Aman, hiç bir nefse bedel olmaksızın (günahsız) pâk bir canı telef mi ediyorsun?" dedi. (Hızır aleyhi's-selâmyine): "Ben, sana benimle edemezsin demedim mi?" cevâbını verdi. Yine gittiler. Nihâyet bir karyeye gelince ahâlîsinden yemek istediler. Ahâlî onları misafir etmekten imtina ettiler. Orada yıkılmağa yüz tutmuş bir duvar buldular. Hızır (aleyhi's-selâm) eliyle (işaret ederek) doğrulttu. Mûsâ (aleyhi's- selâm): "İsteseydin (hiç olmazsa) bunun için bir ücret alabilirdin. " deyince Hızır (aleyhi's-selâm): "Bu (andan i'tibâren) artık ayrılalım." dedi. Nebiyy-i Mükerrem sallallahu aleyhi ve sellem (kıssayı buraya kadar hikâye buyurduktan sonra): "Allâhu Teâlâ Musa'ya rahmet etsin. Ne olurdu sabredeydi de aralarında

geçen maceralar (taraf-ı Haktan) bize hikâye olunaydı." buyurdu. ("Bu hadis, bu bölüme tarafımızdan ilave edilmiştir. ") (Kütüb-ü Sitte C.4 Shf. 7278)

Bu Güzel Hatıradan Çıkarılan fıkhî hükümler

Yolculukta hizmetçi ve arkadaş bulundurmak caizdir ve hatta iyidir.

ilim öğrenmek için uzaklara gitmek müstehabdır. Alimin ilmini ziyadeleştirmek için sefere çıkması güzeldir Yolculukta yiyecek bulundurmak caizdir ve tevekküle mani değildir.

Unutmak gibi sevilmeyen şeyler mecazen şeytana nisbet edilebilir.

Talebe, hocasına tevazu' ve saygı göstermeli. Velev ki öğretmeni rütbe i'tibari ile talebesinden aşağı olsun.

Talebe tabiatının taşıyamıyacağı bir şey sorarsa, muallim onu öğretemiyeceği için özür diler.

Bir kimse, yapacağı bir işi söylerken evvelâ "inşallah" demelidir.

Bir insan kendisine tabi olacak kişiye şart koşabilir. Şart edilen şey yapılmalıdır. Kişi unuttuğu bir şeyden dolayı muaheze edilmez. Tekrar, üç defa yapılır.

Yabancı bir kimsenin yiyecek istemesinde beis yoktur. Yapılan iş için ücret almak caizdir.

Fakir, geçimine yetmeyen araba gibi bir şey veya aletle fakir olmaktan çıkmaz. Gasb haramdır.

Emanet veya yetim malı gibi başkasına aid bir malın bütününü kurtarmak için bir kısımını yaralayıp telef etmek caizdir.

iki zarar karşı karşıya gelince, büyüğünü defetmek için küçüğünü irtikab vacibtir.

Binaların ta'miri vacib, yıkılıncaya kadar ihmali haramdır.

Yere define gömmek caizdir.

Hızır Aleyhisselâm'ın "Ben, bunu kendimden yapmadım" demesi, Peygamber olduğuna delildir.

Evliyâullah'ın kerametinin hak ve sabit olduğuna bu hadise delâlet etmektedir.

Bu hadise tasavvuf'un varlığına en büyük delildir.

Hızır Aleyhisselam, onu (duvarı) hemen doğrulttu.

Bir kaç işçinin bir ayda çalışmakla ancak yapabilecekleri bir işi, Hızır Aleyhisselam, Hazret-i Musa ve Yuşâ Aleyhisselam ile birlikte bir gecede yaptılar. Önce duvarı yıktılar. O harabe evin duvarlarının altında levha'lar ortaya çıktı. Çocuklarının dünya hayatını düşünecek ve onlara dünyada geçimlerini sağlamaları için altın ve gümüş bırakacak kadar duyarlı olan anne-baba; evladının ahiretini de düşünerek altın ve gümüşlerden daha değerli nasihatlarda bulunmuşlardı...

Madde ve mânayı bir arada miras bırakmışlardı.

Ne ince fikir

Ne büyük düşünce...

Musa Aleyhisselam okudu:

Taaccub ederim o kimselere ki:

1- Kazâ ve kadere imanı olup gâm çeke...
2- Rızkın Allâh'ü Teâlâ'dan olduğunu bilip zahmet çeke,
3- Ölümü tasdik ederken, ferah ve sürürda ola,
4- Kıyamet günün hesabına imanı varken, vaktini gafletle geçire,
5- Dünyanın inkılabını bilirken ona gönül bağlayana...

Lâ ilahe illallah, Muhammedürrasûlullah

Öbür tarafı çevirdi:

Beş belâ'dan biri başına gelip de şu beş dua'dan ğafıl olan insana şaşarım.

1- Her hangi maddî ve manevî bir zarara mübtelâ olan kişinin:

رَبِّ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

"Rabbim! Benim başıma dert geldi, Sen merhametlililerin merhametlisisin. " dua'sını nasıl vird edinmez? Çünkü Cenab-ı Allah, devamında

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِن ضُرٍّ

"Biz de duasını kabul buyurarak, başındaki o zararı hemen gidermiştik.” buyurmaktadır.

2- Her hangi bir sıkıntı ve üzüntüye uğrayan kişinin:

لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ سُبْحَانَكَ اِنّى كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

"Senden başka hiçbir ilâh yoktur. Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Ben, gerçekten haksızlık edenlerden oldum. ” duasını nasıl vird edinmez? Çünkü devamında Cenab-ı Allah şöyle buyurmaktadır:

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ ۚ وَكَذَٰلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ

"Biz de duasını kabul ile kendisini kederden kurtardık. Böylece mü'minleri de kurtarırız.”

3- Her şey'den korkan kişi;

حَسْبُنَا اللّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

"Allah bize yeter; hem O ne güzel vekîl'dir.” duasını nasıl vird edinmez? Çünkü Cenab-ı Allah, devamında şöyle buyurmaktadır:

فَانقَلَبُواْ بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمْسَسْهُمْ سُوءٌ

"Sonra kendilerine hiçbir keder (ve kötülük) dokunmaksızın, Allâh'dan bir nimet ve fazl (u ihsan) ile döndüler."

4- Başkalarının kendisine hile kurmasından korkan kişinin:

وَأُفَوِّضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ

"Ben işimi Allah'a ısmarlıyorum. Muhakkak ki Allah, kullarının bütün yaptıklarını görendir. ” Ayetini nasıl vird edinmez? Çünkü Cenab-ı Allah,

فَوَقَاهُ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا

"Nihayet Allah, onların kurdukları hilelerden onu korudu. ” buyurmaktadır.

5- Cenab-ı Allah, kendisine bir nimet verdiği kişi, nimetin elinden çıkmasından korkar da:

مَا شَاء اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

"Maşa Allah, kuvvet ancak Allah'a mahsustur." Duasını kendisine vird edinmez?

Çünkü içinde nehirler akan, güzel güzel meyveleri olan güzel bahçesine şımarık bir şekilde giren ve arkadaşının tavsiyesine uyup duasını okumayan nankör kişinin bahçesindeki su çekildi. Ağaçları kurudu. Bahçesi tamamen bozuldu. Kısa bir zaman içerisinde iflas etti.

Musa Aleyhiselâm, bu güzel nasihatleri tekrar tekrar" okudu.

Beğendi.

-"Gerçekten akıllı insanmış! Altının üzerine altından daha kıymetli hikmetler saçmış. Ne mutlu ona!" dedi. Hızır Aleyhisselam:

-"Ne mutlu bu güzel öğütler ile amel edene..." buyurdu.

Musa Aleyhisselam elinde hikmet dolu altın levhayı Yuşâ Aleyhisselâm'a uzattı. Yuşâ Aleyhisselam sesizce okudu.

Hızır Aleyhisselam o altın levha'yı alıp duvarın altına eski yerine koydu. Üzerine duvarı ördü. Duvar bittikten sonra karşısına geçti. Duvarı büyük bir keyif ile seyretti. Musa Aleyhisselâm'a sordu:

-"Nasıl iyi oldu mu?"

Musa Aleyhisselam, evet anlamında başını salladı

Ayrılış

Hızır Aleyhisselâm'ın Hasûr'u öldürmesinden sonra Cenab-ı Allah onlara bir kız çocuğu verdi. O kız çocuğunun neslinden on iki (ikinci bir rivayete göre yetmiş) peygamber gelmiştir.

Duvara gelince: Bu duvar şehirde iki yetim oğlanın idi. Duvarın altında onlara ait bir define (hazine) vardı. Babaları da sâlih bir zat idi. Onun için Rabbin diledi ki, oğlanlar rüşdlerine ersinler de definelerini çıkarsınlar. Bu Rabbinden bir rahmet idi. Ben, bunların hiç birini kendiliğimden yapmadım. işte senin sabredemediğin şeylerin içyüzü bu idi. " dedi.

Musa Aleyhisselam, sordu:

-"Bütün bunlar, Allah'ın emrimiydi?" Hızır Aleyhisselam:

-"Evet! Bunların hepsi Allah'ın emriydi. Ben kendi isteğimle hiç bir şey yapmadım. Her şey, İlâhî bir takdirdi...."

Musa Aleyhisselam, Hızır Aleyhisselam'dan ayrılırken:

-"Bana nasihat et" dedi. Hızır Aleyhisselam:

Bilgiyi insanlara anlatmak için değil onunla amel etmek için öğren, Hızır Aleyhisselam devam etti: Faydalı ol; zararlı olma! Güler yüzlü ol, asık suratlı olma! inatçı olmaktan sakın! Boş yere dolaşma! Bir tuhaflık olmadan gülme! Günah işleyenleri, pişmanlık duydukları zamandan sonra ayıplama!

Sağ kaldığın müddetçe, kendi hataların için ağla! Bu günün işini yarına bırakma! Gayretini hedefine yönelt! Seni ilgilendirmeyen şeye karışma! Yapacağın şeyi açıktan açığa yap! Gücün olduğu müddetçe de iyilik yapmaya bak!

Hızır Aleyhisselam bu nasihatleri etti. Musa Aleyhisselam ile kucaklaşıp ayrılacağı

zaman, MusaAleyhisselâm'a

-"Bana dua eder misin?"Hazret-iMusa şöyle buyurdu:

-Çok güzel öğütler verdin, Allah, sana bol nimetler ihsan etsin, seni rahmetine gark etsin ve seni düşmanlarının şerrinden kurusun. Musa Aleyhisselam sordu:

-"Gayb ilmine nasıl nail oldunuz?"

-"Allah için, günahları terkederek gayb ilmine kavuştum," diye cevap verdi.

Musa Aleyhisselam yine sordu:

-"Sana uzun ömür verilmesinin sebebi nedir?"

-"Levh-i Mahfûz'da İlâhî hikmet ve takdirî okurken orada son Peygamber MuhammedMustafa (salla'llâhü aleyhi ve sellem)e inecek olan Fatiha Süresini gördüm. Ona âşık oldum. Hazret-i Muhammed Mustafa (salla'llâhü aleyhi ve sellem)e ümmet olmak için dua ettim. Dua'm kabul edildi. O Yüce Resul (salla'llâhü aleyhi ve sellem)in hürmetine Cenab-ı Allah. "Ab-ı Hayat"tan içmeyi nasîp etti," diye cevap verdi.

Musa Aleyhisselam, Hızır Aleyhisselâm'ın makamına özendi. O'da Efendimiz (salla'llâhü aleyhi ve sellem)e ümmet olmak için Cenab-ı Allah'a dua etti:

-"Ya Rabbi, bana verdiğin levhlerde, (Tevrat'ın sahifelerinde) şefaat eden ve şefaatleri makbul bir ümmet görüyorum. Onları benim ümmetim eyle.

Cenab-ı Allah:

-Onlar Muhammed'in (salla'llâhü aleyhi ve sellem) ümmetidir. Musa Aleyhisselam:

-Ya Rabbi, levhlerde kıldıkları beş vakit namaz, günahlarına keffaret olacak olan bir

ümmet görüyorum. Onları benim ümmetim eyle... Cenab-ı Allah:

-Onlar Muhammed'in (salla'llâhü aleyhi ve sellem) ümmetidir. Musa Aleyhisselam:

-Ya Rabbi, levhlerde, dalâlet ehlini, hatta kör deccalı bile katleden bir ümmet görüyorum. Onları benim ümmetim eyle. Cenab-ı Allah:

-Onlar Muhmammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem)'in ümmetidir. Musa Aleyhisselam:

-Ya Rabbi levhlerde, hem su ile hem de toprakla taharet yapan bir ümmet görüyorum. Onları benim ümmetim eyle... Cenab-ı Allah:

-Onlar Muhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem) in ümmetidir. Musa Aleyhisselam:

-Ya Rabbi levhlerde sadakaları hem alan hem yiyebilen bir ümmet görüyorum.(Halbuki daha önceki ümmetler sadakaları alıp yiyemezlerdi. Sadakaları yakarlardı.) Onları benim ümmetim eyle... Cenab-ı Allah:

-Onlar Muhammed'in (salla'llâhü aleyhi ve sellem) ümmetidir. Musa Aleyhisselam:

-"Ya Rabbi, levhlerde öyle bir ümmet görüyorum ki, onlardan biri bir iyilik işlemeğe niyetlenseler fakat herhangi bir sebeple yapamamış olsa bile, ona bir ecir veriliyor. Eğer niyetlendiği bu iyiliği bizzat ve fiilen işleyebilirse karşılığında (en az) on mislinden başlamak üzere (yetmiş ve) yedi yüz misline kadar, hatta bundan da fazla (yedi bin veya yetmişbin) ecir alabilir. Buna karşılık eğer birisi bir kötülük işlemeyi kasdeder ve sonra işlemezse günahı terkettiği için kendisine sevap yazılır. Kasdettiği o kötülüğü bizzat işlediği takdirde ise ancak bir günah yazılıyor. Yani misli misline. Ya Rabbi, sen onları benim ümmetim eyle..." Cenab-ı Allah:

-OnlarMuhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem)in ümmetidir. Musa Aleyhisselam:

-"Ya Rabbi, levhlerde öyle bir ümmet görüyorum ki, onlardan yetmiş bin ferd (den

daha çoğu) sorgusuz-sualsız cennete giriyor. Onları benim ümmetim eyle..." Cenab-ıAllah:

-"Onlar Muhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem) in ümmetidir." Musa Aleyhisselam:

-"Ya Rabbi, levhlerde iyiliği emredip kötülüğü meneden bir ümmet, ümmetlerin en hayırlısı olan bir ümmet görüyorum. Onları benim ümmetim eyle..." Cenab-ı Allah:

-"Onlar Muhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem) in ümmetidir." Musa Aleyhisselam:

-"Ya Rabbi, levhlerde, yeryüzüne geliş îtibariyle sonuncu oldukları halde, kıyamet günü ümmetlerin en hayırlısı olarak en başta giden bir ümmet görüyorum. Onları benim ümmetim eyle.. "Cenab-ı Allâh:

-Onlar Muhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem) in ümmetidir. Musa

Aleyhisselam:

-Ya Rabbi, levhlerde, öyle bir ümmet görüyorum ki, kendilerine inmiş olan İlâhî kelamî hem ezberliyorlar, ezbere okuyorlar. Hem de yazısına bakarak (yüzden) okuyorlar ve ahkâmı ile de amel ediyorlar. Onları benim ümmetim eyle...

Cenab-ı Allah:

-"Onlar Muhammed (salla'llâhü aleyhi ve sellem)in ümmetidir." Bütün bunlardan Musa Aleyhisselam (ümmet-i merhume'nin büyüklüğü karşısında) şu temenni de bulundu:

Ya Rabbi, beni Ümmet-i Muhammed'den eyle! Cenab-ı Allah:

-"**Ey Musa! dedi, ben seni risâletimle (sana peygamberlik vermemle) ve sözlerimle (tur dağında seninle konuşmam ve sana kitap vermemle) seni insanların başına**

seçtim. Sana verdiğim (nimetler)i al ve (haline) şükredenlerden ol." diye vahiy etti." (Araf:144)

Hızır Aleyhisselâm'ın gizemli hayatı

Hızır Aleyhisselâm'ın gizemli hayatı dünya malı ve mülkünden uzak geçmektedir. O dünya malına önem vermedi.

Hızır Aleyhisselâm'ın bu kadar dünyada kalması ve Cenab-ı Allah'ın kendisine "Âb-ı Hayat'ı nasip etmesi ve Hızır Aleyhisselâm'ın kıyamete yakın bir zamana kadar yaşayacak olması onu hiçbir zaman mal sahibi olmaya sevketmemiş ve asla Hızır Aleyhisselâm'ın içine dünya ve mal sevgisi girmemiştir.

Onun bütün arzusu Cenab-ı Allah'a ibadet etmek... insanlığın hidayeti için Cenab-ı Allah'a yalvarmak, dua etmek ve Cenab-ı Allah'ın Ilm-i ledünnî ile kendisine vermiş olduğu vazifeleri yerine getirmektir.

Bir ara yapmış olduğu bir kulübe ile sahrada dikmiş olduğu bir ağaçtan dolayı başına neler geldi neler?

Hızır Aleyhisselam Deniz kenarında gölgelenmek ve içinde ibadet etmek için kendisine kulübe yapmıştı.

Bu kulübede ibadet ediyordu. Sahraya çıktığı zaman güneşten korunmak ve gölgesinde ibadet etmek için bir ağaç dikmişti.

Asırlarca yaşayan o büyük insan, deniz kenarında bir kulübe ile sahrada bir ağaca sahibti. Bir kulübesi ile beraber dikili bir ağacı vardı. Bunlara sahib olmanın bedelini hürriyeti ile ödedi. Bunlara sahib olduğu için göz yaşları döktü, ağladı, tevbe ve istiğfar etti. Derme çatma bir kulübe ile sahrada ekip gölgesinde güneşten korunduğu bir ağaçtan dolayı bu felâketler başına geldi. Esaret hayatı yaşadı.

Hızır Aleyhisselâm'ın Allah sevgisi

Allah adı anıldığı zaman Hızır Aleyhisselâm'ı büyük bir heyecan alır, o bütün işlerini Allah rızasını kazanmak için yapardı. Hızır Aleyhisselam Beni israilin sokaklarında yürüyordu. Mükatib bir köle ona yaklaştı:

-"Cenab-ı Allah sana malını mübarek kılsın. Bana bir sadaka ver."

Hızır Aleyhisselâm'ın verecek herhangi bir malı olmadığından:

-"Âmentü billah! Mâa-şallâh! Sana verecek bir şeyim yok. Adam ısrar etti

-Allah için istiyorum! Senin yüzünde cömertlik görüyorum, senden bereket umuyorum. Hızır Aleyhisselam:

-"Âmentü billah! Sana verecek bir şeyim yok... Ancak canım var. Beni al götür köle pazarında sat." Adam:

-"Bu doğru olur mu?"Hızır Aleyhisselam

-"Olur! Sen benden Allah rızası için sadaka istedin. Bu büyük bir isimdir. Benim canımdan başka sana verecek bir şeyim yok..." Gözlerini para hırsı büyülemiş, kendi yumurtasını pişirmek için komuşusunun damını ateşe verecek kötü bir tıynette olan yahudi köle kendi hürriyeti için Hızır Aleyhisselâmı Köle pazarına götürdü. Dört yüz dirheme sattı. Hızır Aleyhisselam kendisini alanın yanında uzun bir süre kaldı. Adam merhametli olduğundan ona hiçbir iş vermedi. Bir gün Hızır Aleyhisselam ona:

-Bana bir iş ver, dedi. Adam;

-Sen yaşlısın, zayıfsın, çalışamazsın, dedi.

Hızır Aleyhisselam ısrar etti:

-İş beni yormaz. Çalışmak bana zorluk vermez.

Adam:

-Peki! Sen bilirsin diyerek ona altı kişinin bir günde taşıyabilecekleri bir taş yığınını göstererek bahçenin dışına taşımasını söyledi.

Adamın işi çıktı. Bir saat sonra eve döndüğünde taşların taşındığını gördü.

Hayret etti.

Dudaklarını ısırdı.

Ne diyeceğini bilemedi ancak:

-İyi ettin, diyebildi.

Birkaç gün sonra adamın yolculuğa çıkması gerekti. Adam, Hızır Aleyhisselâm'a:

-Sen emin, güvenilir bir insansın, sana eşimi ve çocuklarımı emanet ediyorum! Onlara iyi bak olur mu? Dedi.

Hızır Aleyhisselam bu işi kabul ettikten sonra:

-Bana bir iş vermiyor musun?

Adam yine:

-Sen yaşlı ve zayıf bir insansın işin seni yormasından korkuyorum, dedi.

Hızır Aleyhisselam: -İş beni yormaz, dedi. Adam:

-Öyle ise boş zamanlarında kendini yormamak şartı ile kerpiç dök evimizin duvarlarını tamir edelim, dedi.

Adam seferinden döndüğünde binanın bütün tamiratının yapıldığını gördü ve hayretler içerisinde kaldı.

Kendi kendine "Bu işte mutlaka bir sır var..." diyerek Hızır Aleyhisselâm'a şaşkınlıkla sordu:

-"Kimsin sen? Allah rızası için bana doğruyu söyle! Neredeyse kafamı oynatacak ve aklımı kaybedeceğim."

Hızır Aleyhisselam:

"Allah rızası için" beni bu hale getirip köle yaptı. Madem ki sen "Allah rızası için" dedin sana açıklayayım:

-Ben Hızırım! Miskinin biri benden "Allah rızası için" sadaka istedi. Bu büyük bir isimdir. "Allah rızası için akan sular durur." Ona verecek bir mal ve mülküm olmadığı için hürriyetimi verdim. Beni götürüp köle pazarında sattı. Adam Hızır Aleyhisselâm'ın eline sarıldı:

-"Özür dilerim! Bilemedim, tanıyamadım."

Hızır Aleyhisselam

-"Bir şey değil!"

Adam bütün samimiyetiyle:

-"Malımdan ve ehlimden dilediğini seç, al... Bundan böyle serbestsin."

Hızır Aleyhisselam:

Malını ve ehlini Cenab-ı Allah sana mübarek etsin. Sen beni serbest bırak Rabbıma ibadet edeyim yeter...Benim mal, mülk ve ehle ihtiyacım yok.

Adam sorar:

-Bir dilenci için bu hale düşmeye değer miydi? Hızır Aleyhisselam:

-Kimden bir şey "Allah rızası için " istenir de o da gücü yettiği halde vermezse kıyamet günü yüzünde et ve deri olmadığı halde gelir.

Adam:

Amentü billah ! Çok çile çektiniz ey yüce peygamber, deyip Hızır Aleyhisselâm'ı âzâd etti. Hızır Aleyhisselam şükür secdesine kapandı. Ve dua etti:

Yâ Rabbi, senin hakkın için kul, yine senin hakkın için azâd oldum. Bu kuluna ihsan ve yardım edip, ebedî Cehennem ateşinde yakmaktan azâd et, diye dua etti.

Sâcim Bin Erkâm, Hızır Aleyhisselâm'ın bu duyarlığı karşısında göz yaşları tutamadı.

Ağladı.

Hızır Aleyhisselâm'ın ellerine sarıldı:

-Efendim içinize rahmet ve şefkat duygularını yerleştiren, bir kölenin âzâd olması için köle olmayı göze alacak kadar size acıma duygusu veren Cenab-ı Allah'a inandım. Bana dinini arzet, Müslüman oluyorum, dedi.

Hızır Aleyhisselam ona dini arzetti. Sâcim Bin Erkam candan ve gönülden müslüman olduğu gibi bütün ailesine hak dini arzetti. Hepsi müslüman oldular.

Hızır Aleyhisselam kendini tutamadı, yine secdeye kapandı:

-"Köle oldum bir insanın hürriyetine sebep oldum, kölelikten kurtuldum, benimle birlikte bir ailenin cehennem azabından azad olmalarına sebep oldum... Şükürler olsun Yâ Rabbi "

Cenab-ı Allah vahiy etti:

-"Seni kölelikten kurtardım. Vesilenle bir kafir (aile) Müslüman oldu. Sana her dirhemin karşılığında bir dinar (ın- sevabını) verdim. insanlar benimle yapılan muamelede kârlı çıkacaklarını bilsinler diye..."

Efendimiz (salla'llâhü aleyhi ve sellem) ile görüşmesi

Fatiha-i Şerife Mekke'de peygamberliğinin ilk yıllarında nazil oldu. Hızır Aleyhisselâm, Efendimiz (salla'llâhü aleyhi ve sellem)e geldi. Kâinatın Efendisine ümmet olma şerefine nail oldu. O Yüce Peygamberden çok sevdiği Fatiha-i Şerifenin zahirî ve bâtınî manasını, tefsir ve esrarını öğrendi. Fatiha süresini öğrenmenin sevinci ile:

-"Artık ebedî hayatı dilemeliyiz,"dedi.

Efendimiz (salla'llâhü aleyhi ve sellem) ona:

-"Senden ümmetime yardımcı olmanı istiyorum."

-"Nasıl?"

-"Ümmetime denizlerde ve karalarda her hangi bir tehlike ile karşılaştıkları zaman onlara yardımcı olmanı istiyorum."

Efendimiz (salla'llâhü aleyhi ve sellem)'in bu dileğini emir olarak bilen Hızır Aleyhisselâm için yeni hayat başladı.

Efendimiz (salla'llâhü aleyhi ve sellem) 'in sağlığında Hızır Aleyhisselâm defalarca gelip O'nunla görüştü. O'ndan bilgi ve marifet aldı. Efendimiz (salla'llâhü aleyhi ve sellem)'in vefatından sonra ashab-ı kiram, ehl-i beyt, evliya, âlim ve gönül erleriyle görüştü. Dara düşenlerin yardımına koştu....

Her şeyin doğrusunu Allah bilir.

Kimliği

Asıl adı Belyâ b. Melkanolan Hızır Aleyhisselâm'ın doğumu ve kimliği hakkında tarihçi ve tefsir âlimleri değişik rivayetler de bulunmaktadırlar.

Hazret-i Âdem'in oğludur. Kabil'in oğludur. Hazret-i Nuh'un evladındandır. Elyesa'a veya Ilyâs Aleyhisselâmdır. Benî israil Peygamberler indendir. Pars Meliklerindendi. Hızır Aleyhisselâm, Hazret-i İbrahim Halilullah'a iman edip ve onunla birlikte hicret eden bir mü'minin oğludur.

Hızır Aleyhisselâm, Hazret-i İbrahim'in dedesinin amcaoğludur. Hızır Aleyhisselâm, Hazret-i İbrahim'in zamanında yaşayıp ve Ona ilk iman edenlerin zürriyetindendir. Hazret-i Ermiyâ'dır.

Hızır Aleyhisselâm'ın ne zaman ve nerede doğduğu hakkında tarihçiler ihtilaf ededursunlar... Cumhurun kabul ettği rivayete göre Hazret-i İbrahim'in zamanında yaşayan ve bir Melikin oğlu olan Hızır Aleyhisselâm aynı zamanda Hazret-i İbrahim'e ilk iman edenlerdendir. İbrahim Aleyhisselâm ile beraber hicret etmiştir.

Hızır Aleyhisselâm var mıdır?

Hızır Aleyhisselâm, hakkında bize ulaşan kaynaklara ve rivayetlere girmeden önce onun varlığı ve yokluğu ve cinsiyeti hakkındaki rivayetleri tahlil edelim.

Bazı tasavvuf ehli; Hızır, bast'dan, Ilyâs kabz'dan kinâye'dir. derler. Kimine göre ise; Hızır, insanların şekline girebilen bir melektir.

Kimi de: Hızır diye muayyen bir şahıs yoktur. Her asrın ayrı ayrı bir Hızır'ı vardır. Buyurmaktadır. Bütün bunlar, delili olmayan kuru bir iddia'dır. Hızır Aleyhisselâm'ın

varlığı bir realitedir. Gün gibi ortadır. Onun inkârı asla mümkün değildir. Onun Musa Aleyhisselâm ile olan sohbet ve seyahati Kur'ân-ı Kerim'de anlatılmaktadır. Bir çok hadisi şerif onun varlığından sözetmiştir. Alimlerin ekserisi onun muayyen bir sahış olduğu üzerinde ittifak etmişlerdir.

Kendisine Hızır Denmesinin Sebebi

Hızır, sözlükte yeşillik demektir.

O yüce zât'ın "Hızır", künyesini almasını Efendimiz (salla'llâhü aleyhi ve sellem) hadisi şeriflerinde şöyle beyan etmektedirler:

1. (4345)- Hz. Ebu Hureyre (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:

"Hızır'ın Hızır diye isimlenmesi şuradan gelir. O, kupkuru beyazlamış ot destesinin üzerine oturmuştu. Deste, altında derhal yeşerdi." [Buhârî, Enbiya 27; Tirmizî, Tefsir, Kehf (3150).] (Kütüb-ü Sitte C12 Shf.367)

İmam-ı Rabbani Hazretleri

Imam-ı Rabbani Müceddid-i Elf-i Sâni Ahmed Farûki Serhendi hazretleri, Hızır Aleyhisselâm ile görüşüp kendisi ile sohbet etmişlerdir. O büyük imamın Hızır Aleyhisselâm ve Hazret-i Ilyâs ile ilgili olarak zamanın alimlerinden Molla Bediiiddin'e yazmış olduğu mektup bunu isbat etmektedir:

Allah'a hamd olsun; selam seçkin kullarına... Arkadaşların; Hızır Aleyhisselâm'ın hallerini sormaları üzerinden bir müddet geçti. Resûlullah (salla'llâhü aleyhi ve sellem) Efendimize ve ona salât ve selam olsun. Fakirin lâyıkı veçhiyle onun hallerine muttali' olmadığımdan, cevap vermekten durakladım. Bir gün, sabah halkasında Hızır ve Ilyâs'ı ruhaniler suretinde hazır gördüm. Onlara selam olsun. Ilka-i ruhani

Hızır Aleyhisselâm şöyle dedi:

-Biz, ruhlar alemindeyiz, Sıbhan-ı Hak bizim ruhlarımıza kudret-i kamile ihsan eyledi. Öyle ki: istediğimiz şekle girebilir; cisimlerin suretlerini alabiliriz. Bundan sonra, o suret ve şekillerden, cismâni hareket, sekenat, cesede bağlı ibadet ve taat olarak ne sudur ederse bulardan da sudur eder. Bu esnada şöyle dedim:

-Siz imamı Şafii mezhebine göre mi namaz kılıyorsunuz? Bunun üzerine şöyle dedi:

-Biz şeriatlerle mükellef değiliz. Kutb-u medarın önemli işleri bize bırakılmıştır. Kutb-u medar dahi Imami Şafii mezhebine tabidir. Bunun için onun arakasında Imam-ı Şafii mezhebine göre namaz kılarız. Allah ondan razı olsun.

işte o zaman anlaşıldı ki: Onların taatlarına mükafat terettüb etmez. Onların taat ve ibadetleri taat ehline muvafakat ve ibadetin suretine riayet için olmaktadır. Yine bundan anlaşıldı ki: Velayet kemâlât Şafii fıkhına muvafıktır; nübüvvet kemâlâtı ise Hanefi fıkhına muvafıktır. iş bu vakitte, Hace Muhammed Parisanın dahi kelamının hakikati anlaşılmış oldu. Kendisinden naklen "Fusul - ü Sitte " kitabında şöyle anlatıldı:

-Isa Aleyhisselâm semadan indikten sonra Ebu Hanifenin mezhebine göre amel edecektir. Yine bu sırada hatırıma geldi ki: Onlardan imdad isteyip dua taleb edeyim. Akabinde şöyle dedi:

-Bir şahsın haline Hakkın inayeti şamil olursa, ona bizim dahlimiz olmaz. Onlar kendilerini aradan çıkarmış gibi idiler. Ilyâs Aleyhisselâm ise bu arada hiç kelam etmedi. Vesselam.

Hızır Aleyhisselâm Yaşıyor mu?

îbni Salah fetevâsında " Cumhur-u ulemâ ve salihine göre Hızır Aleyhisselâm

yaşamaktadır. Avamda bu görüştedir. Bazı ehli hadisin Hızır Aleyhisselâm'ın vefat ettiğini söylemeleri ise şazz kabilindendir." diye fetva vermektedirler. Alimlerin ekseriyeti ve sâlihler Hızır Aleyhisselâm'ın hâlâ hayatta olduğu görüşündedirler.

Hızır Öldü Diyenler

Âlimlerin içerisinde Hızır Aleyhisselâm'ın vefat ettiğini savunanlar da vardır. Hızır Aleyhisselâm'ın vefat ettiğini savunan bazı alimler;

"Biz senden önce de hiçbir insana ebedilik vermedik. Şimdi sen vefat edersen, onlar ebedî mi kalacaklar?"

"Herkes ölümü tadacaktır. Sizi bir imtihan olarak kötülükle ve iyilikle deneyeceğiz. Hepiniz de sonunda bize döndürüleceksiniz. Mealindeki ayeti kerimelerini ve şu hadis-i şerifi delil getirirler: Resûlullâh (salla'llâhü aleyhi ve sellem) hayatının sonlarına doğru bir kere bize yatsıyı kıldırdı. Selam verince ayağa kalktı ve: "Bu geceyi görüyorsunuz ya, işte bu geceden i'tibâren yüz sene başında (bu gün) yeryüzünde olanlardan hiçbir kimse kalmıyacaktır" buyurdu. Hadisi Şeriflerini delil getirerek; Hızır Aleyhisselâm'ın hicretin birinci asrının sonlarına doğru mutlaka vefat etmiştir, buyurmaktadırlar.

Hızır Aleyhisselâm Yaşıyor

Hızır Aleyhisselâm'ın yaşadığını söyleyen ilim ehli öldüğünü savunan âlimlere şöyle cevap vermektedirler:

Âyet-i Kerime bir hakikati dile getirmektedir. Bütün canlıların öleceği bir realitedir. Onu kimse inkar edemez. Zaten hiç kimse tarafından Hızır Aleyhisselâm'ın ebediyen yaşayacağı dile getirilmemektedir. O'da elbette bir gün ölecektir.

Cumhûr'a göre Isa ve Hızır aleyhimü's-salatu ve's-selam ile Melâike-i kiram ve iblise

bu hadisi şerifin şümulü yoktur.”

Ve hem de Peygamber efendimiz bu hadisi Şeriflerini buyurdukları zaman Hızır Aleyhisselâm arz (dünya'n)ın dışında başka bir alemde olması mümkündür. Bazı muhaddislerin Hızır Aleyhisselâm'ın vefat ettiği görüşünde olmaları şâzz kabilindendir. Cumhur ve muhakkıkıyn Hızır Aleyhisselâm'ın yaşamakta olduğuna inanmaktadırlar.

Hızır Aleyhisselâm'ın Vefatına İkinci Delil

"Bîatü'r-Rıdvân" da Peygamber efendimiz yer yüzünün en kutlu ve mutlu insanları ve hatta meleklerin bile kendilerine imrendiği ashabına şöyle seslenmişti:

-"Bu gün siz yeryüzünün en hayırlı insanlarısınız” işte bu hadis-i şerif, Hızır Aleyhisselâm'ın vefat ettiğine delildir... (Çünkü Hızır Aleyhisselâm bir peygamberdir. Ashab-ı kiram bir peygamberden üstün olamaz) şöyle cevap verilmiştir:

Hızır Aleyhisselâm'ın peygamberliği, Hazret-i İsâ peygamberliği gibi münkaziydir. Peygamber Efendimizin döneminde ona tabi olurlar. Peygamber efendimiz "Kardeşim Musa şu anda hayatta olmuş olsaydı elbette bana tabi olurdu" buyurmaları gibi... Yine âhir zamanda Hazret-i Isa indiği zaman Peygamber Efendimizin ümmetinden olacaktır. Hızır Aleyhisselâm, "Bîatü'r- Rıdvan" anında ashabın arasında da bulunabilir! Neden olmasın? Belki o Efendimiz (salla’llâhü aleyhi ve sellem)inyanında idi ama; hiç kimse onu tanımamıştır.

Veya o anda Hızır Aleyhisselâm yer yüzünde değilde başka bir âlemde olabilir. Zira kâinat sadece bizim dünyamız değildir. Dünyamız kâinatın yanında mercekle aranacak kadar küçüktür.

Risâle-i Nur'da Hızır Aleyhisselâm'ın Hayatı

Kelâm ve Akâid konularında yüzü aşkın Risale yazan büyük mütefekkir SaidNursî hazretleri, Hızır Aleyhisselâm ile Hazret-i Ilyâs' ın hayatları hakkında şöyle buyurmaktadır:

SUAL: Hazret-i Hızır Aleyhisselâm hayatta mıdır? Hayatta ise niçin bazı mühim ulema hayatını kabul etmiyorlar?

Elcevap : Hayattadır, fakat merâtib-i hayat beş'tir. O, ikinci mertebededir. Bu sebepten bâzı ulema hayatından şüphe etmişler.

Birinci Tabaka-i Hayat: Bizim hayatımızdır ki, çok kayıdlarla mukayyeddir.

ikinci Tabaka-i hayat: Hazret-i Hızır ve Ilyâs Aleyhimesselâmın hayatlarıdır ki, bir derece serbesttir. Yâni bir vakitte pek çok yerlerde bulunabilirler. Bizim gibi beşeriyyet levâzımatiyle daîmî değillerdir. Bâzan istekdikleri vakit bizim gibi yerler, içerler; fakat bizim gibi mecbur değillerdir. Tevatür derecesinde ehl-i şuhûd ve keşif olan evliyanın Hazret-i Hızır ile maceraları, bu tabaka-i hayatı tenvir ve isbat eder. Hattâ makamat-ı velayette bir makam vardır ki, "Makam-ı Hızır" tâbir edilir. O makama gelen bir veli, Hızırdan ders alır ve Hızır ile görüşür. Fakat bâzan o makam sahibi yanlış olarak ayn-ı Hızır telâkki olunur.

Uzun Ömre Sahip Olmasının Sebebi

Hızır Aleyhisselâmın bu dünyada kalmasına Fatiha Suresi sebep oldu. Hızır Aleyhisselâm bir fethi kübra ile Fatiha-i Şerife'nin Arş-ı Alaa"da nurdan bir daire şeklinde kitabesini gördü. Fatiha-i Şerifeye hayran kaldı. Fatiha-i Şerifeye aşık oldu.

Fatiha-i Şerifenin envar ve esrarını kendisine ihsan edilmesi için Cenab-ı Allâha iltica edip yalvardı. Cenab-ı Allah Fatiha-i Şerifenin Hazret-i Muhammed Mustafa (salla'llâhü aleyhi ve sellem)'e ve onun hayırlı ümmetine indirileceğini vahyetti. Hızır Aleyhisselâm Ümmeti Merhumeden olmayı diledi. Cenab-ı Allâh da duasını kabul

ederek onu Ümmeti Muhammed'e dahil eyledi. O, şimdi aramızda yaşıyor ve daha çokta yaşayacaktır.

O'nu Yaşatan Efendimiz (salla'llâhü aleyhi ve sellem)e olan Aşkıdır

Hızır Aleyhisselâm'ı yaşatan, ona yaşama sevinci veren onu hayata bağlayan ve onu dünyanın çilesine katlanmaya razî eden duygu Efendimiz (salla'llâhü aleyhi ve sellem)in aşkı ve ümmetinin faziletidir. Kâinatın Efendisi (salla'llâhü aleyhi ve sellem)'in erişilmez büyüklüğü ve engin cazibesinden dolayı bir çok peygamber O'na ümmet olmak için can atmıştır. Çünkü O peygamberlerin yücesi olduğu gibi onun ümmeti de ümmetlerin en hayırlısıdır... Hızır Aleyhisselâm'ın Efendimiz (salla'llâhü aleyhi ve sellem)e olan sevgisinden dolayı bu güne kadar yaşadığını Muhammed Bîcân Hazretleri "Muhammediyye" isimli kitabında şöyle dile getirmektedir:

Içüpdir Havzının bir katresinden

Anin içün zindedir Hızır 'la İsâ

"Hazret-i Muhammed Mustafa (salla'llâhü aleyhi ve sellem)in aşk havzundan bir damla içtiği için Hızır ile İsâ hayâttadır."

Ab-ı Hayat

Âb-ı Hayat; Hayat suyu, dirlik suyu, demektir.

Yeryüzünde "âb-ı hayat" vardır. O sudan içen kimse kıyamete kadar hayatta kalır. Hızır Aleyhisselâm ondan içtiği için hayattadır. Zülkarneyn Aleyhisselâm, hayat suyunu aradı. Takdiri İlâhi'nin gereği bulamadı. Onun komutanı ve veziri olan Hızır Aleyhisselâm buldu, içti, o sudan yıkandı, abdest alarak iki rek'at namaz kıldı... Ilyâs Aleyhisselâm'ın da bu sudan içtiği rivayet edilmektedir.

Süleyman Aleyhisselâm ve Ab-ı Hayat

Cenab-ı Allah, Süleyman Aleyhisselâm'a "Ab-ı Hayat"ı içip, tâ kıyamete kadar yaşamak ile içmemek arasında serbest bıraktı.

Süleyman Aleyhisselâm, kendisine bu güzel haberi getiren melekten biraz müsâde istedi. Süleyman Aleyhisselâm bu meseleyi danışmak için bütün canlıları topladı. Onlara danıştı. Canlılar:

-"Âb-ı Hayattan içmeniz sizin için hayırlı olur." Sordu:

-"Neden?"

-"Hayat suyundan içerek, tâ kıyamete kadar yaşar ve sürekli Cenab-ı Allah'a ibâdet edersiniz. Bu ele geçmez bir nimettir," dediler.

Süleyman Aleyhisselâm Hüdhüd kuşunun toplantıda bulunmadığını farketti. Emir verdi:

-"Hüdhüd kuşlarından bir heyet gelsin."

Birazdan Hüdhüd kuşları geldiler. Süleyman Aleyhisselâm onların fikirlerini sordu. Hüdhüd kuşu:

-"Âb-ı Hayatı içmeyip, zamanı geldiği zaman ölmeniz sizin için daha hayırlıdır." Süleyman Aleyhisselâm sordu:

-"Neden?"

-"Eğer hayat suyunu içip, tâ kıyamete kadar yaşayacak olursanız, bütün sevdiklerinizin, çocuklarınızın, torunlarınızın hep öldüklerini görecek, üzülecek ve hatta onların ölüm acısını içinizde hissedeceksiniz. Evlât acısı yürekleri yakar. Ayrılık

acısı çok zordur. Allah'ın sizin için âhirette hazırladığı nimete kısa bir zamanda kavuşmak daha iyidir," dediler. Süleyman Aleyhisselâm, bu fikri beğendi. Âb-ı Hayattan içmekten vazgeçti.

Hızır Aleyhisselâmın yaşı

Hızır Aleyhisselâm hep yaşlanıp gidiyor mu? Hayır.... Böyle bir şey olsa şu anda Hızır Aleyhisselâm'ın çok yaşlanmış ve yaşlılığından dolayı hareket edemeyecek halde olması gerekir. Hızır Aleyhisselâm her yüz senede 18 yaşına iner. Ve on sekiz yaşındaki delikanlı gibi dinç ve kuvvetli olur. Başka bir rivayete göre her yüz yirmi yaşından sonra gençleşir.

Hızır Aleyhisselâm'ınyemesi ve içmesi

Hızır Aleyhisselâm'ın hayatı diğer insanlardan farklı olduğu gibi yemeği de ayrıdır... Hızır Aleyhisselâm ile Hazret-i Ilyâs'ın yemekleri mantar ile kereviz'dir. içeceği de Zemzem suyudur.

Hızır Aleyhisselâm'ın Evlenmesi

Hızır Aleyhisselâm bir insandır. Bir beşer olarak evlenmiştir. Zâten evlilik peygamberlerin sünnetidir. Peygamberlerin içinde sadece Hazret-i İsa ve Yahya Aleyhisselâm kısa ömürlerinde evlenmeye zamanlarının olmadığı rivâyet edilmektedir. İlk evliliğini babasının sarayında yapmıştır. Ama o zaman eşine elini sürememişti. Daha sonra yeni evlilikler yaptı. İlk oğlunun adı Abbas olduğu için künyesi "Ebü'l-Abbas": Abbas'ın babası'dır. Künyesinin Ebü'l-Abbas olmasından çocuk doğuran ilk eşinin Arab olduğu anlaşılmaktadır. İhtimâl ki, Hazret-i İbrahim'i ziyaret etmek ve Ka'beyi tavaf etmek için Mekke'ye geldiği sırada evlenmiştir...

Hızır Aleyhisselâm, her yüz veya yüzyirmi senede bir gençleştiğine göre; her yüz sene veya yüzyirmi senede bir evleniyor demektir.

Evlenip nikâhının kıyılması için kadıya gittiği zaman, kendisine kim ve nereli olduğunu soranlara: "Ben mağribli bir kişiyim", diye cevap verir.

Eşi ve çocukları onun gerçek kimliğini bilmezler. Hicrî yediyüzler'den itibaren evliliği bırakmıştır. O tarih'den itibaren evlenmiyor. En son oğlu da yine o Hicrî yediyüzlerde vefat etti. Şu anda yeryüzünde kimsesi kalmamıştır.

Hızır Aleyhisselâm Her Dili Bilir

Hızır Aleyhisselâm her dili bilir. Yeryüzünde bulunan Müslümanların konuştukları bütün dilleri Hızır Aleyhisselâm bilir. Hızır Aleyhisselâm ile görüşen ve ondan bilgi alan evliya ve âlimlerin dilleri farklı olduğu hâlde her evliya ve âlim kendi diliyle Hızır Aleyhisselâm ile görüşüp; sohbet ettiğine göre Hızır Aleyhisselâm yeryüzünde konuşulan bütün dilleri biliyor demektir.

Hangi Şeriat ile Amel etmektedir?

Beşerî ilişkilerinde, muamelât, alış, veriş ve ibâdetlerinde Hızır Aleyhisselâm hangi şeriat'e göre amel etmektedir? Hızır Aleyhisselâm, Efendimiz (salla’llâhü aleyhi ve sellem)'e ümmet olabilmek için Cenab-ı Allâh'dan uzun ömür istedi. O büyük nimete kavuştu. Onun bütün işleri Hazret-i Muhammed Mustafa (salla’llâhü aleyhi ve sellem)'in Cenab-ı Allah tarafından getirmiş olduğu dinine göredir. Hızır Aleyhisselâm ile Hazret-i Ilyâs, Kur'ân-ı Kerim ve Resûlüllah'ın sünnetiyle amel ettikleri İsâ Aleyhisselâm yeryüzüne geldiğinde yine bu yüce dinin hükümlerine göre amel edecektir.

Hızır Aleyhisselâm, Hazret-i Ilyâs ve Isa Aleyhisselâm, Hazret-i MuhammedMustafa (salla’llâhü aleyhi ve sellem)'in Ümmetidirler.

Hızır Aleyhisselâm'ın Alâmeti Farikası

Gördüğümüz kişinin Hızır Aleyhisselâm olup olmadığını nasıl bilebiliriz? Hızır Aleyhisselâm'ın orta parmağı ile şehâdet parmağı bitişiktir. Kamus tercemesinde, Hazret-i Hızır'ın şehadet parmağı ile orta parmağının bitişik olması; Hazret-i Hızır'ın alâmet-i farikası olarak zikredilmiştir.

Hızır Aleyhisselâm'ın şehâdet parmağı ile baş parmağı birbirine bitişiktir. Onu ancak bu şekilde tanırız.

Hızır Aleyhisselâm'ın Ruhayetinden Istimdât

Hızır Aleyhisselâm 'ın ruhundan istimdat etmek ve onu yardımına çağırmak için bu dua okunmalıdır. Gerçekten sıkışmış ve kendisine bütün kapılar kapanmış olan bir kişi dua'nın şart ve edeblerine riâyet ederek, Hızır Aleyhisselâm 'ı yardımına çağırdığı zaman o gelir ona yetişir.

Edrik Ebel Abbas Ennî münhasır Seyyidî Belyâ Ebni Melkani Hızır.

Ey efendim! Ebel-Abbas, Melkan oğlu Belyâ Hızır Aleyhisselâm, Allah'ın izniyle yetiş sıkıntıdayım.

Maddî ve Manevî Hastalıklar İçin Okunacak Dua

Her hangi maddî ve manevî bir zarara mübtelâ olan kişi, dertlerinden afiyet bulmak için şu mübarek âyet-i vird hâline getirmelidir.

Rabbî ennî messeniyi'd-durru ve ente erhamür-râhmiyn. "Rabbim! Benim başıma dert geldi, Sen, merhametlilerin en merhametlisisin." Bu şekilde dua edenlere Allah şifa ihsan eder.

Sıkıntıdan kurtulmak için

Her hangi maddî ve manevî bir sıkıntıya uğrayan ve üzüntü çeken kişi, Yunus Aleyhisselâm 'm şu duasını okumalıdır:

Lâ Ilâhe illâ ente sübhâneke inni küntü minez-zâlimiyn. "Senden başka hiçbir ilâh yoktur. Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Ben, gerçekten haksızlık edenlerden oldum." Cenab-ı Allah, bu âyet-i kerimenin devamında;

"Biz de duasını kabul ile kendisini kederden kurtardık. Böylece mü'minleri de kurtarırız." buyurmaktadır.

Korkudan emin olmak için

Düşmanların kötülüklerinden, maddî ve manevî her türlü ' korkulardan emin olmak için şu mübarek âyet-i kerime sürekli okunmalıdır. Hazret-i İbrahim ateşe atılırken bu şekilde dua etti:

Hasbün Allâhü ve ni'mel-vekîl. " Allah bize yeter; hem O ne güzel vekîldir." Cenab-ı Allah, bu duayı okuyan kişilerin korkularından emin olacaklarını beyan etmektedir.

Hile ve Desiselerden Emin Olmak İçin

Hile, desise ve düşmanların kötü planlarından korkan bir kişi şu mübarek âyet-i vird hâline getirip sürekli okumalıdır.

Ve ufevvizu emri ilAllâhi innellâhe basîrun-bil ıbâd

“Ben işimi Allâh ’a ısmarlıyorum. Muhakkak ki Allâh, kullarının bütün yaptıklarını görendir. ” işlerini bu şekilde Allâh ’a ısmarlayan mü’minleri Cenab-ı Allâh, koruyacaktır.

Nimetin Zevale Ermemesi İçin

Sahip olmuş olduğu maddî ve manevî nimetlerin elden çıkmaması için şu dua sürekli okunmalıdır:

Mâa şâaaellahü Lâa kuvvete illâa billâh. "MaşaAllah, kuvvet ancak Allah'a mahsustur." Bu duayı okuyan kişilerin mâl, mülk, servet, makam ve mevki, maddî ve manevî bütün değerleri Cenab-ı Allah'ın koruması altında olur.

On Kelimelik Güzel Bir Dua

Hızır Aleyhisselâm'ın bazı gönül erlerine öğretmiş olduğu on kelimelik güzel dua'ya dilimizi alıştırmalıyız. Allah'a dönmek, onun emir ve yasaklarını iyi anlamak, ibâdette daimî olmak, Allah'a teslim olup; bütün işlerini Yüce Allah'a ısmarlamak isteyenler sürekli bu duayı okumalıdır:

Allâhümme innî eselüke'l-ikbâle aleyke ve'l-ısğâe ileyke ve'l- fehme anke ve'l-basîrete fî emrike ve'n-nefaze fî tâatike ve'l- müvâzabete alâ irâdetike ve'l-mübâderate ilâ hidmetike ve hüsne'1- edebe fîmuâıneletike ve't-teslîme ve't-tefvîza ileyke.

Allâhım senden sana dönmeyi, Seni(n emir ve yasaklarına kulak verip;) dinlemeyi, Seni(n emir ve yasaklarını) anlamayı, emirlerinde basiretli olmayı, taatini yerine getirmeyi, irâden üzere yaşamayı, hizmetine devam etmeyi, Sana olan muamelelerimde güzel bir edep üzere olmayı, (maddî ve manevî işlerimde sana) teslim olmayı ve (bütün işlerimi) sana havâle etmeyi, dilerim.

Hızır Aleyhisselâm'ı Görmek İçin

Kırk gün beş vakit namazlardan sonra kırk'ar kere:

(3) efe ü3^1 JA

"Hüve'l-Evvelü ve'l-Ahiru ve'z-Zâhiru ve'l-Bâtınu ve Hüve bikülli şey'in Alîm," (Hadîd:57/3) **birahmetike Ya Erhamerrâhîmin** âyet-i kerimesini okumaya devam eden kişi Inşaallah Hızır Aleyhisselâm ile görüşür.

Hızır Aleyhisselâm'ın Vefatı

Hızır Aleyhisselâm elbette vefat edecektir.

Hızır Aleyhisselâm, ebedî bir hayata sahip değildir. O da bir gün vefat edecektir. Cenab-ı Allah hiç kimseye ebediyen yaşamayı nasip etmemiştir. Çünkü Cenab-ı Hakk, Kitabı Kadîminde;

"Her can (mutlaka) ölümü tadıcıdır" Buyurmaktadır.

(Ankebut: 57)

Kanuni Ilahi'de budur. Her canlı elbet bir gün ölecektir. Bakî olan sadece O.... Ondan başka her şey fani. Cenab-ı Allah Şeytan aleyh il la'neye kıyamet sabahına kadar yaşamasına müsaade ettiği gibi bazı kullarına da uzun ömürler vermiştir... Peygamberlerden dört tanesine Cenab-ı Allah uzun ömür vermiştir. Bu yüce Peygamberlerden Idris Aleyhisselâm ile Hazret-i Isa gökte; Hızır Aleyhisselâm ile Hazret-i Ilyâs dünya da yaşamaktadırlar.

Ne zaman Vefat edecek?

Hızır Aleyhisselâm da Ashab-ı Kehf gibi Hazret-i Isa'nın nüzulü ve Hazret-i

Mehdi'nin zuhuru zamanında zuhur edecek...

Deccal'a karşı savaşacaktır. Bu savaşta Deccal ve avaneleri tarafından şehid edilecektir. Ve Mehdi Aleyhi'r- Ridvân'ın askerlerinin en faziletli şehidlerinden olarak vefat edecektir. Başka bir rivayette ise; Kur'ân-ı Kerim dünyadan kalktıktan sonra Hızır Aleyhisselâm vefat edecektir. Bütün bu rivayetler, Hızır Aleyhisselâm'ın ebedî bir hayata sahip olmadığını ve her canlı gibi onun da bir gün ölüm şerbetini, içeceğini göstermektedir. Allah, bizleri Hızır Aleyhisselâm'ın şefaat ve himmetinden mahrum etmesin”.

(Kaynak: Ömer Faruk HİLMİ, Hızır Aleyhisselam,2000)

Yâ Rabbi Benim İçin Ol

Ebu’l-Hasan Şâzilî’nin belirttiğine göre, mağarada bir zât’ı ziyâret için kapısına vardığında, [mağarada yaşayan velî zâtın İbn Meşîş olduğu düşünülüyor] şeyhin içerde Allah’dan başka sığınağı kalmamacasına mahlûkâtın kendisinden yüz çevirmesi için duâ ettiği ve Allah’a yalvardığını duyuyordu. Şâzilî bunun sebebini sorunca şeyh,

“Evlâdım, yâ Rabbi mahlûkâtını benim emrime musahhar kıl diyeceğine; Yâ Rabbi benim için ol desen, ne kaybedersin?” cevabını verir.[365] Daha sonra Şâzilî’ye hocası îbn Meşîş’in aynı duayı telkin ettiğini ve bu mahiyette tavsiyelerde bulunduğunu görüyoruz.[366]

---

365 İskenderî, *Letâif* 85-86; Câmî, *a.g.e.,* 782-783; Zâfir, *el-Envâr,* 37-39.

366 İbn Sabbâğ, *a.g.e.,* 26; İbn lyâd, *a.g.e.,* 12, 14; Zâfir, *el-Envâr,* 49-50; Ali Sâlim, *a.g.e.,* 81; Neccâr, *a.g.e.,* 126. Bu duânın tamamı için çalışmamızın Şâzilî’nin intisâbmdan önceki menkabeleri bölümüne bk.

Yâ Rabbî, Beni İnsanların Hatırlamasından Ve Meşhur Olmaktan Koru

İbn Meşîş Şâzilî'ye sık sık şöyle duâ etmesini öğütlerdi:

"Yâ Rabbî, beni insanların hatırlamasından ve meşhur olmaktan koru. Onların şerrinden muhâfaza et. Beni insanlardan gelecek hayırlara mukabil senden gelen hayırlarla müstağni kıl. Onların arasında iken bana özel velîlik yap. Çünkü sen her şeye kâdirsin."[367]

Şeyhliğin Sınırları

İbn Meşîş'in tek müridi olduğunu ve diğer insanlar ile şeyh-mürîd ilişkisi kurmaktan ziyâde, onlara doğruyu-yanlışı gösteren bir nasihatçı konumunda kalmayı tercih ettiğini Şâzilî'nin naklettiği şu hâdiseden anlıyoruz:

"Bir gün üstâdmın bulunduğu yere bir adam girdi. Bana evrâd ve görev ver, diyerek ondan vazife istedi. Bu isteğe kızan şeyh hazretleri adama şöyle seslendi:

-Ben Peygamber miyim ki, insanlara sorumluluklar yükleyeyim? Farzlar bellidir, günahlar bellidir. Sen farzları yerine getir, günahlardan kaç. Kalbini dünya isteğinden, şehvet arzusundan, kadın ve makam sevgisinden koru. Bunlardan Allah'ın sana ayırdığına kanaat et. Ayrıca hoşuna giden kapı açılınca şükret, canım sıkan şeyler olunca da sabret."

Harîrîzâde, *a.g.e.,* III/126a; Abdulhalîm, *İbn Meşîş,* 41; Demîka, *a.g.e.,* 15; MuhammedMahmûd, *a.g.e.,* 394 vd.

---

[367] İbn Sabbâğ, *a.g.e.,* 23; İbn Iyâd, *a.g.e.,* 12-13; Zâfir, *el-Envâr,* 49-50; Ali Sâlim, *a.g.e.,* 80-81; Abdulhalîm, *el-Medrasetü 'ş-Şâziliyye,* 25-26.

Müridlere Lüzumsuz Vazifeler Yükleyen Şeyh Olamaz

Ebu'l-Hasan Şâzilî'ye göre isteyen her kişi insanları irşâd edemez. Onları irşâd edecek kişide bulunması gereken bir takım vasıflar vardır. **Bunların en önemlisi, mürîdi lüzumsuz vazifelerle uğraştırıp oyalamamaktır.** Çünkü bir mürşidin elinde terbiye olmak için gelen kişi meş'ale gibi parlayan bir himmet ile gelir. Eğer mürşid bu kişiye, **"Şurada bir saat dur bekle."** derse, getirdiği meş'ale söner. Artık o meş'aleyi tekrar tutuşturmak zor olur. Bu açıdan Şâzilî'ye göre, **"Muhâtabını zora koşup yoran kişi, mürşid değildir. Gerçek mürşid, muhâtabına kolayı gösteren ve onun rahatını sağlayandır."**

Ebu'l-Hasan Şâzilî'ye göre insanları faydasız vazifelerle yormamanın ve onlara zaman kaybettirmemenin yolu da, ferâset sahibi olmaktan geçer. Mürşid, önüne gelen kişinin simasına baktığı zaman onun kalp ve akıl gibi derûnî latifelerine muttali' olabilmelidir. Eğer mürşid de bu özellik var ise karşısındakinin psikolojik ve fizyolojik bütün özelliklerini tahlil eder. Bu tahlil neticesinde teşhis konur ve ihtiyaç olan tedâvîye başlanır. **Böylece muhâtabı yormadan kısa sürede sonuca ulaşma imkânı doğar.**

Şâzilî'nin böyle bir yolu tercih etmesinin sebebi, eğitilmeye ihtiyaç duyulan yönlerin kişiye göre farklılık arzetmesidir. Bir kişinin nefis terbiyesi ve irâde eğiti-mine ihtiyacı varken, diğerinin kalp tasfiyesine ihtiyâcı olabilir. Bazen de bir kaç yönlü eğitime ihtiyâcı olan kişiler çıkabilir. Dolayısı ile mürşid, bu kişilerin her birini ayrı metotlar kullanarak eğitmek zorundadır. Hepsine aynı metotları uygulayamaz. Mürşîd, tek tek muhâtablarının ihtiyacına göre ayrı ayrı vazifeler verebilme ve ayrı ayrı egzersizler yaptırabilme seviyesine sahip olmalıdır.

Biz Kötüysek Sen İyilik Sahibisin

Ebu'l-Hasan Şâzilî Hizbü'l-berr isimli duâsının son kısmında Allah'a yönelik bir

tazarrûsu sebebiyle bu duâsı şöyledir:

"Sana iyilik yapana iyilikle mukâbelede bulunman kerem değildir. Çünkü sen zengin fazilet kaynağısın. Bilakis sana kötülük yapana iyilik yapman keremdir. Çünkü sen yüce merhamet sahibisin. Kötülük yapana iyilik yapmaya en lâyık sen iken, bunu nasıl bize emrettin? **Ey Rabbimiz, biz kendimize zulmettik ve sana karşı da kötülükte bulunduk. Eğer sen bizi bağışlamasaydın ve bize merhamet etmeseydin mutlaka hüsrâna uğrayanlardan olurduk."**[368]

Dünyanın Aslı Bu

Tahsil hayâtının ilk yıllarında kimyâger olmayı arzuladığı anlaşılan Ebu'l- Hasan Şâzilî, bu konuda başarıya ulaştırması için sık sık Allah'a duâ ettiğini ve bu duâlarından birisinde gaybdan kendisine, "Ey Ali, kimyâ senin bevlindedir. Ne istersen bevl üzerinde onu uygula, istediğin şeyi elde edersin." denildiğini belirtir. Bunun üzerine ateşte kızdırdığı demir bir baltayı altın olsun diye bevlde söndüren Şâzilî, baltanın altına dönüştüğünü görür ve çok şaşırır. Aklı başına gelir gelmez, "Yâ Rabbî, senden dünyâlık bir şey istedim, fakat ona da necâset kullanarak ulaşabildim." diyerek af dileyen Şâzilî'ye, "Ey Ali, dünya pistir. Pisliği elde etmek için yine pisliği vâsıta yapmak gerekir." cevabı verilir.

İçine düştüğü durumdan kurtulmak isteyen Şâzilî, Allah'a yalvarır. Bunun üzerine altın baltanın temizlenebilmesi için onu tekrar kızdırması istenir. Şâzilî denileni yapar, baltayı tekrar kızdırır ve onun eskisi gibi demire dönüştüğünü görür. Bu hâdiseden son derece müteessir olan Şâzilî, kimyâ ilmi meşgul olmayı bırakarak şer'î

---

[368] Şâzilî, *Hizbü'l-kebîr (Berr),* bk. îbn Sabbâğ, *a.g.e.,* 73; İbn lyâd, *a.g.e.,* 181. Aynca bk. *el- A 'râf,* 7/23.

ilimleri öğrenmeye yönelir.[369]

İsm-i A'zâm İle Kimin Boyanıp Aynîleştiğidir

Îskenderî'nin naklettiğine göre de bir gün Şâzilî üstadının huzurunda iken, "Acaba şeyh hazretleri ism-i a'zâmı biliyor mu?" diye içinden geçirir. Bu sırada îbn Meşîş'in henüz konuşma bilmeyen küçük oğlu, oturdukları mekânın en uzak köşesinde bulunmaktadır. Çocuk birden dile gelir ve "Ey Ebu'l-Hasan, önemli olan ism- i a'zâmı kimin bildiği değildir. Asıl önemli olan, ism-i a'zâm ile kimin boyanıp aynîleştiğidir." der. Bunun üzerine şeyh îbn Meşîş tebessüm ederek Şâzilî'ye, "Oğlum zihninden geçenleri açıkladı ve sende var olan şey konusunda isâbet etti." buyurur.

Bu olay karşısında Şâzilî, "Keşke aklımdan böyle bir düşünce geçmez olaydı." demiştir.[370]

Kaynak: Mustafa Salim GÜVEN, Ebu'l-Hasan Şâzilî Ve Şâzilîyye

Benim Sevdiğim Kitap Gibidir

Kitabı ve okumayı aşırı derecede seven Câhiz'e göre kitaplar olmasaydı, ilmin çoğu kaybolup giderdi ve unutulurdu. Câhiz, kitapların önemi konusunda şöyle demektedir:

---

[369] İbn Sabbâğ, *a.g.e.,* 25; İbn lyâd, *a.g.e.,* 13-14; Eyyûbî Abdullah b. Muhammed, *Menâlabu Ebi 'l-Hasan Şâzilî,* 3, Revnakoğlu Arşivi, no: 30/3.

İskenderî, *Letâif,* 86; İbn Sabbâğ, *a.g.e.,* 23; İbn lyâd, *a.g.e.,* 12; Eyyûbî, *a.g.e.,* 16-17;

Harîrîzâde, *a.g.e.,* 124 b; Zâfir, *el-Envâr,* 48.

"Kitap, insanların dinî kitaplara ve resmî belgelere ulaşmasını sağlayan şeydir. Bunun yanı sıra hacmi küçük olduğu için taşıması kolaydır. Kitap, sen susturduğun zaman susar; konuşturduğun zaman konuşur... Kitap, seni övmeyen bir yoldaş, seni aldatmayan bir arkadaş, senden bıkmayan bir dosttur..."

Câhiz, Kitâbu'l-Hayevân, C. I, s. 50-51.

Kadınlar Erkeklerden Bazı Hususlarda Üstündür

Câhiz'e göre şu hususta kadınlar erkeklerden üstündür: "Kadınlara talip olunur ve arzu edilir. Onlara âşık olunur ve hoşlanılır. Kadınlara her şey feda edilir ve himâye edilirler." Câhiz, en-Nisâ, s. 146.

Kadın...Huri...İnsan ve Cin İlişkisi

Câhiz "Cin ve insin Çapraz Döllenmesi Hakkında iddia Edilenler" başlığı altında şöyle der:

"Aşağıdaki ayetten dolayı çapraz ve melez döllenmenin cin ve insan arasında vuku bulabileceği iddia edilmiştir: '...Onların mallarına ve evlatlarına ortak ol...' **İsra 17/64.**Çünkü dişi cinler erkek insanları, erkek cinler de kadın insanları aşk ve fesadı yaymak üzere ayartmaya çalışır. Allah Teâla şöyle buyurmuştur: ...Onlara eşlerinden önce ne bir insan ne bir cin dokunmuştur." **Rahmân 55/56 ve 74.**

el-Câhız bu bağlamda iki ayete yer vermiştir. Sözlerine "iddia edilmiştir" diye başlaması onun, bu iki ayeti başından itibaren belirli bir amaç için kullandığını göstermektedir. "Birileri meselenin şöyle şöyle olduğunu iddia etmiş, bu hak mı, batıl mıdır diye kuşkuya düşecek olsam çoğunun batıl için kullanıldığını görürüm."' Burada başından beri kullanılan iddia kelimesi birazdan açıklanacak maksada işaret etmektedir ki bu da iki ayetin maksadıdır. ilk ayet şöyledir: "(Haydi) onlardan gücünün yettiğinin ayağını çağrınla kaydır. Atlıların ve yayalarınla onların üzerine yürü. Onların mallarına ve evlatlarına ortak ol. Onlara vaadlerde bulun." Hâlbuki

şeytan onlara aldatmadan başka bir şey vadetmez.” Burada müellifin, bu ayetin istediği maksadı ifade eden bir kısmını zikrettiği görülmektedir. “Burada sesten kasıt Allah’a isyana çağırmaktır. Mucâhid şöyle der: Şarkı, müzikler, eğlencedir. Yani Allah Teâla’nın “kaydır” ifadesi kışkırtmak, ayartmak, kandırmak ve cehalete düşürmektir. Falancanın ayağını kaydırdı yani onu yoldan çıkardı demektir. “Atlıların ve yayalarınla onların üzerine yürü.” ifadesi hakkında ise şöyle der: “Onlara karşı binek üstünde ve yaya olan askerlerini topla, onları kendine itaat etmeye çağır, bana itaatten uzaklaştır, demektir. Nitekim şöyle denir: Falanca filancayı bağırarak çağırdı. (الجلبة) ses(lenmek) demektir. Şöyle denir: Bu (ما هذا الجلب؟) (çağrı) de nedir? (الغلبة) ve (الغلب) da böyledir. ibn Abbas şöyle der: Yaya adamlar. Ona göre buradaki atlılar Allah’a masiyet yolundaki her yolcudur. Ayaktan kasıt ise Allah’a masiyet yolunda yürüyen her ayaktır. (الرجل) ise (راجل) çoğuludur. (التجر) de (تاجر)^, (الصحب) ise (صاحب) çoğulu olması gibi.”

Allah Teâla’nın ayeti ise bu hususta kendini onlara ortak et demektir. **“Onların mallarına ve evlatlarına ortak ol.”** Bu, Allah’ın İblis’e bir emridir. İblis’in onların malına ortak olması Allah’a masiyet yolunda harcatmasıdır. el-Hasen ve Mucâhid şöyle der: Bunlar helal olmayan mallardır. İbn-i Abbas da şöyle der: Dişi deveden olanı haram kabul etmiyorlardı. Katâde şöyle der: Bunları ilahları için kesmiyorlardı. İblis’in, onların evlatlarına ortak olması ise Mucâhid, Dahhâk ve İbn Abbas’ın dediği gibi veled-i zinalardır. Mucâhid’den şöyle dediği nakledilir: Erkek cima ederken cin araya girip onunla birlikte cima eder. Aişe’den Allah Rasulü (salla'llâhü aleyhi ve sellem) şöyle dediği rivayet edilmiştir: “**Aranızda muğarribler vardır.” Dedim ki ey Allah’ın Rasulü, muğarribler nedir? Buyurdu ki cinlerin ortak olduğu kimselerdir.”** Tirmizi ve Nevâdiru ’l-üsûlde el-Hakim rivayet etmiştir. el-Herevî’ye göre (مغربين) denilmesinin sebebi aralarına yabancı (garip) bir ırkın girmesidir. Nitekim Sebe melikesi Belkıs’ın ebeveyninden biri cindi. O cinin de bir musâmâsı vardı. İbn-i Âdem idi.”

Anlaşılacağı üzere müellif okuyucuyu yazısının başındaki hususa ikna etmek için ilk ayeti delil getirmiş, insan ile cin arasında irade dışı çapraz/melez ilişki olabileceğine ikna etmek için bu ayeti kullanmıştır. İlk bakışta şaşırtıcı bir konu olduğundan müellif hemen yazısının ilk satırından itibaren delil üzerinde durmakta, ayeti ikna maksadıyla zikretmektedir. Ancak el-Câhız bununla yetinmemiş, iknayı pekiştirmek ve okuyucunun zihnine yerleştirmek maksadıyla derhâl ikinci bir ayete yer vermiştir. Allah Teâla şöyle buyurmuştur: "Onlara, eşlerinden önce ne bir insan ne bir cin dokunmuştur." Bu ayet Rahman suresinde iki kez geçmiştir. Bunlardan ilki 56. ayettir: "Oralarda bakışlarını sadece eşlerine çevirmiş dilberler vardır. Onlara eşlerinden önce ne bir insan ne bir cin dokunmuştur." Yine aynı surenin 74. ayetinde de geçmiştir. Manayı tamamlamak üzere önceki ayetler ise şöyledir: **"Onlar, çadırlara kapanmış hurilerdir. O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz? Onlara, eşlerinden önce ne bir insan ne bir cin dokunmuştur."**

"Onlar bakışlarını yalnızca eşlerine ؟evirmiş olanlardır. Kendi erkeklerinden başkasına asla bakmazlar. Katâde şöyle der: Ayetteki "dokunmamıştır" yani el sürmemiştir. Yine şöyle denir: "Bu eşeğe hiçbir ip dokunmamıştır" yani hi؟ bağlanmamıştır. Bazı Kufe alimleri ise şöyle der: Dokunmaktan kasıt kan yoluyla nikâhtır. Çünkü dokunmak (hayız) kandır. Nikahla kanına değdiğinde dokunmuş olur. Buna göre ayet, hiçbir insan yahut cin onlarla cima etmemiş, onlara ilişki kurmamış, anlamına gelir. İbn Abbas ve Ali şöyle ilavede bulunur: Yaratılışlarından beri hi؟ dokunulmamıştır. Bazı ilim ehli bu ayet hakkında cinlerin cennete girip girmeyeceği konusunda ihtilafa düşmüştür.

"Saklı huriler kendilerini eşlerine adamıştır ve eşlerinden başkasına asla bakmazlar. Ayetteki çadırlar ise evlerdir. Araplar develerin hörgüçlerini de çadır olarak adlandırmıştır.

Lebid'in şu sözü böyledir:

(Kadınlara özel) Kafesli develeri özlemişsin Hani göç ederken pamuktan “çadırları” yuva edindiler.

Ayette de kasıt evlerdir. Ebu’l-Ahvas’tan şöyle dediği nakledilmiştir: Bunlar içi boş evlerdir. İbn Abbas’tan bunların inciden evler olduğu nakledilmiştir.”,

“Meşhur olan (لأالخور العين) dünya ehlinden olan kadınların yaşında olduğu ancak cennetteki mahlûkattan olduğudur. Zira Allah Teâla şöyle buyurmuştur:

“Onlara, eşlerinden önce ne bir insan ne bir cin dokunmuştur.” Oysa dünya kadınlarının çoğuna dokunulmuştur. Nitekim Allah Rasulü (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Cennet sakinlerinin azı kadınlardır.” Dolayısıyla herkese bir kadın düşmez. Huri vaadi o cennetlikler içindir ve dünya kadınlarından olmadıklarını ispat etmektedir.

“el-Kisâî ayeti (مل يشئهن) şeklinde ilk ayeti kesra, ikinci ayeti damme ile okumuştur.” diğerleri ise her iki ayeti kesra ile okumuştur ki doğrusu budur.”

Yukarıda belirtilen beliğ ayet-i kerimelerden anlaşılmaktadır ki müellif burada okuyucuyu yazının başında geçen hususlara iknasını pekiştirmek üzere bu ayeti delil göstermiştir. Böylece ilk ayeti okuyucuyu ikna, ikinci ayeti ise bu iknayı pekiştirmek maksadıyla kullanmıştır. Bu nedenle yazısının sonundaki “sözümüze delil olarak” ifadesiyle şöyle der: “Allah Teâla’nın bu ayetinden dolayı cinler, insanlara böyle nüfuz etmeseydi böyle bir şey olmayacak, yapısında bulunmayacaktı.”

Böylece ayetlere dayanarak mesele hakkında akli ve mantıksal bir hüküm verdiği görülmektedir.

Özel Olmak İstemenin Hatalarından

Çocuğunun ismi bilinmedik olsun, azlardan bir az benim olsun diyenler için Câhiz bir örnek veriyor…

“Bir gün Ömer, adamın birinin şöyle dua ettiğini işitti: Allahım beni azlardan kıl! Dedi ki‘Bu dua da nedir?’ Dedi ki Ben Allah Azze ve Celle’nin şöyle buyurduğunu işittim: ‘Kullarımdan şükredenler pek azdır.’ Yine şu ayet: ‘Onunla beraber sadece pek az kimse iman etmişti.’ Ömer şöyle cevap verdi: Bilinen dualardan okumalısın.”

Kaynak: Ahmad Shawakh, El-Câhız’ın El-Hayevan Adlı Eserinde Ayet Ve Hadisleri Kullanma Yöntemleri

Cahit Tanyol, “İslam’ın Cenneti Sosyalizm”

27 Mayıs 1960 Darbesi sonrası şartlarda Kadro hareketi adına yeni bir hareketlilik yaşanır. Dünyadaki gelişmelere paralel olarak “planlı ulusal kalkınma”, “antiemperyalizm” ve “sosyal adalet” gibi kavramların öne çıktığı bu yeni dönemde Kadroculuğun yeniden üretilmesinde en önemli frsat Yön hareketinin ortaya çıkmasıyla olur. Doğan Avcıoğlu ile birlikte bir grup entelektüel tarafndan Ankara’da 20 Aralık 1961'de Yön gazetesi yayınlanmaya başlar. Dergi formatında yayınlanan gazetenin ideolojisini kendisine yakın bulduğu için Şevket Süreyya da ekibe katılır. İdeolojik konumu ve siyasi fikirlerini daha sonra da Devrim dergileriyle geliştirecek olan Yön hareketi, 1960-1971 döneminde Türkiye İşçi Partisi (TİP) ve Milli Demokratik Devrim (MDD) hareketi ile birlikte Türk solunun üç ana akımından birisidir. Akımın Türk solu içindeki özgün konumu Kemalizm’e getirdikleri sosyalist yorumdur.

Daha önce geçtiği üzere kökleri Osmanlı’ya kadar giden bir ayrımla sosyalizmin “ihtilalci” ve “ıslahçı” olarak ikiye ayrıldığını ve ihtilalci sosyalizmin “komünizm” olduğunu savunan Yön’cülere göre Batı Avrupa’da yaygın olan ıslahçı sosyalizm,

sınıf çatışmasına dayanmamaktadır. Islahçı sosyalizmin amacı sınıf kavgalarını geliştirerek bir ihtilale ulaşmak değil, aksine; sınıf farklılaşmalarım devletin iktisadi ve sosyal hayata müdahalesiyle engelleyerek cemiyette gelirlerin dağılışını sosyal adalete dayanan bir nizam içine almaktır. O tarihlerdeki iki önemli durum Yön hareketinin kayda değer bir aydın desteği bulmasını kolaylaştırmıştır. Birincisi, dünyadaki hâkim kalkınmacı retorik ve SSCB'nin bu konudaki başarısıdır. **Amerikan emperyalizmine karşı bağımsızlık mücadelesi veren pek çok ülkede prestiji artan SSCB bu ülkelere kalkınma için örneklik teşkil etmektedir.** Azgelişmiş ülkeler bir ulusal amaç haline getirdikleri kalkınma yarışında küçümsenemeyecek mesafeler kat etmişlerdir. İkincisi ise Mısır'da Nasır hareketinin, Türkiye'nin hemen yanı başında Yön'ün Türkiye'ye önerdiği siyasi projenin başarılı bir prototipi olarak ortaya çıkmış olmasıdır.

Nasırcı etkiyle haftalık Yön gazetesi 1960'ların başında İslam ve Sosyalizm tartışmalarına yönelir. Derginin 1962'deki 39. sayısında Turhan Tokgöz "Gerçekçi Sosyalizm" başlıklı yazısında "Türkiye'de sosyalizmi işçi sınıfı ya da halkın değil; dindar-milliyetçi kanadın sosyalist bir teoriyle kurabileceğini" öne sürer. Hilmi Özgen (1910-1971) ise 1963'te, **"Türk Sosyalizmi Üzerine Denemeler"** başlıklı yazısında kutsal kitaplardaki sosyalizan tavra dikkat çeker. Özgen, "Tanrının sosyalist mi bunu bilemem ama göksel kitapların hepsinde haksız varlık edinenlere, kul hakkı yiyenlere türlü cezalar konup yoksulluğun erdemleri ileri sürüldüğüne göre Tanrının da fakirlerden yana büyük bir sevgisi olsa gerek... " der. Derginin 20 Ağustos 1965 sayısında köşe yazarlarından Cenap Çetinel, "Peygamberimiz de Solcuydu!" başlıklı yazısında dönemin senatörlerinden Ahmet Yıldız'ın Trabzon'da hemşerileriyle yaptığı bir toplantıdan anekdot aktarır. İnsanların, "İsmet Paşa solcu mu?" sorusunu Yıldız'ın (1921-2009), "sağ" ve "sol" kavramlarının nasıl ortaya çıktığı hakkında bilgi vererek cevapladığını, Fransız parlamentosunda düzenden yana olanların kralın sağına,

eşitlik ve adalet isteyenlerin ise soluna oturduklarını anlattığını kaydeder: "İslam'ın başlangıcında Kureyşlilerle Hazreti Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemin taraftarlarının bölünmesi de buna benzer. Kervanların konak yerlerini, put hanelerin yönetimini elinde bulunduranlar; yani memleketin gelir imkânlarına sahip olan bu zümre her herhangi bir sosyal değişiklik istemiyordu. Hazreti Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellemin ortaya attığı fikirleri çıkarlarına uygun bulmayan bu grup sağcı zümreyi temsil ediyordu. "

Gazetenin 24 Eylül 1965 tarihli sayısında Cahit Tanyol, "İslam'ın Cenneti Sosyalizm" yazısında Kur'an'da "sosyalist" bir düşünce olduğunu dile getirir. Mülkiyetin, insanlar arasındaki eşitliği sürekli bozduğunu ve böylece adaletin gerçekleştirilmesi önünde bir engel olduğunu kaydeden Tanyol, Kur'an'a göre mülkiyetin Allah'a ait olduğuna dikkat çeker: "**İnsanlar mülkün kendisine değil ancak işletilmesine ve ondan faydalanma hakkına sahiptir. Allah'ın mülkü kimseye miras olarak kalamaz ve intikal edemez. "Göklerin ve yerin mirası Allahu Teâlâya aittir."**

Bu prensip üretim araçları mülkiyetinin ki bu üretimin ana kaynağı olan topraktır, özel mülkiyete geçmesini kesin olarak reddeder. Toprak Allah'ın ve yeryüzünde onun adaletini temsil eden devletindir. "

Yazıda Batıcılık eleştirisi de yapan Tanyol, Türkiye'de sosyalizmin İslami bir rengi gerektirdiğini ifade ederek Kur'an'daki Allah-toplum özdeşliğine işaret eder. Tanyol, İslam'a göre toplumun emirlerinin Allah'ın emirleri mesabesinde olduğunu, adaletin tesisinde Allah'ın toplumu hakem yaptığını kaydeder. Genel çıkarların özel çıkarlardan öncelikli olduğunu ve kanunların ancak bu koşullar altında meşru olacağını, devletin bunları gerçekleştirmekle görevli bunduğunu belirtir. Tanyol, sosyalizmi bir kalıp (şekil) olarak değil bir metot olarak ele almak gerektiğini ifade eder. Zira sosyalizmi kalıp olarak ele almak Marks'ın ileri sürdüğü klasik beşli aşamayı, dolayısıyla Osmanlı'nın feodal olduğunu da bilimsel ve tarihsel verilere

aykırı olarak kabul etmek anlamına gelir. Osmanlı devlet yapısının merkeziyetçiliğini devletçilik olarak okuyan Tanyol, **Osmanlı devletinde esas olanın "özel mülkiyet" değil, "kamu mülkiyeti" olduğunu, bu durumun sosyalizme geçişi kolaylaştırıcı bir faktör olduğunu ileri sürer.** Sosyalizmi Avrupa'ya endeksli düşünmenin yanlışlığına dikkat çeken Tanyel şöyle der: "Çağımızda sosyalizm belli bir toplum yapısına özge bir şey değildir. O artık her toplumda uygulanabilir. Sosyalizmi belli bir topumun kalıpları içinde düşünmek her topumu o kalıplara uydurmaya zorlamak bizi fanatizme ve bir çeşit "sol nurculuğa" götürür. "

Sosyalizmin temel prensiplerinin "insanın insan tarafından sömürülmesine karşı çıkmak, toplumun mutluluğunu belli bir azınlığın mutluluğuna öncelemek" olduğunu ifade eden Tanyol, "Öyleyken sosyalizme karşı duyulan ve körüklenen bu düşmanlığın ve onu her türlü din ve ahlak kurallarına aykırı diye propaganda etmenin sebebi ne?" diye sorar. Sonuç olarak sosyalizmin "adalete uygun olanı gerçekleştirmek" olduğunu ifade eden Tanyol şöyle der: "Hatta adaletin olduğu yerde özgürlük kavramı hiçbir anlam taşımaz. Bu bakımdan gerek eski Yunan düşüncesinde ve gerek İslamiyet'te özgürlük kavramı yoktur. Özgürlük, Allah'ın mutlak idaresi ile kulun cüzî iradesi arsında metafizik bir bağlantı olarak düşünülmüştür... İnsanlar adalete karşı koyamaz ama iftira edebilir. Mutlu azınlık, kapitalist sistem, sömürgeci dünya görüşü adalete doğrudan doğruya karşı gelmenin güç olduğunu bildikleri için kendi çıkarlarına zarar verdiği ölçüde sosyalizme iftira etmişlerdir. "

12 Mart muhtırası sonrasında Tanyol'un evi basılır, bütün notları, çalışma taslakları götürülür. Özellikle üzerinde çalıştığı İslamiyet ve Sosyalizm çalışmasının götürülmesine üzülür. Çünkü kopyaları yoktur.

(Ertuğrul CESUR, İslam - Sosyalizm Sentezleri, (Tarihsel Bir Tasvir), Ankara-2016)

Yön'de Garaudy Tartışması ve İslam Sosyalizmi Kitabı

Yön hareketinin İslam ve sosyalizm tartışmalarına damgasını vuran bir diğer organı Yön Yayınları olmuştur. Kitapların hemen hepsi Doğan Avcıoğlu'nun önsözleri ile yayınlanmaktadır. Tercih edilen kitaplar da elbette Yön hareketinin Türkiye'ye yönelik tezlerini destekler mahiyete, antiemperyalist bir sosyalizm perspektifli kitaplardır. Bu kitaplardan biri de **Fransız Sosyalist Roger Garaudy'nin Sosyalizm ve İslamiyet** adlı eseridir. Garaudy'nin Müslüman olmasından (1982) çok önce yazdığı Sosyalizm ve İslamiyet, 1965'te Yön Yayınları taralından Türkçeye çevrilerek yayınlandığında sol çevrelerde olduğu kadar dindar kesimde de yankıları olur. Özellikle sosyalist düşünce asçısından önemli bir isim olan Garaudy gibi Batılı bir aydın tarafından yazılması konuya özel bir anlam katmıştır. Kitabın Türkçe çevrisine itiraf niteliğinde bir "önsöz" yazan Avcıoğlu şöyle demektedir: "O kadar kendimizi unuttuk, kendi kültürümüzden o kadar koptuk ki, Doğu'nun Montesquieu'su olan bir İbn Haldun, Batınınkilerden binlerce kat bize yabancı. Thomas Moor'un sosyalist Ütopya'sın biliriz de, Simavnalı Şeyh Bedrettin'in sosyalizmini tanımayız. Bu satırların yazarı Fransız sosyal, ekonomik, politik, kültürel v.s. tarihini en teferruatlı şekilde öğrenmiştir, ama Türk sosyal, ekonomik, politik ve kültürel tarihi hakkında, bir takım klişeler dışında ciddi pek az şey bildiği için utançların en büyüğünü duymaktadır. Şimdi çağımızın en ünlü Marksist teorisyenlerinden biri bu kitapta bizlere sesleniyor; "Ey Doğunun milletleri" diyor, "sizin büyük kültürünüz vardı. Ortaçağ Avrupa'sı tam bir karanlık içindeyken uygarlık meşalesini siz İslam milletleri taşıyordunuz. Köleci dünyaya karşı eşitliği ve yeni bir uygarlığı İslamiyet getirdi..."

Sosyalizmin kaynağını sadece Batı kültüründen değil, Doğu ülkelerinin katkılarıyla zenginleşerek gerçek bir hümanizm haline geleceğini kaydeden Avcıoğlu, sosyalizmi seçmenin yabancı değerleri seçmek demek olmadığını göstermek gerektiğini ifade ederek, "Kendi büyük entelektüel kaynaklarımıza

dönmeliyiz. Bu bakımdan sosyalist düşünüre, tarihçiye, iktisatçıya, sosyologa, sanatçıya büyük görevler düşmektedir... ” der.

Fakat Avcıoğlu'nun bu sözlerine tepkiler de gecikmez. Arap dünyasında Nasırcılığın yükselişte olduğu bu dönemde Mısır ve diğer bazı Arap ülkelerini gezen Niyazi Berkes (1908-1988), Kahir'den yazdığı ve Yönün 3 Aralık 1965 tarihli 140. sayısında yer alan "Sosyalizm ve İslamiyet Üzerine" başlıklı yazısında Garaudy'nin kitabını ve yayınlayanları ağır bir suç işlemişçesine eleştirir. Avrupa medeniyetinden bıkmış Batılı aydınlarda Avrupa dışındaki "yerlilerin" dinlerinin, Avrupa medeniyetinin bulamadığı bir "mutlak hakikati", bir "iksiri" buldukları düşüncesi olduğunu ileri sürer. Kitapta "fikirlerin çığırından çıkarıldığını" savunan Bekes; Garaudy için değil "Ibn Khaldun"; Dercartes'i bile bilmeme iddiasında bulunur. Bekes kitaptaki, "Descartes ve Montesquieu'nun Öncüsü ve İslam'ın Marks'ı İbn Haldun" başlıklı bölümle ilgili şöyle der: **"Tahsil görmüş bir Avrupalının bu kadar saçma şeyler yazabileceğini tahmin edemezdim. Bunu eğer benim bir öğrencim yazmış olsaydı imtihanda tereddütsüz döndürürdüm."**

Kitabın önsözünde Doğan Avcığolu'nun sözlerine atfen İbn Haldun hakkındaki "yanlış bilgilerin" mazur görülemeyeceğini ifade eden Berkes, bir parantez açarak ismini bilerek Batılıların yazdığı gibi "Ibn Khaldun" şeklinde yazdığını, Türkiye'deki yazım şeklinin de yanlış olduğunu ileri sürer. Berkes, derginin 21 Ocak 1966 tarihli 147. Sayısında yayınlanan "Doğu ve Doğuculuk Modası" makalesinde de Garaudy'nin kitabının yayınlanmasına tenkitlerini sürdürür. Kitabın **"Batılı aydınların Doğulu aydınlara öğüt verme huylarının bir sonucu"** olduğunu savunan Berkes, **"Doğuluyuz ya da Batılıyız diye öğünmekle, toplumcu hümanist olunamayacağını"** söyler.

Yön'ün ilerleyen sayılarında kitapla ilgili polemik devam eder. Kitabın çevirmenlerinden (E. Tüfekçi müstear adıyla) Mihri Belli, Berkes'in eleştirilerinin haksız ve yersiz olduğunu dile getirir. Belli, amaçlarının Arap sosyalizmi ya da Müslüman sosyalizmini taklit etmek olmadığını, toplumsal gerçeklerin dikkate alınmasının zorunlu olduğunu ifade eder. Arap ülkelerini gezen Berkes'in yanlış beklentiler içinde olduğunu kaydeden Belli şöyle der: "Niyazi Berkes'in en çok yadırgadığı şey sosyalizme yöneldiğini iddia eden bir ülkede normal olarak esmesi gereken laiklik havasını buralarda bulamayışı. "Bayram namazlı sosyalizmlere sıçramayı canım hiç istemiyor benim" diyor. Kendisini anlıyoruz. Bunu bizim canımız da istemeyebilir; ama canınızın her istediğini bir toplumun gelişimin hangi aşamasında oluğunu hesaba katmadan o topluma dikte edebileceğimizi sanırsak yanılırız. Hoşumuza gitsin, gitmesin, din toplumların belli aşamasında bir gerçektir. Biz sosyalist olarak belli bir topluma ekonomik ve sosyal alanda olduğu gibi ideolojik alanda da ancak o toplum gelişmesinin olanaklı kıldığı ileri adımları attırabiliriz."

Berkes'in, Garaudy'nin kitabının, **"Doğuluları kendi içerine kapanmaya çağırdığı"** yönündeki iddiasının da temelsiz olduğunu dile getiren Belli, kitabın ana tezinin, Müslüman Arap uygarlığının yarattığı hümanist değerlerin var olduğunu, Batının tek değer yaratıcısı oluğu iddiasının bir sömürgeci yalanı olduğunu göstermek olduğunu dile getirir. Belli, kitapta sosyalizmin bir Batı ürünü olmaktan çıkararak bütün ulusların, bütün çağların kültürlerine kök salması, geçekten evrensel bir kültürel temele kavuşması gerektiği, böylece her ulusun öz malı haline geleceği ifade edildiğini kaydeder.

Garaudy Ne Demişti?

Peki, görüşleri bu kadar gürültü koparan Garaudy ne demişti? Aslında Garaudy'nin farklı fikirleri Türkiye'de olduğu gibi aynı dönemlerde ülkesi Fransa'da da büyük

tartışmalar nende olmuştur. Uzun süre Fransız Komünist Partisi (FKP) Merkez Komite üyesi olarak görev yapan ancak hiçbir zaman kendisini bir "ateist" olarak nitelemeyen Garaudy, 1960'lı yıllarda FKP'nin hâkim siyasi çizgisine eleştiriler yöneltmeye başlar. Ancak asıl kıyamet Garaudy'nin 1968'de Çekoslovakya'nın Varşova Paktı ülkeleri taralından işgal edilmesi sonrası kopar. İşgale ve Stalin SSCB'ne yönelik eleştirilerini Sosyalimin Büyük Dönemeci adlı kitabında kamuoyuyla paylaşır. Kitap Garaudy'nin, FKP'den ihracına neden olur. 1982'de Müslüman olan Garaudy aslında sosyalist fikirlerinden de hiçbir zaman vazgeçmemiştir. 1986 yılında verdiği bir röportajda, **"ben İslam'a bir kolumun altında Kitab-ı Mukaddes, diğer kolumun altında Marks'ın Kapital'i ile geldim. İkisini de bırakamamaya kararlıyım"** diyen Garaudy hakikatin tekelleştirilemeyeceğine inanmaktadır.

Marksistlere göre "bilimsel sosyalizm", tarihsel-toplumsal bir durum tespiti değil, insanoğlunun davranışlarının bilimidir. Buna göre insanlığın nereye doğru aktığını, bilimsel bir hakikati tespit edercesine öngörmek mümkündür. Oya Garaudy Marksizm'in de "tarihsel" olduğunu hatırlatır. Garaudy'ye göre yapılması gereken, kapitalist sistemin meydan okumalarına karşı sosyalizmin, Avrupa'nın tarihsel-toplumsal koşullarının ürünü tekçi bir doktrini tüm dünyaya dayatmak yerine Avrupa dışı kültürlerin özlerinde var olan toplumcu temellerle bağ kurmaktır: "Avrupa'da bilimsel sosyalizm, Klasik Alman Felsefesi, İngiliz Ekonomisi ve Fransız Sosyalizminin üçlü mirasına dayanarak tarihi bakımdan teşekkül etmiştir. Fakat çağımız dünyasının istek ve gereklerine cevap getiren bilimsel sosyalizm, her halkın kendi kültürü ve uygarlığı içinde gelişebilir ve gelişmelidir."

Sosyalizmin diğer kültürlerdeki izdüşümlerine işaret eden Garaudy bu bakışla Avrupa dışı halkların sosyalizmi benimsemelerinin onlar için yabancı değerleri benimsemek zorunda olmak anlamına gelmeyeceğini, ancak kendi tarihinin yönünde

tercih yapmak olacağını dile getirir. Bunun, **"Kur'an'ın sosyalist bir yasayı ve rejimi tanımladığı"** şeklinde yorumlanmaması gerektiğini de vurgulayan Garaudy kastının, sosyalizm derken bu kelimenin altındaki ruhu yeniden bulmak şartıyla sosyalizmde Kur'an'ın ruhuna aykırı bir şey bulunmadığı olduğunu söyler: **"Kelimenin altındaki ruhu yeniden bulmak demek, dinlerin getirdikleri tarihi bakımdan izafi cevapların ötesinde hayatın ve ölümün anlamı; insanın başlangıcı ve sonu gibi insanların temel sorunlarını keşfedebilmek demektir. Günümüzde İncil'in kelimelerine bağlanmış, dünyanın altı günde yaratıldığı veya ilk kadının erkeğin kaburgasından türetilmiş olduğu hikâyelerine takılmış Katolik ilahiyatçıların sayısı gittikçe azalmaktadır. Düşünüyorum ki dünyanın öküzün boynuzları üzerinde durduğunu öğretecek pek az Müslüman ilahiyatçı kalmıştır."**

Mitolojik evren algısının geçerli olduğu eski dönemlere ait bu imajların reddinin dine saygısızlık olmadığını kaydeden Garaudy, her medeniyetin özünde var olan adalet, eşitlik ve özgürlük ilkelerine vurgu yapar. Aslında dünyada kültürler ve dinler arası "diyalog" fikrini ilk kez dillendiren isim olan Garaudy'nin bundan da anladığı Soğuk Savaş sonrası postmodern söylem değil, aksine; sosyalizan bir aşkın birliktir. **"Dinler, o dinleri taşıyan halklarla birlikte ilerlerler"** diyen Garaudy, Feuerbach'ın yabancılaşma kavramıyla dinin muhtevasının sonlandırılmasının mümkün olamadığını kaydederek şöyle der: **"Tarih her din gibi İslamiyet'in de çehresini devamlı değiştirmiştir. Zira yüzyıllar boyu ezilenler ve sömürülenler, alçaltılanlar ve saldırıya uğrayanlar, dinsel düşünce yoluyla gerçek bir kardeşler sitesi rüyasını gerçekleştirmişlerdir. bu insanların bu kardeş toplumu kurmak ve Karl Marks'ın "dinin insani temeli" dediği şeyi gerçekleştirmek isteyen sosyalizmde dini ümitlerinin en gerçek ifadesini görmemeleri mümkün müdür?... Demek ki İslamiyet, şu ya da bu çağın kurumsal mirası şeklinde görülemez ve müminler, sosyalizmin kurucusu olabilirler. "**

Müslümanlardaki hâkim, İslam'ın fıkıhçı okumasına karşı asli ilkeye; adalete vurgu yapan Garaudy, fkhın tali olduğunu dile getirir. Garaudy şöyle demektedir: **"Hiçbir şey sosyal adaleti sağlamdan önce bir ceza sistemi uygulamak kadar Kur'an'ın ruhuna aykırı değildir. Oysa Kur'an bu noktada çok açıktır. Kur'an ağır bir şekilde servet biriktirenleri ve onları sayanı kınar. O kimse üzerine cehennem azaplarını davet eder."** Müslüman olmasında önemli bir rolü olan Cezayir ile ilgili hatıralarında anlattığı bir anekdot aslında İslam dünyasındaki sosyalist hareketlerin durumunu özetler niteliktedir. 1969'da üniversite öğrencilerinin düzenlediği "Cezayir Devrimi'nde İslam'ın Rolü" konulu bir konferansa katılan Garaudy'nin başından ilginç bir tartışma geçer. Garaudy konuşmasında şöyle der: **"Sosyalizm tepeden kurulamaz. Sosyalizm kendi kendini yönetme anlamına gelir. Kendi kendini yönetme ancak anlayışların köklü bir değişimiyle, bir kültür devrimiyle mümkün olur. Maneviyat ve inanç boyutu vazgeçilmezdir!"** Onun bu sözleri salonda önemli bir öğrenci kitlesi tarafından pek de memnuniyetle karşılanmaz. Gençlerden biri itiraz eder: **"Anlamıyorum. Sen komünistsin ve bize dini öğütlemeye geliyorsun. Ben ise sosyalizmi istiyorum. Ancak İslam'ın bulunduğu yerde sosyalizm hiçbir zaman gerçekleşmeyecek. Afyondur o!"** Salona büyük bir kargaşa hâkim olur. Başka bir grup öğrenci ise bu sözlere "tekbir" getirerek tepki gösterir. Garaudy gence şu karşılığı verir: **"Ben Müslüman değilim! Ben Müslüman değilim ama sana şunu söylüyorum: Yüzde seksen beş Müslümanların yaşadığı bir ülkede İslamsız bir sosyalizm kurma iddiasıyla ortaya çıkarsan hemen hiçbir zaman sosyalizmi gerçekleştiremeyeceğini söylüyorum sana."**

Garaudy'ye göre şeriat ve yol Allah'ın durmadan yaratması gibi sürekli değişken tarihi durumlara bağlı belli sayıdaki hukuki hükümlerden ziyade bütün peygamberler taralından tebliğ edilen, cihanşümul ve ebedi bir ahlaki istikameti gösterir.

"Sadece Allah hükmeder, sadece Allah maliktir, sadece Allah bilir ifadesi bundandır." Bu evrensel ilkeye göre insanlar arası hukuk her toplumun ve her çağın taleplerine göre düzenlenmelidir: "Sadece Allah sahip ve maliktir, insanı Allah'ın mülkünden sorumlu bir idareci yaparak onun elinde bulunan her türlü serveti izafileştirir, çünkü o bu serveti Allah yolunda kullanıp verimli hale getirmezse elinden çekilip alınabilir." (Ertuğrul CESUR, İslam – Sosyalizm Sentezleri, (Tarihsel Bir Tasvir), Ankara-2016)

Nurettin Topçu: Hareket Dergisi ve Anadolu Sosyalizmi

Türkiye'de İslam sosyalizmi tartışmalarında bildik anlamıyla alındığında "sağ" cenahtan bir isim olarak Nurettin Topçu'nun özel bir yeri vardır. Döneminde milliyetçi çevrelerin etkili isimlerinden olan Nurettin Topçu, sosyalizmin ahlaki-insani boyutunu görerek milliyetçilerin buna bigâne kalamayacaklarını düşünen istisna bir aydındır. Lise eğitiminden sonra Fransa'ya giden ve 1934'te Sorbonne'da doktorasını tamamlayarak Türkiye'ye dönen Topçu, çağdaş Batı düşüncesine vakıftır. Türk Milliyetçiler Derneği'nde konferanslar verir. Ancak Topçu'nun sosyalizm ile ilgili fikirleri dernekte sert tartışmalara neden olur. Derneğin 1963 yılındaki kongresinde yaşanan ayrışmayla Topçu milliyetçi-muhafazakâr çevrelerle derin bir kopuş yaşar. Kendisini destekleyenlerle yeni bir oluşuma giden Topçu, 1939'da başladığı Fikir ve Sanatta Hareket dergisinde fikirlerini dile getirmeye devam eder.

1960'larda Yön'ün, Garaudy tercümesiyle başlattığı tartışmaya çok geçmeden Hareket dergisi de dâhil olur. Derginin Şubat 1968 tarihli 26. sayısında Topçu, "Ne İçin Sosyalizm" başlıklı bir yazı ile konuya açıklık getirir. Daha önce de görüldüğü üzere Osmanlı dönemine kadar giden bir yaklaşımla sosyalizmi olumlayan Topçu, materyalist olarak gördüğü komünizme olumsuz bakmaktadır.

"Bizim sosyalizmimiz İslam'ın ta kendisidir" diyen Topçu İslam sosyalizmini, **"Hak ile gücün terkibi"** olarak görür. **"Neden sosyalizm?"** sorusunu Hareket Okulu şu şekilde cevaplamaktadır: "Otuz milyonluk bir milletin emeğini kırk bin Yahudi'nin midesine esaretten kurtarılması için. Bin yıllık Müslüman Türk kültürünün, Batılı uşakların okullarının eşiğinde kurban edilmekten kurtarılması için. Havasında hep yabancı ideolojilerin kaynaştığı fikirsiz, davasız, vicdansız üniversitelerden vatanı kurtarıp millet üniversitelerini kurmak için. Komünizm, Masonluk gibi yabancı ideolojilerden Müslüman Türkün ruhunu korumak için..."

Topçu, toplumsal adaletin tesisi için devlet otoritesinin önemine işaret eder. Popülerleşen liberal söylemin aksine devlet otoritesinin pekiştirilmesini savunan Topçu'nun düşünce sisteminde sıkı bir Yahudilik eleştirisi vardır. Fransız İhtilali öncesi Avrupa'da devlet otoritesinin kötüye kullanılmasıyla devlet karşıtı liberal söylemin yaygınlaştığını kaydeden Topçu, uluslararası Yahudiliğin bunu firsat bilerek toplumların adil bir devlet otoritesinden mahrum halde hayat savaşına terk edildiklerini ifade eder: "Hilekâr ve habis Yahudi'nin çirkef bakışını, ondaki saadet alameti sayan, zulümlere hayran gönüller kendi içlerini yoklasınlar. Orada gerçek saadet ve kendine yeterli tatmin yerine, muradına ermiş kin ile kızgın haset frtınasından başka bir şey bulmayacaklardır. Huzur içinde durulmuş, kaderine minnetle gülümseyerek Allah'a çevrilmiş bakışlar, aradığımız "'bahtiyar belde"nin ilahi manzarasıdır. Her birinin başkasının lokmasındaki bolluğa bakarak Allah'ına şükrettiği, fertlerinin cemaate hizmet sevdasına kendini bağışladığı sosyalizm, İslam sosyalizmidir. Ancak böyle bir belde, saadetle fazileti birlikte sunarak, insanları Allah'a yaklaştırabilir. Bu manada, sosyalizm devrimizin şeriatıdır."

İslam sosyalizmi tartışmaları nedeniyle solda Yön dergisine "sosyalizm" adına gelen tepkilerin sağda da Hareket dergisine "İslam" adına gelmesi gecikmez. Derginin konuyla ilgili anketine gelen cevaplardan prensip olarak "İslam sosyalizmi" ile

anlatılmak istenen fikriyatın benimsendiği ancak buna yine de “sosyalizm” adının verilmesinin istenmediği görülmektedir.

Dergide bir dizi yazı yazan Hüseyin Hatemi, Yön tarafından yayınlanan Garaudy'nin Sosyalizm ve İslâmiyet adlı kitabına cevap verir. Hatemi, sosyalizm kavramının İslam’ın sırf içtimai adalet sağlayan hükümlerini belirtmek için kullanılmasına itiraz etmeyeceğini, fakat yine de İslam’ın hayat ve felsefesinin yaratıcı olan Allah’tan geldiğini ve adını onun koyduğunu, bu nedenle de İslamiyet’e sosyalizm terimini eklemenin yanlış bir tutum olduğunu savunur. Hatemi’ye göre İslamiyet bir bütündür ve eksiksiz bir yapıyı ihtiva etmektedir. Bu nedenle sosyalizm ile İslam’ı bir araya getirirken burada sanki İslam’da bir eksiklik var da sosyalizmle tamamlanıyormuş gibi bir izlenim verilmemelidir. Hatemi, geçmişte tasavvuf kavramı altında İslam’a ters fikirlerin girdiğini hatırlatarak sosyalizm konusunda da aynı hatanın yapılmaması için bir öneride bulunur: “Şu halde “sosyalizm” kelimesi kullanılacaksa, bundan ne kastedildiği “iki kere iki dört ederrlli’ açıklığı ile ortaya konup böyle bir pasaport haline gelmesi önlenmelidir. Kanaatimce “İslam Toplumculuğu” terimini kullanmak materyalist sızmalardan kurtulmak için daha yararlı olur.”

Hareket yayınları kendisine özgü sosyalizm konusundaki görüşlerinde ısrarcı olduğunu 1974’te Suriyeli Mustafa Sibai’nin İslam Sosyalizmi kitabını yayınlayarak gösterir. İnsanların sosyalizm hakkındaki olumsuz tavırlarını analiz eden Topçu bunun temel nedeninin sosyalizmin, komünizm ile karıştırılmasından ileri geldiğini savunur. 19. yy.da yaşanan sosyalist mücadeleleri, “tarihin müstesna anlarında yaşanan ahlaki isyanlardan” addeder: **“İşin çok dikkate değer tarafı şu ki, sermaye sahibi zenginler, kendi servet iştihaları hesabına davranırlarken; sosyalistler, fakirlerle mazlumların ve çalışanların hakkını kurtarmak için mücadele ile tehlikeye atılıyorlar. Bu farkı görmeyen gözler, kapitalist ile sosyalisti aynı adalet terazisine koyarak muhakeme etmek şaşkınlığı içinde hala bocalıyorlar. Yakın istikbale**

dönerek söylüyorum: Zenginlerin müthiş servetleri ellerindeki yenilmez kuvvettir; şüphesiz, servetleri kendileriyle beraberdir, fakirlere gelince, Allah onlarla beraberdir."

Dini değerlerin ve sembollerin maddi çıkarlar için istismar edilmesini sert bir dille eleştiren Topçu'nun muhafazakârlık eleştirisi de sarsıcıdır. Bu çevrelerin sosyalizm karşıtı tutumlarının şaşırtıcı olmadığını dile getiren Topçu'nun düşünce dünyasına ahlakçı bir dil hakimdir. Bu düşüncelerini **"Sosyalizme Karşı Koyan Kuvvetler" adlı yazısında dile getiren Topçu da diğer Müslüman sosyalistler gibi fıkıh kuralları yerine ilkeleri önceleyerek din istismarını sert bir dille eleştirir: "Bugün Müslümanlık iddialarıyla isimlerini hacı lakaplarıyla süsleyen zenginler, Müslüman tüccar ve sermaye sahipleri de kendilerine gizli açık menfaat sunan masonlara el uzatıyor, el açıyorlar. Hoca mevlithan zenginden para alıyor; her biri bir başka rezil hüviyet taşıyan dolandırıcı şeyhler ve mürşitler zenginler tarafından besleniyor. Devletten cemaatin hakkı olan vergisini kaçıran sözde Müslüman tüccarlar, Kur'an kursları vesair isimler altında İslam'ın ruhunu kapkara b ir perde ile örten cehaleti beslemede seferberlik ilan etmiş durumda bulunuyorlar. İslam'ı İsagocya* mantığıyla Orta Çağ karanlığında boğan bu insanların sosyalizmden ürpermeleri kadar, tabii bir şey olmaz."**

Sosyal adalet adına ihtilalci tavrın komünistlerden kaynaklandığını, sosyalizmin ise bir adalet davası olduğunu savunan Topçu, komünizmin bu tutumundan dolayı insanların sosyalizm hakkında da yanlış ve olumsuz bir algıya sahip olduğunu dile getirir. Buna temel neden olarak toplumun tüm sosyal bilgisini, ucu küresel Yahudi sermayesine çıkan medyadan alması olarak görür. Böylece sosyalizm hakkında sathi bir bilgi sahibi olan kitlelerin, kavramın yabancı olmasına takıldıklarını kaydeder: **"Düşünmüyorlar ki, kelime bir kıyafettir, elbisedir; onu biz giydiririz. Allah'ın olan, ruh ve davadır. Ruhu görmediklerinden, bir zavallı elbiseyi**

kurşunluyorlar... Görülüyor ki, sosyalizme karşı düşmanlığın sebepleri, bir kısmı içten ve şuurlu, bir kısmı ise gafletten doğma olarak, çok ve çeşitlidir. Bütün bu vehimleri ortadan kaldıracak kuvvet, hak davacılarının bu mücadelede yaşatacakları sabırla iman ve hiç ölmeyen iradedir. Gayemize bir gün mutlaka ulaşacağımıza inanıyoruz. Kulların hakkını Allah emriyle gerçekleştirmek için kulların karşısında boynu bükük duranlar, Allah'ın huzuruna tertemiz ve açık alınla çıkacaklardır."

Topçu, ABD'ye ait 6. Filo'nun İstanbul'a gelişini protesto eden solculara karşı kışkırtmalarla sağcı gençlerin saldırması sonrası yaşanan ve tarihe "Kanlı Pazar" olarak geçen olaylarla ilgili sağ çevrelere göre oldukça farklı değerlendirmelerde bulunmuştur. Konuyla ilgili Hareket dergisinde, **"Kin İle Din Birleşemez"** başlık bir yazı yazan Topçu, Birinci Dünya Savaşı sonrası İngilizlerin İstanbul'u işgal edişini hatırlatarak Amerikan donamasının da İngilizlerle birlikte işgale katıldığına işaret eder**. 6. Filo'nun İstanbul'a gelişini 50 yıl önceki işgal dönemine benzeten Topçu, gazetesinde yazdığı yazılarla açıkça "cihat" çağrısı yaparak sağcı gençleri solcularla karşı kışkırtan Şevket Eygi gibi sağ çevreleri sert bir dille eleştirir.** Topçu, ABD'nin çıkarları için Türk çocuklarının birbirlerine boğazlatıldığını ifade eder: **"Hadisenin sebebi aşikâr: Amerika komünizme düşmandır; komünizm de Müslümanlığa düşman olduğu için Amerika'yı desteklemek her Müslüman'ın üzerine vaciptir; bu belki de bir cihattır. Desteklemek için ne lazımsa yapılır. Gayeye varmak için adam öldürmek caiz olur, hele adam komünist ise... Acaba asıl cihat insan öldürmek midir? Evvela nefislerini öldürsünler. İslam dinini kendi nefisleri ile hırsları için böyle şuursuzca alet yaparak, Amerikan donanmasına yaranırcasına savaşmak cihat ise, İslamiyet gelmeden önce insanlar en şiddetli en barbar savaşları yapıyorlardı. Öyle olsaydı İslam'ın gelmesine ne hacet vardı. Allah'ın emirlerine itaat ettirmek için cihat yapılmış. Nerede ve hangi devirde yumruk ve balta ile kalpler kazanılmıştır?"**

(Ertuğrul CESUR, İslam - Sosyalizm Sentezleri, (Tarihsel Bir Tasvir), Ankara-2016)

Cemil Meriç: Müslüman Sosyalistlerin Dilemması

Türkiye'de İslam sosyalizmi tartışmalarına en büyük katkısı olanlardan biri de bizim de sıklıkla görüşlerine başvurduğumuz Cemil Meriç'tir. Batı düşüncesine olan derin tecessüsü ile dikkat çeken Meriç'in erken yaşta gözlerini kaybetmesi sadece kendisi için değil, Türk tefekkür hayatının büyük talihsizliği olmuştur. 1946'da İstanbul Üniversitesi Fransız Dili bölümünde okutman olarak göreve başlayan Meriç, 1974'te emekli oluncaya kadar bu görevi sürdürür. Bir sosyalist olmasına rağmen hayattayken sosyalistler tarafından görmezlikten gelinen Meriç sağ çevrelerde hürmet görür. Ancak bu hürmet hiçbir zaman onun fikirlerinin bir yankı bulması anlamına gelmemiştir. Sağ ile ilişkisinin, kendisi tarafından tercih edilen bir durum olmadığını, sol çevrelerin kadir bilmez tavrının kendisini bu duruma düşürdüğünü dile getirir: **"Benim trajedim şu birkaç satırda: Sevebileceklerim dilsiz. Dilimi konuşanlarla lakırdım yok. Yani dilimle, zevklerimle, heyecanlarımla yarımla Büyük Doğu kadrosundanım. Düşüncelerimle, inançlarımla Yön'e yakınım. Bu bir kopuş, bir parçalanış. "**

Tanzimat'tan beri devam eden resmi Batıcı politikaların çarpıklığına ve tutarsızlığına dikkat çeken Meriç kalkınmanın tek yolunun tanım gereği sosyalizm olduğunu ifade eder. Ancak Merkiç'in sosyalizm anlayışı da daha çok korporatisttir: "Türkiye sanayileşmemiş bir ülkedir. Kapitalist olmasına ne imkân var ne de Avrupa izin verir. Tek kurtuluş yolu devlet sosyalizmidir. Bu sosyalizm nasıl kurulacak? Kinle mi? Sosyalizm fedakârlık ister. İnsan belki kendi çocuklarının bile göremeyeceği bir istikbal için fedakârlık yapmaz. Onu harekete geçirecek bir kuvvete ihtiyaç var. Bu kuvvet ne olacaktır?

Sosyalizmin tek tip (Marksizm'den ibaret) anlaşılmaması gerektiğini ifade eden Meriç, Müslümanların kendileri açısından "nasıl bir sosyalizm?" sorusunu sorarak cevap aramaları gerektiğini kaydeder. Diyalektik düşüncenin bizzat Marksizm'in

kendisine de tevcih edilmesi gerektiğini vurgulayan Meriç de Garaudy ve Tahir gibi Sosyalizmin Türkiye'de kendisini İslam ile ifade etmek zorunda olduğunu dile getirir: **"Sosyalizm Türkiye'de yaşamak için İslamî bir veçheye bürünmek zorundadır. Mülkiyet konusunda Saint-Simon gibi düşünüyorum. Mülkiyet daima tahdit edilmelidir. Topluma faydalı olduğu sürece yararlıdır. Yani herkes kendi zevki için tüketim yapamaz. Mülkiyet toplumundur. Onda, bizden önce gelenlerin de, bizden sonra geleceklerin de hakkı vardır. İslamiyet de sosyalizm gibi düşüncede bir devrimdir."**

Çağa hitap eden bir düşünüş biçimi geliştirmek için Batıyı tanımanın önemine işaret eden Meriç bunun, kendini tanımak için de bir zorunluluk olduğunu kaydeder. "Hakikatte hiçbir düşünce düşman değildir, her düşünce kanımıza karıştırılmak, millileştirilmek şartıyla doğrudur" diyerek Sosyalizmin bir 19. yy. ideolojisi olduğunu ve onu Kur'an'da aramanın mantıksız olacağını dile getirir: "Kur'an'da bir iktisat sistemi yoktur, fakat sosyal adalete yönelen bir ahlak vardır. Bu ahlak bir sosyalist için pekâlâ faydalı olabilir. Dinin değerleri tabiatüstü değerlerdir, ancak Kur'an'ın bu adalet kısmı üzerinde ısrar ederek kitleler harekete geçirilebilir."

(Ertuğrul CESUR, İslam - Sosyalizm Sentezleri, (Tarihsel Bir Tasvir), Ankara-2016)

Kemal Tahir: Osmanlı ve ATÜT Tartışmaları

Eğer bir Anadolu Sosyalizminden söz edilecek ise en başta zikredilmesi gereken isimlerden biri de hiç şüphesiz Kemal Tahir'dir. Daha çok romancılığı ile tanınan Kemal Tahir, Doğu ve Batı kültür ve tarihi hakkında da son derece detaylı değerlendirmeler yapabilmiştir. Bunu yaparken de afakî yorumlara değil, tarihsel gerçeklikte dayanmaktadır. Tahir, tüm yerellik savunusuna rağmen karşımıza ne bildik bir "muhafazakâr-dindar" olarak çıkar, ne de tüm o Batı kültürüne olan derin

tecessüsüne rağmen bir Batıcı-Marksist olarak. Hayattayken etrafnda kendilerine "Tahiriler' diyen bir çevre oluşacak kadar güçlü entelektüel etkiye sahiptir. Batı karşısındaki geri kalmışlık Kemal Tahir'de entelektüel soğukkanlılığını yitirmesine neden olmamıştır. Sorunları özgüvenle tartışır:

"Öyleyse ne yapmalıyız? Yasalarımızı Batıdan aktarmayacağız biir.. Tutalım ceza kanununu Batıdan alsak, belki ceza geleneklerimize ters düşürür bizi, ama medeni kanunu Batıdan aldık mı, bizi varımıza, yoğumuza, bilgimize, kültürümüze ters düşürür. Sonunda kusar toplum bunu... Halka dayalı yönetim biçimi benimseyeceğiz ama Batının sınıflar arası denge sağlamak için geliştirilmiş demokrasi yapısını aldık mı, sindiremeyiz bunu içimize, yıllar yılı akıntıya kürek çekmiş oluruz. Bir aşağılık duygusu basar bizi boşu boşuna. "Demokrasiyi öğrenemedik" demeye kalkarız."

II. Mahmut reformlarından Kemalizm'e, Türkiye'nin resmi Batılılaşma politikalarını mahkûm eden Tahir hazırcılığı, kolaycılığı eleştirerek, **"Doktrin hiçbir çağda, hiçbir yerde bütün toplumlar için hazır değildir. Her toplum kendi tarihsel oluşumu ve yaşayışı içinde kendi doktrinini bulup ondan yararlanmak zorundadır "** der. Bunun, Batıya bigâne kalmak anlamına gelmediğini ifade eden Tahir, Batı'dan alınacak öğelerde, bunların Batı'da hangi tarihsel-toplumsal koşulda ortaya çıktığına dikkat edilmesi gerektiğini vurgular. Buna göre Türkiye'nin iktisadi, siyasi ve sosyal yapısının da Batılı bir devlet gibi görülemeyeceğini dile getirir:

"Türkiye'de kapitalizmden söz etmek aldanmacadan, aldatmacadan başka bir şey değildir. Çünkü Türkiye'de görülen ve Batı kapitalizminin varlığını belirttiği yüzde yüz olan bazı kuruluşlar, kurumlar, ekonomik-sosyal davranışlar aslında bizim yerli kapitalistlerimizden değil, Batı kapitalizminden gelmektedir. Onun serpintisidir. Temel birikimden gelmediği için köksüzdür. Sistem olarak memleketi kavramak gücünden yoksun olduğu kadar bir ser çiçeği gibi sadece kendi gelişmemsini kendi başına ve olağan olarak başarmak gücünden de yoksundur. Komprador hiçbir şart

altında artık Batıdakine benzer kapitalist olmaz. Çünkü yaşadığı şartlar 18. yy. şartları olmadığı gibi arkasında kapitalizmi yaratan tarihsel (feodal) şartlar da yoktur."

Batı ile Doğu (Osmanlı) düzenleri arsında adeta bir doku uyuşmazlığı olduğuna dikkat çeken Kemal Tahir, bu nedenle Osmanlı'nın kapitalistleşme çabasının her zaman çarpık bir hal aldığına vurgular. Onun bu özgünlük arayışı doğal olarak Türkiye'yi Marksist şablona uydurmak isteyen solcular tarafından görmezden gelinmesine neden olmuştur. Marksist sol çevrelerin mukallitliğini sert ve alaycı bir dille eleştiren Tahir ise Marks'ın ATÜT ile ilgili fikirlerinin ve yazılarının, Marksizm'in Batı şemasına uymadığı için anlamak istemediklerini ve görmezden geldiklerini kaydeder:

"Ben komünistlikten 16 yıl ceza giydiğim zaman bile Marksizm'i doğru dürüst bilmiyordum. Ne öğrendimse mahpus damında ve çıktıktan sonra öğrenmişindir. Bizim o zamana kadarki komünistliğimiz bildiğin Nazım Hikmet komünistliği **canım.. Trum, trum, trum tram tiki tak; Makinalaşmak istiyorum...** Bunu belledin mi oldun gitti komünist. **Fevzi Çakmak'ın o zamanki hâkimleri bu komünistliğe idam bile yazarlar. "**

(Ertuğrul CESUR, İslam - Sosyalizm Sentezleri, (Tarihsel Bir Tasvir), Ankara-2016)

Ali Şeriati Ve İslam Sosyalizmi

Monarşi, Molla ve Marks Arasında Şeriati

Ulemanın siyaset dışı kalmasını savunan en yüksek dini otoritelerden ve Şah ile de ilişkisi iyi olan Ayetullah Burucerdi 1961 yılında hayatını kaybetmiştir. Bir yıl sonra da, Ayetullah Kaşani yaşamını yitirir. Din adamları cephesindeki bu gelişme ulemanın siyasete girmesini savunan diğer ruhaniler için bir fırsat olur. **Şah'ın 1962'de Ak Devrim adıyla uygulamaya geçirdiği Batıcı-liberal reformları da adeta buna davetiye**

çıkarır. Zira reformlar, dini hayatın yanı sıra Bazâr adı verilen ve İran'ın siyasal, toplumsal yaşamında büyük önem taşıyan geleneksel küçük ve orta sınıf esnafin çıkarlarına, geniş topraklara sahip üst düzey din adamlarının ve dini vakıfların topraklarına da dokunmaktadır. Buna tepki olarak Ayetullah Humeyni (1902-1989) önderliğinde bir ayaklanma patlak verir. Gelişmeler karşısında yıllardır bastırılan sol ve Özgürlük Hareketi gibi diğer ulema-dışı siyasi hareketler de rejime karşı biriken öfkeleri ve bir inisiyatif koyma umuduyla sürece eklemlenirler. Artık muhalefetteki manzara, 1950'lerdeki denklemin baş aşağı dönmesi gibi bir durum arz etmektedir.

Tam bu sıralarda; 1964'te Fransa'da doktorasını tamamlayarak ülkesine dönen Şeriati din adamları öncülüğünde bir devrime hiçbir zaman inanmamıştır. Oysa eski arkadaşlarının çoğu aktif bir şekilde mollaları desteklerler. Batı tarihini bilen bir aydın olarak Şeriati, mollaların inisiyatifindeki bir devrimin nelere yol açacağının farkındadır. Bu nedenle içine düştüğü kargaşa ortamında akıntıya teslim olmak yerine kendi fikriyatını anlatmaya çalışır. Fransa'da derinden etkilendiği ünlü şarkiyatçı Louis Massignon'dan (1883-1962) aldığı Islamic Science derslerinden esinlenerek fikirlerini İslam Bilim (İslam Şinâsi -adıyla verdiği konferanslarla kitlelere aktarmaya çalışan Şeriati, İslam'ı "klasik ilimler" yerine sosyal bilimlerle okumaktadır. Bir İslam aydınlanmasına inanan Şeriati bunun için bir kültürel sıçramanın öncelenmesi gerektiğini düşünmekte, bu yapılmadan siyasi ya da hukuki değişikliklerin boşuna olduğuna, beklenen sonucu sağlamayacağına inanmaktadır. Hatta ona göre bu aydınlanma olmadan gerçekleşen bir devrim felaketten başka bir şey getirmeyecektir. Bu düşünceleri nedeniyle silahlı mücadeleyi savunanlar tarafından pasifistlikle suçlanırken ilk başlarda yakınlık gösteren bazı mollalar da kısa süre sonra kendisine düşman olur.

1965'te Meşhed Üniversitesi'nde başladığı akademik görevinin yanı sıra 1967'den itibaren konferanslar verdiği Hüseyniye İrşad yılları Şeriati'nin en verimli dönemidir.

Şah-molla kavgası dışında kalmaya çalışan Şeriati'nın konferanslarını binlerce üniversiteli takip eder. Fakat onun bu "tarafsız" tavrından iki taraf da memnun değildir. 1969 ve sonrası birçok kez gözaltına alınan ve istihbarat örgütü tarafndan sorgulanan Şeriati'den, **"mevcut siyasi durum ile ilgili görüşlerini yazması"** istenir. Diğer tarafta da mollalar Şeriati hakkında mason, gizli Sünni, Vahhabi vb. dedikodular çıkarıp, kitapları ile ilgili "okunması haram" fetvaları verirler. Şeriati karşıtı kampanyanın önemli isimlerinden biri, 1953 darbesinde aktif yer almış Ayetullah Behbehani'dir.

Şeriati yazılarında şahsına yönelik iftira kampanyaları yürütenlerle ilgili "Behbehani örgütü" diye söz eder. Özellikle önce üniversitede verdiği derslerden, ardından da Hüseyniye İrşad'daki konferanslardan oluşan İslam Bilim kitabı nedeniyle adeta linç kampanyası başlatılır. Din adamlarının husumeti 1977'de ölümüne kadar devam edecektir.

Şeriati ve Sosyalizm

Ne İdealizm Ne Materyalizm: Praksis

Şeriati düşüncelerinde Batılı entelektüellerin fikirlerine sıklıkla başvurur ancak bunu kendi fikir dünyasında içselleştirerek yapar. Bu çerçevede Marksist düşünceden de pek çok kavrama başvurmuştur. Bunlardan biri de Praksis kavramıdır.

Nedir Praksis?

Şeriati zihin ile çevre, mana ile madde ve üretici insan ile üretilmiş eser arasındaki ilişkide idealizmin zihne, manaya ve üreten insana bunları oluşturan esas olarak baktığını; materyalizmin ise dış etkenlerin yani üretilmiş eserin esas oluşuna dayandığım, bunları üretici insanın oluşturucusu olarak gördüğünü kaydeder. Oysa her ikisi de duyumsanabilen gerçek hareketin farkında değillerdir ve maddeyi veya insan gerçeğini soyut ve zihinsel kavramlar şeklinde

çözümlemektedirler. Bu ikisinin karşısında ise böyle bir ikiliğe ye vermeyen Praksis vardır. Praksiste asli etken ve cevher, insani edim anlamında "eylemin" kendisidir. Bu, en açık biçimde Batı sanayi toplumunda kendisini göstermiştir. Kol gücünden başka bir şeyi olmayan işçi, tezgâhının başına geçer ve vidayı bilek gücüyle çevirip sıkarsa malın kesinlikle üretileceğini bilir. İşinin başındayken "kendi edimi" aracılığıyla "cebrî olarak" hareketin oluşacağının bilincindedir. Kendi bilek gücüne dayanmakla "güç" ve "bağımsızlık" duygusuna sahiptir.

Oysa Orta Çağ'da çiftçi öyle miydi? Çiftçinin üretim aracı, işinin 1/10'luk bir bölümünde etkili olan, tohum saçan, toprağı süren ve su veren elidir. Geriye kalan 9/10 ise, hava, toprak, mevsim, doğal afetler gibi dış etkenlere bağlıdır. Dolayısıyla, çiftçinin yaptığı işte payı 1/10'dur. Proletarya ise işine yüzde yüz hâkim vaziyettedir. Yaptığı iş beklenen maddi sonucu vermediği zaman bir aksaklık olduğunu bilir ve aksaklığı giderme gücünü kendisinde bulur. Kendi iradesi üzerinde kesin bir yetkiye kavuşur. İnsani edimin esas oluşu bundandır. Bundan sonra yapılacak olan şey tanrıyı tartışmak (teoloji) değil, insanı tartışmak olacaktır. Ancak bu insan da dağda tek başına yaşayan "soyut insan" değil, toplum içerisinde yaşayan gerçek insandır (sosyoloji). İslam Bilim'in "medrese ilimlerinden" (skolastik) farkı budur.

Böylece "hakikat arayışı" da yeni bir mahiyet kazanır ve Orta Çağ'daki "hikmetinden sual olunmaz" dogmalara teslimiyet yerine sebep-sonuç ilişkisine (analitik) dönüşür. Artık her şey daha "normal" (beşeri) niteliklidir. Şeriati'ye göre Kur'an'ın dünya görüşü de insanları putlara inanan kâfirler ve Allah'a inanan müminler şeklinde değil, toplumdaki sınıfsal bölünmüşlükte hangi tarafta durduklarına göre ayırır. Zira putlar toplumsal gerçeklikten bağımsız olmayıp sınıflı toplum düzeninin izahıdırlar. Tevhidin sosyolojik tarifi de burada kendisini gösterir: **"İslam sürekli olarak "Hüküm ancak Allah'ındır'. "Din tümüyle Allah'ındık' ve "Mal Allah'ındır'** diye yinelemekle,

İbrahimi tevhidin baltasını, halka egemen olan sınıf şirkine ve üçlemeye, yani siyasi istibdada, iktisadi istismara ve dinî eşekleştirmeye indirmeye çalışmaktadır."

Böylece her tülü sulta öncelikle gerçek sahibi olan Allah'a irca edilmekte, böylesi güçlere sahip olduğu iddiasında bulunanların ulûhiyet iddia ettikleri anlamına geldiği ifade edilmiş olmaktadır. Ardından Allah kendisini toplumla özdeşleştirerek tanrıdan gelen otoritenin gerçek hayatta nasıl tecelli edeceğini göstermektedir. Kur'an'da, **"...halkın Rabbine, halkın Melîkine, halkın İlahına..."** denirken Allah kendisini bir şahısla, bir din adamları sınıfıyla ya da belli bir soyla değil, tüm toplumla özdeşleştirmiş olmaktadır. Halkın Rabbi ifadesiyle efendiler (egemenler, aristokratlar vb.) sınıf, halkın Meliki ifadesiyle sermaye sınıf ve halkın İlahı ifadesiyle de din adamları sınıfı olumsuzlanmaktadır. Görüldüğü gibi Allah bu ayrışmada hep bir çatışmanın (diyalektik) taraf olarak gündeme gelmektedir. Şeraiti, Muaviye'nin kendisini Allah ile özdeşleştirerek, "Mal Allah'ın, ben de Allah'ın Halifesiyim (Zillu'llahfi'l-arz: Allah'ın yeryüzündeki gölgesi): o halde, Allah'ın yeryüzündeki halifesi olarak mal Allah adına benimdir,' demeye getirdiğini, bunun farkında olan Ebu Zer'in ise, Mu'aviye ile tartışarak, insanların kazanımlarını Emeviler için gasp etmekle suçladığını belirtmektedir.

Sonuç itibariyle Müslüman için Allah'a iman toplumsal hayatta hangi tarafta durduğunun izharı olmaktadır. Şirk, sınıflı topum ve sömürüyü ifade ederken tevhit sınıfsızlığı ya da sınıflı toplumda sömürü karşıtlığını ifade etmiş olmaktadır. Kur'an'daki Hak-Batıl çelişkisini bir çeşit sınıfsal ayrım olarak gören ve tarihi

Marksist tarih felsefesine benzer bir diyalektik süreç şeklinde okuyan Şeriati'ye göre tarih boyu süregelen bu sınıfsal savaş; elit sınıflarla ezilen halk arasında sürekli ve uzlaşmaz bir sömüren-sömürülen, müstekbir-mustazaf çatışmasından ibarettir. Kur'an'daki Habil-Kabil kıssasını bu sınıf çelişkisi temelinde bir tarih felsefesi olarak yorumlamaktadır. Şeriati'ye göre İslam Peygamberinin mücadelesi sınıfsız bir topum

kurma mücadelesidir: **"Tevhidin sosyolojisi sosyal eşitliği gerçekleştiren bir düzen olmasıdır. Şirk ise, daima sosyal tefrikayı ve sınıf çatışmasını izah eden bir din hüviyetindedir. Bu, daima, sınıfların diğer sınıflara; ırkların diğer ırklara; milletlerin diğer milletlere üstünlüğünün izahı olmuştur. Toplumun bazı sınıflarının aşağılanmasının, mahkûm edilmesinin ve diğer sınıfların ise faydalanmacılığının, zati ve ırksal efendiliğinin, yüceliğinin açıklamasını üstlenmiştir. "**

İnkılâpçı ve Sosyal Adaletçi: Ebû Zer

Şeriati için sahabe içinde Hz. Ebû Zer'in özel bir önemi vardır. Daha öğretmen okulunda 18 yaşında bir öğrenci iken Mısırlı Cevdet es-Sahhar'ın (1913-1974) Hz. Ebû Zer hakkındaki kitabını İnkılâpçı ve Sosyal Adaletçi Ebû Zer Gıfari adıyla Farsçaya çevirir. Şeriati'ye göre İslam mektebinin yetiştirdiği en önemli şahsiyetlerden biri olan Ebû Zer, onun için hayatı boyunca örnek bir şahsiyet olmuş, dünya görüşünün şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Şeriati sosyalizmin şiarı olan, **"herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacı kadar"** ilkesinin 1400 yıl önce Ebû Zer'in mücadelesinde görülebileceğini ifade ederek onun bir "sosyal adaletçi" olduğunu dile getirir. Ona göre günümüz İslam toplumları için Ebû Zer yüzlerce Molla Sadra'dan, ve İbn Sina'dan daha önemli ve daha hayati bir örnek şahsiyettir. Ebû Zer hayatını mal stoklayan ve "İslami zekât" vermekle sınıfsal sömürüye şer'î kılıf uyduran Emevi iktidarına karşı mücadeleyle geçirmiştir. Kur'an'ın "kenz" (sermaye) ayetini* okuyarak meselenin belirlenmiş zekât miktarı vermek olmadığını, asıl meselenin sermayedarlık meselesi olduğunu; ayette servetin neden belirli ellerde yığılarak halk için harcanmadığının sorgulandığını haykırmıştır. **Şeriati'ye göre, Ebû Zer'in önemi Batı için Spartaküs'ün önemi gibidir.** Kendisi de bir köle olan kölelerin özgürlük hareketinin önderi Spartaküs, M.Ö. 70'li yıllarda Roma'ya karşı verilen savaşta hayatını kaybetmiştir. İsyan bastırılır ancak Spartaküs adı, köleci egemenler için korkulan bir simge olarak kalır. Köleci toplumun tarihçileri bile onun adından

saygıyla bahsetmek zorunda kalırlar. Kölelerin sömürülmesine dayanan düzen ise hızla değişime başlar. Zira kölelik kurumu artık yeterince ekonomik değildir ve yeni sömürü yolları aramak zorunda kalırlar. Köleler sömürüye karsı insanlık onuru mücadelesi vermişler ve bunun sonuçlarını da almaya başlamışlardır. Bu, insanlığın tarihteki gerçek kazanımlarındandır.

Kist ve Adalet

Şeriati, İslam'ın sosyal adalet anlayışını açıklarken,"Kur'ani bir kavram olan kısım hukuksal anlamdaki adalet kavramından farkını ortaya koyar. Adalet, bir toplumun birey ve grupları arasındaki bireysel ve grupsal tanınmışlığı bulunan hukuk temelinde sosyal ilişkilerin yasal biçiminden ibarettir. Kıst ise, herkesin veya her grubun, toplumda üstlendiği rol karşılığında maddi-manevi ürünler ve sosyal imkânlar toplamından aldığı gerçek paydır. Adalet, yasal ve formel kaidelerin yerine getirilmesidir. Örneğin, bir işçiyle bir günlüğüne 10 TL'ye anlaşılmış ve günün sonunda kararlaştırılan ücret ödenmişse, adalet gerçekleştirilmiş demektir. Bu kararlaştırılan ücretten kesinti yapılması haksızlıktır (hukuka aykırıdır). Eğer mahkemeye gidilir ve ödenmeyen ücret alınırsa adalet sağlanmış olur. İşçi de iş saatinden çalarsa aynı şekilde işverene haksızlık etmiş olur ve onun da mahkemeye başvurma hakkı doğar. Bu, yasal (fıkhi) durumdur. Burada yasalar doğru düzgün işletiliyorsa, hâkimlerimiz dürüstçe işlerini yapıyorlarsa, kimse kimseye zulmedemez ve adalet korunur. Ancak, kıst açısından durum farklıdır. Evet; 8 saatlik çalışmanın karşılığı olarak kararlaştırılan ücret ödenmiş ve ülkedeki resmî düzenlemeye göre de bu kadar saatlik çalışmanın karşılığı verilmiş olabilir. Ancak, onun hakkı (kist) gerçekte bu mudur? İşin resmî fiyatı 10 TL'dir; ancak, değeri (belki) 20 TL'dir. İşçi böyle bir durum için mahkemeye gidip itirazda bulunamaz. Peki, ne olacak işçinin ödenmeyen 10 TL'sine. İşte bunu soran kıst'tır: "Adalet sessiz ve mutlu olduğunda kıstın itiraz

ettiğini ve öfkeli olduğunu görüyoruz. (...) Kıstın yargı ve adalet sistemiyle bağı yoktur; mülkiyet düzeni ve ekonomik alt yapıya aittir. Ürettiğinden fazla kar sağlayan kişi, bu fazla miktarı başkasının payından almış demektir, Russel'in ifadesiyle, "Sayin lord! Bu kadar serveti ve varlığı elde etmek için doğma sıkıntısından başka ne zahmet çektiniz?" ...Adalete sahip olabilmek için yargıda reform yapmak gerekir; kişi içinse, ekonomik alt yapıyı değiştirmelidir. Kıst ancak mülkiyet düzeninde sosyal bir devrimle mümkündür."

Görüldüğü gibi, mesele sadece fkhi bir formalitenin yerine getirilmesinden ibaret değil, ideolojiktir. Şeriati, Hz. Ali'nin Sıffn'de kendisine karşı savaşan Mu'aviye taraftarlarını "kâsıdîn" olarak adlandırdığını, bunun sosyal, siyasal ve ekonomik bir nitelendirme olduğunu ifade etmektedir. Kâsıdîn, "adalet karşıtları" anlamındadır, Kur'an'da* ise Müslümanların aslî sorumluluğu, adaleti (kıst) ayakta tutmak olarak belirlenmiştir.

Şeriati Sosyalist mi?

Ölümünden sonra hakkında yaşanan tartışmalardan biri Şeriati'nin sosyalizme bakışıdır. Onun kendisini bir "sosyalist" olarak nitelediği konusunda bir şüphe yoktur. Aslında daha hayattayken dini çevrelerce "İslam dışı", Marksist çevrelerce de "sosyalizme karşı" olmakla suçlanan Şeriati bunlara şöyle cevap vermektedir: **"Benim şahsıma değil, düşüncelerime karşı olan bir entelektüel akli delil ile genelge şeklinde tekrarlanan eleştiriler zincirinin her tarafta tekrarlandığını, iki çelişik kutup tarafından ve birlikte özel bir zaman kesitinde başlatıldığını ve hele bunların hangi tipler ve karakterlere mensup olduklarını tespit ettiğinde bu gürültülerin nereden kaynaklandığını anlar. Çarşı pazarlarda benim Şii olmadığım, üniversitelerdeyse sosyalist olmadım yaygarasının koparıldığını duyduğunda, buna karşılık 18 yaşında yayınladığım "Allahperest Sosyalist" adlı eserimle karşılaştığında bu mırıldanmaların hangi gırtlaklardan ve niçin çıkarıldığını anlar."**

Bununla birlikte Şeriati muhafazakâr dindarlığa olduğu kadar İslam dünyasında Marksist düşünceye en ciddi eleştirileri yönelten aydınlardan biridir. Şeriati de kimi Marksologlar gibi Marks'ın, eserlerindeki düşünsel evrimine göre üç ayrı Marks ve üç ayrı Marksizm tanımlaması yapar; Genç Marks, olgun Marks ve yaşlı Marks. Genç Marks, Hegel'in çömezi materyalist bir filozoftur. Şeriati'ye göre, Avrupalı Marksistler tarafından Marks'ın (1818-1883) bu boyutu gereğinden fazla vurgulanarak büyütülmüştür. Kilise'nin geriiciliğine karşı aşın tepkisel davranan bu kimseler, tüm din biçimlerini inkâr etmeye ve aşağılamaya gitmişlerdir. İkinci Marks, bir toplumbilimci olarak, sınıfsal çelişkileri, yönetici sermaye sınıfı ile sömürülen işçi sınıfı arasındaki çelişkiyi teşhir eden olgun Marks'tır. Tarihsel determinizmin - ekonomik determinizm değil- kanunlarına nasıl işlediğini ve her ülkenin ekonomik alt yapışı ile bunun üstünde yer alan, özelde ideoloji ile politik kurumlar gibi, üst yapılar arasındaki etkileşimi çözümleyen Marks. Üçüncü Marks ise devrimci bir parti kurarak politik zorunluluklar nedeniyle kendi sosyal metodolojisiyle örtüşmeyen öngörülerde bulunan, pragmatizme kayan yaşlı bir politikacıdır. Şeriati'ye göre üçüncü Marksizm, bilimsel Marksizm'in değerini de düşürerek adını kötüye çıkarmıştır. Ona göre, Engels temel konularda tahrifatlar yapmış; işçi sınıfı, gelişime bağlı olarak kurumsallaşarak bürokratikleşmiştir.

Daha hayattayken hakkında en yoğun şekilde karalama kampanyaları yürütülen Ali Şeriati ile ilgili tartışmaların günümüzde de gerek İran'da ve gerekse İslam dünyasında devam ettiği görülmektedir. Türkiye'de yayın evlerinin yoğun tercüme faaliyetleriyle özellikle 1980 ve 1990 kuşağı İslamcılarının çokça okuduğu Şeriati'nin düşünce ünyasının, tercümelerle tanıdığımız diğer yazarlarla kıyaslanamayacak kadar ileri ve üst düzey olduğunu, Soğuk Savaş sonrası **"yeni dünya düzeni"** şartlarında onun eserlerine gösterilen ilgiden görüyoruz. Kanaatimizce bunun önemli bir nedeni onun Batı düşüncesine olan derin tecessüsüdür. Çağdaş Batı düşüncesi karşısında, muhafazakâr-selefi akımların

"beşeri ideolojiler" şeklindeki kolaycılığı ve sofun tanımak yerine Batı'yı yeni bir "taklit mercii" olarak görmesi karşısında Şeriati Batı düşüncesine yönelik sağlıklı bir tavır geliştirmeyi başarmıştır. **Kitabında Şeriati'ye uzunca bir bölüm ayıran Cemil Meriç onun bu özelliğini şöyle ifade eder: "Ali Şeriati'de bulduğumuz engin tecessüse çağdaş İslam mütefekkirlerinden hiç hiçbirinde rastlamadık. Engin bir tecessüs, geniş bir irfan, Doğu ve Batı'yı kucaklayan bir terkip kabiliyeti ve hepsinin üstünde eşsiz bir mücadele azmi..."** [Cemil Meriç, Kırk Ambar, C. 2, İletişim Yay., 2009, s. 205.]

(Ertuğrul CESUR, İslam - Sosyalizm Sentezleri, (Tarihsel Bir Tasvir), Ankara-2016)

İslam ve Sosyalizm

Bir buçuk asır kadar önce Avrupa'da ortaya çıkan ve önce Türkiye, ardından diğer İslam coğrafyasında önemli bir etki yaratan **sosyalizm, antiemperyalist-bağımsızlıkçı bazı Müslüman aydın ve siyasetçiler tarafından benimsendi.**

Bununla da amaç yeni bir Batıcılık değil, aksine; Batı emperyalizmine karşı bir direnişti. Ancak Batı karşıtlığı elbette bu sosyalist Müslümanlardan ibaret değildi ve Mısır'dan Pakistan'a, İran'dan Türkiye'ye çok daha geniş kitleleri etkilemiş dindar - muhafazakâr yazarlar ve siyasi hareketlerde, hem de çok daha "iddialı" bir "anti Batıcılık" görüldü.

Mısır'da Müslüman Kardeşler, Pakistan'da Cemaati Islami, 79 devimiyle İran'da resmi ideoloji haline gelen Velayeti Fakihçi Şiilik ve Türkiye'de pek çok dini- siyasi hareket geçtiğimiz yüz yıl boyunca benzer söylemleri tekrarladılar.

Ancak çağa hitap eden felsefi-bilimsel temellere değil; skolâstik kategorilere dayanan muhafazakâr aklın "Batı karşıtlığı" da antiemperyalist çözümlemeler yerine "beşeri ideolojiler" şeklinde bir genellemeden ibaret

kaldı. Beşeri ideolojiler denirken de ne kast edildiği ve pratik karşılığının ne olduğu konusunda anlaşılır bir izah yapılmadı. Fakat hayatın akışı devam ediyordu ve siyaset sahasında faaliyet gösterenler demokrasi, eşitlik, kadın hakları, liberalizm vb. Batı düşüncesi ve siyasetine ait kavramları rahatça kullandılar. Oysa bu kavramların muhafazakâr akılda ne ifade ettiği hala bir muamma olarak durmaktadır.

Fikir sahasındaki bu boşluğun modernleşme sorunu karşısında savrulmaya neden olması gecikmedi. **İslami kavramlar ve değerler yozlaştırılarak kapitalist tüketim kültürünün malzemesi haline geldi. "İhlâs Holding"ten "Zemzem Tower"a, zikirmatik"ten "namaz kremi"ne, "Mekke Cola"dan "abdest makinesi"ne... modernliğin en yoz biçimi İslam adına üretilir oldu.** Patrick Haenni'nin dediği gibi "Batılı bilginin Islamileştirilmesi çabası Batılı zevklerin İslamileştirilmesiyle" sonuçlandı. İslam dünyasının geri kalmışlığının sorumlusu olarak ise özeleştiri yerine yine kaba genellemelerle Batı'yı suçlamak tercih edildi. Fakat bu suçlamada da Batı'nın askeri, siyasi ve iktisadi tahakkümünden ve buna zemin oluşturan iç nedenlerden çok özellikle **"Oryantalistlerin kötü niyetli faaliyetlerine" odaklanıldı.**

Ortaçağ'da kendi Hıristiyan kültür zemininde gerçekleştirdiği uzun bir iç hesaplaşma sonucu sosyal bilimleri üreten Batılı entelektüel evren hakkındaki skolâstik algıyı yıkarak dünyaya yepyeni bir pencereden bakar olmuştu. Böylece bilimsel gelişmelerin önü açılmış, keşifler çağına giren Avrupa iktisadi, siyasi, kültürel ve bilisel ilerlemede daha önce görülmemiş bir hıza ulaşmıştı. Bu hızlı gelişmenin doğal sonucu olarak Avrupa sınırlarını aşıp başta İslam coğrafyası olmak üzere dünyanın geri kalanını da her bakımdan egemenliği altına aldı. Artık her şeyi bilim konusu yapan Batıllar için Müslümanlar da tarihleri, kültürleri, temel kaynakları ve her şeyleriyle bilimin nesnesi durumundaydılar.

Oryantalistlerin çalışmaları Müslümanlar açısından sarsıcı oldu. Buna cevap vermeye çalışan Müslümanlar zorunlu olarak temel kaynaklara yöneldiler ve bu yolla İslam'ın

hâkim içine kapanık okumasının dışında başka okumalarının da mümkün olduğunu hatırladılar. Gelenekte kökleri olan ancak çeşitli nedenlerle başarısız olan ve unutulan tartışmaları yeniden yapmaya, bununla birlikte bir sosyal bilimler nosyonu edinmeye başladılar. Bu durumun muhafazakârlık açısından nasıl bir tedirginlik nedeni olduğunu Edward Said'in (1935-2003), Oryantalizm kitabına ilişkin gelen tepkiler göstermektedir. Kitapla ilgili Müslümanlardan gelen ve Said'in hiç beklemediği bir iddia onun bu kitapla **"Batılılara hizmet ettiği"** suçlanmasıdır. Sait bu ilginç iddiaya şöyle cevap verir: **"Onlara göre Oryantalizm tartışması ABD'nin Arap ülkelerindeki kontrolünü arttıracak emperyalist bir komplo. Bu imkansız senaryoya göre Oryantalizm eleştirmenleri antiemperyalist falan değil, düpedüz "gizli" emperyalist ajanlardır!.. Yani kıssadan hisse: Emperyalizmi tenkit etmenin en güzel yolu o konuda susmak imiş... Eh, ben artık şunu derim: Dünya çığırından çıkmış. mantık miyar kalmamış!"**

Aslında Said'e yöneltilen bu garip suçlama Batı karşısındaki korkumuzun bir ifadesidir ve bir gerçektir ki Müslümanlar olarak hoşumuza gitmese de moderniteyi yaratan Batı birkaç yüzyıldır ürettiği bilim, teknik, kültür, sanat ve uluslararası siyasetle tarihi belirlemeye devam etmekte, dünyada beklide en fazla Müslümanlar Batıya izafe kalmaktan öteye gidememektedir. **Oysa Batılı bilim adamları hiçbir korku duymadan yaklaşık yüz elli yıllık bir zamanda İslam ve Müslümanlar hakkında yaptıkları çalışmalarla muazzam bir literatür meydana getirdiler. Hadis sahasında muhteşem bir eser olan alfabetik kelime fihristi Konkordans onların emeğidir.** 1938 gibi erken bir tarihte tamamlanan 13 ciltlik (İngilizce, Fransızca, Almanca) İslam Ansiklopedisi İslam ilahiyatı ve kültürü sahasında araştırmacılar için en değerli kaynaklardandır. Arap edebiyatı tarihi hakkında Carl Brockelmann'ın (1868-1956) eseri (Geschichte Der Arabischen Litteratur-GAL) gibi bir çalışma hala Türkçede yoktur. Kur'an araştırmalarının merkezi artık İslam dünyası değil, Almanya'dır.

Kanaatimizce Müslüman sosyalist aydınları sosyalizme yönelten nedenler tam da burada aranmalarıdır. Zira bu aydınların muhalif-eleştirel tutumlarının yanı sıra bir diğer ortak özellikleri Batı düşüncesi hakkındaki derin tecessüsleridir. Onların modernleşme sorunu ve Batı (Oksident) karşısındaki tutumlarının muhafazakârlık gibi kaba, skolâstik bir reddedişin ardından maddi kültürünün "İslamize" bir tüketiciliği değil; içselleştirilmiş çağdaş düşünceye entelektüel bir "doygunluk" olduğunu görüyoruz. **Sonuç olarak Müslüman sosyalist aydınlar için sosyalizme yöneliş artık başka bir "Batıcılık" değil; bir "yitik hikmet" mesabesindedir.** Buna göre evet; sosyalizm Batılı bir ideolojidir, ancak "muhalif' bir ideolojidir! Batıyı tanımak çağın bir zorunluluğudur. Bunu Batıcılaşmadan yapmanın en gerçekçi yolu sosyalist literatürdür. **Sosyalizm, Avrupa dışında emperyalist yüzüyle tanınan ve eski feodal düzeni yıkarak Avrupa'nın yeni egemen sınıfı haline gelen burjuvaziye bir tepki olarak doğmuştur. Kemal Tahir'in dediği gibi Batı medeniyeti içinde adeta bir ikinci medeniyet haline gelmiştir. Dolayısıyla sosyalizm bu aydınlar için antiemperyalist bir tercih ve diyalektik bir yöntemle ötekini tanıyarak kendini tanımanın da bir başka yoludur. Fakat bu tanımadan kasıt sosyalizmin Avrupa'daki çıkış felsefesini tekrarlamak değildir ve bu mümkün de değildir. Çözülmüş bir problemden ikinci kez "aynı sınav değerini" taşımasını beklemek elbette abestir.** Ama Batı'yı tanımak öncelikle, bizim için de geçerli olan Orta Çağ'lardaki kozmolojinin yıkılışını ve bunun dini düşüncede olan sonuçlarını anlamamızı sağlayacaktır. Bu haliyle sosyalizm anakronizmi aşmak için bir aydınlanma felsefesidir. İkincisi; başlıca iktisadi-siyasi ve askeri sorunlarımızın ardındaki Batılı küresel güç odaklarını tanımamıza imkân verecektir. Bu da dünyada yalnız olmadığımızı, küresel sermaye karşısında tüm dünya halklarının aynı tehditle karşı karşıya olduğunu gösterecek, buna boyun eğmek yerine strateji geliştirmemize olanak sağlayacaktır. **Bu sorunlar aşıldığında Müslümanlar küresel güçlerin planlarında bir nesne ve enstrüman değil, analiz yapabilen, kendi kararlarını veren bir özne durumuna geleceklerdir.**

(Ertuğrul CESUR, İslam - Sosyalizm Sentezleri, (Tarihsel Bir Tasvir), Ankara-2016)

İslam'a Marksist Bakış

1950'lerde, Sadi gibi TKP geleneğinden gelen ve fikirleriyle Marksist çevrelerde önemli bir yeri olan Hikmet Kıvılcımlı (1902 -1971) da sol ile dindar- muhafazakâr çevreler arsındaki uçurumdan rahatsız olur. Marksistlerin din hakkında "gericilik" şeklindeki basite alan tavrının aksine dini düşünce hakkında derinlemesine çalışmalar yapan Kıvılcımlı 1954'te Vatan Partisi adıyla legal siyasete girince topluma ulaşmanın önemini daha fazla kavrar. **Fikirlerini dindar -muhafazakâr çevrelere de anlatmak için 1957 seçimlerinde Eyüp Sultan Camii meydanında bir seçim konuşması yapar.** İslam ve sosyalist öğreti arasında ilgi kuran Kıvılcımlı şöyle der: "İslam'ın büyük prensibi, hepimizin bildiği gibi: "Leyse lil-insâni illâ mâ seâ" der. (Yani: İnsan için, çalışmaktan, emekten başka her şey yalandır) der. İşte, o büyük hakikat: Aradan binlerce yıl geçtikten sonra bugün, dünyanın en ileri memleketlerinde dahi, tek büyük içtimai hakikat, insanlığın bulabildiği en büyük hakikat olarak tanınmıştır. Bugün insanlığın yarattığı değer: Emek üzerine kurulur. Avrupa'nın en büyük iktisat âlimleri, İngiltere'nin klasik iktisatçısı denilen Adam Smith'ler, Ricardo'lar: binlerce senelik insan ilminin neticelerini toplarken, o hakikati bulabilmişlerdir: "Leyse lil-insâni illâ mâ seâ" hakikatini: "Değer, insanın emeğinden doğar" şeklinde ifade etmişlerdir..."

İslam peygamberinin son peygamber olma nedeninin, ondan sonra insanların yasaları kendilerinin yapmasının istendiği anlamına geldiğini ifade eden Kıvılcımlı, ilk dört halifenin demokratik yoldan devlet başkanı seçildiklerini ancak daha önce para ile Müslüman olmuş Muaviye'nin bu demokratik sistemi yıkarak idari yapıyı saltanata çevirdiğini dile getirir. Muaviye'den itibaren İslam dünyasında derebeylik düzeninin egemen olduğunu kaydeden Kıvılcımlı, bundan sonra insanların hakkını aramaktan korkar hale geldiği değerlendirmesinde bulunur.

Türkiye'nin geri kalmışlık sorunu hakkında muhafazakârların hassas ve aşina oldukları bir dille kendisini ifade eden Kıvılcımlı Türkiye'de sorunların sanayileşme ve ağır sanayiin kurulmasıyla aşılabileceğini ifade eder. Yabancı şirketlerin Türkiye'deki acenteliğini yapan "**tefeci bezirgânların"** ülkenin sanayileşmesini istemediklerini dile getirerek şöyle der: "Gidip ticaret odasına okuyun, listelere bakın, dosyalara bakın.. hepsi falan filan kefere memleketin buradaki acentesidir. Bütün ecnebi malların Türkiye'deki mümessilleri bezirgânlar, o ecnebi malının kârını yapmak için, Türkiye'de ona benzer malın yapılmamasını isterler. Menfaatleri budur. Bu böyle bir lanet zümredir ki, memleketimize de, maalesef sanayiimize dahi kast eder... Bu memlekette 40-50 banka, 40-50 ticaret şirketi, 40-50 sanayi şirketi vardır. Dikkat ettim; herhangi bir firmanın başında **"Türk bilmem ne ihracat firması", "Türk bilmem ne şirketi" diye "Türk" kelimesi kondu mu kurcalamışımdır yönetim kurulunu, belki içlerinde Türk de var ama geri kalan hepsi Levanten çıkmıştır. Yani Mişon, Kostaki... Ama, firmanın başı, kocaman antet... Gidin görün, Beyoğlu'nda gezin görün."**

Kıvılcımlı buradaki konuşmasından dolayı tutuklanır ve **"dini siyasete alet etmek"** suçlamasıyla (TCK 163. Mad.) 1 yıl kadar hapse mahkûm edilir, Vatan Partisi de kapatılır. Kıvılcımlı, Türkiye solu içinde İslami literatürle yoğun şekilde ilgilenen az sayıda aydından biridir. Din ile ilgilenmeyi, "gericilik" şeklinde görme k yerine Marksist anlamda "bilimsel" bir temele oturtma çabasındadır. İslam'ın doğuşuna da bu şekilde izah getirmeye çalışan Kıvılcımlı, Arap yarımadası etrafındaki ticaret yollarında yaşanan değişikliğin Arapları daha ileri bir toplum aşamasına geçmeye ittiğini, Hz. Peygamber'in ortaya çıkışının ise bu sürece "hümanist" bir müdahale olduğunu savunur. İslam'ın tanrı ve toplum tasavvurunun Bedeviler için ilerletici yeni bir adım olduğunu dile getiren Kıvılcımlı, **"Muhammed ve İslam 'ın en kalıcı mirası, kolektivizm, adalet, hoşgörü, merhamet yani hümanizm olmuştur. İnandığı Allah'ı bu sistemden uzak düşebilir miydi?"** demektedir. Bedir Savaşı sonrası ganimet

taksimi ile ilgili Enfâl Suresi'nde geçen **"Savaşta ele geçirdiğiniz ganimetlerin beşte biri Allah'a ve Resulüne aittir."** ayeti ile ilgili Kıvılcımlı şu yorumu yapar: **"Sınıflı topluma çözülen bedevi Medineli, Mekkeli fakir fukara, ipotek altında yoksullaştırılmış köylü esnaf ve züğürt bezirgânlann ganimet, mal-mülk, gösteriş düşkünlüklerini gördükçe; Muhammed derinden sarsılıp üzülüyordu. Kuracağı yeni İslam medeniyeti de öncekiler gibi bu arsız maddiyatçılık içinde çökecek miydi? Sık sık ayetlerde azarlayarak korkutarak uyardı. Ama en şiddetlisi Enfal suresiyle oldu: "Ganimet Allah'ın ve Peygamberindir." keskin savaş komünizmi hükmü bildirilmiştir. Bu hükmü sonradan esnetmek zorunda kalmıştı, çünkü medeniyeti yayılırken kişi mülkü gelişimini gemlemek olanaksız kaldığı gibi, bendledikçe selleşiyordu. Gözleri doyar da belki maneviyata, İslam'ın dediklerine uyarlardı..."**

Hz. Peygamber'in kurduğu toplum düzeninin Hulefâyi Râşidin döneminde de ayakta kaldığını ancak ardından tefeci bezirgânlar tarafından sistemin ele geçirildiğini kaydeden Kıvılcımlı şöyle der:

"Ama yine de Allah'ın; kamunun mallarını özelleştirmeleri kolay olmadı. İslam yavaş yavaş bezirgânlaştırıldı. Muhammed'in "mülk Allah'ındır' prensibi yelle yuf oldu, içi boşaltıldı. Gerçek değişti mi? Aradan yüzlerce yıl geçti azgın bezirgânlık yerini azgın fnans kapitalizme bıraktı dünya malı, Allah malı durmadan kişi mülküne devşirildi, devşiriliyor... Bu yüzden Muhammed içinde bulunduğu tarihsel devrim derslerini "Allah kanunu" yapıyordu. Bizler o bâtıni-mistik, skolastik kabuğa aldanmadan içindeki özü bulup ortaya çıkarabilirsek dersimizi alabiliriz.

"Mülkün ezeli ebedi sahibi sadece Allah'tır" sözü yabana atılabilir mi?

Sınıfı toplumun yaşanan realitesi ne olursa olsun, tarihsel akışa kabaca bakan temiz bir akıl Allah'ın, yani doğanın ve kamunun malını, varlığını yağmalıyorlar demez mi?

(Ertuğrul CESUR, İslam - Sosyalizm Sentezleri, (Tarihsel Bir Tasvir), Ankara-2016)

(Sevgilim) Hakkımı Vermede Ve Ödemede Hiç De Kusur Etmiyor

Buhturî dedi ki:

أُحِبُّ عَلَى أَيِّمَا حَالَةٍ إِسَاءَةَ لَيْلَى وَإِحْسَانَهَا

“Hangi hâl ve durumda olursam olayım, Leylâ’nın iyiliklerini de kötülüklerini de seviyorum”

Bir zamanlar maşuku tarafından sille tokat dövüldükçe, bu, hali ile halka karşı övünen ve gülen bir âşık görmüştüm. Âşık, halinden memnun muşçasına,

(Sevgilim) hakkımı vermede ve ödemede hiç de kusur etmiyor, diyordu.

Efendim...Nazarı Kimya Eserinden Dûr mu olduk

Necmeddîn Kübrâ Kuddise sırruhunun hayvanlar üzerindeki tasarrufu

**

“Bir gün müridleriyle beraber oturuyorlardı. Bir doğan, kuyruk sallayan kuşu önüne katmış kovalıyordu. Şeyhin bakışı kuşa ulaşınca, kuş doğanı tutup şeyhin önüne getirdi. ”

**

“Bir gün de ashâb-ı kehften söz açılmıştı. Şeyh Sa’deddîn Hammuye, ki şeyhin müridlerindendi, hatırından geçti ki acaba bu ümmet içinde sohbeti köpeğe dahi tesir eden bir kimse var mıdır? Şeyh bu durumu firâset nuruyla bildi. Hânkâh kapısına gidip durdu. Nihayet bir köpek oraya geldi. Bir yerde durup kuyruğunu salladı. Şeyhin bakışı ona değdi. Hemen bahşiş buldu, şaşkınlaştı, kendinden geçti ve yüzünü şehirden döndürüp kabristana doğru -başını yerlere sürerek- gitti. Hattâ

şöyle de naklederler: Şeyh bir yere gidip gelirken, elli altmış tane köpek etrafında halka olurdu. Ön ayaklarını şeyhin önüne doğru uzatırlar, koyup havlamazlar ve bir şey yemezler, hürmetle dururlardı. Daha sonra sözü edilen köpek vefat etti. Şeyh emretti. Onu defnettiler, kabrinin üzerini de mamur ettiler."

Bakır Gibi Müridleri Altına Çeviren Şeyh İsmail Efendi

Necmeddîn Kübrâ, Harezm ve İran bölgesinde uzun yıllar kendisine bağlanacağı bir pîr aradı. Fakat yanına gittiği hiçbir şahıs onun derdine devâ olamadı. En sonunda, ümitsiz bir vaziyette Bağdad'a, Şeyh İbrahim dergâhına gitti. Yedi yıl boyunca, bir oğul gibi ona hizmette bulundu. Bir gün şeyh abdest alıyordu, Necmeddîn su kabını getirdi. Şeyh de ayağını yıkamaya başladı. Bu sırada onun gözyaşları şeyhinin ayağına düştü. Şeyh İbrahim birdenbire onun olgunlaştığını anladı ve abdest aldığı suyu içmesine izin verdi. Necmeddîn suyu içince hâl ilmi ona açıldı. O zaman şeyhi ona *"**Necmeddîn'**"* lâkabını verdi.

Bu olayın üzerinden birkaç gün geçtikten sonra, Şeyh İbrahim yine abdest alıyordu, Necmeddîn de elindeki havluyla onu bekliyordu. Şeyh vesveseyi defetme âdâbını yerine getirmeyi unutmuştu. Bunu gören Necmeddîn kalbinden *"Pîrim müstehab bir işi unuttu."* diye geçirdi. Şeyh onun içinden geçenleri okudu, onu kınadı ve edeb öğrensin diye Bistâm'a, Şeyh İsmail'in yanına gönderdi.

Necmeddîn oraya varınca, Şeyh İsmail abdest almak için dergâhın dışına çıkmış ve bir havuzun kenarına gitmişti. Necmeddîn de onu takip etti. Şeyhin etrafında birkaç kişinin dikeldiğini ve havuzun suyunun da ağzına kadar dolu olduğunu gördü. Necmeddîn sahip olduğu şer'î bilgilerle gururlanarak kendi kendine şöyle söylendi: "Şeyh *olan bir adam bu havuzun suyuyla hiç abdest alır mı? Bu su bâtıldır."* Şeyh İsmail genç müridin içinden geçenlere vâkıf oldu ve üzerine biraz su serpti, bu sudan bir damla onun diline düştü. Bunun üzerine Necmeddîn kendinden geçti ve

mahşer günü gözünün önüne geldi. Melekler mahkumlara işkence ediyorlardı. Mahkumlardan birini cehennem meleğine teslim etmek istediklerinde o şöyle bağırdı: *"Çekin elinizi üzerimden, benimpîrim Şeyh İsmail'dir."* Melekler onu serbest bıraktılar, Necmeddîn bu tablo karşısında hayretler içerisinde kaldı.

Bu hâdise tam iki kere tekrar etti. Meleklerden biri Necmeddîn tarafına geldi ve onu mîzâna götürmek istedi. Bunun üzerine o, kendisinin Şeyh İsmail'in müridi olduğunu söyledi. Melek de onu şeyhin livâsının altına götürdü. Necmeddîn bir de ne görsün! Söz konusu bu livânın altında 180 tane daha livâ var ve onların her biri de bir şeyh-i kâmile ait.

Bu mânevî tecrübeleri yaşayan Necmeddîn, bir süre sonra kendine geldi ve şeyhe ne diyeceğini bilemedi. Şeyh İsmail bununla da yetinmeyip ona bir tokat attı ve Necmeddîn ikinci kez kendinden geçti. Bu kez o, şeyhin kudret ve azametini müşâhede etti ve onu cennette ruhânî varlıklarla otururken gördü.

Necmeddîn tekrar kendine geldiğinde, Şeyh İsmail abdestini bitirmiş, namaza durmuştu. Namazını tamamlayınca, onun ayağına kapandı ve müridi oldu. Yedi gün sonra şeyh ona *"**Kübrâ**"* lâkabını verdi ve onu tekrar Şeyh İbrahim'in yanına gönderdi. Necmeddîn, Şeyh İsmail'in bir kağıda yazdığı şu sözlerle birlikte Bağdad yoluna koyuldu: *"Eğer onun böyle bakır gibi müridleri varsa bize göndersin de biz onları altına çevirelim. Eğer onların taş gibi sert kalbleri varsa biz onları yumuşak muma çevirelim."*

Sen bir avuç köpeği bir bahâne yapıyorsun…O Zaman Cengiz… Şimdide Corana

Ey yılana, karıncaya, kargaya ve bülbüle rızık veren

Senin kulların tamamıyla helâk oldular

Sen bir avuç köpeği bir bahâne yapmışsın

Her şey sendendir ve sen yapıyorsun, ne Tatarlar ne Moğollar.

Nefehât'te ise Şeyh Kübrâ'nın Harezm savunması esnasında gösterdiği kahramanlık şu şekilde anlatılmaktadır:

Moğollar Harezm'e geldiği zaman şeyh müridlerini topladı. Bunlar altı yüzden fazlaydı. Sultan Mahmud Harezmşah kaçmıştı. Moğollar ise onu Harezm'de biliyorlardı. Nihâyet Harezm'e girdiler.

Şeyh müridlerinden Sa'deddîn Hammûye, Radıyyüddin Ali Lâlâ ve diğer bazılarını çağırdı ve

"Hemen kalkınız, memleketinize gidiniz. Doğu tarafından bir ateş yakıldı. Batıya yakın bir yere gelmiştir. Bu büyük bir fitnedir. Bu ümmet içinde onun benzeri görülmemiştir. " dedi. Bazı müridleri, "*Hz. Şeyh dua buyursa da bu fitne müslümanların diyârından defolup gitse.* " dediler. Şeyh,

"Hayır bu bir mübrem kazâdır dua ile ona engel olunamaz." buyurdu.

Dostları, *"Davarlar hazır, şeyh arkadaşlarıyla beraber uygun görürse Moğollar gelmeden Horasan'a doğru yola çıkalım.'"* diye ricâda bulundular. Şeyh ise şöyle buyurdu: *"Ben burada şehîd olmak isterim. Dışarı çıkmak için bana izin yoktur.""* Daha sonra müridleri Horasan'a doğru yola çıktılar. Kâfirler şehre geldi. Şeyh geriye kalan arkadaşlarını çağırıp şöyle dedi: *"Hadi, kalkınız! Allah ismi uğruna O'nun yolunda savaşalım.""* Kendisi de evine gitti. Hırkasını giydi, kemerini iyice kuşandı. Hırkanın önü açıktı. îki koltuğunun altını taşla doldurdu. Eline de bir ok aldı. Dışarı çıkıp düşmanlarla karşı karşıya geldi. Onlara taş atıyordu. Nihâyet taşı kalmadı. Kâfirler onu ok yağmuruna tuttular. Bir ok mübarek sînesine isabet etti. Çekip çıkardı, oraya düştü ve vefat etti.

Şehîd olacağı sırada bir kâfirin perçemini tutmuştu. Şehâdetten sonra hiç kimse onu elinden kurtaramadı. Nihâyet kâfirin perçemini kestiler. Bazı kimseler de Mevlânâ bir manzumesinde bu kıssaya şu şekilde işaret etmişlerdi, derler:

Biz ol ızz u kerem kavmindeniz kim

Demâdem ıyş idüb sâğar tutarlar

Ne şol bî-kad ü müflislerdeniz kim

Füsûn edüb bize lâğar tutarlar

Bir elden nûş edip îman şarâbın

Bir elde perçem-i kâfir tutarlar.

"*Biz ne şarap kadehi elinde bulunan varlıklı, tanınmış kişilerdeniz ne de sadece bir keçisi olan zavallı müflislerdeniz*

Biz aşk ateşi ile yanıp yakılmadaki mânevî lezzeti bulduğumuz için âb-ı hayâtı bırakmışız da ateş peşinde koşanlardanız

Biz herhangi bir evin penceresinden içeri "ay" gibi ışığımızı düşürürsek, o evdeki gece huyluların hepsi de kapının yolunu tutarlar

Feleğin şarap kadehlerini kırdığı ümitsiz kişiler yüzümüzü görünce, yeni baştan zevke, yeni baştan neş'eye dalarlar

Kapıyı kapayınız, şarap sununuz! Senin aşkınla benizleri solmuş, sararmış âşıkların kırmızı şarâbı içme zamanı geldi

Hak âşıkları bir elleriyle hâlis imân şarabı içerler, öbür elleriyle de kâfirin perçemini tutarlar'"

Bkz. Mevlânâ, **Külliyât-ı Şems-i Tebrîzî**, haz. Bediüzzaman Firuzanfer, İntişârât-ı Dostân, Tahran, 1384, s. 237; Mevlânâ, **Dîvân-ı Kebîr- Seçmeler**, haz. Şefik Can, Ötüken Yay., İstanbul, 2000, I, 325-326.

Şeyh Kübrâ'nın Harezm kuşatması esnasında bir savaşçı gibi değil de, kendi dergâhında müridlerin terbiyesiyle uğraşan bir mürşid olarak faaliyetlerine devam ettiğini, fakat sonunda yine şehîd olduğunu anlatan diğer bir menkıbeyle de karşılaşıyoruz:

Cengiz Han, Harezm'e ulaşınca, askerler ellerindeki kılıçlarla Necmeddîn Kübrâ'nın dergâhına geldiler. Şeyh, kıbleye doğru yönelmiş oturuyordu. Askerler onu öldürmek istediler, fakat şöyle dediğini duyunca hayretler içerisinde kaldılar:

"Ben 40 müridi, 40 hücrede, 40 günlüğüne halvete soktum. 37 gün geçti, onların Hakk'a vâsıl olmalarına 3 gün kaldı. 40 gün tamamlanıncaya kadar siz bana el süremezsiniz."

Üç gün daha geçip, süre tamamlanınca, 40 müridin her biri kemâl mertebesine eriştiler. Kâfirler tekrar dergâha geldiler, önce seccâdenin üzerindeki şeyhi, sonra da bu 40 veliyi ve şeyhin canyelerini şehîd ettiler.

[Seyyid Muhammed Mübârek Alevî Kirmânî, **Siyerü'l-Evliyâ**, haz. îcazülhak Kuddusi, Urdu Science Board, Lahor, 1992, s. 529.]

Moğollar'ın saldırıları ve her yeri harap etmeleri karşısında Necmeddîn Kübrâ'nın ağzından şu sözlerin döküldüğü rivâyet edilmiştir:

Ey yılana, karıncaya, kargaya ve bülbüle rızık veren

Senin kulların tamamıyla helâk oldular

Sen bir avuç köpeği bir bahâne yapmışsın

Her şey sendendir ve sen yapıyorsun, ne Tatarlar ne Moğollar.

Kim Ali İle Musâfaha Ederse, Cennete Girer.

Necmeddîn Kübrâ Fevâihü'l-Cemâl adlı eserinde o, Hz. Ali'yle yaşadığı mânevî bir tecrübesinden söz etmektedir. Bu da, bir sûfîde olan Hz. Ali sevgisinin izlerini taşımaktan öte bir anlam ifâde etmemektedir:

Bir kere gaybet halinde iken Hz. Peygamber 'i yanında Hz. Ali olduğu halde gördüm. Hemen koşup Ali 'nin elini tuttum ve onunla musâfaha ettim. O anda bana ilhâm geldi: Rasûlullah'tan gelen haberlerde şöyle bir şey işitir gibi oldum:

"Kim Ali ile musâfaha ederse, cennete girer."

Bunun üzerine Hz. Ali'ye dönüp "Bu hadîs sahih midir?" diye sormaya başladım. ***O da "Evet, Rasûlüllah salla'llâhü aleyhi ve sellem doğru söylemiştir, Rasûlullah doğru söylemiştir, benimle musâfaha eden cennete girer."*** *dedi.*

Yine o, *Minhâcü's-Sâlikîn* adlı risâlesinde, halvete girecek kişinin özelliklerini sayarken, sahih bir itikada sahip olmasının yanısıra,

"Ehl-i beyti, onların, Rasûlullah'ın dışındaki bütün yaratılmışlardan daha faziletli olduklarını itiraf ederek sevmelidir." demektedir. [Kübrâ, Fevâihu'l-Cemâl, ss. 100-101.]

İsm-i A'zam ve Sayha

"İsm-i a'zam'", Allah'ın en büyük ismi anlamında kullanılan bir tabirdir. Bu hususla ilgili nakledilen rivâyetler incelendiğinde, böyle bir ismin mevcûdiyetinin kesin olarak sâbit olmadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte müslümanlar arasında, bütün isimlerin manâlarını ihtivâ ettiği kabul edilen **"Allah lâfzı, besmele ve kelime-i tevhîd"** ism-i a'zam olarak ön plana çıkmaktadır.

İslâm âlimlerinin konuyla ilgili görüşlerini üç noktada toplamak mümkündür.

Birinci sıradakilere göre, ism-i a'zam diye bir şey yoktur. A'zam kelimesi "büyük, yüce" anlamındaki azîm yerine kullanılmıştır.

İkinci gruptakilere göre, ism-i a'zam aslında var olmakla birlikte Kadir gecesi, dua ve ibâdetlerin makbul olduğu Cuma gününde gizlenmiş özel vakit gibi sadece Allah tarafından bilinmektedir. Ayrıca bu ismin esmâ-i hüsnâ içinde bulunduğunu söylemek veya kulun duygulandığı her ilâhî ismin ism-i a'zam olabileceğini kabul etmek de mümkündür.

Üçüncü görüş sahipleri de ism-i a'zamın mevcut olduğunu ve insanlar tarafından bilindiğini savunurlar. Bu telakkiye göre, sözü edilen isme "en büyük" denilmesinin sebepleri, sadece kâinâtı yaratan ve yöneten en yüce varlığa nisbet edilmesi, içeriğinin zengin ve sevabının çok olması ve duaların kabulüne vesile teşkil etmesi gibi hususlardır.

İsm-i a'zam, tasavvufta, Allah'ın bütün isimlerini içine alan ismi veya içinde bulunduğu zamanda kula hâkim olan isim olarak anlaşılmaktadır. Mutasavvıflar da ism-i a'zamın ne olduğuyla ilgili olarak çeşitli görüşlere sahiptirler. Mesela bazıları **Allah lafzının, bazıları "hû"nun, bir kısmı ise Allah'ın bütün isimlerinin ulu ve yüce olduğunu ifâde etmektedir.** Fakat ehl-i tasavvufa göre, asıl mesele ism-i a'zamı bilmek değil, buna nâil olabilecek ve sırrını saklayabilecek mertebeye erişmektir.

Ebu Yezîd el-Bistâmî'ye, "İsm-i a'zam nedir?" diye sorulduğunda, o şöyle cevap vermiştir: "İsm-i a'zam sıdk ve ihlâstır. Sen sıdk ve ihlâs sahibi ol, sonra istediğin ismi ism-i a'zam olarak al."

Yine bir gün bir kişi gelip Cüneyd'den ism-i a'zamı sormuş. Cüneyd kutunun içine bir fare koymuş ve onu Ruveym'e götürmesini istemiş. Fakat sakın kutuyu açma diye de tembihlemiş. Adam yolda sabredemeyip kutuyu açmış ve içindeki fareyi de kaçırmış. Sonra Ruveym'in yanına gidip başından geçenleri anlatmış. Ruveym ona şu

cevabı vermiş: "Cüneyd senin kabiliyetli olmadığını anladığı için imtihan etmek istemiş. Bir farenin sırrını muhâfaza edemeyen, ism-i a'zamın sırrına nasıl nâil olsun!"

Necmeddîn Kübrâ'nın tasavvuf sisteminde sadece müşâhedeye dayanan görsel algılar değil, işitsel algılar da önemli bir yer tutmaktadır. Bunun en güzel örneği, ism-i a'zam ile istiğrâk konusuna değinilirken görülmektedir. Şeyh Kübrâ, bazı zamanlarda sâlikten, kalblerin ism-i a'zamla ittisâli sonucu ortaya çıkan ve "sayha" denilen bir takım garip seslerin duyulabileceğini öne sürmektedir.

Cüneyd-i Bağdâdî'ye dervişlerin sayhalarından sorulduğu zaman, şöyle cevap vermiştir: **"O, ism-i a'zamdır. Onu kim inkâr eder veya kötü görürse, kıyâmet günündeki sayhanın lezzetini bulamaz."**

Necmeddîn Kübrâ, Allah lafzının sonundaki "he" harfinin ism-i a'zam olduğunu benimser gibi görünmektedir. Bunun en büyük delili, canlıların her nefes alıp vermelerinde bu "he" sesini çıkarmalarıdır. Bu şekilde isteseler de istemeseler de Allah'ı zikretmiş olmaktadırlar. Çıkan "he"nin kaynağı kalb, inen "he"nin kaynağı ise arştır. "Hû" kelimesindeki "vav" ise ruhun ismidir. Zîrâ o, hazret-i rubûbiyetin hizmetçilerindendir. Onun için de bu vuslatı kazandırmıştır.

Şeyh, bahsettiği "he"nin Allah kelimesindeki "he" olduğunu Arap dil kaidelerine bakımından açıklama gereği duyar. Buna göre lâfzatullahtaki "elif" ile "lâm" harf-i târiftir. İkinci "lâm"ın şeddesi târifi kuvvetlendirmek içindir. Bu durumda sondaki "he" ile târif lâm'ı sâkindir. Arapça gramerine göre, iki sâkin harf yanyana gelince birincisi kesre ile harekelenir. **O zaman "elihe" olur. Ama bu takdirde fiile benzer ve vezninden çıkar. Daha sonra bir "lâm" ilave edilir ve bu "lâm" kardeşi olan öbür "lâm"a eklenir ve birinci aslına uygun olarak cezm edilmiş halde kalır, ikincisi harekelenir. Bütün bunlar ism-i a'zamın "he" olduğuna dikkati çekmek içindir.**

Necmeddîn Kübrâ, ism-i a'zamın "he" olabileceği ile alâkalı olarak Sehl b. Abdullah et-Tüsterî'nin şu sözünü de delil olarak öne sürmektedir: **Size bir belâ ve musibet geldiği zaman, sakın "oh!" demeyin. Çünkü bu şeytanın ismidir. "Âh!" deyin, bu Allah 'ın ismidir. "Vah, vah" da böyledir.** Çünkü bu, "hû"nun ters dönmüş şeklidir. Şeyh, bu sözdeki inceliğin, Arapça'daki harflerin ağızdan çıkış noktasıyla bağlantılı olduğunu düşünmekte ve "oh"taki "hı"nın çıkış yerinin kalb dediğimiz kurb makamından uzak olduğunu, halbuki "he"nin kaynağının bizzat kalb olduğunu vurgulamaktadır.

Yine o, "he" harfinin ism-i a'zam olduğunu söylerken, kalb ile "he" arasında hem şekil bakımından hem de ebced hesabına göre enteresan bir ilişki daha kurmaktadır. Buna göre, "he" sâkindir, zîrâ onun aslı kalbdendir. Kalb, dâire biçimindedir. "He" harfinin yazılıştaki şeklinin yuvarlak oluşu bu manâya işâret etmektedir. Dâire, merkezi ve aslı olan noktadan ayrılmaz, hareket etmez. Kalb dâiresinin merkez noktası ise Hakk'tır.

Kalb kelimesinin sözlük anlamı, bir şeyin şekil ve manâ yönünden ortası ve özü demektir. Burada "he" harfi de ebced hesabıyla beş rakamının ismidir. Beş ise tek rakamlı harflerin (1-9) tam ortasında yer almaktadır. Beş vakit namazın sırrı da buradan zuhûr etmektedir.

Bu sözlerden de anlaşılacağı üzere, ism-i a'zamın mahalli kalbdir, çünkü o kalblerden fışkırmaktadır. Necmeddîn Kübrâ, ism-i a'zam ile ma'rifet arasında da doğrudan bir ilişki kurmaktadır. Çünkü ona göre ism-i a'zam, âyetlerin bütününün biraraya gelmesiyle hâsıl olmaktadır. Âlem-i gayb ve âlem-i şehâdetteki bütün âyetler ism-i a'zamın harflerinden biridir. Bu âyetlerin ve işâretlerin ortaya çıkış nisbetine göre ism-i a'zamın da artması veya eksilmesi söz konusudur. Yani bizim eşyâ ve hakîkati hakkında edindiğimiz bilgi, ism-i a'zamın ne kadarına sahip olabileceğimiz noktasında temel belirleyicidir.

Şeyh Kübrâ'ya göre, sülûk yolundaki seyyârlardan her birine ism-i a'zamlardan bir tane verilmiştir. Fakat bu durum her seyyâr için değil, Allah nezdinde makbûl hale gelen seyyâr için geçerlidir. Böyle bir kişiye, gayb âleminde isim ve künye verilmekte ve ona şeytanın ismi ile Allah'ın ism-i a'zamı târif edilmektedir.

Necmeddîn Kübrâ, velînin alâmetlerinden bahsederken, bunlardan birinin de ona ism-i a'zamın verilmiş olmasıdır, der. Velî zâtlar kendilerine verilen bu ism-i a'zamla duâ etmektedirler ve Allah da onların isteklerini yerine getirmektedir. Şeyh Kübrâ ağır riyâzet ve mücâhedeler neticesinde elde edilen ism-i a'zamın şehâdet âleminde nasıl bir fonksiyon icrâ ettiğiyle ilgili olarak yaşadığı bir hâdiseyi bizlerle paylaşmaktadır.

Bahsettiğine göre o, Bağdat Şunûziyye mescidinde halvette iken, üzerinde **"iftah bi-hanîn"** kelimesinin yazılı olduğu bir kağıt görür. Hemen bu kelimeyi bir kağıda yazarak tekkenin hizmetçisine götürür ve "İşte Allah'ın en büyük ismi." der. Bunun üzerine hâdim başını öne eğer ve içinden bir şeyler fısıldamaya başlar. Bir müddet sonra, bir adam hizmetçinin evinin kapısını çalar ve içeri girer. Hem hâdim hem de şeyh adamın nereden geldiğini anlayamazlar. Adam onların yanına bir kese bırakır ve gider. Elleriyle o keseyi yokladıklarında bir de ne görsünler! İçinde on dînar. Bunun üzerine hizmetçi bayılıp düşer. Bir saat sonra hayretle ve şaşkın bir halde ayılır. Şeyh Kübrâ "Ne oldu sana?" der. Hâdim, "Az önce, bu Allah'ın en büyük ismidir dediğin zaman şüphe etmiştim. Ve kendi kendime şöyle demiştim: Ya Rabbi, gerçekten bu ism-i a'zamsa şu anda bana on dînar gönder, dervişlere dağıtayım. Gerisi malum." diye cevap verir.

Tekke hizmetçisi bir müddet sonra Necmeddîn Kübrâ'ya şöyle bir şey anlatır: "Uykudaki adamın gördüğü gibi şahısları görmüştüm. Onların melekler olduklarını zannetmişim. 'Biz filan kimseye ism-i a'zamı verdik' demişler ve benim ismimi vermişler" Hizmetçi daha sonra şunları ekler: "Seni kıskanarak onlara şöyle dedim:

İyi ama ism-i a'zamı bana değil ona verdiniz. Şu şekilde karşılık verdiler: O pek çok mücâhede ve riyâzet yapmaktadır. Sen böyle bir şey yapmadın. Eğer sen de Allah için mücâhede yoluna girersen ona verdiğimizi sana da veririz."

Necmeddîn Kübrâ, seyr ü sülûk aşamasında seyyârın bazı zamanlarda isim denizine düşebileceğini ve kalbinden, kendi irâde ve isteği olmadan bir sayha ve ses çıkabileceğini söylemektedir. Bu sayha, ilk başlangıçta göğüsteki bir hıçkırığı andırmaktadır. Sonra yavaş yavaş kuvvetlenmekte ve İsrafil'in sûrunun nefesi gibi seyyârı veya başkalarını öldürebilecek bir seviyeye kadar yükselmektedir. Sözü edilen bu ses, ism-i a'zamla ittisâl zayıf olduğu zaman bir ka'b (boğum), kuvvetli olduğunda iki ka'b, ittisâlin çokluğuna işaret etmek için de bezen üç ka'b ölçüsünde olmaktadır.

Şeyh Kübrâ'nın bahsettiği bu sayhaların, hâlisâne olması veya kendisine riyâ karışması oranında kuvveti artıp eksilebilmektedir. Kalblerin ism-i a'zamla ittisâlinden çıkan bu sayha ve figânlar, ihtiyâr ve irâde şâibesinden uzak olursa, saf ve hâlis olurlar. Eğer bunlar ihtiyâr ve irâde ile çıkarsa, ihlâs sarayına asla giremezler. İkisi arasındaki fark ise, irâdî-zarûrî veya tabiî-gayr-i tabiî davranışlar arasındaki farka benzer ve hemen anlaşılır.

O, sâlikin ihlâsla çıkan ses ile içine riyâ karışan ses arasındaki farkı ayırt edebilmesi için bazı ipuçları vermektedir. Şeyhin tecrübelerine göre, irâde ve isteğimizin dışında meydana gelen ses ve sayha, haberin yokken çarpışan ve ne zaman başladığını da bilmediğin iki taşın birbirine çarpmasından meydana gelen ses gibidir. Bazen bu ses, kulaklara korku salacak derecede şiddetli olan gök gürlemesine benzemektedir.

İnsanın kendi istek ve irâdesi ile çıkardığı sese gelince, bunun için başlangıçta bir ülfet ve bir kasd vardır. Bunlar, tıpkı irâdesi ile hareket edenle zarûrî hareket eden gibidir ki, aradaki fark kesin bir biçimde idrâk edilir. Bu iki sayhadan birincisi

temizdir, oluşun ve kevnin dışındadır. İkincisi ise riyâ ve şöhret pisliği ile kirlenmiştir. Şüphesiz kalbler ve ruhlar birincisini kabul eder, nefs ona boyun eğer. İhtiyârî olan ikincisini ise kalb ve ruhlar benimsemez, olsa olsa irâdenin galibiyeti sebebiyle nefsler onu kabul eder. Birincisi, tabiî seslerin üstünde hayret verici bir sayha neticesini meydana getirir. İkincisi ise tabiatta benzeri bulunan seslerdir. Fakat bu sesler harikulâde bir şekilde çıkmazlar. Temiz dediğimiz birinci şekil sayha, şeyhin irâdesinde kendi irâdesini yok ettiği zaman seyyâra ikrâm edilir.

Kaynak: Süleyman GÖKBULUT,Necmeddîn Kübrâ Ve Kübrevîlik

Hallac'ın Katline Asıl Sebep Ne İdi?

Yukarıda bahs edildiği vechile evliya'ullahdan çoğu Ene'l-Hak ve emsali kelimâtı söylediği halde buna da'ir Mevlana Cami Nefehat'ında diyor ki:

"Onlara birşey yapılmamış Hallac ne için i'dam edilmişdi?

Hallac'ın başına gelenler şeyhinin inkisarı neticesi idi. Şeyhi Ebu 'Amr b. 'Osman-ı Mekki tevhide da'ir bir risale yazmış, fakat me'alini herkes anlayamayacağı için gizli tutmakta bulunmuş idi. Hallac, o risaleyi aldı ve meydana çıkardı. Münderecatı gayet ğamiz olduğu için ma'nasını kavrayamayanlar, Ebu 'Amr'ı inkar ettiler ve hakkında su-i zanda bulundular. Şeyhi, Hallac'a

"Allah sana birini musallat etsin ki elini, ayağını kessin, gözünü çıkarsın, nihayet assın!" diye inkisar etti."

Böyle bir rivayet de vardır:

"Bir gün Hallac'ın kalbinden şöyle bir hatıra geçti ki, Hazreti Peygamber salla'lahu 'aleyhi ve sellem, mi'rac esnasında niçin yalnız mü'minlerin affını diledi de bütün insanların affını dilemedi? O anda ruhı Peygamberi mütecessid olarak kapıdan içeri girdi ve "bizim kalplerimiz Allah'ın mahall-i ilhamıdır, oraya her ne ilham edilirse öyle hareket ederiz. Eğer bütün insanların 'afvını dilemem ilham edilmiş olsaydı öyle istirham ederdim" buyurdu. Bunun üzerine Hallac, hata etmiş olduğunu anladı ve özür dilemek üzere başından sarığını çıkarıp tezellül tavrı aldı.

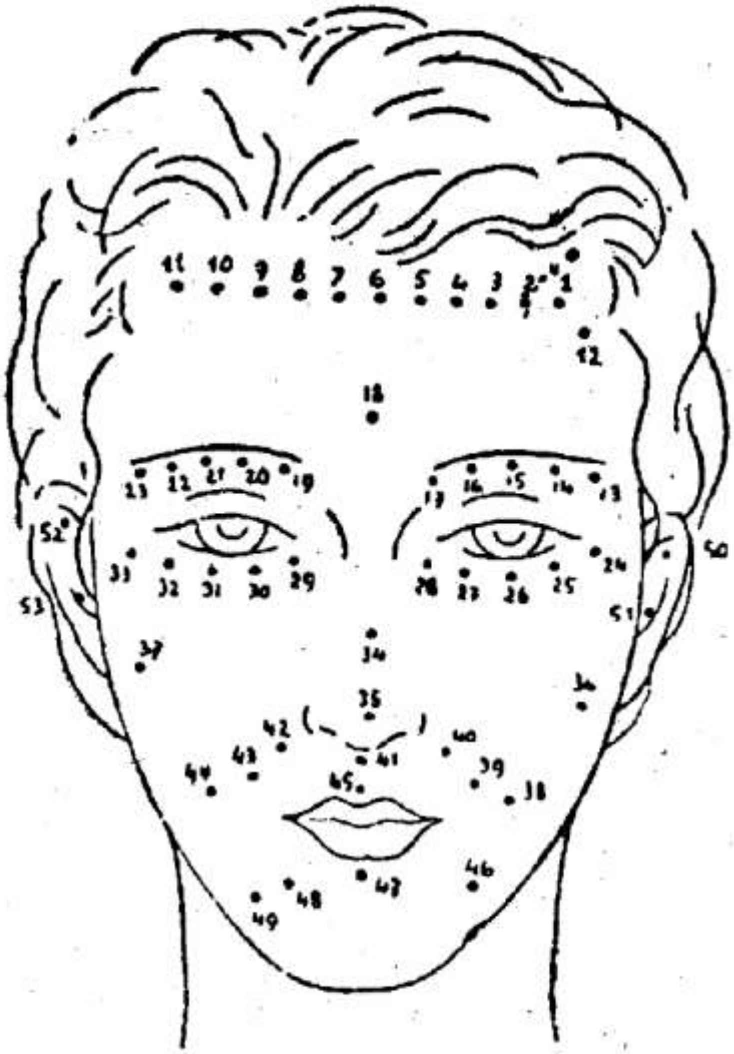
'Aleyhi's-salatu ve's-selam Efendimiz;

"sarığını çıkarmak kâfi değil, benim rızamı kazanmak için başını da vermelisin" buyurdu. Hallac da bu teklife rıza gösterdi. Onun için dar üzerinde bulunduğu sırada,

"bu işin sebebini ve kimin muradı olduğunu biliyorum, fakat ita'at ediyorum" demişti.

Kaynak: Tahirü'l-Mevlevi'nin "Hallac-ı Mansur' Adair" Risalesi.. Zülfikar Güngör

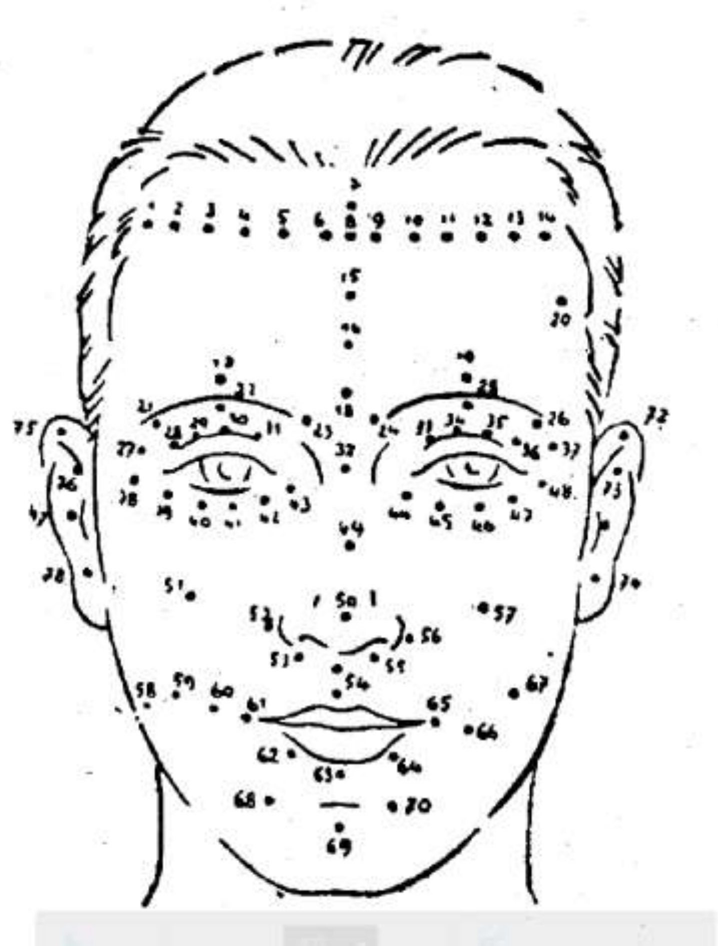
Kadındaki Benler

1 — Çabuk hiddetlenen bir kocaya varacak.
2 — Kıskançtır.
3 — Çok seyahat yapacak.
4 — Dört kere evlenecek.
5 — Boşanacak.
6 — Heme yaparsa ters yapar.
7 — Sadık kalamaz.
8 — Gayet genç yaşında ebeveyninin evinden çıkacak.
9 — Altı çocuğu olacak.
10 — Meşhur bir adamla evlenecek.
11 — Ecnebi memleketlerde yaşayacak.
12 — Serveti olursa hepsini kaybedecek.
13 — çok uzun ömrü olacak.
14 — Gayet zor ve geç koca bulacak.

15 — Sadık, fedakârdır.
16 — Köpekleri sever.
17 — Zengin olacak.
18 — Papağanlardan korunmalıdır.
19 — Nazlı ve naziktir.
20 — İyi bir ev kadınıdır.
21 — Otomobil kullanmamalıdır.
22 — Gezmesini çok sever.
23 — Çok hassas ve hayalperverdir.
24 — Bahtiyar olacak.
25 — Uçmayı sever, Hostes olacak,
26 — Çocuğu olmayacak.
27 — Daima geç kalır.
28 — Değişiklikleri sever.
29 — Çok dedikoduya uğnyacak.
30 — Müstakil ve hür olmasını sever.
31 — Çok içmesini sever.
32 — Çok mağrurdur.
33 — Senin, benim tanımaz..
34 — Oburdur.
35 — Çocuk sever.
36 — Kocasının sadık bir iş arkadaşı olacak.
37 — Kocasına perestiş edecek.
38 — Dünyayı dört dönecek.
39 — Boşboğazdır. Dedikoducudur.
40 — Musikiye istidadı vardır.
41 — İkiz çocuğu olacak.
42 — Sudan kendini muhafaza etmelidir.
43 — Çok ateşli bir tabiatı vardır.
44 — Kendine hayatı zehir eder.
45 — Yaşamasını sever.
46 — Zengin olmayacak.
47 — Yenemediği bir mahcubiyeti vardır.
48 — Şişman olmağa istidadı vardır.
49 — Tembeldir.
50 — İyi bir evlâddır.
51 — Ne istediğini kendi de bilmez.
52 — İhtiyatlı ve kurnazdır.

Erkekteki Benler

1 — Çok havaidir.
2 — Çok mükemmel bir koca olur.
3 — Zengin olamaz.
4 — Devamlı âşıktır.
5 — Bir âlim olabilir.
6 — dan 9 a kadar saadet işaretidir. Yalnız 7 sadakatsizliktir.
10 — Yüksek bir memur olacak.
11 — Subay olacak.
12 — İçmesini sever.
13 — Emniyet telkin etmez.
14 — Çok seyahat edecektir.
15 — En aşağı üç kere evlenecek.
16 — Sporcudur.
17 — Bekâr kalacaktır.
18 — Bahtiyar olacaktır.
19 — Hiç dostu yoktur.
20 — İflâs edecektir.

21 — Kumarbazdır.
22 — Hayatta daima talihsizlikle karşılaşacaktır.
23 — Meşhur bir adam olacaktır.
24 — Çok4 ihtiyarlamadan ölecektir.
25 — Muhalefeti sever.
26 — Tembelin biridir.
27 — Alçak ve korkaktır.
28 — Hiçbir şeyde zarafet göstermez.
29 — İyi kalblidir.
30 — Daima keyifli ve neşelidir.
31 — İyi bir servet biriktirebilecektir.
32 — Şişmanlamağa müstaiddir.
33 — Çok ateşli ve heyecanlı bir erkektir.
34 — İyi bir baba, iyi bir kocadır.
35 — Doğru bir insan değlidir.
36 — Melankoliye istidadı vardır.
37 — Hiçbir zaman cebinde beş para bulunmaz.
38 — Borç bulmak için deha sahibidir.
39 — Zamanın adamıdır.
40 — Hiç oğlu olmayacaktır.
41 — Zengin bir dul kadınla evlenecektir.
42 — Ayyaştır.
43 — Çok kibar tavırları vardır.
44 — Namuslu ve dürüst bir insandır.
45 — Sarışın kadınlardan korunmalıdır. .
46 — Çok iyi bir evlâddır.
47 — Hiç çocuğu olmıyacaktır.
48 — Yalancıdır.
49 — Kabadır.
50 — Hayvanları sever.
51 — Şairdir.
52 — Bokstan hoşlanır.
53 — Bir kâşif veya mucid olmak istidadı vardır.
54 — Hayalperver ve hassastır.
55 — Aktör olmağa istidadı vardır.
56 — Münzevi yaşar.
57 — İntizamsızdır.
58 —Deniz seyahatlerine bayılır.
59 — Ağzının tadını bilir.
60 — Sevince çok şiddetli sever.
61 — Yalnız koyu renk saçlı kadınları sever.

62 — Mantıki yoktur.
63 — Bir kadın gibi mağrur ve kendini beğenmiştir.
64 — Mantıksızdır.
65 — Bek çok yaşıyacaktır.
66 — Çok mühim birşey keşfedecektir.
67 — Sabahları gayet güç uyanır.
68 — Geceleri evine dönmek istemez.
69 — Durmadan, içer,
70 — Soğukkanlıdır.
71 — Çok beceriklidir.
72 — ve 73 saadet işaretidir.
74 — Kurnazlığı, 75 ve 76 ise bilâkis budalalığı gösterir.
77 — Çok merhametlidir.
78 — Başındaki saçtan daha fazla borcu vardır.

"İnnelleziyne yü'zûnallâhe ve resûlehü le'anehümullâhü fiddünyâ vel'âhıreti ve e'addelehüm azâben mühiynâ " (Ahzab, 57)

âyet-i kerîmesinde bildirdiği üzere:

(= Allah ve Resülüne eziyyet edenler dünyâda ve âhırette mel'un, hayır ve rahmetten matrûd ve mahrûm olurlar) tenbih-i İlâhisini daima unutmamayı müyesser eylesin.

Menâkıb-ı Evliyâ'da görmüştüm. Melâmi mertebesinde bulunan bir velîyi beldesi halkı, zındık olduğunu zann ile vaktin hâkimine gamaz ederler (koğularlar). Hâkim de şaiben i'dâmma (asılmasına) hükm eder. Ellerini bağlarlar, boğazına ipi geçirirler. Direğe, dâr ağacına astıkları vakit ellerinin bağını çözüp boğazındaki ipi tutarak dâr ağacının üzerine çıkar ve yükselmeye başlar. Hâdiseyi ağlayarak takib eden sâdık bir müridi şeyhinin bu hâlini görünce "Üstâdım bu ne hâlettir?" diye bağırır. Şeyhi: "Sana daha evvel söylemiş olduğum hâldir" der. Halk bu hâli hayretle seyr ederken şeyh yüksele yüksele gözlerden kaybolur ve artık ondan bir eser ve alâmet kalmaz, ne olduğunu bilemezler.

Bu; Cenâb-ı Hakkın kudretine göre güç ve acîb bir şey değildir. Bu çeşit insilâh, rûh-i mücerred'in insilâhından daha efdâldir. Çünkü rûhu, nefis ile cismi ile uçmuştur. Bu zât ism-i vâsi'a mazhar olmuştur. Bunun hariçde misali, bir kuşu tutup kendisine nisbetle daha hafif bir kafese koyarlar. Kafes kuşun kanatlarını oynatacak kadar geniş olursa, kuş vatan-ı aslî'sini yâd ile oraya gitmek için kanatlannı tahrik edince kafesle beraber uçar. Kafesi de götürür. Bu ârifin hali de böyledir. Beşeriyyetin hükmünü, kesâfetini gidermiş, tabiatın zulmetini ref etmiş, rûh-i şerîfı de kuvvetli olduğu için kafesiyle beraber uçmuştur. İyi anlamak lazımdır.

Kaynak: HİDÂYET YILDIZI...Şems-ed-dîn-i Sıvâsî Hazretlerinin Menkıbeleri...NECM-ÜL HÜDÂ Fî Menâkıb-iş-şeyh Şems-id-dîn Eb-is-senâ... Tercüme: Hüseyin Şemsi Güneren

Vefatlarından sonra da tasarruf eden ashâb-ı tasarrufât dahî böyledir. "Abdülkâdir Geylâni" gibi. Müşârünileyh risâlesinde: " Vefatımdan sonra da bir kimse korku ve şiddetli ıztırâbı halinde bana teveccüh eder, çağırırsa, ona yetişir, yardım ederim " diye sarâhaten yazar. Abdülkâdir'in böyle tasarrufu kavim arasında meşhurdur.

Kaynak: HİDÂYET YILDIZI...Şems-ed-dîn-i Sıvâsî Hazretlerinin Menkıbeleri...NECM-ÜL HÜDÂ Fî Menâkıb-iş-şeyh Şems-id-dîn Eb-is-senâ... Tercüme: Hüseyin Şemsi Güneren

Bir gece Mevlâna İsmail Efendinin evinde idik. Orada Kızdırmağın öbür yakasındaki Sıvasa yakın köylerden 'Üveys' adında bir misafir de bulunuyordu. Abdülkâdir Geylâninin velâyet ve tasarrufundan, zarurette kalıp kendisini çağıranlara imdâd edip yetiştiğinden bahsedilirken, bu misafir köylü de başından geçen bir vakıayı şöyle anlattı: "Günlerin en kısa ve kışın çok şiddetli bir zamanında idi. Köye gitmek üzere ikindiden sonra akşama yakın kasabadan çıktım. Kızılırmağa geldim. Suda buz parçaları akıyordu. Donumu çıkardım. Suya girip yüzerek öbür tarafa geçdim. Akşam olmuş, ortalık kararmıştı. Karanlıkdan, soğuğun şiddetinden yolumu şaşırdım. Donacaktım, ölüm alâmetleri belirmişti. Hayatımdan ümidimi kesmiş, artık öleceğime kani olmuştum. O sırada İsmail Efendi Hocanın vaktiyle bana söylediği bir sözü aklıma geldi. Evliyâdan bir zâtın böyle darda kalıp bunalanlardan kendisine çağıranlara yetişip imdâd ettiğini ondan işitmiştim. Câhil bir köylü olduğumdan ismini hatırımda tutamadığım o zâta " Ey İsmail Hocanın medih ettiği zât! Bana yetiş, imdâd et" diye çağırdım. Bu söz ağzımdan çıkar çıkmaz üstümde kuş kanadı gibi bir şey peydâh oldu. Kuşların yavrularını örttükleri gibi beni muhâfaza edip koruyordu. O halde karlar üstünde uyumuşum. Üzerimde kürk maşlah ve pamuklu gibi muhâfaza edecek bir şey de yoktu. Elhamd-ü-lillâh sabahtan sapa sağlam kalktım, sevindim ve Allaha şükr ettim" dedi. Bu adam bu vakıadan sonra on sene daha yaşamıştır.

Kaynak: HİDÂYET YILDIZI...Şems-ed-dîn-i Sıvâsî Hazretlerinin Menkıbeleri...NECM-ÜL HÜDÂ Fî Menâkıb-iş-şeyh Şems-id-dîn Eb-is-senâ... Tercüme: Hüseyin Şemsi Güneren

Ehl-i tarîkden zikr-i cehrî'yi ihtiyâr edenler, bu yolun maksada en çabuk ulaştıran kestirme bir yol olduğunda ittifak etmişlerdir. Bunların silsileleri"Cenâb-ı Aliy-el-Mürtezâ kerrem-al-lâhü vechehû" ya müntehî olur. Hazret-i Ali ibn-i Ebî Tâlib, Resûl-ul-lâh

Efendimiz'in zikr-i cehrî'yi:

“ Kul yâ Alî : Lâ ilâhe illâllah Muhammedün Rasûlullah “

(= ‘Lâ ilâhe illâllah Muhammedün Resûlullah’ diye zikret yâ Alî) emri ile ilk defa telkin buyurdukları zât-ı âlî'dir.

Kaynak: HİDÂYET YILDIZI...Şems-ed-dîn-i Sıvâsî Hazretlerinin Menkıbeleri...NECM-ÜL HÜDÂ Fî Menâkıb-iş-şeyh Şems-id-dîn Eb-is-senâ... Tercüme: Hüseyin Şemsi Güneren

Peygamber sevgisinden başka faydalı bir ilim yoktur.

Peygamber salla'llâhü aleyhi ve sellem sevgisinden başka faydalı bir ilim yoktur.

أَيُّهاَ الْقَوْمُ الَّذِي فِي الْمَدْرَسَةَ مَا حَصَّلْتُمُوهُ وَسْوَسَةْ

فِكْرُكُمْ إِنْ كَانَ فِي غَيْرِالحَبِيبْ مَا لَكُمْ في النَّشْأَةِ ٱلأُخْرَى نَصِيبْ

Ey medresede okuyan mollalar!

Tahsil ettiğiniz her şey vesvesedir.

Fikriniz, zikriniz Allah'ın Habibinden başkasında ise,

Sizin için ahirette nasip yoktur.

Bahauddin El-Âmilî ...El-Mihlât

Gümüş Ve İnsan Ve Hayvan Organizması Üzerindeki Etkisi

Gümüş (kolloidal gümüş, gümüş iyonları, gümüş su) ve insan ve hayvanlar üzerindeki etkisi

Şu anda gümüş, sadece mikropları öldürebilen bir metal olarak değil, aynı zamanda herhangi bir hayvan ve bitki organizmasının dokularının gerekli ve sabit bir bileşeni olan bir eser element olarak kabul edilmektedir.

Vücuttaki eser element-metallerin yüksek biyolojik aktivitesi, her şeyden önce, belirli enzimlerin, vitaminlerin ve hormonların sentezine katılımlarıyla ilişkilidir. A.I.'ye göre Voinara, bir kişinin günlük diyetinde ortalama olarak 88 µg gümüş iyonu içermelidir. Hayvanların ve insanların vücudunda gümüş içeriğinin 100 g kuru madde başına 20 µg olduğu tespit edilmiştir. Gümüş açısından en zenginleri beyin, endokrin bezleri, karaciğer, böbrekler ve iskeletin kemikleridir.

Gümüş iyonları vücudun metabolik süreçlerinde yer alır. Konsantrasyona bağlı olarak, katyonları bir dizi enzimin aktivitesini hem uyarabilir hem de engelleyebilir. Gümüşün etkisi altında, beynin mitokondrilerindeki oksidatif fosforilasyonun yoğunluğu iki katına çıkar ve beyin fonksiyonunu iyileştiren nükleik asitlerin içeriği de artar.

0.001 µg gümüş katyon içeren tuzlu su içinde çeşitli dokular inkübe edildiğinde, beyin dokusu tarafından oksijen emilimi %24, miyokard tarafından %20, karaciğer tarafından %36, böbrekler tarafından %25 artar. Gümüş iyonlarının konsantrasyonundaki 0.01 µg'ye bir artış, bu organların hücreleri tarafından oksijen alım derecesini azalttı, bu da gümüş katyonlarının enerji metabolizmasının düzenlenmesine katılımını gösterir.

Kiev Devlet Üniversitesi viroloji laboratuvarında gümüşün fizyolojik etkisini incelemek için çalışmalar yapıldı. Gümüş dozunun 50 olduğu tespit edilmiştir; 200 ve 1250 µg/l deney hayvanları üzerinde faydalı bir etkiye sahiptir. Gümüş iyonları

içeren su içen sıçanlar, kontrol grubundaki hayvanlardan daha hızlı kilo aldı ve gelişti. Deney hayvanlarının karaciğerindeki spektral analizin, farelerin karaciğerindeki normal gümüş içeriğine karşılık gelen, 100 g kuru ağırlık başına 20 μg gümüş olduğu bulundu.

Bu çalışmalar, 50-250 μg/l gümüş dozlarının fizyolojik olduğunu ve uzun süreli kullanımlarda vücuda zararlı bir etkisinin olmadığını kanıtlamıştır.

Bir dizi araştırmacı, izin verilen maksimum değeri önemli ölçüde aşan dozlarda uygulanan gümüşün insan ve hayvanların organları ve sistemleri üzerindeki etkisini incelerken aynı sonuca vardı. Böylece, 20.000-50.000 μg / l dozlarında içme suyu ile gümüş alan deney hayvanlarının patohistolojik çalışmaları, vücuda uzun süreli iyonik gümüş uygulaması ile vücut dokularında biriktiğini göstermiştir. Bununla birlikte, gümüşün dokularda birikmesine iç organlarda inflamatuar ve yıkıcı değişiklikler eşlik etmedi.

AA Maslenko, 50 μg / l gümüş (MPC seviyesi) içeren içme suyunun uzun süreli insan tüketiminin sindirim sisteminin normal fonksiyonundan sapmalara neden olmadığını göstermiştir. Kan serumunda karaciğer fonksiyonunu karakterize eden enzimlerin aktivitesinde herhangi bir değişiklik olmamıştır. Ayrıca, bir kişinin diğer organlarının ve sistemlerinin durumunda ve 15 gün boyunca 100 μg / l'lik bir dozda gümüşle muamele edilen içme suyu, yani izin verilenin iki katı konsantrasyonlarda patolojik bir değişiklik olmadı.

Büyük dozlarda gümüşün uzun süreli kullanımı - terapötik bir amaçla 7-8 yıl boyunca 30-50 mg / l'lik bir çözelti konsantrasyonu ile ve ayrıca endüstriyel koşullarda gümüş bileşikleri ile çalışırken gümüşün birikmesine neden olabilir. Ciltte cilt ve renk değişikliği - gümüş iyonlarının fotokimyasal indirgenmesinin bir sonucu olan argyria ("renkli bronzlaşma"). Argyria semptomları olan birkaç hastayı incelerken, organ ve sistemlerin fonksiyonel durumunda ve ayrıca vücutta meydana

gelen biyokimyasal süreçlerde hiçbir değişiklik bulunmadı, ayrıca, argyria belirtileri olan tüm insanlar çoğu viral ve bakteriyel direnç gösterdi. Enfeksiyonlar.

Argyria'nın gelişimi, bireyin gümüşe yatkınlığından, bağışıklığın niteliksel ve niceliksel göstergelerinden ve diğer faktörlerden büyük ölçüde etkilenir. Bunun dolaylı kanıtı, argyria'ya yol açabilecek dozların farklı olmasıdır. Literatürde, bazı kişilerin yüksek dozda gümüş alırken bile arjiri geliştirmediğine dair göstergeler vardır.

Woodward R.L.'ye göre. Ve diğer araştırmacılar, 50-200 mcg / l gümüş dozları, argyria olasılığını dışlar.

Gümüş müstahzarların insan vücudu üzerindeki etkisini incelerken, genç nötrofil formlarının ortadan kalkması, lenfosit ve monosit, eritrositler ve hemoglobin sayısında bir artış ve yavaşlama ile kendini gösteren hematopoetik organlar üzerindeki uyarıcı etkisi kaydedildi. ESR.

Son yıllarda, literatürde gümüşün steroid hormonlarına kıyasla güçlü bir immünomodülatör olduğu bilgisi ortaya çıkmıştır. Doza bağlı olarak gümüşün fagositozu hem uyarabildiği hem de baskılayabildiği bulunmuştur. Gümüşün etkisi altında, A, M, G sınıflarının immünoglobulinlerinin miktarı artar, mutlak T-lenfosit sayısının yüzdesi artar.

Bu nedenle, modern kavramlar ışığında gümüş, iç organ ve sistemlerin normal çalışması için gerekli bir eser element ve ayrıca bağışıklığı artıran ve patojenik bakteri ve virüsleri aktif olarak etkileyen güçlü bir ajan olarak kabul edilir.

Kolloidal gümüş iyonlarının (gümüş su) bir mikrobiyal hücre üzerindeki etkisi

Gümüşün mikrobiyal bir hücre üzerindeki etki mekanizmasının bilimsel çalışmasının kurucusu, XIX yüzyılın 80'lerinde metalin kendisinin değil, iyonlarının mikroorganizma hücreleri ile etkileşiminin olduğunu belirleyen İsviçreli botanikçi

Karl Negeli'dir. Onların ölümüne neden olur. Bu fenomeni oligodinamik olarak adlandırdı (Yunanca "oligos" - küçük, iz ve "dinamo" - eylem, yani izlerin eylemi). Bilim adamı, gümüşün yalnızca çözünmüş (iyonize) bir formda oligodinamik bir etki gösterdiğini kanıtladı. Daha sonra, verileri diğer araştırmacılar tarafından doğrulandı.

Alman bilim adamı Vincent, bazı metallerin aktivitesini karşılaştırarak, gümüşün en güçlü bakterisit etkiye sahip olduğunu ve bakır ve altının en az etkiye sahip olduğunu buldu. S.S.Botkin ve ardından A.P. Vinogradov, bu gerçeği, eser elementlerin biyolojik özelliklerinin D.I.'nin Periyodik Tablosunda işgal ettikleri yere bağımlılığı ile açıkladı. Mendeleyev.

Böylece difteri basili üç gün sonra gümüş tabakta, altı gün sonra bakır tabakta, sekiz gün sonra altın tabakta öldü. Staphylococcus iki gün sonra gümüşte, üç gün sonra bakırda, dokuz gün sonra altın üzerinde öldü. Gümüş ve bakır üzerindeki tifo basili 18 saat sonra ve altın üzerinde altı ila yedi gün sonra öldü.

Akademisyen L.A. Kulski. Deneyleri ve daha sonra diğer araştırmacıların çalışmaları, mikroorganizmaların ölümüne neden olanın metal iyonları ve ayrışmış bileşikleri (suda iyonlara ayrışabilen maddeler) olduğunu kanıtladı. Bakterisidal etkiye sahip tüm durumlarda, gümüş iyonlarının konsantrasyonu ne kadar yüksek olursa, gümüş aktivitesinin derecesi de o kadar yüksek olur.

İyonize gümüş ve diğer ilaçların antimikrobiyal özellikleri karşılaştırıldığında, bakterisidal etkisinin karbolik asitten 1750 kat, cıva klorür ve ağartıcıdan 3.5 kat daha güçlü olduğu bulundu. Ayrıca, gümüşün antimikrobiyal etki spektrumu birçok antibiyotik ve sülfonamidden çok daha geniştir. Ve bakterisit etki, ilacın minimum dozları ile yaratılır.

Böylece, V.S. Bryzgunov ve arkadaşları, gümüşün penisilin, biyomisin ve diğer antibiyotiklerden daha güçlü bir antimikrobiyal etkiye sahip olduğunu ve antibiyotiğe dirençli bakteri türleri üzerinde zararlı bir etkiye sahip olduğunu buldu. Klinisyenleri özellikle ilgilendiren Staphylococcus aureus, Proteus vulgaris, Pseudomonas aeruginosa ve Escherichia coli üzerinde, gümüş iyonlarının bakterisidal (mikropları öldürme yeteneği) ile bakteriyostatik (mikropların üremesini önleme yeteneği) arasında çeşitli antimikrobiyal etkileri vardır. Staphylococcus aureus ve çoğu kok ile ilgili olarak, bazen antibiyotiklerin şiddetini önemli ölçüde aşar.

Farklı patojenik ve patojenik olmayan organizmaların gümüşe duyarlılığının aynı olmadığına dair kanıtlar vardır. Patojenik mikrofloranın gümüş iyonlarına patojenik olmayan mikroflora göre çok daha duyarlı olduğu ortaya çıktı.

Bu gerçeğe dayanarak, YP Mironenko, 1971'de, kararlı bir terapötik etki elde ederken, abdominal elektroforez yöntemiyle iyonik bir gümüş çözeltisi (konsantrasyon 500 µg / l) ile çeşitli kökenlerden dysbacteriosis tedavisi için bir yöntem geliştirdi.

Bazı araştırmacılar, gümüş iyonlarının aşı virüslerini, influenza suşları A-1, B, Mitrs suşu, bazı entero ve adenovirüsleri inaktive etme ve ayrıca AIDS virüsünü inhibe etme ve iyi bir terapötik etkiye sahip olma konusunda belirgin bir yeteneğe sahip olduğunu bulmuşlardır. Köpeklerde Marburg viral hastalığı, viral enterit ve veba tedavisi. Aynı zamanda, standart tedaviye kıyasla kolloidal gümüş tedavisinin büyük bir avantajı ortaya çıktı.

Ancak, L.V.'nin deneyinde. Grigorieva, Escherichia coli N163, Coxsackie virüs serotipleri A-5, A-7, A-14 bakteriyofajının tamamen etkisizleştirilmesi için, Escherichia, Salmonella'dan daha yüksek bir gümüş konsantrasyonunun (500-5000

µg / l) gerekli olduğunu buldu. , Shigella ve diğer bağırsak bakterileri (100-200 µg / l.).

Gümüşün mikroorganizmalar üzerindeki etki mekanizmasını açıklayan sayısız teori arasında, en yaygın olanı, bakteri hücreleri arasında ortaya çıkan elektrostatik kuvvetlerin negatif bir yük ile etkileşimi sonucu hücrenin canlılığını kaybettiğine göre adsorpsiyon teorisidir. Bakteri hücresi tarafından ikincisinin adsorpsiyonu sırasında pozitif yüklü gümüş iyonları.

Bazı araştırmacılar fiziksel ve kimyasal süreçlere özel bir önem vermektedir. Özellikle, bakteriyel protoplazmanın oksidasyonu ve suda çözünen oksijen tarafından yok edilmesi, gümüşün katalizör rolü oynaması. Voraz ve Tophern (1957), gümüşün antimikrobiyal oligodinamik etkisini SH- ve COOH- gruplarını içeren enzimlerin devre dışı bırakılmasıyla ve Tonley K., Wilson H.'nin ozmotik dengesinin ihlaliyle açıkladı.

Ağır metallerle nükleik asit komplekslerinin oluşumuna dair kanıtlar vardır, bunun sonucunda DNA'nın stabilitesi ve dolayısıyla bakterilerin canlılığı bozulur.

Gümüşün hücrelerin DNA'sı üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olmadığı, ancak hücre içi aktif oksijen bileşiklerinin konsantrasyonunu azaltan hücre içi serbest radikallerin sayısını artırarak dolaylı olarak etki ettiği yönünde bir görüş vardır.

Ayrıca, gümüş iyonlarının geniş antimikrobiyal etkisinin nedenlerinden birinin, gümüşün neden olduğu Na+ ve Ca++'ın zarlar arası taşınmasının inhibisyonu olduğu varsayılmaktadır.

Bu nedenle, modern veriler ışığında gümüşün bir mikrobiyal hücre üzerindeki etki mekanizması, gümüş iyonlarının koruyucu bir işlev gören hücre zarı tarafından emilmesidir. Hücre canlı kalır, ancak bazı işlevleri bozulur, örneğin bölünme (bakteriostatik etki). Gümüş, bir mikrobiyal hücrenin yüzeyinde emilir edilmez,

hücreye nüfuz eder ve solunum zincirinin enzimlerini inhibe eder ve ayrıca mikrobiyal hücrelerde oksidasyon ve oksidatif fosforilasyon süreçlerini ayırır, bunun sonucunda hücre ölür. .

Gümüş iyonlarının bir makro organizmanın hücreleri üzerindeki etkisi özellikle ilgi çekicidir. Farelerin ve mikroorganizmaların kemik iliği, gümüş iyonları içeren bir çözelti içinde inkübe edildiğinde, mikroorganizmalar tamamen yok edilirken, eritrosit ve lökositlerin morfolojisinin değişmediği bulundu. Gümüş iyonlarının etkisi altındaki fare hücreleri yuvarlandı, ancak yok olmadı ve zarları değişmedi [48]. Daha sonra, bu hücreler çoğalarak normal hücresel yapıyı ve bölünme ve çoğalma yeteneğini korudu. Bu çalışmalar, iyonik gümüşün mikroorganizmaların aksine bir makro organizmanın hücrelerine zarar verici etkisinin olmadığını göstermektedir.

Kolloidal gümüş (gümüş su)

Gümüşün iyileştirici etkisinin incelenmesi, 19. Yüzyılın ikinci yarısında, 70'lerde Alman jinekolog Karl Krede tarafından %1'lik bir gümüş nitrat çözeltisinde güçlü bir bel soğukluğu önleyici etkinin keşfinden sonra başladı. Bu keşif, Almanya'daki doğum hastanelerinde yenidoğanlarda gözlerin pürülan gonore iltihabını ortadan kaldırmayı mümkün kıldı. Aslında, o andan itibaren, tehlikeli bakteriyel enfeksiyonların önlenmesi doktrininde yeni bir dönem başladı.

23 Ağustos 1897'de, babasının araştırmasına devam eden Alman cerrah Benne Krede, Moskova'daki XII Uluslararası Doktorlar Kongresi'nde, pürülan cerrahide gümüş müstahzarları kullanmanın geniş olasılıkları ve septik enfeksiyon tedavisinin iyi sonuçları hakkında rapor verdi. Onların intravenöz uygulaması. Aynı zamanda, B. Crede, kimyagerlerle birlikte, iyonize olmayan bir durumda gümüş içeren müstahzarlar önerdi: modifikasyonları olan metalik gümüşün kolloidal parçacıkları (kollargol müstahzarı) ve gümüş oksit sol (protargol müstahzarı) şeklinde. Yüz

yıldan fazla bir süredir tıpta hizmet etti. Daha önce kullanılan gümüş tuzlarının aksine, dağlama etkisine sahip değillerdi.

Rusya'da kolloidal gümüş, 1904 Rus-Japon savaşı alanlarında askeri saha cerrahisinde aktif kullanımına katkıda bulunan doktorlar tarafından da büyük beğeni topladı.

Damar içi uygulama şeklinde gümüş, septik artrit, romatizma, romatizmal endokardit, romatoid artrit, bronşiyal astım, grip, akut solunum yolu hastalıkları, bronşit, pnömoni, pürülan septik hastalıklar, bruselloz tedavisinde, dahili olarak - tedavide başarıyla kullanılmıştır. Gastrit, anastomozit ve ürün , harici olarak - zührevi hastalıkların, cerahatli yaraların ve yanıkların tedavisinde.

Gümüşün geniş bir antimikrobiyal etkisi yelpazesi, çoğu patojenik mikroorganizmada ona karşı direnç eksikliği, düşük toksisite, literatürde gümüşün alerjenik özellikleri hakkında veri eksikliği ve ayrıca hastaların iyi toleransı - gümüşe olan ilginin artmasına katkıda bulunmuştur. Dünyanın birçok ülkesinde.

1910'da, gümüşün tıpta pratik kullanımı deneyimini özetleyen Heiden şirketi, çeşitli bulaşıcı hastalıkların tedavisine adanmış bir açıklama incelemesi yayınladı: apseler, tifo ateşi, tekrarlayan ateş, zatürree, paranazal sinüsler, orta kulak, diş eti iltihabı, gonokokal sepsis , difteri kurbağası, dizanteri, keratit, konjonktivit, cüzzam, yumuşak şans, mastit, menenjit, epilepsi, piyemi, erizipel, şarbon, sifilitik ülserler, tabes dorsalis, akut eklem romatizması, korna trahom, epilepsi, korna iltihabı, ülserler.

Antibiyotiklerin ve sülfonamidlerin keşfiyle gümüş preparatlarına olan ilgi biraz azaldı. Ancak son zamanlarda gümüşün antimikrobiyal özellikleri yeniden dikkat çekmeye başladı. Bunun nedeni, antibiyotik tedavisinin alerjik komplikasyonlarındaki artış, antibiyotiklerin iç organlar üzerindeki toksik etkisi ve bağışıklığın

baskılanması, uzun süreli antibiyotik tedavisinden sonra solunum yollarında mantar enfeksiyonlarının ve disbiyozun ortaya çıkması ve ayrıca dirençli suşların ortaya çıkmasıdır. Kullanılan antibiyotiklere patojenlerin

Gümüşe artan ilgi, vücutta organ ve sistemlerin normal çalışması için gerekli bir eser element, immüno-düzeltici ve ayrıca güçlü antibakteriyel ve antiviral özellikler olarak etkisinin ortaya çıkmasıyla bağlantılı olarak yeniden ortaya çıktı.

Kolloidal gümüş iyonlarının etkisinin modern çalışmaları

Kolloidal gümüş iyonlarının etkisinin modern çalışmaları, aşı virüslerini, influenza virüsünün bazı suşlarını, entero ve adenovirüsleri nötralize etme konusunda belirgin bir yeteneğe sahip olduklarını göstermiştir. Ek olarak, köpeklerde viral enterit ve veba tedavisinde iyi bir terapötik etkiye sahiptirler. Aynı zamanda, standart tedaviye kıyasla kolloidal gümüş tedavisinin avantajı ortaya çıktı.

Kolloidal gümüş iyonlarının alt ekstremite kan dolaşımını bozarak gelişen trofik ülserlerin iyileşmesi üzerindeki faydalı etkisi kaydedildi. Hiçbir durumda gümüş tedavisinin herhangi bir yan etkisi olmamıştır.

Amerikan çalışmaları (Science Digest'e göre) gümüşün E.coli dahil zararlı mikropları öldürdüğünü gösterdi Kolloidal gümüş solüsyonu ayrıca yaraları sarmak, bademcik iltihabı için püskürtme, yanık ve sıyrıkları tedavi etmek için ıslak bir pansuman olarak kullanıldı. Her durumda, iyi bir terapötik etki kaydedildi.

New York Üniversitesi Tıp Merkezi'nde, Ortopedi Anabilim Dalı'nda, postoperatif enfeksiyöz komplikasyonları olan hastalarda gümüş iyonlarının etkisini incelemek için çalışmalar yapıldı. Çalışma raporundan: "14 hastadan 12'sinde tedavi başarılı bulundu ve 14 hastanın hepsinde tedavi, doğrudan koloni sayımlarıyla gösterildiği gibi yaradaki bakteri florasında belirgin bir azalmaya yol açtı. Hiçbiri vakalar gümüş

tedavisinin olumsuz etkilerini gösterdi." Amerika Birleşik Devletleri'nde yanıkların %70'ini tedavi etmek için gümüş bileşikleri kullanılır.

İlginç bir şekilde, dünyadaki havayollarının yarısından fazlası yolcuları dizanteri gibi enfeksiyonlardan korumanın bir yolu olarak gümüşle arıtılmış su kullanıyor. Birçok ülkede, havuz suyunu dezenfekte etmek için kolloidal gümüş iyonları kullanılır.

İsviçre'de gümüş su filtreleri evlerde ve ofislerde yaygın olarak kullanılmaktadır. Uluslararası Uzay İstasyonu'nda sadece gümüş su kullanılıyor.

Kolloidal gümüşün tıbbi kullanımı (gümüş su)

- KBB organlarının hastalıkları:
- Nezle;
- ARVI (rinit, bulaşıcı nitelikte farenjit);
- Tonsillektomi sonrası durum;
- Anjina, göğüs ağrısı.
- Ağız boşluğunun herhangi bir enflamatuar hastalığı:
- Paradontoz;
- Diş eti iltihabı;
- Stomatit.
- Bronkopulmoner hastalıklar:
- Bronşit (akut ve kronik), özellikle pürülan balgam salınımının eşlik ettiği;
- Zatürre;
- Bronşektazi;
- Kistik fibroz.
- Gastrointestinal sistem hastalıkları:
- Kronik gastrit;
- Mide ülseri ve duodenum ülseri;
- Kronik kolit;

- Acalculous kolesistit.
- Gümüşün harici kullanımı (gümüş suyu):
- Pürülan yaralar;
- Püstüler cilt hastalıkları;
- Yanıklar;
- Dermatozlar;
- Egzama;
- Vulvajinit;
- Hemoroid.
- Gümüşün pediatrik kullanımı (gümüş su)
- Gümüşün harici kullanımı (gümüş suyu):
- Banyo yapan çocuklar için suyun dezenfeksiyonu;
- Dermatozlar;
- Çocuk egzaması;
- Yanıklar.
- Gümüşün ev içi kullanımı (gümüş su)
- İçeceklerin, meyve sularının, kompostoların konservesi.
- Epidemiyolojik olarak elverişsiz alanlarda içme suyunun dezenfeksiyonu.
- Ekimden önce tohumların ıslatılması (23 saat).

İç mekan bitkilerinin sulanması (toprağı mikroorganizmalardan, küflerden, mantarlardan dezenfekte etmek için). 23 hafta ara ile bir hafta sulanması tavsiye edilir.

Kesme bahçe çiçeklerinin uzun süreli (23 haftaya kadar) korunması.

Bulaşıkların, sebzelerin, meyvelerin dezenfeksiyonu.

İç çamaşırlarının ve nevresimlerin (23 saat ıslatılarak), lavaboların, banyoların, tuvaletlerin dezenfeksiyonu.

***

Gümüş, endokrin bezlerinin, beyin, karaciğer ve kemik dokusunun normal çalışması için gerekli bir eser elementtir. Küçük dozlarda kan üzerinde gençleştirici bir etkiye sahiptir ve vücuttaki fizyolojik süreçlerin seyri üzerinde faydalı bir etkiye sahiptir. Aynı zamanda, hematopoietik organların uyarılması not edilir, lenfosit ve monosit sayısı, eritrositler ve hemoglobin yüzdesi artar ve KİT yavaşlar.

Uzun süreli (yıllarca) gümüş alımıyla veya gümüş buharı ile çalışırken (kuyumcularda), sözde argyria gelişebilir - kılcal damarların duvarlarında, kemik iliğinde ve dalakta gümüş sülfür birikmesi. Aynı zamanda, argyria'nın tek klinik tezahürü, enfeksiyon odağında bile bulaşıcı hastalıklara karşı duyarlılık olmamasıdır.

Bakteriyel enfeksiyon nedeniyle iltihaplı ve iltihaplı yüzeylerle doğrudan temas halinde gümüş solüsyonların en etkili çözüm olduğu bulunmuştur. Gümüş suyu kullanmanın sonuçları, mide-bağırsak hastalıkları, kolesistit, bulaşıcı hepatit, kolanjit, pankreatit, duodenit, kendi yararlı mikroflorasını bozma ve disbiyoza neden olma korkusu olmadan herhangi bir bağırsak enfeksiyonundaki etkisinin etkinliğini göstermektedir. Mide ülseri ve 12 adet ülseratif süreci destekleyen Helicobacter pylori ve Campylobacter pylori bakterileri yok edildiğinden başarılı bir şekilde tedavi edilir.

Dejeneratif osteoartritin arka planına karşı akut ve subakut artritte, gümüş iyontoforez, iltihaplanma ve ağrı üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir.

Gümüşün interstisyel iyontoforezi ile kronik osteomiyelitli hastalarda inflamatuar süreç durdurulur.

Gümüş iyonları, kronik vazomatoryal alerjik rinit ve sinüzit tedavisinde uygulama bulmuştur, bu hastalık ile burun boşluğunu gümüş su ile durulamak gerekir.

Gümüş, dermatoloji ve zührevi bilimde başarıyla kullanılmaktadır. Viral, maya, strepto-stafilokok ve trofik kökenli dermatozların tedavisinde harici bir ajan olarak kullanılır.

Yabancı bilim adamlarına göre, gümüş su ile nemlendirilmiş bandajlarla termal yanıkların tedavisi etkinlik açısından eşsizdir. Bu yöntemin önemli bir özelliği, şiddetli yanıkları olan hastaların tedavisinde son derece önemli olan mutlak ağrısız olmasıdır.

Akut ve kronik pnömoni, bronşit (özellikle ultrasonik inhalerlerin yardımıyla inhalasyon yoluyla kullanım) tedavisinde gümüş suyunun kullanılması, birkaç antibiyotik kombinasyonlarının baş edemediği durumlarda ciddi vakalarda ve kısa sürede bile iyileşmeye yol açar. .

Ülseratif gingivostomatit, uzun süreli iyileşmeyen ülserler, akut stomatit, fungal stomatit, enflamatuar-distrofik paradontoz formlarının tedavisi için ağız boşluğunun sulanması ve uygulamaları, ilacın aşırı etkinliğini değerlendirmeyi mümkün kılar.

Grip, hidroaerosoller ve nazal lavaj ile tedavi edilirken, tedavi süresi 2 güne düşürülür ve vücudun ciddi reaksiyonları kaydedilmez.

Gümüş suyunun kullanımıyla ilgili araştırmalar bu güne kadar devam ederken, bu harika ilaç için yeni tedavi seçenekleri sürekli olarak açılıyor.

Baş Taşı…İç Dökümü

Son Vasiyeti

Kefeninin Cepli Olmasıydı.

(Rüşvet Düşkünü Bir Bürokratın Mezartaşı)

***

***

Ölüm Allah'ın Emri,

Enflasyon Olmasaydı.

(Dar Gelirli Bir Vatandaşın Mezartaşı)

***

Açılmadan İade..

(70 Yaşında Ölen Bakire Bir Kadının Mezartaşı)

***

Tanrım, Halkım Sana Emanet.

(Diktatörün Mezartaşı)

***

Son Eylemi

Ödünü Patlatıp

Ölmek Oldu.

(Teröristin Mezartaşı)

***

Şimdi

Geride Kalan Altı Milyar İnsan

Ne Olacak?

(ABD Devlet Başkanı'nın Mezartaşı)

***

Tüm Yaşamı

Emir Alıp Vermekle Geçti.

Allah'ın Emriyle Öldü.

(Emekli Bir Askerin Mezartaşı)

***

Sonunda Yaşama Rest Çekti.

(Kumarbazın Mezartaşı)

***

Önemli Belgeleri Hasır Altı Edince

Toprak Altı Ettiler.

(Bir Ajanın Mezartaşı)

***

Sırtı Yerden Kalkmıyordu,

Değişen Bir Şey Olmadı,

(Başarısız Bir Güreşçinin Mezartaşı)

***

Sizi Ayakta Karşılayamadığım İçin

Özür Dilerim.

(Kibar Bir Adamın Mezartaşı)

***

Başkaları İçin Yüzlerce Kez Ölmüştü,

İlk Kez Kendisi İçin Öldü.

(Bir Dublörün Mezartaşı)

***

Uyumazdı,

Artık Deliksiz

Uyuyacak.

(Çapkın Bir Erkeğin Mezartaşı)

***

Ben Ölecek Adam Değildim.

(Kendini Beğenmiş Bir Adamın Mezartaşı)

***

Yıldızları 0 Kadar Çok Sevdi Ki,

Geceler Onu Korkutamaz.

(Hollywood Zamparasının Mezartaşı)

***

Önce Spor Yaşamından,

Sonra Hayattan Jübile Yaptı.

(Futbolcunun Mezartaşı)

***

Dünyaya

Ölmeye

Ölmeye

Ölmeye

Geldi

(Fanatik Bir Taraftarın Mezartaşı)

***

Müsait Bir Yerde

Dünyadan İndi.

(Minibüs Şoförünün Mezartaşı)

***

Bir Gün Eserini Seyretmek İçin

Bir Adım Geri Çekildi.

(Gökdelenin Cam Silicisinin Mezartaşı)

***

O

Yıllardır Hesap Alırdı,

Hesapsız Gitti.

(Garsonun Mezartaşı)

***

Allah Taksitlerini Affetsin.

(Memurun Mezartaşı)

***

Sevgili Doktorum

Seni İkinci Yaşamda

Dört Gözle Bekliyorum.

(Doktor Hatasından Ölen Hastanın Mezartaşı)

***

İnsanlar Ölünce En Son Kalbi Durur,

Rahmetlinin Dili Durdu.

(Politikacının Mezartaşı)

***

Hayatı Boyunca Hep Çaldı,

Ömründen Çalmasına Azrail Müsaade Etmedi.

(Hırsızın Mezartaşı)

***

Artık

Karısı

Geceleri

Nerede

Olduğunu Biliyor.

(Çapkın Bir Adamın Mezartaşı)

***

Hastayım Hastayım

Diyordum

İnanmıyordunuz

N'oldi Şimdi?

(Bir Karadenizli'nin Mezartaşı)

***

Hayatı,

Ayın Sonu Geliyor Diye

Korkuyla Geçerdi,

Bir Gün Baktı Ki Yaşamın Sonu Gelmiş.

(Bir Memurun Mezartaşı)

***

İlaçların Son Kullanma Tarihini

Değiştirmekten,

Kendi Son Kullanma Tarihini İhmal Etmişti.

(Bir Eczacının Mezartaşı)

***

Antrenörü Ringe Havlu Attı,

0 Da Dünyaya.

(Boksörün Mezartaşj)

***

Vatan Sağ Olsun

(Politikacının Mezartaşı)

***

Dünyaya

İade-I Taahhütlü

Gelmişti

(Postacının Mezartaşı)

***

Son Nefesinde Hıçkırığı Tuttu.

Bir Özür Bile Dıleyemeden Gitti.

(Kibar Birinin Mezartaşı)

***

Önce Vücudunu Teslim Etti.

Sonra Ruhunu.

(Sado Mazoşist Bir Adamın Mezartaşı)

***

Sonunda

Kendi Kontağını Kapattı.

(Taksi Şoförünün Mezartaşı)

***

Son Arzusu

Bir Doktorun Yanı Başına Gömülmekti.

(Hastalık Hastası Birinin Mezartaşı)

***

İlk Kez, Karısından Habersiz

Bir Başka Yere Gitti.

(Kılıbık Bir Adamın Mezartaşı)

***

Çok Adres Değiştirdi.

Burası Son Adresi.

(Kiracının Mezartaşı)

***

Milleti Kurtarmak İçin

Milletvekili Olmuştu,

Millet Kurtuldu.

(Bir Milletvekilinin Mezartaşı)

***

Bu Dünyada Çok Çekti.

(Kameramanın Mezartaşı)

***

Nasılsa Ölecekti

Ama Dirilerinin Acelesi Vardı.

(İdam Edilen Birinin Mezartaşı)

***

Hiç İstemezdi Ama,

Hesapsız Öldü.

(Matematik Öğretmeninin Mezartaşı)

***

Bütün Yaşamı Yeraltı Dünyasının

Karanlığında Geçti,

Değişen Bir Şey Yok.

(Mafya Babasının Mezartaşı)

***

Bir Gün Mezarımdan Kalkıp

Mezarınıza Tüküreceğim.

(Bir Vatandaşın Mezartaşı)

***

Ölüm,

Uyuşturucuların En Muhteşemiydi

Onu Sona Sakladı.

(Uyuşturucu Müptelasının Mezartaşı)

***

Hayatında İlk Kez

Karşılıksız Bir Şey Verdi,

Son Nefesini.

(Cimri Bir Adamın Mezartaşı)

***

Gaflet Uykusundaydı,

Uyanamadan Gitti.

(Sokaktaki Vatandaşın Mezartaşı)

***

Son Vasiyeti

Kefeninin Ceplerine İlaçlarının Konmasıydı.

(Hastalık Hastası Birinin Mezartaşı)

***

Bu Onun İkinci Ölümü,

Birincisi Evlendiği Gündü.

(Mutsuz Bir Kocanın Mezartaşı)

***

Hayatı Da İşi Gibi

Motorla Stop Arasında Geçti.

(Rejisörün Mezartaşı)

***

Kışı Başına Düşen Milli Gelir Artsın Diye

Yaşamına Son Verdi,

(Vatansever Bir Vatandaşın Mezartaşı)

***

Hiç İstemediği

Bir Deplasmana Gitti.

(Futbolcunun Mezartaşı)

***

Sonunda

Hayatının Bitiş İpini Göğüsledi.

(Atletin Mezartaşı)

***

Kim Demiş

Kırmızı Işıkta Geçilmez Diye?

Rahmetli Geçerdi.

Sevgisi Karşılıksız Çıkınca,

Yaşama Protesto Çekti.

İntihar Etti.

***

Suçu Çok Ağırdı.

Ömür Boyu Dünyadan Uzaklaştırılma

Cezası Aldı.

Yaşamın Teorisini Kapmıştı.

Pratikten Kaldı.

***

Hayatımı Kaybettim.

Hükümsüzdür...

***

Derin Bir Düşünceye Dalmıştı.

Dalış O Dalış.

***

Kafa Dinlemek İstiyordu.

Yaşamına Sessizlik Efekti Verdi.

***

Geldi Gördü Gitti.

***

Hiç Bir Doktorun Yardımını Kabul Etmedi. Kendi Kendine Öldü.

***

Yaşamı Boyunca

Kafasına Göre Takıldı.

Son Olarak Kafasına Göre Bir İple

İdam Edildi.

***

Lütfen

Arkamdan Kapıyı Kapatın

Ve

Dünyanın Işıklarını Söndürün.

***

Kendi Kendine

Bir Toplantı Yaptı.

Oy Birliğiyle

Yaşamdan İstifa

Kararı Aldı.

***

Sulu Adamdı

Suya Sabuna Dokundu

Suyu Isındı

Sudan Sebeple Öldü.

***

Rahmetli Kayıkçıydı.

Son Yolculuğunu İmamın Kayığıyla Yaptı.

***

Azrail Son İki Yıldır Uzatmaları Oynatıyordu,

Nihayet Düdüğü Çaldı.

***

Sosyal Deprem Yaşadı,

Ar Damarı Çatladı.

***

Hastalık Hastasıydı,

Olur Olmaz Hap Yutardı.

Sonunda Hapı Yuttu.

***

Dinine Çok Bağlı Bir Katolikti,

Ölüm Döşeğinde Yahudi Oldu.

Dünyadan Bir Yahudi Eksilsin Diye.

***

Hayatı, Günlerinin Arasına

Karbon Kâğıdı Koymuş Gibi

Rutin Geçiyordu.

Bir Gün Karbon Kâğıdı Bitti.

***

Dünya Varmış

Bütün Hayatı Balondu,

Söndü.

***

Yaşamak Tehlikeli Bir Şey

Sonu Ölümle Bitiyor.

Ayaklarını Paspasa Silip

Bu Pislik Dünyayı Terketti.

***

Olum Kalıtsaldır.

Rahmetli De

Annesi Ve Babası Gibi

Öldü.

Düşünüyordu...

O Halde Yok Edilmeliydi.

***

Şimdiye Kadarki Tatbikattı.

Hayat Bundan Sonra Başlıyor.

***

Hayâttan

Sağ Olarak

Kurtulamadı.

***

Dünyaya

Bir Doktor

Yardımıila Gelmişti,

Yine Bir Doktor

Yardımıyla Gitti.

***

Yaşamdan Yenik Çıkmak Onu Üzmedi.

Önemli Olan Katılmaktı.

“Atın Ölümü Arpadan Olsun"

Derdi,

Bira İçerken Öldü.

***

Bütün Ömrünce Eşek Gibi Çalıştı,

İnek Gibi Bir Kadınla Evlendi,

Koyun Sürüsü Gibi Çocukları Oldu.

Rahmetlinin Ölüm Raporunu

Baytar Verdi.

***

Bir Masal Kahramanı Gibi Yaşadı.

“Bir Varmış, Bir Yokmuş"

***

Yüzlerce

Gayri Menkulü

Vardı.

Artık Bir Tane.

***

Yanlış Zamanda

Yanlış Yerde Olmanın Cezasını,

Yanlış Zamanda

Yanlış Yerde Yatarak Çekiyor.

***

***

Aslında Yaşamadı, Sadece Ölüme Kadar Vakit Geçirdi.

Doğduğu Gün Ölüme Mahkum Olmuştu. İnfaz

65 Yıl Sonra Gerçekleşti.

***

Ben De Bir Zamanlar

Mezar Mezar Dolaşıp

Yazıları Okurdum.

Şimdi Sen

Adnan Ersan…Mezartaşı Espirileri

ENİS BEHİÇ KORYÜREK

Şair. Selanik, Üsküp ve İstanbul İdadileri'nde okudu. Mülkiye Mektebi'ni (1913) bitirdi. Hariciye Nezareti'nde, Edirne Valiliği Hukuk İşleri Müdürlüğü'nde Çalışma Bakanlığı Müsteşarlığı görevlerinde bulundu.

Şehbal dergisinde yayınlanan ilk şiirleri Servet-i Fünuncuların etkisindeydi. Daha sonra şiirlerinde hece ölçüsünü kullandı ve Milli Edebiyat akımı içerisinde yer aldı. İlhamını Mevlevi şeyhi Çedikçi Süleyman Çelebi'den aldığını söylediği tasavvufi şiirler yazdı.

ESERLERİ: Miras (1927), Varidat-ı Süleyman (Çedikçi Süleyman Efendi'den İlhamlar, 1949), Miras ve Güneşin Ölümü (Fethi Tevetoğlu'nun incelemesiyle, 1951). Ayrıca çevirileri de mevcuttur.

Müfide Koryürek, eşi ENİS BEHİÇ KORYÜREK'i anlatıyor:

Enis Behiç Koryürek, "Hecenin Beş Şairi"nden biri... 12 Mart 1892 yılında İstanbul'da doğdu. Ölümü: 17.10.1949. Hayatının en olgun çağında göçüp gittikten sonra, bize üç eser bıraktı. **Miras, Güneşin Ölümü, Varidat-ı Süleyman.**

Eserlerinin en önemlisi, üzerinde en çok durulanı, yankılar uyandıranı: Varidat-ı Süleyman. Bu eseri ve bu eserin Ömer Fevzi Mardin tarafından yapılan Varidat-ı Süleyman Şerhi'ni, 15 yıl kadar önce, her sayfada artan bir hayret ve hayranlıkla okumuştum. Varidat-ı Süleyman'a, Enis Behiç'in eserinden ziyade, Enis Behiç'in meydana çıkardığı, yazılmasında, basılmasında, bize intikalinde vazifelendirildiği bir enteresan eser gözüyle bakmak daha yerinde olacak.

Yeni nesiller, ne Varidat-ı Süleyman'ı biliyorlar, ne de Enis Behiç Koryürek'i diğer eserleriyle yeteri kadar tanıyorlar. Onun Ankara'da, Bahçelievler'de tek başına oturan eşi Müfide Koryürek'i ziyarete giderken hüzün ve heyecan doluyum... Müfide Koryürek, 60 yaşını çoktan gerilerde bırakmış. Halk şairlerimizin "Elif kaddim dal

oldu" diye sızlanışlarını hatırlatıyor... Ama kelimenin gerçek anlamıyla bir şair eşi ve bir saray hanımefendisi. Karşılıklı oturduğumuz salonun duvarları, enteresan tablolar, resimler, fermanlar ve sedef antika biblolarla süslü. Önce dikkatimi Enis Behiç Koryürek'in bir gençlik fotoğrafı çekiyor. Arkasından kendi el yazısı: "Bir çile ipeğim, gül demetim Müfideciğime! Onu çok seven ve onun çok sevdiği kocası Enis Behiç, bu gölgesiyle beraber, bütün gönül ülkesini takdim eder! 1926, Ankara." Ve Müfide Koryürek'in birkaç gençlik resmi. Gerçekten bir çile ipek, bir gül demeti... Romantik ve çarpıcı bir güzellik içinde...

Sonra Abdülhak Hamid'in kalem çerçeveli ve renkli bir resmi. Altında ince bir ithaf ve tarih; "Enis Behiç Beyefendi'ye yadigar-ı hukuk-u muhabbet ve nişane-i takdir-i hürmettir... Kanunisani 1920. Abdülhak Hamid." Ötede karikatürist Ramiz'in, çerçeveli, orijinal bir karikatürü. Bir tarafta modern kıyafet içerisinde, Orhan Seyfi ve Yusuf Ziya, karşılarında ulema kıyafetiyle Fuat Köprülü ve Ali Canip, parmağını Orhan Seyfi'ye ve Yusuf Ziya'ya uzatmış. Küçümseyen bir eda içerisinde: "Eçheller bile size tescil eyler!..." diye bağırıyor. Orhan Seyfi ve Yusuf Ziya'nm yüzleri asık... Enis Behiç'in bu karikatürü neden çerçeveleyip salona astığını daha sonra anlıyorum. Antika bir masa üzerinde bir çerçeve içinde, 4 yaşındaki bir çocuğun, asli harflerle nefis bir yazısı: Allah. Üstünde, Mekke'den gönderilen ve büyük bir sayfaya sığdırılan Kur'an-ı Kerim'in bütün sureleri. Salonun bir köşesini, Sultan II. Abdülhamid Han'ın çerçeveli bir fermanı süslüyor. Müfide Koryürek'in babası, 30 yıl, Abdülhamit Han'ın yanında çalışmış ve ilk defa veteriner hekimlikten paşalığa yükselmiş bir asker...

İlk soruyu bana Müfide Koryürek soruyor: "Ruha ve Allah'a inanıyor musunuz?"

- *Yüzde milyon evet.*
- O halde şimdi konuşabiliriz. inanmasaydınız konuşmayacaktım. Çünkü, anlatacaklarımı inanmayanlar, gülünç ve deli saçması buluyorlar.
- *Kanaatime göre, esas gülünç durumda olanlar ve bir deli şuursuzluğu içerisinde bulunanlar, inanmayanlardır. Enis Behiç Koryürek'in 25-30 yıl önce*

Varidat-ı Süleyman münasebetiyle, ruhlar alemiyle tefnas kurması (Çedikçi Süleyman Çelebinin şiir bulutlarını sağması) bugün batı aleminde, müsbet ilmin çalışma sahası içerisindedir. Hatta Marksist-Materyalist Sovyet Rusya'da bile bugün ruhlar alemiyle temas kuran ve çok ciddî incelemeler yapan laboratuvarlar var. Türkiye geç bile olsa, bu konuya ilmi bir ciddiyetle eğilmiş bulunuyor. Endişe etmeyiniz ve bize Varidat-ı Süleyman olayını lütfen anlatınız.

- Yanılmıyorsam 1946-47 yıllarıydı. Ankara'daydık. Bir gece Enis'in eski arkadaşları ziyaretimize geldiler, içlerinde. Av. Suat Pilevne, savcı Kemal Bora ve eşi, Tahir Sebük, Sinan Onbulak, Evkaf Umum Müdürü Şevki Bey, eski valiler, eski temyiz reisi gibi seçkin kimseler vardı. Gecenin bir vaktinde, misafirler, şu gördüğünüz masanın etrafında toplandılar. Ruh çağıracaklarını söylediler. Masanın etrafından Enis'ten başka herkes vardı. Enis bu daveti kabul etmiyor, işi ciddiye almıyor, arkadaşlarıyla eğleniyordu. Çünkü Enis o zaman ruha inanmıyordu. "Günün birinde otlar gibi çürüyüp gideceğiz, yok olacağız" diyordu. Arkadaşları kendisini ısrarla masaya çağırdılar ve: "Madem ki biz bu akşam senin misafirin olarak buradayız, öyle ise bizi kırmayacaksın ve parmağını şu fincana uzatacaksın" dediler. Enis, nezaketen bu teklifi kabul etti. Masaya oturdu ve emre uydu. Bir usul içerisinde ruh çağrıldı. Ve biraz sonra fincan, bir daire üzerinde bulunan harfler arasında dolaşmaya başladı. Enis'in katıldığı toplantıda alman ilk tebliğ şudur:

"Ben aşk-ı ilahi ile yandım da uyandım

Her zerre rimadımla mükerrer yine yandım."

Anladık ki gelen ruh, bir şaire aittir. Üstelik aruzla yazdırmaktadır. Bu, Çedikçi Süleyman Çelebi'nin ruhuydu. Enis, bu ilk tebliğden sonra birdenbire değişiverdi. Konu üzerine ciddiyetle eğildi. Artık ortada eski Enis Behiç yoktu.

- *Çedikçi Süleyman Çelebi hakkında bilgi verebilir misiniz?*

Çedikçi Süleyman Çelebi, Enis'in ifadesiyle, hikmet ve muhabbet dağıtan bir aziz mevlevi idi. Trabzon'da doğmuş, daha sonra İstanbul'a yerleşmişti. Halk, ona bir veli gözüyle bakıyordu. Hicretin 1109'uncu yılında İstanbul'da müthiş bir kış oldu. O kadar ki tarihler, soğuktan Haliç'in sularının donduğunu bile yazdılar. Soğuktan ihtiyar Süleyman Çelebi çok hırpalandı. Artık İstanbul'da kalamazdı, içinden bir ses, ona doğduğu topraklara gitmesini fısıldadı. Yaz gelince, Üsküdarlılar, onu bir

yelkenliyle Trabzon'a uğurladılar. Süleyman Çelebi, hicri 1112 yılında Trabzon'da, dünyaya gözlerini yumdu. Mezarının bulunduğu yeri, Cumhuriyet Türkiye'sinde bir park haline getirdiler. Şimdi mezarı bile ortada yok! Enis Behiç onun için Trabzon'a gitti. Yattığı parkı gezdi ve belki de Süleyman Çelebi'nin mezarının tam başucunda oturdu. Bilemiyoruz. Şimdi orada yetişen her şeyde, Süleyman Çelebi'den zerreler yaşıyor. Tekrar ölüp çürüyor ve tekrar yaşayıp duruyor... işte bizim evdeki ilk Bezm-i Ali'ye gelen ve Enis'in gönlünü dolduran bu mevlevi çelebidir.

- *Sonra?*
- Sonra haftanın 4 gününü aynı masa başında ruh çağırmakla geçirmeye başladık. Bu toplantıların ismini Çedikçi Süleyman koydu: Bezm-i Ali! Bezm-i Alide kimler yoktu ki... Fikir, sanat ve edebiyat şöhretleri, Ankara Radyosu'ndan tambur ve kemençeleriyle Fahire Fersan ve Refik Fersan, neyi ile Neyzen Şevki Bey... Önce mükemmel bir fasıl. Kitaplarımız ardına kadar açık. Misafirler, meraklılar merdivenlere kadar tıklım tıklım... Ama çıt bile çıkmıyor. Fasıl bittikten sonra ruh davet ediliyor ve ruh gelir gelmez herkes hürmeten ayağa kalkıyor. Sonra tebliğler birbirini takip ediyor. Enis, daima Çedikçi Süleyman Çelebi'nin ruhunu çağırıyor ve Süleyman Çelebi, artık bizim Bezm-i Ali'lerin aranan, sevilen, sayılan ruhu oluyor:

"Vardur deruriun içre senlin senden ayrı 'seri

Ol senden ayru sen kim olabilmedin mi: Ben!"

Bezm-i Ali'ler sürüp gidiyordu. Bir gece Tahir Sebük'ün evindeydik. Enis koltukta oturuyordu. Fasıl bitti. Ruh gelmişi ti. Birdenbire Enis kıpkırmızı oldu. Bir başka ses tonuyla konuşmaya başladı. Ama bu ses benim 24 yıllık kocamın Enis'imin sesi ve telaffuzu değildi. Fakat konuşan da o idi:

"Fincana yok ihtiyacın

Ruhunda yükselmede seracın

Söylemek istedin mi söyle

Çırpınma tereddüdünle böyle?"

Vazifeliler derhal tebliği yazmaya başladılar. Ben Enis'teki bu ses değişikliği münasebetiyle, dehşetli bir ürperti duydum.. Kendimi yere attığımı ve kulaklarımı yastıklarla kapadığımı hatırlıyorum. Benim gibi herkes şaşırmıştı. Çünkü o güneş ka-dar Çedikçi Süleyman Çelebi, tebliğlerini bir masa üzerine sıraladığımız harfleri teker teker işaretlemekle veriyordu. Bu yol, gerçekten zor ve yorucu idi. Ama bu gece, Çelebi "Fincana yok ihtiyacın" diye başlıyor ve doğrudan doğruya Enis'in ağzından konuşuyordu. Ben bütün Bezm-i Ali'lerde hazırdım. Tebliğler bittikten sonra Enis çok yorgun olarak kendine geliyordu. Derin bir uykudan uyanmış gibi oluyordu. Bazen de tek kelime ile bitkin buluyorduk onu. Tebliğler iki yıl içerisinde tamam-landı. Daha doğrusu iki yıl kadar sonra Çedikçi Süleyman Çelebi artık gelmeyeceğini, kitabın basılması gerektiğini söyledi. Enis, Çalışma Bakanlığındaki müsteşarlık görevinden 3 yıl önce istifa etmişti. Eseri bastıracak paramız yoktu. Hatta yakın arkadaşlarına borçlu idi. Ama Süleyman Çelebi "Kitabın bastırasın" diye ısrar ediyordu. Enis üstelik hastaydı. Bir gece rüyasında kendisine Kuran'dan (Sûretu'n Nasr)ı okumuşlardı. Bu ne demekti? Rüya tabirnamelerine bakıldı: "Ya çok büyük bir mevkiye gelecek ve devlet idaresinde önemli bir vazife alacak" veya "dünyasını terk edecek" dediler. Enis "yeni bir vazife almayacağını, yeni bir dünyaya doğacağını" söyledi. Hastaydı, zayıflamıştı, iştahı yoktu. Elleri uyuşuyor, bir şey tutamıyordu. Doktorlar kendisini, kimseyle görüştürmek istemiyorlardı. Bu arada *Varidat-ı Süleyman'ı* matbaaya vermiştik. Aile dostumuz olan Emniyet Müdürü Selahattin Korkut, kitabın basım işiyle meşguldü. Tashihleri o götürüp getiriyordu. Bazen Enis uykuda oluyordu. Tashihler geldiği zaman onları ben düzeltiyordum, eserin dili ve vezni bana yabancı idi. Ama hâlâ hayretler içerisindeyim. Bezm-i Ali'lerde tebliğleri dinlerken.ve yazarken eseri farkında olmaksızın ezberlemiştim. Metinleri ezberleyişime ve tashihleri aslına uygun bir şekilde yapışıma Emniyet Müdürü Selahattin de şaşırıyordu. Nihayet eser basıldı ve Enis gözlerini yummadan bütün

imkansızlıklara rağmen Varidat'ı istenilen şekilde yayımladığını görmek rahatlığına kavuştu.

Eser Türk fikir ve sanat dünyasında gerçekten büyük bir ilgi gördü. İstanbul'da, Beyoğlu'nda kadınlar, çocuk arabaları, el arabaları içerisinde Varidat-ı Süleyman'ı kendi istekleriyle sattılar. Eserin basılmasından kısa bir süre sonra din kültürü ve tasavvuf konusunda ciddi bir otorite olan Ömer Fevzi Mardin kitabın üç cilt tutan şerhini Varidat-ı Süleyman Şerhi ismi altında yayımladı, ikinci basımı da yapılan bu mükemmel eserin, bugün piyasada bir tek cildinin bile bulunduğunu sanmıyorum.

Vefatında yanında mıydınız? Son sözleri ne oldu? Bir vasiyeti var mıydı?

Yanındaydım. O zamanlar biz, Ankara'da, Atatürk Bulvarı'nda, Yağcıoğlu apartmanında oturuyorduk. Evimizi sobalı idi. Aylardan Ekim ayıydı. Enis, sobayı yakmak için erkenden kalkmış, fakat bir türlü kibriti çakamamış. Anlatmayacak kadar ince idi. Bir gün olsun kavga etmemiştik. Bana geldi "Affedersin, sobayı yakamadım. Elim yine uyuştu. Ama sakın telaşlanma!" dedi. Yatağımdan fırladım. Kendisini yatağına uzattım ve sobayı yaktım. Öğlene doğru Suat Pilevne gelince yatağından kalktı. Sandalyeye oturdu. Suat'ı yemeğe alıkoymak istedi. Halbuki kendisi 3-4 günden beri yiyemiyordu. Suat gittikten sonra Emniyet Müdürü Selahattin Korkut geldi. Kendisine sigara getirmişti. Onunla konuştu. Korkut gittikten sonra baş başa kaldık. Hiç olmazsa 4 kaşık yoğurt yemesi için kendisine ricada bulundum. Beni kırmadı. Zorla yutkunduğunu görüyordum. Üçüncü kaşığı aldıktan sonra, ""Bana bir fenalık geliyor" dedi. Çok telaşlandım. Yakın arkadaşlarına telefonlar açtım. Prof. Osman Berki'nin hanımı geldi. Onunla Enisciğimi sandalyeden alıp sedire uzattık. Bana ""Niçin sen bu kadar telaş ediyorsun?"dedi. ""Kımıldama" dedim. Uzandığı sedirde Kuran'dan uzun uzun sureler okudu. Sonra gözlerini yumdu ve dimağ kanamasından gitmişti. Yakın arkadaşlarından Celal Bayar, Avni Doğan, Nusret Karasu başındaydılar.

Ölmeden önce söylemişti: ""Mezarıma çiçek getirmeyin. Ben arkadaşlarımı isterim" demişti, istediği gibi oldu. Sonra birkaç defa ""Ben öldükten sonra gelip kitaplarımı isteyen olursa kim olduğunu, neci olduğunu sormayın. Ne kadar istiyorsa o kadar verin, para almayın" demişti. Vasiyetini aynen yerine getirdim. Bu bakımdan şimdi elimde onun kitaplarından sadece birer nüsha var.

Ölümünden sonra kendisinin de ruhunu çağırdınız mı?

Yatağını üç buçuk yıl hiç kaldırmadım. Öylece serili kaldı. Her gece uyumadan önce onun ruhu için okumayı bir itiyat haline getirmiştim, inandığınız için söylüyorum. Birkaç yıl sevgili Enis, bu okumalarımın akabinde, sanki memnuniyetini ifade etmek istiyor, bu münasebetle penceremin camına birkaç kere vuruyordu. Bu bir zan değildi. Evham değildi. Bazen uykularımı bölerdi. Vurulan cam sesine uyanırdım. O yıllarda beraber kaldığımız bir evlatlığımız vardı. O da yatağından kalkar gelirdi ve büyüyen gözlerle yüzüme bakardı. "Anneciğim, ben de duyuyorum. Babam benim de penceremin camına vuruyor." derdi. Oturup ağlardım. Böyle gecelerin birinde gördüğüm bir rüya bakınız ne kadar manidardır: Evimizin sokağmdayız. Yanında bir cenaze arabası: "Hadi diyor, seni almaya geldim. Hazırlan gideceğiz." "Enisciğim diyorum, burada işlerim var. Şimdi gelemem." Gülüyor, "Benim de işlerim var" diyor. "Madem ki gelemiyorsun öyleyse üzülme.."

Kendisini bir ruh seansında çağırdığımız da oldu. Bu konuda Firuzan Hüsrev'in basında çıkan bir yazısı da var. Enis'in ruhu geldi, masayı yerinden oynattı. Sorularımızın bir kısmını cevaplandırdı, iyi olduğunu, yalnız ruhları tanıyamadığını, ruhların şekil değişikliği içinde bulunduğunu, halbuki bedenlerin fiziki yapılarıyla kolaylıkla tanındıklarını, ruhların böyle bir yapıları olmadığını söyledi. Ben çok büyük bir üzüntü içerisindeyim. "Müfideciğim üzülmesin" dedi ve gitti. Sonra bütün ısrarlara rağmen masaya dönmedi. Ölümü üzerinden 25 yıl geçti. Öldüğüne hâlâ inanamıyorum. Onu kaybettikten sonra meclislerimiz devam etmedi. Şimdi

samimiyetle inanıyorum ki Enis yanımızdadır ve bizi dinlemektedir. Usulüne uygun bir davet olsa yine gelecektir..

Eşinizin önemli bulduğunuz özelliklerini söyler misiniz?

Enis Behiç, anlatılmakla bitmez. Nereden başlayacağımı bilemiyorum. Bir kere fevkalade zeki bir kimseydi. Müthiş bir hafızası vardı, ilkokulun birinci sınıfından Mülkiye'nin son sınıfına kadar bütün sınıflarını hep birincilikle geçti. Yabancı dil öğrenmeye karşı şaşılacak derecede istidadı vardı. **Fransızca, Macarca, Bulgarca ve Rumca'yı ana dili gibi konuşuyordu.** Peyami Safa'ya Fransızca öğretenlerin başındaydı: Onunla bir ara keman da çalıştılar. Enis mükemmel keman çalardı. Babası Enis'e Kalküta'dan bir keman getirmişti ki hâlâ saklıyorum.

Merhamet, şefkat ve incelik örneğiydi. Çok cömertti. 25 yıllık evlilik devremizde birbirimizi hiç kırmadık. Bazen gece 0304'e kadar çalışırdı. Okur yazardı. Ben de yanında oturur, çay-kahve götürürdüm. Yazdıklarını bana okutur, fikrimi sorardı. Söylediklerimi kabul etmediği de olurdu. O zaman münakaşa ederdik. Ben, "madem ki fikrimi kabul etmiyorsun susacağım, artık konuşmayacağım" derdim. O, "Herşeyi karşılıklı münakaşa edeceğiz. Hindiler münakaşa etmezler, kavga ederler" diye işi hep tatlıya bağlardı:

Çok tok gözlüydü. Paraya ve mevkiye hiçbir zaman yenilmezdi. Yurt dışından Ankara'ya gelmiştik. Çok sıkıntılı günler yaşıyorduk. Ali Cenani, Ticaret Vekili'ydi. Enis'e tercüme reisliğini teklif etti. Ayda 500 lira maaş vereceklerdi. O zaman 500 lira çok büyük bir para idi. Enis "Ben daha çok gencim. Reis olacak çağda değilim. Siz lütfen Şevket Bey'i reis yapınız. Ben yardımcısı olayım. 500 lira maaş da bize çok gelir. Bir karı bir kocayız." diye vekile yeni bir teklifle karşı çıktı. Dediğini yaptılar. Ayda 300 lira maaşla kendisini reis yardımcısı yaptılar.

Bu bakımdan öldüğü zaman tek kuruşumuz bile yoktu. Aksine yakınlarımıza

borçlarımız vardı. Fakat hepsi alacaklarını, helal ettiler. Benim ısrarlarıma rağmen alacaklarını kabul etmediler. Bu evi onun ölümünden sonra girdiğim kooperatif vasıtasıyla ve satılan *Varidat-ı Süleyman* eserinin parasıyla yaptırabildim.

Geçen yıl, kış çok soğuk geçti. Yakıt parası verecek durumda değildim. Ne yapayım Enis'in hatırını sayan doktorlarım var. Onlara gittim. Beni koğuşlarında bir ay olsun yatırmalarını söyledim. Kırmadılar. Havalar ısınınca çıktım.

Edirne düşmandan alındıktan sonra göndere ilk defa Türk bayrağını çeken ve kahramanlık şiirleri okuyan Enis Behiç'tir. Enis Behiç büyük yürekli bir vatansever ve milliyetpeverdin Vatan ve milleti söz konusu olduğu zaman eşini bile, derhal terk edecek kadar katıksız vatanseverdi.

- *Konuyu siz açtığınız için sormamıza izin veriniz, Gabiden ve oğlu Haşan Argondan ayrılış sebebi Anadolu'ya geçmek istemesi midir?*

Evet. Gabi bir Fransızca öğretmeniydi. Enis ilk evliliğini onunla yaptı. Ondan Haşan isimli bir oğlu oldu. 1916 yılında Enis, Budapeşte Başşehbenderliği'nde çalışıyordu. Peşte'de tanıştığı Müftüoğlu Ahmet Hikmet, savaş yıllarında Anadolu'ya geçmişti. Enis de aynı kararlılık içerisindeydi. Fakat yurda gelecek parası yoktu. Enis kararını ve üzüntülerini doğrudan doğruya çıkıp Macar Başvekiline açtı. Başvekil çok ince bir davranışla Enis'e altı tane safkan at hediye etti. Enis, Macar Başvekilinin makamından çıktığı zaman kapının önünde atları satın almak isteyen kimseler bekliyorlardı. Enis'in istediği ücretle atları satın aldılar. îşte Enis o altı atın parasıyla Anadolu'ya geçip milli hükümetin yanında yer aldı. Gabi, Enis'le gelmek istemedi. O Peşte'de kalmak, rahat içinde yaşamak istiyordu. Enis için yapacak tek şey, Gabi'yi ve oğlu Haşan'ı terk etmekti. Öyle yaptı. Benimle evlenmesi bu ayrılıktan sonradır. Haşan, bir Macar asili ile evlendi. Şimdi yanılmıyorsam, Peşte'de Fransız sefaretinde çalışmaktadır.

- *Enis Behiç'in Gabi için yazdığı şiirler?*
- Gabi için şiirler yazdığını biliyorum. Bunları kitaplarına koymadığı gibi imha etti. Bunları katiyen benim için yapmadı. Gabi'nin davranışı Enis'i çok kırmıştı. "Her kuş dengiyle uçmalı... Her kumaşa kendi renginden yama vurmalı imiş..." derdi. Gabi'nin ruh kumaşı, Enis'inki kadar sağlam, güzel, yumuşak, renkli ve Türkiye'ye, Türk'e has nakışlı değildi. Ayrılmaları bundan oldu.
- *Arkadaş ve dost çevresi?*
- Enis Behiç büyük dostluklar kuran bir adamdı. Peyami Safa, Rükneddin Nasuhioğlu, Avni Doğan, Celal Sahir, Hafız Tevfik, Ziya Gökalp, Müftüoğlu Ahmet Hikmet, İbrahim Alaattin Gövsa, Abdülhak Hamit, Tevfik Fikret, Yahya Kemal, Orhan Seyfi, Yusuf Ziya, Faruk Nafiz, Fethi Tevetoğlu, Celal Bayar ve Samet Ağaoğlu başta olmak üzere o devrin DP lider kadrosu.. ve daha yüzlerce dost.
- *Orhan Seyfi veya Yusuf Ziya ile aralarında bir kırgınlık oldu mu?*
- 1946 seçimlerinde Enis, DP Zonguldak milletvekili adayı imiş. CHP karşısına Orhan Seyfi'yi çıkardı. DP reyleri imha edilmişti. Enis bu haksızlığa tahammül edemedi. Bakanlıktaki müsteşarlık görevinden bile istifa etti. 1946-49 yılları arasında hiçbir resmi görev almadı. Orhan Seyfi, bir karşılaşmamızda "kendisini tebrik etmediği için Enis'e kırıldığını" söyledi. Enis: "Ben yapılan haksızlığa tahammül edemediğim için bakanlıktaki görevimden istifa ettim. Seni tebrik etmem kendimi inkar olacaktı. Senin böyle bir neticeden sonra milletvekilliği kabul edeceğini sanmıyordum." dedi. Şimdi üçü de ahirette. Orhan Seyfi daha sonra Enis'le aynı siyasi görüşleri paylaştı. Yaşarken dost kaldılar. Aralarında büyük bir ihtilaf yoktu.
- *Size duygulanarak anlattığı bir hatırasını hatırlıyor musunuz?*
- Enis Mülkiye'de talebeyken, yazdığı şiirlerinden birisini Yusuf Ziya gizlice alıp bir dergide yayımlatıyor.. Telif ücreti olarak da bir çil altın alıp geliyor. Sonra bir şiir daha, bir şiir daha... Bir gün Mülkiye Mektebi'nin Müdürü, Enis'i çağırıyor. Enis korkuyla müdürün odasına girdiği zaman bir heyetle karşılaşıyor. Heyette Süleyman Nazif ve Faik Ali de var... Süleyman Nazif, Enis'e hitaben diyor ki: "Efendim, biz Abdülhak Hamid tarafından sizi makamınızda ziyaretle vazifelendirildik. Siz, memleketimizin ufkunda yeni bir güneş gibi parladınız. Üstat yarın saat dörtte Tokatlıyan'da sizinle görüşmek istiyor." Bu olay 19 yaşındaki Enis'i çok duygulandırıyor!

[Yavuz Bülent Bakiler, Hisar Mecmuası, S.210, Mart 1975]

Nurullah Ataç

"Gazeteciyim Ama Tedavi Görüyorum" Ahmet Kekeç adlı kitabından

"Müslüman değilim, ama Müslüman Düşmanıyım" diyen Nurullah Ataç Fazıl Hüsnü

Dağlarca ile ilgili bir anı....

Ataç'ın karısının öldüğü yıldı. Bir gün Ankara'daki "Kitap" betikevime Nurullah Ataç soluk soluğa geldi. "Neredesin Dağlarca. On kezdir geliyorum, seni bulamıyorum." Dedi. Neden aradınız ki? Sizin için ne yapabilirim ki?" dedi. "Karım bir süredir hasta, doktorlardan yardım göremiyorum. Sen Allah'a inanan birisin, karıma dua eder misin?" dedi. Yanıtladım: "On kez bu duyguyu taşıdınızsa, benim dua etmemi düşündünüzse, istediğiniz olmuştur. Tanrıya içinizdeki dua ulaşmıştır. Tanrıya inanmak budur" dedim.

Kahvesini içerken Ataç, yarı duyulur bir sesle: Allah Allah, ben de Müslüman oldum ha" diyordu.

Ermenilerin Suriye'ye Nakli Sürgün mü, Soykırım mı ?

Uzun yıllar Ermeni Diasporasının yürüttüğü etkin propaganda nedeniyle, bugün dünyada geniş bir kitle, Ermeni soykırım iddialarını benimsemektedir. Türkiye'de yapılan araştırmalar ve buna bağlı olarak sürdürülen bilgilendirme çalışmaları, gerek aydın kesim, gerekse kamuoyunda olması gereken bir düzeyde değildir. Özellikle AB'nin Türkiye'ye tarih vermesiyle başlayan baskılar, Ermeni soykırım iddialarını Türkiye'nin gündemine taşımış ve Türk Tarih Kurumu'nun gerçekleştirdiği yabancı arşivlerdeki araştırmaların sonuçları, belli bir ölçüde, iddiaların geçersizliği konusunda, somut delillerin kamuoyuna sunulmasını sağlamıştır. Buna karşılık dünya kamuoyunun, yıllardır sürdürülen Ermeni diasporasının propagandası sonucunda, "soykırım yapıldığını" kabul etmesi ve hattâ bazı ülkelerin tarih ders kitaplarına soykırımının girmiş olması, gelecekte daha geniş kitlenin, karşımızda yer almasına yol açacaktır. Ermenilerle bilimsel alanda kurulmak istenen dialog da, özellikle Ermenilerin bilimsel tartışmayı kabul etmemesi nedeniyle

gerçekleşememekte, durum her geçen gün daha da vahim hale gelmektedir. Meselâ 2004 yılında merkezi Viyana'da bulunan Viyana Ermeni-Türk Platformu'nun her iki ülke bilim adamlarını bir araya getirme teşebbüsü, Temmuz 2004'te 100'er belge değişimi gerçekleştirilmiş olmasına rağmen, Ermeni tarafının, muhtemelen Türk tarafınca verilen dosyanın Ermeni iddialarını çürütecek nitelikte olması dolayısıyla, toplantıdan son anda vazgeçmesi üzerine başarısızlıkla neticelenmiştir. Keza aynı şekilde, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Sayın Erdoğan'ın, her iki ülke tarihçileri tarafından konunun araştırılması teklifi de Ermenilerce reddedilmiştir. Bu durum göstermektedir ki Ermeniler, bilimsel platformda sorunun tartışılmasını, ellerinde iddialarını kanıtlayabilecek delileri olmadığı için kabul etmemektedirler. Bu durumda yeni yöntemler belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Yaptığımız araştırmalarda, yukarıda da bir kısmı açıklandığı gibi Osmanlı yönetimi, günümüzdeki tabiriyle soykırım olarak kabul edilebilecek hiçbir uygulamada bulunmamıştır. Esasen tehcirin, hukuken 1948 öncesini kapsamamasının ötesinde, bu tarihte esas anlamını bulan Yahudi soykırımıyla da hiçbir benzer yanı bulunmamaktadır. Ayrıca Ermeniler dahil, hiç kimsenin soykırım olduğunu ortaya koyabilecek bir belgesi de yoktur. Zaten bugüne kadar böyle bir belgenin yayınlanmamış olması da bunu göstermektedir. Buna karşılık Osmanlı Arşivi'nce yayınlanan belgelerde, asıl Türklerin katliama uğradıkları ortaya çıkmaktadır. Bu durum, yabancı arşivlerdeki nüfus istatistikleri ile de teyid edilmektedir. Bu istatistiklerdeki 1914 nüfusu ile 1919 sonrası nüfusu karşılaştırıldığında, Türk veya müslüman nüfusta büyük bir azalma görülmektedir. Buna karşılık 1,5 milyon Ermeninin öldürüldüğü iddiaları, bu nüfus istatistikleriyle gülünç hale gelmektedir. Zira hemen bütün istatistikler Ermenilerin Osmanlı Devleti'ndeki toplam nüfusunu ortalama 1,5 milyon olarak tespit etmektedir ve savaş sonrasında bu nüfusun en az 1.200,000'i halen yaşamaktadır.

Bütün bunlara karşılık şurası muhakkaktır ki, bilimsel çalışmaların geçerlik kazanabilmesi için, siyasî otoritelerin desteklerine ve girişimde bulunmalarına ihtiyaç vardır. Zira artık propaganda yöntemiyle dünyayı ikna etmemiz mümkün görünmemektedir. Bu nedenle dünyayı şaşırtacak bir çıkış yapılması, bugüne kadar Ermenilerce kazanılan dünya kamuoyunu düşünmeye sevkedecektir. Meselâ siyasî, hukukî ve diplomasi açısından iyi bir değerlendirme yapılıp strateji belirlendikten sonra, TBMM'nin doğrudan Birleşmiş Milletler veya uygun görülecek uluslararası bir kuruluşa, taraf ülkelerin bilim adamlarından (Türk, Ermeni, Fransız, İngiliz, Amerikalı, Rus ve Alman) oluşacak bir komisyon kurulması ve konunun, ilgili tüm arşivlerin de açılarak bu komisyonca incelenmesi teklif edilebilir. Teklifte, bilhassa, olayların 1915’te, yani Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasından önce meydana geldiği, dolayısıyla devlet olarak iddiaların muhatabının Türkiye olamayacağı, ancak o tarihlerde gerçekleşen olayların sadece insanî boyutlarda Türkiye’yi ilgilendirdiği, yapılacak araştırmanın, dayanaksız iddialarla bir toplumu karalamaya çalışan ve bu yüzden haksız olarak siyasî baskılara maruz kalan taraf olarak istendiği vurgulanabilir. Böyle bir teklifin muhtemelen %100'e yakın bir ihtimalle reddedilmesi söz konusudur. Zira arşivlerin açılması, başta Fransa olmak üzere, pek çok devletin Ermeni sorunundaki vebalini, onlarla gizli anlaşmalarını, yönlendirmelerini, silah yardımlarını ve hattâ Osmanlı Devleti'ne karşı yürüttükleri politikalarda Ermenileri kendi çıkarlarına nasıl âlet ettiklerini de ortaya çıkaracaktır. Teklifin reddi halinde Türkiye, konunun artık gündeminden çıktığını ve bundan böyle hiçbir şekilde bu tür iddialara muhatap olmayacağını açıklayabilir. Teklifin kabul edilmesi durumunda ise, bugüne kadar çeşitli parlamentolarca onaylanmış "soykırım" suçlamaları, dolaylı olarak reddedilmiş olacaktır. Araştırmalardan çıkacak sonuç ise, her iki tarafın, savaş ortamı içinde birbirlerini katlettikleri, devlet tarafından plânlanmış bir katliamın olmadığı, hukukî boyutta olayların soykırım olarak adlandırılmaması gerektiği,

1915'te Ermenilerin ve Türklerin başlarına gelenlerden dolayı üzüntü duyulduğu vurgulanabilir.

Hz. Ali Kerremallâhü Veche Efendimizin Rızık Temininin Sırrı İçin Manevi Âlemden Gönderdiği Beyitler

Hazret-i Hüseyin aleyhisselâm bir ara maddi sıkıntı çekmiş ve borçlanmışlardı. Yakınları ve çoluk çocuğu toplanarak kendisine dediler ki:

Muâviye, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin hanedanına boyun eğmek ve bunu kullanmak için bir bahane arar. Bu sıkıntımızı münasip bir şekilde kendisine bildirirsek borcumuzu öder, dediler.

Hazret-i Hüseyin:

"Kul, kişi'den rızkını talep etmez. Kulun durumunu Hâlik Teâlâ kuldan daha iyi bilir," dedi. Çok ısrar ettiklerinde ise, "Peki bir mektup yazın, sabahleyin mühürler ve göndeririz," dedi.

Âdetleri gereği seher vakti yataklarından kalkıp dışarıya çıktılar. Döndüklerinde ellerinde bir kâğıt parçası vardı,

"Bunu babam Hazret-i Ali'nin kendi el yazılarıyla yazılmış olarak buldum," dedi.

"Alın, okuyun."

Baktılar ki kâğıtta bu dört mısralık şiir yazılıdır. Bunun üzerine Muâviye'ye mektup yazmaktan vazgeçtiler.

بسم الله الرحمن الرحيم

فاسترزق الرحمن من فضله

فليس غير الله بالرزاق

من ظن ان الرزق فى كفه

فليس بالرحمن بلواثق

وَاَستَرْزِقِ الرَحمنَ مِنْ فَضْلِهِ
فَلَيسَ غَيْرُ اللهِ مِنْ رَازِقِ
مَنْ ظَنَّ أَنَّ الرِزْقَ في كَفِّهِ
فَلَيْسَ بِالرَحمَنِ بِالوَاثِقِ

“Rızkını yalnız Cenâb-ı Hakk’ın dergâhından iste.

Çünkü Allah’tan başka hiç bir kimse rızık veremez.”

“Rızkının yaratıklar elinde olduğunu zanneden kimse,

Hâlikine ve Rezzâkına güvenmiyor demektir.

Eğer inansaydı rızkını mahlûkta değil Hâlik'tan isterdi.”

Kaynakça: Hz. Ali Divanı.

(trc: Müstakimzade Süleyman Sadettin, hzl: Şakir DİCLEHAN 1981). İstanbul, s.437

Dördüncü Sanayi Devrimini Şekillendirmek Klaus Schwab Ve Nıcholas Davis

Sanayi 4.0 kavramı, 2011’den beri biliniyordu ama Davos 2016 ile dünya kamuoyunca da tanındı. Ülkemizde o tarihten bu yana devlet, hükümet, sivil toplum, iş dünyası, üniversiteler bu konuda görüş ve dileklerini dile getirdiler. Konunun strateji boyutunda ele alınması ve koordine edilmesi gereği üzerinde duruldu. Benzer tartışmalar Avrupa Birliği ve diğer ülkelerde de sürüyor.

Sanayi 4.0 kapsamındaki temel konuların daha iyi anlaşılması amacıyla Dünya Ekonomik Forumu Kurucusu ve Başkanı Prof. Dr. Klaus Schwab, ileri teknolojinin küresel refahın artırılmasına “nasıl” katkı sağlayabileceğini örneklerle anlatan ikinci kitabını da yayınladı. îlk kitabında “Sanayi 4.0 nedir” sorusunu tartışan Schwab, bu ikinci kitapta ise Sanayi 4.0 hedef ve amaçlarına “nasıl” ulaşılacağına dair bir yol haritası çiziyor. Karar alıcılara önerilerde bulunuyor.

Kitapta ele alınan konular, dijitalleşme öncesi dönemde ortada yoktu: Nesnelerin interneti, blok zinciri, siber savunma ve güvenlik, yapay zekâ, eklemeli imalat (üç boyutlu baskı), dronlar, biyotek noloji, nöroteknoloji, sanal ve artırılmış gerçeklik (VR, AR), enerji üretiminde yeni fırsatlar, uzay ve yerbilimde yenilikçi yöntemler vb. Hepsi "yeni" isimli bütün bu ve benzeri ileri teknolojilerin yarattığı "sürekli hızlanan" inovasyon döneminin, kapsayıcı bir terimle Sanayi 4.0 olarak adlandırılması adeta kaçınılmazdı.

Halen anlamlandırmaya çalıştığımız bu dönemin öncekilerden farkı, işte bu hızlanma ve ürün çeşitlerinin çokluğu. Bunu, dijitalleşme sağlıyor. Analog bir üretim ortamında bütün bu inovas yonlar bu hızda ve boyutta gerçekleştirilemezdi. Ama elbette bunun fırsat olduğu kadar, tehdit içeren yanları da var.

Schwab'ın ikinci kitabının başında da dediği gibi, "Sanayi 4.0, yepyeni teknolojilerin toplumsal değişim ve dönüşümü belirlemesinin ötesinde, yükselen ve birbiriyle bağdaşan (yakınsayan) bu güçlü teknolojilerin dünyamızı nasıl etkileyeceğiyle ilgilidir". Bu anlamda Sanayi 4.0 terimindeki "sanayi" sözcüğünü aslında "birey, toplum, ulus, devlet, uluslararası kurumlar" olarak okuyabiliriz. Çünkü Sanayi 4.0, sadece sanayinin bir sorunu değil.

Tıpkı Sanayi 1.0da olduğu gibi, ileri teknolojiler beraberinde bireysel, toplumsal, ulus düzeyinde, küresel düzeyde sorunlar da getiriyor. El ve kol gücünden otomasyona geçilmeye başlandığı 1800'lerde şehirlere göç, işsizlik, konut ve barınma sorunları, sağlık ve diğer hizmetlerdeki yetersizlik giderek salgın hastalıklara, toplumsal bunalımların patlamasına, hatta savaşlara neden olmuştu. Sanayi 4.0 döneminde bu tarihin "tekerrür etmesi" hiç gerekmiyor.

Hükümetlerin, Sanayi 4.0 sayesinde ulusal refahı artırmak için nasıl bir yol izleyebileceğini ve yeni teknolojilerin nasıl toplumsal faydaya dönüştürülebileceğini Schwab, bu ikinci kitabında tartışıyor. Örneğin, Sanayi 1.0 döneminde tek tek

mucitlerin kişisel vizyon ve gayretiyle ortaya çıkan ürünler, bugün artık neredeyse "platform" düzeyinde ortaya çıkıyor. Bu ise, uluslararası ticaret anlaşmaları ve hukukunun "yeni düzene" uyarlanması gerektiğine bir işaret. Yirminci yüzyılın hukuk kavramları ve iş yapış biçimleriyle 21'inci yüzyılın gerçekliklerine çekidüzen veremeyiz. Bu nedenle Schwab, kitabın son bölümünde "ne yapmalıyız" sorusuna cevap ararken teknolojide, yönetişimde, kavram ve değerlerin yeniden tanımlanmasında hükümetlerin, iş dünyasının ve bireylerin "doğru stratejik kararları" nasıl alabilecekleri konusunda öneriler getiriyor.

Bu önerilerin en başında "sistem liderliği" dediği yenilikçi bir kavramı tartışmaya açıyor. Sanayi 4.0 ve kırılımlarına tek başına şirketlerin, hatta hükümetlerin çözüm getiremeyeceğine, bu nedenle "ortaklaşa paylaşılan bir değişim vizyonuna" ihtiyacımız olduğuna dikkat çekiyor.

Yaşamakta olduğumuz depremsel paradigma değişikliğini küresel düzeyde yönetebilmek için yine küresel düzeyde çözüm üretebilecek bir ortak aklın modelini tasarlamak gerekli. Schwab'ın önerdiği "sistem liderliği"nde işte bunun ipuçları var. Temelinde, modern demokrasinin yapıtaşları olan çoğulculuk, yönetişim ve eşgüdüm bulunan böyle bir modelin ortaya çıkabilmesi için bile hem ulusal sınırlar içinde, hem uluslararası düzeyde yapıcı ve olumlu tutumlar gerekli. Dünyanın sorunlarını içe kapanarak, küreselleşmeden uzaklaşarak, illiberal tutumlar takınarak çözmeye imkân yok.

Schwab'ın bu model arayışları konusunda şu cümlesi kritik: "Dördüncü Sanayi Devriminin hızı ve boyutu o kadar büyük ki dünya, [çözümler getirmek için] artık gecikemez." Birey, şirket, hükümet, sivil toplum ve herkesin yeni normlar, standartlar, uygulamalar ve iş modelleri üzerinde aynı hızda çalışması gerekiyor.

İçinde yaşadığımız dönem, dünya tarihinde bugüne kadar tanık olmadığımız bir "keşif ve icatlar" dönemi. Ama bu dönem de kendi içinden yeni başka "keşif ve

icatlar" çıkartarak Sanayi 5.0'a doğru evrimleşecek. Henüz laboratuvar aşamasında olan yeni malzemeler, daha da çok büyüyecek olan veriyi işleyecek kuantum bilgisayarlar, 2020den itibaren hayatımıza girecek 5G teknolojisi, nasıl gelişeceğini henüz ancak bilim kurgu düzeyinde hayal edebildiğimiz "her an her yerde" iletişim (ve ulaşım) teknolojileri nasıl daha başka fırsatlar ve tehditler getirecek? Ve biz ne zaman bir Sanayi 5.0dan söz etmeye başlayacağız? Sanırım, bunun için çok beklemeye gerek kalmayacak. Çünkü inovasyonda hız ve çeşitlenme artarak süreceğine göre, umarım ve dilerim, Prof. Dr. Klaus Schwab, Sanayi 5.0 başlıklı kitabını da yazacaktır.

Faruk Eczacıbaşı

Türkiye Bilişim Vakfı Başkanı

Dördüncü Sanayi Devrimini Bir Çerçeveye Oturtmak

Dünyanın yeni bir yıkıcı değişim evresine girmekte olduğu fikri, dünyanın her tarafında yönetim kurulları ve parlamentolarda en çok tartışılan konulardan biri oldu. Bu bölüm, Dördüncü Sanayi Devriminin temel kavramlarını tanıtıyor, işbirliği içinde yönetilmesi gereken üç temel zorluğu tanımlıyor ve yeni teknoloji ve sistemler ortaya çıktıkça bunları yönlendirmek ve şekillendirmek için vatandaşların ve liderlerin yararlanabileceği dört ilkenin altını çiziyor.

Noktaları Birleştirmek

Dördüncü Sanayi Devriminin merkezindeki güçlü teknolojilerin etkilerine önem vermek ve bu etkileri olumlu yönde şekillendirmenin yollarını bulmak, John Hagel'in "yakından bakma uzaktan bakma" (zoomin, zoomout) stratejisi olarak adlandırdığı stratejiyi benimsemeyi gerektirir. Bu bağlamda, yakından bakma, belirli teknolojilerin özelliklerini ve potansiyel aksamalarını anlamak demektir İkinci Kısımda bunu ele alacağız. Bununla birlikte, uzaktan bakma becerisi, teknolojileri

birbirine bağlayan modelleri ve bizi etkileme biçimlerini görmek belki çok daha önemlidir.

Tüm Paydaşları Güçlendirmek

Dördüncü Sanayi Devriminin vaadini gerçekleştirmek için yararların tüm paydaşlar arasında adilce dağıtılmasını sağlamak son derece önemlidir. Bu bölümde çok paydaşlı bir yaklaşımı benimsemenin önemine dikkat çekecek, çoğu zaman göz ardı edilen ve dışlanan üç paydaş grubunu ele alacak ve onları güçlendirmek ve kapsamak için ne gerekeceğini tartışacağız. Bu paydaşlar: Hâlâ önceki sanayi dev rimlerinin yararlarını elde etmek için mücadele eden gelişmekte olan ülkeler; diğer türlere ve gelecek kuşaklara çıkacak bir maliyet karşılığında tüm sanayi devrimlerindeki teknolojik değişimin dışsallıklarını yüklenmiş olan çevre ve genel olarak doğal dünya; üçüncü paydaş ise dünyanın her tarafında aşırı yüksek gelir ya da siyasi güçten yararlanmayan ve çoğunluğu oluşturan bireyler özellikle çoğu zaman dışlananlar ya da öylece görmezden gelinenler.

Yeni Bilgi İşlem Teknolojileri

Üçüncü Sanayi Devriminin arkasındaki genel amaçlı teknoloji, dijital bilgi işlem olanaklarıydı. Bu, 1947de icat edilmelerinden itibaren transis törlerin boyutlarının gitgide küçülmesi ve maliyetlerinin kat kat azalması sayesinde oldu. Yeni bilgi işlem teknolojileri ise her yerde bulunan, güçlü, etkili ve düşük maliyetli dijital olanaklar Dördüncü Sanayi Devriminin teknoloji ve sistemlerinin belkemiği olduğu için ve geleceğe dönük yeni fırsat ve zorluklarıyla birlikte bilgi işleme tamamen farklı yaklaşımlar geliştirme beklentisi nedeniyle önemli olmaya devam edecektir.

Bilgi işlemdeki ilerlemelerin merkezinde, bilgiyi işlemek, depolamak, kullanmak ve bilgiyle etkileşime girmek için kullandığımız malzeme, düzenek ve mimarilerde gerçekleştirilen inovasyonlar vardır. Bunlar merkezi bulut bilgi işlem, kuantum bilgi işlem, nöral ağ işleme, biyolojik veri depolama, optik ve örgü (mesh) bilgi işlem gibi

alanlarda bir araya toplanıyor. Bu yaklaşımlar yazılım geliştirmeye ve yeni şifreleme biçimlerine zemin hazırlıyor; siber güvenlik sorunları yaratıyor ve çözüyor, doğal dil işlemine olanak sağlıyor ve sağlık hizmetlerine yönelik uygulamalar, fiziksel ve kimyasal süreç simülasyonu gibi alanlarda büyük verimlilik artışları vaat ediyor. Yeni bilgi işlem teknolojileri, karşılaştığımız en zor sorunlardan bazılarını çözmeye yardımcı olabilir. Ama bu teknolojilerin yararlarının paylaşılmasını ve güvenlik üzerindeki etkilerinin yönetilmesini sağlamak için çevik yönetişim yaklaşımları olmazsa çok önemli riskler de ortaya çıkabilir.

Dünya Ekonomik Forumu Bilgi İşlemin Geleceği Üzerine Küresel Gelecek Konseyinin işbirliğiyle yazılmıştır.

Blok Zinciri ve Dağıtık Hesap Defteri Teknolojileri

Satoshi Nakamoto ismi Ekim 2008de dağıtık hesap defteri teknolojisinin temellerini anlatan bir rapor yayımlamış olan kişi ya da kişiler için kullanılan bir isimdir bir gün teknoloji meraklılarının çok ötesinde bir ün kazanabilir. Onun ya da onların, matematik, şifreleme, bilgisayar bilimi ve oyun teorisinin çığır açıcı bir birleşimi olan, blok zincirine dayalı, son derece dönüştürücü bir ödeme teknolojisi hakkında kimliği meçhul bir şekilde yazdıkları bu rapor, hem dijital para birimlerinin yükselişinin hem de dijital ve reel ekonomilerde değeri saklama ve takas etme konusunda tamamen yeni bir sistem yaratılmasının ilk adımıydı.

2030'lara kadar, dağıtık hesap defteri teknolojilerinin, yani "blok zincirlerinin değişik biçimleri, online finansal işlemlerden oy kullanma ve ürünlerin nerede üretildiğini belirtme şeklimize kadar her şeyi değiştirebilir. Düşünün ki küresel GSYİH'nın yaklaşık yüzde 10'u, ulus devletlerin egemenlik alanının dışında olan ya da ekonominin her kesimini kapsayan otomatik, şeffaf ve gerçek zamanlı vergi sistemine dahil olmayan para birimleriyle tutuluyor ya da işlem görüyor. Blok zinciri

teknolojisinin yaygın bir şekilde uygulamaya geçmesi pekâlâ tarihi bir dönüm noktası olabilir ama hem teknolojinin kendisi hem

Jesse McWaters, Dünya Ekonomik Forumu ve Dünya Ekonomik Forumu Blok Zincirinin Geleceği Üzerine Küresel Gelecek Konseyinin işbirliğiyle yazılmıştır. de organizasyonların onu benimseme becerisi henüz ilk evrelerinde bulunuyor. Blok zinciri ağlarının yapısı hakkındaki anlaşmazlıklar, işlemlerin ulusal veri aktarım düzenlemelerine ters düşmesi ve daha pek çok sorun bu ağların yararlarının gerçekleştirilmesinin önünde birer engel olarak duruyor. Eğer bu devrim niteliğindeki teknoloji hem işlemleri hem de güveni yeniden tanımlama potansiyelini gerçekleştirecekse kolektif yönetişim, paydaşların katılımı ve bazı “offline” koordinasyon sorunlarının çözülmesi kilit öncelikler arasında bulunuyor.

Nesnelerin İnterneti

Önümüzdeki on yılda dünya çapında 80 milyar bağlı aygıt, insanlarla ve birbirleriyle sürekli iletişim halinde olacak. Bu geniş etkileşim, analiz ve çıktı ağı, nesnelerin üretilme biçimini yeniden şekillendirecek, gereksinimlerimizi tahmin edecek ve dünya üzerine yeni bakış açıları sunacak. Aynı zamanda dağıtık sistemler veri ve değer yaratma, ölçme ve paylaştırma yöntemlerimize meydan okuyacak. Sensörlerin her yere yayılması sayesinde dünya diğer yönlerden de değişecek. Örneğin, süpermarketlerde artık ödeme yapmak için kasa bölümleri olmayacak ve fastfood restoranları on yıl önceki personel sayısının yarısından daha azıyla çalışacak. İş modelleri operasyonlarını en iyi hale getirmek ve bir “çekme ekonomisi” (pull economy) yaratmak için nesnelerin internetinden yararlandıkça çevremizdeki dünya bizim davranış modellerimizi analiz ederek sürekli olarak gereksinimlerimizi tahmin edecek. Bu gelecekte, verilerimizin değerinin daha çok bilincinde olacağız ve dijital güvenliğimizle daha çok ilgileneceğiz; veri akışları çok yoğun olacak ve siber güvenlik tehditleri her günkü manşetlerin bir parçası olacak.

Ancak iyi şeyler için de çok potansiyel var. Nesnelerin interneti daha şimdiden gelişmekte olan ülkelerdeki su seviyelerinin izlenmesine yardımcı oluyor ve uyduların kapsama alanı sayesinde uzak bölgelerde

Dünya Ekonomik Forumundan Derek O'Halloran'ın işbirliğiyle yazılmıştır. tıbbi teknolojilerin canlandırılmasına destek olabiliyor. Sensörler, kameralar, yapay zekâ ve yüz tanıma yazılımlarının bir araya gelmesiyle asayiş suçlarının azalma olasılığı var. Ekonomik üretim nesnelerin interneti tarafından merkezi olmaktan çıkarılıp demokratikleştirilerek dünyanın her tarafında birçok insana yeni ve yaratıcı fırsatlar sundukça teknolojik sistemlere güven artabilir. Bununla birlikte, nesnelerin interneti, toplum ve endüstriye beklenmeyen değeri sağlamak için; güvenlik protokollerinin olmayışıyla, bant genişliği sınırlamalarıyla, kültürel kabul engelleriyle, verilerin değerinin ve işbirliğine dayalı fırsatların nasıl analiz edileceği üzerinde uzlaşmanın olmayışıyla başa çıkmak zorundadır. Bu bir oldubitti meselesi olmaktan uzaktır. Yatırımların getiri sağlaması için kolektif bir çaba ve işbirliğine dayalı bir yönetişim gerektirecektir.

Yapay Zekâ ve Robotbilim

Yapay zekâ daha şimdiden dijital ekonomiyi yeniden icat etmeye başladı ve yakında fiziksel ekonomiyi de yeniden düzenleyecektir. Yapay zekâ konusunda 21. yüzyıl başlarındaki hedefler otonom makinelerin fiziksel dünyada dolaşabilmesine ve insanlarla bilgisayarların karşılıklı ilişki kurmasına yardımcı olmayı içeriyor. Gelecekte ise yapay zekâ sistemleri, insan kapasitesini aşan ölçeklerdeki karmaşık konularla ilgilenerek küresel CO2 salımı ya da küresel hava trafiği kontrol işlevleri gibi zorlu sistemsel görevleri yönetebilir. Uzmanlar, akıllı işletim sistemleri ya da empati sahibi dijital asistanlar gibi bilimkurgu senaryolarının gerçeğe dönüşebileceğini öngörüyor. Belki de bir gün polisin birçok temel görevini robotlar üstlenebilir. Yapay zekâ zaten sensör ağlarından ve video akışlarından gelen verileri izliyor ve şüpheli durumlarda güvenlik görevlilerini uyarabiliyor. Bu arada polis de

arama kurtarma çalışmalarında robotları devreye soktu ve silahlı bir keskin nişancıyı öldürmek için robot kullanıldı.

Yapay zekâ dünyada derin değişikliklere yol açacak ve bu değişiklikler risksiz değil. Örneğin, yapay zekâ tarafından kontrol edilen robotlar, beceriler ve istihdam üzerinde kartların yeniden dağıtıldığı kestirilmesi güç bir etki yaratarak toplum üzerinde şiddetli gerilimler oluşturacaktır. Dahası, makine öğrenmesi algoritmalarının çalışması çoğu insan

Dünya Ekonomik Forumu Yapay Zekâ ve Robotbilimin Geleceği Üzerine Küresel Gelecek Konseyinin işbirliğiyle yazılmıştır.

için anlaşılmazlığını sürdürüyor ve bu mekanizmalar toplumda istenmeyen ve düzeltilmesi gereken önyargıları yansıtabilir. Uzun dönemli tahminlerde bulunanlar, yapay zekânın değerlerinin insani değerlerle uyumlu hale getirilememesi halinde ortaya çıkabilecek varoluşsal tehditlerin hafife alınmaması yönünde uyarılar yapıyor. Ayrıca suçluların yapay zekâ uygulamalarını aldatmaları, hack'lemeleri ya da kafalarını karıştırmaları halinde ortaya çıkabilecek siber güvenlik riskleri konusunda da uyarılar yapılıyor. Bu yüzden araştırmacılar şu anda yapay zekâ ve robotların geliştirilme ve kullanılmasında rehberlik edecek etik çerçeve ve değerler üzerinde tartışılması çağrısında bulunuyorlar. Gelecek ne getirecek olursa olsun yapay zekâ bizimle birlikte olacak ve onunla geliştireceğimiz ilişkinin kalıcı sonuçları olacaktır.

Biyoteknolojiler

Biyoteknolojiler geleceği değiştirecek, bizi de değiştirecek. Şirketler şimdiden reçineden kişisel bakım ürünlerine dek her şeyi üretmek için bakterilerden yararlanıyor; Çinli bilim insanları ise kanserle savaşmak için CRISPR kullandı.158 Üç ebeveynli tüpte döllenme olarak da bilinen mitokondriyal replasman tedavisi bazı ülkelerde düzenleme kararları verilme sürecinde ve bilim insanları Afrikadaki sivrisinekleri hedef alarak sıtmaya karşı gen güdümü için hazırlık yapıyor.159 Bunlar

sadece şimdi var olan bilimsel gelişmeler. Gelecek ise insan olmanın hem biyolojik hem de toplumsal açıdan ne anlama geldiği konusundaki anlayışımıza meydan okuyacak. Yükselen biyoteknoloji gündemleri insan ömrünü iyileştirip uzatmayı ve fiziksel ve zihinsel sağlığı güçlendirmeyi vaat ediyor. Dijital teknolojileri biyolojik dokularla bütünleştirme fırsatı da büyüyor ve önümüzdeki on yılların neler göstereceği konusu umut ve meraktan korkuya dek uzanan birçok duyguyu uyandırıyor. İyimserler bugün savaştığımız hastalıklardan uzak, daha sürdürülebilir bir dünya tasvir ediyor. Kötümserler ise tasarım bebeklerden ve biyoteknolojinin meyvelerine eşitsiz erişimden oluşan felaket senaryoları konusunda uyarılar yapıyor. Bu karşıt görüşler, yeni biyoteknoloji olanaklarının nasıl kullanılacağı konusundaki tartışmalara dikkat çekiyor ve bilimsel gelişmelerin her birinin ortaya çıkardığı karmaşık soruların altını çiziyor.

Dünya Ekonomik Forumu Biyoteknolojilerin Geleceği Üzerine Küresel Gelecek Konseyinin işbirliğiyle yazılmıştır.

Nöroteknolojiler

Yıl 2030 ve bir ekranın önünde otururken birden açılan bir ileti penceresi dikkatinizi çekiyor. İletide, “Konsantrasyon düzeyiniz düşük” yazıyor. Son birkaç dakikadır ekrana boş boş baktığınızı fark ediyorsunuz. Esnemenizi bastırıp bir linke tıklıyorsunuz ve beyin dalgalarınızı denetleyerek gerçek zamanlı zihinsel durumunuzu değerlendiren bir sistemin son verilerini analiz ediyorsunuz. Sistem size uyumanızı öneriyor ama hâlâ tamamlamanız gereken birkaç saatlik iş var. Belki sizi saat 03:00’e kadar götürecek bir nootropik hap daha? Arkadaşlarınız, kimyasal güçlendiricilere fazla yüklenmek zararlı, demeye başlıyor ama siz Alzheimer ve Parkinson belirtileri konusunda sürekli gözlem altındasınız. Henüz hiçbir sorun yok.

“Nöroteknolojiler” kategorisi, insan beyninin yaptığı işler hakkında önemli bilgiler sağlayarak bilgileri ayıklamamıza, duyularımızı güçlendirmemize, davranışlarımızı

değiştirmemize ve dünyayla etkileşim kurmamıza olanak veren yaklaşımlardan oluşan büyük bir kategoriyi tarif ediyor. Bu size bilimkurgu gibi gelebilir ama değil. Nörobilim, tıp ve bilim laboratu varlarından çıkıp yavaş yavaş günlük yaşamımıza giriyor. Nöroteknoloji alanı hızla olgunlaşıyor. Bu durum, Dördüncü Sanayi Devriminde tamamen yeni bir değer sistemi yaratma fırsatını temsil ederken bir yandan da önemli riskler ve yönetişim kaygıları ortaya çıkarıyor.

Katkı sağlayanlar: Olivier Oullier, Başkan, Emotiv, ABD; Dünya Ekonomik Forumu Nöroteknolojilerin ve Beyin Bilimin Geleceği Üzerine Küresel Gelecek Konseyi.

Sanal ve Artırılmış Gerçeklikler

Bilimkurgu alanında, geçmişe ya da geleceğe yolculuk hayali uzun zamandır insanları büyülüyor. Zaman yolculuğu henüz mümkün değil ve asla olmayabilir de. Ama sanal gerçeklik (VR) şimdiden var ve yakında uygun bir alternatif olabilir. Napolyon'un yaptığı savaşların muharebe meydanlarını ziyaret etmek, Kristof Kolomb'un adımlarını izlemek ya da Jura Çağı'nda brachiosaurus ile tyrannosaurus rex'in arasında dolaşmak gibi, kullanıcıyı içine çeken kuşatıcı deneyimler yaratabilir. VR'dan daha az kuşatıcı olan artırılmış gerçeklik (AR) ve karma gerçeklik (MR), gerçek ortamlara veri katmanları, bilgi ve sanal objeler ekliyor. Bu teknolojiler yeni beceriler edinmek, deneyimleri başkalarıyla paylaşmak ve yeni sanat ve eğlence türleri yaratmak için inanılmaz fırsatlar sunuyor.

VR, AR ve MR, dünyayı deneyimleme, anlama ve çevremizdeki dünyayla etkileşime girme biçimlerimizde devrim yaparken sadece hayal gücümüzün sınırladığı sonsuz sayıda dünyayı deneyimleme fırsatı da veriyor. Bunun sonucunda daha fazla topluluk, daha fazla işbirliği ve empati oluşabilir. Bu olanaklar birlikte çalışmak, beceri geliştirmek ve fikirleri sınamak için daha hızlı yollar sunuyor. Ancak bu teknoloji dünyaya bakış açılarımızı manipüle etmek ve davranışlarımızı etkilemek için de kullanılabilir. Eleştirel olmayan kullanım da bizi gerçek dünyadan ya da en

azından uğraşmak istemediğimiz kısımlarından kaçmaya, yani iyi yönde değiştirmeye çalışmak yerine kaçmaya teşvik edebilir.

Katkı sağlayanlar: Anne Marie Engtoft Larsen, Dünya Ekonomik Forumu.

Enerji Üretim, Depolama ve İletimi

Birinci ve ikinci Sanayi Devrimleri enerji sektöründeki geçişlere dayanmıştı önce buhara sonra da elektriğe. Şimdi Dördüncü Sanayi Devrimi'nin başında, enerji sektörü yeni bir geçişin eşiğinde, fosil yakıtlar yerini yenilenebilir enerji kaynaklarına bırakıyor. Temiz enerji teknolojileri ve gelişmiş depolama olanakları laboratuvarlardan çıkıp fabrikalara ve pazarlara doğru ilerliyor; öte yandan birçok ülkenin nükleer füzyon gibi tarihi değiştirme potansiyeli olan atılımlara yatırım yapmakta olması yeni bir enerji geleceği hazırlayabilir.

Temiz, uygun maliyetli enerjinin küresel olarak ulaşılabilirliği çevreye ve özellikle gelişmekte olan ülkelerde elektrik tedarik kaynakları güvenilir olmayan ya da hiç olmayan insanlara yarar sağlayacaktır. Ayrıca sürdürülebilir enerji teknolojileri şirketler ve tüketiciler açısından maliyetleri düşürebilir ve geçen yüzyılın endüstriyel salımla rının çevresel etkisini tersine çevirebilir. Bununla birlikte, bu geçişi başarılı bir şekilde gerçekleştirmek için gerekli teknoloji ve altyapı yatırımlarını sağlamaya dönük uluslararası işbirliği, uzun dönemli vizyon ve çok paydaşlı görüşmeler gerekecektir. Bunu ıskalamak potansiyel olarak devrim niteliği taşıyan bir başarıya doğru kolektif bir şekilde ilerlemeyi engelleyebilir.

Dünya Ekonomik Forumu Enerjinin Geleceği Üzerine Küresel Gelecek Konseyinin işbirliğiyle yazılmıştır.

Jeomühendislik

Jeomühendislik insanların yeryüzünün son derece karmaşık biyosferinin davranışını bilinçli olarak ve başarılı bir şekilde kontrol edebileceği fikridir. Bununla birlikte, birçok bilim insanı bu alana müdahale etme iddiasında bulunan teknolojileri, en

iyimser ifadeyle olgunlaşmamış ve güvensiz, en kötümser ifadeyle hem öngörülemez hem de yönetilemez varoluşsal tehditler içeren teknolojiler olarak görüyor.

Bu bölüm, jeomühendisliği bir uygulama olarak meşrulaştırma olarak görülmemelidir. Gerek bilinçli olarak yeni türler sunmak şeklinde olsun gerekse geniş toprak parçalarının ormansızlaştırılması şeklinde, doğal dünyanın karmaşık sistemlerine büyük ölçekli bir müdahalede bulunma girişimleri çoğu zaman felaketle sonuçlanmıştır. Yazarlar besin basamakları denilen olgunun sonuçlarının öngörülmesi ya da kontrol edilmesinin mümkün olmadığının son derece farkındadır.

Yine de, hava kirliliğinden kuraklıklara ve küresel ısınmaya kadar uzanan sorunları azaltmak için teknolojik müdahalelerin önerilmekte olması bu konuya ayrılmış bir bölüm olması gerektiği hissini uyandırıyor. Söz konusu öneriler arasında şunları sayabiliriz: Güneş ışınlarını başka yöne çevirmek için stratosfere dev aynalar yerleştirmek,

Katkı sağlayanlar: Anne Marie Engtoft Larsen, Dünya Ekonomik Forumu; Janos Pasztor, Kıdemli Üye ve Yönetici Müdür, Carnegie İklim Jeomühendisliği Yönetişim Girişimi (C2G2), ABD; Jack Stilgoe, Bilim ve Teknoloji Araştırmaları Bölümü Öğretim Üyesi, Londra University College, İngiltere. yağış artışı için atmosfere kimyasal tohumlama yapmak ve büyük makineler kullanarak karbondioksidi havadan ayırmak.

Teknoloji bu sistemlere müdahale edebilir ama bunların sonuçları hakkındaki sınırlı bilgilerimizle, bu tür eylemler dünyamıza kolaylıkla onarılmaz zararlar verebilir. Dolayısıyla jeomühendislik yeni yönetişim çerçeveleri gerektiren tartışmalı bir alandır ve dünyanın atmosferinin ortak kaynağını etkileyebilecek her eylemin ihtiyatlılığı üzerine düşünceli bir inceleme yapılmasını gerektirir.

Uzay Teknolojileri

2030'a kadar uzayla ilişkili teknolojilerde muhtemelen bir patlamaya tanık olacağız. Havacılık ve uzay teknolojileri, astronomik gözlem olanakları, mikro uydu geliştirme,

nano malzemeler, 3D baskı robotbilim ve makine görmesi alanlarındaki büyük sıçramalar, bilimsel ve ekonomik geri dönüşler kadar, daha önce benzeri görülmemiş bir keşif çağı vaat ediyor. Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler atmosferin ötesinde olup bitenlerden yarar sağlayacak gibi görünüyor. Araştırmacılar ve şirketler, değer yaratımı ve değiş toku şuyla ilgili tamamen yeni süreçlere destek olabilecek büyük miktarda veri elde edecek. Yeni bilimsel bilgiler inovasyon ve ekolojik duyarlılığı artıracak. Uzay tabanlı kârlı kaynak kullanımı ve üretim potansiyeli geleceğin ticaret yollarını yeniden tanımlamaya hazırlanıyor. Bununla birlikte, uzay trafiği yönetimi, yörünge enkazlarının azaltılması, uzay madenciliği ve dış uzayda temel davranış ilkelerinin yürürlüğe konması gibi alanlarda uluslararası anlaşmalar olmazsa tüm bu vaatler riske girebilir.

Uzay Teknolojileri Üzerine Küresel Gelecek Konseyinin katkılarıyla ve ABD'deki Güvenli Dünya Vakfında teknik danışman olarak görev yapan Brian Weeden'ın işbirliğiyle yazılmıştır.

Dördüncü Sanayi Devrimini Şekillendirmek İçin Ne Yapabilirsiniz?

Dördüncü Sanayi Devriminin bu kitapta sunulan çerçevesi dönüşmekte olan bir dünyanın dinamiklerini, değerlerini, paydaşlarını ve teknolojilerini araştırmak liderlerin ve vatandaşların büyük bir kesiminin, kolektif eylemlerimizin (ve eylemsizliklerimizin) geleceği yaratma yollarını anlayarak teknoloji ile toplum arasındaki ilişki hakkında daha derinlemesine düşünmesi için bir fırsat yaratıyor.

Bununla birlikte, her ne kadar Dördüncü Sanayi Devrimi düşünce yapılarında bir değişim gerektiriyor olsa da sadece değişimin hızını, bozulmanın ölçeğini ve yükselen teknolojilerin gelişimi ve benimsenmesiyle gelen yeni tür sorumlulukları anlamak yeterli olmaz. Teknoloji, yönetişim ve değerlere gösterilecek yeni yaklaşımlarla ilgili olarak tüm organizasyonlardan, tüm sektörlerden ve bireylerden "sistem liderliği" şeklinde bir liderlik ve eylem gerekiyor.

Hükümetler açısından en ivedi eylem, topluluklara güç veren, iş ve sivil toplum çevrelerini derinlemesine olayın içine katan daha çevik yönetişim yaklaşım ve stratejilerine yatırım yapmayı gerektiriyor. Şirketlerin önceliği, Dördüncü Sanayi Devrimi teknolojilerinin fırsatlarını anlamak ve bu teknolojilerin çalışanlar, müşteriler ve topluluklar üzerindeki etkilerine duyarlı yeni çalışma yolları geliştirmek ya da benimsemek için denemelere başlamak olmalı. Bireyler içinse öncelik, bu kitapta ortaya konulan konular hakkındaki yerel, ulusal ve küresel tartışmaların bir parçası olmak kadar, söz konusu teknolojiler hakkında doğrudan bilgi edinmek ve onları deneyimlemek olmalı.

Sonuç

Son elli yıl boyunca toplumlarımız ile toplumlarımızın geliştirdiği teknolojiler arasındaki dönüştürücü karşılıklı ilişkinin gitgide daha fazla farkına vardık. îlk iki sanayi devrimi ve iki dünya savaşı bize teknolojilerin sadece üretim ve tüketimle bağlantılı bir dizi makine, alet ya da sistemden ibaret olmadığını gösterdi. Teknolojiler toplumsal bakış açılarını ve değerlerimizi şekillendiren güçlü aktörlerdir. Bizden kesinlikle kendilerine çok dikkat etmemizi isterler çünkü ekonomilerimizi, toplamlarımızı ve dünya görüşlerimizi onlar aracılığıyla inşa ederiz. Dünyayı yorumlama biçimimizi, çev remizdekilere nasıl baktığımızı ve gelecek için gördüğümüz olasılıkları onlar şekillendirir.

Dördüncü Sanayi Devriminin başında karşı karşıya olduğumuz, otomasyonun etkisi, yapay zekânın etik sonuçları ve genetik mühendisliğinin toplumsal sonuçları gibi konular en az nükleer, genetik ve uzay teknolojilerinin bebeklik dönemlerinden çıktığı ve bilgisayarların yavaş yavaş insanların yerini almaya başladığı 1960'lardan bu yana toplumsal bilincimizin bir parçası haline geldi. Kısa vadeli beklentiler zamanın olanaklarının ötesindeydi ama üçüncü Sanayi Devriminin dijital olanaklarının olgunlaşması sayesinde o beklentiler kısa bir süre önce küresel

nüfusun gittikçe artan bir kısmı için hızla günlük yaşamın bir parçası haline gelen gerçeklikler olarak ortaya çıktı.

Neyse ki akademik araştırmalar ve sağduyulu uygulamalar, teknolojilerin ve toplumların birbirlerini nasıl şekillendirdiğini daha iyi anlamak için son elli yıl içinde yararlı sosyolojik bakış açıları ve analitik araçlar geliştirdi. Aslında teknolojilerin nasıl büyük bir toplumsal dönüşümü körüklediği ve değerlerin kendi yarattığımız teknolojilerin içine nasıl yerleştirileceği konusundaki duyarlılık, yaklaşmakta olan bozulmanın sinyallerini fark etmemize yardımcı oldu ve bu kitaptaki bilgilerin çoğu için esin kaynağı oldu.

Bu karmaşık alanda uygun bir şekilde hareket etmek teknolojiye yeni bir açıdan, teknolojik değişimin birçok yüzünü dikkate alan ve bu şekilde elde edilen bilgileri kişisel ve kurumsal düzeylerde uygulamaya geçirmeye çalışan bir açıdan bakmayı gerektirir.

Eğer ortaya çıkmakta olan teknolojileri, “sadece araç” olarak, yani insanın kullanımına sunulmuş, sonuçları öngörülebilir ve kontrol edilebilir birer araç olarak görmeye devam edersek bunu başarmak mümkün olmaz. Ama eğer bu karmaşıklığa teslim olur ve teknolojilere, kontrol edemeyeceğimiz, kaderimizi belirleyen dış güçler olarak davranırsak ne kendimize ne de başkalarına tam olarak güç kazandırmamız da mümkün olmaz.

Bunun yerine, teknolojik ilerlemenin, geliştirme ve uygulamaya geçirme aşamalarının her birinde gerek bireysel bir vatandaş gerekse bir iş yöneticisi, toplumsal aktivist, büyük bir yatırımcı ya da güçlü bir politika belirleyici olarak kendi tercihlerimize bağlı olduğu gerçeğini tüm paydaşların içselleştirmesi gerekiyor. Tıpkı birer tüketici olarak yaptığımız tercihlerin şirketlerin geleceğini ve pazarda ürünlerin bulunabilmesini etkilemesi gibi, hepimizin teknolojiyle ilgili ortak tercihleri de ekonomi ve toplumun yapısını etkiler.

Teknolojiler, kaçınılmaz olarak, bugün karşımızda duran sorunların çoğuna çözümler bulma konusunda bir rol oynayacak ama bu sorunlara katkıda bulunan ve yenilerini çıkaran da yine onlar. Nasıl ki paydaş grupların hiçbiri tek başına bu sorunları çözemezse sadece teknolojilerin kullanılması yoluyla da bu sorunlar çözülemez. Bunun yerine, ortak önceliklerimize daha geniş bir açıdan bakmamız ve ortak bir zemin bulabileceğimiz, güven oluşturup iyi niyet göstererek işbirliği yoluyla olumlu değişimler yaratabileceğimiz alanları güçlendirme konusu üzerinde çalışmamız gerekir. Dördüncü Sanayi Devriminin getirdiği zorluklar sadece işbirliği ve şeffaflık yoluyla aşılabilir.

Eğer cesaretimizi toplayabilir ve ortak yarara hizmet edecek şekilde eyleme geçebilirsek insani refah ve gelişimin yukarı yöndeki eğrisi üzerinden yolumuza devam edebileceğimize dair önemli bir umut var. Önceki sanayi devrimleri önemli birer gelişme ve zenginleşme kaynağı oldu ama tabii çevreye zarar vermek ve eşitsizliği artırmak gibi olumsuz dışsallıkları çözüme kavuşturmak bize bağlı. İlgili tüm paydaş grupları işin içine katmak önümüzdeki temel zorlu görevlerin yani, teknolojik bozulmaların yararlarını dağıtmak, kaçınılmaz dışsallıkları kontrol altına almak ve yükselen teknolojilerin kaderimizi belirlemekten çok insanlar olarak hepimize güç vermesini sağlamak gibi görevlerin üstesinden gelmemize yardımcı olacaktır.

Dördüncü Sanayi Devriminin yönetişim sorunlarına çözümler bulmak ise hükümetlerin, şirketlerin ve bireylerin yeni teknolojilerin nasıl geliştirileceği ve nasıl kullanıma sunulacağı konusunda stratejik kararlar almasını gerektirecektir. Ama bunun için ayrıca toplumsal değerler konusunda bir tutum takınmak ve işbirliğine dayalı eylem için mekanizmalar yaratmak da gerekecektir. Birey ve organizasyonların çoklu paydaşlarla bağlantı kurmaları ve onların bakış açılarını dikkate almaları gerekecektir ve çokuluslu şirketler ve ulus devletler resmi ve gayri resmi uluslararası

anlaşmalar yapmada daha etkili hale gelmek zorundadır. Bunlar yapılması kolay görevler değil ve aksilikler olması beklenebilir. Ama sorumluluktan kaçamayız.

Bugün dünyanın karşı karşıya olduğu sorunların ölçek, karmaşıklık ve ivediliği hem duyarlı hem de sorumlu bir liderlik ve eylem gerektiriyor. Tüm sektörlerde, değerleri dikkate alan bireyler tarafından sistem liderliği ruhuyla yapılacak doğru denemelerle, en güçlü teknolojilerin daha kapsayıcı, adil ve müreffeh topluluklar olmamıza katkı sağlayacağı bir geleceği şekillendirme şansımız var.

Kaynak: Dördüncü Sanayi Devrimini Şekillendirmek Klaus Schwab Ve Nıcholas Davis: Şubat 2019, İstanbul

Seven Falan Yok

Hazret-i Şibli'ye (Kuddise sırruh) bir hal geldi ve kendisini tımarhaneye kapattılar. Hazreti sevdiklerini zanneden bir çok kimseler, kendini ziyaret etmek üzere tımarhaneye gittiler. Şeyh Şibli, kendilerinden sordu :

— Sizler kimlersiniz?

Cevap verdiler:

— Bizler, seni sevenlerdeniz.

Hazret, yerden taş toplayarak ziyaretçilerine atmağa başlayınca, onlar birbirlerine :

— Eyvah!.. Hazret-i şeyh gerçekten deli olmuş, diyerek kaçışmağa başladılar. Hazret, onlara seslendi :

— Hani beni sevdiğinizi söylüyordunuz? Bir taş atmama bile tahammül edemediniz ve kaçmağa başladınız. Nerede kaldı bana olan sadıkane sevginiz? Eğer, beni gerçekten sevmiş olsaydınız, bu kadarcık nazıma katlanır ve benden gelebilecek belâlara sabrederdiniz, dedi

"Baader-Meinhof Kompleksi" - savaş sonrası Almanya'daki en büyük terörist grup hakkında bir drama

KENDİME YÖNELTTİĞİM SORU;
DIŞARIDA NİÇİN HEP YENİ TERÖR ÜNİTELERİNİN KURULDUĞU.

ONLARI MOTİVE EDEN ŞEY NEDİR?

BİR EFSANE [Mİ?]
(Kriminal Dairesi Başkanı Horst Herold)

Cevap:

Belki de bazı devletler böyle olmasını diliyorlar.
A. B. D. ve batılı sanayi ülkeleri arasındaki güç bağlantıları
çok büyük bir bağımlılık yaratıyor ve kitlelerin üzerinde baskı oluşturuyor....
Tüm bunlar korkunç boyutlarda yeni bir şiddet dalgasının oluşmasına yol açacak

Filmden.

Pek çok Avrupa filmi, yalnızca ödül için anavatanlarının dışına çıkıyor ve ardından yalnızca en hevesli sinemaseverlerin anılarında kalıyor. En yaygın ödül olan Oscar'a aday gösterilen bir film bile bundan muaf değildir. "Complex Baader-Meinhof" 20 milyonluk bir bütçeyle sadece 26 milyon avro topladı.

Evet, anlaşılır, orada Hollywood'a benzeyen tek bir büyük isim bulamazsınız.

Senaryo, Stefan Aust'un en çok satan kitabı "Baader-Meinhof: The Inside Story of the RAF / Baader-Meinhov: The Inside of F.K.A." ilk nesil devrimci teröristler ve liderleri hakkında: Andreas Baader, Ulrike Meinhof, Gudrun Enslin ve Horst Mahler. Tarihleri, Almanya'daki halkı yarım yüzyıldır kayıtsız bırakmadı.

Bazı F.K.A. listesi gerçekten öneriyor:

1970 - bir dizi banka soygunu ("kamulaştırma").

24 Mayıs 1972 - Heidelberg'deki 7. ABD Ordusu karargahında patlama.

7 Nisan 1977 - Federal Almanya Cumhuriyeti Federal Başsavcısı Siegfried Bubak'a suikast

1977, 30 Temmuz - "Dresdner Bank" başkanı Jurgen Ponto'ya suikast

5 Eylül 1977 - Federal Almanya Cumhuriyeti İşverenler Sendikası Başkanı Hans Martin Schleier'in kaçırılması ve öldürülmesi

31 Ağustos 1981 - Ramstein'daki ABD Hava Kuvvetleri üssüne saldırı.

10 Ekim 1986 - Federal Almanya Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı siyasi daire başkanı Herold von Braunmal'ın suikastı.

30 Kasım 1989 - Deutsche Bank başkanı Alfred Herrhausen'e suikast.

1993 - Darmstadt'taki hapishanenin patlaması.

Bu olayların terörist-devrimcilerin kendileri adına uyarlanmasının bir kerede birkaç yerel skandala yol açması şaşırtıcı değildir.

Başarısız devrim

Hikaye, İran Şahı'nın 2 Haziran 1967'de Almanya'ya yaptığı ziyaret sırasında bir protesto gösterisinin kanlı bir şekilde dağılmasıyla başlıyor. İran'ın güçlü genç destekçilerinin polisin tamamen göz yummasıyla ve bilincini yitirecek kadar dövülen

kadınlara yardım etmeyi reddetmesiyle göstericilere saldırması çok natüralist bir şekilde gösteriliyor. Ve isyanlar tırmandığında, polis protestoculara saldırdı: onları coplarla dövdüler, atlarla çiğnediler. Ve birdenbire bir subay hizmet silahıyla bir kişiyi öldürdüğünde, yetkililer özel bir şey olmamış gibi davranırlar.

Bunu, kahramanların barışa karşı tutumunu şekillendiren klasik belgesel görüntüleri izliyor: **Vietnam Savaşı, Martin Luther King ve Ernesto Che Guevara cinayetleri.** Ve yakalanan Vietnamlıların vurulması ve barışçıl köylerin bombalanması uzak bir yerdeyse ve yok gibi görünüyorsa, o zaman polis vahşeti somut bir gerçektir.

1968, tüm Avrupa öğrenci kargaşasına ve savaş karşıtı gösterilere boğuldu. Aynı zamanda, solcu eylemci Rudi Duchke, Amerika'nın Vietnam'ı işgaline karşı yaptığı bir konuşmanın ardından Ho Chi Minh'i haykırıyor ve birkaç dakika sonra yerel bir neo-Nazi'den kafasına iki kurşun sıkacak ve şu sözlerle karşılaşacak:

"Sen bir pis komünist domuz."

Bunu, gösterinin dağıtılmasını haklı kılan ve ardından bir suikast girişimini kışkırtan Dutschke'nin peşine düşen gazetenin tirajının kendiliğinden ele geçirilmesi ve yok edilmesi izledi. Tek kelimeyle, yazarlar en başından beri, kelimenin tam anlamıyla intikam çağrısı yapan Almanya'da neler olup bittiğine dair çekici olmayan bir resim sergiliyorlar. Aynı zamanda, iktidardakiler alaycı bir tavırla protestoların boşa çıkıp çıkmadığını veya biraz daha beklemenin gerekli olup olmadığını konuşuyorlar.

Yönetmene ve tüm ekibe saygı duymalıyız: prodüksiyon, oyunculuk, ses, sahne, arabalar ve kostümler en üst düzeyde ve o yılların tarihçesi ile serpiştirilmiş, özgünlüğün etkisini artırıyor. Uyumsuz Andreas Baader özellikle inandırıcı görünüyor. Fanatizmi ve dürtüselliği nedeniyle, karakterin anlayışsız olduğu, ancak organizasyonu ileriye sürükleyen kişi olduğu ortaya çıkıyor.

Sanki o ve Gudrun Enslin her zaman dehşete düşmek için bir bahane arıyorlardı. Diğer bir şey ise, soygun, cinayet ve tamamen siyasi faaliyeti birleştirmek zorunda kalan, grubun yöntemlerini açıklayan ve haklı gösteren rasyonel gazeteci Ulrika Meinhof. Bazı PKA yöntemlerinin kusurluluğunun ve mağdurların haksızlığının farkına varan, ancak azınlıkta kalan Meinhof'tur.

Kurucular kendilerini hapishanede bulduktan sonra, takipçilerinin hikayesi bir dizi terörist saldırıya dönüşür ve yetkililer tarafından onları durdurmaya çalışır. Her yeni cinayet bir öncekinin açıklaması oldu ve bir sonrakinin gerekliliğini kanıtladı. Ve böylesine şiddetli bir mücadelede kanlı kan davaları sonsuza kadar sürebilir.

Kızıl Ordu Fraksiyonu'nun ortaya çıkışı ve faaliyeti, 1960'ların sonlarında 30 yıl süren öğrenci huzursuzluğunun bir yankısıdır. Yazarların, bir mağazanın yakılmasıyla başlayan, büyükelçiliklerin ele geçirilmesine, uçakların kaçırılmasına, yargıçların, politikacıların öldürülmesine dönüşen sol radikalizm olgusunu daha yakından incelemek ve anlamak için seçtikleri bu pozisyondu. ve iş adamları.

Buna Bernardo Bertolucci'nin 1968'deki öğrenci kargaşasının arka planına karşı, ancak sadece Paris'te kahramanların da kendilerini aradığı The Dreamers'dan sonra bakmak özellikle ilginç. Ancak kahramanları "tek bir dairede cinsel devrim" örgütlüyorsa, o zaman Almanlar Almanya sokaklarında bir partizan savaşı düzenliyorlar. Belki de, çöküşe doğru ilerleyen kahramanların - sebepsiz yere isyancıların görüntüsü, bu toplumsal hareketlerin zemininde oluşan 1950'lerin ve 1960'ların Fransız yeni dalgasının filmlerinden alınmıştır.

Sonlara doğru kahramanların dönüşümü gerçekleşir: Baader, tüm ilkelerini korurken daha dengeli ve soğukkanlı hale gelir. Oysa bu çekirdeğe sahip olmayan, entelektüel işkenceler altında ezilen ve ağır tutukluluk koşullarıyla deliliğe sürüklenen Meinhof, psikolojik olarak çöker. Liderlerin degeroizasyonu, aynı zamanda, güçlü ve zayıf yönleriyle sıradan insanların kabartma görüntülerini önümüzde oluşturur. Ve Alman

polisinin ve hapishane gardiyanlarının keyfiliği, kahramanlara kesinlikle olumsuz davranmalarına izin vermiyor.

Ancak duruşmada, kırılmaz ilkeli savaşçılar gibi davranırlar ve diğer herkesle birlikte kalan bu görüntüdür. Hala kaçak olan ikinci nesil FCA militanları tarafından tapılıyorlar.

Alaycı ve hesapçı yetkililerin arka planına karşı, kahramanların samimiyeti, onları yargılamaya karar veren sistemin adaletsizliğini kanıtlamak uğruna kendilerini feda etmeye istekli olmaları büyülüyor. Ve yazarlar Amerikan askeri üslerine yapılan saldırılara fazla sempati göstermiyorsa, bazı terör eylemleri açıkça haksız olarak sunulmaktadır.

Sorunun yazarlar tarafından tanınması değerlidir. Film, 30 yaşın altındaki Alman nüfusunun (neredeyse 7 milyon kişi) %25'inin PKA'yı desteklediğini veya ona sempati duyduğunu ve bazılarının onları barındırmaya hazır olduğunu gösteren kamuoyu yoklamalarını gösteriyor.

Gerçekte, tam olarak bu oldu. Daha 2000'li yılların başında, Almanya Dışişleri Bakanı Joschka Fischer, 1976'da ünlü solcu terörist Hans Joachim Klein'a barınak, ulaşım ve silah sağlamakla suçlandı.

Ancak Almanya'da bile FCA tek değildi. İtalya'da "Kızıl Tugaylar" faaliyet gösteriyordu; Fransa'da "Doğrudan Eylem" biraz sonra ortaya çıktı. Her şeyden önce, faşist bir geçmişi olan ülkelerdeki gençler silahlandı ve İspanya ("Devrimci Anti-Faşist ve Yurtsever Cephe") ve Portekiz ("25 Nisan Halk Güçleri") örneğinde şimdiki zaman. Büyük Britanya'da, burası yarım yüzyıl boyunca İrlanda Cumhuriyet Ordusu tarafından işgal edildi (Açlık filmi aynı 2008'de yayınlandı).

Peki Almanya neden patladı?

Bu, hepimizi öldürmeye hazır bir faşist devlettir. Auschwitz'i yaratan bu nesildir, onunla tartışmak anlamsızdır.

Goodrun Enslin

FCA'nın ve radikal sol gençliğin sloganı haline gelen bu sözler filmde kullanılmadı. Ama dramada tam da merkezi bir rol oynayan kuşaklar arası çatışmadır. 1968'de barikatlarda yenilen devrimci gençlik ve Hitler'in altına düşen ve şu anda gerici devletle zımni bir anlaşma içinde olan nesil.

Sağdan sola: Frankfurt am Main süpermarket kundaklama davasında Gudrun Enslin, Andreas Baader, Thorvald Prolh ve Hubert Sönlein. Enslin'in sözleri: **"Vietnam'ın onuruna bir meşale yaktık!"** hazır bulunanların alkışlarıyla karşılandı.

Enslin'in ebeveynlerinden gazeteciler tarafından mahkemede alınan röportaja ek olarak, bu, kiliseye giden ve gösterici bir şekilde ne gösterilerin dağıldığını ne de Vietnam'daki savaşı fark etmek istemeyen bir rahip olan babasıyla kısa bir diyalogda aktarılıyor. ve Ortadoğu.

İçinde bir de karşı kültür unsuru vardı. Öğrencilerin çoğunun kiralayacak parası yoktu; satılamayan boş evlere ortaklaşa el koydular ve oraya yerleştiler. Bugün buna çömelme denir. Federal Almanya Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı'na göre, 1980'de yalnızca Batı Berlin'de yaklaşık 150 bin gecekondu vardı. Sadece grup seks yapmakla kalmayıp aynı zamanda siyasi eylemler hazırladıkları komünler kurdular. Ve polis onları kovmaya çalıştığında, gerçek sokak dövüşlerine geldi. ...

2 Haziran Hareketi'nin (RAF'ın takipçilerinden biri) lideri Fritz Teufel, ünlü Komün 1 ve Komün 2'nin liderlerinden biriydi. Fritz Teufel ve Rainer Langhans, "Batı Almanya'daki politik rockçı"nın babaları arasındaydı ve Rolling Stones ile arkadaştı. Elbette, militanlar daha sonra bu komünlerde saklandı.

Almanya'da işsizliğin o zamanlar %1'den biraz fazla olmasına rağmen, sanayide kendilerini bulamayan entelektüeller - insancıllar, kendilerini vasıflı bir işçiden daha tatsız bir durumda buldular. Onlara göre eşitsizlik ve adaletsizlik maddi mallarla sınırlı değildi ve sınırlı toplumsal taban nedeniyle aşırı solculuğa ve terörizme dönüşen “devrimci ruhun” taşıyıcıları oldular.

Tarihin gösterdiği gibi, gelecek vaat eden bir kitle hareketinin başarısızlığından sonra bireysel terör taktiğine geçerler. "1968 kuşağı" öğrencilerinin çalkantılı hareketinin başarısızlığı, yalnızca onun için değil, "Kızıl Ordu Fraksiyonu"nun gelişimine de güçlü bir ivme kazandırdı. Nihayetinde şehir gerilla savaşı (en hafif haliyle bile) gençleri cezbeden heyecan, adrenalin, romantizmdir. Stefan Aust filmi izledikten sonra şöyle dedi: “O olaylara karşı tavrımı değiştirdim. Bana öyle geliyor ki, PKA'nın eylemleri, bu örgütün üyelerinin siyasi inançlarından çok kişisel hırslarıydı."

Siyasi partiler ve yeni muhalefet

Yetkililerden biri şu soruyu soruyor: “Yeni terör birimlerinin nereden geldiğini anlayamıyorum? Bunların ortaya çıkmasının nedeni nedir?" Soyut bir cevap aldığı: "Mitlerde." Bizimle konuşan karakter değil, yazarın kendisidir. Cinsel devrimin esiri olan gençlerin hormonlarla boğulduğunu ve Che Guevara ve Juan Marigella'yı okuduktan sonra en başından dehşete düştüklerini düşünebilirsiniz. Ama durum böyle değil.

1956'da Komünist Parti'nin yasaklanmasından sonra, FRG'de esasen iki partili bir sistem kuruldu: Almanya Hıristiyan Demokrat Birliği ve Almanya Sosyal Demokrat Partisi. Pek çok solcu kaderini Sosyal Demokratlara bağladı, ancak dahası, partiler birbirine daha çok benzedi ve hükümet üyelerinin değişmesi ve parlamentodaki güç dengesi siyasi gidişatı değiştirmedi.

Ve 1966'da SPD, CDU ile koalisyona gittiğinde, neredeyse tüm gerçek muhalifler onu terk etti. Böylece her türlü parlamenter mücadele yöntemi kapatıldı. Almanya'da "parlamento dışı muhalefet" olarak bilinen büyük bir yeni sol hareket başladı. Bu alanda, komünist görüşleri nedeniyle SPD'den ihraç edilen Sosyalist Alman Öğrenciler Birliği zaten aktif olarak faaliyet gösteriyordu.

Frankfurt am Main'de savaş karşıtı gösteri, 1968. Merkezde (elinde bir evrak çantasıyla) – hareketin lideri Rudi Duchke.

Geleceğin gerillalarının çoğu savaş karşıtı harekette, nükleer karşıtı harekette ve ardından Vietnam Savaşı'na karşı harekette başladı. Ulrika Meinhof, tamamen pasifist ve hatta dini örgüt "Nükleer Ölüme Karşı Hareket"in bir aktivistiydi.

Ancak bu hareketlere katılanlara "Sovyetler tarafından rüşvet verildi" diye zulmedildi ve resmen "yıkıcı unsurlar" olarak polise kaydedildi. Durum Vietnam Savaşı'na karşı çıkanlarla benzerdi. Onlar ve diğerleri için meslek yasağı getirildi. Örneğin, NSDAP ve SS'nin eski üyeleri okulda çalışabilirken pasifistler ve sosyalistler çalışamazlardı.

Sosyalist Hasta Grubu gibi bazı sosyalist örgütler basitçe yasaklandı ve üyeleri tutuklandı ya da yasadışı hale getirildi. Hükümet protestolara tepki göstermedi. Ve eğer öyleyse, o zaman coplarla ve göstericilerin müteakip denemeleriyle. Yazarlar, bu bağlamda, hiçbir mitingin ülke politikasını etkileyemeyeceğini ve yasal alanda bayrakların ötesine geçme girişiminin derhal bastırılacağını dürüstçe göstermektedir.

Nazi geçmişi mi yoksa hala var mı?

Geleceğin militanlarının çoğu, faşizm karşıtı gençlik örgütlerine katıldı ve yüksek mevkilerde bulunan ve savaş suçlarına karışan tüm askeri personel ve yetkililer hakkında aktif olarak veri topladı – toplam 364.000 kişi. Onların hesaplamalarına göre Alman Dışişleri Bakanlığı'nda bu tür yetkililerin %85'i vardı. Suçları belgelenen

Babi Yar'ın 1200 cellatından 12'si yargılandı; Dachau Komutanı Michael Lippert sadece 18 ay hapis cezasına çarptırıldı ve bunun gibi birçok örnek vardı.

2 Haziran Hareketi lideri Fritz Teufel, duruşmada “Babanız kim?” sorusuna yanıt olarak şöyle diyecek: **“Tabii faşist. Ne de olsa o senin neslinden."** Ancak yazarlar, her şeyi kendileriyle ne yapacaklarını bilmeyen tutkulu gençler ile sadece barış ve sükunet isteyen yaşlı nesil arasındaki bir çatışma olarak göstermenin cazibesinden yararlandılar.

Nazi savaş suçluları bakanlık görevlerine yükseldiler - örneğin, Ukrayna'daki sivillerin toplu imhasıyla ünlenen Nachtigall özel taburunun komutanı Theodore Oberlander'de olduğu gibi ve hatta Federal Şansölye görevinde olduğu gibi. Hitler yönetimindeki Yahudi aleyhtarı propaganda doktrininin geliştiricilerinden biri olan Georg Kiesinger ile ilgili durum.

Anti-faşist öğrencilerin bakış açısından, FRG'de gerçekleşen “azmazlaştırma” değil, “yeniden Nazileştirme” idi. 1955'te bir parlamento komisyonu, Obersturmbannfuehrer'e kadar tüm eski "SS Führerlerinin" Bundeswehr'e (orduya) katılmasına izin verdi ve her biri önceki rütbeyi korudu. 1961'de, Nürnberg'de resmi olarak suçlu olarak tanınan bir örgüt olan SS'nin tüm üyelerinin saflarına geri alındığı bir yasa çıkarıldı.

Uzun süre vahiy yazdılar, isimlerin ve işlenen suçların yer aldığı tablolar hazırladılar, reklamın gücüne inandılar, ancak yetkililer tüm bunları görmezden geldi.

En ünlü RAF eylemi için kurbanın seçimi - Alman Sanayiciler Derneği Başkanı Hans-Martin Schleier'in kaçırılması ve ardından (RAF liderlerinin hapishanede öldürülmesinden sonra) infazı, RAF'ın kişiliği dikkate alınarak yapıldı. ikincisi.

Militanlara ölen yoldaşlarının isimleri verildi. Örneğin, Siegfried Hausner Müfrezesi.

1941'de Schleier, Bohemya ve Moravya Protektorası Merkez Sanayi Birliği başkanlık ofisinin başkanı oldu. Bu pozisyonda, diğer şeylerin yanı sıra, esirlerin ve savaş esirlerinin "elden çıkarılmasını" (yani imha edilmesini) denetledi. Çekoslovakya'da, savaştan sonra, Schleier savaş suçlarından ölüm cezasına çarptırıldı ve FRG'den kendisini iade etmesini istedi, ancak bunlar reddedildi. Savaştan hemen sonra evinde, Alman şirketlerinde ve iktidardaki CDU partisinde önemli görevlerde bulundu. Ancak bu yönü atlamaya karar verdiler.

Belli bir kalıp not edilebilir - insanlar sadece belirli bir dürtünün etkisi altında değil, aynı zamanda yasal terör dışı örgütler aracılığıyla hareket ederek toplumdaki herhangi bir şeyi değiştirmek için tüm olasılıkları tükettikten sonra teröre döndüler.

Toplantılardan birinde, gayretli yetkili, en iyi ölüm mangaları geleneklerinde grubun tüm üyelerini yok edecek özel bir birim kurmayı teklif ediyor. Tecrübeli bir polis şefinin "Terörün nedenleri polis tarafından değil, ülkenin siyasi liderliği tarafından ortadan kaldırılmalıdır" dediği, Alman toplumunun kendilerine yeni savaşçılar sağladığını ima ediyor. Ama aslında, bu tür operasyonlar gerçekleştirildi. Ve 1972'den 1978'e kadar olan "idam baskınları" sırasında, yaklaşık 150 sivil öldürüldü, tespit edilen militanlar bir elin parmaklarıyla sayılabilirdi. Ancak bazı kurbanların akrabaları FCA saflarına katıldı.

Kahramanlar sürekli olarak büyüleyen Almanya'dan bahsederler, ancak iddialarını detaylandırmazlar. Gerçek beyanlarının çoğu içerikten yoksundur. Ancak, FCA liderlerinin 1933'teki Leipzig davasına ve Naziler tarafından yürütülen diğer davalara ilişkin imalarında yansıyan "Alman neo-faşizmi"nin gölgesi filme sızdı.

Holger Meins, kendisi ve avukatıyla görüşmenin yasak olduğu, savunma tanıklarını çağırmayı ve dinlemeyi reddeden ve akrabaları ve gazeteciler de dahil olmak üzere “yabancıların” girmesine izin verilmeyen bir mahkemeye katılmayı reddetti.

Batı Berlin Yüksek Mahkemesi Baş Yargıcı Gunter von Drenkmann duruşmada şunları söyledi: "Bu piçin demagojisi etrafındakiler için tehlikeli. Kuduz bir köpek gibi, zehirli tükürüğüyle herkese bulaştırabilir." Buna karşılık, açlık grevine başladı ve kısa süre sonra yorgunluktan öldü. Ertesi gün, Drenkman kendi doğum gününde evinde vurularak öldürüldü. Bundan sonra sürecin daha açık yürütülmesine karar verildi.

Silahlı Direnişi şimdi örgütleyerek haklı olup olmadığımız, ancak onu örgütleyerek anlaşılabilir. Organize etmek mümkün mü - pratik gösterecek.

Ulrika Maynhof

Buradaki ideolojik bileşen, Meinhof'un silahlı mücadele yolunu desteklediği ve devletin şiddet üzerindeki tekelini reddettiği ve polisi "domuzlar" olarak adlandırdığı manifestosunun yazılarına yansıyor. Gerçekten de, "domuzlar" terimi, bağlama bağlı olarak, tüm muhalifler - polis, devlet, kapitalistler, ordu anlamına gelen RAF'ın siyasi kelime dağarcığının ayırt edici bir özelliği haline geldi: "Domuzlar istedi...", "Domuzlar istedi..." domuzlar düşündü ...".

Ama burada da yazarlar kurnaz. FKA, Federal Almanya Cumhuriyeti tarafından desteklenen Vietnam Savaşı'nın bir savaş suçu olduğuna inanıyordu. Ve bu onlara zaten sadece birini öldürmek istedikleri için değil, "üçüncü dünya" halklarını korumak için simetrik eylemler yapma hakkı veriyor. Ve hemen cinayetlere gelmediler, ABD üssüne ilk saldırı, polisin tutuklama sırasında en küçüğü Petra Schelm'i vurup öldürmesinden sonra oldu.

Toplamda, FCA'nın yaklaşık 200 aktif üyesi vardı ve yaklaşık 500 kişi daha onlara yardım etti (silahları gizlemek, militanları gizlemek, para vermek). 1970'lerin sonlarında, bir hükümet sosyolog, siyaset bilimci ve psikiyatrist ekibi, en önde gelen Batı Alman şehir gerillalarından 40'ının biyografilerini inceledi. Bunların %70'inin ortalamanın üzerinde bir gelire sahip zengin tabakalardan geldiği ve bu kırk kişinin

üçte ikisinin beşeri bilimlerde yüksek eğitim aldığı ortaya çıktı. Daha sonra başka bir grup 100 ünlü savaşçının verilerini işledi ve bunların sadece %20'si işçiydi.

FCA'nın ilk neslinin temsilcileri.

Hakkında belgesel film hazırladığı Ulrika'nın evinde yetimhaneden kaçan bir kızın yaşadığı kısaca gösterilir. Ama oradaki gözaltı rejiminin daha çok hapishane gibi olduğu, çocukların ucuz işgücü olarak kullanıldığı söylenemez. Bu öğrencilerden biri filmde, yetimhanedeki isyan gibi gösteriliyor, ancak olanların nedenleri değil. Yine de öğrencileri, gazetecileri ve avukatları gerilla savaşına dahil etmenin mekanizması iyi bir şekilde gösterilmiştir.

Görüntüleme sırasında, sahne eksikliği ve tüm hikayeler hissi gitmedi. Bazıları kurgu odasında yerde kalabilirken, diğerleri devlet finansmanı faktörü nedeniyle senaryoyu yazma aşamasında bile değiştirilip yeniden yapılmak zorunda kaldı. Filmde gerçekte derin toplumsal köklere sahip olan şeyin ayaklarının altında hiçbir zemin yok.

Ancak kapitalizmi bu şekilde devirmeyi de planlamadılar. Marcuse'den sonra işçi sınıfını “Sisteme entegre” gördüler ve devrimci potansiyelini kaybettiler. Devrimci girişim "üçüncü dünyaya" geçti: Vietnam, Kolombiya, Nikaragua, Filistin vb. Eylemleriyle emperyalizme karşı geniş çaplı bir gerilla savaşına dönüşecek bir "ikinci cephe" açmak istediler.

Hans-Martin Schleier'in kaçırılmasında bir özel kuvvet müfrezesi ve şoförü öldürüldü.

Horst Mahler daha sonra “Kendimizi Almanlar gibi hissetmedik, metropoldeki“ üçüncü dünya ”insanlarının“ beşinci kolu ”gibi hissettik” diyecekti. Che Guevara'nın çağrısını kabul ettiler: "İki, üç, çok Vietnam yaratmak!" Bu, bu çatışmalara katılan ABD askeri üslerine yapılan saldırıları açıklıyor.

FKA, "faşizmi dışarı çekmek" için kasıtlı olarak durumu ağırlaştırmaya gitti. FRG'deki çok sayıda insan (ilk olarak solcular) için esasen faşist bir devlette yaşadıkları netleşir anlaşılmaz, faşizmle mümkün olan her şekilde savaşmaya başlayacaklarını umuyorlardı. Ancak idolleri Che'nin sözlerini unuttular: "Hükümetin az çok demokratik bir şekilde (bu tahrif edilmeden olmasa bile) iktidara geldiği ve en azından anayasal yasallık görünümünün korunduğu yerde, bir partizan ortaya çıkıyor. hareket dışlanmıştır, çünkü barışçıl yollarla mücadele olanakları henüz tüketilmemiştir".

Ancak kendilerine ateş açmak, devleti kitlesel baskılara kışkırtmak - bunu hiç kimsenin yapmadığı gibi yaptılar. Rudi Dutschke bunun hakkında şunları yazdı: "RAF her yerde kirli izler bıraktı. Görünüşe göre hükümet, özellikle de CDU/CSU koalisyonu, sınıf mücadelesini durdurmak için tüm pisliklerini çeyiz olarak alarak RAF ile evlendi!"

Her yeni eylem daha sert bir baskıyı beraberinde getirdi. Yetkililer meydanlara çıktı: toplu sorumluluk getirdi; "çete" yerine "Baader-Meinhof Grubu" diyen veya yazanları da içeren "sempatizanlar" listeleri; polisin ve özel servislerin yetkilerini genişleterek daha fazla militanın ortaya çıkmasına neden oldu. Siyasi tutsakların tutukluluk koşullarının sıkılaştırılması da gençler arasında sempati uyandırdı ve partizanların etrafında bir şehit havası yarattı. Popülerlik açısından, FCA militanları rock yıldızlarından daha düşük değildi.

Filmde Schleier'i kaçırmayı teklif eden Astrid Prolh'un, FCA'nın diğer üyeleri 25 yıldan ömür boyu hapis cezasına çarptırılsa da, hapis cezasının sona ermesi nedeniyle serbest bırakıldığı iddia edildi. Aslında, sistemdeki "ölü koridorlar" içeriği nedeniyle, işitmesinin %80'ini, görüşünün %60'ını, vücut ağırlığının %40'ını kaybetti, hipertansiyon, kardiyak aritmi, vestibüler aparat hastalıkları, gastrointestinal sistem

hastalıkları gelişti. yol, karaciğer, eklemler, cilt ve listesi 2 sayfa süren bir grup patoloji. Ve sağlık kurulu kararıyla tamamen aciz olarak serbest bırakıldı.

Çözüm

Peki yazarlar bize ne anlatmak istediler? Bu hikaye tüm FCA ile ilgili değil, her şeyden önce ilk nesli ve liderleri – Baader ve Meinhof hakkında. Film, ana karakterlerin psikanalizine dayanıyor – onların amaçlarını anlama ve açıklama girişimi. Bu genel olarak şaşırtıcı değil, çünkü liderler aktif yaşamlarının çoğunu hapishanede geçirdiler ve çok sayıda terörist saldırıyla doğrudan ilgisi yoktu.

Film kesinlikle izlenmeye değer. Seçilen kahramanlar ve olaylar, her şeyin banal indirgenmesine izin vermedi: "terörizm kötüdür." **FKA'nın Alman toplumunda işgal ettiği yer ve sorunun alaka düzeyi (örgütün dağılmasının onuncu yıldönümünde ortaya çıktı) yazarları Batı Avrupa'da solcu radikal terörist grupların yükselişinin nedenlerini anlamaya itiyor. .**

Kahramanların beklentilerinin aksine, yetkililer fikrini değiştirmedi ve soğukkanlılıkla siyasi çıkarlar elde etmeye devam etti. Devrimcilerin tüm çabaları, mahkemenin konumunu bir ölü noktadan hareket ettirebilmelerine ve açık bir yargılamaya varabilmelerine rağmen, bunun için birkaç yaşamı değiştirmek zorunda kaldılar. Sonunda liderlerini bile kurtaramadılar.

Yazarlar bizi bireysel terörün çıkmazı fikrine getiriyor. Ve bunda onunla hemfikir olamaz, ancak birçok yön ve bu teröre neden olanlar geçişte verilir. Resmi versiyonla birlikte oynama arzusu ve Almanya'nın iç siyasetiyle ilgili motiflerin çoğundan ayrılma, filmi önemli ölçüde yoksullaştırdı.

Bir Terör Filmi (2008)

Der Baader Meinhof Komplex

150 dk

Yönetmen:Uli Edel

Senaryo:Bernd Eichinger, Uli Edel, Stefan Aust

Ülke:Almanya Fransa, Çek Cumhuriyeti

Tür:Aksiyon, Biyografi, Suç

Vizyon Tarihi:05 Nisan 2009 (Türkiye)

Dil:Almanca, İngilizce, Fransızca, İsveççe

Müzik:Peter Hinderthür, Florian Tessloff

Nam-ı Diğer:The Baader Meinhof Complex | The Baader Meinhof Complex

Oyuncular

Martina Gedeck

Moritz Bleibtreu

Johanna Wokalek

Nadja Uhl

Stipe Erceg

Özet

Alman terörist grubu RAF'ı (Kızıl Ordu Fraksiyonu) inceleyen Der Baader-Meinhof Komplex, 60'ların sonu ve 70'lerin başlarında hüküm süren, bombalama, adam

kaçırma ve hırsızlık gibi birçok olayın içine karışan Alman terörist grubuna sert bir bakış atıyor.

Stefan Aust'un çok satan romanından sinemaya uyarlanan yapım, Moritz Bleibtreu'nun da başarılı oyunculuğuyla konuşuluyo

Altyazı

SYLT ADASI - HAZİRAN 1967 Hey!.../... Yeter bu kadar, artık sudan çıkın!.../... Ya anne biraz daha!.../... Şimdi çıkıyorsunuz..../... Hem de derhal!.../... Bakın mosmor olmuşsunuz..../... Ne güzel bir kadın..../... Kim bu?.../... Bu İran Şahı ve bu da eşi Aaa!.../... Benim üç güzel perim Baba "Şah" ne demek?.../... İmparator gibi bir şey..../... Bir Şah sevmediği herkesin kellesini vurdurabilir..../... Çocuklara bu saçmalıkları öğretme..../... Gerçekleri bilmek insanların hakkıdır..../... Böyle konularda şaka yapılmaz..../... Selam Klaus..../... Devrim nasıl gidiyor?.../... Şu anda tatil yapıyor..../... Partimize geliyorsunuz, değil mi?.../... - Tabii..../... - Görüşürüz o zaman - Tamam..../... Ah Klaus yapma, kes şunu!.../... - Bak, oluyor işte..../... - Sinirlerimi bozuyorsun..../... Fena fikir değil..../... En azından o gülümsüyor..../... Şah ve eşi Farah 11:05'de özel bir uçakla Tempelhof Havalimanı'na indiler..../... İmparatoriçe Farah inerken kırmızı bir pardösü ve siyah beyaz çizgili bir şapka giyiyordu..../... Stefan?.../... Stefan!.../... Şah Rıza Pehlevi Berlin Polisinin düzenlediği karşılama törenine Stefan..../... Matbaadan henüz çıktı..../... Okey..../... Hepiniz dinleyin!.../... Üstad köşe yazarım ve aynı zamanda akıllı zevcem Majesteleri Farah Diba'ya bir açık mektup yazmış bulunuyor..../... - Yine gösteriş yapma..../... - Ah haydi canım..../... Bu yazı Konkret Dergisi'nin önümüzdeki sayısında basılacak..../... Ama bu bildirinin 5000 adedi üniversitelere dağıtıldı bile..../... Pekâla o zaman..../... **"İyi günler Bayan Pehlevi " " Hep vatanınız İran'dan bahsediyorsunuz..../... Oraların yazları çok sıcak olduğundan " " ve İranlıların çoğu gibi ailelerinizle birlikte " " Hazar Denizine gittiğinizden.".../..."İran'lıların çoğu" gibi?.../... Abartmıyor musunuz?.../... İranlıların çoğunluğu yıllık kazançları 100**

Mark'ı aşmayan fakir köylülerdir..../... İranlı kadınlardan doğan her iki çocuktan biri açlık, yoksulluk ve hastalık sebebiyle ölüyor..../... Peki ya günde 14 saat kilim dokuyan çocuklar?.../... Onlar da, yazları Hazar Denizi kıyılarında tatile gidiyorlar mı?.../... İran Şahı'nın bir oğlu olması gerektiğini yazıyorsunuz..../... Bu konuda İran anayasası çok kesin..../... Diğer konularda Şah'ın hukuka kayıtsız kalması ise tuhaf..../... Sansürden geçmeden İran'da hiçbir satırın yayınlanamıyor oluşu Mossadegh'in Adalet Bakanının gözlerinin oyuluşu mahkemelerin halka kapalı oluşu işkencenin İran adaletinin bir parçası oluşu Amacımız size hakaret etmek değildir..../... Ancak Alman halkının yazdıklarınızla aptal yerine koyulmasına da istemiyoruz..../... Saygılarımla" Ulrike Meinhof Şah!.../... Şah!.../... Şah!.../... Şah çok yaşa!.../... Yuh!.../... Katil!.../... Batı Berlin'den defol!.../... Katil!.../... Delirdiniz mi siz?.../... Manyak mısın?.../... Bir şeyler yapın!.../... Hey, durun!.../... – Doktor var mı?.../... Doktor var mı?.../... – Bırakın geçelim Doktor lazım!.../... Şu hale bakın!.../... Delirdiniz mi siz?.../... Şu kızın haline bakın!.../... – Kendi kendine ateş aldı..../... – Çıldırdın mı sen?.../... Hemen gidelim buradan..../... Doktora ihtiyacı var..../... Bayan Meinhof gösterici öğrencilerin tarafındasınız..../... Neden?.../... **Sağcı basın tarafından 2 Haziran faciasında suç olayın asıl mağdurları olan öğrencilere atılmıştır..../...** Özellikle Springer Yayınları, gazetelerinde öğrencilerin sorgulayıcı konumunu kargaşa çıkarıcı ve düzen bozucu olarak kötülemektedir..../... "Bu yarım akıllılara çıkan gürültü yetmiyor, kan çıkmasını da istiyorlar.”.../...Ama aslında bu öğrencilerin gösterileri devletimizin bir polis devleti olduğunu polis ve basın terörünün 2 Haziran'da Berlin'de tavan yaptığını ve bu ülkede özgürlüğün, polis copu özgürlüğü olduğunu kavradığımız gerçeğini gözler önüne serdi..../... – Ama Bayan Meinhof size saygım var – Hepimiz biliyoruz ki Ohnesorg'u vurarak öldüren Kurras beraat edecektir..../... – Bu saf demagojidir..../... Bu İşte bu demagojidir..../... Amerika'da, Vietnam üzerinde atom silahlarının denenmesi olasılığı tartışılırken, İsrail ABD'nin yardımıyla önleyici savaş bahanesiyle utanmadan

Filistin'e saldırıyor..../... Topraklarını korumak İsrail'in en doğal hakkıdır..../... Önleyici?.../... Hitler de Polonya, Fransa ve Rusya'ya saldırırken aynı şeyi söylemişti..../... Birazcık da şu çocuğu düşünün..../... Bu kadın objektif tartışma nedir bilmiyor..../... Nasıl böyle bir şey söylersin?.../... Amerikan emperyalizmi hiçbir şeyden çekinmiyor..../... Önce Vietnam, sonra Bolivya, şimdi de Ortadoğu..../... ABD İsrail'e yıllardır silah yağdırıyor..../... Her savaş uçağı, her füze, her bir tank..../... Hepsi ABD'den geliyor..../... Ve Batılı sanayi ülkelerinden..../... – ABD bunu iyilik olsun diye mi yapıyor?.../... Domuzlar bunu sırf Ortadoğu'daki petrol kaynaklarını kes şunu!.../... kontrolleri altına almak için..../... Onbinlerce insan hayatı onların umurlarında bile değil!.../... – Kusura bakma şimdi kiliseye gitmeliyim..../... – Ya?.../... O zaman vaazında dünya nüfusunun yarısından fazlasının aç olduğundan da bahset..../... Diğerleri lüks içinde yüzerken..../... Daha iyi bir dünya için sadece dua etmenin anlamsızlığından da bahset..../... Kendilerini savunmalarının gerekliliğinden..../... Yakında evlenseniz iyi olur..../... Ulrike!.../... Bekle!.../... Bekle!.../... Nihayet!.../... – Merhaba bebeğim..../... – Hey kedicik..../... Haydi başlıyoruz..../... Umarım bu yeter..../... – Nasıl olacak bu?.../... – Niçin sordun?.../... – Hey!.../... – Ne var?.../... – Ortalığı tamamen mi yakmak istiyorsun?.../... – Büyük bir eylem olmalı..../... Yoksa unut gitsin..../... – Pislikler blöf yapmadığımızı anlasınlar!.../... – Ya çarşıda insanlar olursa?.../... Yumuşak bir zilli gibi davranma..../... Gecenin bir yarısı kim ne arasın orada, ha?.../... – Uwe?.../... – Yarınki manşetleri düşün..../... – Kafayı mı yedin sen?.../... – Kapa çeneni!.../... Andreas ne yaptığını biliyor..../... Polis!.../... Kalkın!.../... Eller yukarı!.../... – Kundakçılıktan tutuklusunuz!.../... – Hey hey hey!.../... –Hey!.../... Günaydın..../... Amerikan uçaklarının, sözde Vietkong mevzileri üzerinde sürdürdüğü bombardıman en çok sivil halkın acı çekmesine yol açıyor..../... **Şok edici görüntüler ABD'de özellikle üniversitelerde öğrencilerin protesto eylemlerine sebebiyet verdi..../... Federal Almanya'da da Berlin'deki gibi binlerce insan, direnişi örgütleyen**

parlamento harici muhalefetin elebaşı, anarşist Rudi Dutschke önderliğinde protesto gösterileri düzenliyor..../... Yoldaşlar!.../... Fazla zamanımız kalmadı..../... Vietnam'da her gün hezimete uğratılıyoruz..../... Vietnam trajik bir yalnızlık içinde..../... Che diyor ki; Yapılması gereken, direnişçilere şans dilemek değil onların kaderine iştirak etmektir!.../... Onlara ya ölüme, ya da en iyisi zafere dek eşlik etmektir!.../... Rudi!.../... Alman topraklarından Alman topraklarından hâlâ savaş niyetiyle planlar yapılmaktadır..../... Alman limanları ve garnizonları Amerikan ordu güçleri tarafından Vietnam savaşı için kullanılacak olan askeri üslere dönüştürülmektedir..../... Alman hükûmetinin, Amerikalılar tarafından Vietnam'daki emperyalist savaşlarında fedai olarak suistimal edilmesine izin vermeyeceğiz!.../... Rudi!.../... - Siz Ulrike Meinhof'sunuz?.../... - Evet..../... Bu durum bizleri meşru olmayan eylemler abluka ve sabotajlar başlatmaya zorluyor..../... Bu konferansı protesto ediyoruz!.../... Bayanlar baylar, bu konferans sona ermiştir!.../... Defol!.../... Yuh!.../... Ho-Chi-Minh çok yaşa!.../... Ho-Chi-Minh çok yaşa!.../... - Siz Rudi Dutschke misiniz?.../... - Evet..../... Seni pis komünist domuz!.../... O öldü..../... Bırak da yaşayayım..../... Anne, baba

Berbere gitmem gerekiyor..../... Aşağıya kaçtı..../... Siper alın!.../... Ellerinizi kaldırıp dışarı çıkın..../... Komünistlere katlanamıyorum..../... Rudi Dutschke tekrar ameliyata alındı..../... Doktorların ifadesine göre iki kurşundan biri başından çıkarılabildi..../... **Bu arada, Dutschke suikastinden Springer yayınevini sorumlu tutan gençler ülke genelinde sokaklara dökülerek spontan eylemler başlatıyor..../...** Katil Springer!.../... Katil Springer!.../... Rudi Dutschke!.../... Rudi Dutschke!.../... Senin bu tip olaylara da katıldığını bilmiyordum..../... Polis konuşuyor..../... Alanı derhal terkedin!.../... Alanı derhal terkedin!.../... Bizimle geliyorsun..../... Bayan Meinhof..../... Burada ne işiniz var?.../... Bırakın onu, Bayan Meinhof gazetecidir..../... Sizi namussuz polisler!.../... Dresden!.../... Vietnam!.../... Hiroşima!.../... Dresden!.../... Vietnam!.../... Hiroşima!.../... Che Guevera, Bolivya

ordusu ve C. I. A..../... tarafından bir çatışma sırasında yakalanıp katledildi Martin Luther King dün bir suikaste kurban gitti Senatör R..../... F. K. öldürüldü Cumhuriyetçi Richard Nixon ABD'nin 37. Başkanı seçildi Mexico City'de 5000 öğrenci sokaklara döküldü 2000 asker kalabalığa ateş açtı 500 kadar ölü var İlk Sovyet tankları Prag'a ulaştı ve yarım saat sonra Paris'deki olaylar öğrenciler tarafından "Kültür Devrimi" olarak adlandırılıyor..../... Devlet ise anarşiden bahsediyor..../... Bu bağırışları duydukça, asayişi sağlamanın büyük bir zorunluluk oluşu, kesinlik kazanıyor..../... Andreas Baader'ın bilgisi dahilinde bir açıklamada bulunacağım..../... Kendisi ve ben Schneider Çarşısı yangınından sorumluyuz..../... Orayı biz kundakladık..../... Bunu insanların Vietnam'daki soykırıma kayıtsız kalmalarını protesto etmek amacıyla yaptık..../... İcraatte bulunmadan konuşmanın haksızlık olduğunu öğrendik..../... Sessizlik lütfen!.../... Sessizlik lütfen!.../... Bay Mahler..../... Mahkemeyi konuşmalarınızı duyabilmesi şerefine nail eder miydiniz?.../... Yargıçların Bay Baader ve Bayan Ennslin'in düşünce yapılarını idrak edebilecek yetide olduklarını sanmıyorum..../... Eğer öyle olsaydı cüppelerinizi çıkarıp, protesto hareketine katılmanız gerekirdi..../... Sessiz olun!.../... Sessizlik lütfen!.../... Gudrun'un babası olarak, onun bu eylemle ikaz etmek istediği nesile mensupsunuz..../... **Söylemek istediği şuydu: Yakın tarihinde, halkları adına, toplama kampları inşaa edildiğini yahudi nefretini bizzat yaşamış olan ve ismi yaptıkları soykırımla anılan bir nesil yeniden başlangıcın, reformun yeni umutlarının harcanıp, boşa gitmesine izin veremez..../...** Kızınızla aranız olaydan önce nasıldı?.../... ve şimdi nasıl?.../... Beni şaşırtan şey, aslında gayet mantıklı olan ve zekice düşünen Gudrun'un bu olay sayesinde, boyutları sarhoşluğa varan bir "kendini buluş" olayını yaşamasıdır, Kutsal bir "kendini buluş"..../... Bu eylemle, bir şeyleri hür bıraktığını hissediyorum..../... Ailemizde bile..../... Birdenbire kendimi o köşeye sıkışmışlık duygusundan kurtulmuş hissediyorum..../... Ve bugüne kadar hayatımın akışını tayin eden korku duygusundan da..../... Gudrun beni bu

korkulardan kurtardı..../... "BİR TAŞ ATILIRSA, BU CEZALANDIRILMASI GEREKEN BİR DAVRANIŞTIR. " "BİN TAŞ BİRDEN ATILIRSA, BU POLİTİK BİR EYLEMDİR. " "BİR OTOMOBİL ATEŞE VERİLİRSE, BU CEZALANDIRILMASI GEREKEN BİR DAVRANIŞTIR. " "YÜZLERCE OTOMOBİL ATEŞE VERİLİRSE, BU POLİTİK BİR EYLEMDİR. " "PROTESTO, BANA NEYİN YANLIŞ GELDİĞİNİ SÖYLEMEMDİR. " "DİRENİŞ İSE BENİM İÇİN YANLIŞ OLANIN TEKRAR VUKU BULMAMASINI SAĞLAMAMDIR. "

- Bana bu imkânı sağladığınız için sağolun..../... - Sorun değil..../... Köşenden haberdarım..../... **Çarşıdaki kundaklama gibi eylemlerle Vietnam'daki soykırımı durdurabileceğinize inanıyor musunuz?.../... Hayır..../... O eylem bir hataydı bunu mahkemede de söyledim..../... Bu bir başkaldırı olarak algılanmalıdır..../... Bu kez Hitler dönemindeki gibi faşizmin yayılmasına seyirci kalmayacağız..../... Bu kez direneceğiz..../... Tarihe karşı sorumluluk alıyoruz..../... Ülkemizdeki ve Amerika'daki insanlar yiyip tıkınmalı, alışveriş yapmalılar ki düşünemesinler Yeter ki bilinçlenemesinler..../... Yoksa bir gün bir şeyler yapmak zorunda kalabilirler..../... Çarşıyı bu yüzden mi kundakladınız?.../... Tüm bunlara karşı bir şey yapılmamasını asla kabullenemem Asla!.../... Ohnesorg ve Dutschke gibi bizi de vurmaya kalktıklarında, artık karşılık vereceğiz..../... Tutarlı olan budur..../... Ciddi olamazsın..../... Dünyanın her yerinde yoldaşlarımız ellerinde silahlarla savaşıyorlar..../...** - Onlarla seferber olmalıyız..../... - Ama zaten öyleyiz..../... Faşistler seni içeri tıksalar bile mi?.../... Böyle fedakârlıklar gerekebilir..../... Yoksa bu teori saçmalığınla bir şeyleri değiştirebileceğini mi düşünüyorsun?.../... Afedersin Öyle demek istemedim..../... - Baader veya Gudrun burada mı?.../... - Gudrun yukarıda..../... - Oh!.../... Afedersin..../... - Selam..../... Sen de kimsin?.../... - Adım Peter Boock..../... - Ben Gudrun Kaçak mısın?.../... - Islahevinden..../... - Diğerleri de öyle..../... Hepsi bize geliyor..../... Burada kendi kendimizi ıslah ediyoruz..../... - Sonra ben de yıkanabilir miyim?.../... - Gel, sen de otur..../... Hem sudan tasarruf etmiş oluruz, hem de bana kendinden bahsedersin..../... - Bunlar nasıl oldu?.../... -

Glücksstadt ıslahevinde..../... O olayı duymuştum..../... Binayı az kalsın yakıyormuşsunuz..../... Adi herifler bizi neredeyse döve döve öldüreceklerdi..../... Beni yakalarlarsa 21 yaşıma kadar salmayacaklar..../... Takma kafana..../... Artık aileden sayılırsın..../... - Hakkınızda kundakçılıktan dava açılmadı mı?.../... - Hmm evet..../... Ama temyiz sonuçlanana kadar serbest bırakıldık..../... Sosyal faaliyetlerde bulunmamız şartı koşuldu..../... İşte şimdi yapacağımız da bu..../... İyi fikir..../... Eğer temyiz sonucu aleyhimize olursa, Andreas ve benim ortadan kaybolmamız lazım..../... Mevzuyu doğru mu anlıyorum?.../... Manitamı düzmek mi istiyorsun sen?.../... Nasılsın kedicik?.../... Andreas..../... Bu Peter..../... - Sana n'oldu böyle?.../... - Glücksstadt'daki ıslahevinde yapmışlar..../... Onlardan da hesap soracağız..../... Deri ceketin pek güzelmiş..../... Al..../... Senin olsun..../... - Kalkın gidiyoruz..../... Darmstadt'ı karıştıracağız..../... - Yeterli sayıda arabamız yok ama..../... 2 tane daha çalarız, gider..../... Ya da 3 tane..../... Çek emaneti dostum..../... Haydi..../... Atış serbest..../... Atış serbest!.../... **" Halkımızın birbirini anlayabilmesi için olağanüstü çaba gösterilmesi gerekmektedir " "Halkı Daha fazla demokrasiye cesaretlendirmek istiyoruz.”.../...Yeni Şansölye Willy Brandt'ın görevine başlarken sarfettiği bu sözler, öğrenci birliklerini uzlaştırarak ülkede neredeyse üç yıldır sürmekte olan kargaşa döneminin sonunu getiriyor..../... Reform vaatleri, üniversitelerde tekrar huzur ortamının oluşmasını sağlıyor ve parlamento harici muhalefetin de demokratik ortamda yer alabilmesine olanak veriyor..../... - Ne düşünüyorsunuz?.../... - Lanetin artık kalktığına inanıyorum..../... - Hareketin büyük bölümü çoktan güçten düştü bile..../... - Hiç sanmıyorum..../... Ben, devleti baskıcı olarak algılayan gruplaşmaların ki bununla "varlığa karşı baskıcılığı" kastediyorum onlara göre kemikleşmiş olan toplum bilincini bombalamakta tereddüt etmeyecekleri fikrindeyim..../...** ROMA ŞUBAT 1970

Şuna bak..../... Bizi mi arıyorsun?.../... - Gudrun?.../... Andreas?.../... Ve Astrid..../... - Hahaha..../... Avukat..../... İyi..../... Bırakın böyle kalsın..../... Planınız nedir?.../...

Normal konuşamaz mısın sen, ha?.../... Yoksa Frankfurt'taki adi herifler temyiz istemimizi reddetti diye tüm İnterpol peşimizde mi sanıyorsun?.../... Andreas ve ben kesinlikle hapse dönmek istemiyoruz..../... Öyleyse Berlin'e dönün..../... Kaçak olarak..../... Yeni bir ekip kuruyoruz..../... Ne ekibiymiş bu?.../... Kurşun askerlerden mi oluşuyor?.../... Sandığından çok daha iyiyiz..../... Gittiğinizden beri çok şey değişti..../... Bağlantılarımız var..../... Evler, kimlikler, para ve silahlar Hepsini temin edebiliriz..../... Evet..../... Her şey senin komutanda herhalde?.../... Avukat bey ve kaçak yeraltı yaşamı..../... Gülmekten altıma edeceğim..../... Bırak da mevzuyu anlatsın..../... - Hadi be!.../... Bir çocuğun şekerini bile çalamaz o..../... - Mevzu bu değil..../... - Dutschke ne durumda?.../... - Artık Londra'da yaşıyor..../... Sakat kaldı..../... Zar zor konuşabiliyor..../... Suikastten beri mücadelenin nasıl sürdürüleceğini kimse bilmiyor..../... Saçmalama..../... Rudi'nin işi, o pislik onu vurmadan çok daha önce bitmişti..../... - Göster bakalım marifetini..../... - Ha?.../... - Geri dönmeden şu kadının çantasını boşalt..../... - Bebeğim..../... Bırak lütfen..../... Avukatımızın hünerlerini görmek istiyorum..../... Yoksa sadece çene mi çalıyorsun?.../... Afedersiniz madam Vay be..../... Lanet olsun..../... Arabamı çalıyorlar..../... Hey!.../... Sizi lanet olası spagetti yiyicileri!.../... S...tir!.../... Salak karı seni..../... Kesin yine arabayı kilitlemeyi unuttun!.../... Sakin ol..../... Yenisini çalarız..../... A...ıklar sizi!.../... A...ıklar!.../... Lanet olsun..../... Ne var be?.../... - Senin burada ne işin var?.../... - Ne işimiz mi var?.../... Polis çağır istersen..../... - Ulrike nerede?.../... - Yatıyor..../... - Yatak odası nerede?.../... - Arkada..../... Ee, bir dakika..../... Sessiz ol çocukları uyandıracaksın..../... Geri döndük..../... - Ama, siz aranıyorsunuz..../... - N'olacak Şimdilik burada kalabilir miyiz?.../... Elbette..../... Berlin'de gönüllüler arıyoruz..../... Diğer şehirlerde de..../... Bir ekip kuruyoruz..../... Politik dengeleri değiştireceğiz..../... Nasıl olacak bu iş?.../... Ne biçim bir burjuva sorusu bu?.../... Yapacağız işte..../... Bu uğurda ölsek bile..../... Bu kadarı yeter..../... Nerede uyuyabilirim?.../... - Ben de birazdan geliyorum..../... - Hey!.../... - Ne

demek istedi?.../... - Ne dediyse onu kastetti..../... Andreas ödün vermez..../... Şunu anlamalısın: Andreas'ın hepimizin toplamından daha fazla devrimsel gücü var..../... Kafam çok güzel oldu..../... Üzgün görünüyorsun..../... Bir kız yurdunda belgesel çevirdim..../... **Onlara pislik gibi davranılıyor..../... Böylece durumlarını değiştirebileceğimi düşündüm..../... Ama yine eski tas, eski hamam..../... Peggy de çekip gitti..../... Yeni bir ahlâk kavramına ihtiyacımız var..../... Kendinle düşmanlarının arasına kesin bir çizgi çekmelisin..../... Bu sistemi terkedip, arkandaki köprüleri yakmalısın..../... Peki ya oğlun?.../... Artık onu göremeyeceksin..../... Bu işe baş koyduysan, bazı şeyleri feda etmek zorundasın.**.../... Andreas'ın da küçük bir kızı var..../... Ben çocuklarımı terkedemem..../... Lanet olsun!.../... - Ne kadar hızlı sürdüğünüzün farkında mısınız?.../... - Yo, siz farkında mısınız?.../... Belgelerinizi gösterin lütfen..../... Ruhsatınız da lütfen..../... Afedersiniz memur bey, arkadaşım bırakmayı unutmuş olmalı..../... Roma'da yaşıyorsunuz Bay Hoger?.../... - Doğum tarihiniz?.../... - 6..../... ayın 14'ü..../... - Emin değilsiniz galiba?.../... - Uzun zaman önceydi..../... - Hey - Ee-e?.../... Onu Moabit'deki cezaevine götürmüşler..../... Onu oradan çıkartmalıyız..../... - Ben varım..../... - Ben de..../... Nasıl?.../... Çarşaflardan ip yaparak mı?.../... Daha sonra bunun üzerine yazabilirsin..../... Zaten yapabildiğin başka bir şey yok..../... Belki de en iyisi Andreas'ın geri kalan 10 aylık cezasını çekmesi..../... Saçmalamayı kes..../... Mahkûmları kurtarmak şu anda politik tartışmaların ağırlık merkezini oluşturuyor..../... Bu domuzlara bizden birini hapsettiklerinde müdahale edeceğimizi öğretmeliyiz..../... Andi'yi oradan çıkaracağız..../... Derhal!.../... Cezaevinin içine hayatta giremeyiz..../... Ben bir yayıncı tanıyorum..../... Onunla bir kitap sözleşmem var..../... MOABIT CEZAEVİ

İyi günler..../... Bu Bayan Dr. Gretel-Weitemeier..../... Kendisi kitabımızı yayımlamak istiyor..../... - Tanıştığımıza memnun oldum..../... - Ben de öyle..../... Bam!.../... - Delirdin mi sen?.../... - Hadi ama..../... Bu sadece göz yaşartıcı gaz..../... Ama gerçek gibi görünüyor değil mi?.../... Nereden buldun bunu?.../... Gudrun'dan..../...

Hepimize birer tane buldu..../... Hepiniz kimsiniz?.../... Bunu söylemem ihanet olur..../... O zaman ben söyleyeyim: Gudrun, Astrid, İngrid..../... - Aspirine ihtiyacım var..../... - Ulrike..../... O sadece rol yapacak..../... Ekipte değildin hani?.../... Neler olduğunu bilmek istiyorum Ee-e?.../... Mahler, Andreas ve benim için Sosyal Sorular Enstitüsü'nde bir kitap için araştırma izni aldı..../... - Ne yani, ona hapisten izin mi verecekler?.../... - Tabii ki polis gözetiminde..../... Burada biz devreye giriyoruz..../... Enstitüdeki 2 polise silahlarımızı çekiyoruz..../... Baader de kaçıyor..../... Ya sen?.../... Ne olacak, ben de şaşırıp kalmış rolü yapacağım!.../... Öğle yemeğinde tekrar yanında olacak..../... Hepiniz kadınsınız..../... Ya polisler sizi ciddiye almazlarsa ne olacak?.../... Mahler profesyonel birini tanıyor..../... Bugüne kadar neler başarmış bir bilsen!.../... Olacak iş değil!.../... Polislerin gerçek silahları var..../... Sizinkiler gibi oyuncak değil..../... Çılgınlık bu!.../... Bunu yapmak zorundayım..../... Bay Baader..../... Kaçmaya yeltenirseniz silahlarımızı kullanacağımızı size bildirmek durumundayım..../... Endişelenmeyin..../... Sizi geçenlerde televizyonda gördüm..../... - Umarım sizin için ilginç olmuştur..../... - Evet..../... Son derece..../... Başka bir ihtiyacınız var mı?.../... Yo, her şey tamam..../... - İyi günler..../... - İyi günler..../... Oturun lütfen..../... Bir bardak kahve bulunur mu?.../... Tabii..../... Evli misiniz?.../... Çocuğunuz var mı?.../... Evet, eşim ve çocuklarım var..../... Dün size öğleden sonra gelmenizi söylemiştim..../... Kütüphane şu anda meşgul..../... O zaman biz de burada bekleriz..../... - Uzun sürebilir ama..../... - Zamanımız var..../... Haydi çabuk..../... İçerideler..../... Hey burada ne işiniz var?.../... Lanet olsun..../... Eller yukarı!.../... Duvara dön!.../... Haydi kedicik!.../... Gudrun!.../... Yardım et..../... Yerde kal!.../... ifadeye göre bu kişiler enstitünün açık kapısından içeri göz yaşartıcı gaz sıkıp görevlileri köşeye sıkıştırıp silahlarını kullanarak Baader'i kaçırdılar..../... Son raporlara göre bir enstitü çalışanı ağır yaralandı - Çocuklar ne oldu?.../... Haydi çocuklar, koşun..../... **"Diyoruz ki, üniformalı adam bir domuzdur, o bir insan değildir.".../..."Onunla mücadele**

etmeliyiz..../... Bu, onunla konuşmak durumunda olmadığımız anlamına geliyor.”.../..."Onlarla konuşmak başlı başına bir yanlış olur ve tabii ki onlara ateş edilebilir.”.../..."Yapmakta olduğumuz ve aynı zamanda gözler önüne sermek istediğimiz şey " " silahlı eylemlerin gerçekleştirilebilirliği " " ve zaferin onlara değil, bize ait olduğu eylemlerin mümkün oluşudur.”.../..." ve de tabii ki onların bizi ellerine geçiremez oluşlarıdır..../... Bu davamızın başarısının bir parçasıdır.”.../...ÜRDÜN - 1970 Kampa hoş geldiniz..../... Avukat bey "Fidel Castro şekli" yapmış..../... - Hoşgeldin Andreas, merhaba Gudrun..../... - Havana Puroları nerede?.../... Bu Kumandan Ahmet..../... Bunlar Gudrun ve Andy..../... Erkekler bu binada yatacak..../... Kadınlar da bu binada..../... Ne?.../... - Kampın kuralları böyle..../... - Kurallarını götüne sok..../... - Biz birlikte uyuruz orada..../... - Biz beraber kalırız Siz nerede olduğunuzu sanıyorsunuz?.../... Burası tatil köyü değil..../... Kurallara uymak zorundasınız - Ne diyor bu?.../... - Boşver gitsin..../... İyi herkes içeri girsin..../... Herhangi bir yatağı kapın..../... - Bavulları alın..../... Herkes binaya..../... Kafanızı aşağıda tutun!.../... Kafanızı aşağıda tutun!.../... Daha hızlı!.../... Daha hızlı!.../... - Lanet olsun!.../... Hey!.../... - Durun!.../... Bunun bizim işimizle hiç alakası yok!.../... Bunun bizim işimizle alakası yok!.../... **Biz şehir gerillalarıyız, anlıyor musun?.../... Bizim oralarda çöl yok!.../... Bizim Almanya'da yaptığımız iş bu değil..../... Biz şehir gerillalarıyız, çöl değil..../... Bizim programımız bu..../... Biz İsrail'le savaştayız..../... Şu deve tüccarına söyle, bizim işimiz bankalarla..../... Bankalarla!.../... Söyle bunu ona..../... Biz banka soymak istiyoruz..../... Bize farklı bir eğitim lazım..../...** - Bunda gülecek ne var?.../... - Pantolonun ilgisini çekmiş..../... Kirlenmiş de!.../... Bırak kavga etsinler..../... Dur..../... Kes şunu..../... Silahı İndir..../... Seni mahvederim..../... İpne seni!.../... Bebeğim, yapma bunu..../... O bizden biri..../... Hayır..../... O bizden değil..../... Alman Polisinden kaçan biri o sadece..../... İyi misin?.../... Bir daha böyle bir şey olursa, silahlarınızı alıp sizi geri göndermek zorunda kalacağız..../... SİCİLYA

Geri dönmek istiyorsun, değil mi?.../... Davamızdan vazgeçiyorsun demek..../... Bu insanlar savaştalar..../... Bunun bizim Almanya'daki durumumuzla ne ilgisi var?.../... **Cidden elinde bir Kalaşnikof ile Almanya'da devrim yapabileceğine mi inanıyorsun?.../...** Almanya cephelerden sadece biri..../... Tüm dünyadaki yoldaşlarımızla seferberlik halinde haksızlık ve baskılara karşı savaşıyoruz biz..../... Bunu bildiğini sanıyordum..../... Ya çocukların ne olacak?.../... Yeraltında yaşıyorsun..../... Bunun sonu neye varacak?.../... Belki de Baader'ın kaçırılması olayına karışmadığım ortaya çıkacak..../... O zaman durumum tekrar meşrulaşır..../... Çocuklarına ben bakabilirim..../... - Bana bu ihanet gibi geliyor..../... - İhanet?.../... Kime?.../... Kendine iyi bak..../... Durun!.../... Durun!.../... Durun dedim!.../... Ateş etmek insana keyif vermeli..../... Cephanemizi boşa harcıyorsun!.../... Bıktım artık!.../... Önümüzdeki günlerde size mühimmat verilmeyecek..../... - Artık bize mühimmat vermeyecek..../... - Öyleyse biz de greve gideriz..../... - Ne bakıyor bunlar böyle?.../... - Sanırım hiç çıplak kadın görmemişler..../... Bakın kim geliyor?.../... Hainlere ne olur?.../... Halk mahkemesi..../... Kesin şunu D erhal!.../... Ne diyor?.../... - Giyinin!.../... - Üstümüze bir şeyler giymemizi istiyor..../... Hey Ne boktan baskıcı bir birlik bu?.../... Cinsel özgürleştirme ve anti-emperyalist mücadele birbirinden ayrılamaz..../... Anlıyor musun?.../... O bunu anlayamaz ki bebeğim..../... Sevişmek ve ateş etmek aynı şeydir..../... Sevişmek ve savaşmak aynı şeydir..../... Ebu Hassan tüm eğitim birliklerinin komutanıdır..../... Sana sizinkilerin kendi aralarında ne konuştuklarını duyma imkânını verecek..../... Buna senin hakkında söylenenler de dahil..../... Pekâla..../... Almanya'ya dönmenize edeceğiz..../... Almanya'ya dönmenize yardım etmek istiyor..../... Silahlar ne olacak?.../... Lojistik?.../... Tercüme ediver lütfen..../... Silahlar ne olacak?.../... Lojistik?.../... Pasaportlar?.../... Almanya'da işbirliği yapacak mıyız?.../... Kimin yoldaşımız olup, kimin olmadığını biz biliyoruz..../... İsrail'le mücadelemize yararı olacak her şey yapılacaktır..../... Sanırım şu anda bir şey

yapmayacak..../... Belki daha sonra..../... Ulrike'nin çocuklarıyla ilgili bir sorunumuz var..../... Şu anda Sicilya'dalar..../... Ama orada daha fazla kalamazlar..../... Onları Ürdün'e getirmek mümkün mü?.../... Filistinli yetimlerle kalabilirler mi?.../... Evet mümkün..../... Ama oraya gelirlerse, Ulrike onları bir daha hiç göremeyecektir..../... Kabul ediyoruz..../... Peter ne olacak peki?.../... Nerede o?.../... Onu sizin ekibinizden ayırmak zorunda kaldık..../... **O bir İsrail ajanı..../... Öldürün onu..../... Bunu bana daha önce söylemeliydiniz..../... Korkma..../... Seni buradan çıkaracağız..../...** BATI BERLİN

Eller yukarı!.../... Bu bir soygundur!.../... O paralar size ait değil!.../... Bu bir soygundur!.../... Eller yukarı!.../... - Tüm banknotlar buraya!.../... - Herkes karşıdaki duvara!.../... Soygun!.../... Yere yatın!.../... "Batı Berlin'de bugün 10 dakika içinde üç banka birden soyuldu.”.../..."Üç maskeli adam ve bir kadın Breitenbach Meydanındaki Sparkasse şubesine tüfekle " " saat 08:10 itibariyle parka giymiş dört kişi " " Soyguncular yaklaşık 200. 000 mark çaldılar " " bu 3 bankayı soyanların, aşırı sol örgütlere mensup militanlar olduğundan şüpheleniliyor " " Kriminal polis daha sonra yün berelerden yapılmış üç adet maske buldu " " arkalarında "Halkın düşmanlarını soyun" başlığını taşıyan bir el ilanı bıraktılar " 217..../...449 Mark, 50 Pfennig..../... 10 dakika için hiç de fena değil..../... Ulrike bu konuda bir şeyler yazmalı..../... Açıklama olarak..../... *Sözkonusu paranın kapitalistlerden alındığını ve sade vatandaşa zarar gelmeyeceğini kavramaları için..../...* İyi fikir, yaz..../... Liberaller böyle şeyleri sever..../... Gerzek karı!.../... Dikkatli olamaz mısın sen?.../... Beynin bok dolu!.../... Bir de devrim yapacaksın?.../... **"Bazıları banka soygununun politik eylem olmadığını söylüyor.”.../..."Latin Amerika'daki şehir gerilları için banka soygunları mülkiyetten kurtulma eylemleridir.”.../..."Banka soygunu politik olarak doğrudur, çünkü bir mülkiyetten arındırma eylemidir.”.../..."Gerillanın finanse edilmesini sağladığı için stratejik olarak da doğru bir harekettir.”.../...**- Çocukların kayboldu..../... - Ne?.../... Az evvel Sicilya'yı aradım..../... - Onları alan adam

parolayı bile biliyormuş..../... - Hey ufaklıklar!.../... Kesin şimdi o faşist eski kocanın yanındadırlar..../... " Suçlular dün gece belediye binasına girdiler " " boş pasaportlar, kimlikler ve resmi mühürler çaldılar " Bence Baader Meinhof çetesi doğrusunu yapıyor..../... Diğerleri oturup hâlâ çene çalıyor.”.../...Hey Ne yapıyorsunuz orada?.../... O benim arabam!.../... Olduğunuz yerde kalın!.../... "5 kişi tutuklanmıştır: Avukat Horst Mahler, öğrenci Peggy Schönau, Avukat " " Polis, kadının çantasında Belçika yapımı bir tabanca buldu " " ruhsatsız silah bulundurma, plaka ve belge sahteciliği " " mahkûm serbest bırakımı, mülke tecavüz, araba hırsızlığı, banka soygunu " " ve yasadışı örgütle cinayete teşebbüs " " Mülheim, Dortmund ve Konstanz'daki yasadışı eylemler de örgütün hesabına yazılanlar arasında " Kimliğinizi gösterin " çeşitli kalibrelerde silahlar bulundu " " üyelerin tamamı silahlıdır " " polis memurların katletme girişimleri ve silahlı soygunlara katılmaları " " fakat ikisi birden tutuklanabildi " " isimlerine 10..../...000 Mark ödül teklif edilen " " Baader Meinhof Çetesi'nin bir üyesini yardım ve yataklık eden ve onu polisten saklayan " - Baader'ı saklar mıydınız?.../... - Evet yapardım..../... " yakın mesafeden üzerine ateş açılan " " soruşturma sonucunda edinilen bilgilere göre neredeyse tüm " " Astrid Berger'in dün başlayan duruşmasında, pek çok seyirci, sempatilerini, sloganlarla " Allensbacher Enstitüsü'nün yaptığı kamuoyu araştırmasına göre 30 yaşın altındaki her 4 Alman'dan birinin RAF'e sempati duyduğunu gözönünde bulundurursak söz konusu kitlenin 7 milyon insandan oluştuğu çıkarımına varıyoruz..../... Ki bu da gözardı edilemeyecek büyüklükte bir sempatizan kitlesinin suçluların bulunmalarını müthiş bir şekilde zora koştuğunun açık bir göstergesidir..../... Istakoz çorbası..../... Bu bir veri işlem konsepti..../... Ne demek istediğimi size bir örnekle açıklayayım..../... Yeraltında yaşayan terörister doğal olarak hiçbir resmi dairede kayıtlı değiller..../... Mesela nüfus müdürlükleri gibi..../... Bu sebepten bankalarda hesap da açtıramazlar..../... Yani kiralarını nakit ödemek zorundadırlar..../... iştahınız yok mu?.../... Her şeyi nakit ödüyorlar..../...

Gaz, su, elektrik faturaları..../... Frankfurt'ta mesela, faturalarını nakit ödeyen 16..../...000 abone var..../... Nüfus müdürlüğünde kayıtlı olan veya sigortalı olan herkesi veritabanından silebiliriz..../... Sonra?.../... Sonrasında, buna başka veri karşılaştırmaları eklenecektir..../... Misal, araba ruhsatı olanlar veya devletten para alanlar..../... Çember sürekli daralacaktır..../... Sonunda yalnızca iki veya üç şüpheli kalburun içinde kalacaktır..../... Bu matematiksel bir kesinlik..../... Uzun vadede ama bazılarının talep ettiği gibi kafaların uçurulmasının bir faydası görülmeyecektir..../... Polis tarafından değil siyasi güçler tarafından, terörizmin oluşumuna sebebiyet veren dengeler değiştirilmelidir..../... En azından ben böyle düşünüyorum..../... Ah unutmadan, Sayın Bakan'a selamlarımı iletin lütfen..../... Lanet olsun!.../... Bas gaza!.../... Hey!.../... Dur!.../... Dur!.../... Olduğun yerde kal!.../... Eller yukarı!.../... Sen de!.../... Kaç!.../... Petra kaç!.../... S...tirin!.../... - Dur kız!.../... Kımıldama!.../... - Sakın bir saçmalık yapma!.../... 1. kanalı aç..../... Selam Werner..../... Şu anda içeri giremezsin..../... Afedersin ama burası benim evim..../... Sadece bir geceliğine demiştin..../... Yapma lütfen..../... Yarın gidiyoruz..../... Öyle olsun..../... Yarın..../... " Kısa devre ile çalıştırılmış olan araçta iki kişi vardı " Ne olmuş?.../... Bu Petra'nın arabası..../... " İkili polis memurlarına ateş açtı " " kadın, kendisinin başlattığı ve öncesinde polisin teslim olması talebine " " ateşle karşılık verdiği çatışma sırasında vurularak hayatını kaybetti " Lanet olsun..../... - Bu bir savaş - Domuzlar!.../... Bunu ödeyecekler!.../... Gözlerini bile kırpmadan öldürmüşler..../... Eminim vur emri var..../... Artık av başlattılar..../... Polisleri direkt öldürmeliyiz..../... Helikopterlerini havaya uçurmalı karakolları kurşunlamalıyız..../... Birşeyler yapmalıyız!.../... - Bu prensiplerimizle çelişiyor..../... - Sıçarım prensiplerimize.

.../... Yarımızdan çoğu hapiste..../... Bu yüzden son derece planlı ve ihtiyatlı hareket etmeliyiz..../... Eee nasıl olacak bu?.../... Daha fazla önlem almalıyız..../... Bilmediğimiz bir şehre gidip, etrafı tanımadan direkt eylem yapamayız..../... Yoksa Petra şu anda yaşıyor olurdu..../... Yanlışlıklar bireylerin suçuydu..../... Örgütün

değil..../... Eğer açmaza girildiyse, hatalı davranılmış demektir..../... Tabii ki hata yapıldı..../... Ama bireyler tarafından!.../... Ekip tarafından değil!.../... Yani bireylerin kendilerini yenilemesi gerekir..../... Ekibin değil!.../... Tüm bu plansız, aceleye getirilmiş davranışlar Eğer burada başaramazsak, komşu şehre gideriz..../... Niye olmadığını hiç düşünmedik!.../... Sizi karı milleti!.../... Sizin hak arayışınız sadece kocalarınıza bağırıp çağırmanızdan mı ibaret?.../... Bebeğim bunu sen bilemezsin ki..../... " Pentagon Departman Şefi General Daniel Chase, dün Washington'da " Amerikan Hava Kuvvetlerinin, 17..../... paralelin kuzeyinde ve güneyindeki hedefler için " " bombardıman sırasında, gelecekte, hiç bir istisna yapmayacağını açıkladı.”.../..."Vietnam’daki soykırım stratejistleri için, Batı Almanya ve Batı Berlin artık güvendikleri arka bahçeleri olarak kalmamalı..../... Vietnam halkına karşı işledikleri suçların onlara yeni ve zorlu düşmanlar kazandırdığının bilince olmalılar..../... Onlar için artık dünyada ..../......./... devrimci gerilla birliklerinin saldırılarından korunabilecekleri hiçbir yer kalmayacaktır.”.../..." saat tam 18:10'da 10 dakika arayla patlayan " "Vietnam'daki bombardımanın durdurulmasını talep ediyoruz..../... Amerikan birliklerinin Hindi-Çin'den çekilmesini talep ediyoruz..../... Kuzey Vietnam'a karşı uygulanan mayın ablukasının kaldırılmasını talep ediyoruz.”.../..." Komiser Herbert Schoner'ı katletmek suçundan ömür boyu hapse mahkûm edildi " " biri göğsüne ve diğeri de uyluk atardamarına isabet eden iki kurşuna hedef oldu " " yaralanan 25 yaşındaki adam, 3 Mart 1972'de Hamburg'da bir tutuklama girişimi sırasında " "polis memuru Heinz Eckhardt'ı vurarak öldürmek suçundan " "Politik mahkûmların haklarına tecavüz edildiği sürece, biz de yargıçlara ve savcılara yönelik bombalı saldırılarda bulunmayı sürdüreceğiz..../... Adalet organından imkânları dahilinde olmayan hiçbir şey talep etmiyoruz..../... Onları buna zorlamak için, şiddetten başka aracımız yok.”.../... Petra Schelm Komandoları " Bugün Augsburg Polis Merkezi bombalı saldırıya uğradı.”.../..."Bazıları ağır olmak üzere 5 polis memuru yaralandı.”.../..."Olaydan

sadece 5 saat sonra Münih'te de bir patlama oldu " " patlayıcıların yapısının incelenmesi için bilirkişi heyetinin raporu bekleniyor " " Karlsruhe Savcılığı, üzerlerine 10..../...000 Mark ödül koydu.”.../..." araç, Wiesbaden Kriminal Polisi'ne bağlı uzmanlarca inceleme altına alındı " " patlayıcı uzmanları, kimyager ve teknisyenler " Bu bilgisayarlarda R..../... A..../... F..../... sempatizanı olarak sınıflandırılabilecek aşağı yukarı 10..../...000 kişiye ait verileri kaydetmiş bulunuyoruz..../... Saat 12:29'da, Federal Hakim Wolfgang Budenberg'in aracı içine yerleştirilen bir bombanın, eşinin motoru çalıştırırken patlaması sonucu, paramparça oldu..../... Baader-Meinhof Soruşturmasını yürütmekte olan Hakim Budenberg'in sürücülüğünü genelde eşi yapıyordu..../... Hakimin eşi şarapnel yaralanması teşhisiyle hastaneye kaldırıldı..../... Şok halinde olan kadın, hayati tehlikeyi atlattı..../... Lanet olsun Daha fazla öğütücü lazım..../... Şu anda, bildirilen saldırı saatine kısa zaman kala Stuttgart'ta durum nedir?.../... şehir merkezine bağlanan tüm yollarda kontroller yapmakta olan, makineli tüfeklerle donatılmış güvenlik güçlerinin çizdiği tablo Axel Springer Yayınevi..../... 5 dakika içinde orada bir bomba patlayacak..../... Binayı derhal boşaltın..../... - Kimsiniz siz?.../... - Yine o manyak mı arıyor?.../... - Lütfen artık aramayı kesin..../... - Sizi adi domuzlar!.../... "Springer Yayınevi'nden, gazetelerinin üçüncü dünya ülkelerindeki özgürlük hareketine karşı halkı kışkırtmaktan vazgeçmesini talep etiyoruz..../... Özellikle de, Filistin'in özgürlüğü için savaşan Arap Halkları konusunda..../... Ne zaman taleplerimiz yerine getirilirse o zaman halkın düşmanlarına karşı eylemlerimizi durduracağız.”.../..." Şansölye Brandt, Hükûmetin saldırıları esefle kınadığını açıkladı.”.../..."Sadece korkak ve art niyetli kişilerin, insanları bombalı saldırılar ile " "Springer, birkaç mesai saatini, yani kazancı, yanlış bir alarm yüzünden yitirmektense çalışanlarının bombalı saldırılar sırasında yaralanması riskini göze almayı yeğliyor..../... Kapitalizm için kâr, her şey demek..../... Emekleriyle bu kârı sağlayan insanlarsa değersiz..../... Çalışanların ve hizmetlilerin yaralanmasından

büyük üzüntü duyuyoruz.”.../... yerleştirilen bombaların ikisi patladı Öneriniz nedir?.../... Hükûmetin ne denli baskı altında olduğunu tahmin edebiliyorsunuzdur herhalde..../... - Suyu döveceğiz..../... - Anlamadım..../... SUYU DÖVERSENİZ, BALIKLAR HAREKET ETMEYE BAŞLAR..../... BANA ÜLKENİN TÜM ASAYİŞ POLİSİ, KRİMİNAL POLİSİ DEMİRYOLU POLİSİ VE SAHİL GÜVENLİĞİ LAZIM..../... BİR GÜNLÜĞÜNE VE FEDERAL KRİMİNAL DAİRESİ KOMUTASI ALTINDA..../... BU TOPLAMDA EN AZ 130. 000 KİŞİ DEMEK..../... Doğru..../... Ve buna ülkede, kamu hizmetinde olan tüm helikopterler de eklenmeli..../... Ve sınırları da kapatacağız..../... Tek bir gün içinde, tüm Federal Cumhuriyeti tarayacağız..../... Bu, balıklarımızı rahatsız edip ağlarımıza düşürecek..../... Ülkenin her yerinde polis, otoban ve arayollardaki araç trafiğini kontrol ediyor..../... Hudut kapılarındaki manzara da aynı..../... Ağır kontroller sebebiyle trafik sıkışıklığı had safhaya ulaştı..../... Ülkedeki tüm memurlar şu anda görev başında..../... Hamburg bölgesinde polis, sadece bugün öğlende 15. 000 aracı kontrol etti İşte bahsettiğin "Polis Devleti" bu..../... "Baader-Meinhof Grubu'na mensup değilim.”.../...Önümüz devrimmiş gibi gözükmüyor ama..../... Kapa çeneni!.../... Şehir gerillası, devletle kitlelerin arasındaki, çatlakta faaliyet gösterir.

kamu binaları, stadyumlar ve havaalanları civarında kontroller yapılıyor " " Ve araçlar aramadan geçiriliyor..../... R. A. F. üyesi olduğundan şüphelenilen kişilerin fotoğrafları " Mao Zedong uzun zaman önce bir şey söylemişti..../... Metni hepiniz biliyorsunuz..../... Şimdi sadece sizlere hatırlatmak istiyorum..../... Dedi ki: "Eğer düşman bize savaş açmışsa bu iyi bir şeydir..../... Çünkü bu, düşman ile aramıza bariz bir hat çektiğimiz anlamına gelir..../... Düşman karşımıza enerjik bir şekilde çıkıp, bizleri kapkaraya boyarsa bu daha da iyidir..../... Çünkü bu, düşman ile aramıza sadece bariz bir hat çekmekle kalmayıp emeğimizin üstün başarılar getirmiş olduğu anlamına gelir.”.../...- Bu Kova!.../... - Ne olmuş ona?.../... Yerinden oynatılmış..../... Bu benim malzemem değil..../... Olduğunuz yerde kalın..../...

Polis!.../... Dur!.../... Kımıldama!.../... Dur!.../... Polis!.../... Silahı at!.../... Silahı at!.../... Lanet olsun..../... Silahlarınızı atarak dışarı çıkın!.../... Ne kadar beklerseniz, etrafınız bir o kadar fazla polis tarafından sarılacaktır..../... Şimdiden sizden sayıca öyle üstünüz ki, artık hiçbir şansınız kalmadı..../... Lanet olsun..../... Tekrar söylüyorum..../... Dışarı çıkın..../... Hiçbir kurtuluş şansınız kalmadı..../... Bu durumdan kurtulabileceğinizi mi zannediyorsunuz?.../... Başka şansınız yok..../... Hayatta kalmak için tek şansınız bu..../... Biz Ellerinizi kaldırarak tek tek dışarı çıkın ki hayatta kalabilesiniz..../... Biz sizden daha sabırlıyız, Çok daha sabırlı..../... Ayrıca biz avantajlı durumdayız..../... Taktik olarak Bu sabah Frankfurt'ta Baader-Meinhof Çetesi'nin en önemli üyelerinin yakalandığı operasyon, güvenlik güçlerinin bu güne kadarki en büyük başarısı oldu..../... Tutuklananlar arasında, Andreas Baader ve çetenin çekirdeğini oluşturanlardan biri olduğu düşünülen Holger Meins da var Lanet olsun..../... Hadi zavallı terorist..../... Ateş et bakalım..../... Bu Norbert için..../... Bu da Heinz için..../... Tabii, kabinler hemen şurada..../... Gelin..../... Orada..../... Hayır!.../... Sizi lanet polisler..../... Hayır!.../... Hayır!.../... Hayır!.../... Hayır!.../... Oh hayır!.../... Hayır!.../... Bu siz misiniz?.../... Ulrike Meinhof siz misiniz?.../... WITTLICH CEZAEVİ KÖLN CEZAEVİ ESSEN CEZAEVİ SCHWALMSTADT CEZAEVİ

Ulrike!.../... - Ulrike!.../... - Sus..../... Ulrike!.../... Ulrike!.../... Astrid!.../... Ulrike!.../... Ulrike!.../... - Astrid!.../... - Ulrike!.../... Astrid!.../... Astrid!.../... Buradayım!.../... Burada!.../... Ulrike!.../... Ulrike!.../... Ulrike!.../... İçişleri bakanından telgraf..../... Başarılı operasyonunuzu kutluyor..../... Böylece Bakan R. A. F. mevzusunu kapanmış kabul ediyor..../... **1972 Olimpiyatlarının açılışını ilan ediyorum..../... Minsk'den gelen "serçe" hem şanslı, hem şanssız Dünya rekoru parmaklıkların üzerinden tırmanarak, İsrail'li sporcuların kaldığı bölgeye girdiler..../... Burada İsrail'li antrenör Moshe Weinberg'i öldürdüler..../... Kendisine "Kara Eylül" adını veren örgüt İçişleri Bakanına 230'dan fazla mahkûmun**

isimlerinden oluşan bir liste vererek serbest bırakılmalarını talep etti " Rehinelerin güvende olduğu söylenmişti, fakat bu bilgi " Mahkûmların serbest bırakılmadığı anda En büyük korkumuz, acı gerçeğe dönüştü Dokuz kişi bu gece havaalanında öldürüldüler..../... Onlar artık aramızda değil..../... tamamı öldürüldü Geçen haftaki korkunç olaylar olmasaydı Münih Olimpiyat Oyunları hepimizin umduğu gibi keyifli aktiviteler olarak tarihe geçebilirdi..../... Üzerinde hâlâ bu denli nefret ve şiddet olan bir dünyadan öyle kolayca kurtulamayız..../... Aksine, bu tehlikeyle yüzleşmeli ve hayatımızın Beyler, Devlet tarafından, terörizmle mücadele etmek ve mümkünse onu bitirmekle görevlendirildik..../... Fikri olan var mı?.../... İleride böyle çılgınların işini bitirmek üzere eğitilmiş bir "Özel Tim"e ihtiyacımız var..../... Kelime seçiminizin, vahşet konusunda teröristlerinkinden geri kalır bir yanı yok..../... Sanırım bir "Özel Tim"in kurulması gerçekten bir gereklilik..../... Ama sorunu çözmek için yalnızca bu yeterli olmayacaktır..../... Bu sorunun kökleri daha derinde yatıyor..../... - Nerede?.../... FİLİSTİNLİLER İSRAİL'DEN TOPRAKLARINI GERİ İSTİYOR..../... Fakat dünya bu isteğe kulaklarını tıkıyor..../... Bu yüzden onlar da, bu soruna dikkati terör eylemleriyle çekmeyi deniyorlar..../... Ne demek bu?.../... Teröristlerin emellerini haklı mı buluyorsunuz yoksa?.../... Nadler, saçmalamayı kesin lütfen..../... Ben asla terörist amaçları haklı bulmaktan yana olmadım..../... Ancak, onları teröre iten sebepleri mümkün olduğu kadar iyi tanımak ve anlayabilmekten yanayım..../... Katillere özel bir statü kazandırmak mı istiyorsunuz yani?.../... Hayır!.../... Ama böyle güç odaklarına kayıtsız kalamazsınız..../... Terörizmi teşvik eden unsurlardan biri de bizim kayıtsızlığımızdır..../... Yani, çok kısaca özetlememiz gerekirse, kendimize sormamız gereken soru Terörün, savaşın yeni bir çeşidi olup olmadığıdır..../... Onun şu anda vuku bulmayan büyük savaşın yerini alıp almadığıdır..../... Afedersiniz..../... Nereye varmak istediğinizi anlamıyorum..../... Kurbanlar ve yakınlarının da bunu anlayabileceğinden şüphe ediyorum..../... Hınç duygunuzu çok iyi anlıyorum..../... Ancak görevleri terörle

mücadele olan bizlerin bilmemiz gereken şey üçüncü dünyanın sosyal problemleri Ortadoğu sorunu, Amerikalıların Vietnam'daki savaşı..../... Tüm bu sorunların herşeyden bağımsız biçimde sürdüğüdür..../... 7 AY SONRA.../...İnsanın kafasının infilak ettiği duygusu hücrenin hareket ettiği duygusu, insan bu duygudan kurtulamıyor..../... Çaresi olmayan müthiş bir saldırganlık duygusu..../... Tecrit hapsinin en feci yanı bu..../... Kurtulma şansının olmadığının bilincinde olmak..../... Bu günden itibaren açlık grevine başlıyoruz..../... Taleplerimiz: Hapis koşullarının değiştirilmesi..../... Bu, siyasi mahkûmların, diğer mahkûmlarla aynı haklara sahip olmaları anlamına geliyor..../... Açlık grevi, tecrit hapsindeki direnişte seferber olabilmemiz için tek şansımızdır..../... Sakin ol..../... "Açlık grevini, sonucunda mahkûmların yargılanmasını imkânsız kılacak şekilde yapmalıyız..../... Bakış açıları, hapishane sistemlerindeki patlamalar gibidir.”.../...- Yarın görüşürüz..../... - Görüşürüz..../... "Amaçlar öyle belirlenmelidir ki; her türlü mahkûma, hatta karısını dövmekten yatanlara bile hitap edebilmelidir..../... Bu, bazıları bu süre içinde perişan olacak demektir.”.../..."Diyebiliriz ki; her üç haftada bir, ya da iki ila dört haftada bir, İçimizden biri kendini öldürecektir..../... taa ki hepimiz, bu yok edici tecrit hapsinden kurtulana dek..../... Açlık grevi, yalnızca, sonuna dek sürdürüleceği açık olduğu zaman bir silaha dönüşür..../... Ortak taleplerimiz kabul edilene dek..../... Sonucunda hastalık ve ölüm olsa bile.”.../..."Ölüm hapsini durdurun.”.../...Avukat bey, sadece birkaç dakika lütfen..../... Mahkûm Meins çok kötü durumda..../... Gudrun bunu bana yazmış..../... "AMAÇ BUDUR..../... NE ZAMAN ÖLECEĞİNE SEN KARAR VERİRSİN..../... ÖZGÜRLÜK YA DA ÖLÜM.”.../...EĞER ÖLECEK OLURSAM BU CİNAYETTİR..../... DOMUZLAR NE DERLERSE DESİNLER, KATİLLERİN YALANLARINA KANMAYIN..../... BANA BİR SİGARA VER..../... "ÖLÜMÜN NASIL BİR ŞEY OLDUĞUNU, TABİİ Kİ BEN DE BİLMİYORUM..../... YA DA ÖLDÜRÜLMENİN..../... NEREDEN BİLEBİLİRİM Kİ?.../... BURAYA KADARMIŞ..../... EN AZINDAN DOĞRU TARAFTAYDIM..../... BU SEBEPTEN, ÇOK İYİ BİLİYORUM Kİ BU DOMUZLARA KARŞI,

İNSANLIĞIN KURTULUŞU İÇİN, İNSAN GİBİ MÜCADELE VEREREK..../... DEVRİMCİ MÜCADELE..../... TÜM HAYAT AŞKIYLA ÖLÜMÜ HİÇE SAYARAK..../... BU, BENİM İÇİN HALKA HİZMET ETMEKTİR.".../...Hemen cezaevi doktorunu çağırmalısınız..../... Üzgünüm avukat bey..../... Bugün hafta sonu..../... Öyleyse nöbetçi doktoru getirin..../... Burada nöbetçi yok..../... O zaman dışarıdan bir doktor getirin..../... Buna yetkimiz yok..../... Adam ölüyor..../... Görmüyor musunuz?.../... Derhal bir şeyler yapmalısınız!.../... Üzgünüm..../... Yapabileceğimiz bir şey yok..../... 10 Kasım 1974, Berlin..../... Haftalar süren açlık grevi sonucunda Baader-Meinhof üyesi Holger Meins'ın ölümünün bir gün sonrasında, Berlin Eyalet Üst Mahkemesi Başkanı von Drenkman evinin kapısı önünde vurularak öldürüldü..../... **"Ölen von Drenkman'ın ardından tek bir gözyaşı dökmüyoruz..../... Böyle infazlar bizleri sevindiriyor.".../...** Anarşist camia aleyhindeki davalarla ilintili savcılar bu tip saldırılara hedef oluyor..../... Holger Meins'ın avukatları bugün Adalet Bakanlığına dava açtı " Bu eylem, Polis ve Adliye pisliklerine, bu günden itibaren, kendilerinden de hesap sorulabileceğini göstermiş olduğu için gerekli ve yerindeydi.".../...Bir yoldaşımızı yitirdik..../... - Buyrun..../... - Bu Rudi Dutschke..../... Holger, mücadele devam ediyor..../... 4 hafta sonra burada, Stammheim Cezaevi'nde Baader-Meinhof Çetesi davası başlıyor..../... Bunlar, tesisin 7..../... katındaki yüksek güvenlik bölümünün fotoğrafları..../... Mahkûmlar burada karma bir grupta tutuluyor..../... Bu kadınlar ve erkekler birlikte tutuluyor demek..../... - Doğru..../... Talepleri böyle idi..../... - Olacak şey değil..../... Duruşmada, birbirleriyle işbirliği içinde olacaklarını tahmin ediyoruz..../... Böylece onlara adamakıllı bir terör merkezi kurmuş olmuyor muyuz?.../... Savcılık için en önemlisi davanın sorunsuz bir biçimde görülmesidir..../... B. K. A..../... olarak bizler, yalnızca grubun kendi arasındaki iletişimini gözetim altında tutabiliriz..../... Bunu çok özenli bir biçimde yapmalıyız..../... STOCKHOLM ALMAN BÜYÜKELÇİLİĞİ 1975

Haydi haydi haydi!.../... Çıkın!.../... Dışarı!.../... Dışarı..../... - Ver Şunu..../... - Haydi!.../... Dışarı!.../... Dışarı!.../... STUTTGART - STAMMHEIM CEZAEVİ Bize gelen son haberlere göre Stockholm'deki Alman Büyükelçiliğinde silahlı bir çatışma oldu polis olay yerini kapattı, ölü veya yaralılara dair henüz bir bilgi yok elçilik binasında yaklaşık 100 kişi bulunuyor..../... Kalabalık bir grup halinde olay yerine giden polis basın merkezini arayan ve R..../... A. F. üyesi olduğunu söyleyen bir kişi mahkûmların serbest bırakılmasını Yetkililer bunun, mahkeme başlamadan önce Stammheimdaki R. A. F. mahkûmlarını kurtarmak için yapılan, ümitsiz son bir deneme olduğunu tahmin ediyor..../... - Hücrende ateş yakma..../... - S...tir ordan..../... Yarın zaten yokuz..../... Kararınız nedir?.../... Her saat başı bir konsolosluk çalışanını vuracağız..../... Eğer binaya girerseniz, binayı havaya uçururuz..../... Taleplerimiz kabul edilmeden çıkmayacağız..../... Binayı derhal terketsinler, yoksa her şey havaya uçar!.../... Bunu onlara tercüme et..../... Binadan çıkmanızı istiyorlar..../... Adamlarını çekmeyecek..../... O zaman iş ciddiye bindi..../... Tercüme et Tercüme et!.../... Ben Ordu Ateşesi von Mirbach..../... Eğer binayı terketmezseniz vurulaca Defolun artık!.../... Defolun dedim!.../... Geceyarısından az önce konsoloslukta ilk patlama oldu..../... İçinde terörist ve rehinelerin bulunduğu bina birkaç dakika içinde alevler içinde kaldı..../... Patlamalar birbirinin peşi sıra geldi..../... Polis yanmakta olan binaya akın ederken çatışma çıktı..../... patlamalar ve çatışmaların yarattığı kaos içinde sona eren geçtiğimiz gecenin bilançosu: Toplam üç kişi yaşamını yitirdi..../... Ölenlerden ikisinin konsolosluk çalışanları olduğu açıklandı..../... Ölenlerden biri büyük ihtimalle, ekonomi bölümünün şefi Heinz Hillegaart..../... Hillegaart'ın, dün Ordu Ateşesi von Mirbach gibi vurularak mı öldürüldüğü yoksa patlamalar sırasında mı yaşamını yitirdiği henüz kesinlik kazanmadı..../... Üçüncü ölü ise bir terorist..../... Tutuklanan 5 teröristin isimleri: Siegfried Hausner, Bernhard Rössner, Karl-Heinz Dellwo, Lutz Taufer ve Hanna Krabbe..../... Ne kadar boktan bir eylem..../... Ne

kadar boktan bir eylem..../... Bu sabah Dış işleri Bakanı Hans-Dietrich Genscher Boktan bir eylem..../... 2 saat süren görüşme sonrasında İsveç Hükûmeti suçluları Almanya'ya teslim etmeyi kabul etti..../... İlk olarak, bugün ağır yaralı terörist Siegfried Hausner getirilecek Bunu sorumsuzca buluyorum..../... **Eğer Bu adam ölürse, Holger Meins'tan sonra sorumluluğumuzda ölen ikinci kişi olacak..../... Yavaş yavaş R. A. F. teröristlerinin isimlerinin ölümsüzleşmesine yardım etmiş oluyoruz..../...** Burası Cezaevi..../... Ağır yaralıları tedavi edebilecek donanıma sahip değiliz..../... Onu şimdilik burada tutmalıyız..../... Talimatlar böyle..../... Çılgınlık bu..../... Bay Baader'ın savunması için, atadığımız avukatlar yeterlidir..../... Bu hizmetten yararlanmak istememesi kendi sorunudur..../... Bu avukatlar beni savunuyor olamazlar..../... Benimle henüz hiç konuşmadılar ve hiç konuşmayacaklar..../... Ayrıca birileri Birileri mikrofonuma "Kafan kopacak" yazmış..../... Ne olmuş kafaya?.../... Demin birilerinin mikrofonumun yanına "Kafan kopacak" yazmış olduğunu fark ettim..../... Buna ne diyeceksiniz?.../... Bu mizah anlayışı bana çok karanlık geliyor..../... Yargılanabilecek durumda olmadığımı beyan ediyorum..../... Bir şeyler söylenmesi gereken yerde ve bir şeyler söylemek istediğim anda konuşabilecek güçte ve yetide olmadığımı açıklıyorum..../... Bu durumda hepimiz için doktor muayenesi talep ediyorum..../... Hem de mahkemeden bağımsız bir doktordan..../... Talep reddedildi..../... Hep oraya atılan sav, hücrelerimizin genişçe olması yüzünden tecrit hapsinde olmadığımız yönünde..../... Bu yüzden tekrar, kısa bir ara haricinde geçen 3 yıl boyunca tamamen tecrit edilmiş olduğumuz tespitini bilgilerinize sunuyorum..../... Tamamen tecrit halinde..../... -Bay Baader..../... Ne zaman 1 cm genişliğindeki kapı aralığından birbirimizle konuşacak olsak -Bay Baader..../... kapının önünde duran biri söylenen her şeyi not aldı!.../... Söz hakkınız bitmiştir!.../... Teşekkürler..../... Neden artık metinlerimi bana sormadan değiştiriyorsun?.../... Çünkü yazdıkların, dengesiz ve perişan olduğumuza dair bir izlenim veriyor..../... Bunu niçin yaptığını anlamıyorum..../...

Hatalarımı kollayıp, her seferinde yüzüme vuruyorsun..../... Dayanamıyorum artık!.../... Acımasızlığın ve art niyetliliğin beni çıldırtıyor..../... Gardiyan!.../... Bekle öyleyse..../... Bu bitkinlik triplerinden bıktım usandım..../... Canıma yetti artık..../... – Gardiyan..../... – Devrilmemi mi istiyorsun?.../... Bunu gerçekten anlamıyorum..../... Bu karıları böyle meşgul eden problemin ne olduğunu..../... Hausner'ın ölmesine izin vermiş olmaları onları mahvediyor..../... Bu konuda haklılar da..../... Yapsan yapsan "nonoş devrimi" yaparsın ancak biliyor musun?.../... Buradan çıkmamız lazım..../... Stockholm olayından sonra yeni bir ekip kurmak kolay olmayacak..../... Önce duygusal sorunlarını çöz!.../... Seni egoist!.../... Ne biliyorsun ki sen?.../... Defol!.../... Orospu çocuğu!.../... Bizi buradan çıkar!.../... Seni domuz!.../... Bizi buradan çıkar!.../... Domuz!.../... Orospu çocuğu!.../... Bizi buradan çıkar!.../... Domuz seni!.../... DURUŞMANIN 39. GÜNÜ.../...Bayan Meinhof..../... Bayan Meinhof..../... Sanık olarak burada kalmak zorundasınız..../... Beni zorlayamazsın orospu çocuğu..../... Frau Meinhof, bana "orospu çocuğu" diye hitap ettiğinizi saptadım..../... Belki de öyle olduğunun farkına varırsın diye..../... Sanık, hakime "orospu çocuğu" diye hitap ettiği için bugünlük duruşmadan ihraç edilecektir..../... Öyleyse beni de ihraç edin..../... Bay Baader, bu sizin isteğinize bağlı olan bir şey değil..../... Ne istiyorsunuz?.../... İlle de fiziksel şiddet uygulanmasını mı?.../... Hayır..../... Oturacak ve duruşmaya katılacaksınız..../... Öyleyse o gülünç prosedürünüzü uygulayın..../... Ben burada kaldığım sürece rahatsız etmeye devam edeceğim..../... – Bay Baader – İlle de duymak mı istiyorsunuz?.../... – Hayır..../... – İsterseniz duyabilirsiniz!.../... Duymak istemiyorum..../... Faşist bir orospu çocuğu olduğunuzu benden de duyabilirsiniz..../... Kendimizi savunabilecek durumda değiliz..../... Hal bu iken de duruşmaya katılmayacağız..../... Yaşlı domuz..../... Siz .../...Siz huzursuzluk çıkarttınız Huzursuzluk çıkarttınız..../... Bana "yaşlı domuz" dediğinizi duydum..../... Doğru mu duydum?.../... Yoksa yanılıyor muyum?.../... Bunu kayıtlara geçirmiş

olmak istiyorum!.../... Ve siz Bay Baader..../... Siz bana "Faşist orospu çocuğu" diye hitabettiniz..../... Leş kargası..../... Sanıklar duruşmadan ihraç edilmişlerdir..../... Kurul toplantıya girecektir..../... ŞUBAT 1976

Ulrike'yi soruyorsun?.../... **Kapkaranlık**

Kan hırsıyla titreyen bir vampir gibi..../... İş sırasında, Ulrike'nin o kahkahaları Bir ölüsevici gibi..../... İsterik..../... Çok çirkin ve bariz bir şekilde bana düşmanca Bana sorarsan, aslında bana karşı düşmanca değil..../... Sana karşı..../... Boktan..../... Bana yanlış bilgi veriyorsunuz..../... Ya da Gudrun yazdıklarımı tamamen değiştiriyor..../... Bunu niçin yapıyorsun?.../... İşkence olsun diye mi?.../... Senin bana yaptığın işkenceyi, sana ödetiyorum..../... Göze göz..../... Ben bunu anlayamıyorum..../... Ya da anlamak istemiyorum..../... Ama artık dayanamıyorum..../... Ben cadı değilim..../... Ama bazen acımasızlaşıyorum..../... Rol yapmayı kes..../... Bizden nefret ediyorsun..../... Ve bunu belli de ediyorsun Öyleyse bir şeyleri değiştirene kadar çeneni tut..../... Ya da cehenneme git..../... Andreas lütfen..../... Sen işçileri havaya uçururken, amacımızı halka nasıl anlatabiliriz ki?.../... Hakkımızda yazılan raporlara bir bak..../... Springer saldırısının bir hata olduğunu biliyorum..../... Hata değildi..../... Prensiplerimize tamamen tersti..../... Bunu bin defa tartıştık..../... – Birçok defa telefonla uyarmıştık onları..../... – O eylem devrimciliğe tezattı..../... Kesin artık..../... **Tupamaro Gerillaları için bunun cezası ölüm olurdu..../...** Soru, tecrit edilmiş bir mahkûmun, nasıl olup da adalet makamlarına, davranış biçimini değiştirdiğini gösterebileceğidir..../... Nasıl?.../... Tecrit edilmiş mahkûmlara, davranış biçimini değiştirdiğini gösterebilmesi için tek bir seçenek kalıyor..../... Ve bu da ihanet..../... Bir mahkûmun, tecrit halinde başka bir seçeneği yok..../... Yani bu, tam olarak iki seçenekleri olduğu anlamına geliyor: Ya – Bayan Meinhof – Bunu burada tartışmak istiyorum..../... Ya mahkûmu susturuyorsunuz, ki bu onun ölümü demek oluyor..../... Ya da onun konuşmasını sağlıyorsunuz ki bu da itiraf ve ele verme anlamına geliyor..../... Böylece gerçekçi bir

bakış açısıyla Cumhuriyet mahkemesi kararı açık ve net biçimde şu anlama gelmiş oluyor İşkencenin, tam anlamıyla işkencenin varolduğudur..../... Bu durumda, mahkûmları itirafa zorlamak amacıyla mahkûmların özgüvenini yok etmek, kafalarını karıştırmak ve onları cezalandırmak amacıyla R. A. F. 'in sırtına saplanan bıçaksın sen..../... Hiçbir şey öğrenmediğin için..../... "Artık dayanamıyorum" dersem, bu mistik bir şey değildir..../... dayanamadığım şey, artık kendimi savunamıyor oluşum..../... Frankfurt am Main'daki 5. Amerikan Üssü'ndeki C. I. A. karargahına yapılan saldırıdan sorumluyuz..../... Ve Heidelberg'deki A. B. D. karargahına yapılan saldırıdan da..../... Tabii ki komando eylemlerinden de sorumluyuz..../... Mesela: Springer binasının bombalanması..../... Fakat bundan haberimiz yoktu..../... Tasarlanmasına onay vermemiştik..../... Ve gelişimine karşı çıkmıştık..../... **Baader Meinhof davasının sanığı, anarşist Ulrike Meinhof, yaşamına son verdi..../... Bu sabah Stuttgart-Stammheim'daki hücresinde ölü bulundu..../... Ulrike Meinhof katledildi!.../... Ulrike Meinhof katledildi!.../... Yetkililerin verdiği bilgiye göre 41 yaşındaki kadın, havlusundan yaptığı bir iple kendini pencerenin parmaklıklarına astı..../... Cesedi bugün içinde otopsiye gönderildi..../... Stuttgart-Stammheim'daki 109..../... duruşma günü, alışılmadık bir seyirci akınıyla başladı..../... Uzun zamandır ilk defa ziyaretçi sayısı sandalye sayısından fazlaydı..../... Dava avukatları duruşmaya yaklaşık 10 gün ara verilmesi için dilekçe verdi..../... Ayrıca olayın, adalet makamlarının iddia ettiği gibi intihar mı olduğunun belirlenmesi gerekiyor..../... Ulrike'nin infaz edildiğini düşünüyoruz..../... Nasıl olduğunu bilmiyoruz ama kimin tarafından yapıldığını biliyoruz..../... Federal Savcı Buback'ın sözlerini hatırlıyoruz: "Devlet koruması, kendisi için çalışanlar sayesinde varoluyor Herold ve benim gibileri her zaman bir çözüm bulur.".../...- Bu iftiralarınızı Bu soğukkanlılıkla planlanmış bir infazdı..../...** Holger'nın infazı gibi, Siegfried Hausner'ın infazı gibi Ve şimdi de Ulrike'nin infazı..../... Faşistler!.../... Katiller!.../... Sessizlik!.../... Siz, sorumluluğu altında, 5 mahkûmdan 3'ü öldürülen

bir yargıçsınız..../... Ama niye önce Schubert ve Möller ve şimdi de Brigitte Mohnhaupt Stammheim cezaevine aktarıldı?.../... Savcılık kamuoyu kanaati karşısında geri adım atmak zorunda kaldı..../... Olası intiharları önlemek için bilirkişi raporu hazırlamışlar..../... Böylece Baader ve Ennslin R. A. F. mahkûmlarını diğer cezaevlerinden Stammheim'a getirtmeyi başardılar..../... – Vakit doldu..../... Hücrelerinize dönün lütfen..../... – Kapa çeneni..../... Brigitte Mohnhaupt 7 ay sonra serbest kalacak..../... Kesin ortalıktan kaybolur..../... Muhtemelen Baader ve Ennslin bu yüzden özellikle onun gelmesi için ısrar ettiler..../... İLKBAHAR 1977 Seni görmek güzel..../... Charlie sen misin?.../... Onunla yalnız konuşmak istiyorum..../... Andreas ve Gudrun'un sana güveni çok..../... – Onlar nasıl?.../... – Durumları kötü..../... Onları dışarı çıkarmalıyız..../... Hem de çabuk..../... Yoksa sonları Ulrike ve Holger'nınki gibi olacak..../... Onlar için bir Boeing 747 kaçırabiliriz..../... Sonra, uçağa Bonn üzerinde dairesel uçuş yaptırıp rehinelerin 6 ila 8 saat arasında bizimkilerle takas edilmesi için ültimatom veririz..../... Kabul etmezlerse yakıt biter ve uçak Bonn şehir merkezine düşer..../... Bu planı duyduk..../... **Halkın zarar göreceği eylemlere karşıyız..../... Kesinlikle hayır..../... Biz kaçırma olayına odaklanacağız..../... planı ilerletebildiniz mi?.../...** Durumu kontrol ettik..../... Her şey hazır..../... Ha, unutmadan Sana bir şey getirdim..../... – Neredeyse 5 yıldır hapisteydim..../... – Uzun bir süre..../... O kadar zamandır hiçbir erkekle yatmadım..../... Stammheim'dakilerin silahlara ihtiyacı var..../... Kurtarma çabaları boşa giderse O zaman En azından kaderlerini kendileri belirleyebilmek istiyorlar..../... Bu konu üzerine başkalarıyla konuşmamalısın..../... Her ne olursa olsun..../... – Çok güzel..../... Değil mi?.../... – Çok..../... Tebrik ederim..../... Özel günlerde de mi çalışıyorsun?.../... Gottfried Hagemann..../... Avukat..../... Tutuklandığı sırada üzerinde planlanan operasyonlara dair şifreli stratejik belgeler bulduk..../... Big Money Big'i kurtarmak H. M. 'i yokla Margarin Bunların ne anlama geldiğini düşünüyorsun..../... Siegfried..../... Uzun zamandır, bir intikam eylemi yapacaklarını

tahmin ediyoruz..../... **"7 Nisan 1977 günü, Ulrike Meinhof Komandoları Federal Başsavcı Siegfried Buback'ı infaz etti..../... Buback; Holger Meins, Siegfried Hausner ve Ulrike Meinhof cinayetlerinin doğrudan sorumlusuydu..../... Federal Başsavcı olarak faalken, onların cinayetlerini planlayıp yönetmişti..../... Buback'ın yönetiminde, Holger sistematik olarak aç bırakılarak katledildi..../... Buback'ın yönetiminde, Ulrike 9 Mayıs 1976 günü bir Devlet Güvenlik operasyonuyla infaz edildi..../... Uğrunda savaştığı fikirleri, anlamsız göstermek için Ulrike'nin ölümüne intihar süsü verildi..../... Başsavcılığın, mahkûmların mücadeleyi sürdürmesi sorununa onları yok etmekten başka bir çözüm bulamaması yüzünden savaşçılarımızın Batı Alman hapishanelerinde katledilmelerine engel olacağız.".../...** Ulrike Meinhof Komandoları Onu koruyamadık..../... KENDİME YÖNELTTİĞİM SORU; DIŞARIDA NİÇİN HEP YENİ TERÖR ÜNİTELERİNİN KURULDUĞU..../... ONLARI MOTİVE EDEN ŞEY NEDİR?.../... BİR EFSANE..../... İçeri buyrun..../... Bay Ponto sizi bekliyor..../... Burada..../... - Tam bir komiteyle gelmişsin..../... - Tekrar görüşelim istedim..../... Arkadaşlarım: - Klara - Merhaba - Gerd - Merhaba Bay Ponto..../... Başka bir arzunuz var mı?.../... Hayır..../... Gidebilirsiniz..../... Bahçeye buyrun..../... Bir saniye Ne güzel bir sürpriz..../... - Görüşmemi tamamlamam gerekiyor..../... - Çiçekleri vazoya koyalım..../... - Oturun - Evet..../... Tabii..../... Haydi kapıya doğru ilerleyin..../... Bizimle geliyorsunuz..../... Çıldırmışsınız siz..../... R. A. F. 'in tutsağısınız..../... Çıldırmışsınız siz!.../... Hadi..../... Gidelim..../... İstediğim bu değildi!.../... Bunu aileme nasıl açıklarım?.../... Ateş açılmaması konusunda anlaşmıştık..../... Silah sadece nefs-i müdafaa içindi..../... Onu sadece kaçırmak istiyorduk..../... Ama siz onu öldürdünüz..../... Sen ne istiyorsun ki?.../... Robin Hood'çuluk oynamak istiyorsun..../... Ama ellerini kirletmeden..../... Öyle mi?.../... Olamaz..../... Zırlamayı kes..../... Sorumluluğu aldığımıza dair imza vereceksin..../... Hayır imzalamayacağım!.../... "Ponto ve onun Oberursel'da hedef olduğu kurşunlar hakkında söyleyeceğimiz şudur: Yeterince iyi bilmiyorduk ki Dünyada savaşlara ve

soykırımlara sebep olan bu gibi kişiler benzer bir vahşetle kendi evlerinde yüzyüze kalınca şaşkınlıktan donakalıyorlar.”.../... Suzanne Albrecht - R. A. F - Hey..../... Hey!.../... - O kapı açık kalacak..../... Kapıların kapatılmasını kabul etmiyoruz!.../... Kapılar kapanmayacak!.../... Hep istediğiniz o savaş işte şimdi başladı!.../... **Sizi domuzlar!.../... Aşağılık domuzlar!.../... Lanet olası pislik polisler!.../... Orospu çocukları!.../...** Geberesiceler!.../... Gudrun!.../... İrmgard!.../... Jan-Carl!.../... - Daha ne kadar sürer?.../... - Az sonra hazır..../... 229. sayfa 12. satır 4. kelime 9 10 11 12, 3 4 Hazır..../... "Bizi tasfiye planlarının gerçekleşmesinden önce davranacağız..../... Kimliğimizi koruyacağız..../... Bizi öldürmek için somut bir plan yapıldığını biliyoruz..../... Teslim olmak yok..../... Acele etmek zorundasınız..../... Söyleyebileceğimiz başka bir şey yok.”.../...Mesaj çok açık..../... Bir şeyler yapmazsak..../... telafisi mümkün olmayan şeyler olacak..../... Bu da ne demek oluyor?.../... Telafisi mümkün olmayan şeyler?.../... Orası gayet açık..../... Onları derhal dışarı çıkaramazsak ölecekler..../... Öyleyse?.../... Schleyer yarın tatile çıkıyor..../... - Ne kadarlığına?.../... - Birkaç haftalığına..../... - O zaman hemen yarın harekete geçmeliyiz..../... - Yarın?.../... Neden olmasın?.../... Bu iş sert bir şekilde yapılmalı..../... Ne demek bu?.../... Sert?.../... Sert; Schleyer'ı kaçırabilmek için tüm korumaları öldürmek zorundayız demek..../... Korumaları Özel Tim'den komandolar..../... Tümü eğitimli ve silahlı..../... Her an çatışmaya hazırlar..../... Ama aynı şey Schleier'ın şoförü için geçerli değil..../... Şoför silahlı bile değil..../... Seni sefil piç!.../... Stammheim'dakilerin öldürüleceğini daha anlamadın mı?.../... Kesin artık..../... Oylama yapalım..../... Hal bu iken, ben size katılamam..../... Bu işin başka bir yolu olmalı..../... Anlaşıldı..../... Öyleyse şimdi gidiyorsun..../... Ve biz tartışmaya devam ediyoruz..../... Bu konu artık seni ilgilendirmiyor..../... Brigitte sen bu eyleme katılmıyorsun..../... Eğer işler ters giderse, liderlerden birinin hayatta kalması Bunu daha sonra konuşuruz..../... Bu işi sert yoldan halletmek isteyenler?.../... Ya sen?.../... Emin olabilirsiniz ki; Schleyer'ı kaçıranlar onu olay yerinin en fazla 20 km

uzağında bir yerlerde saklı tutuyorlar..../... yaklaşık 1,5 saat kadar önce Bayanlar baylar..../... İyi akşamlar Banker Ponto'nun öldürülmesinden 5 hafta sonra, Hanns-Martin Schleyer, bu akşam Köln'de suikaste uğradı..../... Koruma timi olan 4 polis memuru, olay sırasında öldürüldü..../... Kimlikleri belirlenemeyen failler halen aranıyor Schleyer öldürülenlerin arasında değil Schleyer, olay yerindeki kriminal polis şefinin ifadesine göre öldürülmedi ve teröristler tarafından kaçırıldı aranmaları sürdürülüyor parlamentodaki tüm partiler ve üyeleri, Schleyer'ın kaçırılmasını ve korumalarının öldü Şimdi başınız belada Şimdi başınız belada..../... Şimdi başınız fena halde belada!.../... yitirdiğimiz bu adamlar hayatları pahasına hukuk ve yasalarımızın savunulmasına çaba gösterdiler umarım halk da, hiç bir surette, gizli bile olsa bu tip acımasız katillere sempati beslenmemesi gerektiğinin bilincindedir Şansölye Schmidt 1 saat kadar önce, olay hakkında, halka seslendi 4 ölü, bu akşam, kriminal enerjilerinin henüz tükenmediğini sürekli kanıtlamak isteyen gözü dönmüş teröristlerin kurban listesine eklendi..../... Şu anda bir zafer sarhoşluğu yaşıyor olabilirler..../... Fakat büyük bir yanılgıya düşüyorlar..../... Terörizmin uzun vadede hiç şansı yoktur..../... Siegfried Hausner komandoları, İşverenler Birliği başkanı Hanns-Martin Schleyer'ı tutsak almışlardır Terörizme karşı, halkın iradesi dimdik ayaktadır Hey!.../... Andi dışarıda neler oluyor?.../... - Andreas!.../... - Baby!.../... Baby!.../... Ne ne yapıyorsunuz?.../... Andi!.../... IRAK, BAĞDAT EKİM 1977 Yoldaşlar!.../... Sizi görmek ne güzel..../... Evime hoşgeldiniz..../... - Buyrun..../... Oturun..../... - Teşekkürler..../... Daha önce neden gelmediğinizi merak etmiştim..../... Şansölye Schmidt rehinemizi ya kurtarmaya, ya da feda etmeye kararlı..../... Rehineniz güvenli bir yerde mi?.../... Evet..../... Emin misiniz?.../... Evet..../... BRÜKSEL Size iki seçenek sunabiliriz..../... Birincisi: Kuveyt'teki Alman Elçiliğini işgal edebiliriz..../... İkincisi: Bir Lufthansa uçağını kaçırma olanağımız var..../... Seçim sizin..../... İyi akşamlar bayanlar baylar..../... Lufthansa'ya ait bir yolcu uçağı bugün öğlenden beri havakorsanlarının elinde..../...

Uçak, Palma de Mallorca'dan Frankfurta gidiyordu..../... Uçakta çoğunluğu tatilciler olmak üzere 86 yolcu bulunuyor..../... Eylem İşverenler Birliği başkanı Schleyer'ı kaçıranların taleplerine dikkat çekme amacını güdüyor Uçak iki saat sonra Kıbrıs'a doğru tekrar havalandı Şu anki durumumda kendime sorduğum şey: Bonn bir karara varana kadar daha ne olması gerekiyor?.../... Sonuçta şu an ben 5,5 haftadır teröristlerin tutsağıyım..../... Sadece yıllar boyunca bu devlet ve onun demokratik, özgürlükçü ..../... düzeni için çalışmış ve ön plana çıkmış olmamdan dolayı..../... Bazen söylenenler, hatta bazı politik makamlar tarafından bile bende, bugüne kadarki hizmetlerimin alaya alındığı izlenimini yaratıyor..../... Kriminal güçler tarafından çok ciddi baskı altında tutulduğumuzun bilincindeyiz siyasi mahkûmların serbest bırakılması, özellikle de R. A. F. mahkûmlarının..../... Kaçırılan lufthansa uçağındaki teroristler sürpriz bir biçimde yeni bir ültimatom vererek Ültimatomun dolmasıyla 3 yolcu ve mürettebatı ve sonrasında her 5 dakikada bir yolcuyu vurmakla tehdit etti..../... Bir telgrafta, Papa 6..../... Paul, kalan 86 yolcunun serbest bırakılmasını rica etti..../... Aden havaalanında yolcuların ve mürettebatın mahkûmlarla takas edilmesi planlanıyor..../... Yemen devlet başkanı bugün öğlende Kahire'de ülkesinin teröristlere iniş izni vermeye hazır olmadığını açıkladı..../... Lufthansa acil iniş izni istiyor Baader Meinhof Çetesinin teröristlerini Hanns-Martin Schleyer ve Lufthansa uçağının yolcularını takas için Dubai'ye inişlerine izin vermedi..../... Siyasi gangsterlerin eylemlerine onay veren bir Arap Ülkesi yok denebilir..../... Neden yoldaşlarımızı kabul etmiyorlar?.../... Orada neler dönüyor?.../... Her şey ters gidiyor..../... Her şey!.../... Uçak Aden'den tekrar kalktı..../... Bizimkiler pilotu vurdular..../... Takas, yapılan plana göre Aden'de gerçekleşmeliydi Şimdi ne yapacağız?.../... Bebeğim..../... Bu iş tamamen rayından çıktı..../... Uçak dün Somali'nin başkentine indirildi..../... Şu an pistin dışında duruyor..../... Kaptan Pilot Jürgen Schumann'ın cesedi uçaktan dışarı çıkarıldı..../... Hükûmet Uçağın bir an önce tekrar havalanmasından yana..../... Aslında bu konuşma

için artık çok geç Artık olaya biz de müdahale edemeyiz..../... Biz R. A. F. mahkûmları olarak masum sivillere zarar verecek eylemleri asla onaylamıyoruz..../... Federal Yönetim'in, R. A. F. 'in 2..../... ve 3. nesillerinin şiddetin dozunu daha da arttıracağının bilincinde olmalıdır..../... Cezaevinin din adamıyla görüşmek istiyorum..../... Şimdi olup bitenle karşılaştırıldığında bizim uyguladığımız politika çok daha ölçülüydü..../... Cidden böyle mi düşünüyorsunuz?.../... Son aylardaki 8 ölüden sonra..../... Yıllardır dışarıda yapılmakta olan eylemler Tanrının selamı üzerinde olsun..../... 2. ve 3. nesiller tarafından gerçekleştirildi..../... Schleyer'ı kaçıranları da şahsen tanımıyoruz..../... Sizden bir ricam olacak..../... Hücremde bir döşeğin içinde, üzerinde "Sayın Avukat Bey" başlığı bulunan 3 sayfa halinde bir mektup var..../... Ben infaz edilirsem veya yok edilirsem, bu yazı federal daireye teslim ederler..../... Ama Bayan Ennslin Bu yazıların ortadan kaybolacağından ya da yok edileceğinden korkuyorum..../... Ama gerçekten birinin sizi infaz edeceğini ya da yok edeceğini mi düşünüyorsunuz?.../... Herhangi biri değil..../... Bu tesisten biri..../... Eylemler artık dışarıdan yürütülüyor..../... Eğer biz buradan çıkarılmazsak, o zaman çok kötü şeyler olacak..../... Silahlı mücadele artık uluslararası boyutlarda..../... Ne demek istiyorsunuz?.../... Sorulması gereken soru şu: Hangi devletler şiddetin artışından fayda sağlıyor?.../... Hatta belki de bazı devletler böyle olmasını diliyorlar..../... A. B. D..../... ve batılı sanayi ülkeleri arasındaki güç bağlantıları çok büyük bir bağımlılık yaratıyor ve kitlelerin üzerinde baskı oluşturuyor..../... Tüm bunlar korkunç boyutlarda yeni bir şiddet dalgasının oluşmasına yol açacak..../... Şu anki durum üzerindeki nüfuzunuz nedir?.../... Mahkûmların serbest bırakılması, onların ölümüne kıyasla Hükûmet için de kötünün iyisi olacaktır..../... Bakanlık Müsteşarına söyleyin, Benimle daha sonra görüşmek isterse, çok uzun bir yol tepmesi gerekebilir. Bayan Ennslin..../... Umarım bu görüşmenin devamı gelir..../... İLAHİYATÇILAR HEP UMAR..../... Alman Haber Ajansı Önemli bir haberimiz var

Teröristler tarafından kaçırılan Lufthansa Boeing'inin 86 yolcusu başarıyla kurtarıldı..../... Haberi Bonn'da İçişleri Bakanlığı Sözcülerinden biri de doğruladı..../... BGS'e bağlı özel bir tim dün gece yarısı Mogadişu Havaalanındaki harekatı başlattı..../... Bonn'da kriz gecesinden sonra rahat bir nefes alınıyor " Eğer Federal Almanya Cumhuriyeti bu 11 suçluyu serbest bıraksaydı, tümü geri gelip, yeni vahşet eylemleri tertiplerlerdi " - Günaydın..../... - Günaydın..../... Bay Raspe..../... Bayan Möller..../... Bayan Möller..../... Yaşıyor..../... Bayan Ennslin..../... Domuzlar bunu gerçekten yaptılar..../... Fırsattan yararlanıp hepsini öldürdüler..../... - Kes şunu..../... - Ama onları öldürdüler!.../... - Katledildikleri açık!.../... Onlar kurban değiller..../... Hiçbir zaman da olmadılar..../... Ne?.../... NELER SAÇMALIYORSUN?.../... NE DEMEK BU?.../... STAMMHEİM'DAKİLERİN HAYATLARININ TEHLİKEDE OLDUĞUNU SEN SÖYLEMİŞTİN..../... ONLARI HEMEN DIŞARI ÇIKARTMAMIZ GEREKTİĞİNİ..../... HEMEN!.../... BUNLAR SENİN SÖZLERİNDİ..../... DURUMLARINI SON ANA KADAR KENDİLERİ BELİRLEDİLER..../... YANİ BUNU KENDİLERİ YAPTILAR..../... BAŞKALARI TARAFINDAN YAPILMADI..../... PEKİ YA ULRİKE?.../... O DA ÖYLE..../... BEN ONLARI HİÇ TANIMADIM..../... ONLARI OLMADIKLARI GİBİ GÖRMEKTEN VAZGEÇİN. BELÇİKA - FRANSA SINIRI

Birleşik Kızıl Ordu...United Red Army

(Birleşik Kızıl Ordu , Jitsuroku Rengo Sekigun: Asama Sanso E No Michi ?) Est Un Film Japonais Realize Par Koji Wakamatsu , Sorti En 2007 .

Gerçek olaylardan esinlenen film , Birleşik Kızıl Ordu'nun aşırı sol grubunun (Japonca Rengo Sekigun), 1972'de Japon medyasında manşetlere çıkan Asama-Sanso'nun rehin alınmasına kanlı gidişini anlatıyor .

Film üç bölüme ayrılmıştır.

Birincisi bölüm protesto bağlamında Japonya'da sol hareketler… (Vietnam savaşına muhalefet, Çin kültürel devrimi, Fransa Mayıs 68, kapitalizme karşı radikal protesto. ..).

Filmin tarzı belgesel ve kurguyu karıştırarak, zamanın siyasi bağlamını betimlemek ve terörizme doğru evrilen çeşitli aşırı sol grupların üyelerini sunmaktır . Polis tarafından yürütülen tutuklama dalgasıyla karşı karşıya kalan bazı eylemciler, Japon Kızıl Ordusu'nu kurmak için yurtdışına gittiler .

Japonya'da kalan iki grup, 15 Temmuz 1971, RAF ve RLF ["Kızıl Ordu Fraksiyonu" ve "Sol Devrimci Fraksiyon" birleşerek "Birleşik Kızıl Ordu"yu kurdular. kapitalizmi devirmek "imha savaşı" yoluyla için silahlı mücadeleyi benimsediler.

İkinci bölüm, bizi, devrimci mücadelede eğitilmek üzere açık kırsalda bir dağ evinde kurulu Birleşik Kızıl Ordu üyelerinin -yirmili yaşlarındaki gençlerin- paylaştığı günlük hayata sürüklüyor. **Yavaş yavaş, grup mezhepçi bir mantığa ve kendi kendini yok eden bir deliryuma batıyor : iki lider, Tsuneo Mori ve Hiroko Nagata , militanları giderek daha şiddetli "özeleştiri" oturumlarına tabi tutuyor ve onları dövecek kadar ileri gidiyorlar.** Bazılarını infaz ediyorlar. Öyleki grubun yirmi dokuz üyesinden on dördü , iç "temizlikler" sonucunda öldürülür .

Üçüncü bölüm, diğer aktivistlerin polis tarafından tutuklanmasının ardından örgütün son 5 üyesinin bir ev sahibesini rehin alma eylemleridir.

Sonuç:

1635 çevik kuvvet polisi harekete geçti. İki polis memuru ve. bir sivil öldürüldü. 27 yaralı. Polisin kullandığı silahlar:. 3126 biber gazı kapsülü, 326 sis bombası, 96 plastik mermi. 83 fişek, 15. 82 ton su.

28 Şubat 1972:.

Hiroshi Sakaguchi tutuklandı. Kunio Bando tutuklandı. Masakuni Yoshino tutuklandı. Michinori Kato tutuklandı. Motohisa Kato reşit değil.

Tsuneo Mori, 28 - 1 Ocak 1973 cezaevinde intihar etti.

Hiroko Nagata:. şu anda cezaevinde ölüm hücresinde.

Hiroshi Sakaguchi:. şu anda cezaevinde ölüm hücresinde.

Masakuni Yoshino:. ömür boyu hapis cezası.

Kunio Bando: Talep üzerine yayınlandı.

JRA (Japon Kızıl Ordusu). Şu an nerede olduğu bilinmiyor.

Takamaro Tamiya:. 1995 yılında Pyongyang'da öldü.

30 Mayıs: JRA saldırısı. İsrail Tel Aviv Havalimanı.

31 Ocak: FHKC ve JRA. Singapur Rafinerisini havaya uçurmak.

26 Temmuz: JRA üyesi Yoshika Yamada. Paris'te tutuklandı.

30 Ağustos: EAAF. (Doğu Asya Anti-Japonya Silahlı Cephesi). Mitsubishi binasına dinamit attılar.

JRA, Yoshiaki Yamada'nın serbest bırakılmasını sağladı.

Lahey'deki ABD büyükelçiliğini kaçırarak. 5 Mart 1975: JRA üyeleri Jun Nishikawa. ve Kazuo Tohira tutuklandı.

Stockholm'de ve Japonya'ya iade edildi. 4 Ağustos: JRA, ABD büyükelçiliğini işgal etti.

Kuala Lampur'da. Nichikawa, Tohia'yı serbest bırakırlar.

URA üyesi Kunio Bando, RAF üyesi Hasishi Matsuda. ve EAAAF üyesi Norio Sasaki

23 Eylül 1976: JRA üyesi Junzo Okudaira, Toshihiko Hidaka Ürdün'de tutuklandı. Hidaka intihar eder.

13 Ekim: JRA üyesi Okudaira ve. Hidaka'nın cesedi Japonya'ya iade edildi.

1977 28 Eylül:. JRA, Japan Airlines uçuşunu kaçırdı.

Dakka, Okudaira'da, RAF üyesi Tsutomu Shitosaki, EAAAF üyeleri Yukiko Ekita. ve Ayako Daidjo, Teru Nihira ve Hiroshi Sensui serbest bırakıldı.

16 Haziran 1982 : Hiroko Nagata ve. Hiroshi Sakaguchi ölüm cezasına çarptırıldı. 20 Mayıs 1985: JRA üyesi Kozo Okamoto. tutuklu takasıyla serbest bırakıldı.

21 Kasım 1987: JRA üyesi Osamu Maruoka. Tokyo'da tutuklandı.

7 Haziran 1988 : JRA üyesi Hiroshi Sensui. Filipinler'de tutuklandı.

24 Mart 1995 : JRA üyesi Yukiko Ekita. Romanya'da tutuklandı.

8 Haziran 1996 : JRA üyesi Kazue Yoshimura. Peru'da tutuklandı.

23 Eylül: JRA üyesi Tsutomu Shirosaki. Nepal'de tutuklandı, Amerika'ya nakledildi.

15 Şubat 1997: JRA üyeleri Kozo Okamoto, Haruo Wako, Kazuo Tohira, Masao Adachi ve Mariko Yamamoto. Lübnan'da tutuklandı.

18 Kasım: JRA üyesi Jun Nishikawa. Bolivya'da tutuklandı.

18 Mart: JRA üyeleri Wako, Tohira, Adachi ve Yamamoto Japonya'ya transfer oldu.

8 Kasım 2000: JRA üyesi Fusako Shigenobu. Osaka'da tutuklandı.

2001: Fusako Şigenobu. JRA'nın dağıldığını duyurdu.

2002 Mart 30:. Eski JRA üyesi Takao Himori protesto etti.

United Red Army...Jitsuroku Rengo Sekigun: Asama sanso e no michi (2007)

Süre 190

Yönetmen:Kôji Wakamatsu

Senaryo:Kôji Wakamatsu, Masayuki Kakegawa

Ülke:Japonya

Tür:Dram

Vizyon Tarihi:26 Ağustos 2007 (Japonya)

Dil:Japonca

Müzik:Jim O'Rourke

Çekim Yeri:Kofu, Yamanashi, Japonya

Nam-ı Diğer:United Red Army

Oyuncular

Maki Sakai

Arata Iura

Akie Namiki

Gô Jibiki

Shima Ohnishi

Özet

Japon Kızılordusu’ nun da katıldığı bir sol güç birliğinden doğan, silahlı mücadeleyi yöntem olarak benimseyen United Red Army 1971 senesinde kurulur. 29 kişilik kadrosu Gunma Dağları’ na çekilir ve burada gerilla savaşı eğitimlerine başlar.

Altyazı..../...Bir Wakamatsu Üretimi...../... Skole Şirketi...../... Bu filmde anlatılan olayların hepsi gerçektir...../... Ama bazı kurgu dahil edilmiştir...../... BİRLEŞİK KIZIL ORDU...../... ASAMA MOUNTAIN LODGE YOLU...../... 1972 : Bir zamanlar silahlı gençlik devrim için haykırdı...../... 15 Haziran 1960'ta, İktidardaki Liberal Demokrat Parti...../... herhangi bir muhalefeti kovmak için polis güçlerini kullandı...../... ABD ile bir Güvenlik Antlaşması imzalamaya zorlamak, .../...Sonra Başbakan Nobosuke Kishi...../... bir ay sonra bırak...../... Anlaşmaya karşı gösteri...../... Diyeti de bu günde kuşattı...../... Akşam 7'de Michiko Kamba gösteride.öldü...../... 22 yaşında bir üniversite öğrencisiydi...../... 1960 Güvenlik Antlaşması'nın durdurulamamasından sonra, Japon öğrenci hareketinin özü...../... Komünist ve Sosyalist partilerden ayrıldı...../... Mayıs 1966, Mao Zedong iktidar için mücadele etti...../... Çin Komünist Partisi'nde...../... Kültür Devrimi başladı...../... Öğrenciler merkezi bir rol oynadı...../... Temmuz ayında Japonya'da, hükümet inşa etmeye karar verdi...../... Chiba vilayetindeki Sanrizuka'da bir havaalanı, insanlara topraklarını teslim etmelerini emrediyor...../... Ülke genelinde üniversitelerde protestolar patlak verdi...../... Bu üniversite artık eğitim yeri değil...../... Sadece bir iş olarak yürütülür...../... Yönetime göre biz öğrenci değiliz...../... Biz sadece kâr kaynaklarıyız...../... Öğrenim, mezuniyetten önce artmamalıydı...../... Ödeyemeyenler ne yapsın?..../... Öğrenme hakkımızı elimizden almaya çalışıyorlar...../...Zafer bizimdir!..../...Ücret artışları ile aşağı!..../...Ücret artışlarını önleme mücadelesi başarısızlıkla sonuçlandı...../... Bazı öğrenci liderleri yönetimle gizlice...../...bir araya geldi...../...ve artışı kabul etti...../... Ancak üniversitelerdeki

mücadeleler...../... ulus siyasi bir grubu canlandırdı...../...Komünist Lig veya Bund...../... bu kilit rol oynamıştı...../... 1960 Güvenlik Antlaşması protestosunda...../... Bund katıldı. diğer iki öğrenci organizasyonuyla ve sözde kurdu...../... 3 Sect All-Student Alliance...../... 1968 yılına kadar öğrenci hareketi gelişti...../...Gün boyunca Kirin Beer'de çalışıyorum...../... Annem gündüzleri okula gitmemi söylüyor...../... Ama babam ne zaman acı çektiğini gördüm...../... öldü ve ona yük olmak istemiyorum...../... Harekette çok aktif olmayabilirim...../... Aslında Kikkoman'da çalışıyordum!..../...Sonbahar, 1967 : Okinawa'dan, sabit...../... Vietnam'a Amerikan bombardımanı...../... Ekim ayında : Başbakan Sato...../... yardım sunmak için Güney Vietnam'ı ziyaret etti...../... 8 Ekim, Sato'nun gezisine karşı çıkan öğrenciler...../... çevik kuvvet polisiyle çatıştı...../... Bir öğrenci öldü, öğrencileri daha militan yapıyor...../... 67 Kasım: Sato'nun ABD ziyaretini engelleme mücadelesi...../... Ocak 68 : ABD nükleerini önleme mücadelesi...../... rıhtımdan uçak gemisi...../... Nisan 68 : ABD Sivil haklar lideri...../... Martin Luther King öldürüldü...../... 68 Mayıs : Fransa'da protestolar başladı...../... 68 Nisan : Vergi dairesi 200 milyon yen açıkladı...../... Nihon Üniversitesi'nden kayıp...../... **Mayıs : Nihon Üniversitesi'nde ilk protesto...../...** Ortak Mücadele Komitesi kuruluyor...../... Haziran: Komite ablukaları...../... İktisat bölümü...../... Ekonomisine ulaşan...../... yüksek büyüme zirvesi...../... Japonya en güçlüsü oldu...../... Amerika'nın arkasındaki ekonomik güç...../... Ancak öğrenciler arasındaki mücadeleler ve yöneticiler...../... Birkaç yıl önce patlak veren...../... Japonya genelinde birçok kampüse yayıldı...../... 112 üniversite sular altında kaldı...../... 1969 yılına kadar mücadelelerde...../... Bunların içinde, Dinle!..../...Vietnam Savaşı ile birlikte, Çin'deki Devrim...../... egemen güçleri yok etti...../... Savaş karşıtı ve sivil haklar hareketleri...../... ABD'de Johnson'ı dışarı itti...../... Küresel kurtuluş...../... kapitalizm başladı...../... Dünya devrime doğru kayıyor...../... Her ülkede eşzamanlı mücadeleler...../... dünya devrimi yaratıyorlar...../... Devrimci savaş gelişir...../...

savunma yoluyla, yüzleşme yoluyla, ve suç...../... Vietnam Savaşı sahnedir...../... yüzleşme...../... Proletarya saldırıya önderlik edecek...../... burjuva tarafından...../... Bu bizim devrimci misyonumuzdur...../... 10/21 : Shinjuku İsyan Olayı...../... 21 Ekim 1968, Uluslararası Savaş Karşıtı Günü'nde, öğrenciler...../... ve vatandaşlar Shinjuku'da polisle karşı karşıya geldi...../... yakıt ikmalini önlemeye çalışmak...../... Amerikan Jetleri Yokota hava üssünde...../... Öğrenciler Shinjuku istasyonunu işgal etti...../... nakliye yakıtını bloke etmek için...../... Polis, İsyan Karşıtı yasayı gündeme getirdi...../... isyanı bastırmak için bir yasa...../... 734 tutuklama...../... Temmuz 1968 : Yasuda Salonu...../... işgal edildi ve barikat kuruldu...../... 18 Ocak 1969 sabahı erken saatlerde, 8500 çevik kuvvet polisi girdi...../... Tokyo Üniversitesi kampüsü...../... Ortak Mücadeleyi kaldırmak için...../... Komite aktivistleri...../... Giriş sınavlarının yapılması şartı olarak, Eğitim Bakanlığı...../... Başkan Kato'ya talimat verdi...../... barikatı kırmak...../... Öğrenciler etrafına bir barikat daha kurdu...../... yakındaki üniversite alanı...../... Ochanomizu istasyonu...../... Bu çağrılmaya geldi...../... "Kanda Kurtuluş Bölgesi"...../... İşgalci öğrencilerin sınır dışı edilmesi...../... ertesi güne devredildi...../... 631 tutuklama...../... 1969 : Bir yığın toplantısı...../... Tokujo Saragi, 40 yaşında, Bund Başkanı...../... Sarafi, öz eleştirin nedir?..../...Kampüs hareketi zayıflıyordu...../... Üniversiteler artık üs değil...../... kitle hareketi için...../... Vatandaşlar ve işçiler, mücadeleyi devralmak...../... ve onu kampüsün ötesine taşımak...../... daha geniş bir hareket yaratır...../... Sorduğum şey bu değil...../... Takahara'nın çetesine söylemedin mi?..../...Polisler geldiğinde Yasuda'dan çıkmak mı?..../... Bunu yapsalardı, kaçacaklardı...../... Olmamalarının tek nedeni...../... gülen hisseler...../... çünkü takip etmediler...../... yol tariflerin...../... Yargılaman yanlıştı...../... Yasuda Hall işgali...../... sadece militan propagandaydı...../... Buna hala inanıyorum...../... Reiji Matsumoto, 40 yaşında, Bund üyesi...../... Politbürodan gelen emirleri yerine getiremiyorsanız, nasıl sorumluluk alabilirsin?..../... Eğer sadece daha fazla hizipçilik yapıyorsanız...../...

faaliyetler, politbüroyu bırakmalısın...../... Sorun bu değil...../... öz eleştirin nedir...../... 10/21 eyleminin, nasıl yüzleşeceksin...../... 4/28 eylemi?..../... Eldeki meseleler bunlar...../... Politbüronun politikası bellidir...../... Kitle hareketi olarak silahlı mücadeledir...../... Hayır, herhangi bir isyan önderlik etmedi ama...../... bir öncü anlamsızdır...../... henüz ulaşmadık...../... devrim aşaması...../... Silahlı ayaklanma için çok erken...../... Acele etme, Shiomi...../... Bunu nasıl söylersin ve...../... devrime inan?..../... 4/28 için, onlara vuracağız...../... her türlü silahla...../... Bunun üzerine hayatımızı tehlikeye atıyoruz...../... Hepiniz devrimci değilsiniz!..../... Ne dedin?..../... Pislik!..../... 28 Nisan 17 yıl önce, San Francisco...../... Barış Antlaşması onaylandı...../... Okinawa'nın ABD'nin altına düşmesiyle...../... işgal, Okinawa Günü olarak adlandırıldı...../... Tokyo'da toplantı çağrısı yapıldı...../... Okinawa dönüşü ve...../... Güvenlik Antlaşması'nın yürürlükten kaldırılması...../... 100. 000'in üzerinde katılım sağlandı...../... Öğrenciler ve bazı işçiler yürüdü...../... Tokyo İstasyonu'ndan Shinbashi'ye...../... işgal çağrısı...../... devlet dairesi alanı...../... Ama isyan olursa kalın bir duvar...../... polis yolu kapattı...../... Bund bölünmesi içindeki görüşler...../... en iyi yanıtın üzerinde...../... Shiomi'nin Kansai fraksiyonu...../... militanlık çağrısı yaptı...../... 956 tutuklama...../... Yıkıcıya Karşı Yasa...../... Aktiviteler kullanıldı...../... 2 Temmuz, Saragi'nin hizbi soruşturmaya başladı...../... çözülmesi...../... Shiomi'nin Kansai fraksiyonu, kim forma girmişti...../... RAF (Kızıl Fraksiyon Ordusu)...../... 25 yaşındaki Tsuneo Mori olay yerinden kaçtı...../... 6 Temmuz 1969 : Meiji Üniversitesi...../... 4/28 için eleştiriniz nerede?..../... Kendini eleştir, kahretsin!..../... Bizi ayırmak mı istiyorsun?..../... Sadece dene!..../... piçler!..../... Yapma!..../... Ne yapıyorsun?..../... Takahashi, Saragi'yi hastaneye götür...../... Shigenobu, bu devrim değil...../... Tokyo Tıp ve Diş Üniversitesi...../... Buradalar!..../... Saragi'nin grubu burada!..../... Takahashi!..../... Ben de RAF'ım (Kızıl Grup Ordusu)...../... Beni al!..../... Shigenobu, burada kal lütfen...../... Chuo Üniversitesi'ndeki barikatların

ortasında...../... Ne yaptığını biliyor musun?..../... Saragi'yi ne kadar becerdin...../... Saragi tutuklandı...../... onun dışındaydı...../... Kızıl Ordu'nun sorunu ne!..../... S..tir git!..../... Kendinizi eleştirin!..../... Kahrolası Kansai'ye geri dön!..../... Yoksa seni betona koyarız...../... engelle ve Tokyo Körfezi'ne at...../... Seni pislik!..../... Sadece s..işme...../... orada otur, bir şey söyle!..../... Artık çıta kullanmayacaksın!..../... 24 Temmuz : Chuo Üniversitesi...../... Kanto Fraksiyonu Shiomi'nin Kansai'sini aldı...../... Rehine olarak hizip, kırmaya çalışıyor...../... Ancak Kansai grubu etkilenmedi...../... Kanto hizbinin sürdürdüğü gibi...../... Shiomi'nin grubuna göz kulak ol...../... Bunun yol açabileceğinden endişe ettiler...../... polis müdahalesi...../... Ama Kansai fraksiyonu...../... hiçbir koşul kabul etmedi, feshedilmeleri haksızdı...../... ve varlıkları yönetilemez hale geldi...../... Aşağı iniyorum...../... 24 Temmuz 1969 :...../... 22 yaşındaki Takafumi Mochizuki düşüyor...../... Ağustos 1969 : Üniversitede Olağanüstü Hal Yasası...../... Yönetim Diyet yoluyla zorlanır...../... Güvenlik Antlaşması'nın yeni yıl uzantısında...../... İktidar partisi yasayı onayladı...../... Olağanüstü Tedbirler için...../... Üniversite Yönetimi üzerine...../... Milli Eğitim Bakanlığı öneriyor...../... huzursuzluk içinde yutulan kampüsleri kapatmak...../... polis gücü aracılığıyla...../... 28 Ağustos 1969 :...../... Jogashima, Kanagawa Eyaleti...../... Savaş ilanı...../... Dinle, Burjuvazi!..../... zorlayacağımızı beyan ederiz...../... devrimle yüzleşeceksin...../... Takaya Shiomi, RAF Başkanı...../... **Artık aldatılmayacağız...../... öldürme hakkın varsa...../... Vietnam'daki arkadaşlarımız...../... seni öldürmeye hakkımız var...../... Hirotuki Takahara, 22, Politbüro Üyesi...../... öldürme hakkın varsa...../... yoldaşlarımız kara panterler...../... Nixon'ı öldürme hakkımız var, Sato, Kissinger, De Gaulle...../... Norio Hanazono, 23, Politbüro Üyesi ve Pentagon'u bombalamak için, ve evleriniz...../... Takashi Yamada, 25, Merkez komite...../... Planlarınıza göre devam edeceğiz...../... Fusako Shigenobu, 25, Merkez Komite...../... Bütün ülkelerin proleterleri, birleşin!..../... Bu vesile ile dünya devrimci savaşını ilan ediyoruz...../...**

proleterler!..../... Dünya devriminde zafere ulaşalım!..../... 21 Ekim 1969 :...../... Uluslararası Savaş Karşıtı Gün...../... 1505 tutuklama...../... 5 Kasım:...../... Daibosatsu Geçidi, Yamanashi Eyaleti...../... 5 Kasım'da Şafak...../... Daibosatsu Geçidi'ndeki bir dağda, 53 RAD üyesi tutuklandı...../... Kendilerini gizlediler...../... bir üniversite yürüyüş kulübü olarak...../... ve askeri eğitim aldı...../... yakındaki bir dağda...../... Eğitimin amacı işgaldi...../... başbakanın ikametgahı...../... Oluştuktan 3 aydan kısa bir süre sonra, RAF yıkıcı bir darbe aldı...../... 53 tutuklama...../... 17 Kasım, Başbakan...../... bir toplantı yapar...../... Güvenlik Anlaşması'nın genişletilmesini görüşmek üzere...../... Ziyaretini engelleme mücadelesi genişledi...../... 2093 tutuklama yapıldı...../... 2093 tutuklama...../... Uzun zaman oldu...../... Naber?..../... işçileri örgütlüyorum...../... bir çarşaf fabrikasında...../... öyle diyorsun ama gerçekten...../... hiçbir şey yapmadın ve sıkışıp kaldın...../... Geri gelmek istediğini duydum...../... Ciddi misin?..../... Diğerleri Daibosatsu Geçidi'nde yakalandı...../... Sadece ben, Shiomi ve Takahara kaldı...../... Ne de olsa insanlara ihtiyacımız var...../... Temmuzda kaçtığın kadarıyla, Kendinizi doğru bir şekilde eleştirin ve...../... Bir asker olarak baştan başlamana izin vereceğiz...../... Bir dahaki sefere, bizi terk etme...../... Ben elimden geleni yapacağım...../... Shiomi, tutuklusun...../... patlayıcı yasasını ihlal ettiği için...../... 15 Mart: RAF başkanı Shiomi tutuklandı...../... Takamaro Tamiya ve...../... 8 diğer RAF üyesi...../... Japonya'daki ilk uçak kaçırma olayını gerçekleştirdi...../... Amaçları askeri almak...../... Kuzey Kore'de eğitim...../... sonbaharda silahlı bir ayaklanma için...../... Kaçırmanın ardından korkan, polis şüphelenilen herkesi tutukladı...../... RAF üyesi olmak...../... 200'den fazla kişi tutuklandı...../... "Kızıl Ordu Suçu" kelimeleri doğdu...../... Takahara, tutuklusun...../... silah bulundurmak için...../... 7 Haziran :...../... RAF üyesi Hiroyuki Takahara tutuklandı...../... 23 Haziran 1970 :...../... 770. 000 Güvenlik Antlaşması'nı protesto etmek için toplandı...../... Japonya-ABD Güvenlik Anlaşması...../... otomatik olarak uzatıldı...../... 10 yıllık bir sürenin

ardından, her iki hükümet de...../... tek taraflı olarak feshedebilir...../... Ama ne Amerika, üsleri kullanarak...../... Asya'da askeri harekat için Japonya'da...../... veya Japonya, ekonomik olarak desteklenen...../... ABD'ye ihracatın iradesi var...../... 92 tutuklama...../... Güvenlik Antlaşması veya Japonya-ABD Ligi, bu güne kadar kalır...../... Mieko, bu senin hatan...../... Takahara'nın yakalandığını...../... Bu bir tuzaktı...../... Neşelendirmek...../... Çok güçlüsün Fusako...../... Ama ben yok...../... Ben sadece bir sürtüğüm...../... Herkes kayboldu...../... Bize kalmış...../... Elimizden geleni yapmalıyız...../... İşe yarayacak...../... Sizi beklettiğim için üzgünüm...../... Hoş geldin...../... Uzun zamandır görüşemedik...../... Evet, bir süre oldu...../... Teşekkürler...../... RFL (Devrimci Sol Fraksiyon), bir kıymık grubu arıyor...../... silahlı mücadele sempatizanı...../... Çin Kültür Devrimi ile...../... 18 Aralık :...../... Itabashi, Tokyo'da bir Polis Karakolu...../... Polis karakoluna saldırdılar...../... silah çalmak için...../... Planları saldırmaktı...../... silah kullanan bir mahkeme otobüsü...../... Haruhiko Shibano, 24, RLF...../... Ölüm vuruşu...../... Ama öldürmeyle sona erdi...../... eylemcilerden...../... Savaştan bu yana ilk kez...../... solcu bir aktivistin öldürüldüğünü söyledi...../... RLF (Devrimci Sol Fraksiyon)...../... siyasi gerilla savaşı yürütmüştür...../... Amerikan emperyalizmini ifşa etmek...../... gerici kural...../... savaş yoluyla ülke üzerinde...../... Hiroshi Sakaguchi, 25, RLF...../... Bu nedenle üslere yönelik saldırılar...../... gerilla savaşının başlangıç noktası...../... Koichi Teraoka, 23, RLF...../... Geçen yılki 11/21 ABD-Japonya...../... ortak deklarasyon...../... sadece Japonya'yı Amerika'yı takip etmeye zorlamakla kalmıyor...../... anti-komünizm, anti-Çin politikaları...../... ama diriltme niyetini ortaya koyuyor...../... Doğu Asya Ortak Refah alanı...../... Kunio Bando, 23, RAF...../... Japon gericiler arasında...../... ABD'ye karşı vatansever mücadelemiz...../... içler acısı düşmanı ortaya çıkaracak...../... Bu, gerçekliğin ilk adımıdır...../... halk için özerklik...../... ve Japonya'da devrimin gerçekleşmesi...../... kahramanca mücadele yoluyla...../... Saitama Eyaletinde bir Han...../... yoldaş

Shibano, bir yola çıktık...../... yeni insanlar topluluğu...../... RAD "sürekli ayaklanmaları" takip etti...../... ve "uluslararası üsler"...../... devrimci savaş olarak kabul...../... küresel komünizmin tezahürü...../... Bu iktidarı ele geçiren isyanlar...../... ani yüzleşme biçimi...../... Devrimci savaş alırken...../... kalıcı mücadele biçimi, düşmanı ezmek için uzun vadeli bir mücadele...../... ve devrimci güçleri kurdu...../... Bu sürekli ayaklanmalarda zafer...../... küresel olarak işaretlenecek...../... **Kızıl Ordu kuruluyor...../... dünya devriminin ön saflarında...../... Silahlı mücadelede, parti ordu yapar, ve ordu parti yapar...../...** Yoldaş Shibano'nun mirasını üstleniyoruz, iktidarlar tarafından katledildi...../... Mori, eğer RAF'ın silahları varsa, bize biraz verebilir misin?..../... RAF ağır baskı altında, ama görüyorsun...../... inancın da payın, değil mi?..../... Görünüşe göre ikimiz de etiketleniyoruz...../... "ultra aşırılık yanlıları"...../... Tsuneo Umenai, 23, RAF...../... Politbüronun çöküşüyle ?..../... birlikte, silahlı mücadeleyi ilerletmeliyiz...../... tek parti olarak değil, ama bağımsız gruplar olarak, boru bombaları ve gerilla savaşı ile...../... Eğer ön mücadeleler bu baharda...../... geniş bir kuvvet yelpazesi toplayabilir, başarılı olabilirler...../... Ayrıca hizip unsurları için daha kolaydır...../... Hayır, silahlı mücadele yönetilecek...../... buradan merkez komitesi tarafından...../... Hizipçiliğin kaybı, son demektir...../... RAF'ın fotoğrafı...../... Sen aptal mısın?..../... ne olursa olsun bir gerilla savaşını kazanamazsın...../... kaç bomba inşa ediyorsun...../... Gerilla savaşları silah gerektirir!..../... Siyasi süreç değil...../... bomba yapmakla aynı şey...../... Dinle!..../... Ön hazırlıktan daha fazlası...../... bahar mücadeleleri, şimdi tasavvur etmeliyiz...../... Partinin militarizasyonu...../... Bu yüzden partiyi ikiye bölmek istiyorum...../... halkın yüzü "devrimci cephe"...../... bilgiden sorumlu...../... ve "merkezi ordu" yürüten...../... askeri eğitim...../... Bando, Onishi, Mastuda...../... Sizden bir askeri birlik kurmanızı istiyorum...../... Aoto. Mikio Aoto, 21, RAF...../... arasındaki bağlantı olacaksın...../... devrimci cephe...../... ve merkez ordusu...../... Shigenobu, lütfen bir komite oluşturun...../... uluslararası temellerde...../... kuran

liderlerin çoğu...../... RAF zaten tutuklandı...../... Bu, Mori'nin iktidarı ele geçirmesine yol açtı...../... organizasyon içinde...../... az önce terk etmiş olsa da...../... RAF'ın oluşumuna...../... ve yakın zamanda yeniden kabul edildi...../... Mori en yaşlı üyeydi...../... Tamiya ile doğrudan ilişkisi olan...../... Yodogo uçağını kim kaçırdı...../... Telgraf!..../... Bay Tsukada, bir telgrafınız var!..../... Telgraf...../... Masakuni Yoshino, 22, RLF...../... Seiji Segi, 20, RLF...../... 17 Şubat 1971 : RLF saldırısı...../... Mooka Şehrindeki Tsukada Silah Dükkanı...../... On av tüfeği alırlar, bir hava tabancası ve 2000 mermi...../... vazgeçme!..../... Burjuva sistemini reddediyoruz...../... özel mülkiyet...../... ve askerileşmeyi ilerletmek...../... ve partinin siyasallaşması...../... devrimci fon elde ederek...../... Yani, zorunlu ödenek...../... Sanrizuka başlıyor...../... ve valilik polisleri...../... orada yoğunlaşacak...../... Bu boşluktan yararlanmalıyız...../... Plan M'yi çalıştıralım!..../... İtiraz yok!..../... 22 Şubat: Tatsumidai Postanesi, Chibe ili...../... Öğretmenin 3. 000. 000 yen maaşı çalındı...../... Bu sana göre değil Mieko...../... Biri bana Bayan Okudaira dese bile, Henüz benmişim gibi hissetmiyorum...../... Ama bu Okudaira'nın ailesi aracılığıyla oldu...../... pasaport alabileceğimi kaydettim...../... almadan önce ayrılmaya karar verdim...../... güvenlik tarafından koklandı...../... Dikkatli ol...../... Görüşürüz...../... Sen de dikkat et...../... 28 Şubat: Uluslararası Kızıl Ordu üyesi...../... Fusako Shigenobu Lübnan'a gidiyor...../... Mayıs Sonu: RLF'nin Kosode Üssü...../... gerilla üstleneceğiz...../... bundan böyle burada savaş...../... ruhumuzun mirasçısı...../... katledilen devrimci yoldaş...../... tüm gözetleme üslerini ortadan kaldıracağız...../... ve karakollar...../... Polisin silahlarını çalın!..../... Silahlarını kavgada kullanmak...../... ilk adımdır...../... Yoshitaka Kato, 21, RLF...../... bir halk devrimine doğru...../... RAF ile savaşacağız...../... ve topyekün savaş yürütmek!..../... İtiraz yok !..../... Birleşik Kızıl Ordu...../... 15 Temmuz 1971, RAF ve RLF katıldı...../... Birleşik Kızıl Ordu'yu kurmak...../... Görüşe göre bir ay sonra...../... RLF lideri Kawashima'nın, isim olarak değiştirildi...../... Birleşik Kızıl Ordu (URA)...../...

Birleşik Kızıl Ordu...../... Bu yüzden...../... anti-devrimci Mukaiyama, korkarım düşman biliyor...../... bu yer hakkında...../... aramaya başlamalıyız...../... hemen yeni bir üs...../... Torayoshi Maezawa, 23...../... Kazuko Kojima, 22...../... Üzerine bas!..../... Allah kahretsin!..../... Kim o?..../... Hiroko Nagata...../... İki kişi kaçtı...../... Bu nedenle, kullanmak tehlikeli olacaktır...../... Kosode veya Enzan'daki üsler...../... Şimdi başka yerler arıyoruz...../... Devrim için herkesin düşünmesi gereken...../... kendisi devrimci bir asker...../... Kendilerini nesneleştirmek zorundalar...../... aslında biz uğraşıyoruz...../... aynı sorunla...../... Büyümemiz neden bu kadar...../... kendiliğinden ve yönsüz?..../... RAF Güvenli Evi...../... Çünkü kendisi taktik bir "küre" etrafında var olur...../... Haziran Yamazaki, 20...../... Japonya'da tarihi gelenek...../... **Anti-Stalinizm ve Troçkizm stratejik hedefle durduruldu...../...** Ryuzaburo Shindo, 20. Proletarya diktatörlüğünün...../... Başka bir deyişle, elde etmek için...../... Yasuhiro Uegaki, 22...../... gerçekten küresel devrimci savaş...../... aynı anda bir sınıf savaşı...../... sosyalizmi yasalaştırır...../... M planının bir sonucu olarak, Merkez Kolun tek kurtulanları...../... ve emperyalizmin devrilmesi, yurt içi ve yurt dışı...../... küresel komünizm üzerine düşünmek...../... ancak o zaman eğilimlerle savaşmaya başlayabiliriz...../... plansız kendiliğindenliğe ve ampirizme doğru...../... Ne zamana kadar ayakta kalacaksınız?..../... Asla uyuyamayacağım!..../... Artık böyle yaşamaya dayanamıyorum!..../... Yoshiko, bekle, sakin ol!..../... Tamam, sakin ol...../... Yoshiko, sakin ol!..../... İrtibat olmak zor, ama hayati bir iş...../... Devrimi başarmak için hepimiz...../... yoğun görevler üstlenmek zorundadır...../... Şimdiye kadar bu şekilde başardık, değil mi?..../... Hadi beraber yapalım...../... Ama topyekün savaş başladığında, işler değişecek...../... Zorluklar olacağı kesin...../... ve yüzleşmemiz gereken ağır görevler...../... Devrimin anlamı budur...../... Yani eve gitmek istersen...../... ya da bir yere git, devam et...../... Ne yapmak istiyorsun?..../... Ruy'la birlikte olmak istiyorum...../... Tüm bu casuslar ve kaçaklarla birlikte, ciddi önlemler almamız gerekiyor...../... Kendimizi

zorlamadan...../... böyle bir süreçle...../... topyekün savaş asla gerçekleştirilmeyecek...../... hepinizin koştuğunu duydum...../... Geçen sefer bazı polisler...../... Onlara ne söyledin?..../... Gerçekten hiçbir şey...../... Devam et, bir içki al...../... Hayır, iyiyim...../... Pekala, sanırım gitme vaktim geldi...../... Hey, Mukaiyama, iyi misin?..../... Biriyle tanışmam lazım, bırak gideyim...../... Yavaşla...../... Gerçekten önemli bir toplantı...../... Kiminle ?..../... Polisler?..../... Dur, dur!..../... 21 yaşındaki Shiginori Mukaiyama idam edildi...../... İkisiyle de ilgilendik...../... konuşturdun mu onları...../... önce sen yaptın mı?..../... **Suçlarını kabul etmezlerse, o zaman sadece normal bir ölüm...../... yansıtmazlarsa...../... ve kendilerini eleştirmek, Devrimci bir ölüm olmayacak...../... Evet, haklısın...../... Bu arada, RAF'a ne oldu?..../... 21 yaşındaki Yasuko Haiki idam edildi...../...** Uslu duracağım...../... beni dağa götür...../... Sanırım Mochihara'nın icabına baktın...../... RLF Tanzawa Üssü...../... Motohisa Kato, 16, RLF...../... Hoş geldin...../... Bunlar benim küçük kardeşlerim...../... Üç RLF kardeşi...../... Kato ailesi, ha?..../... Kesinlikle doğru!..../... Herkes görevde, sadece biz varız...../... Bunu kontrol et...../... Çekirdek Fraksiyon ön saflarda yer aldı...../... Narita'da 3 polis öldü...../... Gerçekten bunun için gidiyorlar...../... Bomba kullanan diğer gruplar...../... görünmeye başlamak...../... Kawashima, tutuklamanız için bir emir...../... RLF Başkanı...../... Go Kawashima'nın karısı Yoko...../... Yoshitaka Kato, 22 ve 5 kişi daha tutuklandı...../... RLF üyeleri Seiji Segi ve...../... Shinobu Matsumoto kaçış...../... Selam millet...../... Segi ve Matsumoto havalandı...../... Ne ile meşgulsün?..../... dağı geçeceğiz...../... ve Güney Alpler'e gidin...../... Yok canım?..../... Herhangi bir sorununuz varsa, Devam et ve oradaki kulübeyi kullan...../... Çok teşekkürler...../... Naber?..../... sen bak...../... Bir bira içeceğim...../... Merhaba Kin...../... Uzun zamandır görüşemedik...../... Ama tanışamayabiliriz...../... yine bir süre...../... Hiroshi Kin, 20, RAF...../... altına mı giriyorsun?..../... Onlara katılmama izin vermelerini isteyip duruyorum...../... Yeraltı Merkez Ordusu ile...../... Ama asla dinlemezler...../...

Görünüşe göre ben her zaman şüpheliyim...../... Bunun için endişelenmek hiçbir işe yaramayacak...../... Neşelendirmek!..../... Sıra bize geliyor...../... Asıl savaş başlayacak...../... Okinawa'nın geri döndüğü gelecek Mayıs...../... Yoğun bir savaş olacak...../... Ama ben hazırım...../... Hepiniz gaza bastiniz...../... olarak yeniden doğmak istiyorum...../... bir Kızıl Ordu askeri...../... Acele et ve beni ara...../... Çok aşağı inme...../... 3 Aralık : RAF Arakura Üssü...../... Genel kurul öncesi, Su konusunu gündeme getirmek istiyorum...../... Bir gece geçirmek zorunda olduğumuzu düşündük...../... tabana ulaşmak için su olmadan sırt...../... RLF hazırlanamadı...../... su bidonları...../... Neyse ki, yenileyebildik...../... Ama bu tehlikeye girebilirdi...../... Setsuko Otsuki, 23. ortak askeri eğitim operasyonu...../... Heiji Iwata, 20...../... Bu yüzden önce, öz eleştiri duymak istiyorum...../... devrimci farkındalıktan yoksun olduğu için...../... Doğru, saftık su kantinleri hakkında...../... Su sorunu yaşamadık...../... Daha önce herhangi bir üs ile...../... harcamak zorunda olduğumuzu duydum...../... susuz bir gece, ama o kadarını düşünmemişti...../... İhmalimizin mahvedebileceğini kabul ediyorum...../... planlarım ve kendimi eleştiririm...../... Devrimci bilincimi yükselteceğim ve topyekün savaş boyunca savaşın...../... İtiraz yok...../... İtiraz yok!..../... Ortak Askeri Eğitim – Birinci Gün...../... Ortak Askeri Eğitim – İkinci Gün...../... Taraf tut!..../... İşte başlıyoruz, ateş!..../... seni duyamıyorum...../... Hızlı hareket et...../... seni duyamıyorum...../... Daha fazla alan bırakın!..../... Acele et, kalk!..../... Toyama, neden dağa geldin...../... Niye ya?..../... Askeri eğitim için geldim...../... Hayır, hangi duygulardan bahsediyorum...../... gelmeni mi istedi?..../... ilerlemek için...../... devrimci savaş, yapacağımı anladım...../... asker olmak zorunda...../... Çatışmanın kalıcı aşamasında...../... küresel devrimci savaş, devrimciyi geliştirmeliyiz...../... gelişmiş ülkelerde savaş...../... Ama sen, neden buraya geldin?..../... Kendin hakkında tek kelime etmedin...../... Neden dağa geldin?..../... Ne dememi istiyorsun?..../... Bu tür şeyleri duymak istemiyoruz...../... şeyler, ama gerçek duygularınız...../... neden

istediğini bilmek istiyoruz...../... devrimci bir asker olmak...../... Devrimci savaş için, militan bir nitelik kazanın ve...../... Hayır bu o değil...../... Daha pratik anlamda...../... Çünkü son derece...../... karşılaştığımız gerçek durum...../... neden taktın...../... bu sabah makyaj?..../... neden makyaja ihtiyacın var...../... dağlarda?..../... Neden saçını uzatıyorsun?..../... Eskiden saçlarım kısaydı, ve polis bunu biliyordu...../... yapmak için büyütmeye karar verdim...../... yeraltı faaliyetleri...../... Eğer durum buysa, neden sadece peruk kullanmıyorsun?..../... Bence başka bir sebep var...../... Nedir?..../... Toyama, neden yapmıyorsun?..../... yüzüğünü çıkar?..../... Bu önemli...../... Annem verdi...../... saçını taramıyor musun...../... toplantılar sırasında?..../... Shu daha yeni bir asker oldu ve biz olmadık...../... Henüz kadın sorununu çözdü...../... sorumluluğu kabul ediyorum...../... konuyu gündeme getirdiğiniz için...../... Bu muhtemelen arasında bir fark...../... şehir güvenli evleri ve dağ üsleri...../... tarz farkı var bence...../... RAF ve RLF arasında...../... beri ne yaptın...../... dağa mı geldin...../... Hiçbir şey yapmadın...../... RAF hiçbir şey anlamıyor...../... Bu harika dağ kulübesine sahipsin, ve bol miktarda yiyecek...../... Ancak, bir dağ tabanında yaşamak...../... o kadar basit değil...../... Bu işler böyleyse...../... tarafından verilen tüm iş...../... RLF anlamsız olacaktır...../... Birlikte çalışmamız mümkün değil...../... RLF'nin Toyama'ya yönelik eleştirilerini kabul ediyoruz...../... RAF'ın genel eleştirisi olarak...../... Yine de, RLF'nin karşılıklı ve...../... özeleştiri doğal olarak ortaya çıktı, açısından değerlendirilmesi...../... komünist hareket de buna değer...../... arasındaki ilişkileri ele almalıyız...../... Bu açıdan devrimci grup...../... Karşılıklı eleştiri yoluyla, her birinden...../... birey komünist olmak...../... topyekün savaş kazanılabilir...../... İtiraz yok!..../... Böylece, yoldaş Toyama eleştirene kadar...../... faaliyetleri ve komünist olur, dağdan ayrılmasına izin vermeyeceğiz...../... Hepimiz yoldaş Toyama'nın özeleştirisini destekleyeceğiz...../... Kendisi eleştiriden geçmek için çok çalışmalıdır...../... Ek olarak, özeleştiri talep edilmektedir...../... ihtiyacı olan tüm

diğerlerinin...../... için dağdan ayrılan herkes...../... öngörülen görevden başka bir şey...../... infaz edilecek...../... **İtiraz yok!..../... İtiraz yok!**..../... Ortak Askeri Eğitim – Son Gün...../... Michiyo Kaneko, 23...../... Acele et, hadi...../... Tamam, acele et!..../... – Biraz daha...../... – Acele et, gecikiyorsun!..../... Yamada, devralabilir misin?..../... Burada çizikler var...../... Silahlardan sorumlu Shindo değil miydi?..../... Shindo, bunları ihmal...../... çizikler sorumsuzdu...../... Shindo, biz aktivist olduk...../... uzun süre birlikte...../... Bana anlatacağın çok şey olmalı...../... Umurumda değil, devam edin ve eleştirin...../... Geçmişteki faaliyetlerimi eleştirmek istiyorum...../... Oh, bende bir sürü var...../... Uegaki, biliyor musun?..../... hangi eleştiriyi içerir?..../... Belli bir prosedür yok gibi...../... Toyama, anlamıyorsun...../... lanet bir şey...../... kimse sana öğretemez...../... öz eleştiri nasıl yapılır...../... Öz eleştiri, yalnızca sizin keşfetmeniz anlamına gelir...../... sizin için en devrimci görev...../... Ve Shindo, fark etmedin bile...../... silahlardaki çizikler...../... Uegaki'yi nasıl eleştirebilirsin?..../... Seni pislik!..../... Onu eleştirmeden önce, Kendini eleştirmek için çok fazla...../... İkiniz de eleştiriye uğrayacaksınız...../... eğitim yoluyla!..../... Sen de Namekata!..../... Masatoki Namekata, 22...../... Üçünüz de üzerinde düşünmelisiniz...../... bugüne kadarki mücadelenin önemi...../... Nasıl yükselteceğinizi düşünün...../... mücadele buradan...../... Üçü ideolojik olarak gevşek, onlara karşı kolay olamayız...../... Herkes birlikte liderlik etmeli...../... böylece öz eleştiriyi tamamlayabilirler...../... Şimdi sonuçları duyacağız...../... her birinden ayrı ayrı...../... **Ancak eleştirilerinin içeriği, onlar tarafından ifade edilebilir veya anlamsızdır...../... Eğitim yoluyla ne kazandınız?..../... Yeniden doğdum, başlayacağım...../... devrimci bir asker olarak kazın...../... Hayır, bu öz eleştiri değil, bu hiçbir şey...../... Eleştiriye girmelisiniz...../... daha öznel!..../... nasıl eleştirdin...../...** şimdiye kadarki faaliyetleriniz?..../... Başarısız mücadeleyi nasıl görüyorsunuz?..../... Tokyo Üniversitesi'nde mi?..../... sen geçmedin...../... tamamen öz eleştiri...../... şimdiye kadar belirsizdim...../... topyekün savaş

hakkında...../... Ama eğitim yoluyla, başardım...../... bu düşünceleri kovun...../... RAF Merkez Ordusunu koydunuz...../... Mochihara yüzünden büyük tehlikede...../... Eğer kendinizi eleştirmiyorsanız...../... bu, ne yapıyorsun?..../... Devam etmelisin!..../... Toyama, biraz daha, devam et...../... Güçlü kal!..../... Haruna üssüne gidiyorum...../... Bir hafta sonra döneceğim...../... Öz eleştiri yaptıklarından emin olun...../... Bence Toyama para gönderiyor...../... Filistin'deki Shigenobu'ya...../... Rotayı ve ne kadar olduğunu öğrenin...../... o gönderiyor...../... Aldanmayın...../... Toyama, Shigenobu ile iletişime geçtiğinde, mektupları nereye gönderiyorsun?..../... Sen de para gönderdin, değil mi?..../... Ne kadara ve nasıl gönderdiniz?..../... Mori bilmek istiyor...../... Bize söyle...../... Bize söyleyebilirsen, yaz...../... Bir zarfa koyacağız...../... ve ona ver...../... 15 Aralık :...../... Haruna'daki RLF üssü tamamlandı...../... Sıkı çalışman için teşekkürler...../... Devam etmek...../... Hoş geldin...../... İlk olarak, bir...../... kapsamlı tartışma...../... RLF'nin polise saldırısı...../... istasyon geçen Aralık...../... düşmanla mücadele ettiğini gösterdi...../... **"öldür ya da öl" den biridir...../...** ve topyekün savaşı kazanan...../... silahların ele geçirilmesini gerektirir...../... Şubat'ta silah dükkanına saldırı...../... pratikte bir yansıma olarak savaştı...../... Aralık saldırısından kaynaklanıyor...../... Ama hırsızlıkla devrim yaratan bu silahlar, Mitsuo Ozaki, 22...../... düşmandan ağır baskı getirdi...../... bu ölümcül savaş zamanında...../... Makie Terabayashi, 23...../... Aiko Nakamura, 22...../... RLF'nin geri çekilmesi...../... dağa aşılanmış...../... bu koruyucu mücadele ile...../... Bu süreçte lider...../... sonuçta topyekün savaşa, kendimizi yeniden onaylamalı ve tartışmalıyız...../... Kazuko Ito, 22...../... bireyler olarak devrimci statü...../... O halde ilk görevimiz, her birimiz gerçekten koruyabiliriz...../... topyekün savaşa giden bu yol...../... Kendimizi bir kez daha sorgulamalıyız...../... Böylece, RAF ve RLF...../... artık komünist peşinde olmayacak...../... ayrı konular olarak devrim...../... olarak birlikte yapacağız...../... bir öznellik ile silahlı URA...../... İtiraz yok...../... Tekrar hoşgeldiniz...../... Junichi

Yamamoto, 28...../... Eşi Yasuko, 28...../... Hey, o benim ağabeyim!..../... Tekrar hoşgeldiniz...../... mutlak inanç koydum...../... RLF'nin liderliği...../... "Katliamı Anma"...../... Yoldaş Shibano'nun"...../... Itabashi'deki kamu salonunda düzenlendi...../... ilk büyük adımdı...../... topyekün savaşa doğru...../... Liderler tasfiye etti...../... RLF üyelerinin isimleri...../... ev sahiplerinden ve aranan...../... beklenmedik yorumlar...../... Artı, bölücülüğü reçete ettiler...../... yasal üyeler ile ilgili olarak...../... toplantıyı kim planladı...../... yasal üyeler takip etti...../... liderin önerileri...../... 12/18 toplantısına ev sahipliği yaparken...../... ve eleştiriyi hak etmiyor...../... Şimdi tüm üyelerin zamanı...../... -yasal ve tutuklu, militan bağlar kurmak ve topyekün savaşı sürdürmek...../... Böylece toplantı kaosa düşerken, liderlerin hizipçilik çağrıları...../... öz eleştiriyi hak ediyor...../... Geçen ay yakalananlar arasında...../... neden tek başına başardın...../... 23 gün sonra çıkmak?..../... Çünkü ağzımı kapalı tuttum...../... Polisle konuştun, değil mi?..../... Evet, yememe izin verdiklerinde...../... Sonra tutmadın...../... ağzın tamamen kapalı...../... Ama kayıt yapmalarına izin vermedim...../... Topyekün savaş çağında, gündelik konuşma sessizlik değildir...../... Hapishane sürenizi yansıtırken, öz eleştiri olmalı...../... senin tutuklanmanla...../... Tamam, bize her şeyi anlat...../... yakalanmakla ilgili...../... her şeyi eleştirmelisin...../... şimdiye kadarki faaliyetler...../... Hadi gidelim...../... Devam etmek!..../... Geliyorum...../... Son zamanlarda ölümü düşünüyorum...../... "Öz eleştiri" deyip duruyorlar...../... ama her zaman ne anlama geldiklerini bilmiyorum...../... Son zamanlarda, Mori gerçekten güçlendi...../... Kaldırmayı başarmış olabilir...../... Ama kaçmanın bir seçenek olduğunu düşünmüyorum...../... Devrimin başarılı olması için, geçmiş faaliyetlerimizi eleştirmeliyiz...../... Gözdağı veremeyiz...../... Mori'nin ve herkesin önünde, tutumunu değiştirmelisin...../... Biliyorum...../... sıçrama yapma yeteneğim...../... sorgulanıyor...../... Benim için devral...../... üşüyorum...../... Naber?..../... İyi misin?..../... Korkuyorum...../... ne oldu gibi hissediyorum...../... daha önce tekrar

olabilir...../... Sorun değil, Kojima...../... Bir daha olmayacak...../... **Ölmek istemiyorum...../... Dağdan inmek istiyorum...../... Bunu söyleyemezsin...../... Eğer öğrenirlerse, başın belada...../...** Nagata'nın ne olduğunu anlamıyorum...../... ve Mori hakkında konuşuyorlar...../... Ben ne yaparım?..../... Zor ama yapmak zorundasın...../... öz eleştiri yapın...../... Nasıl yaparım?..../... **Sadece öz eleştiriden geçersek, devrim yapabilir miyiz?..../... geçiyor olmalısın...../... öz eleştiri...../... Ne yapıyorsun?..../... Bu ciddi bir eleştiri mi?..../... Selam Kato!..../... Hangi cehennemde olduğunu sanıyorsun?..../... Kato ve Kojima şımartıldı...../... partinin kutsal alanı...../... Sınırlamaları yok etmeliyiz...../... öz eleştirinize...../... Bu sınırları aşmak için, onları "dövmeliyiz"...../... ile geleceksin...../... yeni bir insanın öz-farkındalığı, komünist olabilir...../...** Liderlik yenmek demektir...../... Şimdi bunu koymanın zamanı geldi...../... pratikte liderlik...../... Partiyi taklit etmeliyiz...../... topyekün savaşa hazırlanıyor...../... İtiraz yok!..../... Kato, utanç verici davranışlarını eleştirin ve gerekli yansıma ile cevap verin!..../... Görüş raporunda...../... Aralık toplantısında, silahlarla ilgili nokta yoktu...../... gerçekten savaşma isteğin var mı...../... topyekün savaşta?..../... Tutuklandığımda kendimi eleştiririm...../... kurtulmaya çalışmadığın için...../... Partinin kutsal alanını kirlettim...../... Dinle, bu devrimci...../... öz eleştiri pratiği...../... Daha devrimci olmalısın!..../... Bir de bana küçük burjuva dedin!..../... Kojima, sen de suçlusun...../... Ayağa kalk...../... Bekle bekle bekle...../... Bir adam onu ?..../... döverse, bu işe yaramaz...../... sadece onu mutlu edecek...../... Sugisaki, Kaneko...../... - Ayağa kalk ve ona ulaş...../... - Onları eleştirin!..../... Ağlamak yok!..../... Herkes kenara çekilsin...../... Acele et...../... Hey, onu da yenmelisin...../... Bu yüzden uygun bir eleştiriye tabi tutulur...../... Acele et ve onu yen!..../... Bunun için yapmanız gerekir...../... kendi avans...../... Acıtıyor ama buna bağlı kalmalısın...../... Bunu topyekün savaş uygulaması olarak düşünün!..../... Bu durumu aşmak...../... ve eleştiriyi bitirin...../... iradeni göster...../... Abi!..../... Kendinizi eleştirin! Motoshisa!..../... Bu, yoldaşlarınıza

yardımcı oluyor...../... Onu yumrukla!..../... Kendinizi eleştirin!..../... **Kato'nun eleştirisine talep...../... öz eleştirinin dışsallaştırılmasıdır...../... Ama sen ona kırgındın...../... sana küçük burjuva diyorlar...../... Ona yönelik eleştiriniz temel alınmıştır...../... bireysel duygular üzerine...../... Bu, eleştirinin anlamını çarpıtır ve...../... komünizme geçişini önemsizleştirir...../... yani eleştirmek lazım...../... kendi geçmiş faaliyetleriniz...../... Ozaki, öz eleştirin nedir?..../...** 12/18 eylemi için?..../... Shibano seni davet etti...../... ama gitmedin...../... var mıydı...../... bir kişi daha, o olmayabilirdi...../... polis tarafından öldürüldü...../... Bunun için kendinizi nasıl eleştirirsiniz?..../... ne yapardın...../... orada olsaydın?..../... Bize nasıl yapacağını göster...../... polislerle yüzleş!..../... Biri polis rolünü oynayabilir mi?..../... - Ayağa kalk...../... - Kendinizi eleştirin!..../... Henüz işin bitmedi...../... Bu anlamsız...../... Ozaki, elinde ne var?..../... öz eleştiri yapmak ister mi?..../... Raporlama talimatları...../... Yarın RAF...../... buradan tahliye edilecektir...../... Toyama...../... Şindo...../... ve Namenaka onaylayacak...../... öz eleştirileri...../... ve bizimle Harune üssüne taşın...../... Uegaki ve Yamazaki çıkardıktan sonra...../... tüm izler ve kişisel etkiler...../... Haruna Üssü'nde toplanacaklar...../... Aoto devrimciyle temasa geçecek...../... Tokyo'nun önünde...../... Ah, köfte, köfte...../... O adamın hiçbir fikri yok...../... eleştiri ne demek...../... Eğer onu bırakırsak, bunu asla başaramayacak...../... Kato ile yüzünü yumrukladık...../... bu yansımayı aşılamak için, ama yine de anlamadı...../... Eleştiri talep ederken, yapmalıyız...../... bilinçlerini kaybetmelerini sağlayın...../... Ozaki'nin eleştirisi için, konsantre olun...../... onu bayıltmak için karnına...../... Ozaki, ruhunun daha devrimci olması gerekiyor.

Pes etme...../... **Eleştiri üzerinden çalışın!..../... Onunla kal...../... yeniden doğacaksın...../... Devrimin bir askeri olarak...../... Dayan, Ozaki!..../... Bu gece Yılbaşı, öyleyse bayram edelim...../... rapor etmem gereken bir şey var...../... yemeden önce...../... Ozaki öldü...../... Bu bir yenilgi ölümüydü...../... Bahsettiğimiz komünist hareket...../... hayatımız onun kazanamayacağı bir savaş...../... Kendi**

ölümünü getirdi...../... yenilgi yoluyla...../... Onun ölümü bize ait değil...../... Kendi bozgunculuğunu eleştiremedi...../... ve bu onun ölümüyle sonuçlandı...../... Onun yenilgisini yeneceğiz...../... Yeni Yılı birlikte karşılamalıyız...../... ilerlemek için yeni bir taahhüt...../... Yediklerimize şükredelim...../... Ozaki, Sakaguchi'nin küçüğüydü...../... Tokyo Balıkçılık Üniversitesi'nde...../... 31 Aralık 1971:...../... 21 yaşındaki Mitsuo Ozaki öldü...../... fark edemediğim için kendimi eleştiririm...../... silahlardaki çizikler...../... Böyle bir ihmalle, topyekün savaşta savaşabilir misin?..../... öz eleştirin nedir...../... Mochibara'nın kaçmasına izin verdiğin için...../... ve partiyi tehlikeye atmak?..../... Ayağa kalk...../... Güçlü ol...../... Shindo, bu devrim için, kendini eleştir...../... Kendini komünist yap...../... Shindo, eleştirin var!..../... Bunu bana neden yapıyorsun?..../... Bu gerçekten...../... gerekli...../... devrim için?..../... dikkate almalısın...../... nedenleri kendinde...../... Öz eleştiri yapmalısın! Selam Toyama...../... İsimkata!..../... Eleştiriniz bitti mi?..../... Eğer öyleyse, bunu da yapabilmelisiniz...../... Devam etmek!..../... Hadi, acele et...../... Shinoda için...../... Arakura üssündeki eleştiriniz neydi?..../... Sen de yap!..../... Devam etmek!..../... Yapamam...../... Arakura'da ne yaptın?..../... Kıyafetlerini ne zaman değiştirdin?..../... Neden dağa çıkıyorsun?..../... Nasıl göründüğün hakkında endişelenmek için mi?..../... Eleştirinizi tamamlamadınız!..../... Gerici...../... senin bir olduğunu sanıyordum...../... devrimci asker...../... Shindo Yasuda Hall'da tutuklandı...../... Ocak 1969'da Tokyo Üniversitesi'nde...../... Serbest bırakıldıktan sonra, Tokyo'da gündelikçileri örgütledi ve...../... RAF'a katılmadan önce Yokohama...../... Plan M'yi çizen birimin bir üyesi, Mori'nin talimatlarına uymadı...../... Mochihara'dan kaçışı vardı...../... yürütmeyi önlemek için...../... 1 Ocak 1972 : Ryuzaburo Shindo, 21, öldü...../... Kojima bir gençti...../... Terabayashi'nin katılımıyla...../... RLF güvenlik anlaşmasıyla savaşacak...../... Yoshitaka Kato'nun sevgilisiydi...../... Her zaman katıldığına pişman olmuştu...../... infazlarda...../... Haiki ve Mukaiyama'dan...../... 1 Ocak: Kazuko

Kojima, 22, öldü...../... Geri döndüm...../... Birkaç yoldaş getirdim...../... Affedersiniz...../... Uzun zamandır görüşemedik...../... Nasıl gidiyor?..../... Shindo nerede?..../... Sadece orada oturmayın...../... Bir şey söyle!..../... İfadeleriniz öz eleştiri değildir...../... gerçekten var mı...../... eleştiri iradesi?..../... RAF'ın kurucu üyesi olmanız...../... burada ve şimdi hiçbir ilgisi yoktur...../... Kojima gibi olmak istemiyorum...../... Ölmek istemiyorum...../... Ben yaşamak istiyorum...../... Ama anlamıyorum...../... öz eleştiri nasıl yapılır...../... Hiçbir şey anlamıyorsun...../... "Yaşamak istiyorum" demek bir vazgeçiştir...../... devrimci düşüncenin...../... Komünizm açısından bir yenilgi...../... Kendinizi parti kurma işine vermek için...../... komünist "yaşamak"ın tek anlamıdır...../... Kendinizi eleştirin!..../... Kendin hakkında ne düşünüyorsun?..../... Bu yüzden berbatsın...../... ne anlama geldiğini biliyor musun...../... komünist olmak?..../... Coquetry'yi silah olarak kullanma...../... Toyama eleştiri yapsın. Kojima'yı gömerek...../... **Tüm yol boyunca öz eleştiri yapacağım, ve devrim için bir asker olun!..../... ıstırabına dayanacağım...../... Bu yüzden, bana daha fazla deneme yap...../... pes etmeyeceğim...../... Kojima'nın yüzüne iyi bakın!..../... Bu yenilginin yüzü...../... Ölümden sonra bile, o anti-devrimci...../... cesedi taşıdım çünkü...../... Ölüm korkumu yenmem gerekiyordu...../... olmak için...../... devrimci asker...../... Bu sayede bir adım daha yaklaştım...../... Sorduğum bu değil!..../... Kendini eleştirme yeteneğine sahip misin?..../... Hadi kendini vurmuşsun görelim...../... Evet, yapacağım...../... Bana nasıl eleştiri yaptığını göster...../... yoldaşlarından yardım almadan...../... O gururlu dudaklara vur!..../... O yaramaz burnu ez!..../... O bakan gözleri hedefleyin!..../... Dinlenmek yok!..../... bitirene kadar devam et...../... eleştiri!..../... Yumuşak olamazsın!..../... Devam et ve şu yüze bir bak...../... erkekler çok çekici buldu...../...** Lütfen banyoya gitmeme izin ver...../... Lütfen banyoya gitmeme izin ver...../... Kirli sürtük...../... Yoshitaka...../... Erkek kardeşim...../... **Yapabilen herkes...../... bu umudun ötesinde...../... Bu devrim değil...../...** RLF arasında, sadece Kato ve

Maezawa...../... infazlara karşı çıktı...../... Haiki ve Mukaiyama...../... Çok soğuk...../... Biri ipi çözebilir mi...../... Boşver...../... böyle tamam...../... Ellerim...../... ellerim ağrıyor...../... Biri...../... ellerimi kessin...../... Onları kesme...../... Anne, yapacağım...../... Anne anne...../... sabredeceğim...../... Sadece bekle...../... Seni çok mutlu edeceğim...../... Vazgeçmeyeceğim anne...../... Kapa çeneni!..../... 7 Ocak:...../... Mieko Toyama, 25, öldü...../... 9 Ocak:...../... Masatoki Namekata, 22, öldü...../... Namekata tutuklandı...../... Tokyo Üniversitesi barikatlarında...../... sonra RAF'a katıldı...../... kefaletle serbest bırakılması...../... komünist olmak...../... senin sicilinle ilgili bir soru değil...../... geçmiş mücadelelerde...../... tarafından yargılanmalıdır...../... komünist olmak...../... ve yeni bir devrimci oluşturmak...../... savaşı başlatan taraf...../... RAF olanları eleştirdi...../... bilinç geride kaldı...../... **Komünist hareket gelişiyor...../... çoklu kalıcı kavşaklar aracılığıyla...../... proleter gerektiren...../... sadakat ve insanlık...../... Bu hareketi ilerletmek için...../... Altıdan daha fazla çaba harcamadan...../... Yenilgiden ölerek, kazanamayız...../... Her birimizin eylemlerimizi incelemesini istiyorum, görevlerimizi sıralamak için...../... sessizliğin var olduğu anlamına mı geliyor...../... eylemlerinizde sorun yok mu?..../... Gerçekten, hepiniz olabilir...../... komünist olmak?..../... Devrimi kazanmak için her parti üyesi...../... öz eleştiri yapmalıdır...../... Hepiniz yüz yüze olmalısınız...../... kendi görevlerin...../... Ve derinden eleştirin.** Böyle devam edersem...../... Asla komünist olmayacağım...../... cinsel ilişkim olduğundan beri. Geçen yıl idam edilen Mukaiyama...../... Ve olanları eleştirmedikçe...../... Watanabe hapisteyken, Ben komünist olamam...../... Hepsi bu?..../... ile tanıştığımda...../... yerüstü üyeleri, Koleksiyon parasını pantolon almak için kullandım...../... Ayrıca, aşağı indiğimde, Takasaki'de perma yaptırdım...../... Mori, Otsuki burada ikinci bir Toyama...../... Ona düzgün bir eleştiri yapalım...../... İyi...../... çözmemiz gerekiyor...../... RLF içinde Toyama sorunu...../... Başka bir şey?..../... Kimse?..../... Kaneko'nun "Bu anlamsız"

dediğini duydum...../... Ozaki'nin eleştirisi sırasında...../... Ve Kaneko, Yoshino'dan ayrıldı...../... İçindeki çocuğu sahiplenmeye çalışıyor...../... göbek partinin değil kendisinindir...../... Muayene için puanınız var mı?..../... hakkında düşündüm...../... Nagata'yı kenara itmek...../... ve en iyi lider olmak...../... partide...../... Öz eleştiriniz nedir?..../... yapmaya çalıştığım için kendimi eleştiririm...../... organizasyondan yararlanın...../... yapmak için bizi kullanmaya çalıştın...../... mülkünüzü düzenleyin...../... Sen bir Stalinistsin!..../... Seni ölüme mahkum ediyorum...../... Teraoka yapmamaya mahkum edildi...../... öz eleştiri ama ölmek...../... O en yükseklerden biriydi...../... RLF üyeleri...../... Baskını denetledi...../... silah dükkanında...../... ve infazlar...../... Haiki ve Mukaiyama...../... her birimizin yansıtmasını istiyorum...../... Teraoka'nın infazı üzerine...../... Yamazaki, neden herkesin arkasında duruyordun...../... yürütme sırasında başka?..../... çünkü bende de aynı sorunlar var...../... ve benim de idam edilebileceğimi düşündüm...../... Ne demek istiyorsun?..../... Dürüst olmak gerekirse, ben de hesaplıyordum...../... zaman zaman ve kullanılan insanlar...../... Iwata ve Nakamura kaçtı!..../... Yamazaki...../... Sen de tıpkı Teraoka gibi bir Stalinistsin...../... Seni ölüme mahkum ediyorum!..../... Yamazaki, Teraoka gibi, "ölüm cezası" aldı. Yamazaki bir üyeydi...../... merkez ordusu ve M Planı'nı yürüttü...../... İlk öğrenimi Almanya'daydı...../... ve katıldı...../... Tokyo'nun ünlü Hibiya Lisesi...../... 20 Ocak:...../... 21 yaşındaki Jun Yamazaki idam edildi...../... Şimdi, parti tehlikedeyken...../... bu iki anti-devrimci tarafından...../... daha da derin bir eleştiri gerekli olacak...../... devrimci bir asker olmak...../... kaneko, son zamanlarda öz eleştirin...../... zayıflamış görünüyor...../... karnında bebek sahibi olmak...../... rahatlamak için bir bahane değil...../... Mori hakkında ne düşünüyorsun?..../... Bence sevimli gözleri olan biri...../... Ne demek istiyorsun tatlı gözler!..../... Lidere saygınız yok!..../... olabileceğinizi düşünüyor musunuz?..../... böyle bir devrimci?..../... Daha güçlü bir eleştiriye ihtiyacınız var...../... Otsuki, bir ilişkinin

olduğunu söylemiştin...../... o kaçak Mukaiyama ile...../... bilgi almak içindi...../... o hainden...../... İlişkinizi gizlemek...../... baştan beri gerici bir eylemdir!..../... Geri döndüm...../... Ben Okusawa'yım...../... Tanıştığımıza memnun oldum...../... Bunun için gidelim...../... 26 Ocak:...../... Kasho Üssü, Gunma Eyaleti...../... neden arabayı durdurmadın...../... sana emredilmiş gibi mi?..../... Sanırım benim yargımdı...../... bu durumda doğru...../... Parti emirlerine uyamaz mısın?..../... eleştiriye katlanmak zorundasın...../... ve kendini yeniden yarat!..../... Yamamoto işini bıraktı ve verdi...../... Emeklilik parasını RLF'ye...../... Karısını getirdi ve...../... çocuk dağa...../... 30 Ocak:...../... Junichi Yamamoto, 28, öldü...../... Otsuki bir RLF aktivistiydi...../... Nagata dışında herkesten daha uzun...../... Watanabe'nin sevgilisiydi, kim yaralandı...../... Polis Karakolu saldırısında...../... Bir hafta utangaç öldü...../... 24. doğum gününden...../... Araba sabittir...../... Oh, ikiniz de hamama mı gittiniz?..../... Evet, biraz zaman geçirdik...../... araba tamir edilirken...../... sadece ikiniz gittiniz...../... kendi başına mı?..../... bir şey yapmayı ne düşünüyordun...../... bunun gibi...../... Kendinizi eleştirin!..../... Okusawa'yı içeri almak kötü müydü?..../... Sorun bu değil...../... Neden böyle konuşuyorsun?..../... ayrıcalıklıymışsın gibi!..../... Otsuki, Sagisaki ve Kaneko...../... 4 Şubat:...../... 23 yaşındaki Michiyo Kaneko öldü...../... "Çiçek Açan Üçlü" olarak biliniyordu...../... Yokohama Üniversitesi'nden"...../... Kaneko 8 aylık hamileydi...../... Çocuğunun babası oldu...../... Masakuni Yoshino...../... her şeyi kırabilir misin...../... Haruna üssünde, Sakaguchi?..../... buradan size bırakıyorum...../... Ne oldu?..../... 6 Şubat:...../... Yasuko Yamamoto kaçtı...../... Polisler gelebilir...../... savaşacağım...../... Ne yapacaksın?..../... Bana bir silah ver...../... Ben de savaşıyorum!..../... Bozulanları uyarın...../... Tehlikenin Haruna üssü...../... Mt...../... Myogi'deki bir mağarada yeniden bir araya geleceğiz...../... Buradaki haritada...../... 7 Şubat:...../... Torayshi Meazawa kaçtı...../... 12 Şubat:...../... Mt...../... Myogi...../... ilerleyebilseydim...../... ölürken devrim...../... seve seve öldürülürdüm!..../... Devrim

nerede?..../... Neden öz eleştiri yapmıyorsun?..../... Kyoto'daki Bund'a başkanlık eden Yamada, RAF başkanı Shioni'ye yakındı...../... Zayıfladı, iyileşti...../... Hastanede...../... asker olarak dönmeden önce...../... Mori'nin RAF'ında...../... 12 Şubat:...../... 27 yaşındaki Takashi Yamada öldü...../... Üç sığınmacı dışında, herkes Mt Myogi'ye taşındı...../... Yamada orada yenilgiyle öldü...../... Dinle, Sakaguchi...../... **Seni Mori için bırakıyorum...../... Komünist perspektiften...../... yapılacak doğru şey bu...../...** Anladım...../... **Düşüncem için sana güveniyordum...../... ve ayrılmak istiyorum...../... Evli olduğum için kendimi eleştiririm...../... kadın tipine...../... Dağa getiremedim.** Bence Nagata ile birlikte olmak...../... yapılacak doğru şeydir...../... böyle düşünmezsem...../... Asla komünist olmayacağım...../... Eşime en kısa zamanda söyleyeceğim...../... Benim de çocuğum var...../... Karım ağlayacak ama...../... Nagata ile konuşmama izin verir misin?..../... bir dakika yalnız mı?..../... Seni seviyorum...../... **Bu tür bir dil artık izin verilmez...../... Eleştiri hakkında ne düşünüyorsun?..../... ile savaş olarak...../... egemen güçler yoğunlaşıyor...../... hepimiz komünist olmalıyız...../... devrimi ilerletmek için.** izini kaybettim...../... eleştiri anlamı...../... Hala neden bilmiyorum Mori...../... Teraoka'yı ölüme mahkum etti...../... O bir hizipçiydi, belki...../... kaçmış veya haber vermiş...../... O niteliklerden yoksundu...../... devrimci olmak...../... İyi, yeter...../... Geri döneceğim...../... iyisin, değil mi?..../... Sakaguchi...../... Bu Uegaki...../... Haruna üssünü öğrendiler...../... Hızlı hareket etmeliyiz...../... Silahlı düşmanı yok etsek bile, silahsız düşman kalır!..../... Silahlı düşmanı yok etsek bile, silahsız düşman kalır!..../... Düşman toksinlerinin kökünü kazımalıyız...../... ve kendi kirliliklerimiz!..../... Düşman toksinlerinin kökünü kazımalıyız...../... ve kendi kirliliklerimiz!..../... Devrimci savaş panzehirdir!..../... Devrimci savaş panzehirdir! Kaçın!..../...Kaçın!..../... Botların mahvoldu...../... Sana benimkilerden birini vereceğim...../... Tekrar buluşacak kadar yaşarsak, geri ver...../... İki kez iade edeceğim...../... Lanet olsun...../... Radyoyu aç...../... Bu sabah

dağda...../... Gunma vilayetinin...../... aşırılık yanlıları Hiroko Nagata ve...../... Tsuneo Mori tutuklandı...../... RLF'nin önde gelen aktivistlerinden biriydi...../... Polis bölgede arama yapıyor...../... saklanan daha fazla üye için...../... Dün gece, iki şüpheli daha...../... üyeleri tutuklandı...../... Onların ilişkisi...../... soruşturma altında...../... Silah dükkanının planlayıcısı...../... geçen şubatta baskın...../... Nagata polis tarafından aranıyordu...../... Polis soruşturmasına göre, RLF RAF ile katıldı, Yodogo kaçırma olayını kim gerçekleştirmişti...../... hareketleri izleniyor...../... Tekrarlıyorum...../... Bu yeterli...../... Yarın sabah oluşturuyoruz...../... iki grup ve dağılın...../... Pekala, başlıyoruz...../... - Görüşürüz...../... - Dikkat olmak...../... **19 Şubat 1972:...../... Uegaki, Aoto, Terabayashi ve Ito...../... vatandaşlar tarafından ihbar edildi ve tutuklandı...../...** Git, devam et...../... Biraz daha ileri...../... Lanet etmek...../... Durma...../... Durma!..../... Devam et, daha hızlı!..../... Pes etme...../... Pes etme...../... Defol buradan...../... Motohisa, pes etme!..../... Devam et, arkana bakma!..../... Biraz daha!..../... Asama Dağı, Nagano Eyaleti...../... Al, şunu iç...../... Biz devrimci orduyuz...../... Üzgünüz, ama burayı işgal etmeliyiz...../... Size zarar verme niyetinde değiliz...../... Ama lütfen sessiz kalın...../... Burada başka biri var mı?..../... Misafirlerimiz var, ama paten kayıyorlar...../... Ne zaman dönecekler?..../... 6 civarında...../... Başka kimse var mı?..../... Kocam...../... Şimdi köpeği gezdiriyor...../... Tatami zemini yukarı çekin...../... gerçekten üzgünüm ama...../... Seni bağlamak zorundayım...../... Şimdi ne yapacağız?..../... Şimdilik, dengemizi kurtaralım...../... İtiraz yok...../... Merhaba?..../... …?..../... Orada mısın?..../... Tamam...../... Bu Karuizawa polis şefi...../... Siz öğrenciler...../...etraf çevrili...../... Kaçmanın bir yolu yok...../... Ateş etmeyi bırak, kahretsin!..../... Silahlarınızı atın ve dışarı çıkın...../... yöneticinin karısı var...../... bununla ilgisi yok...../... Hemen gitmesine izin ver...../... Biz komünistiz...../... Amacımız kitleleri ezen iktidarları devirmek kapitalistlerin kârı için...../... Devrim için savaşıyoruz...../... Dünyadaki savaşı ve eşitsizliği sona erdirmek için...../... Bunu bir şey olarak düşün...../...

yardım arayan protestocular gibi...../... polisten kaçmak için sivil evlerden...../... gösteriler sırasında. Yani, sen bir rehine değilsin...../... Biz sadece ödünç alıyoruz...../... bu pansiyon senden...../... bir toplantı yapalım...../... bir plana karar vermek...../... Böyle bir yere varamayacağız...../... yolumuza ateş etmeliyiz...../... kuşatma dışında...../... İmkansız...../... orman evi...../... birçok katmanla çevrilidir...../... Bence çıkış yolumuzu vur...../... da imkansızdır...../... Onu alırsak, olabiliriz...../... kaçabilmek...../... polisler yapamıyor...../... herhangi bir dikkatsiz gaf...../... Nereye gidebiliriz?..../... Polisler sonsuza kadar peşimizde olacak...../... Onu rehin alalım ve talep edelim...../... Mori ve Nagata'nın serbest bırakılması...../... Polisler asla bunun için gitmeyecek...../... Bazılarını başlatmak işe yaramaz...../... intihar atılım misyonları...../... Mutlak bir savaş veriyoruz...../... buradaki direnişin...../... Eğer öyleyse, ona ihtiyacımız yok...../... Onu hemen serbest bırakabiliriz...../... Mümkün değil!..../... Onun varlığı bize bir avantaj sağlıyor...../... direnişi sürdürmek...../... Çok büyük bir düşmanla savaşıyoruz, tek seçeneğimiz sömürmek...../... onların zayıflığı...../... Sahte demokrasi çağrılarıyla, yüzeysel olarak zorundalar...../... insan hayatına sahip çıkmak...../... Yani, şimdilik onun koruması...../... en iyi taktiğimizdir...../... Bunun için izin verilir...../... stratejik çatışma...../... Plan bir savaş yapmaktır...../... onu korurken direniyor...../... Herkes bununla iyi mi?..../... İtiraz yok!..../... Yeterince yiyecek kaynağımız var...../... yaklaşık bir ay boyunca savaşmak için...../... Bugünden tasarruf ediyoruz, ve pirinç lapası yapın...../... İtiraz yok...../... Şimdi bir mevzi savaşındayız...../... Kurşunları boşa harcamayın...../... İtiraz yok...../... İtiraz yok...../... Hanımefendi, çok üzgünüm...../... Yeterince rahatsızlık vermedin mi?..../... Kadını bırak!..../... istersen onun yerini alırım...../... birini istiyorum...../... Lütfen dışarı çık...../... O kadar yaşlandı ki...../... Masakuni, eğer oradaysan, lütfen dinle...../... Hepinizin nasıl hissettiğini anlıyorum...../... Ama eylemlerin değil mi...../... sözlerinle çelişiyor musun?..../... üniversiteyi neden bıraktın...../... Kendini feda etmek değil

miydi...../... toplumun iyiliği için mi?..../... Kadını serbest bırakın!..../... Gerçek cesaret budur...../... Anne babamızı kullanmak, lanet olsun...../... Ne pis piçler!..../... Ailem bir çiçekçi dükkanı işletti...../... büyüdüğüm yer...../... Olacakları kırsal bölge...../... kesinlikle dışlanmıştır...../... Yaşlı adamım...../... Muhtemelen zorunda kalacak...../... şirketten ayrılmak...../... Nixon el sıkışıyor...../... Çinli liderlerle...../... Daha sonra Henry Kissinger ile...../... Inanılmaz...../... ne olacak...../... "Amerikan karşıtı vatanseverlik" mi?..../... Masakuni, Başkan Nixon'ın...../... Çin'e gitti...../... Yeni bir çağa girdik...../... Öyleyse, silahlarınızı atın...../... **ve dışarı çık...../... Polis ateş etmeyeceklerini söylüyor...../... eğer dışarı çıkarsan...../... Nagata ve diğerleri yakalandı, ama zarar görmemişler...../... Hanımefendi, yaralandınız mı?..../... Nasıl özür dileyeceğimi bilmiyorum, Ben çok üzgünüm...../... Evlat, kendi annene ateş edebilir misin?..../... Sakaguchi, garip bir adam...../... ön kapıda...../... Kızıl Ordu üyeleri!..../...** Ben bir entelektüelim...../... Duygularını anlıyorum...../... Kadının yerini almaya geliyorum...../... Ben senin tarafındayım...../... Karımı ve çocuğumu geride bıraktım...../... ve Niigata'dan geliyor. Lütfen içeri girmeme izin verin...../... Geri gitmek!..../... Yoksa ateş ederim!..../... Öğrenci evinde!..../... O bir sivil, polis memuru değil...../... Ateş etme...../... Tekrar ediyorum, o bir polis memuru değil...../... Ateş etme...../... 22 Şubat: Masaniko Tagawa, 30 yaşındaki bar sahibi vuruldu...../... Bir hafta sonra öldü...../... Etrafınız tamamen çevrili...../... Silahlarınızı atın...../... Hemen dışarı çık...../... Biraz vicdanın varsa, bize kadını göster...../... Ateş etmeyi bırak...../... Lütfen rehineyle dışarı çıkın...../... Anne baban endişeli...../... Rehineyi getir ve dışarı çık...../... Lütfen!..../... Ateş etmeyi bırak!..../... En son haberleri bildiren...../... çıkmaz devam ediyor...../... Asama Mountain Lodge'da...../... Nagano polisi planlıyor...../... silahlı bir filo göndermek...../... çıkmazı kırmak için...../... Bundan önce Komiser...../... Genel açıkladı...../... kullanmaya devam edeceklerini...../... tartışma ve ikna...../... Nasıl gidiyor, Motohisa?..../... Hareket yok...../... Güç kesildi...../... Tüm meslektaşlarınızı

tutukladık...../... Silahlarınızı atın ve dışarı çıkın...../... Sadece sesler...../... sadece oynuyorlar...../... bizi kızdıracak bir kaset...../... Tatlım!..../... İyi misin?..../... üşümüyor musun?..../... Herkes burada, orada kalın...../... Hepimiz geri dönmeni bekliyoruz...../... Abla, her şey yolunda...../... Sadece biraz daha sabırlı ol...../... Birazdan çıkacaksın, orada bekle...../... Hepiniz dinleyin, Lütfen kızımı geri ver...../... Bence hedeflerine ulaştın...../... O yüzden lütfen kızımı bırak...../... Herkesi rahatlatmak istiyorum...../... Bir dakika bile, balkonda durayım...../... Bir telefon görüşmesi bile iyi olurdu...../... Lütfen, aramama izin verin...../... Onlara sadece iyi olduğumu söylemek istiyorum...../... Polis zaten iyi olduğunu biliyor...../... Bug kullanıyorlar...../... Aileni konuşturuyorlar...../... kamuoyunu manipüle etmek...../... Zor olduğunu biliyorum ama sabret...../... Güçlü ol...../... Çünkü herkes seninle...../... Senin için elimden gelen her şeyi yaptım, sen benim yaşama sebebimsin...../... gerçekten anlıyoruz...../... hepiniz dünyayı daha iyi hale getirmek istiyorsunuz...../... Polis bile seni övüyor...../... Ama birini incitirsen, kendine zarar vereceksin...../... Bütün gün ve yarın da bekleyeceğiz...../... Sadece dışarı çık...../... Eve gidip birlikte yemek yiyelim...../... Buradalar!..../... Etrafınız tamamen kuşatıldı...../... Silahlarınızı bırakın ve dışarı çıkın...../... Bütün arkadaşların tutuklandı...../... Rehineyi serbest bırakın ve dışarı çıkın...../... Bugün operasyon sırasında, Bando tayından fazlasını yedi...../... Bu büyük bir ihlal veya askeri olarak...../... topyekün savaş sırasında kodlar...../... **Öz eleştiri gereklidir./** Hayır, operasyon sırasında belirli bir./ özerklik derecesine izin verilir./ Bu sonuçları sağladı./ ciddi bir etkisi yok, bireysel izin vermeliyiz./ gıda maddelerine ilişkin kararlar./ aramadık mı./ yoldaşımızın öz eleştirileri./ devrimci disiplin adına mı?/ Yediğin o kurabiye./ anti-devrimci bir semboldür./ Bu savaş zamanı./ Bir düşmanla savaşıyoruz./ Sonunda gerçek düşmanla savaş!/ Bu aptalca./ Böyle bir şey yok./ anti-devrimci çerezler olarak./ Yoldaşlarınla ?/ nasıl yüzleşebilirsin?/ Kendinizi eleştirin./ Neden bu kadar uzağa geldik?/ Silahlarınızı düşmana

doğrultun./ Biz yoldaşız! Bando, sadece kendini eleştir...../... ve her şey iyi olacak...../... kendimi eleştiriyorum...../... görev sırasında atıştırmalıklar yemek...../... Devrimci koruyacağım...../... buradan itibaren disiplin...../... Grup bağlarını güçlendireceğim...../... boyunca savaşacağım...../... topyekün savaşın sonu!..../... Hareketlerinden öyle görünüyor ki...../... polis yakında kulübeyi basacak...../... Pozisyonunuzu netleştirmek istiyorum...../... İktidarlar sadece nasıl yapılacağını bilir...../... Daha fazla güç uygulayarak sorunları çözün...../... Savaş başlamak üzere...../... çok daha şiddetli olsun...../... Ama sana asla zarar vermeyeceğiz...../... Bu kadar söz veriyorum...../... Polisle savaşmak için buradayız...../... yani niyetimiz yok...../... seni rehine olarak kullanmak için...../... Senden müttefikimiz olmanı istemeyeceğiz...../... Ama biz de seni istemiyoruz...../... polisle gitmek...../... Tarafsız kalmanızı istiyoruz...../... Polis onlar gibi konuşuyor...../... güvenliğiniz hakkında endişeli...../... ama onların hedefi biziz...../... hiçbir şey düşünmeyecekler...../... bir sivili feda etmekten...../... Asıl amaçları hırsızlıktır...../... sosyal bilincimiz...../... ve siyasi hedefimiz devrim...../... Polis başından beri biliyor...../... güvende olduğunu...../... Polisle savaşmamız için, tarafsız kalmanızı istiyoruz...../... Güç taktiğini kullanırlarsa, seni korumak için elimizden geleni yapıyoruz...../... kavga etmek ne demek...../... polisle mi?..../... Bir devrim başlatmak istiyoruz...../... Devrim?..../... Radikal bir şekilde yeniden yapacağız...../... Japon toplumu...../... Japonya'yı düşünmüyorsun bile...../... olduğu gibi tamam mı?..../... Ne olursa olsun...../... bize tarafsızlık sözü verebilir misin?..../... Size tarafsızlık sözü veriyor musunuz?..../... ne de ayakta...../... ne polis ne de bizimle...../... Eğer sadece kalırsan...../... han yöneticisi, sorun değil...../... Ama bir isteğim var...../... Bu yargıya giderse, Beni tanık olarak çağırma...../... Tamam, söz veriyorum...../... Teşekkürler...../... 28 Şubat 1972...../... Bu polis şefi...../... bir duyuru ile...../... locadaki suçlular için...../... Çok geç değil...../... Suçlarınızı birleştirmeyin...../... rehineyi serbest bırakın, silahlarınızı atın

ve dışarı çıkın!..../... Konuşmaya istekliysen, rehinenin yanında durmak...../... polisin seni görebileceği bir yerde, beyaz bir bezle...../... Polis daha fazla beklemeyecek!..../... Seni tekrar uyaracağım...../... Savaş sonunda burada...../... **Bizim için ya zafer ya da ölüm...../... Eğer ölürsek, muhtemelen tanışabiliriz...../...** diğer dünyada...../... **Topyekün savaşın yarın olmadığına sevindim...../...** Yoksa ölüm yıl dönümümüz...../... sadece 4 yılda bir gelirdi...../... Bu gelen bir mesaj...../... Polis Şefi...../... Birden çok uyarıyı yok saydınız...../... ve acımasız suçlarınızla devam etti...../... Yakında, rehineyi kurtarmak için, Memurlar güç kullanacak...../... Bu senin son şansın...../... Silahlarınızı atın ve içeri girin...../... beyaz bir bez ile görünür bir yer...../... Artık güç kullanacağız...../... rehineyi kurtarmak için...../... İşe yaramaz direnişinizi durdurun...../... Artık güç kullanacağız...../... rehineyi kurtarmak için...../... Keşke arkadaşlarımız yapabilse...../... bu yemek için burada bulundum...../... Savaşlarımız onların dökülen kanlarını miras alır...../... borcumuz...../... düşmüş yoldaşlarımız içindir...../... Borcu geri ödeyelim...../... Parçaları toplayacağız...../... Ne saçmalıyorsun?..../... Şimdi her zaman mı?..../... Parçaları nasıl toplayacaksın?..../... bizden biri değil...../... cesareti vardı!..../... sen de değil...../... sen de değil...../... Sakaguchi!..../... sen de değil!..../... **Sen bir Stalinistsin!..../... Seni ölüme mahkum ediyorum...../...** Cesaretin yoktu!..../... cesaretim yoktu...../... Cesaretimiz yoktu!..../... Pes etmek!..../... Seni p * ç!..../... Silahları alın!..../... Kelepçeleri kullan!..../... 28 Şubat 1972:...../... Hiroshi Sakaguchi tutuklandı...../... Kunio Bando tutuklandı...../... Masakuni Yoshino tutuklandı...../... Michinori Kato tutuklandı...../... Motohisa Kato reşit değil...../... 1635 çevik kuvvet polisi harekete geçti...../... İki polis memuru ve...../... bir sivil öldürüldü...../... **27 yaralı...../... Polisin kullandığı silahlar:...../... 3126 biber gazı kapsülü, 326 sis bombası, 96 plastik mermi...../... 83 fişek, 15...../... 82 ton su...../...** Ne kadar karanlık şeyler...../... bir yıl önce bugün...../... kendime dönüp baktığımda...../... bu yıl boyunca...../... Acımasız kendinden nefret ediyorum...../...

ve umutsuzluk...../... Bir yön buldum...../... Şu an ihtiyacım olan şey gerçek cesaret...../... İlk devrimci denemem...../... Sıçrayış yapmak için...../... Tsuneo Mori, 28 - 1 Ocak 1973:...../... cezaevinde intihar etti...../... Hiroko Nagata:...../... şu anda cezaevinde ölüm hücresinde...../... Hiroshi Sakaguchi:...../... şu anda cezaevinde ölüm hücresinde...../... Masakuni Yoshino:...../... ömür boyu hapis cezası...../... Kunio Bando: Talep üzerine yayınlandı...../... JRA (Japon Kızıl Ordusu)...../... Şu an nerede olduğu bilinmiyor...../... Takamaro Tamiya:...../... 1995 yılında Pyongyang'da öldü...../... 30 Mayıs: JRA saldırısı...../... İsrail Tel Aviv Havalimanı...../... 31 Ocak: FHKC ve JRA...../... Singapur Rafinerisini havaya uçurmak...../... 26 Temmuz: JRA üyesi Yoshika Yamada...../... Paris'te tutuklandı...../... 30 Ağustos: EAAF...../... (Doğu Asya Anti-Japonya Silahlı Cephesi)...../... dinamit Mitsubishi bina...../... JRA, Yoshiaki Yamada'nın serbest bırakılmasını sağladı...../... Lahey'deki ABD büyükelçiliğini kaçırarak...../... 5 Mart 1975: JRA üyeleri Jun Nishikawa...../... ve Kazuo Tohira tutuklandı...../... Stockholm'de ve Japonya'ya iade edildi...../... 4 Ağustos: JRA, ABD büyükelçiliğini işgal etti...../... Kuala Lampur'da...../... Nichikawa, Tohia'yı serbest bırakırlar...../... URA üyesi Kunio Bando, RAF üyesi Hasishi Matsuda...../... ve EAAAF üyesi Norio Sasaki...../... 23 Eylül 1976: JRA üyesi Junzo Okudaira, Toshihiko Hidaka Ürdün'de tutuklandı...../... Hidaka intihar eder...../... 13 Ekim: JRA üyesi Okudaira ve...../... Hidaka'nın cesedi Japonya'ya iade edildi...../... 1977 28 Eylül:...../... JRA, Japan Airlines uçuşunu kaçırdı...../... Dakka, Okudaira'da, RAF üyesi Tsutomu Shitosaki, EAAAF üyeleri Yukiko Ekita...../... ve Ayako Daidjo, Teru Nihira ve Hiroshi Sensui serbest bırakıldı...../... 16 Haziran 1982 : Hiroko Nagata ve...../... Hiroshi Sakaguchi ölüm cezasına çarptırıldı...../... 20 Mayıs 1985: JRA üyesi Kozo Okamoto...../... tutuklu takasıyla serbest bırakıldı...../... 21 Kasım 1987: JRA üyesi Osamu Maruoka...../... Tokyo'da tutuklandı...../... 7 Haziran 1988 : JRA üyesi Hiroshi Sensui...../... Filipinler'de tutuklandı...../... 24 Mart 1995 : JRA üyesi Yukiko Ekita...../... Romanya'da tutuklandı...../... 8 Haziran 1996 : JRA üyesi Kazue

Yoshimura...../... Peru'da tutuklandı...../... 23 Eylül: JRA üyesi Tsutomu Shirosaki...../... Nepal'de tutuklandı, Amerika'ya nakledildi...../... 15 Şubat 1997: JRA üyeleri Kozo Okamoto, Haruo Wako, Kazuo Tohira, Masao Adachi ve Mariko Yamamoto...../... Lübnan'da tutuklandı...../... 18 Kasım: JRA üyesi Jun Nishikawa...../... Bolivya'da tutuklandı...../... 18 Mart: JRA üyeleri Wako, Tohira, Adachi ve Yamamoto Japonya'ya transfer oldu...../... 8 Kasım 2000: JRA üyesi Fusako Shigenobu...../... Osaka'da tutuklandı...../... 2001: Fusako Şigenobu...../... JRA'nın dağıldığını duyurdu...../... 2002 Mart 30:...../... **Eski JRA üyesi Takao Himori protesto etti...../...** İsrail'in katliamı...../... Filistinli siviller...../... Özgürlük için yalvarıyor...../... Filistinli çocuklar, Tokyo'daki Hibiya Park'ta kendini yakıyor...../...

'Aklımda Bir Söz Vardı' Sessizliklere Dair...

DİLŞAD AKÇAYÖZ HEYKEL Sergisi 15 Eylül – 10 Ekim 2021 GALERİ SELVİN NİŞANTAŞI

Selvin Gafuroğlu

Çocukluk ile yetişkinlik arasında, toplumun biçimlendirme arzuları ve kendi gerçekliği kıskacında sıkışmış, sıkıştırılmış genç bireylerin içsel yolculukları ve sessizlikleri bunlar. Belki de hepimizin bir defa çıktığı kendini var ettiği, özgürleştiği ve en büyük umudun içinde olduğunu keşfettiği bir yolcuk vardır. Bazı çocukların yolculukları ise daha kırılgan ve hassastır. Ben buna cam kalpli kayıp çocuk-lar diyorum. Aslında kalbi camdan olan çocukların sessizliklerine ve umutlarına dair bir şeyler söylemek istedim sadece.. “Aklımda bir söz vardı, sessizliklere dair…” Bu verilmiş bir söz ve söylenmemiş ikinci bir söz arasındaki sessizliği ifade ediyor. Bu yüzden zaman kavramını ortadan kaldırıyor.

1989 İstanbul doğumlu Akçayöz, 2009 yılında Marmara Üniversitesi Heykel Bölümü Lisans eğitimine başlamıştır. 2015 yılında Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Ana Sanat Dalı Yüksek Lisan Eğitimine başladı.

Çeşitli sempozyumlarda yer alan sanatçı birçok karma sergiye katılmıştır.

İstanbul'da kişisel atölyesinde araştırma ve üretimini sürdüren sanatçı, Ziyattin Nuriev atölyesinde yetişmiş ve eğitim döneminde çok sayıda yerli ve yabancı sanatçıyla çalışmıştır.

Dilşad Akçayöz'ün 'Aklımda bir söz vardı' sessizliklere dair... isimli heykel sergisi 15 Eylül – 10 Ekim tarihleri arasında Nişantaşı Galeri Selvin'de görülebilir.

Galeri Selvin

Abdi İpekçi Caddesi No:38 D:3

Nişantaşı İstanbul

Tel: 212.263 74 81

selvincg@gmail.com

www.galeriselvin.com

Galerimiz kısıtlamalar dışında Pazar günleri hariç 11:00 – 19:00 saatleri arasında açıktır.

I, Olga Hepnarová (2016)

İnsanlar beni dışladılar, şimdiyse geri dönmemi bekliyorlar?

Hayır, bunu asla yapmayacağım.

105 dk

Yönetmen:Petr Kazda, Tomás Weinreb

Senaryo:Roman Cílek, Tomás Weinreb, Petr Kazda

Ülke:Çek Cumhuriyeti , Polonya Slovakya, Fransa

Tür:Biyografi, Suç, Dram

Vizyon Tarihi:11 Şubat 2016

Dil:Çekçe

Nam-ı Diğer:I, Olga Hepnarová

Oyuncular

Michalina Olszanska

Martin Pechlát

Klára Melísková

Marika Soposká

Juraj Nvota

Özet

Film, 22 yaşındaki yalnız bir genç kadının 10 Temmuz 1973 günü bir seri katile dönüşmesini anlatıyor. Kamyonetini Prag'da bir grup insanın üzerine sürerek sekiz kişiyi öldüren Olga, yazdığı mektupta, kendisinden nefret ettiğini düşündüğü insanlardan ve dünyadan intikam aldığını belirtiyor. Olga Hepnarová, Çekoslovakya'da halkın önünde idam edilen son kadındır. Uzun araştırmalar sonunda ortaya çıkan film, gerçek olaylara dayanmaktadır.

Altyazı

Ben, Olga Hepnarova / ....Kalkma vakti!/ .... Olga, kalkma vakti./ .... Beni ikiletme./ .... Okula gidesim yok./ ....10 adet kas gevşetici içmiş./ .... Bir tadına bakmak istemiş belli ki./ .... Bu dozda bir işe yaramaz./ .... Biz yine de midesini yıkadık./ .... Bir sıkıntı çıkacağını sanmıyorum./ .... Teşekkür ederim./ .... **Kendini öldürmek sağlam irade ister, çocuk./** .... Kabul edelim ki, sende bu kesinlikle yok./ .... Korkacak bir şey yok./ .... Sigara ister misin?/ .... İçmiyorum./ .... Sen bilirsin./ .... Boşver./ .... Kimsenin yatağıma yanaşmasını istemiyorum./ .... Neden buradasın?/ .... Bilmem./ .... Evden kaçmak için, sanırım./ .... Olga, neden daha faydalı kitaplar okumuyorsun?/ .... Git başımdan./ .... **Ben yalnız biriyim, bu yüzden size yazıyorum./ .... Babamla en son, geçen sonbahar beni dövdüğünde konuşmuştum./ .... Geçenlerde, ben de kız kardeşimi hırpaladım./ .... Gereksiz bir meseleden ötürü./ .... Tuhaftır, pişmanlık duymuyorum./ .... O da bana saldırmıştı daha önce./ .... Tek konuştuğum kişi, az da olsa, annem./ .... Ama konuşacak hiçbir şeyimiz yok./ .... Kimseyle konuşamam./ .... Ben her yerde yalnızım./ .... İnsanlar sırf konuşmak için biraraya geliyor ve bana göre komik bile olmayan şeylere gülüyorlar./ .... Konuşmaları bir şeyler söylemek ve söyledikleri şeyin doğru olduğuna inanmaktan ibaret./ .... Bense oturuyorum ve gün oluyor ki, tek kelime etmeden bitiyor./ .... Buna alıştım artık./ .... İnsanları hor görüyor olabilirim./ .... Alınıyor olabilirler ama gerçekten umursamıyorum./ .... Gelecekte bu konuda ne hissedeceğimi merak ediyorum./ .... 'Quiet American' diyor ki: / ...."Birbirimizi anlamaya çalışmasak daha iyi olmaz mıydı, ve hiç kimsenin, bir diğerini, asla anlayamayacağını kabul etsek, bir karı-kocanın, bir aşık ve sevdiğininin, hatta bir anne-baba ve çocuğunun bile?/ ...." Eğer özgürlük diye bir şey varsa, kimseyle bir bağı olmayan insanın içindedir./ .... Hiç kimseyle./ .... Ben yalnızken, mutluyum./ .... İnsanlar beni dışladılar, şimdiyse geri dönmemi bekliyorlar?/ .... Hayır, bunu asla yapmayacağım./ .... Kendimi onlarla aynı safta göremiyorum./ .... Sadece nefretim onlarla saf tutabilir.**/ .... **Nefretim ki, kimseyi incitemez, kendimden başka** / ....Rahatsız etmiyoruz, değil mi?/ ....

Ediyorsunuz./ .... Yalnızlığımla ilgili endişelenmektense onunla mutlu olmaya çalışıyorum, tüm bu mutsuzluğa ve öfkeye rağmen./ .... Size düşüncelerimden bahsediyorum ama aslında onlardan emin de sayılmam./ .... Çok mu mutsuzum yoksa çok mu mutluyum?/ .... Bilmiyorum./ .... Ama umarım anlıyorsunuzdur./ .... Tatilde Moravia'ya gitmek istiyorum, bisikletimle./ .... Annem, tek gitmek isteyip istemediğimi sordu?/ .... Ne kadar yalnız olduğuma dair hiçbir fikri yok./ .... Ayrıca dans kursuna yazılmayı reddetmeme de oldukça şaşırdı./ .... Sosyallikle ilgili klişeler?/ .... Teşekkürler, almayayım./ .... İnsansız da yapabilirim, dans etmeden de pekala yapabilirim./ .... Umarım siz cevap yazmadan, düşüncelerimin üstesinden gelebilirim./ .... Teşekkürler./ .... Olga Hepnarova./ .... Doğum günün için herhangi bir hediye almadık henüz./ .... Ne isterdin?/ .... Buradan gitmenizi./ .... Afiyet olsun!/ .... Gözünü dikme öyle./ .... Teşekkür ederim./ .... Teşekkürler./ .... Teşekkür ederim./ .... Merhaba, bugün ne kadar?/ .... Teşekkürler./ .... Sıradaki!/ .... Sıradaki, lütfen!/ .... Merhaba./ .... Anne, kulübeyle ilgili yardıma ihtiyacım var./ .... Evet./ .... Biraz da paraya./ .... Neden akşam yemeğine gitmiyoruz?/ .... Adın ne?/ .... Seninki?/ .... Olga./ .... Ben taşırım./ .... Bana bırak./ .... Bu sobanın kışı kurtaracağını sanmıyorum./ .... - Eve dönmeyeceğim./ .... - Yapma, Olga./ .... Sınava tekrar girmeme izin verdiler, şoför olarak çalışıyorum./ .... Kışın eve dönüyorsun./ .... Kimse bana ne yapacağımı söyleyemez!/ .... Özellikle de sen!/ .... Ya da babam, ya da kardeşim, hiç kimse!/ .... Git buradan!/ .... - Ne içersin?/ .... - Beyaz şarap./ .... Teşekkürler./ .... Tam bir kaçıksın./ .... Merhaba, gelmek ister misin?/ .... - Merhaba./ .... - Merhaba./ .... Teşekkürler./ .... Bu kız arkadaşım Jana./ .... Merhaba, Ben Jana./ .... Kahve ister misin?/ .... Bira alayım ben./ .... Bebek sizin mi?/ .... Saçmalama, Jana'nın sadece./ .... İçecek bir şeyimiz var mı?/ .... Evet, ne istediniz?/ .... - 300 gram salam ve şarap./ .... - Pardon?/ .... 300 gram salam ve şarap./ .... - Hangisinden?/ .... - Beyaz./ .... Beyaz./ .... 9.80 Çek Korunası./ .... Olga, yavaşla biraz, hamileyim./ .... Akşam yemeğine davetlisin./ .... Suyu nereden aldın?/ ....

Pompayla çektim./ .... Yemek hazır./ .... Merhaba, Olga./ .... Olga, selam vermeyi bilmiyor musun?/ .... Otobüse bindiğinde dahi selam vermiyorsun./ .... Tanıyor olsan bile./ .... Ben de böyle biriyim./ .... Her neyse, sen bilirsin./ .... Nasıl biliyorsan öyle yap./ .... Frantisek Ruzicka./ .... Jitka!/ .... Jitka./ .... Kulübemi sana vermeye karar verdim./ .... Beni istemiyor musun?/ .... Bir sorun mu var?/ .... Kahpenin tekisin./ .... Ben Jana ile birlikteyim./ .... Ve diğer kızlarla da!/ .... Tıpkı senin gibi Özür dilerim./ .... Hepsi bu mu!/ .... Bir şey söyle./ .... Daha önce kafaya takmamıştın ama./ .... Giyim tarzını beğenmiyorum, sürekli pantolon giyiyorsun./ .... Beni tahrik etmiyor./ .... Sıkıcı./ .... Leş gibisin ve yağ kokuyorsun./ .... Ben bir şoförüm./ .... Korkma./ .... Sana zarar vermeyeceğim./ .... Kendimi öldürmek istiyorum./ .... Sana inanamıyorum!/ .... - Kızma bana./ .... - Sorun yok, hiçbir şey olmamış gibi./ .... Özür dilerim./ .... Bitti, tamam?/ .... Bizim sokağın su borusu patlamış./ .... İşe gitmeye çalışmak kabus gibiydi./ .... Hepnarova, iğrençsin./ .... Yarın bile kokarım artık./ .... Çıkmaz sokak burası!/ .... Acelemiz yok nasılsa./ .... **Annenin yerinde olsam seni asardım./ .... Zahmet etmeyin, ben kendim yaparım.**/ .... Girin./ .... Şikayetleri ve tüm şartları göz önüne alarak Hepnarova'nın kontratının fesih edilmesini talep ediyorum./ .... Hepnarova'nın kontratının fesih edilmesini talep ediyorum./ .... Bu süre zarfında, kendisi sadece yardımcı görevlerde kullanılmalı./ .... ve şirket doktoru tarafından kontrol edilecektir./ .... Tamamdır./ .... Bir psikopat olduğumu biliyorum, ama kültürlü olanından./ .... Bir gün bu kahkahalarınızın ve göz yaşlarımın bedelini ödeyeceksiniz./ .... - Merhaba, ben Marika./ .... - Ben Sandy Winiferova./ .... Hadi başka bir yere gidelim./ .... Günaydın, Bayan./ .... Canınız mı sıkkın?/ .... **Affedersiniz, rahatsız etmek istememiştim./ .... Neden canım sıkkkın olsun?/ .... Ben hep böyle görünürüm./** .... Ben Mira./ .... Sıkma canını / ....Benim babam da beni tekmeler, döver, suratımı dağıtırdı, kasap bıçağıyla annemi bıçakladı, tam bir hayvandı./ .... Annem ben 13 yaşındayken öldü./ .... Sonrasında üvey annem oldu./ .... Tabii ona anne denirse./ .... İğrenç bir kadındı, şeytanın

tekiydi./ .... Koyu katolik hatta nazi hayranıydı./ .... Ve bu kahpe, bana bütün gün boyunca nazi ideasını anlatırdı./ .... Ucube, tam bir deli./ .... Bütün aileler idam edilmeli ve bütün çocuklar enstitülere yatırılımalı./ .... Ama kardeşi oldukça asil, kibar bir insandı./ .... **Hayatta kalsan da, ölsen de, hangisini seçersen seç, zordur.**/ .... İki tane daha alıyorum./ .... Dostum, iki tane daha./ .... Su gibi gidiyor, değil mi?/ .... İki bira bana!/ .... Gel bize katıl!/ .... Zor zamanlardı./ .... Hapise bile girdim, neredeyse kaçacaktım./ .... Bütün gün benimle uğraşıyorlardı./ .... Ben de hapisteydim./ .... İlginçmiş./ .... **İnsanlara bağımlı yaşamaktan çok utanıyordum./ ....** Artık değil./ .... Ben onları anlamıyorum onlar da beni. Mesela, işyerinde sebepsiz yere beni suçlayabiliyorlar./ .... Bu çok sık oluyor, her zaman./ .... İnsanlara karşı zar zor bir his besleyebiliyorum./ .... Genel olarak insanlardan hoşlanıyor musun?/ .... Gerçeklikle pek fazla ilgilenmiyorum./ .... Ben, Dünya'ya farklı bakıyorum./ .... Nasıl?/ .... Cansız bir mesele olarak./ .... Bu çok soyut bir fikir./ .... Bununla ne yapmalıyım?/ .... Bu soyut çünkü beni kaygılandırmıyor./ .... Dünya'nın bir değeri yok./ .... Senin için mi, yoksa herkes için mi?/ .... Herkes adına konuşamam./ .... Kim adına konuşabilirsin?/ .... Hepnarova adına./ .... Dünya'nın hiçbir değeri olmadığını söyledin./ .... Peki kendine değer veriyor musun?/ .... Toplumdan tamamen izole olmak tehlikelidir./ .... Özellikle de senin için./ .... Benim için, artık bir tehlikesi yok./ .... Kimin için var o halde? Arazi ve kulübenin, tahmini 17,000 Koruna ederi var./ .... Kulağa iyi geliyor./ .... En az iki katına ihtiyacım var./ .... Hayalim var, kendi arabamı almak istiyorum./ .... İşte istirahat raporun./ .... Anne?/ .... Anne?/ .... Babam kim o halde?/ .... Bu ekmek bir tuhaf kokuyor./ .... Alena, pencereyi kapat!/ .... Merhaba!/ .... Bayan Hepnarova, Yeni bir araç geldi./ .... Siz iyi kullanıyorsunuz, onu size sakladım./ .... Yarın alırsınız, evrak işlemleri için yarın biraz erken gelin./ .... Bunu sıkça düşünüyorum./ .... **Görünen o ki ben bir lezbiyenim ve bir eş arıyorum./ ....** Bulmamda yardımcı olur musunuz?/ .... Maalesef bu sağlık sisteminde bu mümkün değil./ .... Bir aydır geliyorum./ .... Ne

zaman gireceğim bu lobektomiye?/ .... Sabırlı olmalısın./ .... İnsanlar bunun için aylarca bekliyorlar./ .... Demek bana yardımcı olamazsınız./ .... Halihazırda olmaya çalışıyorum zaten./ .... Kestirme terapi yoktur./ .... Anlaştık?/ .... Bak, benim doktoruma gidelim./ .... Psikolog./ .... O, sana yardım edebilir./ .... Bana kimse yardım edemez./ .... Kendini toplamalısın./ .... Hayır./ .... Evet, Olga./ .... Beni tanıyor, sana yardım edecektir./ .... Bugün randevunuz yoktu./ .... Olga'yı bir muayene etmenizi rica edeceğim./ .... Birazdan çıkacağım./ .... Sorun nedir?/ .... Bohnice Hastanesi'ne gitmek istiyorum./ .... İyi hissetmiyorum./ .... Dinlenmeye ihtiyacım var./ .... Psikiyatri merkezleri dinlenme yeri değil, hastanedir./ .... Kimliğine bir bakayım./ .... Buraya kayıtlı değilsin./ .... Yorulduysan birkaç gün izin al./ .... Başka problemlerin varsa, şirket doktoruna görün./ .... Başka problemlerin varsa, şirket doktoruna görün./ .... Gidebilirsin./ .... İşe gitmiyor muyuz?/ .... Bensiz git./ .... İşe gitmedin mi, Olga?/ .... Boğazım ağrıyor./ .... İyi hissetmiyorum ve uyuyamıyorum./ .... Bunun için bir şey yazamaz mısın?/ .... Yazayım./ .... **Dormiphen./ .... (Uyku İlacı)** Sadece yarım al ve araba süreceğin zaman alma./ .... Aklıma yazdım./ .... Yarın Most'a gideceğim./ .... Bana yardımcı olacak bir ev sahibi buldum./ .... Umarım işe yarar./ .... Ama çok paraya ihtiyacım var./ .... Trabant'ı satmalıyız./ .... Endişelenme, her şeyi ayarladım./ .... Sen imzayı atacaksın, bende kuzeyli bir kasabalı gence satacağım./ .... İçmiyor musun?/ .... Sevgili insanlık, bu mektubumu somut bir belge olarak kabul edebilirsiniz./ .... 13 yıldır 'iyi bir ailede', tutukluyum./ .... Dayak ve zulüm görmüş, yetişkinler için bir oyuncak, bir çocuk kurbanım./ .... Takma adlarım: ejderkız, mumya, düşmüş melek ve uyuyan bakire./ .... İşkencecilerim merhametsizdi./ .... Ben bu ailede, sürünün kara koyunuyum. Hiç arkadaşım yok, Hiç olmadı./ .... Umutsuzluğa düştüm ve sonuç: okuldan, evden, ve nihayetinde hayatımdan kaçmak./ .... Çocuk Pskiyatri Merkezi öğretti ki, psikiyatrik ilaçlar hiçbir işe yaramıyor. 1971'de, yalnızlığımın sembolü olan kulübeye taşındım./ .... 18 ay sonra da, şirketin yatakhanesine, ki buradan kimse,

girdiği gibi çıkamamıştır. Bir uyuşturucu bağımlısı kadar bitiğim./ .... Ama uyuşturucularım?/ .... Neredeyse tüm hislerim tükendi./ .... Hiç umudum kalmadı./ .... Ve düşmüş melek kırıldı./ .... Neden bunu yapıyorum?/ .... İnsanların, umutsuzluğun sonuçlarını görmeleri için./ .... Benim bu toplumdaki ruh halim, Amerika'daki bir siyahininkinden çok daha kötü. **Neden?/ .... Çünkü ben yalnızım./ .... Binlerce kez linç edildim: babam tarafından, banyoya kilitlenip her yerimden kanlar akana kadar, defalarca bu perişan insanın, toplumda bir yeri olamayacağı söylendi, defalarca suratıma tükürüldü, insanlar tarafından aşağılandım, Çekoslovokya sokaklarında./ .... Girdiğim her işte, üzerime çamur atıldı, gülündüm, ulu orta aşağılandım./ .... Duygusal durumum: Sakat./ .... İnsan ilişkileri yaratmada ya da bunun bir parçası olmada acizim./ .... Ben bir enkazım./ .... İnsanlar tarafından darmadağın edildim./ .... Bu yüzden önümde iki şık var: ya kendimi öldüreceğim, ya da başkalarını./ .... Benim kararım: İntikam./ .... Kendimi öldürmem kimsenin umurunda olmaz./ .... Çünkü toplumun dişlileri, kendisini sıkı sıkıya korumak üzerine, çoğunlukla bunu kişisel algılar, kimi zaman cezalandırır, kimi zamansa sadece şok olur./ .... Benim hükmüm: Ben, Olga Hepnarova, vahşiliğiniz kurbanı, sizi ezilerek ölüme mahkum ediyorum./ .... ve ekliyorum, bir kaç umarsız can, benim hayatım için fazla ucuz./ .... Acta non verba./ .... (az laf, çok iş)** Teşekkürler./ .... Prag, 1973./ .... Olga Hepnarova./ .... Tanrı aşkına, ne yaptın sen?/ .... Fren mi patladı yoksa?/ .... Uyuya mı kaldın?/ .... Hayır./ .... Hiçbiri./ .... Bilerek yaptım./ .... Ne?/ .... İn!/ .... Gözün üzerinde olsun, olay yerine dönmem gerek./ .... - Duruşma ne zaman?/ .... - Yakında./ .... Kriminal kitapçığını ödünç aldığını duydum./ .... Evet./ .... Yazdıklarını okudum./ .... Hala ölüm hükmü verdiğin konusunda ısrarcı mısın? İyi de olan bu./ .... İşlediğim suçla, intihar ettik aslında. **Sen söyle İkinci bir hayat bana ne verebilir ki?/ .... Sen idam istiyorsun, çünkü farkındasın ki, bu vicdan azabıyla yaşamak çok daha zor?/ .... Bu yüzden mi yaşamak istemiyorsun?/ .... Eğer beni asarlarsa, yaptığım şeyin değeri yükselir./ ....**

Değeri mi?/ .... Bir zorbalık kurbanı olarak ben bir istisnayım./ .... Sağlıklıyım, iki kolum ve iki bacağım var. Çekce konuşuyorum, beyaz tenliyim./ .... Kimseye hiçbir şey yapmadım./ .... Yine de, toplum beni vahşice, bir tehdit olarak gördü./ .... Bunlar sadece senin hissettiklerin olabilir. Hayır./ .... İnsanlar adeta beni seçti./ .... Yani, adaletsizliği tecrübe eden bir insan, intikam mı aramalı?/ .... Siz aramayabilirsiniz, ben ararım./ .... Benim artık takatim kalmadı./ .... Ben Tanrı değilim, ama yine de cezalandırabilirim./ .... İntikam almak benim en doğal hakkım./ .... Başta zavallı bir kurbandın, şimdiyse Tanrı oldun./ .... Söyler misin tam olarak nesin?/ .... Ben artık bir insan sayılmam, hele ki hristiyan hiç sayılmam. Yaptıklarımla, çizgiyi aştım./ .... Her ilacın bir yan etkisi vardır./ .... İlaç mı?/ .... Kötülük, kötülükle tedavi edilemez./ .... İnsanlar hep kötüydü./ .... Sen, insanların iyiyi ya da kötüyü seçme olasılığını, basitçe reddediyorsun./ .... Sen zayıfsın./ .... Ama ben seçme olasılığıyla ilgili herhangi bir şey söylemedim./ .... Olasılıklar hep vardır, ama insanlar her zaman kötülüğü seçerler./ .... Tıpkı senin yaptığın gibi./ .... Sen de artık onlar gibisin./ .... Gerçekten seni nasıl savunabileceğimi bilmiyorum./ .... Acı çekmek istiyorsun./ .... Tek bir talebim var./ .... Tek bir talebim var./ .... 'Ruh sağlığı bozuk savunması' yapmayın. Mağdur, Vera Mrazkova'nın, kırılan saati için, 350 Koruna./ .... Ludmila Jedlickova, 63 Koruna, 12 kilogram kuş üzümü ve kocasının paha biçemediği kıyafetlerinde meydana gelen zarar için./ .... Jiri Herck, 5,700 Koruna, arzuhalci masrafları, ekstra defin giderleri, mezarlık masrafları için, tazminat talep etmektedir./ .... Bozena Horailkova tazminat talep etmiyor./ .... Prague Provision ise hasar gören penceresi için 2,542.60 Koruna talep etmekte./ .... 10 Haziran 1973'te, büyük bir kamyonet, kasten kaldırıma çıkarak, 31 metre boyunca ilerlemek suretiyle, insanlara çarparak, ve ezerek, 12 kişinin yaralanmasına, 8 kişinin ise ölümüne sebep oldu./ .... 7 Eylül 1970'de, Zaibroda'daki çiftlikte, yangın çıkardı ve çiftliğin kül olmasına, 100 CSK değerinde hasara neden oldu./ .... Bu olaylarda, Olga Hepnarova, birinci ve ikinci derecede cinayete

teşebbüsten, ve başkalarının arazisine kasten zarar vermekten suçlanıyor./ .... Bu suçlamaları kabul ediyor musunuz?/ .... Siz 8 ölü gördünüz, ben de 8 ölü gördüm./ .... Ya da belki de 8'er kez, 10'ar ölü gördüm./ .... Ama önemli olan onlar nasıl insanlardı? Onlara şamar oğlanı denebilir miydi?/ .... Hayır./ .... Ben şamar oğlanıyım. Ben size bu tür insanların ürememesi gerektiğini söylüyorum./ .... Eğer bu tür insanlar üremeye devam ederse, asla benim gibiler rahat edemez, ve ne yapmak istediğimi de anlayamazsınız./ .... 'Şamar oğlanı' kelimesi size tam olarak ne ifade ediyor açıklar mısınız?/ .... Zorbalık kurbanı. Son oturum için çağrı./ .... Bizim talebimiz, işlediği suçlardan ötürü, istisnai bir cezaya çarptırılması./ .... Sanığın sağlık durumuyla ilgili psikiyatrik raporun, dikkate alınmamasını, bu raporun uygunsuz bir şekilde hazırlandığını belirtmek istiyorum./ .... **Uzman raporunun aksine, ben, Hepnarova'nın, şizofren olduğuna inanıyorum./ ....** Bu durum dâhilinde, eylemlerinden sorumlu tutulamaz./ .... Bugünün insanlarına insan demek doğru olmaz./ .... Bana ya da benim gibilere, insan gibi davranmıyorlar./ .... Ben, bunu intikam dolu hislerden ziyade, gelecekte, bu tür durumların tekrarlanmasını önlemek için gerçekleştirdim./ .... Benim gibi daha nice potansiyel katiller var./ .... Ancak bunu gerçekleştirecek cesaretleri yok./ .... Ben, insanların dikkatini bir anlığına da olsa benim gibilere çekmek istedim./ .... Bununla ilgili, gelecekte bu tür olayların, tekrarlanmaması adına, bazı önlemler almanız gerektiğini düşünüyorum./ .... Eğer sokakta öldürülmek istemiyorsanız, ya da başka bir yerde, biz şamar oğlanları tarafından, adaletinizin, ya da başka bir deyişle, olmayan adaletinizin gereğini yapmalısınız./ .... Kendimi öldürebilirdim./ .... böylece, bu zorbalara bulaşmadan da onlardan kurtulabilirdim./ .... Şunu söylemek istiyorum, bunu bana, dolaylı da olsa, siz yaptırdınız./ .... Sadece, sessizce kendimi öldürmeyeceğimi hesaba katamadınız./ .... Yine olsa Yine yaparım./ .... Son olarak, isnat edilen suçları kabul ettiğimi söylemek istiyorum./ .... Ayrıca Sizden, beni, ölüme mahkum etmenizi istiyorum. **Jüri'nin kararı için mahkemeye ara**

veriyoruz./ .... Hiçbir hafifletici sebep olmadığını, ve olayın işleniş tarzını da düşünerek, sanığın, idam cezasına çarptırılmasına karar verilmiştir./ .... Sanık karara itiraz edebilme hakkına sahiptir./ .... Sanığın bu kararla ilgili söylemek istediği bir şey var mı?/ .... Akli dengesini göz önüne alarak, sanığın, söylediği hiçbir şeyden sorumlu tutulamayacağını belirtmek isterim./ .... Bu benim şahsi fikrim./ .... Bu mahkemede bulunan herkese teşekkür etmek isterim, kendilerine ve geleceğin şamar oğlanlarına gösterdikleri toleranstan ötürü. Karara itiraz etmek istemediğimi söylemek istiyorum./ .... Karara itiraz etmeyeceğim./ .... Dışarı!/ .... Ne istiyorsunuz?/ .... Bir yıldır kimse gelmedi./ .... Umrumda değilsiniz./ .... Herhangi bir talebim olmadı, herhangi bir duruşmam da yok./ .... Hücre cezası canını sıktı mı?/ .... Açıkçası iyi geldi./ .... Yürüdüm ve kitap okudum./ .... Gizli Servisin Patronları'nı okuyorum. İçinde ya da etrafında herhangi önemli bir şeyler oluyor mu?/ .... Önemli Hayır./ .... Benimle konuşmak istememesi dışında./ .... Kimin?/ .... Bu seni üzüyor mu?/ .... Neden gülümsedin?/ .... Bilmem./ .... Kim seninle konuşmuyor?/ .... Biriyle konuşmaya mı ihtiyacın var?/ .... Ben onunla konuşuyorum, ama kırk yılda bir./ .... Winifer'le./ .... Babam olarak bildiğim kişiyle./ .... Victor Hugo Sokağında, kendisini babam olarak imzaladığım kişiyle./ .... Onun sesini duydun mu?/ .... Sana onunla konuştum diyorum./ .... Onunla konuşmak nasıldı?/ .... O bana çocuğum derdi, bende ona babam./ .... Ne hakkında konuşurdunuz?/ .... Sakin kalmam gerektiğini, serbest kalacağımı söyledi./ .... Endişelenmemem gerektiğini./ .... Beni tanıdın mı?/ .... Evet./ .... İsmini biliyor musun?/ .... Winiferova./ .... Babam Oto Winifer./ .... Peki kimliğinde ne yazıyor?/ .... Hepnarova./ .... Bana verdikleri isim./ .... Hepnar'lar mı büyüttü seni?/ .... Evet./ .... En azından annen gerçek, değil mi?/ .... Kim bilir, resmi olarak öyle Gerçek babam Vatikan'da./ .... Vatikan Bölgesel Polisi./ .... Vatikan'da gizli polis./ .... Karşı İstihbarat./ .... Hepnar'ın baban olmadığını neden bize söylemedin?/ .... Bilmiyordum./ .... Bilmezken, söyleyemezsin./ .... Ne sıklıkla konuşuyorsunuz?/ .... Haftada iki kez./ .... Ona cevap

veriyor musun?/ .... Evet./ .... Dış sesle?/ .... Duymamaları için fısıldıyorum./ .... Bazen üzülmeyeyim diye şarkılar söylüyor./ .... Üzgün müsün?/ .... Evet./ .... Neden?/ .... Bilmiyorum./ .... Pişmanlık duyuyorum Onlar için gerçekten, vicdan azabı çekiyorum ama Olanlar için pişmanlık duymadığımı söyleyeceğimde bahaneler bulmam gerekiyor./ .... Bunu daha önce söyleyemezdim, bu oyunun bir parçası./ .... - Oyunun amacını biliyor musun?/ .... - Evet, ama tamamen değil./ .... Ben sadece yaptığımı biliyorum İtiraf etmek./ .... İşlemediğin bir suçu üstlenmek?/ .... "İşlemediğin" derken?/ .... Suç bana ait./ .... Ben Winiferova./ .... Kim işledi suçu, Winiferova mı yoksa Hepnarova mı?/ .... Hepnarova./ .... Ama cezalandırdığınız sadece benim./ .... - Hepnarova bir keresinde demişti ki - Söyleme!/ .... Ben yine olsa yine yaparım demedim./ .... Ben, Hepnarova'nın asılmak istediğini söylemeye çalışıyordum./ .... İnsanların davasından haberdar olması için./ .... Buna ne diyeceksin?/ .... Nasıl olsa asılsam bile, ölen ben olmayacağım./ .... Winifer beni koruyacaktır. / ....

Holodomor

Ukrayna'da Yeniden Alevlenen Soykırım Tartışmaları

Deniz Berktay

25 Eylül 2010

Başkent Kiev'in merkezindeki Mihailovskaya Meydanı'na gelenler, bu meydandaki manastırın duvarında bulunan İngilizce ve Ukraynaca bilgi levhalarını farkeder.

Holodomor

İngilizce ve Ukraynaca olarak "unutulmamak üzere" başlığının atıldığı panolarda, Ukraynalıların, 1930'lu yıllarda, sırf Ukraynalı oldukları için açlığa mahkum edilerek soykırıma uğradıkları anlatılır.

Yaz aylarında turistlerle ve kilisede dünya evine girmiş yeni evli çiftlerle dolu olan bu meydan, Kasım ayında ise, "soykırımı anma etkinliklerine" katılanlar tarafından doldurulur. Kasım ayının son Pazar günü düzenlenen soykırım anma etkinliklerinde meydan, soykırımın anısına yakılan mumlarla dolarken, arkadaki Mihailovski Kilisesi de, bu günün anısına çanlarını çalar.

Ukrayna'nın bu yıl göreve başlayan ve Rusya yanlısı olarak tanınan yeni Devlet Başkanı Viktor Yanukoviç'in bazı tavırları ise, bu konudaki tartışmaların bu yıl biraz daha erken gündeme gelmesine neden oldu. Şimdi televizyon kanallarında, yeniden, "1930'lardaki açlık felaketinin bir soykırım olup olmadığı" tartışması başladı.

Gerek Ukrayna içinde, gerekse Ukrayna ile Rusya arasında yoğun tartışmalara neden olan soykırım tartışması, 1930'lu yıllara ilişkin.

1930'larda, dönemin Sovyet lideri Stalin'in tarımda kollektifleştirme politikalarının sonucunda köylülerin ellerinde bulunan tahılın tamamına el konunca ve bir de köylülerin bulundukları yerlerden başka yerlere seyahat etmesi yasaklanınca, "Holodomor" olarak adlandırılan büyük açlık felaketi meydana gelmiş.

Nazi kamplarıyla kıyaslama

"Holodomor" felaketinin sonucunda, büyük kısmı bugünkü Ukrayna'da olmak üzere, Sovyetler Birliği'nin çeşitli yerlerinde milyonlarca kişi, hayatını kaybetmiş. Bu konuda düzenlenen belgesel programlardan birinde, hem "Holodomor" felaketini yaşamış, hem de İkinci Dünya Savaşı yıllarında Nazi toplama kamplarında tutsak olmuş bir kadına soruyorlar:

"Sizce Nazi kampları mı daha korkunçtu, yoksa Holodomor mu?" diye.

Holodomor

Kadın, kolunu sivayarak, bileğinin üzerindeki Nazi toplama kampının damgasını gösteriyor ve "Ben, Nazi işkencelerini de yaşadım. Fakat, Naziler bize en azından her gün ekmek veriyorlardı. Açlık felaketini anlatmaksa, mümkün değil." yanıtını veriyor.

Ukrayna'da "Turuncu devrim"le işbaşına gelen Viktor Yuşçenko'nun yönetimi, "Holodomor" felaketinin, Ukrayna ulusunun imhasını amaçlayan bir soykırım olduğunu söylüyordu.

Rusya ise, bu felaketi inkar etmemekle birlikte, o dönemde Sovyet yöneticilerinin yanlış politikaları nedeniyle, Sovyetler Birliği'nin başka yerlerinde de milyonlarca kişinin hayatını kaybettiğini, dolayısıyla, sadece Ukraynalıların hedef alınmasının söz konusu olmadığını ifade ediyor.

Bazı tarihçilerse, Stalin'in, zengin köylü sınıfını devrim düşmanı olarak gördüğü ve Ukrayna ulusunu değil, belli bir toplumsal sınıfı yok etmek amacıyla, bu yapay açlık felaketini düzenlediği görüşünde.

Turuncu devrim döneminin Rusya karşıtı politikalarıyla tanınan Devlet Başkanı Viktor Yuşçenko, yönetimde bulunduğu dönemde "Holodomor"un soykırım olduğu konusunda Ukrayna kamuoyunda görüş birliğinin olması için büyük çaba harcamış ve yurtdışı ziyaretlerinde, yabancı ülkelerin "Holodomor"u soykırım olarak tanımaları için, elinden geleni yapmıştı.

Sonuçta, aralarında ABD'nin de bulunduğu 15 devlet, "Holodomor"u, "Ukrayna ulusunun imhasını hedefleyen bir soykırım" olarak tanımış durumda.

Ukraynalılar 'Holodomor'u nasıl tanımlıyor?

Peki, eski Başkan Yuşçenko'nun bu kadar yoğun çabalarına karşılık, bugün Ukrayna'da herkes, "Holodomor"un soykırım olduğu konusunda, hemfikir mi?

Kamuoyu araştırmalarından çıkan sonuç, bunun böyle olmadığını, yani, Yuşçenko'nun bütün çabalarına karşın, Ukrayna toplumunun sadece yüzde 30 kadarının "Holodomor"u soykırım olarak kabul ettiğine işaret ediyor.

Holodomor kitabı

Ukrayna genelinde yaptığım gezilerde tanıştığım kişilere, hep bu konuyu sordum. İşin şaşırtıcı gelebilecek bir tarafı, "Holodomor"un soykırım olduğunu savunan ve bunun soykırım olmadığını söyleyene "hain damgası"nı yapıştırmaya en meraklı olanların, o dönemde Polonya vatandaşı olan ve bu açlık felaketini hiç yaşamayan Batı Ukraynalılar olması.

Batı Ukrayna, Rusya karşıtı milliyetçi akımların en güçlü olduğu yer.

Bu karşıtlık, zaman zaman, onları "Rusya'nın düşmanı, bizim dostumuzdur" anlayışına götürebiliyor. Belki de bu nedenle, kendilerinin yaşamadıkları bir felaket, kolaylıkla ortak hafızaya alınabiliyor.

Felaketi yaşayan bölgelerdeki insanlarla konuşmalarımda ise, onların "Holodomor"a soykırım deyip dememelerinin, siyasi tercihleri ile bağlantılı olduğunu gördüm.

"Holodomor"un soykırım olduğunu söyleyenler genellikle Ukrayna milliyetçileri olduğu için, halktan pek çok kişinin yanıtı, milliyetçilere bakışına göre değişebiliyor.

Doğu Ukraynalı köylüler ile olan bir sohbetimde, onların köyünde de, açlık felaketi sırasında çok kişinin öldüğünü duyunca, onlara, bunu bir soykırım olarak görüp görmediklerini sordum.

"Bu soykırım hikayeleri, bizim milliyetçilerin palavrası. O dönemde sadece bizde değil, pek çok yerde ölen oldu." yanıtını verdiler.

Orta Ukrayna bölgelerindeki sohbetlerimde ise, orta yaş üstü kuşakların soykırım iddialarına fazla inanmadıklarını, fakat yeni nesilden pek çok kişinin, bunun soykırım olduğuna inandıklarını görmüştüm.

Soykırım siyasi barometre gibi

Devlet Başkanı Yanukoviç

Ukrayna'nın bundan önceki yönetiminin, Rusya ile ilişkilerindeki en gerilimli konulardan birini oluşturan bu soykırım iddiaları, Rusya yanlısı olarak tanınan şimdiki Devlet Başkanı Viktor Yanukoviç'in bu yılın başında göreve gelmesiyle birlikte gündemden düşmüş ve Yanukoviç, Devlet Başkanı olduğu gün ilk olarak, başkanlığın internet sayfasından, "Holodomor" konusuyla ilgili bağlantıları kaldırtmıştı.

Oysa, birkaç gün önce, Yanukoviç, Devlet Başkanlığı'nın internet sitesine bu bağlantıları yeniden koydu ve ayrıca, kendisinin "Holodomor"u inkar etmediğini söyledi.

Peki, Yanukoviç gibi, Rusya'ya yakın olarak bilinen ve Ukrayna milliyetçiliğinden hiç hazzetmeyen biri, neden şimdi bu konuyu gündeme getirdi?

Gözlemcilere göre, Ukrayna'nın yeni yönetimi, enerji ve ekonomi konularında, Rusya'dan beklediğini bulamadı ve iki ülke ilişkilerindeki balayı günleri, artık sona erdi.

Ayrıca, kamuoyu araştırmaları, Yanukoviç'in kamuoyu desteğinin giderek azaldığını gösteriyor.

Bu şartlar altında, Yanukoviç, hem içte destek bulmak, hem de Rusya'ya tavır koymak için, eski dosyaları yeniden raftan indiriyor.

Sessizlik İnsanların Ruhlarını Zehirleyen Bir Zehirdir

Holodomor' ve Bay Jones'un Hikayesi

Yazan:Alexander Kahn...26 ekim 2019

Mart 1933'ün başlarında, 27 yaşındaki İngiliz gazeteci Gareth Jones, Stalin ile röportaj yapmak için SSCB'ye gitti.

Gençliğine rağmen, Jones o zamana kadar oldukça değerli bir siyasi ve gazetecilik kariyerine sahipti. 1930'da, Almanca, Fransızca ve Rusça diplomasına sahip bir Cambridge mezunu, eski İngiliz Başbakanı David Lloyd George'a dış politika danışmanı olarak katıldı.

Daha sonra muhabir olarak çalışmaya devam etti ve Şubat 1933'te yeni Alman Şansölyesi Adolf Hitler ile röportaj yapan ilk yabancı gazeteci olduğunda bir sıçrama yaptı.

Hitler ve Goebbels'in Berlin'den Frankfurt'a uçtuğu Almanya'daki en hızlı ve en güçlü uçak olan Richtofen'de geleceğin Fuhrer'i ile konuştu.

Jones raporunda, Richtofen o zaman çökmüş olsaydı, Avrupa tarihinin farklı bir yol izleyeceğini yazdı.

Gareth Jones, Cambridge'de

Almanya'dan hemen sonra Jones Moskova'ya gitti. SSCB'nin ekonomik başarısına olan gazetecilik ilgisine ek olarak, aile tarihi onu oraya çekti.

Devrimden önce, Jones'un annesi Galli sanayici John Hughes'un ailesinde mürebbiye olarak çalıştı. Onuruna Yuzovka adını alan şehri kuran Hughes'du.

30'lu yıllarda Stalino olarak biliniyordu ve 1961'den beri Donetsk olarak adlandırılıyor. Annesinin hikayeleri Gareth'in zihnine sağlam bir şekilde yerleşmişti ve o gerçekten o yerleri ziyaret etmek istiyordu.

Moskova'da Jones, New York Times muhabiri olan ve bir yıl önce Stalinist rejime çok iltifat eden SSCB'den yaptığı haberler nedeniyle Pulitzer Ödülü'ne layık görülen Amerikalı gazeteci Walter Duranty'nin çemberine giriyor.

Duranty ve çevresinin lüks, hatta ahlaksız – gastronomik ve cinsel aşırılıklarla – yaşam tarzı Jones'u tatsız bir şekilde vurur. Amerikalının, İngiliz mevkidaşını Ukrayna'daki kıtlık hakkında Moskova'da yayılan söylentileri araştırmaya çalışmaktan caydırmak konusundaki bariz arzusu onu daha da çok etkiliyor.

Holodomor: tarihçiler kurbanların sayısı hakkında tartışmaya devam ediyor

Jones, eski patronu Lloyd George'dan biraz sahte bir mektup kullanarak hala Ukrayna'ya seyahat etmek için izin istiyor.

Hükümet vagonunun mutfak bolluğundan ve ona atanan refakatçiden kaçan Briton, hemen acımasız bir gerçekliğe dalar.

Sıradan arabada çiğnediği portakal, açgözlü bakışların nesnesi haline gelir ve attığı portakal kabuklarını aç bir kalabalık atlar.

Açlıktan ölenlerin cesetleri sokaklarda yatıyor ve acımasız fazlalık temellük sistemi, çaresizlik içindeki aç insanların umutsuz bakışları altında tahıl çuvallarını alıp götürüyor.

Jones'un ıssız, terk edilmiş köylerde dolaşırken kendini çocukların yaşadığı bir evde bulduğu sahnedeki kanı donduruyor. Zayıflamış seslerle Stalin'i yücelten bir şarkı söylerler ve ardından konuğu masaya davet ederler.

"Yemek nereden geliyor?" – kendisine sunulan çorbayı emen gazeteci sorar. Büyük kız kayıtsız bir sesle "Kolya'dan" diye yanıtlıyor. Jones avluya bakar ve karda yatan bir bacağı kopmuş ölü bir çocuğun cesedini görür. Onu anında dışarı çıkarır.

Mart 1933'ün sonunda İngiltere'ye dönen Jones, Manchester Guardian ve New York Evening Post'ta yeniden basılan bir basın açıklaması yayınladı.

"On iki kollektif çiftliğin köylerini dolaştım. Her yerde bir haykırış duydum:" Ekmek yok! Ölüyoruz! "Bu çığlık Rusya'ya yayılıyor - Volga bölgesi, Sibirya, Beyaz Rusya, Kuzey Kafkasya, Orta Asya.

Chernozem bölgesine bir zamanlar Rusya'nın en zengin tahıl ambarı olduğu ve gazetecilerin oraya girmesine izin verilmediği için gittim.

Trende, bir kavanoza bir parça ekmek fırlattım. Hemen çıkardı ve köylü tarafından hevesle yendi. Geceyi yakın zamana kadar iki yüz ineği olan bir köyde geçirdim, ama şimdi altı tane kaldı. İnsanlar hayvan yemi yiyor ve zaten tükeniyor.

Birçoğu açlıktan öldü. "Ölümü bekliyoruz" diyorlar, "Ama daha hayvan yemi varken. Daha güneye git. İnsanlara bir şey kalmadı. Birçok ev boş, herkes öldü."

Kremlin'in yanıtı hemen geldi. Kişisel bir mektupta, Halkın Dışişleri Komiseri Maxim Litvinov, Lloyd George'a Gareth Jones'un Sovyetler Birliği'ne girmesinin sonsuza kadar yasaklandığını bildirdi.

Yasağa rağmen Jones, SSCB konusunu terk etmedi. Stalinist rejimi aktif olarak eleştirdi ve lideri Kirov suikastına karışmakla suçladı.

Фотография Гарета Джонса, опубликованная в газете Illustrated London News 24 августа 1935 года, через 12 дней после гибели журналиста

Ağustos 1935'te, İç Moğolistan'da seyahat ederken, Jones ve bir Alman gazeteci olan arkadaşı yerel haydutlar tarafından yakalandı.

İki gün sonra bir meslektaşı serbest bırakıldı ve Jones vuruldu. "Bay Jones çok şey biliyordu" - eski çalışanı Lloyd George'un ölümü için ölüm ilanında üzüntüyle yazdı.

Ancak ölümünün NKVD'nin intikamı olduğu yaygın versiyonu, belgesel doğrulama bulamadı.

Walter Duranty - "faydalı salak" veya Stalinist rejimin hizmetkarı

Gareth Jones'un tarihindeki ve onunla ilgili yeni filmdeki anahtar, Walter Duranty'nin kişiliğinde ortaya çıkıyor.

Jones'un Ukrayna'daki kıtlıkla ilgili iddialarını çürütmek için Kremlin tarafından sözcü olarak seçilen kişi, Batı dünyasında tanınmış ve yetkili bir şahsiyetti.

Stalinist rejimin suçlarını ele alan Amerikalı gazeteci Walter Duranty ile ideolojik çatışma, "Bay Jones" filminin ana entrikasıdır.

Manchester Guardian ve New York Evening Post'un eleştirel konuşmasından sadece birkaç gün sonra, American New York Times, Duranty'nin Jones'a sert bir şekilde vurduğu **"Ruslar açlıktan ölüyor, ama açlıktan ölmüyorlar"** makalesini yayınladı. Sert eleştiri.

Bir süre sonra, aynı gazetede, "gıda kıtlığının" ülkenin birçok tahıl bölgesini – Ukrayna, Kuban ve Volga bölgesini – etkilediğini itiraf ediyor. Ancak, Rusya'daki herhangi bir kıtlık raporunun ya abartı ya da kötü niyetli propaganda olduğu konusunda ısrar ediyor.

Duranty ile Stalinist rejim arasında böylesine açık sözlü bir işbirliğinin nedenleri hala tam olarak anlaşılmış değil.

Evet, 1920'lerde ve 1930'larda, Batılı aydınlar arasında, SSCB tarafından yürütülen büyük sosyal deneye içtenlikle sempati duyan, solcu inançlara sahip birçok insan vardı.

SSCB'ye yönelik herhangi bir eleştiriyi burjuva propagandası olarak algıladılar. Lenin bile onları alaycı bir şekilde "faydalı aptallar" olarak adlandırdı.

Ancak Duranty, ne tarihte ne de filmde harika kalpli bir idealist gibi görünmüyor.

Davranışını açıklayan çeşitli teoriler var – Stalinist rejimin alaycı rüşvetinden, o zamanki şüpheli eşcinsel ilişkilerini ifşa etmekle tehdit eden şantaj korkusuna kadar.

Stalin, Duranty'nin Sovyetler Birliği hakkında "gerçeği söylemeye" çalıştığını belirterek çalışmalarını takdir etti.

Ancak Agnieszka Holland'ın filminde gösterdiği gibi, yalnızca solcu aydınlar uzlaşmacı bir tavır almamıştır.

Eski Jones şefi Lloyd George ve yakın çevresi, genç gazetecinin ifşa etme hevesini şüpheli olmasa da küçümsüyor.

Filmde doğrudan bir ipucu da var: Jones ve Duranty arasındaki düello basında ortaya çıktıktan hemen sonra, ABD nihayet SSCB'yi tanıdı ve Amerikan ticareti için aktif ve çok karlı bir ticaret başladı, ancak bu sadece Moskova'ya suçlamalar

Duranty 1957'de öldü. Yazarı Sally Taylor, 1990'da yayınlanan, kendisi hakkında çok eleştirilen The Apologist of Stalin adlı kitapta, gazetecinin gül renkli gözlüklerden geçen raporlarının Başkan Franklin Roosevelt'in SSCB'yi tanıma kararında önemli bir rol oynadığını yazıyor.

Walter Duranty (ön sıra, ortada) Moskova'da bir gösteri duruşmasında. Savcı Andrey Vyshinsky konuşuyor

Taylor'ın kitabına cevaben, New York Times, Duranty'nin gazetenin tarihindeki en kötü haberciliğini yapan son derece kınayan bir başyazı yayınladı.

Ölümünden sonra bir kampanya onu Pulitzer Ödülü'nden mahrum etmeye başladı. Duranty'nin çalışmalarını kapsamlı bir şekilde incelemek için gazete tarafından işe alınan Columbia Üniversitesi'nde Rus tarihi profesörü Mark von Hagen, haberlerinin dengesiz, eleştirel olmadığı ve genellikle Stalinist propaganda için bir sözcülük görevi gördüğü ve bunun daha iyi olacağı sonucuna vardı. kendisine verilen Pulitzer Ödülü geri çekilirse New York Times'ın itibarı için.

Birkaç yıl süren uzun bir incelemeden sonra, Pulitzer Komitesi, metinlerinde kasıtlı aldatmaya dair hiçbir açık ve ikna edici kanıt bulamayarak, Duranty'yi ödülden mahrum etmeyi reddetti.

Filmin yazarı Agnieszka Holland için Jones ve Duranty arasındaki çatışmadaki ahlaki vurgular oldukça açık.

Lamb Holland'ın yörüngesi

Agnieszka Holland, 1948'de Varşova'da Polonyalı-Yahudi karışık bir ailede dünyaya geldi. Polonyalı bir ordu subayı ve Komünist Parti aktivisti olan babası, ailesini Holokost'ta kaybetti ve tüm hayatı boyunca Yahudi mirasını reddetti.

Annem 1944 Varşova Ayaklanması'nda yer aldı, Yahudilerin Nazilerden saklanmasına yardım etti ve bunun için İsrail'deki Yad Vashem Holokost Müzesi tarafından Milletler Arasında Dürüstler onursal unvanını aldı.

Agnieszka Holland'ın çalışmalarının ana teması Nazizm ve komünizmin suçlarıdır.

60'ların ortalarında, "yeni Çek dalgası" (Milos Forman, Vera Chytilova) yönetmenlerinin çalışmalarından etkilenen Agnieszka, 1968'de Prag Baharı'nın yenilgisinden ve işgalden sonra Prag'da sinema okumaya gitti. Sovyet birliklerinden muhalif harekete katıldığı için tutuklandı ve birkaç ay hapis yattı.

Hollanda sinema kariyerine eski Polonya klasikleri Krzysztof Zanussi ve Andrzej Wajda'nın kanatları altında başladı. 1976'da, Dayanışma'nın sanatsal habercisi olarak kabul edilen, açık sözlü bir muhalif film olan The Man of Marble'da Waida'nın asistanlığını yaptı.

1970'lerin ve 80'lerin başında Polonya'da birkaç bağımsız film çeken Hollanda, 1981'de Dayanışma'nın yenilgisinden sonra sıkıyönetim ilan edilmesinin arifesinde Fransa'ya göç etti.

Daha sonraki çalışmalarının çoğu, karmaşık Polonyalı-Yahudi kimliğinin ve İkinci Dünya Savaşı sırasında Polonyalılar ve Yahudiler arasındaki tartışmalı ilişkiyi araştırmasının sonucudur.

Her ikisi de yabancı dilde en iyi filmler olarak Oscar'a aday gösterilen en ünlü filmleri "Europe, Europe" (1991) ve "Into the Dark" (2011) bu temaya adanmıştır.

Holokost ve Stalinizm, Agnieszka Holland için yakından ilişkili konulardır.

"Uzun zamandır komünist rejimin suçlarından bahsetmek istiyordum. Holokost dünya tarihinin evrensel olarak tanınan bir parçası haline geldiyse, o zaman Rusya'da ve eski SSCB'de birçok insan hala ABD'de işlenen suçlar hakkında konuşmaya isteksizdir. komünizmin adı. Rusya'da yakın zamanda yapılan bir ankette Stalin'in tarihin en büyük Rus lideri olarak tanındığını duydum. Almanların Hitler'i en büyük liderleri olarak seçtiğini hayal edin! " - Gareth Jones'un kaderi ve ifşaatları hakkında bir film yapma kararını böyle açıklıyor.

Krakow'da geçen filmin Moskova sahnelerinin çekimleri kent sakinlerinin büyük ilgisini çekti.

Ancak Agnieszka Holland'a göre filmin sorunları hiçbir şekilde tarihle ve bizim ona karşı tavrımızla sınırlı değil. Gareth Jones'un gerçek için mücadelesi, sekiz buçuk yıl önce olmasına rağmen, yönetmen için zamanımızın acil sorunlarıyla keskin bir şekilde yankılanıyor.

"Film üzerinde çalışmaya başladığımızda bile evrensel, zamansız bir hikaye anlattığımızı anladık. Ama ancak zamanla, yalan haber, alternatif gerçeklik, medya yozlaşması, politikacılar çağında bunun ne kadar alakalı olduğunu anladım. korkaklık ve insanların kayıtsızlığı. dünya gerçeği duymak istemiyorsa dünya mı? Bugün hemen her gün karşılaştığımız bir durum bu. Çünkü **sessizlik insanların ruhlarını zehirleyen bir zehirdir."**

"Jones'un cesareti ve kararlılığının Duranty'nin alaycı oportünizmi ve korkaklığıyla çatışması hâlâ geçerli. Bugün yozlaşmış konformistler ve egoistler sıkıntısı çekmiyoruz, ancak Jones ve Orwell gibi ciddi bir kahraman sıkıntısı var. Bu yüzden geri dönmeye karar verdik. tekrar bu insanlara." - diyor yönetmen.

George Orwell

George Orwell, Hayvan Çiftliği'nin metnini yazarak ve kontrpuan olarak seslendirdiği ünlü peri masalı kitapçığından alıntılar okuyarak filmi çerçeveler ve tüm dokusundan geçer.

Hatta bir yazar ve bir gazeteci arasında kısa, neredeyse uçup giden bir toplantı bile görüyoruz. Bu toplantı, senarist Andrei Khalupa'nın (Ukrayna kökenli Amerikalı bir gazetecinin sinemasındaki ilk çalışması) spekülasyonudur. **Aslında, Jones ve Orwell tanışmadı.**

George Orwell, peri masalı kitapçığı "Hayvan Çiftliği"nde hayvanların açlığını anlatan sahneler yazarken, ağırlıklı olarak Gareth Jones tarafından yayınlanan materyallere güveniyordu.

Bununla birlikte, Orwell'in Hayvan Çiftliği metni de dahil olmak üzere Gareth Jones'un mücadelesinin tarihi ile yakından tanıdığına dair fazlasıyla kanıt var. Kendiniz için yargıç:

"Ocak ayında gıda kaynaklarının azaldığı ortaya çıktı. Tahıl porsiyonları keskin bir şekilde kesildi. Patates dağıtım hızının artacağı açıklandı. Sonra patateslerin çoğunun, kötü örtülü sürüler halinde donduğu ortaya çıktı. pratik olarak işe yaramazdı ve sadece saman ve pancar kaldı. "Açlık yüzlerine baktı.

Bu gerçeği dünyanın geri kalanından gizlemek hayati önem taşıyordu. [...] İnsanlar sığır çiftliği hakkında yeni bir yalan ortaya attılar. Bütün hayvanların açlıktan ve hastalıktan öldükleri, çiftlikte yamyamlık ve çocuk cinayetlerinin baş gösterdiğine

dair söylentiler bir kez daha ortalıkta dolaşıyordu. Napolyon, gerçek durum ortaya çıkarsa ortaya çıkabilecek sonuçlardan ciddi şekilde endişe duyuyordu ve söylentileri çürütmek için Bay Whimper'ı kullanmaya karar verdi. "

Orwell'in kitabında Napolyon'un Stalin olduğu iyi bilinmektedir. Ancak gerçeği dünyadan kasten saklayan ve çiftliğin acımasız gerçekliğini süsleyen Whimper Farm'ın Walter Duranty'den başkası olmadığı açıktır.

Birçok Orwellian araştırmacısı, hayvanlar tarafından görevden alınan çiftliğin sahibi Bay Jones'un adının, yazar tarafından gazeteci Gareth Jones'un onuruna verildiğine inanıyor.

Tarihsel gerçek açısından, George Orwell'in figürünün ve metnindeki filmdeki görünüm haklıdır ve resmin zaten gergin olan tarihsel bağlamına ek entrika ekler. Bununla birlikte, dramatik olarak, Orwell ile olan tüm satır senaryoda kötü yazılmış, açıkça sarkıyor ve biraz yapay görünüyor.

Romantik çizginin anlatısının dokusuna müdahale daha da yapay görünüyor - Jones'un kurgusal entrikalara bağlı kurgusal Amerikalı gazeteciye ani bir aşk patlaması.

Böyle bir konu hamlesi, başarılı bir filmin bir aşk hikâyesi olmadan var olamayacağını söyleyen kaçınılmaz ve tartışılmaz Hollywood kanonlarına verilen bir tavizden başka bir şey değil gibi görünüyor.

Görünüşe göre Agnieszka Holland'ın deneyimi ve itibarı klişelere direnmek için yeterliydi, ama ne yazık ki yeterli değil.

Ve belki de Amerika'daki çalışmaları -son on buçuk yıldır neredeyse yalnızca Amerikan TV şovlarında çalıştı- onurlu bir film yapımcısının estetik kriterlerini aşındırdı.

Filmde Gareth Jones'un trajik ölümü de dahil olmak üzere yaşamının son yıllarını izlemek, korkunç derecede uzun Moskova sergisi yerine çok daha ilginç olurdu.

Bazı sahnelerde, senaryoyu takip eden yönetmen, bazen aşırı skandal (Moskova bölümlerinde) veya aşırı melodramatik (Ukraynalı bölümlerde), can sıkıcı stil ve zevk başarısızlıklarını kabul ediyor.

James Norton, Agnieszka Holland ve Peter Sarsgaard, Berlin Film Festivali'ndeki "Mr. Jones"un dünya prömiyerinden önce. 10 Şubat 2019

Başarısızlıklar daha da sinir bozucu çünkü hikayenin kendisi ve mükemmel oyunculuk çifti James Norton (Gareth Jones) ve Peter Sarsgaard (Walter Duranty), resmin ana olay örgüsüne öyle bir gerilim katıyor ki, kasıtlı, pedallı dramatizasyona gerek yoktu. .

James Norton için Gareth Jones, Rus tarihi, edebi ve hatta sadece dedektif hikayeleriyle şu ya da bu şekilde bağlantılı üçüncü ardışık büyük rol.

İlk olarak, Savaş ve Barış'ın BBC TV uyarlamasında karşı konulmaz derecede lüks Prens Andrei Bolkonsky vardı. Sonra İngiltere'deki Rus suçlarıyla ilgili McMafia serisinin kahramanı Alex Godman vardı. Ve şimdi - "Bay Jones".

Yakın zamana kadar, az bilinen bir oyuncu bugün İngiliz sinemasının ana yıldızlarından birine dönüştü. James Bond rolünde Daniel Craig'in yerini alacak ana yarışmacılardan biri olarak kabul edilene kadar.

Gareth Jones'un Hollywood sistemi dışında çekilen ve resmin algılanması zor bir filmdeki rolü, oyuncuya Oscar defnesi getirmesi pek mümkün değil. Ancak, bir oyuncu için çok önemlidir.

"Gareth kocaman bir ruha sahip bir adamdı, hayatı boyunca neyi başarmak istediğini biliyordu ve gerçeğin peşinde koşmak için hayatını feda etti. Mevcut kafa karışıklığı

ve korku ortamında, ondan mücadelede cesareti öğrenebiliriz. gerçek için ve onu dünyayla paylaşma arzusuyla "diyor James Norton.

Bay Jones (2019) Mr. Jones

119 dk

Yönetmen:Agnieszka Holland

Senaryo:Andrea Chalupa

Ülke:Polonya İngiltere, Ukrayna

Tür:Biyografi, Dram, Gerilim

Vizyon Tarihi:25 Ekim 2019 (Polonya)

Dil:İngilizce, Ukraynaca, Rusça, Welsh

Müzik:Antoni Lazarkiewicz

Nam-ı Diğer:Man Made

Oyuncular

James Norton

Vanessa Kirby

Peter Sarsgaard

Joseph Mawle

Kenneth Cranham

Özet

Gareth Jones, İngiliz bir araştırmacı gazetecidir. Sovyet Rusya'nın ütopik bir ülke olduğunu ortaya çıkarmış için ülkeyi ziyaret eden gazeteci, aslında öyle olmadığını

görür. Bu sırada Stalin ile bir röportaj yapabilmek için elinden geleni yapacaktır. Orada Ukraynalı halkın büyük bir açlık yaşadığını görür. **Devlet tarafından uygulanan bu kıtlık politikası sonucunda, 1932-1933 arasında 3.9 milyon kişi ölmüştür. Jones bu gerçeği dünyaya duyurmak ve sempati beslenen Sovyet rejiminin karanlık tarafını göstermek için hikayesinin peşinden riskli bir yolculuğa çıkar. Hikayesini yayınlamasının ardından Jones, kıtlığı örtbas etmek isteyen güçlere karşı mücadele vermek zorunda kalacaktır**

Altyazı

İş hakkında yorum yapmak istemiyorum. / Kendisi için konuşmuyorsa, bu bir başarısızlıktır. / Herkesin kolayca anlayabileceği bir hikaye anlatmak istedim. / Bir çocuğun bile anlayabileceği kadar basit bir hikaye. / Gerçek başka bir şekilde anlatamayacak kadar garipti. / Böyle bir çağda doğmak istemezdim. / Doğdum. / Dünya canavarlar tarafından istila ediliyor ama sanırım bunu duymak istemiyorsunuz. / İnsanların gerçekten okumak istediği romantik romanlar yazıyor olabilirdim. / Belki farklı bir çağda yapardım. / Ama çiftlik hayvanlarını konuşturarak canavarların hikayesini anlatırsam belki o zaman dinlersiniz, sonra anlarsınız. / Gelecek tehlikede, bu yüzden lütfen satır aralarını dikkatlice okuyunuz. / Malikane çiftliğinin reisi, gece için kümesleri kilitlemişti. / BAY JONES / **Hitler ve Goebbels'in ikisi de oradaydı. /** Sonraki bildiğiniz şey, Hitler'in Richtoffen'e giden uçağına bağlandık. / Tüm Almanya'daki en hızlı ve en güçlü uçak. / Uçuşta Goebbels gazeteleri okurken Hitler, Hitler bir Avrupa haritasını inceliyordu. / ve bu uçağın düşmesi durumunda Avrupa'nın tüm tarihinin değişeceğini düşünmeden edemedim. / Bunun için teşekkür ederiz genç adam. / Ama Almanların endişelenmesi gereken kendi huzursuzlukları var. / Reichstag olayı huzursuzluk değil. / Bu bir taktikti. / Nazilerin artık tüm muhalefeti bitirmek için bir bahaneleri var.

Reichstag olayı: Hitler'in diktatöryal güce kavuşmasından önce Alman

parlamentosunun / toplandığı Reichstag binasında 27 Şubat 1933 akşamı çıkmış olan yangındır. / Yangının nasıl çıktığı hâlâ bilinmiyor. Hitler'in yaptırttığına inanılıyor. Ama nasıl bu kadar emin olabiliyorsun? / Bana Goebbels söyledi. / Savaş insanların zihninde başlar. / Goebbels, Reich'ın bin yıl boyunca hüküm süreceğine inanıyor. / Bu da kesinlikle doğuya, Polonya'ya doğru genişleyecekleri anlamına geliyor. / Bir sonraki büyük savaş, beyler, çoktan başladı. / Bay Hitler yakında bir miting düzenlemek ile bir ülkeyi yönetmek arasında büyük bir fark olduğunu öğrenecek. / Görüyorum ki Bay Jones, savaşta olduğumuzu söyledi. / Böldüğüm için özür dilerim, Moskova'dan bir telefon geldi. / – Kim için? / – Bay Jones için. / Bana bir dakika izin verirseniz beyler. / Londra'dan Gareth Jones. / Siz kimsiniz? / Kim olduğunu biliyor musun? / Rusça konuşuyorlardı. / Traktör sanayimiz yoktu. / Artık var. / Otomobil sanayimiz yoktu. / Artık var. / Tank sanayimiz yoktu. / Artık var. / Kimya sanayimiz yoktu. / Artık var. / Eve gitmelisin. / Eğer bir evin varsa, var değil mi? / Benim evim burası. / Asla ana stratejik planımı yapamadım. / Ki Hitler'e direnmek için Stalin ile ittifak kurmamız gerekeceğiydi. / Mucizeler yaratan bir adam. / Bayan Stevenson, rublenin değerini biliyor musunuz? / Çok değil. / Küresel ekonomik çöküş. / Bu arada Sovyetler bir harcama çılgınlığı yaşıyor. / Nasıl? / Sorun ne? / Neden bana bir fincan çay doldurdun? / Yanılmışım. / Konumunuz hakkında. / Kesintiler beklenenden daha derin. / Burada para yok. / Çok üzgünüm. / Gitmeden önce seni görmek için bekliyor. / Oğlum Bu depresyon, zayiatlar Bu başka bir büyük savaş gibi. / Güle güle efendim. / Size hizmet etmek bir onurdu. / Daha parlak bir dış danışman isteyemezdim. / Efendim, siz onlarca yıllık deneyime sahip adamlarla çevrilisiniz. / Fakat Bana ihtiyacınız var efendim. / Size gerçeği söyleyen tek kişi benim. / Başka kimse durumun ciddiyetini anlamış gibi görünmüyor, efendim. / Sana bir tavsiye mektubu yazmaya cüret ettim. / Teşekkür ederim efendim. / Bu sizin için. / Henüz bitmedi. / Sovyet sorunuyla ilgili raporum. / Peki çözümün ne? / Çözümüm yok. /

Stalin telefonlarıma cevap vermiyor. / Beni hâlâ Moskova'ya gönderebilirsiniz. / Paranın nereden geldiğini ona sorarım. / Ama Stalin'le konuştuktan sonra ne olacak? / Galler'e geri döneceğim. / Babamın Barry'deki okulunda öğretmenlik yaparım evlenip yerleşirim oraya. / Ve sonra, uzun ve rahat bir yaşamın ardından bir gün çığlık atarak uyanacağım. / Ben de Barry'de çığlık atarak uyandım. / Eminim Barry'de çoğu insanı çığlık atarak uyandırmışsınızdır. / Her şey zaman alır Bay Jones. / Neden Moskova'yı ziyaret etmek için acele ediyorsunuz? / Moskova'nın yılın bu zamanları çok güzel olduğunu duydum. / Evet, çok. / Basın kartı mı istiyorsunuz? / - Bu nedir? / - Makalem. / Bir editörden, Rusya hakkında ne yazacağınıza dair üç sayfalık bir açıklamaya yazdığınız makalelerin kopyalarına ve yayıncınızın adresine ihtiyacımız var. / Bir editörüm ya da yayımcım yok. / Ben serbest bir gazeteciyim. / Masraflarınızı kim ödeyecek? / Kendim. / Siz gazeteci değilsiniz. / Gazeteci olmak istiyorsunuz. / Hitler ile röportaj yaptım. / Stalin ile de röportaj yapmayı planlıyorum. / Çok komiksiniz Bay Jones. / Moskova 71795. / Moskova 71795. / Moskova merkezi santral. / Merhaba. / Metropol Oteli. / Bay Klebb? / - Evet? / - Size telefon var. / Tamam. / Affedersiniz. / Paul! / Ben Gareth Jones. / Londradayım. / Dinle, Moskova'ya geliyorum. / Gareth, sana ulaşmaya çalışıyordum. / Yani buraya mı geliyorsun? / Paul, yine yardımına ihtiyacım var, bu sefer Stalin ile bir röportaj yapacağım. / Lütfen, bana bir yol bildiğini söyle. / New York Times'tan Walter Duranty'ye git. / Nüfuzu var. / Burada artık istenmeyen kişiyim. / Dinle, seninle gerçekten konuşmam gerek, büyük bir şey buldum. / Hikayeyi ortaya çıkarabilirsin. / Düşündüğümüzden daha kötü. / Paul? / Paul? / Hat kesildi. / Vize başvurunuz onaylandı. / Ve Metroplataza gitmeniz için gerekli düzenlemeleri yaptık. / Metropol. / Tren istasyonunun yakınında eski bir otel bulacaktım ama bu çok daha uygun. / Vardığınızda İngiliz Elçiliği'ne kayıt yaptırın. / Sonra da Sovyet Devlet Dairesi'ne kayıt yaptırırsınız Kayıt yaptırmamak vizenizi kaybettirir. / Anlaşıldı mı Bay Jones? / Tabii. / Yardımınız için teşekkürler.

/ Rusça konuşuyorsunuz. / Moskova dışında güzel ülkenizi görmeyi çok isterim. / Stalin'le görüştükten hemen sonra. / İyi şanslar Bay Jones. / Yeni bir bina. / Burada çok güzel bir oda vardı. / Sovyetler beş yılda hükümetimizin on yılda yapabileceğinden daha fazlasını inşa etti. / Fabrikaları ziyaret etmelisin. / İngiliz mühendisler var. / Orada Vickers var, onunla konuşmalısın. / - Olur. / - Seni nerede ağırlıyorlar? / Metropol'de mi? / - Evet. / Londra'da işler nasıl? / Lloyd George ve MacDonald ekonomik krizleri daha çözemedi mi? / Olayla ilgili kafa patlatıyorlar. / Kafa patlamaları bizi bu pisliğe bulaştırdı. / Kremlin'den Hitler hakkında ne duydunuz? / Lloyd George bana bunu sormanı mı söyledi? / Hitler onu geriyor mu? / Korkarım ki yok. / Bay Duranty, bakar mısınız? / Affedersin, kâğıtları koyuyoruz. / Güzel. / Makaleni okudum. / Sence Hitler söylediklerine gerçekten inanıyor mu? / Birçok insan onun dengesiz olduğunu söylüyor. / Dengesiz olan nedir? / Dengesiz bir dünyadayız. / Londra'da savaşa gittiğimize dair söylentiler var. / İngiltere başka bir savaşı destekleyemez. / Sovyetler yapabilir mi? / İngiliz mühendisler, yeni fabrikalar. / Stalin hepsini nasıl karşılıyor? / Parayla sanırım. / Onlara rubleyle ödeme yapılmıyor. / Bu ülkenin ne kadar zengin olduğunu biliyorsun. / Çok büyük. / Buğday tarlaları dışında hiçbir şey yok. / Tahıl Stalin'in altınıdır. / Çok fazla tahıl var. / Beş yıllık bir planda, umduklarının iki katından fazlası. / Gerçekten neden buradasınız, Bay Jones? / Stalin'le bir röportaj ayarlamak için yardımınıza ihtiyacım var. / 27 yaşında mısın, 28 mi? / Fark eder mi? / Lloyd George ile ülkende hafta sonlarına alıştığınız gibi herhangi bir devlet başkanıyla çay içebileceğini mi sanıyorsun? / Hiç beklentim yok. / Sadece sorularım var. / Sayılar belli değil. / Kremlin beş parasız, peki Sovyetler aniden harcama çılgınlığına girdiler? / Finansmanı kim sağlıyor? / Özür dilerim. / Sizin için cevaplardan çok sorularım olması beni geriyor. / Seni Hitler'le uçağa kim bindirdi? / Yardım aldım. / Bir gazeteciden. / Hitler'in uçağına binmeme yardım eden Paul Klebb'di. / Nerede ve ne zaman olacağını bana haber verdi. / Aslında benim gitmek

gerek. / Metropol'de kalıyor. / Bu akşam onu yakalamayı umuyorum. / Bu çok iyi. / İyiden daha fazlası. / O benim yıldızım. / Ona güveniyorum. / Paul Klebb öldü. / Üç gün önce bir soygunda. / Bilmiyor muydun? / Hayır. / Onu iyi tanıyor muydun? / Berlin'de tanışmıştık. / Bir arkadaşımdı. / Nerede oldu? / Metropol dışında. / Bu akşam bazı insanlarla beraber olacağız. / Çoğunlukla gazeteciler. / Katılmak ister misin? / Evet, evet tabii ki. / Teşekkür ederim. / Kiimlik, lütfen. / Buyurun. / - Metropol mü? / - Evet. / İyi akşamlar. / Giriş yapacağım. / Hoş geldiniz. / Bay Jones mu? / Bu gece kalıyorsunuz. / Hayır, bir haftalığına buradayım. / Bana öyle söylenmişti. / Vizem bir haftalık. / Damgada öyle yazıyor. / Pek çok gece doluyuz. / Metropol'da bir konferans düzenlenecek. / Yakınlarda başka bir otel biliyor musunuz? / Korkarım sadece burada kalma izniniz var. / Sadece bu gece için. / O zaman bu gece. / Birinci kat, sağda. / -Teşekkürler. / - İyi dinlenmeler. / Ne yapıyorsunuz? / Yoldaşlar hata olmalı. / Hey, burada neler oluyor? / Otel alarmda. / Bir soygun olmuş. / Cushny çok endişeli. / Burada yüksek güvenlik önlemleri var. / Nerelisin? / Galler. / Western Mail için mi buradasın? / Serbest gazeteciyim. / Eugene Lyons, United Press. / Evet biliyorum. / Gareth Jones. / Elektrik şebekesinin yapımıyla ilgili makalelerinizi çok beğendim. / Metro Vickers'ı iyi biliyor olmalısın. / - L.C. Thornton, John Cushny - Nasılsınız. / - Merhaba. / Metro Vickers bu hafta otelde bir konferans düzenliyor mu? / Hayır. / Sana bunu kim söyledi? / Hadi, bir içki içebilirim gibi görünüyorum! / Neden bu kadar tanıdık geliyorsun? / Tanıdık gelmiyor mu, Lyons? / Sen Hitler'le röportaj yapan Galli çocuksun! / Kesinlikle bizimle geliyorsun. / Herkes Moskova'daki en iyi partici olan Duranty'ye gidiyor. / Görüyorum ki biz olmadan başlamışsınız. / Parti zaten tüm hızıyla devam ediyor. / Klebb bana istenmeyen kişi olduğunu söylemişti. / Nedenini biliyor musun? / Ne üzerinde çalıştığını biliyor muydun? / Burada yapacak pek bir şey yok, değil mi? / Moskova'dan ayrılmana izin verilmediğinde hem de. / Peki kendinizi ne tür bir habercilikle sınırlandırıyorsunuz? / Bekle, gazeteciler

Moskova'yla mı sınırlı? / Koruma için mi? / Evet doğru! / Bu da ne demek? / Casuslar hakkında paranoyaklar mı? / Edgar Alan Poe'nun Kızıl Ölümün Maskesini okudun mu hiç? / - Kızıl Ölümün Maskesi. / Okudun mu? / - Hayır. / Yasaklamadan önce bir kopyasını al. / Paranın Paranın nereden geldiğini biliyor musun? / Duranty tahılın Stalin'in altını olduğunu söyledi. / Tahıl Stalin'in altını mı? / Duranty gerçekten öyle mi dedi? / Saçmalık! / Ona neden baskıda kullanma zahmetine girmediğini sor. / Muggeridge, Barnes, buraya gelin! / Lloyd George röportaj istiyor! / Malcolm Muggeridge. / - Hadi dans edelim! / - Gareth Jones. / Bonnie ile tanıştın mı? / Yani kendin mi enjekte ediyorsun? / Tıpkı bir hemşire gibi mi? / Denemek ister misin? / Nasıl bir şey? / Sanki Tanrı'nın kollarında olmak gibi. / "Adı Görkemli Işık. / " Ne dedin tatlım? / Eski bir Galli şiiri. / "Ağaçların Savaşı". / Evet! / Şiir gibi! / - Emin misin? / - Hayır, hayır, sağ ol. / O zaman neden bana vermiyorsun? / - Olmaz. / - Bana zarar vermeyeceksin. / - Sadece nazik olmalısın. / - Hayır, bu oldukça iyi. / Bu kadar erken mi gidiyorsun? / Bay Duranty. / Bay Jones. / Eğlendiniz mi? / Dürüstçe söyleyebilirim ki, hiç böyle bir şey görmedim. / Bonnie nasıl, zevkinize göre değil mi? / Pardon? / Belki, belki onu tercih edersin? / Ben buraya Üzgünüm, teşekkür ederim. / Buraya çalışmaya geldim, Bay Duranty. / Utanılacak bir şey yok. / Burada ne istersen yapabilirsin. / Merak ettiğim şey, Kremlin'in gazetecileri Moskova ile sınırlandırması. / Teşekkürler. / İçki içmedin. / Partimdeki muhteşem kızları takdir etmiyorsun. / Oldukça sıkıcısınız, Bay Jones. / Sanırım hayatta başka şeyler de var. / Ne gibi? / Tamamen çıplak bir Pulitzer ödülü sahibinin karşısında duruyorum. / Hayatım sıkıcı olamaz, değil mi? / Gel. / Sana göstereceğim. / Oğlum İngilizce öğrenmeyi reddediyor. / Gururlu Rus. / Pekâlâ. / İyi geceler Bay Jones, eve sağ salim dön. / İyi geceler, Bay Duranty. / Duranty'de miydiniz? / Evet. / Bunu üst kata çıkarıp masasına bırakır mısınız? / Afyon odası gibi görünüyor, değil mi? / Ofisi soldan üçüncü kapı. / Kendime engel olamadım. / Makalenize hızlıca baktım. / Öyle mi? /

Ama Kim bu? / Bu benim 'ağabeyim'. / İyi yazıldığını düşündüm. / Teşekkür ederim. / Stalin'in yeni tankları ve uçak fabrikaları hakkındaki raporlarınızla ilgileniyorum. / Amerikalılar. / Duranty onları buraya çekmeye çalışıyor. / Duranty barışçıyı mı oynuyor? / Devrim yabancı yatırım olmadan başarılı olamaz. / – İngiliz Hükümeti burada. / – Bu yeterli değil. / Amerikalıların burada para kazanabileceklerini görmeli. / Washington'un boykotu sonunda bitecek. / Ve devrim yeniden yoluna girecek. / Başka seçeneğimiz var mı? / Duranty'nin bir planı olduğunu düşünmemiştim. / Ya da Amerika Birleşik Devletleri Başkanına tavsiyede bulunduğunu. / Paul Klebb'i tanıyor muydunuz? / Paul'u herkes tanıyordu. / Ne üzerinde çalıştığını biliyor musunuz? / Geldik, iyi geceler. / Ada! / Bu benim ilk gecem. / Bir kâse borş çorbası içer misin? / Hayır. / Moskova'da iyi şanslar. / Günaydın. / İçeri girebilir miyim? / Son teslim tarihindeyim. / Ne üzerinde çalışıyorsun? / **Eski tarımsal sistemlerinin tarımsal kolektifleştirilmesiyle ilgili bir hikaye araştırıyorum.** / Kulağa büyüleyici geliyor! / Kaynaklarınız nelerdir? / Fazla vaktim yok / Sana yardım edebileceğim bir şey var mı? / Kaynaklarım bana Lloyd George'un dış danışmanı olduğunu söylüyor. / – Artık durum böyle değil mi? / – Evet. / Beni araştırıyorsun! / Bak. / Gerçekten işime dönmem gerek. / Son teslim tarihine yetişmeli. / Ne istiyorsun? / Kimsenin bahsetmediği hikâyeyi. / Rakamları kendim görebiliyorum, akla yatkın değil. / Burada bir hikâye var. / Sanırım Paul bu işin üstündeydi. / Hiçbir şey söyleme, sadece dinle. / Paul, hakkında konuşmaktan korktuğu bir hikaye üzerinde çalışıyordu. / Paul ile öldürüldüğü gün konuştum. / Konuşmaya ihtiyacı varmış gibi geldi. / Ne olduğu hakkında bir fikrin var mı? / Çok inatçıydı. / Havari Paul gibi. / Onu gördüm. / Bert onu paketlemeye göndermeden önce. / Ve bunun bir soygun olduğunu düşünmüyorsun. / Paul ne üzerinde çalışıyordu? / Hadi söyle. / Paul ne üzerinde çalışıyordu? / Ukrayna. / **Stalin'in Altını Ve gazetecilerin Ukrayna'ya girmesine izin verilmiyor.** / Vurulduğu gün oraya gidiyordu. / Sen Paul değilsin. / Evine git Gareth. / Hafta sonuna kadar bir oda

istiyorum. / Doluyuz. / Koridorun aşağısı, solda. / Bay Jones, eski dış danışmanım. / – Daktilonunu kullanabilir miyim? / – Neden? / Benimkini evde bıraktım. / Şiir mi yazıyorsun? / Her zaman istenmediğin yere gider misin? / Bana şiirlerinden birini oku! / Annem bana şiir okurdu. / Çoğunlukla Galce şiirler. / Adı görkemli olan ışığı biliyorum. / Ve ateş ışınlarını derilerin üstüne saçan egemen ışıkların sayısı. / "Ağaçların Savaşı. / " Beş dakikan var. / Sadece birine ihtiyacım var. / Bay Jones, değerli dış danışmanım Ukrayna'ya gidiyorum. / – Ye! / Ye! / – Teşekkür ederim. / – Havyar? / – Hayır teşekkürler. / – Şarap? / – Ben içmem. / Beni bu kadar kısa sürede gördüğünüz için teşekkür ederim. / Saçmalık! / Lloyd George'un dış danışmanını, Moskova'da ağırlamaktan onur duyarız! / Fakat bu çok garip, eğer söylememe aldırmazsan diplomatik değil de basın vizesi talep etmeniz. / Lloyd George'un dış danışmanı neden Moskova'ya gazeteci olarak gelsin ki? / Bu da ne demek? / İşverenim Lloyd George'un tavsiye mektubu. / İki ülke arasındaki ilişkiler nihayet normale döndü. / Burada en iyi mühendislerimiz var Metro Vickers fabrikalarınıza güç verebiliyor. / Umarım özgürce konuşabilirim, arkadaştan arkadaşa. / Elbette. / Hitler ile o röportajı ayarlayan Lloyd George'du. / Ve daha kötü korkularımızı doğruladı. / Almanların dikkatini çekmemek için bir gazeteci olarak geldim. / Londra'da, Hitler'in saldırması durumunda Sovyetler Birliği'nin kendisini savunamayacağına dair endişeler var. / Saldırmak mı? / Aynı raporları okudunuz. / Almanya'da ajanlarınız var. / Hepsi aynı şeyi duyuyor, değil mi? / Hitler'i kontrol altına almak istiyorsak, iki cephe açmalıyız. / Doğu Cephesi'ni tutabilir misiniz? / Bay Jones. / Metro Vickers fabrikalarımızı kurmak için kalifiyeli olabilir. / Ama mühendisleri, Sovyet mühendislerle kıyaslanamaz. / Kharkov'da yeni uçaklar ve tanklar inşa ediyoruz. / – Stalin – Ukrayna'da mı? / – Ne? / – Ukrayna'da mı? / Evet, Evet, Ukrayna'da. / Aslında! / Bay Jones, neden kendiniz görmüyorsunuz? / Almanların saldırısına ne kadar hazırlıklı olduğumuzu görmek için bir gezi ayarlamaktan mutluluk duyarım! / Ya da İngilizlerin. / Paul gitmeden

önce bana bunu vermişti. / Tüm bilgiler orada, nereye gittiği falan. / Geri dönmeme ihtimaline karşı onu alabilmemi istedi. / Çay ister misin? / Şimdi plan nasıl gidiyor? / Bir planım yok. / Eğer gerçeğe, bir plan demezsen. / Evet, ama kimin gerçeği? / - Gerçek. / Sadece bir tür var. / - Çok safsın. / Gazetecilik en asil meslektir, nereye gidersen git, gerçekleri takip edersin. / Taraf tutamazsın. / Babam Dışişleri Bakanlığı'nda. / Çoğunlukla Berlin'de büyüdüm. / Sanat, müzik ve kültür özgürlüğünün olduğu ve Naziler her şeyi yok ediyor. / Çok hızlı bir şekilde. / Ve korkarım ki Ben Arkadaşlarım için korkuyorum. / Komünist Partideki herkesi tutukluyorlar. / Başarılı olmalıyız. / Başka seçeneğimiz yok. / Stalin için çalışıyormuşsun gibi konuşuyorsun. / Stalin için çalışmıyorum. / Bir kişiden daha büyük bir harekete inanıyorum. / Ya yanılıyorsan? / Bu başka bir seçenek değil, değil mi? / Bak, tıpkı doğanın döngüleri tarihin de döngüleri vardır. / Savaş ve depresyondan başka bir şey olmadı ve şimdi yeniden inşa etme şansı var. / Gelecek için mücadele, insanlar için bir gelecek zayıf ve işçiler için. / Sovyetler de bunu yapıyor. / Arkadaşının sırtına dört kurşun sıkan devlete mi inanıyorsun? / Hayır. / Bu hareketin hepimizden daha. / büyük olduğuna inanıyorum. / Paul Klebb bir kurbandı. / Kendini duyuyor musun? / Çay? / Gidip biraz daha çay yapacağım. / Şimdiye kadar icat edilmiş en muhteşem müzik aleti. / Çok garip. / - Bekle - Bu kadar - Ve bu şarkı mı? / - Evet, şarkı bu, evet. / Çalabildiğim tek şarkı. / Annem çok fazla bir şey getirmedi ama o Ukrayna'da İngilizce mi öğretti? / - Donetskte miydi? / - O zamanlar Hughesovka'ydı. / Aslında Klebb'in haritası beni bir zamanlar yaşadığı yere götürüyor. / Annem ben 11 yaşındayken öldü. / Uykusunda. / Sanırım kendini öldürdü. / - Babamı tanısan, nedenini anlayabilirdin. / - Baban hala Berlin'de mi görev yapıyor? / Şu kasaba. / Paul'le orada tanıştım. / Benimle gel, Ada. / Gel ve annemin yaşadığı yeri gör. / Ve kalbindeki sevgiyi bul. / Ada Hayır, gitme. / Hayır, sadece git. / Şimdi git. / Ukrayna'dayız. / Evet. / Bunu nasıl bildin? / Annem burada biraz zaman geçirdi. / Çiftçilere ve John Hughes'in

işçilerine İngilizce öğretirdi. / Cambridge'de bu yüzden Rusça okudun. / Ama yüksek notların sana diplomaside bir iş sağladı. / Rusça konuşan bir Galli. / Devrime. / Yiyecekle dolu bir evim var. / Gerçek yiyecek. / Kızlarım bedavaya sinemaya giderler. / Şimdi ise aktörlerle evlenme hayalleri kuruyorlar. / Yaşamlarımız güzel artık. / Aileler istedikleri her şeye sahip. / Onların tüm ihtiyaçları Parti tarafından karşılanıyor. / Komünist Parti'ye. / Midem tüm bu gerçek yiyecekleri sindiremedi. / Ben, sadece Lavaboya gitmeliyim. / Kimi arıyorsun yoldaş? / İşte, yoldaşlar, tüm sorunlarımızın yanıtı burada. / Tek bir sözcükte özetlenebilir: İnsan. / İnsan, sahip olduğumuz tek gerçek düşmandır. / İnsanı ortadan kaldır açlığın ve köle gibi çalışmanın temeli sonsuza dek silinecektir yeryüzünden. / Yemek. / Afedersiniz, bir sonraki durak Hughesovka mı? / Donetsk mi? / Evet, Donetsk. / Bana ceketini satar mısın? / Bana ceketini satar mısın? / Hayır, ona ihtiyacım yok. / Paraya ihtiyacım yok. / Ekmek var mı? / Ekmek mi? / - Donetsk mi? / - Evet. / Sıradaki. / Sıradaki kim? / Sen! / İşinin başına. / Çalış! / Tahılı nereye gönderiyorlar? / Tahılı nereye gönderiyorlar? / Moskova'ya. / Yoldaş, sanırım bu yabancı bir casus. / Bu o. / Dur. / Dur yoksa vururum. / Kimse var mı? / Stalin tahtında oturur. / Keman çalıyor. / Kaşlarını çatmış küçümseyerek bakıyor. / Ekmek veren ülkemize. / Keman fındıktan yapılmış yayı keçi sakalından. / Emirlerini çaldığında buralardan duyarız sesini. / Öyle sert çaldı ki teleri kopardı. / Birçokları öldü çok azları sağ kaldı. / Açlık ve soğuk evlerimizin içinde. / Yiyecek bir şey yok. / Uyuyacak yer yok. / Ve komşularımız akllını kaybetti. / Sosisleri al. / İçeri girelim. / Bunu nerden aldın? / Kolya'dan. / Kolya kim? / Abimiz. / Abiniz mi? / Abin avcı mı? / Şimdi nerede? / Açlık ve soğuk evlerimizin içinde. / Yiyecek bir şey yok. / Uyuyacak yer yok. / Ve komşularımız akllını kaybetti. / Kendi çocuklarını yiyorlar. / Bize ekmek verin. / Ortalığı karıştırmayın. / Sıraya geçin! / Bu ne kadardır devam ediyor? / Sen kimsin? / Ben gazeteciyim. / Kara dünya. / Annem buraya böyle derdi. / Kara dünya

bölgesi dünyayı besleyebilirdi. / Lütfen söyle bana, burada ne oldu? / Sence ne olmuş olabilir? / Bizi öldürüyorlar. / Milyonlarcası öldü. / Milyonlarca mı? / Neden? / İnsanlar geldiler ve sandılar ki doğanın kanunlarını değiştirebilirler. / Bir şekilde çiftlik daha da zenginleşti. / Hayvanları daha zengin hale getirmeden. / Tabii ki, domuzlar ve köpekler hariç. / Bütün hayvanlar eşittir ama bazı hayvanlar öbürlerinden daha eşittir. / Bugün altı İngiliz vatandaşını tutukladığımızı duyurmak için hepinizi burada topladık. / - Altı mühendis. / - Altı mı? / İngiliz şirketi Metropol Vickers için çalışan altı mühendis fabrikalarımız ve hükümetimiz hakkında bilgi topluyorlardı. / Ve İngiliz hükümetiyle paylaşıyorlardı. / Londra'nın bunu bir savaş hareketi olarak görebileceğinin farkında mısın? / - Washington ne olacak? / - Soru istemiyoruz. / Ne demek bu? / Soru yok mu? / Bay Cushny? / Bakmayın. / Bay Jones Lloyd George'un dış danışmanını riske atmasına şaşırdım. / Riske atmadı. / Öyle mi? / Yani seni bırakmalı mıyız? / Mühendisler ne olacak? / Onları da serbest bırakmalı mıyız? / Yapacağımız şey şu Sizi Lloyd George'a geri göndereceğiz, ama diğer casusları tutacağız. / Ve Lloyd George'un dış danışmanı İngiltere'ye dönüp gördükleriyle ilgili gerçeği söylediğinde mühendisleriniz yaşayacak. / Bay Jones Kırsal bölgeye yaptığınız yolculuktan keyif aldınız mı? / Güzel. / Mutlu ve gururlu çiftçileri gördünüz mü? / Kolektif çiftliklerimizin olağanüstü verimliliğini peki? / Ve herhangi bir kıtlık söylentisi? / Sadece söylentilerden ibarettir. / Neymiş? / - Söylenti. / - Ve? / Kıtlık yok. / Tekrar et! / Kıtlık yok. / Güzel. / Bildiğiniz gibi devrimimizi başarısız görmek isteyenler var. / Ama bunun olmasına izin vermeyeceğiz. / Değil mi Mr. / Jones? / - Hayır. / - Eve gitmenizi ayarladım. / Bavulunuz burada. / Bay Jones bilmeni isterim, gitmene izin vermeleri için onları ikna ettim. / Cesaretin için hapishanede olmayı hak etmiyorsun. / Biliyordunuz, Bay Duranty. / Sen ne? / Stalin sana ne kadar ödüyor? / Seni burada tutan, onlar için yalan söyleten ne? / Bugün Moskova'ya rapor vermenin ne kadar zor olduğunu bilemezsin, değil mi? / Tabii ki de hayır, sen

sadece bir çocuksun. / "Nasıl cüret edersiniz efendim? / " Demek bir gazetecinin işi değildir. / Aslında Stalin ile röportaj yapıp bir çeşit fark yaratabileceğini düşündün, değil mi? / Gezimden bir hatıra. / - Ağaç kabuğu. / İnsanların yiyeceği tek şey bu. / - Peki Pulitzer'inizin yanına koyabilirsiniz. / Yürü! / Sevgili Bay Jones her insanın hayatında bir an gelir ki kendisinden daha büyük bir rota seçmek zorundadır. / Sefil küçük hırslarının bir araya getirilmesinden daha fazlası. / Belki bir gün öğrenirsin. / Bu bir utanç! / İyi bir gazetecilik yapabilirdin. / Sanırım şimdi, sansür ekibi gerçekten meşgul olacak! / Birkaç gün bekleyin. / Ada! / İşte burada. / Jones! / Harika görünüyorsun. / Seni görmek güzel! / Yeni yazarımla tanışmanızı istiyorum. / - İsminiz? / - Eric Blair. / Gareth Jones. / Blair ismini kitap raflarında bulamazsın. / "Orwell" ismini aramalısın. / George Orwell. / Nehirden sonra. / Teşekkür ederim. / - Sanırım Bay Jones'un bir içkiye ihtiyacı var. / - İçmiyor. / Sanırım benim içmeyen tek müşterimsin. / O zaman aslında biraz iş yapabilir. / Birimiz yapmalı. / - Biz bir hayır kurumu değiliz Leonard. / - Saçmalık! / "Paris ve Londra'da Beş Parasız" popüler olacak. / Leonard, Sovyetler Birliği hakkında bir kitap üzerinde çalıştığınızı söyledi. / Korkarım bir süredir bu konuyu kurcalıyorum. / Bir hikâyem var ama yazarsam altı masum adam ölecek. / - Hangi adamlar? / - İngiliz mühendisler. / Ama hikâyeyi yazarsam milyonlarca hayat kurtarılabilir. / Bence doğru söylüyorsun. / Sonuçlarına bakılmaksızın bu sizin göreviniz ve sizi dinlemek bizim hakkımız. / Bu sadece sağduyu değil mi? / Masum olduğuna inandığım altı İngiliz vatandaşı Moskova tarafından pazarlık kozu olarak tutuluyor. / Eğer Batı'da olsaydık, bu şantaja katlanırdık. / Potansiyel olarak eşi görülmemiş bir felakete izin vermekteyiz. / Sovyetler Birliği vaat edilen işçi cenneti değildir. / Basında okuduğunuz 'Büyük Deneyim' değil. / Stalin'in çarpıcı yeni bir başarısı yok. / Tabii milyonlarca masum insanı öldürmeyi başarıdan saymıyorsanız. Hata yapma. / Bu adamın yarattığı kıtlıktan sıyrılmasına izin verirsek onun gibi başkaları da olacaktır. / Çok teşekkür ederim. / Güzel bir

hikâye. / Belki Sovyetler ellerinden geleni yapıyorlardır. / Koşullar göz önüne alındığında ellerinden gelenin en iyisini yapıyorlardır. / Peki ya ücretsiz okulları? / Ücretsiz sağlık hizmeti? / Evet, ama ne pahasına? / Daha eşitlikçi bir çalışma var, sadece mükemmel değil. / Öyle olmasını bekleyemeyiz, deneylerin sonuçlanması zaman alır. / Eşitlikçi bir toplum Burada var olan sömürü sisteminin aynısı. / Ama daha kötüsü. / Hayal edilemeyecek kadar kötü. / – Ne gördüğümü biliyorum. / – Tabii ki. / Tabii ki biliyorsun, ama Ancak birinin bunu uygun bağlama oturtması gerekiyor. / Beni dinleyin. / Stalin, sandığınız gibi bir adam değil. / Umut yok mu diyorsun? / Ne oldu? / New York Times kıtlık hikâyesini neden patlatmadı? / Kaynağı düşünün: Lloyd George'un yardımı bu işin merkezinde İngiliz mühendislerle ortaya çıkıyor. / Ne duyuyorsun? / Çok abartalı şeyler. / – Londra ne istiyor. / Başka bir savaş mı? / – Bu işin aslını öğrenecek misin? / – Tabii ki. / – Yarına lazım. / Tam o anda koyunlar birinden işaret almışçasına hep bir ağızdan melemeye başladılar "Dört ayak iyi, iki ayak daha iyi! / " Meleme aralıksız beş dakika sürdü. / Koyunların sesi kesildiğinde domuzlar çoktan çiftlik evine dönmüştü protesto etme fırsatı kaçırılmıştı. / – Bay Duranty beni bekliyor. / – İçeri gelin. / Oğlanı al. / Misha, gel benimle. / Ayrılmaya karar verirseniz, onları yanınıza almanıza izin vermeyeceklerini biliyorsunuz. / Onları burada tutacaklar. / Fidye olarak. / Diğer her şeyin yanı sıra, Kremlin sizi biliyor. / Terfi istediğini sanıyordum. / – Teklifler geldiğinde ne yapacaksınız? / – Başkaları olmayacak. / Birkaç yumurta kırmadan omlet yapamazsınız. / Burada yapılanlar insanlığı değiştirecek. / Tatlım, şu sandalyeyi buraya getir. / Hadi. / Bay Jones'a ne yapacaklar diye en ufak bir endişen yok mu? / Ona inanmaya mı başladılar? / Şu sandalyeyi getir, şuraya getir. / Şuraya koy. / Biraz daha yakın. / Moskova'da tüm zamanlarımda Bay Jones'unki kadar saçma bir hikaye hiç duymamıştım. / Devam et, yaz! / Kuşkusuz, Sovyetler Birliği'nde koşullar ideal değil. / Hâlâ büyük zorluklar var. / Ama Stalin modernlik yolundaki yürüyüşünü sürdürüyor. / Modernliğe doğru

yürüyüş. / Onu koruyabilirsin. / Pekâlâ. / Artık kötü şöhretli olanın abartılması. / Gareth Jones, Stalin'e hayranlık duyulan ve sevilen gerçek modern Rusya'yı tasvir etmiyor. / İmza Ada Brooks. / Evet. / Geleceğe geçişin. / New York'ta eski bir arkadaş, editör. / Sahip oldukları tek canavar bankacılar. / Seçme şansın var mı Ada? / Paul'u hatırla. / Bu sabah Bay Litvinov'dan acil bir telefon aldım. / Dışişleri Komiseri. / Bana izinsiz seyahatiniz hakkında rahatsız edici şeyler söyledi. / Bay Litvinov'a güvence vermiştim. / İfadeni basından geri çekeceğini ve konuyu derhal çözeceğimi söyledim. / - Yoksa mühendislerimizi mi vuracaklar? / - Bu sorun seni ilgilendirmez. / Onları rehin tutuyorlar efendim. / Açıkça konuştuğumuz için bize şantaj yapıyorlar. / Yabancı bir ülkede ciddi yasaları çiğnedin! / Gerçeği benim kadar bilmek istediniz! / Haftalar önce benim işimden ayrıldın. / Artık benim için çalışmıyorsun. / Ya da Majestelerinin hükümeti için. / Aklın varsa, istediğimi yapardın! / Masum insanların öldürülmesinin sizin için hiçbir şey ifade etmeyecek kadar çok savaş gördünüz mü? / Nasıl geri çekebilirim? / Ya boş köyler? / Açlıktan yetim kalan çocuklar? / Hâlâ bir şeyler yapabiliriz efendim. / - Hâlâ yardım edebiliriz. / - Bay Jones. / Stalin'in bundan sıyrılmasına izin veremeyiz! / Benden tam olarak ne yapmamı bekliyorsun? / Ekonomimiz çökerken tüm bağları koparmak mı? / Güvenime ihanet ettin. / Ülkene ihanet ettin. / İfadeni alenen geri çekeceksin. / Gecikmesiz! / Çok ileri gittin. / Beni susturamazsanız efendim. / Yalan söylediğini söylüyorlar. / Hepsi diyor ki Doğu ve Batı arasında diplomatik kriz patlak verdi. / Son suçlama Gareth Jones adında genç bir adamdan geliyor. / Bay Jones'un David Lloyd George'un dış danışmanı olduğu unutulmamalıdır. / Lloyd George'un sekreterinin iddiası bir kıtlığın Sovyetler Birliği'ni kasıp kavurduğu yönünde. / Çeşitli uzmanlarla kendim konuştum ve onaylayabilirim ki, beş yıllık plan boyunca koşullar zor olacaktır. / - Tanrım. / - Ama okuyucularım şunu bilmeli kıtlık hikâyesi tamamen yanlıştır. / New York Times. / Duranty, sevgili Bay Jones'umuzu mahvediyor. / Yazık, Lloyd George'un sekreteri olduğundan

bahsetmemiş. / Gareth. / Kovuldum. / Arayıp seni bilgilendirmek istemiştim. / Biraz çay yapacağım bize. / Hepimizden daha zekiydin. / Sonunun böyle olacağını hiç düşünmemiştim. / Şimdiye dek Başbakan olacağını düşünmüştüm. / Bu yüzyılda zaten bir Galli Başbakanımız oldu. / Açgözlü olmamalı. / Burada olmana sevindim, ben Bak, yayıncılara seni dış ilişkilerden ve siyasetten uzak tutma sözü verdim. / Ama bu kültür gibi şeyler müsait. / Bryn! / Gareth Jones, onu hatırladın mı? / Geri döndü! / Efsane geri dönüyor! / – Bekle, kültür mü? / – Evet! / Yaşadığımız kötü durumun unutulmasına yardımcı olacak her şeyi yaparım. / Seni yanıma aldım. / Umarım sorun olmaz. / Olabildiğince sıcakkanlı olacağız Günaydın! / Günaydın! / Günaydın! / Bu haber Moskova'dan: Sovyetler Birliği İngiliz Mühendisleri serbest bırakacak ve Radyoyu kapatayım mı? / {\an8} Hayır, hayır. / Gelecek hafta eve dönebilecekler. / Bugün Washington'daki Kremlin yetkililerinin kutlayacak çok şeyi var Beyaz Saray ile bir dizi müzakereden sonra Birleşik Devletler resmen Sovyetler Birliğini tanıdı. / – Şerefe! / – Şerefe! / Amerikalı iş dünyası liderleri, ticareti genişletmenin bir yolu olarak bu hareketi memnuniyetle karşıladılar. / Başkan Roosevelt'i ikna eden adam Walter Duranty okuyucular tarafından "Moskova'daki Adamımız" olarak bilinir. / Dışarıdaki hayvanlar, bir domuzlara bir insanlara bakıyor. / Tekrardan insanlardan domuzlara. / Ve tekrar domuzlardan insanlara / Ama artık onları birbirlerinden ayırt edemiyorlardı. Bu Gareth Jones. / Deli olan adam. / Kaçın! / Kaçın! / Gareth! / İyi misin? / Seninle konuşmayı reddeden kilise hanımları onlar mı? / Acele etme. / Makaleni yakında göndermeyi planlıyor musun? / O burada! / Blimey! / Kim burada? / Hearst. / William Randolph Hearst. / Yazları St. / Donats yakınlarında olur. / Uzun zamandır uzaktasın. / Elbette. / Elbette! / Hearst St. / Donats'ı satın aldı. / Nereye gittiğini sanıyorsun? / – Onunla konuşmalıyım. / – Olmaz! / Gareth! / Gareth bekle! / Gareth! / Gareth bekle! / Her yaz Hearst ile röportaj yapmaya çalışıyoruz. / Ve her yaz reddediliyoruz. / Bu yaz olmaz. / Artık asistan editörüm!

/ Kartlarımı dikkatli oynamalıyım, anlıyor musun? / Güzel. / - Onunla röportaj yapacağım. / - Deli misin? / St. Donats'a gitmene izin veremem. / Kendi kariyerine yedin. / Benimkiyle kumar oynayamazsın. / Yardımcı olabilir miyim? / Western Mail için çalışıyorum. / Gördüğünüz gibi oldukça meşgulüz. / Moskova'dan yeni döndüm. / Bay Hearst'ün gazetelerinin manşetine taşınacağı bir hikayem var. / O halde onun gazeteleriyle konuşmanızı öneririm. / Western Mail için yazdığını söylememiş miydin? / Neden hikâyeni bir rakip olan Bay Hearst'e veresin? / Bay Hearst'ün gazetelerinde daha fazla avukat var. / Korkarım izinsiz giriyorsunuz. / Gitmenizi istemek zorundayım. / Bana bir dakika verirseniz, ben Teşekkür ederim. / Bisikletimi ben alırım. / - Mutfaktan girdim. / - Eres! / Bay Hearst, inanın bana, duymak isteyeceğiniz bir şey var. / Peter! / Pulitzer'in korkunç bir hata yaptığına ilişkin bir hikayem var Bay Hearst. / Bırak anlatsın! / 30 saniyen var. / Moskova'dan yeni döndüm. / Güneyde bir trene bindim ve boş köyler gördüm ardı sıra. / - Bir kıtlık hikâyen var. / - Kendi gözlerimle gördüm, Bay Hearst. / Dünya en iyi muhabirlerinden birini kaybetti. / İşe almaya çalıştığınızı bildiğim bir adam. / Klebb'i yıllarca kovaladım. / - Sence onu öldürdüler mi? / - Siz de öyle düşündünüz. / Neden Paul'ün ölmesini istediler? / Beni itibarsızlaştırmak istemeleriyle aynı sebepten. / Kıtlık hikâyesinin onu öldürdüğüne emin misin? / Onunla çalışan bir gazeteci bunu doğruladı. / Senden bir makale yazmanı istesem Duranty'nin Pulitzer'ına karşı senin sözün olacak. / Evet. / Sovyetler Birliği'nde kıtlık! / Senin için bir paket geldi. / Sevgili Gareth, evimdeyim, Berlin'de. / İşler ne kadar çabuk dağılıyor Şu anda Berliner Tageblatt için tekrar yazıyorum. / Gazete kapatırılana kadar. / Makaleni okudum. / Haklıydın. / Yanlızca tek bir gerçek var. / Tebrikler, Gareth. / Paul çok gurur duyardı. / Nerede olursan ol iyi bir çanta hazırladığından emin ol. / Günlerce kabuk ve pancardan başka bir şey yemediler. / Artık açlıktan ölmenin eşiğine gelmişlerdi. / Bu durumun dış dünyadan kesinlikle gizlenmesi gerekiyordu. / Yel değirmeninin yıkılmasından cesaret bulan insanlar

Hayvan Çiftliği'yle ilgili yeni yeni yalanlar uyduruyorlardı. "Sonda biraz bilgi var, bekleyin. / " 1935 ağustosunda Gareth Jones Moğolistan'da röportaj yaparken haydutlar tarafından kaçırıldı. / Bir rehberle birlikte seyahat ediyordu. / Tanımadığı bu kişi, Sovyet gizli polisiyle irtibattaydı. / 30. yaş gününden bir gün önce vurularak öldürüldü. / Walter Duranty 73 yaşında 1957 yılında Florida'da öldü. / Pulitzer ödülü asla iptal edilmedi. / **Stalin'in yarattığı kıtlıkta ölen milyonlar anısına. /**

Andrey Romanoviç Çikatilo

(Rusça: Андрей Романович Чикатило; Ukraynaca: Андрій Романович Чикатило; 16 Ekim 1936 — 14 Şubat 1994), Ukrayna doğumlu Sovyet seri katildir. 1978-1990 yılları arasında 53 kesinleşen cinayet işlemiştir. **Ekim 1992'de 52 kişiyi öldürmekten suçlu bulunmuş (kendi itirafına göre 56 cinayet teşebbüsünde bulunmuş ve bunların 53'ü cinayetle sonuçlanmıştı) ve 14 Şubat 1994'te kafasına kurşun sıkılarak infaz edilmiştir.** 1963 yılında Tatyana adlı kız kardeşinin dostu Faina ile evlendi. 1970'te Rusça ve edebiyat öğretmeni olarak çalışmaya başladı. 1978'de ailesiyle Şahtı, Rostov Oblastı'na geçip eğitmen olarak çalıştı. 22 Aralık 1976'da ilk kurbanı, 9 yaşında bir kız olan Yelena Zakotnova'yı öldürdü. 1984'te cinayet zanlısı olarak tutuklanır; ancak kan grubu tahlilinde yapılan hata sonucunda idam edilmekten kurtulur. Andrey Çikatilo, 25 yıllık hayat arkadaşı Faina Çikatilo ile evliliğini aksatmaz, torunlarının güler yüzlü dedesi olarak bilinir. Aynı zamanda Komünist Parti üyesi olan Çikatilo'nun edebiyat ve mühendislik fakültelerinden çifte diploması bulunmaktadır.

Çikatilo, 50'den fazla kadın ve çocuğu vahşice doğrayıp kanını içmesi bir yana; dillerini, mahrem yerlerini kesip yemesiyle akıllarda kalmıştır. 20 Kasım 1990'da, son cinayetten iki hafta sonra tutuklandı. 14 Şubat 1994'te kafasına sıkılan tek kurşunla öldürüldü.

Çocukluğu

Josef Stalin'in kolektifleşmesiyle başlanmış açlığın ortasında Yabloçnoye, Harkiv Oblastı'nda (şimdi Sumı Oblastı) doğdu. Çikatilo, doğduğu zaman ülke kıtlık içerisindeydi. Öyle ki bu açlık içindeki insanların, insan eti yediğinden bile bahsediliyordu. Andrey Çikatilo'ya da büyük kardeşi Stepan'ın yenildiği anlatılıyordu. Annesi tarafından sürekli azarlanıp, dayak yiyordu. Eylül 1941 yazında, Çikatilo'nun babası Sovyet Ordusu için hazırlandı ve savaşta esir düştü. Eylül, 1944 yılında okula başladı.[1] Çikatilo, tüm zorluklara rağmen öğretmenleri için mükemmel bir öğrenci oldu.[2] 1943 yılında Tatyana adlı bir kız kardeşi oldu. Fakat Andrey Çikatilo'nun babası 1941 yılında askere kabul edilmişti, çocuğu olamazdı. Muhtemelen annesi bir Alman asker tarafından tecavüze uğramıştı. 14 yaşında Okul Gazetesinin editörlüğünü yaptı.[3] Çikatilo'ya zor gelen o baş ağrıları ve rahatsızlıklarına rağmen, 1954 yılında mezun oldu.[4]

Gençlik Yılları

Ergenliğinin başlangıç yıllarında kronik iktidarsızlıktan muzdarip olduğunu fark etti. Sosyal yönden beceriksiz olduğunu düşünüyor ve kendinden nefret etmeye başlıyordu. Çok utangaç olmaya başlamıştı. Mezuniyetinden sonra Moskova Devlet Üniversitesi'ne gitmek istedi. Aslında notları iyiydi ama kabul edilmedi. Çikatilo, bunun sebebini babasının savaşta esir düşmesine bağlıyordu. Çünkü o zamanlar savaşta esir düşüp ölmeyenler için hain damgası vuruluyordu.[5] Daha sonra Kursk şehrine gitti ve orada işçi olarak çalıştı.[6] 1955 yılında, ilk ciddi ilişkilerine başlamıştı fakat çabalarına rağmen cinsel ilişkilerinde ereksiyon bozukluğu yaşadı ve bu yüzden ilişkileri bitti.

Ordu Yılları

2 yıllık mesleki eğitimini tamamlamasının ardından Nijniy Tagil kentinde uzun vadeli bir inşaat projesinde çalıştı.[7] 1957 yılında Sovyet Ordusu için hazırlandı. 1957–

1960 yılları arasında Berlin'de zorunlu askerliğini yaptı. 1960 yılında görevini tamamladı. Köye döndükten sonra yeniden bir ilişkiye başladı ve yine başarısız cinsel girişimlerden muzdarip oldu.[8] Sonuç olarak akranlarının çoğu onun iktidarsız olduğunu anladı. 1993 yılında Çikatilo bir röportajında şunları söyledi;

Kızlar benim arkamdan iktidarsız olduğumu fısıldıyorlardı ve çok utanmıştım. Kendimi asmaya çalıştım ama annem ve komşular beni geri çevirdi. Oradan uzaklaşmak zorundaydım.[8]

Öğretmen Kariyeri

1970 yılında, Rus edebiyatında yazışma kursunu tamamladı ve Rostov Üniversitesi'nde derecesini aldı. Kısa bir süre mezun olmadan önce, bölgesel spor aktivitelerini yönetmek ile ilgili bir iş elde etti.[9] Novoşahtinsk'de Rus dili ve edebiyatı öğretmeni olarak kariyerine başlamadan önce bir yıl bu görevde kaldı.[10]

Çikatilo bir öğretmen olarak büyük ölçüde etkisiz oldu. Sakin bir yapıya sahip olmasından dolayı derslerinde disiplini koruyamadı ve düzenli olarak öğrencileri tarafından alay konusu oldu.[11]

Evliliği

Çikatilo, 1961 yılında Rusya'ya taşındı. Rostov-na-Donu'da iş buldu ve iş yerine yakın bir yerde küçük bir ev kiraladı. Aynı yıl kız kardeşi Tatyana okulu bitirmişti ve bir araya gelmişlerdi. Tatyana, onun kadınlar içinde fazla utangaç olduğunu fark etti ve ona bir eş bulmaya karar verdi. 1963 yılında Feodasia Ochacheva adında, kız kardeşinin tanıştırdığı kadınla evlendi.[12][13] Bir süre sonra dışarıdan yollarla[13] 1965 yılında Lyudmila ve dört yıl sonra Yuri adında bir oğlu oldu.[12]

Cinsel Saldırıları

Şahtı'nın 33. Teknik Meslek Okulu. Burada çalışırken Çikatilo, ilk cinayetini işledi.[14]

1973 yılında ilk cinsel saldırısını 15 yaşındaki bir öğrencisi üzerinde gerçekleştirdi.[15] Aylar sonra başka bir öğrencisine daha tacizde bulundu ve öğrencileri tarafından şikayet edildi. Bunun üzerine okul müdürü Çikatilo'ya gönüllü olarak istifa etmesini ya da kovulacağını söyledi ve o istifa etmeyi seçti. Başka bir yerde öğretmen olarak çalışmaya devam etti. Mart 1981 tarihinde yine bir çocuğu taciz etti[16] ve öğretmenlik kariyerini bitirdi. Buradan sonra Rostov merkezli bir fabrikada çalıştı ve iş gereği sıkça seyahat ediyordu. Cinayetleri için bu durum işine yaramıştı.[17]

İlk Cinayeti

Yelena Zakotnova Cinayeti

Zakotnova'nın tahminen öldürüldüğü evciğin (Şahtı, Mejevoy sokağı, 26) yıkıntısı.[18]

22 Aralık 1978 tarihinde, Yelena Zakotnova adlı 9 yaşındaki kızı öldürerek ilk cinayetini gerçekleştirdi. Çikatilo'nun belgelenmiş ilk cinayetidir. Ailesinden gizlice fahişelerle görüşmek için 1500 ruble karşılığı aldığı küçük eve kıza bir sakız vereceğini söyleyip götürdü. Ona tecavüz etmeye çalıştı. Ancak ereksiyon elde edemedi. Zakotnova onunla mücadele edip, kaçmayı deneyince, karnından 3 kez bıçaklayarak öldürdü. Bu esnada orgazm oldu. Cesedini ve okul çantasını yakındaki bir ırmak olan Gruşevka'ya attı.

Altında Zakotnova'nın cesedinin 24 Aralık 1978'de bulunduğu Gruşevski köprüsü.[18]

Çeşitli kanıtlar bu cinayetin Çikatilo ile bağlantısı olduğunu gösteriyordu. Çikatilo'nun kiraladığı evin yakınında kan bulunmuştu ve komşulara göre 22 Aralık akşamı kendisi evdeydi. Nehre attığı küçük kızın çantası da bulundu ve kızı otobüs

durağında yanında bir adamla gören tanık, o kişi için Çikatilo'ya benzeyen ayrıntılı bir tarifte bulunmuştu.[19] Bu gerçeklere rağmen Alexandr Kravçenko adında benzer suç işlemiş bir işçi tutuklandı.[20] Kravçenko'nun evinde arama yapıldı, evdeki kazakta karısının kan lekeleri vardı. Bu kan Yelene Zakotnova'nın kan grubu ile uyuyordu. Halbuki cinayetin olduğu akşam Kravçenko, karısı ve bir arkadaşı evdeydiler ve arkadaşları da bunu doğruladı.[21] Ama suçu üstlenmeleri için yapılan tehditler sonrası yalan ifade verilmek zorunda kalındı ve Kravçenko'nun o gün eve çok geç döndüğü iddia edildi. Bu ifadeler sonucu zorlamalarla o da cinayeti üstlendi. 1979 yılında cinayetten yargılandı. Kravçenko daha sonra ifadesini geri aldı ve bu ifadesini zorlama ile işkence sonucu verdiğini söyledi, bu cinayeti kendisinin işlemediğini belirtti.[22] Buna rağmen cinayetten suçlu bulundu ve 1980 yılında 15 yıl hapis cezası aldı. Ancak kurban yakınlarının baskısı sonucu Kravçenko, Temmuz 1983 yılında idam cezası aldı ve idam edildi.[23]

Zakotnova cinayetinden sonra Çikatilo, sadece kadın ve çocukları bıçaklama yoluyla ereksiyon elde edebilmiş, orgazm olabilmiştir. Bu deneyimi tekrar yaşama dürtüsü onu artık seri cinayetlere yöneltmiştir. Röportajlarında verdiği bilgilere göre bu dürtüsüyle mücadele etmişti.[24]

Seri Cinayetleri

3 Eylül 1981 tarihinde, Çikatilo Rostov şehir merkezinde, bir halk kütüphanesi yakınındaki otobüs durağında, Larisa Tkaçenko adında 17 yaşındaki bir yatılı okul öğrencisi karşılaştı. Daha sonraki itiraflarına göre, onu votka içme bahanesi ile Don Nehri yakınındaki bir ormana götürdü. Tkachenko tuzağa düşmüştü.[25] Onlar tenha bir alana ulaştığında, kurbanı önce yere attı ve elbiselerini yırttı, cinsel ilişkiye teşebbüs etti ve ereksiyon elde edemeyince, onu sopa kullanarak dövdü ve çığlıklarını bastırmak için ağzının içine zorla çamur sokarak boğarak öldürdü. Çikatilo, dişleriyle Tkaçenko'ya saldırdı, göğüs uçlarını dişleriyle kopardı.[26]

Tkaçenko'nun öldürülmesinden 9 ay sonra, 12 Haziran 1982 tarihinde, sebze satın almak için Rostov Bagayevski İlçesi'ne otobüsle gitti. Donskoi köyünde otobüs değiştirmek zorundaydı ama o yolculuğuna yaya devam etmeye karar verdi.[27] Otobüs durağına uzak bir yerde yürürken, Lyubov Biryuk adında 13 yaşındaki bir kız ile karşılaştı. İkisi birlikte çalılar önünde yürüyorlardı tanıklara göre.[28] Çikatilo, yakındaki çalıların içine onu sürükledi, Biryuk'a saldırdı ve elbisesini yırttı. Onu bıçaklayarak öldürdü. (27 Haziran tarihinde bulunduğunda 52 yerinden bıçaklanmıştı.) Baş, boyun, göğüs, ve pelvik bölgesinde 22 bıçak yarası keşfedildi.[29] Buna ek olarak, çeşitli çizgiler Biryuk'un göz çukurları üzerinde keşfedildi. Biryuk cinayeti sonrasında, Çikatilo artık cinayet çağrısına direnmeye çalıştı. Temmuz ve Eylül 1982 arasında, dokuz ve on dokuz yaşları arasında beş kurban daha öldürdü. O, yakındaki bir ormana ya da başka tenha bir alana, cazip tekliflerle kurbanlarını götürüyordu ve bıçaklayarak kurbanlarını öldürüyordu. Çocuklara, fahişelere, kaçaklara, evsizlere ve otobüs veya tren istasyonlarındaki gençlere yaklaşan bir model kurdu. Bazı kurbanları, çok sayıda bıçak yarasına ek, aynı zamanda boğularak ve dövülerek öldürüldü.[30]

Çikatilo'nun yedinci kurbanına, İrina Karabelnikova'ya ait anıt. Bu anıt kurbanın babası tarafından öldürüldüğü yerde kurulmuştur.[31]

Cesetlerin çoğunda göz yuvalarında yaralanmalar vardı. Patologlara göre katil bu yaralanmaları bıçakla yapıyordu. Kurbanlarının gözlerini oyuyordu. Sonuç olarak bu yaraların bir bıçakla yapıldığı sonucuna varıldı.[32] Çikatilo, yetişkin kadın kurbanları alkol vaatleriyle, sık sık fahişe ya da evsiz kadınlara da para teklif ederek onları tuzağına düşürüp, tenha alanlara götürmeyi başarıyordu. Genellikle kurbanlarıyla ilk olarak cinsel ilişkiye girmek istiyor ama ereksiyon elde edemeyip, bunun için onları bıçaklıyordu. Kadınlar onun iktidarsızlığıyla alay ediyor, özellikle bu öfkeyle kadın kurbanlarını öldürüyordu. Bıçaklayıp kurbanlarının içine girdiğini düşünerek böyle orgazm oluyordu. Çocuk mağdurlarında her iki cinsiyette vardı;[33] Çikatilo onlara

yardım teklif ederek, çocuklara şeker, fakirlere, evsizlere yiyecek, pullar, sinemaya götürme veya bozuk para gibi vaatlerle kurbanlarını kandırıyordu. Genellikle sık sık çığlıkları susturmak ve daha sonra onları öldürmek için kurbanların ağzına çamur veya balçık doldurmadan önce bir ip ile arkalarından ellerini bağlayıp, bu kurbanları yenmek istiyordu.[34][35] Sonra öldürüyordu. Olay yerini terk etmeden önce cesetlerini nadiren gizlemek için çaba harcıyordu.[36]

11 Aralık 1982 tarihinde, Çikatilo Novoşahtinsk'de bir otobüste Olga Stalmachenok adında 10 yaşındaki bir kız ile karşılaştı ve onu çeşitli vaadleriyle kandırarak otobüsten birlikte inmeye ikna etti. Otobüsteki bir tanığa göre, küçük kız orta yaşlı bir adam ile el ele otobüsten inmişti. Öldürülmeden önce, onu[37] Novoşahtinsk eteklerinde bir tarlaya götürdü. Çikatilo baş ve vücudu etrafında en az 50 kez kızı bıçakladı, göğsünü yırtarak açtı, alt bağırsak ve rahmini çıkarttı.[32]

Soruşturma

Ocak 1983 itibarıyla, bugüne kadar öldürülen toplam dört kurbanın aynı katille bağlantısı olduğu düşünülüyordu. Binbaşı Mikhail Fetisov başkanlığındaki Moskova polis ekibi, soruşturmayı yürütmek için doğrudan Rostov-na-Donu'a gönderildi. Fetisov başkanlığındaki, Şahtı merkezi ve etrafında yürütülen soruşturmaya adli tıp uzmanı Viktor Burakov'da atandı. Nisan ayında, Olga Stalmachenok'un cesedi bulundu. Burakov, bulunan cesette yapılan incelemelerin ardından cesedin bulunduğu yere çağrıldı. Stalmaçenok'un göz çukurları üzerindeki yaralanmalar nedeniyle Burakov, bir seri katilin varlığı hakkında şüphe duydu. Çünkü cesetlerde genellikle gözler oyulmuş oluyordu. Çikatilo, Haziran 1983 yılına kadar cinayet işlemedi. Haziran 1983 yılında Laura Sarkisyan adında 15 yaşındaki bir Ermeni kızı öldürdü. Cesedi Şahtı'ya yakın işaretsiz demiryolu platformuna yakın bir yerde bulundu.[38] Eylül ayına kadar beş mağduru daha öldürdü. Bulunan organlar ve kurbanlar üzerinde yapılan yaraların benzerlikler taşıması nedeniyle bir seri katil olduğu kabul edilmeliydi ama Sovyet yetkilileri kabul etmemekte direndi. Çünkü

onlara göre kendi ülkelerinde seri katile rastlanamazdı. 6 Eylül 1983 tarihinde, SSCB savcısı resmen bugüne kadar işlenen altı cinayetin aynı katil tarafından işlendiğini kabul etti.[39]

Cinayetlerin sırf vahşet ve kurbanların organlarını çıkarma durumuna göre polis, cinayetlerin şeytani bir durumla ilgili olduğunu,[40] bir grup organ satıcısı tarafından veya akıl hastası biri tarafından işlendiği üzerinde duruyordu. Bu teori üzerine yoğun bir çaba ile akıl hastası, eşcinsel, sübyancı ve pedofili mahkûmları araştırıldı, psikiyatri servislerinde onlarla zaman geçirildi. Onlara göre katil, bu kişiler arasındaydı. Bu yüzden hepsi kontrol edildi.[41] Araştırılan tüm bulgular dosyalama sistemiyle kaydedildi. Ayrıca kayıtlı seks suçluları da araştırılmış ama bunlar soruşturmada elenmişti.

Eylül, 1983 yılından itibaren üzerinde yoğunlaşılan, özelikle genç bireyler sorgulandı. Bu sorgularda yapılan sık sık zorlama ve işkenceler neticesinde çoğu birey cinayetleri işlediğini söylemek zorunda kaldı. Araştırmacıların bu taktiği sonucunda bir seks suçlusu intihar etti.[42] Bu soruşturmalar neticesinde Çikatilo'nun işlediği cinayetlerden bağımsız 95 cinayet, 245 tecavüz olmak üzere 1000'den fazla suç çözülmüştür.[43][44] Şüpheliler itiraf ediyordu ama bunu ispat edemiyordu. Cesetlerin yerini dahi bilmiyorlardı. Araştırmacılara göre aranan katil değildiler. 30 Ekim 1983'te Vera Şevkun adında bir fahişenin cesedi Şahtı'da bulundu.[45] Şevkun, Ekim 27'de öldürüldü. Cesetteki bazı bulgular ayırt edilse de kurbanın gözlerinin oyulmuş olması ve bazı yaralar yine aynı katili işaret ediyordu. Bu cinayetten 2 ay sonra, Sergey Markov adında bir ceset daha bulundu.[46] Cesetteki incelemelerde boyun ve üst gövdesinde yetmişten fazla bıçak yarası olduğu keşfedildi.[47]

1984

Ocak ve Şubat 1984 yılında Çikatilo Rostov Havacılar Parkında iki kadını öldürdü. 24 Mart'ta, Novoşahtinsk'de Dmitri Ptaşnikov adında 10 yaşındaki bir çocuğa sokulmuş

onunla yürüyordu. Çocukla yürürken, araştırmacılara, katilin ayrıntılı açıklamasını veren birkaç tanık tarafından görüldü. Ptaşnikov'un cesedi üç gün sonra bulundu.[48] Yapılan incelemede kurbanın üzerinde meni ve tükürük örnekleri ile bir ayak izi bulundu. Bu örnekler analiz için gönderildi ve katilin kan grubunun AB olduğu öğrenildi.

25 Mayıs'ta, Şahtı dışında bir ormanlık alanda Tatyana Petrosyan ve onun 10 yaşındaki kızı Svetlana adında genç bir kadını öldürdü.[49] Temmuz ayı sonunda, 13 yaşındaki bir çocuk ve 19-21 yaşları arasındaki üç kadını öldürdü. 1984 yazında, Çikatilo besleme memuru olarak görev yaptığı işten hırsızlık gerekçesiyle kovuldu.[50] 1 Ağustos günü Rostov'da memur olarak başka bir iş buldu.[51]

2 Ağustos 1984 tarihinde Havacılar Parkı Rostov'da 16 yaşındaki Natalya Golosovskaya'yı öldürdü. 7 Ağustos'ta, bir otobüs terminali için kısayol gösterme bahanesiyle Don Nehri'nin kıyısında Lyudmila Alekseyeva adında 17 yaşındaki bir kıza sokuldu. Alekseyeva'ya saldırdı ve 39 kez bıçakladı.[52] Alekseyeva cinayetinin ardından, bir iş gezisi için Özbekistan'ın başkenti Taşkent'e gitti. Orada da cinayetlerine devam etti. 15 Ağustos tarihinde Rostov'a döndü ve tanımlanamayan bir genç kadın ve 10 yaşındaki kızı öldürdü.[53] 6 Eylül 1984'te Havacılar Parkı Rostov'da İrina Luçinskaya'yı öldürdü ve gözlerini oydu.

İlk Tutuklama ve Serbest Bırakma

13 Eylül 1984 tarihinde Çikatilo, Rostov otobüs durağındaki genç kadınları cezbetmek için çalışırken gizli dedektif tarafından gözlendi.[54] Bunun ardından tutuklandı. Eşyaları arandı, bir bıçak ve ip saptandı.[55] Ayrıca araştırmacılar, uzun bir süre onu içeride tutmak için çabaladı. Eski işinde de hırsızlık için soruşturma altında olduğu tespit edildi. Çikatilo en şüpheli görünen kişiydi ve Dmitri Ptaşnikov cinayetinde bir tanık Çikatilo'ya benzeyen bir adamı tarif etmişti. Çikatilo'nun kanından bir numune alındı. Meni örnekleri, 1984 ilkbahar ve yaz boyunca bilinmeyen katil tarafından öldürülen kurbanların altı tanesi üzerinde bulundu. Bu

örneklere göre kan grubu AB tipiydi fakat yetersiz imkanlardan dolayı kan grubunun A tipi olduğu saptandı. Çikatilo adı araştırmacılar tarafından kullanılan kart kütüğü dosyasına eklendi; ancak, kan grubu analizi sonuçları tam olarak doğru bilinmemektedir. Çikatilo'nun tutuklanması ile, cinayetlerle ilgili olarak soruşturma 25,000 bireyi kapsayacak şekilde genişletilmiştir.[56] Çikatilo, önceki işvereninden[57] mülkiyet hırsızlığı ile suçlandı ve suçlu bulundu, bir yıl hapis cezasına çarptırıldı, ancak üç ay hapis yattıktan sonra 12 Aralık 1984 tarihinde serbest bırakıldı. 1960 yılından beri katıldığı Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nden çıkarılıp akümülatör aşırtısından yıl boyu ıslah işine mahkûm edildi. Çikatilo, ilk tutuklanmasından sonra 21 kişiyi daha öldürdü.

Serbest Bırakılmasının Ardından İşlediği Cinayetler

Aralık 1984 yılında hapishaneden çıktıktan sonra, Novoçerkassk'da bir lokomotif fabrikasında iş buldu. Bir iş gezisi için Moskova'ya gitti.[58] Domodedovo Havaalanı'na yakın bir demiryolu platformunda Natalya Pohlistova adında 18 yaşındaki bir kadın ile karşılaştı.[59] Pohlistova'yı ormanlık bir alanda 38 kez bıçakladı.[60] Cesedin bulunmasından sonra Moskova'ya olan uçuş kayıtları incelendi. Fakat Çikatilo, Moskova'ya trenle seyahat etmişti. Tren seyahatleri incelenmemişti. Bir ay sonra, 27 Ağustos'ta, Şahtı'da İrina Gulyaeva adlı kadını öldürdü. Natalya Pohlistova cinayetinde olduğu gibi, kurbandaki yaralar yine aynıydı ve aynı seri katili işaret ediyordu.

Novoçerkassk, Gvardeyskaya sokağı, 36. Bu evinde Çikatilo, ailesiyle birlikte tutuklanmasına kadar yaşadı.

Kasım 1985 yılında, İssa Kostoyev başkanlığında yeni bir soruşturma ekibi daha cinayetleri incelemek üzere görevlendirildi.[61] Rostov etrafında bilinen cinayetler dikkatlice yeniden incelendi ve bilinen cinsel suçluların sorgulanmasına tekrar başlanıldı. Ertesi ay, polisler, gönülllüler ile demir yolu istasyonlarında nöbet tuttu. Polis ayrıca, bir psikiyatriste danışarak yeni bir adım attı. Dr. Aleksandr Buhanovski,

Sovyetler Birliği'ndeki ilk seri katil için görevlendirildi.[62] Buhanovski'ya göre katil evli, ortalama zekaya sahip, yaşı 45-50 yaşları arasında biriydi. Bu katil için 65 sayfalık bir rapor hazırladı. Ayrıca bu raporda katilin sadist olabileceği ve cinayetlerinde kurbanlarına acı çektirerek cinsel uyarılma yaşadığını belirtti. Cinayetler genel olarak birçok ulaşım merkezi yakınında ve Rostov Oblastı'nda ve hafta içi gerçekleşiyordu.[63] Buhanovski bunlara dayanarak katilin işi gereği düzenli olarak seyahat etmesi gerekli olduğunu savundu, katil büyük olasılıkla bir üretim programına bağlıydı.[64] Çikatilo haber medyasında da yer almaya başlamıştı[65] ve dürtülerini zapt etmeye çalışarak, insan avı hakkında gazete haberlerini okuyarak, dikkatle soruşturmayı izledi. İrina Gulyaeva'nın Ağustos 1985 tarihinde öldürülmesinin ardından neredeyse bir yıl içinde Rostov ve Moskova oblastlarında bulunan cesetler aynı katili işaret ediyordu. Meni örnekleri de aynı kan grubunu işaret ediyordu. Daha sonra Lyubov adında 33 yaşındaki bir kadın 23 Temmuz 1986 tarihinde bıçaklanarak öldürüldü. Cesette 20 bıçak yarası vardı ve ceset çıplaktı. Ancak bu kurban istasyonlarda veya buralara yakın bir yerde görülmemişti. Araştırmacılara göre bu cinayet farklı bir katilin işiydi. 18 Ağustos 1986 tarihinde, bir kurban Bataysk kentindeki bir çiftlikte gömülü olarak bulundu. Bu kurbandaki yaralar 1982 ve 1985 tarihleri arasında öldürülen kurbanlardaki yaralar ile benzerlik taşıyordu. Katil cesedi saklamak için ciddi çabalar sarf etmişti. 1987 yılında, Çikatilo, üç kez daha öldürdü. Rostov Oblastı uzağında bir iş gezisinde cinayetlerini işledi.[66] Mayıs ayında Oleg Makarenkov adında 13 yaşında bir çocuğu, Temmuz ayında, Ukrayna'nın kentinde İvan Bilovetski adında 12 yaşındaki bir çocuğu, 15 Eylül'de, Leningrad eteklerinde ormanlık bir alanda Yuri Tereşonok adında 16 yaşındaki meslek lisesi öğrencisi öldürdü.

1988 yılında, tanımlanamayan iki erkekle, bir kadını öldürdü. Çikatilo, trende karşılaştığı kadının arkasından ellerini bağladı ve ağzını çamurla doldurdu. Burnuna, yüzüne ve boynuna birçok yerine bıçakla saldırdı.[67] Kurbanı levha ile de dövdü. Bu

kurbanın cesedi 6 Nisan'da bulundu. Müfettişler, kurbanı 1982 ve 1985 yılları arasında öldürülen insanlar ile bağlantılı buldu. Kadının beton levha ile dövülerek öldürülmesini şüpheli bulsalarda bıçak yaralarından bu cinayetin de aynı katil tarafından işlendiğini düşünüyorlardı.[68] Mayıs ayında Çikatilo, Ukrayna'nın İlovaysk kentinde, Aleksey Voronko adında 9 yaşındaki çocuğu öldürdü. Çocuğun yaralarına bakılarak bu cinayet, Çikatilo'nun cinayetlerine eklendi.[69] 14 Temmuz'da, Şahtı yakınlarındaki Donleshoz istasyonunda Yevgeni Muratov adında 15 yaşındaki bir çocuğu öldürdü. Bedeni Nisan 1989 yılına kadar[70] bulunamamasına rağmen Muratov cinayeti de, soruşturma ile bağlantılı bulundu. 28 Ağustos 1989 yılında Aleksey Hobotov'u öldürdü. Bu cinayetten başka dört kişiyi daha öldürdü.

14 Ocak 1990 tarihinde, Çikatilo, Şahtı'da bir tiyatro dışında ayakta Andrei Kravçenko adında 11 yaşındaki çocuk ile karşılaştı. Kravchenko'yu ormanın tenha bir bölümüne götürüp onu öldürdü. Cesedi bir sonraki ay bulundu. Kravçenko cinayetinden sonra, 7 Mart'ta, Çikatilo, Rostov Botanik Bahçeleri'ne yakın Rostov tren istasyonunda Yaroslav Makarov adında 10 yaşındaki bir çocuğa sokuldu. Parçalanmış ceset ertesi gün bulundu.[71]

11 Mart günü, Mihail Fetisov başkanlığındaki soruşturma liderleri, katilin ilerlemesini görüşmek üzere bir toplantı düzenledi.[72] Cinayetlerin çözülmesi için Fetisov; halk, basın ve İçişleri Bakanlığının yoğun baskısı altındaydı. Fetisov da soruşturmada bu katilin insanlar için ateş olacağını belirtmişti.[73]

Çikatilo, 4 Nisan'da Lyubov Zuyeva adında 31 yaşındaki bir kadına sokuldu ve Donleshoz istasyonu yakınındaki ormanlık alanda kurbanı öldürdü.[74] 28 Temmuz tarihinde, 13 yaşındaki Viktor Petrov'a Rostov tren istasyonunda sokuldu ve onu öldürdü.[75] 14 Ağustos tarihinde, Novoçerkassk sahiline yakın bir yerde İvan Fomin adında 11 yaşındaki bir çocuğu öldürdü.

Tuzak Operasyonları

Daha fazla kişinin mağdur olmaması için polis tarafından geniş çaplı bir operasyon başlatıldı. Kurbanlar Rostov Oblastı boyunca bir demiryolu güzergâhı üzerindeki istasyonlarda bulunmuştu, Viktor Burakov da soruşturmaya atandığından beri katilin bu istasyonlarda dolandığını ve kurbanlarını bu istasyonlardan seçtiğini saptamıştı.[76] Rostov Oblastındaki tümü büyük istasyonlar için bir plan önerdi. Buralarda yer alacak üniformalı polis varlığı ile katil korkutulup cinayetlerine engel olunmaya çalışılacaktı. Gizli ajanlar içinde katilin faaliyetlerini farketme olasılığı daha yüksek olacaktı. Küçük ve daha az yoğun istasyonlar içinde devriyeler olacaktı. Plan kabul edildi ve istasyonlara gelen ve gidenlerin kayıt altına alınması sağlanmak istendi.[77] Polis 360 görevliyi Rostov Oblastı İstasyonlarında konuşlandırdı, ancak gizli subaylar katilin en sık geldiği istasyonlarda görev aldı. Kirpiçnaya, Donleshoz ve Lesostep[78] istasyonlarında katili yakalamak için daha büyük çaba sarf edildi. Operasyon 27 Ekim 1990'da hayata geçirildi.[79]

30 Ekim günü Vadim Gromov adlı 16 yaşındaki bir çocuğun cesedi bulundu. Gromov'un cesedinin üzerinde saptanan yaralar incelenilerek seri cinayetlere eklendi. Boğularak ve 27 kez bıçaklanarak öldürülmüş, dili kopartılmış ve gözleri yaralanmıştı.[79] Gromov, katili yakalama girişimlerinden 10 gün önce 17 Ekim'de öldürülmüştü. Çikatilo, Viktor Tişçenko adında bir çocuğu daha öldürdü. Gözetim altında olmasına rağmen istasyonların, Çikatilo çocuğa sokuldu ve yakındaki bir ormana götürerek onu öldürdü. Tişçenko'nun vücudunda 40 ayrı bıçak yarası vardı ve 3 Kasım tarihinde cesedi bulundu.[80]

Son Cinayet ve Gözetim

6 Kasım 1990 tarihinde Çikatilo, Donleshoz istasyonu yakınındaki ormanlık alanda Svetlana Korostik adında 22 yaşındaki bir kadını öldürdü.[81] Suç mahallini terk ederken, gizli bir görevli tarafından gözlendi.[82] Ellerini ve yüzünü yıkadı. İstasyona yaklaşırken,[82] gizli subay Çikatilo'nun ceket ve dirseğinde çim ve toprak lekeleri

olduğunu kaydetti. Aynı zamanda yanağında küçük kırmızı bir leke vardı.[83] Subay için, o şüpheli görünüyordu. Yılın bu zamanlarında ormanlık alanda olmanın tek nedeni yabani mantar (Rusya'da popüler bir eğlence) toplamaktı, ama Çikatilo, bu iş için uygun görünmüyordu; daha resmi kıyafetler giymişti. Ayrıca, bir naylon spor çantası vardı. Polis onu durdurdu ve sorguladı, tutuklamak için ise bir nedeni yoktu. Gözetimden sonra ise istasyon ve yakınındaki kişilerin adını içeren rutin raporlar hazırlandı.[77]

13 Kasım günü, Korostik'in cesedi bulundu; seri cinayetlerle bağlantılı otuz altıncı bilinen kurban oldu. Polis, Donleshoz istasyonunun gözetiminden sorumlu subayı çağırdı ve tüm raporları inceledi.[84] Çikatilo adı bu raporlar arasındaydı, olaya dahil birçok subay için tanıdıktı, çünkü 1984 yılında sorgulanmıştı ve şüpheli listesindeydi.[85][86] Çikatilo'nun o sıralar ve önceki zamanlardaki işverenleri, öğretmenlik mesleğini sürdürürken ki tanıdıkları, meslektaşları araştırıldı. Cinayetler farklı yerlerde işleniyordu ve Çikatilo işinden dolayı sürekli iş seyahatlerine çıkıyordu. Ayrıca birkaç öğrenci cinsel saldırı nedenleri ile Çikatilo'yu şikayet etmişlerdi ve o da istifa etmek zorunda kalmıştı. Araştırmacılar uğraşlar sonucu bu bilgilere ulaştı.[87][88]

Polis, 14 Kasım tarihinde Çikatilo'yu evi yakınlarında, her hareketi için gözetim altına aldı. Gizli görevliler yerleştirildi. Özellikle tren ya da otobüslerde yalnız genç kadınlar ya da çocuklara yaklaşımı gözlendi ve onlarla konuştuğu saptandı. Kadın veya çocuk konuşmayı kestiğinde ise birkaç dakika bekleyip daha sonra başka bir konuşma ortağı aradığı da saptandı.[89] 20 Kasım tarihinde, gözetimden altı gün sonra, Çikatilo büyük bir kavanoz ile bira almak için evinden çıktı. Önce gezinmeye başladı ve parkta,[90] yolda tanıştığı çocuklarla temas kurmaya çalıştı. Bir kafeden çıktıktan sonra, dört sivil polis memuru tarafından tutuklandı.[91]

Son Tutuklama

Tutuklanması üzerine Çikatilo polise, tutuklanmasının yanlış olduğunu iddia eden bir ifade verdi ve 1984 yılında olduğu gibi yine sıradan bir vatandaş olduğunu, bu cinayetlerle ilgisi olamayacağını söyledi.[92] Ancak güçlü bir delil vardı. Çikatilo'nun parmaklarında bir yara vardı. İncelemeler sonucu yaranın bir insanın ısırması olduğu sonucuna varıldı. Ayrıca en sondan bir önceki kurbanı fiziksel olarak güçlü 16 yaşındaki bir kurbandı. Olay yerinde, mağdur ve katil arasında vahşi bir fiziksel mücadelenin varlığını kanıtlayan sayısız işaretler bulunmuştu. Bir parmağında ise kırık tespit edildi ama o tıbbi bir yardıma gerek duymamıştı.[93]

Çikatilo'nun eşyaları da arandı ve bıçak ile halat bulundu. Kanından bir örnek alındı.[94] Ardından Rostov'da bir hücreye konuldu.[95] 21 Kasım tarihinde resmi sorgulama başladı. Sorgulama Issa Kostoyev ile gerçekleştirildi. Cinayetleri itiraf etmesi için polis tarafından çeşitli stratejiler uygulandı. Çikatilo ise tıbbi yardıma ihtiyacı olan hasta bir adam olduğunu söylüyordu. Sorgulama ile ilgili polisler, araştırmacılar Çikatilo'nun aradıkları katil olduğunu düşünüyorlardı ve birçok emare vardı ama Sovyet hukuk çerçevesinde, şüpheli en fazla 10 gün tutulabiliyordu.

İtiraf

Sorgulama İssa Kostoyev ile başladı.Çikatilo, 10 gün boyunca cinayetlerini inkar etti. 29 Kasım günü, Burakov ve Fetisov, 1985 yılında katil için 65 sayfalık bir rapor yazan Dr. Alexander Buhanovski'yi sorguya girmesi için davet etti. Çikatilo için yaptığı 65 sayfalık psikolojik çalışmasından alıntılar okudu.[96] Suçlamaları kabul etmeyen Çikatilo, farklı bir yol denenilerek Dr. Aleksandr Buhanovski eşliğinde cinayetlerini itiraf etti.

30 Kasım tarihinde Çikatilo, Haziran 1982 ve Kasım 1990 yılları arasında bilinen 34 cinayetini itiraf etti. Ayrıca bilinmeyen 22 cinayetini de itiraf etti. Üç cesete ulaşılamadı.[97]

Çikatilo işlediği her cinayetle ilgili tutarlı açıklamalar yaptı. Sorulduğunda bütün cinayetleri nasıl işlediğini anlatıyordu. Cinayetlerini itiraf ederken, kurbanlarını önce çeşitli vaadleriyle kandırarak tenha alanlara götürdüğünü söyledi. Birçok durumda, özellikle erkek kurbanlarını öldürmek için bir ip ile arkalarından kurbanların ellerini bağladığını belirtti. İlk olarak kurbanlara bıçakla saldırdığını, önce göğüs bölgesine[67] saldırdığını itiraf etti. Fazla kan dökmeden cinayetlerini işleyebildiğini belirtti.[40] Ayrıca "Kurbanların çığlıkları, kanları ve acıları bana gevşeme ile zevk verdi" dedi.[98] Kurbanların çoğunun gözlerini oyması içinde başlangıçta eski batıl bir inanışa inanmış olduğunu belirtti. Çikatilo başlangıçta kurbanlarının gözlerini oyuyordu ama zamanla artık bunu yapmaması içinde bir koca karı masalı olduğuna ikna olduğunu söyledi. Bu inanışa göre kurbanlarının gözlerinde görüntüsünün kaldığına inanıyordu.[99]

Çikatilo ayrıca sık sık, kurbanların kanının tadına vardı.[100] İfadesinde "Cinayetlerini işlerken titreme hissettim" dedi. Ayrıca kurbanların genital bölge, dudak, meme ve dillerini dişleriyle yaraladığını itiraf etti.[101] Kadın kurbanlarınının rahim, erkek kurbanlarının ise testislerini çiğnediğini itiraf etti.[102]

Yelena Zakotnova cinayetini de kendisinin işlediğini itiraf etti. Bu suç için ise Aleksandr Kravçenko adında masum bir adam idam edilmişti (Aleksandr Kravçenko, Yelena Zakotnova cinayeti için idamından sonra af aldı). Aydınlatılamayan bazı cinayetlerini ayrıntıları ile açıkladı. 14 yaşındaki Lyubov Volobuyeva adlı kurbanı, 25 Temmuz 1982 tarihinde Krasnodar Havaalanı yakınında bir alanda öldürdüğünü anlattı. Krasnodar Havaalanı'nda bekleme odalarında otururken Volobuyeva ona yaklaştı. Daha sonra kurbanı öldürdü.[103]

1990 yılının Aralık ayında Çikatilo, Aleksey Hobotov cinayetini itiraf etti ve polislere yerini gösterdi.[104] Şahtı mezarlığının yakınındaki ormanlık alanda gömülü olduğunu itiraf etti. İtiraf ettiği üç cinayetin kurbanlarına da ulaşılamadı. Çikatilo, bu

süre içinde hep hücrede tutuklu kaldı. 1978 ve 1990 yılları arasında 53 kadın ve çocuğu öldürmekten suçlu bulundu.[105]

Psikiyatrik Değerlendirme

Her suç mahallinde tüm cinayetlerin yeniden araştırılmasından ve sorgulamanın tamamlanmasının ardından 20 Ağustos 1991 tarihinde[106][107] Çikatilo'nun yargılanabilir olup olmadığına dair 60 günlük psikiyatrik değerlendirme için Moskova'da Serbski Enstitüsü'ne transfer oldu. Çikatilo bir psikiyatri uzmanı tarafından analiz edildi. 18 Ekim tarihinde Dr. Andrey Tkaçenko imzalı raporda katilin sadist özelliklere sahip kişilik bozukluğundan muzdarip olduğunu[108] fakat akli dengesinin yerinde olduğunu belirtti.[109] Aralık 1991'de Çikatilo'nun tutuklanması ve suçlarının kısa bir özeti Rus Basını için serbest bırakıldı.[110]

Duruşma ve Mahkûmiyet

Çikatilo, öğretmenlik yaptığı zaman işlediği cinsel saldırı suçları da dahil 53 cinayetten yargılanmak üzere 14 Nisan 1992 tarihinde Rostov Mahkemesine getirildi.[111] Yargıç Leonid Akubjanov'du.[112] Bu duruşma Sovyet Rusya'nın ilk büyük medya olayı idi. Çikatilo, duruşmaya demir kafes içerisinde getirildi. Kurban yakınlarının öfkelerinden ve saldırılarından onu korumak için böyle bir yol seçtiler. Davanın açıldığı haftalarda basın, Çikatilo için yamyam, manyak kelimelerini kullanarak ve tıraş edilmiş kafasına (bitlerin yayılmasını önlemek için standart bir cezaevi prosedürü) atıfta bulunup onu bir iblise benzeterek haber yaptılar. Ayrıca cinayetler için fazla abartılı kelimeler ve sansasyonel başlıklar da kullanıldı.[113]

Davanın ilk iki günü Yargıç Leonid Akubjanov tarafından iddianame okundu. Her cinayet ayrıntıları ile tartışıldı, mahkeme salonunda bulunan kurban yakınları gözyaşlarına boğuldu ya da bayıldı.[114] İddianamenin okunmasından sonra Yargıç Akubjanov mahkeme salonunda bulunan gazetecilere bu davanın bir ilk olduğunu ve bir şeyler öğrettiğini söyledi.[115] Daha sonra Yargıç, Çikatilo'dan kendini tanımlamasını, doğum tarihi ve doğum yerini duymak istedi.[116]

Çikatilo, her suç için detaylıca sorgulandı. Kurbanlarını hangi bahanelerle götürdüğünü, nasıl öldürdüğünü anlattı. Ayrıca kurbanların kişisel eşyalarını çalmakla da suçlandı. Öldürdüğü kurbanların yaşam tarzı ve cinsiyetlerindeki kayıtsızlık için de sorulan soruyu şöyle cevapladı: "…Attığım her adımda onlar vardı, aramaya gerek yoktu"[117] Duruşma esnasında verdiği cevaplar ve sergilediği hareketler neticesinde Yargıç Akubjanov Çikatilo'yu "kapa çeneni", "sen deli değilsin" diyerek azarladı. Çikatilo, sorulan sorulara karşın başka konulara saptı. Ailesinden, gördüğü baskıdan, çocukluğunda çektiği sıkıntılardan bahsederek suçlamaların yanlış olduğunu belirtti. Mahkeme düzeni bozulunca Çikatilo hücresine iade edilerek davaya devam ediliyordu. 21 Nisan'da, Çikatilo'nun savunma avukatı, Dr. Buhanovski'nin onun üzerinde etkisi olduğunu dile getirdi. Buhanovski, Çikatilo için hazırladığı çalışmaya, duruşma salonunda müsaade edilmesi için izin istedi fakat bu isteği reddedildi.[118] Aynı gün Çikatilo, savunma avukatı sorulan sorulara cevap vermemeye başladı.[119] Üç gün üst üste ifade verilmeyerek, masumiyetin yargıç tarafından ihlal edildiğini ve başka bir ifade vermek üzere olacaklarını dile getirdiler.[120] Ertesi gün dava iki hafta süreyle ertelendi.

Davanın başlamasından sonra savunma avukatı müvekkilinin tekrar bir psikiyatrik değerlendirmeye tabi olmasını istedi. Bu istek reddedildi. Bunun sonrasında savunma avukatı oturduğu yerden yükselerek yargıcın değişmesi gerektiğini, aksi halde davaya devam edilemeyeceğini söyledi. Savcı Nikolay Gerasimenko, yargıcın masumiyet karinesini ihlal ettiğini belirterek yargıç değişimini talep etti.[121][122] Zaten basının yaptığı haberlerden önyargı oluşturulduğunu belirtti. Çikatilo mahkeme salonundaki ve hücresindeki davranışları göz önüne alınarak (duruşma esnasında pantolon ve iç çamaşırını indirdi) yeniden incelenmeye alındı. İnceleme sonunda bunu bilerek yaptığını, akıl sağlığının yerinde olmadığını göstererek beraat etmeye çalıştığını açıkladılar. 14 Ekim tarihinde cinayetlerin listesi okundu.[123] 15 Ekim günü, Chikatilo 53 cinayet ile yargılandığı davadan 52 tanesinde suçlu bulundu

ve her suç için ölüm cezasına çarptırdı. 1970'lerde öğretmen olarak çalıştığı yıllarda işlediği cinsel saldırılarından da suçlu bulundu. Çikatilo, kararı duyunca kafesi tekmeledi ve bağırmaya başladı. Karara cevaben konuşma yapmak için fırsat verildiğinde ise sessiz kaldı.[124]

Çikatilo, Rus Anayasa Mahkemesi'ne mahkûmiyet kararı için itiraz etti ama bu itiraz 1993 yılında reddedildi.[125]

İnfaz

4 Ocak 1994 tarihinde Rusya Devlet Başkanı Boris Yeltsin, merhamet için yapılan temyizi reddetti.[126]

14 Şubat günü Çikatilo, Novoçerkassk cezaevindeki hücresinden alındı ve ses geçirmeyen odada sağ kulağının arkasından bir kez silahla ateş edilerek idam edildi.[127][128]

Kaynakça

1. The Killer Department. ss. s.207.***2. The Killer Department,s.207.***3. Comrade Chikatilo, s. 146.***4. The Killer Department, s.263.***5. "Rostov Canavarı". 21 Şubat 2009 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 2 Temmuz 2015.***6. The Killer Department,s.217.***7. The Red Ripper,s.19.***8. a b The Killer Department,s.217.***9. Comrade Chikatilo,s.160.***10. The Killer Department,s.221.***11. The Red Ripper,s.30.***12. a b The Killer Department, s. 219.***13. a b The Killer Department s. 266.***14. Comrade Chikatilo,s.35.***15. The Red Ripper, s. 32.***16. The Red Ripper, s. 252.***17. The Killer Department, s. 228.***18. a b Comrade Chikatilo.***19. The Red Ripper,s.44.***20. Murder in Mind issue 7,s.6.***21. "Valley of Deadly Shadow" Russian: Долина смертной тени, Anatoly Pristavkin, Zebra, Moscow, sayfa 30-33.***22. Murder ind Mind issue 7,s. 6.***23. Comrade Chikatilo,s.246.***24. The Killer Department,s.198.***25. Hunting the Devil,s.153. ISBN 0-586-21846-7.***26. The Killer Department,s.213.***27. The Killer Department,s.199.***28. The Killer Department,s.4.***29. Comrade Chikatilo,s.89.***30. "Real Life Crimes", 7. s. 150.***31. Murder in Mind, 7. sayı, s. 37***32. a b The Killer Department,s.30.***33. The Red Ripper,s.178.***34. The Red Ripper,s.98.***35. The Killer Department,s.202.***36. The Red Ripper,s.146.***37. The Red Ripper,s.65.***38. Comrade Chikatilo,s.92.***39. The Red

Ripper,s.253.***40. a b Real Life Crimes. s. 150.***41. Comrade Chikatilo,s.98.***42. The Killer Department,p.251.***43. Real Life Crimes. s. 151.***44. Comrade Chikatilo,s.33.***45. The Killer Department,s.48.***46. The Red Ripper,s.76.***47. The Killer Department,s.50.***48.

"Dmitry Ptashnikov". 28 Eylül 2012 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 5 Temmuz 2015.***49. The Red Ripper,s. 85-87 arası.***50. The Red Ripper,s.79.***51. The Red Ripper,s.254.***52. The Red Ripper,s.94.***53. Comrade Chikatilo,s.200.***54. The Red Ripper.s.1.***55. The Red Ripper,s.8.***56. Comrade Chikatilo,s.100.***57. The Red Ripper,s.118.***58. Comrade Chikatilo,s.216.***59. The Killer Department,s.111.***60. Comrade Chikatilo,s.218.***61. The Killer Department,s.118-119.***62. The Killer Department.***63. The Killer Department,s.126-129.***64. The Killer Department,s.129.***65. The Killer Department,s.233.***66. The Red Ripper,s.133.***67.

a b Hunting The Devil,s.153. ISBN 0-586-21846-7.***68. The Killer Department,s.146.***69. The Red Ripper,s.256.***70. The Killer Department,s.152.***71.

The Red Ripper,s.257.***72. The Killer Department,s.159.***73. The Red Ripper,s.158-59.***74. The Red Ripper,s.157.***75. The Red Ripper,s.167.***76. The Killer Department,s.164.***77. a b The Red Ripper,s.187.***78. The Killer Department,s.163-65.***79. a b The Killer Department,s.165.***80. The Killer Department,s.166.***81. The Killer Department,s.169.***82. a b The Killer Department,s.171.***83. The Red Ripper,s.186.***84.

The Killer Department,s.170.***85. The Killer Department,s.170-71.***86. The Killer Department,s.251.***87. The Killer Department,s.207.***88. The Killer Department,s.172.***89. The Red Ripper,s.192.***90. The Killer Department,s.175.***91.

The Red Ripper,s.193.***92. The Killer Department,s.181.***93. The Killer Department,s.177.***94. The Red Ripper,s.198.***95. The Killer Department,s.179.***96.

The Killer Department,s.193-96.***97. The Red Ripper,s.258.***98. The Killer Department,s.205.***99. The Killer Department,s.196.***100. The Killer Department,s.203.***101. Comrade Chikatilo, s.194.***102. a b The Killer Department, s.202.***103. Comrade Chikatilo, s.187.***104. The Killer Department, s.204.***105. a b c The Killer Department, s.205.***106. The Red Ripper, s.214.***107. The Killer Department, s.210.***108. Giannangelo, SJ. (2012). Real-life Monsters: A Psychological Examination of the Serial Murderer. Praeger. sayfalar : 71-72. ISBN 978-0-31-339784-4.***109. The Red Ripper, s.216.***110. The Killer Department, s.235.***111. The Red Ripper, s. 229.***112. Comrade Chikatilo, s.23.***113. The Red Ripper, s.230.***114. The Red Ripper, s.231.***115. Comrade Chikatilo, s.268.***116. The Killer Department, s.238.***117. The Red Ripper, s.230-231.***118.

Comrade Chikatilo, s.271.***119. Comrade Chikatilo, s. 271.***120. Hunting The

Devil. s. 153. ISBN 0-586-2184-6-7.***121. Comrade Chikatilo, s.274.***122. The Red Ripper, s. 236.***123. The Red Ripper, s. 247-48.***124. The Red Ripper, s.249.***125. The Killer Department, s.259.***126. "New York Times". 16 Şubat 1994.***127. "New Straits Times". 16 Şubat 1994.***128. "TruTV.com".***129. The Red Ripper, sayfalar: 252-57.***130. The Red Ripper, s.55.***131. The Killer Department, s. 3-5.***132. The Red Ripper, s.60.***133. The Killer Department, s.15.***134. The Killer Department, s.25.***135. a b Comrade Chikatilo, s.92.***136. The Red Ripper, s.253.***137. The Killer Department, s.65.***138. The Killer Department, s.47-48.***139. The Killer Department, s.49.***140. The Killer Department, s.48-49.***141. The Red Ripper, s.82.***142. a b The Red Ripper, s.254.***143. a b The Killer Department, s.78.***144. Comrade Chikatilo, s.264.***145. The Red Ripper, s.93.***146. The Red Ripper, s.93-94.***147. The Red Ripper, s.101.***148. The Red Ripper, s. 123-24.***149. a b c The Red Ripper, s.256.***150. The Red Ripper, s.133-35.***151. "Kurbanların Listesi". 11 Mayıs 2015 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 31 Temmuz 2015.***152. The Killer Department, s.146.***153. Comrade Chikatilo, s.233.***154. The Killer Department, s.147.***155. The Killer Department, s.152.***156. The Red Ripper, s.257.***157. The Killer Department, s.156.***158. The Red Ripper, s.165.***159. The Killer Department, s.157.***160. The Red Ripper, s.166.***161. The Killer Department, s.160-161.***162. The Killer Department, s.165.***

Yurttaş X...Citizen X (1995)

105 dk

Yönetmen:Chris Gerolmo

Senaryo:Robert Cullen, Chris Gerolmo

Ülke:ABD

Tür:Biyografi, Suç, Dram

Vizyon Tarihi:25 Şubat 1995 (ABD)

Dil:İngilizce

Müzik:Randy Edelman

Oyuncular

Stephen Rea

Donald Sutherland

Max von Sydow

Jeffrey DeMunn

Joss Ackland

Özet

"Ben doğanın bir hatasıyım, deli bir hayvanım"

"Yaptıklarımı cinsel bir tatmin için değil, daha çok huzur bulabilmek için yaptım"

Bu sözlerin sahibi Andrei Romanovich Chikatilo; Rusya'nın tek seri katili.1978-1990 yılları arasında 53 cinayet işlemiş olan Chikatilo'nun bu süreçte nasıl yakalanmadığını ve Rusya'nın komünist düzende "seri katil" anlayışını konu alan bir yapım Citizen X.

Film bir çiftçinin traktör(üy)le tarla(sın)daki otları temizlerken yüzü toprağın üstünde bir ceset görmesi ve kararan ekranda "bu film gerçek olaylardan esinlenmiştir" yazısıyla başlıyor. Sonraki sahnede ceset, filmdeki esas oğlanımız Teğmen Viktor Burakov'a teslim ediliyor. Burakov göreve yeni atanmış bir adli tıp uzmanıdır. Burada geçen dialog katilimizin neden yıllarca yakalanamadığının kısa bir açıklaması gibi adeta. Ceset otopsi için getirilmiş fakat bulunduğu yerde hiçbir araştırma yapma gereği duyulmamıştır. Burakov dedektifleri araştırma yapmaları için tekrar bölgeye yollar. Otopsi yapılması için görevli doktoru arar. Aldığı cevap olumsuzdur ve otopsiyi de kendisi yapmak zorundadır. Tam bu anda içeriye 6 ceset daha getirilir. Gece boyu süren otopsi sonucu hepsinin acımasızca öldürüldüğü ortadadır. Defalarca bıçaklanmış, gözleri oyulmuş, göğüsleri ve cinsel organları kesilmiş,

üzerlerinde sperm olduğu belirlenmiştir. Aldığı görevin ağrılına rağmen duygusal bir yapıya sahip olan Teğmen Burakov otopsiyi gözyaşlarına engel olamayarak tamamlar.

Burakov otopsinin ardından başkanlığını Albay Mikhail Fetisov'un yaptığı KGB şefi, belediye başkanı ve Komünist Partinin yetkilisi Bondarchuk’dan oluşan bir kurula durumu rapor eder. Ağzından "seri katil" ifadesi çıkar çıkmaz sert bir tepkiyle karşılaşır. Çünkü "seri katil" Komünist Parti yetkilisine göre "Batıya özgü yozlaşmış bir fenomendir" ve Komünist Sovyetler'de böyle bir durum söz konusu olamaz. Bu nedenle eğer seri katil varsa bile bu durum rejimin sağlığı için kimseye duyurulmamalıdır. Bu şartlarda Burakov’un FBI’dan yardım talebi istemesi kesin bir dille reddedilir. Burakov yoğun bir iş temposunda yıllarca hem rejimin getirdiği sorunlarla, hem de Komünist Parti yetkilisi Bondarchuk’la mücadele ederek ardı arkası kesilmeyen cinayetler işleyen seri katilin izini bulmaya çalışır.

Hain Casustan Kahramana...

Jerzy Ryszard Kuklinski

(Lehçe : Ryszard Jerzy Kukliński), takma adları "Jack Strong" ve "The Seagull"

(13 Haziran 1930'da Varşova'da doğdu, 11 Şubat 2004'te Tampa'da öldü) Polonya Halk Ordusu'nun ölümünden sonra terfi edilen Albay . tuğgeneral Polonya Ordusu Operasyonel Genelkurmay'ın, müdür yardımcısı , bir CIA ajanı 1970'den beri, CIA'nın tarafından boşaltıldı Batı Berlin kısa bir süre önce sıkıyönetim ilan edildi (1981) .

Gençlik yılları

13 Haziran 1930'da Varşova'da doğdu, Stanislaw Vincenti Kuklinski (1901-1943) ve Anna Kuklinska'nın kızlık soyadı Kotanec (1900-1963) olan tek çocuğuydu. Kuklinski, gençliğinin ilk yıllarında iki farklı doğum tarihi kullanıyor . Sırasında Dünya Savaşı, babasının kereste ticareti. 13 Mayıs 1943'te komplodan tutuklandı ve

Sachsenhausen toplama kampında öldü .. Kuklinski bu bilgiyi 1987'de Paris merkezli Kultura'ya verdiği bir röportajda açıkladı. Ayrıca babasının Polonya Sosyalist Partisi'nin bir üyesi olduğunu iddia etti. Babası tutuklandıktan sonra Kuklinski, Radom yakınlarındaki bir köyde yaşayan amcasının yanına gitti. Kendisinin iddia ettiği gibi, Craiova Ordusu saflarında Varşova Ayaklanması'na katıldı . Bir başkasına göre Kılıç ve Pulluk grubunun üyesi, üçüncüsüne göre ise Orak ve Çekiç örgütünün üyesidir.". Görgü tanıklarının yanı sıra parti komisyonu önündeki kendi ifadesine göre, işgal sırasında herhangi bir yasadışı örgüte üye olmadığı açık. 6 Ağustos 1944'te Almanya'ya götürüldü. Bazı ifadelerinde, bir grup Yahudi ile birlikte trenle nakledilip Aşağı Silezya'ya götürüldüğünü iddia ederken, diğer durumlarda bir Alman genci dövdüğü için toplama kampında bulunduğunu belirtti. Komplosunda "Bill" takma adını kullandığını iddia ediyor. Hatta üç hafta boyunca cephede savaşıldığını söyler. Bununla birlikte, en makul versiyon, genç Kuklinsky'nin annesiyle birlikte Alman topraklarına nakledildiği gibi görünüyor.

Savaşın bitiminden sonra Wroclaw'da 15 Blashana Caddesi'nde yaşamaya başlayan Kuklinski, başlangıçta çilingirlik mesleğini öğrenmeye çalıştı ancak 17 Eylül 1945'te sitelerin korunması için Belediye Güvenlik Servisi'ne kabul edildi. İlk başta teslimatçı rolüyle görevlendirildi ve daha sonra bir sabun fabrikasında güvenlik görevlisi olarak atandı. 6 Ocak 1946'da Polonya İşçi Partisi saflarına katıldı (sertifika numarası 0655929). Aynı yılın 7 Mart-13 Nisan tarihleri arasında hırsızlık şüphesiyle tutuklandı, ancak serbest bırakıldı. 1992'de bu döneme ilişkin belgeler mahkeme dosyalarından kaldırıldığı için serbest bırakılma nedeni bilinmiyor. Kuklinsky'nin yaşamının bu dönemiyle ilgili bilgiler azdır. Muhtemelen bir süredir Gönüllü Yedeklerin üyesiydi.Halk Milisleri ve bu oluşumun bir üyesi olarak, Haziran 1946'da Danıştay tarafından yapılan halk referandumuna katılmışlardır.

Polonya Halk Ordusunda Hizmet

İlk yıllar

1 Ekim 1947'de Wrocław'daki Subay Piyade Okulu №1'e kabul edildi. 1950'de Craiova Ordusu saflarında olmakla ve Kılıç ve Pulluk'un yanı sıra Orak ve Çekiç'in bir üyesi olmakla suçlandı. Genelkurmay Başkanı'nın 27 Temmuz 1950 tarihli kararı ile okuldan ihraç edilmiş ve Ağustos ayı başlarında subay okulundaki üç yıllık eğitim süresine bakılmaksızın zorunlu askerlik hizmetine gönderilmiştir. İki hafta sonra, 10 Ağustos'ta okula geri döndü, 1950'de mezun oldu. Mezun olduktan sonra 23 Eylül 1950 tarihli Milli Savunma Bakanı'nın emriyle Milli Savunma Bakanlığı Personel Dairesi'ne, iki aylar sonra Pila'daki Dokuzuncu Piyade Alayı'na müfreze komutanı olarak gönderildi. [6]. 1951 yılında teğmenliğe terfi etti. 1951'den 1952'ye kadar Rembertów'daki Yüksek Piyade Okulu'nda metodik bir atış kursu aldı ve mezun olduktan sonra Dokuzuncu Mekanize Alayı'nda bölük komutanı oldu ve Ekim 1952'de Joanna ile evlendi.

Mayıs 1953'te Kolobrzeg'deki Üçüncü Hava İndirme Tugayında On Beşinci Hava İndirme Taburunun Genelkurmay Başkanı oldu . 1954'te Üçüncü Hava İndirme Tugayında Onsekizinci Hava İndirme Taburunun komutanı oldu. 1956'da Beşinci Piyade Alayı Kolobrzeg'de görev yaptı .

1 Kasım 1956'da Rembertow'daki piyade subayları için bir yıllık eğitim kursuna gönderildi. Kursu 25 Ağustos 1957'de tamamladıktan sonra Kolobrzeg'in Beşinci Piyade Alayı'nda Operasyonel İşlerden Sorumlu Kurmay Başkanı olarak hizmet etmeye devam etti. 1957 yılının Ekim ayının sonunda kendi isteğiyle Kolobrzeg'deki

Üçüncü Sahil Güvenlik Tugayı'na transfer edildi ve 1958'de tugay reformu yapıldıktan sonra Seksen İkinci Mekanize Alayı'na transfer edildi ve burada Ağustos ayına kadar hizmette kaldı. 30, 1961.

1958–1960 döneminde mezun olduğu Kolobrzeg "Nicolaus Copernicus" Birinci İşçi Lisesi'nde okudu. 1961'de Polonya Ordusu Genelkurmay Akademisi'nde çalışmaya başladı.

Askeri karşı istihbarat ile işbirliğinin başlaması

1964 yılında, bir Polonya askeri karşı istihbarat ve istihbarat subayı olarak ve aynı zamanda Polonyalı Ordusu Genelkurmay Akademisi'nde bir öğrenci de, Polonyalı askeri karşı görevlisi Binbaşı Komínek tarafından gerçekleştirilen görevler için kapağı sağlanan, İstilası için planlar hazırlamak, Aynı yıl Polonya Ordusu'nun Genelkurmay Akademi'den mezun ve o bir kurmay subay olarak görev yaptı Varşova, transfer edildi ve bundan sonra majör rütbesine, terfi etti Çekoslovakya tarafından Varşova Paktı birlikleri .

Kuklinski en geç 1962'de askeri karşı istihbarat üyesi oldu. 40'lı yılların sonlarının askeri bilgi ve subay okuluna katılmadan önce işbirliği yaptığına dair görüşler var –.

Polonya Ordusu Genelkurmay Akademisi'nde eğitimini tamamladıktan sonra, Genelkurmay Harekât Eğitim Dairesi'nde görev yaptı, ardından Harekat Komutanlığı'nda Genel Planlama Dairesi Başkanı ve son olarak Birinci Daire Başkanı – Başkan Yardımcısı oldu. Polonya ordusunun operasyonel genelkurmay başkanı. Genelkurmay'daki hizmetinin başında askeri yelken kulübü "Atoll"da çalışmaya başladı ve daha sonra bu kulübün başkanı oldu.

1965'te, Mareşal Andrei Grechko'nun Polonya Halk Ordusu'nun nükleer savaş başlıklı mobil füze sistemlerinin en önemli subaylarını gösterdiği kuzey Polonya'da bir savaş oyununa katıldı . 1965'in sonlarında ve 1966'nın başlarında, żagań'daki [11] kıdemli komuta personeli için araştırma çalışmasının ortak yazarı oldu .

Şubat 1967'de, Kuklinski ile kişisel bir görüşmede Sovyetlerin NATO'ya yönelik askeri stratejisinden kaynaklanan Polonya'ya yönelik tehditler hakkındaki şüphelerini dile getiren General Boleslaw Hoha liderliğindeki Savunma Bakanlığı heyetine katıldı [12] . 1967 yılında istihbarat eğitim merkezinde eğitimini tamamladı.

Vietnam, Çekoslovakya

1967'den 1968'e kadar Vietnam'daki Cenevre Anlaşmalarının Denetimi ve Denetlenmesi Uluslararası Komisyonu'nda görev yaptı ve burada diğer şeylerin yanı sıra Vietnam ihtilafına dahil olan birlikler hakkında veri topladı. Şubat 1968'de Tet'in saldırısına ilişkin soruşturmaya katıldı .

1968 yılında Vietnam'dan döndükten sonra o doktrin "Bahar 69" hazırlar Polonya Ordusu Genelkurmay operasyonel eğitim Bölümü'nde görevine ölümüne kadar devam [13] . Ağustos 1968'de Legnica'daki Mareşal Ivan Jakubowski'nin karargahına atandı ve burada tatbikatların aslında Çekoslovakya'nın işgali için hazırlıklar olduğu anlaşıldı.

1970'lerde Hamburg ve Helgoland bölgesinde turist gezisi kisvesi altında bir keşif operasyonu yürütmeyi planladı. 1960'larda ve 1970'lerde, Polonya askeri istihbaratıyla işbirliği içinde, Varşova Paktı'nın gelecekteki işgal alanlarını tanıma görevi ile bir dizi yolculuk düzenledi. Keşif, Elbe'nin derinliğini bir yankı sondası ile ölçmeyi, NATO radar istasyonunun bulunduğu Helgoland bölgesini keşfetmeyi, Hamburg, Kiel, Kopenhag'da ve ayrıca Büyük Britanya ve İsveç kıyılarında keşif

operasyonları yürütmeyi içeriyor. . Uçuşlar, karşı istihbaratın onları çok riskli bulması üzerine Nisan 1977'de askıya alındı.

1971 veya 1972'de Kuklinski'ye Klodzko'daki alay komutanlığı görevi teklif edildi, ancak çabaları ve güçlü argümanları sayesinde Genelkurmay'dan transfer edilmekten kaçınmayı başardı. 1972'de albay rütbesine terfi ettikten sonra, 1973'te bu kez Krosno Odjanske'deki Dördüncü Mekanize Tümenin kurmay başkanı için yine bir liderlik pozisyonu için bir teklif aldı. Albay Kuklinsky, karısının sağlığını gerekçe göstererek reddetti, ancak Amerikalılarla işbirliğini kesmek anlamına geleceği için Varşova'daki işini gerçekten bırakmak istemedi. Sonunda, Genelkurmay'da kendisine bir saha birimi emanet etme fikri olgunlaştı.

Albatros

Mayıs 1974'te Genelkurmay Başkanı Org. Florian Shivitski, Kuklinski, silahlı çatışmalarda Varşova Paktı'nın birleşik kuvvetlerine komuta etmek için üç bomba sığınağı inşa edilmesi planlanan "Albatros" adlı bir proje ile bir araya geldi.

Şubat 1975'te, Gen. Czeslaw Kiszczak, Kuklinski Moskova'daki SSCB Silahlı Kuvvetleri Genelkurmay Akademisi'ne iki aylık bir kursa gönderildi . Kurstan sonra gen. Wojciech Jaruzelski , SSCB'de eğitime katılan subayları ofisine davet etti ve izlenimlerini paylaşmalarını istedi. Kuklinski, Moskova'nın Varşova Paktı'na karşı bir savaş başlatma açısından NATO'nun oluşturduğu tehlikeyi abarttığını söyledi . Görüşme sırasında Gen. Kischak bu konuda farklı bir görüş ifade etmektedir.

12 Ekim 1976'da Gen. Shivitsky, Yeniden Canlanan Polonya Nişanı'nın bir süvari haçı ile . Bu vesileyle, Kuklinsky, Milli Savunma Bakanı Orgeneral tarafından şahsen karşılandı. Wojciech Jaruzelski .

Haziran 1977'de Polonya Ordusu Birinci Genelkurmay Başkanı Org. Vaclav Shklyarski, Kuklinski'yi komutanın Birinci Genel Planlama Dairesi başkanı olarak atadı ve onu tuğgeneral rütbesine terfi ettirdi. Aralık 1977'de Kuklinski, Varşova Paktı Savunma Bakanları Komitesi'nin Budapeşte'de düzenlenen toplantısına katıldı . 1977 yazında, Kuklinski ailesiyle birlikte 11 Raitsuv Caddesi'ndeki yeni bir eve taşındı.

1978'de albay, Viyana'da yapılan silahsızlanma görüşmelerinin malzemelerini hazırladı. 1978 yılının sonunda, Birinci Genelkurmay Komutanlığı'nın birinci katındaki ofiste, karargahta görev yapan Yarbay Josef Putek, Kuklinsky'nin fotoğraflama belgelerini buldu. Üstünü Albay Vladislav Gendera'ya bir rapor sundu. 1979'un başlarında, yarbay bir iş gezisi emri aldı ve dönüşünde Genelkurmay'ın dışına atandı. Bir süre sonra, Yarbay Putek'in raporlarının bulunduğu Kuklinski dosyasının boş olduğu ortaya çıktı. Nisan 1979'da Kuklinski'nin ölümü 10 yıldır çok yakın ilişki içinde olan Barbara J. için çok zor oldu .

Tarihçi Slavomir Centskevich, albayın çeşitli kadınlarla tanışmasının ve onlarla yaşadığı aşkların operasyonel faaliyetleri için gerekli bir kılıf olduğuna dikkat çekiyor. Kuklinsky, orduda bir donjuan olarak kendisine bir fikir vererek, Amerikalılara gizli bilgileri kolayca aktarabilirdi. Hatta Minsk Mazowiecki'den çok uzak olmayan , tanıdıklarıyla buluştuğu bu amaç için özel olarak hazırlanmış bir villası bile var . Bu toplantılar sırasında, sözde ilgili kişiler tarafından güvenli bir şekilde alınabilecekleri ölü sırlar. Muhtemelen romansların casusluk faaliyetleri için bir kılıf olarak başarılı bir şekilde kullanılması, albayın karısıyla çatıştığının yaygın olarak bilinmesi nedeniyle mümkün olmuştur .

Sıkıyönetim hazırlıkları

14 Ocak 1980'de Merkez Komite binasındaki konferans salonunda Kuklinski, SSCB'nin üst düzey subaylarının (Kulkov, Gribkov) Polonyalı liderlerle yaptığı bir toplantıya katıldı ve toplantının amacı imza atmaktı. devletler tarafından onaylanan savaş zamanı tüzüğü Varşova Paktı. Toplantı sırasında belgeleri imzaya sunan kişi Kuklinski'dir. Albay, görevinin imzalı belgelerin içeriğinin Polonya tarafının ifadesinden farklı olmadığını doğrulamak olduğuna karar verdi. Romanya katılmayı reddettiği için toplantının kendisi tüm üye devletlerin liderlerinin ciddi bir toplantısı değil . Durumla ilgili olarak Kulkov, Varşova Paktı ülkelerinin başkentlerinin her birini ayrı ayrı ziyaret etti .

1 Aralık 1980'de Genelkurmay Birinci Başkan Yardımcısı Orgeneral Moskova'ya gitti. Tadeusz Hupalowski ve Albay Franciszek Puhala, SSCB Silahlı Kuvvetleri Genelkurmay Başkanı Mareşal Nikolai Ogarkov'un Varşova Paktı müdahale güçlerinin Polonya'ya girme tatbikatı planını sundular: SSCB, Çekoslovakya, GDR. Hupalowski'nin planı kopyalamasına izin verdiler ve aynı gün Genelkurmay Başkanı Org. Florian Shivitsky ve yardımcıları mızrakla buluştu. Planlanan harekât, şimdiye kadar yapılanlar gibi geleneksel bir tatbikat değil, 1968'de Çekoslovakya'dakine benzer bir müdahalenin simülasyonudur. Aynı zamanda, Bükreş'te Kuklinski'nin de yer aldığı Varşova Paktı Savunma Bakanları Komitesi toplantısı yapılıyor.[18] . 10 Aralık 1980'de Operasyonel Genelkurmay Komutanlığı, Albay Kuklinsky'nin başrol oynadığı sıkıyönetim ilan etmek için harekete geçti.

Şubat 1981'de Kuklinsky, sıkıyönetim için ilk çerçeve planlarından birini sundu: Sıkıyönetim uygulanması gerektiğinde devletin hazırlık durumu hakkında bilgi ve stratejik oyundan sonuçlar . 16-25 Mart 1981'de Polonya'da "Union 81" kod adlı

koalisyon tatbikatı yapıldı. Ruslar, tatbikatları silahlı müdahaleye dönüştürmeyi haklı gösterecek bir durum yaratmaya çalışıyor. 10 Mart'ta Gen. Wojciech Jaruzelski , Lech Walesa ile yaptığı görüşmede Dayanışma'yı bu tehlikeye karşı uyarmaya çalıştı . Sonunda, Birlik 81 tatbikatı devam etti ve 8 Nisan 1981'de sona erdi. 18 Ekim'de, Stanislav Kania'nın istifasının ardından, Merkez Komitesinin genel kurulu,Polonya Birleşik İşçi Partisi, General Wojciech Jaruzelski'yi ilk sekreteri olarak seçti. 4 Kasım 1981'de, Gen. Wojciech Jaruzelski, Lech Walesa ve Primat Josef Glemp. Kuklinski bu olayları CIA'e rapor eder .

1980-1981 döneminde, Genelkurmay'da subaydı ve geleceğin sıkıyönetiminin genel mimarlarının en yakın arkadaşlarından biriydi: Wojciech Jaruzelski, Florian Shivitski, Czeslaw Kischak, Michal Janiszewski, Tadeusz Tuczapski, Jerzy Skalski. 1981 baharından bu yana, Albay Kuklinski Polonya'da sıkıyönetim planlayan ekibin başında. Aynı zamanda, Vonzovna yakınlarındaki Stefanuvka'da 10 hektardan fazla alana sahip bir meyve bahçesi satın aldı. Satın alma, oğlu Bogdan adına yapıldı ve iki milyon zloti değerinde .

Eylül 1981'de Albay Wlodzimierz Ostaszewicz Yugoslavya ve Yunanistan'daki tatilinden dönmedi. Onun kaçışı, Ostashevich'in en sık temas kurduğu ilk 30'da yer alan Albay Kuklinsky'nin durumunu karmaşıklaştırıyor. Dahili askerlik hizmeti, onu, Kaptan Jerzy Suminski'nin Haziran'da ve General'in Ağustos'ta Polonya'dan kaçmasından sonra daha da yoğunlaşan sıkı gözetime tabi tuttu. Almanya'da siyasi sığınma talebinde bulunan Leon Dubicki. 1981 sonbaharında, Kuklinski, sıkıyönetim uygulamasının son hazırlıklarıyla bağlantılı olarak İçişleri Bakanlığı'nda Genelkurmayı temsil etti.

Sızıntı sonucu

Albay Kuklinsky'nin son askeri kitabı

Vatikan Güvenlik Hizmetleri'nin gizli ajanı Slawomir Cenzkiewicz'e göre rahip Janusz Bolonek, II. John Paul'ün CIA Başkanı William Casey ile görüşmesinin ardından Polonya Halk Cumhuriyeti'nin Varşova'daki karşı istihbaratını uyararak Polonya Ordusunda bir "köstebek" olduğunu bildirdi. Genelkurmay. Görüşme sırasında CIA başkanı, Albay Ryszard Kuklinski'yi ele geçiren SSCB'nin askeri planları hakkında Papa'yı bilgilendirdi .

2 Kasım 1981'de Kuklinski, Varşova Paktı Askeri Konseyi'nin bir toplantısından Polonya heyetiyle Budapeşte'den döndü. Aynı gün saat 14:00'te Genelkurmay Başkan Yardımcısı Jerzy Skalski'nin ofisindeki brifinge katıldı ve izleyicilere sıkıyönetim planlarının son versiyonu hakkında bir bilgi sızıntısı olduğu bilgisini verdi. Gen. Skalski, toplantıya katılanları, İçişleri Bakanlığı'nın sızıntıyla ilgili soruşturma başlattığını bildirdi.

4 Kasım 1981 Çarşamba günü, Albay Kuklinski, sıkıyönetim ile ilgili olarak Albay Czeslaw Witt ve karşı istihbarat görevlileri ile ofisinde bir araya geldi. 5 Kasım 1981 Perşembe günü, Kuklinsky Gen. Skalski, bir gen raporu üzerindeki çalışma ile bağlantılı olarak. Wojciech Jaruzelski. 6 Kasım 1981 Cuma günü, Kuklinsky ofisinde Havacılık Dairesi başkanı Gen. Jerzy Rakowski ve öğleden sonra Albay Stanislav Radai ile birlikte bir parti toplantısına katıldı.

7 Kasım 1981 Cumartesi günü, Gen. Florian Shivitsky. Aynı günün akşamı, Ekim Devrimi'nin bir sonraki yıldönümü kutlamaları vesilesiyle Sovyetler Birliği büyükelçiliğini ziyaret etti. Festival ziyafeti, SSCB'nin Polonya Halk Cumhuriyeti Büyükelçisi Boris Aristov tarafından düzenlendi.

Polonya'dan Ayrılmak

7/8 Kasım 1981'de Albay Ryszard Kuklinski, CIA görevlileri tarafından Polonya'dan tahliye edildi. Birkaç gün önce Varşova'ya gelen ve Kuklinsky'ye çok benzeyen bir Londra vatandaşı kılığında olduğuna inanılıyor. İngiliz vatandaşı Kuklinski bu pasaportla Polonya'dan ayrıldı ve aynı gün British Airways uçağıyla havalandı. Jack Strong takma adıyla çalıştığı Londra'da kısa bir süre kaldıktan sonra , ailesiyle tanıştığı güney Almanya'daki ABD üssüne uçtu .

Gen'e göre. 6 Kasım 1981 Cuma akşamı Franciszek Puhala, Ekim Devrimi'nin yıldönümünde SSCB Büyükelçiliği'nde bir ziyafete katıldı ve ardından CIA tarafından Joliboz'daki gizli bir daireye götürüldü. 7 Kasım sabahı başka bir isimle LOT tipi bir uçakla Londra'ya uçtu. Puhala ayrıca, 7 Kasım 1981 sabahı Kuklinsky'nin Genelkurmay'ın bir operasyonuna katıldığını belirtiyor ki bu doğru. Ancak Franciszek Puhala, 6 ve 7 Kasım ile ilgili çelişkili gerçekler sundu. Kuklinsky'nin 7 Kasım sabahı operasyondaki varlığı Gen. Aynı sabah albayı gören Vladislav Hermashevski Ancak Kuklinski'nin o sabah yabancı bir isim altında düzenli bir LOT uçuşu ile uçtuğu iddiası doğru olamaz, çünkü Kuklinski Genelkurmay'ın operasyonuna katıldı ve Kuklinski'nin 6 Kasım'da SSCB büyükelçiliğinde olması mümkün değil. Ziyafet 7 Kasım 1981'de gerçekleşti.

Başka bir biyografi yazarı Dubinski Krzysztof, Kuklinski'nin 7 Kasım sabahı Genelkurmay'a brifing vermeye katıldığını, akşam SSCB Büyükelçisi tarafından düzenlenen Ekim Devrimi'nin yıldönümü münasebetiyle düzenlenen bir ziyafette yer aldığını belirtiyor . Tarihçi Slavomir Centskiewicz ise 7 Kasım Cumartesi günü Albay Kuklinski'nin üstleri tarafından Genelkurmay operasyonuna katılmak üzere çağrıldığını ve ardından Kuklinski'nin görüştüğü son Genelkurmay subayı Albay Tadeusz Fiolka'nın onu götürdüğünü iddia ediyor. resmi Volga ile [26]. Akşam Czeslaw Ckubowski'yi ziyaret eder ve köpeği Zulya'yı yanına bırakır ve ardından eşiyle birlikte Barbara ve Roman Barschow'a gider (Roman, Kuklinski'nin çocukluktan beri arkadaşıdır). Bu toplantıdan sonra SSCB büyükelçiliğinde resepsiyonda olduğu varsayılıyor, ancak Tsentskevich, bu gerçeğin hiçbir yerde belirtilmediği için bunun olası olmadığına inanıyor. Ancak Kuklinsky, yazar Maria Nurovska'ya SSCB büyükelçiliğine gittiğini ve orada Gen. Züccaciye. Tzentskiewicz, 8 Kasım 1981'de sabah 8:20'de tüm Kuklinsky ailesinin İsveç'e sınırı geçtiğini ve sabah 9:55'te diplomatik kaçışın Batı Berlin'deki ABD askeri üssünde olduğunu savundu. 9 Kasım'da Frankfurt'ta ve 11 Kasım'da Maryland'deki Southland Hava Kuvvetleri Üssü'ndeydi ..

Benzer şekilde, Kuklinski'nin tahliye rotası, Kuklinski ailesinin tüm üyelerinin büyük karton kutularda saklandığını ve diplomatik bir numarayla bir minibüse yüklendiğini iddia eden gazeteci Benjamin Weiser tarafından tarif edildi. İsveç sınırında gümrük memurları, ABD büyükelçiliğinin kısa süre önce henüz gümrük listesinde olmayan yeni bir numara talep etmesi üzerine minibüsün kayıt numarasının onayını almak için Varşova'yı aradı.

9 Kasım 1981 Pazartesi günü, Albay Richard Kuklinski Genelkurmay'da görünmedi. 10 Kasım 1981'de, İç Askerlik Komutanlığı Komutanı Albay Mechislav Figura ve Genelkurmay subayı Yarbay Benedict Jendjejewski, "Dönek" kod adlı bir operasyonun başlatılması için bir kararname yayınladılar ve Albay başkanlığında özel bir soruşturma ekibi topladılar.

1960'larda ve 1970'lerde, operasyonel karşı istihbaratın bir temsilcisi olarak Albay Kuklinski, İç Askerlik Hizmetinden subaylar tarafından korunuyordu: Albay Zdzislaw Kominek, Yarbay Josef Putek, Albay Vladislav Gendera, Yarbay Benedict Jendjewski.

Kuklinski'nin kendisine göre, CIA ile işbirliği 1972'de Batı Avrupa'ya yaptığı bir yolculuk sırasında Bonn'daki ABD askeri ataşesine bir mektup göndermesiyle başladı. **İlk toplantı 18 Ağustos 1972'de Lahey'de gerçekleşti. Ona göre, Polonya ordusunda SSCB'ye karşı bir komplo yaratmayı amaçladı, ancak CIA onu caydırdı ve bu fikri başarısızlığa mahkum olarak nitelendirdi.** Bunun yerine, Sovyetler Birliği'ne zarar verebilecek bilgileri iletmesini istediler. 1971 ve 1981 yılları arasında Kuklinski Batı'ya Polonya Halk Cumhuriyeti, SSCB ve Varşova Paktı ile ilgili 40.000 sayfadan fazla belge iletti. Bazıları, T-72 tankları ve Strela-2 füzeleri gibi en son Sovyet silahlarına ilişkin teknik verilerle birlikte, SSCB'nin nükleer silah kullanımına yönelik planlarıyla ilgilidir.GDR , Kızıl Ordu'nun nesnelerini istihbarat uydularından gizlemek için kullandığı yöntemlerle, Polonya'da sıkıyönetim ilan etti.

Polonya'dan ayrıldıktan sonra

Polonya'dan ayrıldıktan üç yıl sonra, 23 Mayıs 1984'te Kuklinsky, Varşova'daki Askeri Mahkeme tarafından gıyaben ölüme mahkum edildi. 1990'da ceza 25 yıla indirildi ve

1995'te Yargıtay Başkanı Adam Strzembosh tarafından incelendikten sonra ceza bozuldu. 12 Şubat 1996 tarihli 23 / MON / Kadr kararıyla, Savunma Bakanı onu albay rütbesine geri verdi. Dava, Askeri Savcılığa geri gönderilmiş ve 22 Eylül 1997 tarihli bir kararla, Kuklinski'nin aşırı zaruret halinde hareket ettiği gerekçesiyle (çoğunun görüşünün aksine) soruşturma sonlandırılmıştır. araştırmacılar) birkaç yıldır bu gerekçeler tamamen halka açık olmuştur). Sonunda, Albay Richard Kuklinski beraat etti ve rehabilite edildi.

Kuklinski'nin avukatı Jozef Shanyavski'nin çabaları sayesinde rehabilitasyon mümkün hale geldi. Kuklinski, Nisan 1998'de Polonya'yı ziyaret etti. 6 Mayıs 1998'de açılışı yapılan Varşova'daki Katyn Anıtı'nın oluşturulmasını başlattı. Rehabilitasyonunun ardından Kuklinski, Krakow ve Gdansk'ın fahri vatandaşı ilan edildi.

Kuklinski, 11 Şubat 2004'te 73 yaşında hastanede öldü. Ölümünün nedeni felçti. Külleriyle birlikte vazo, Josef Shanyavski tarafından Polonya'ya getirildi. 19 Haziran 2004'te, Ağustos 1994'te bilinmeyen bir şekilde vefat eden Albay Kuklinski ve en büyük oğlu Waldemar, Varşova'daki Powonzki Askeri Mezarlığı'ndaki Merits Alley'e, Phoenix'teki üniversite kampüsünün arazisindeki topraklara gömüldü. tanıklar Failler yakalanmadı ve üstü açık arabada parmak izine rastlanmadı [30]). Resmi versiyona göre, ikinci oğlu Bogdan Kuklinski, 1993 yılında bir deniz gezisi sırasında iz bırakmadan ortadan kayboldu. 2009'da Wprost dergisi, kaybolmasının, programlarının bir parçası olarak CIA tarafından organize edildiği hipotezini ortaya attı. .

Richard Kuklinski, Myslowice'de (1932 - 2013) doğan, kızlık soyadı Christ olan Joanna'nın kocasıdır.

Aralık 2008'de CIA, Kuklinski'nin Gene'nin bir tanımını da içeren 1981 raporlarını kamuoyuna açıkladı. Jaruzelski.

Tartışmalı konular

Richard Kuklinski'nin çalışması Polonya halkı arasında çok fazla tartışma ve duygu uyandırdı. Askeri yeminini ihlal etmek ve ülkesinin altyapısını ve Polonya silahlı kuvvetlerini savaş durumunda daha büyük kayıplara maruz bırakmakla suçlanıyor. Wojciech Jaruzelski tarafından imzalanan bir belgeye göre, savaş durumunda, SSCB Polonya ordusunun kontrolünü ele geçirmek zorunda kaldı. Bu görüş, 12-12 Aralık 2011 gecesi Krakov'daki Jordana Park'ta Albay Kuklinski'nin büstünün üzerine "Albay" yazısının da çizildiği saygısızlık gibi olaylara yol açmıştır. " ve "Amerika Birleşik Devletleri'nin ölümü."

Özel hizmetlerle ilgili belgelerin gizli doğası göz önüne alındığında, Richard Kuklinski'nin çalışması tarihçiler arasında bile tartışmalıdır. Paul Vechorkevich gibi bazı yazarlara ve ayrıca General Franchishek Puhalo'ya göre, gerçekte muhtemelen çift taraflı bir ajandı ve GRU ile işbirliği yaptı . Cheslav benzer bir olasılıktan söz ediyor ve Rus askeri ataşesi Yuri Rilov böyle bir ifadenin doğru olduğu konusunda kararlı . Wladyslaw Szila-Nowicki, Polonyalı yetkililerin Kuklinski'nin ülkeyi terk etmesine kasten izin verdiğine inanıyor. sıkıyönetim ile ilgili bir görevi yürütmek. Bu teze göre, Sovyetlerin Polonya'ya müdahale riskini ortadan kaldırmaya yönelik

sıkıyönetim planlarından Amerikalıların haberdar olması, ABD yönetiminin beklenmedik bir tepki vermesini önlemek isteyen Sovyet tarafı için faydalı olabilir. anti-komünist Başkan Reagan tarafındanPolonya makamlarından beklenmeyen tepkilerin yanı sıra. Aynı zamanda, ABD sıkıyönetim uygulanmasını engellemez ve Polonya muhalefetini uyarmaz. Listelenen tarihçiler, Kuklinski'nin elde ettiği bilgilerin boyutunun ve öneminin abartılı olduğunu ve hepsinden önemlisi, Polonyalı subayların erişiminin olmadığı Sovyet askeri planlarının ne olduğunu bilemeyeceğini vurguluyor. 1970'lerde Kuklinsky'nin Polonyalı bir subaydan çok daha iyi bir mali duruma sahip olduğu ve bunun karşı istihbarat şüphesini uyandırmadığı ve Polonya'dan kaçtıktan sonra Rus tarafının sorumluluk aramadığı da belirtiliyor. Polonya istihbaratından sorumlu General Kischak. Öte yandan Başkan Clinton yönetimi, Polonya'nın NATO üyeliğine karşı çıkacağı görüşünde.

Jack Strong (2014)

128 dk

Yönetmen:Wladyslaw Pasikowski

Senaryo:Wladyslaw Pasikowski

Ülke:Polonya

Tür:Aksiyon, Biyografi, Suç, Dram, Gizem

Vizyon Tarihi:07 Şubat 2014

Dil:Lehçe, İngilizce, Rusça

Müzik:Jan Duszynski

Oyuncular

Marcin Dorocinski

Maja Ostaszewska

Patrick Wilson

Dimitri Bilov

Dagmara Dominczyk

Özet

Pek çok Polonyalının yıllardır 'hain' diye gördüğü Albay Ryszard Kuklinski'nin öyküsü. Filmin ismi Jack Strong... Kendisi bu kez 'hain' değil bir 'kahraman' olarak beyazcamda sahne alıyor.

Jack Strongismi, Kuklinski'nin CIA'deki kod ismi. Soğuk Savaş döneminde Polonya ordusunun Sovyet ordusuyla bağlantısını sağlayan Kuklinski, 1979'de işçilerin isyanının kanla bastırılmasının ardından Sovyet yönetiminden soğuyor ve NATO ve CIA'in casusu oluyor. İddiaya göre verdiği çok değerli bilgiler ve belgeler NATO ve CIA için paha biçilmez. Üstelik Kuklinski bunların karşılığında rivayete göre para da almıyor,

'HAİN CASUSTAN KAHRAMANA...'

Ne var ki Sovyet blokunun çöküşü Kuklinski'ye nam getirmiyor ve 'hain' olarak anılmaktan kurtulamıyor. Öyle ki, Polonya'da komünizm yıkıldıktan sonra başa geçen Dayanışma lideri Leh Walesa tarafından bile reddedilmişti. 2004'te Amerika'da sürgündeyken öldü.

Ama köprülerin altından çok sular aktı. Kuklinski yeni filmde bambaşka bir biçimde karşımıza çıkıyor. Ülkede bilinçli biçimde kan dökülmesini önleyen bir kahraman... 'Rus karşıtlığının' şu sıralar ne kadar gündemde olduğunu bir düşünün...

http://turkhaber.com.ua/tag/gurcistan/

Albay Ryszard Kuklinski

Soğuk Savaş'ın ünlü casuslarından Varşova Paktı belgelerini CIA'ya sızdıran Polonyalı eski Albay Ryszard Kuklinski 74 yaşında Washington'da öldü.

Polonya PAP haber ajansının haberine göre, Kuklinski bugün Washington'da bir hastanede öldü. 1972 ile 1981 yılları arasında Amerikan Merkezi Haberalma Örgütü'ne (CIA) 35 bin kadar çok gizli Varşova Paktı belgesini sızdıran Kuklinski, yakalanmadan ailesiyle birlikte ABD'ye iltica etmişti.

Polonya'da komünist dönemde bir mahkeme, yönetimin 1981'de Dayanışma Sendikası'nı bastırmak için sıkıyönetim ilan etmeyi planladığı da dahil birçok gizli planı Batı'ya sızdırdığı için Kuklinski'yi gıyabında idama mahkum etmişti.

Polonya'da komünizm 1989'da yıkılmasına rağmen Washington'da yaşayan Kuklinski hakkındaki ölüm cezası kararı, ancak 1995'de kaldırıldı ve eski casus ancak Eylül 1997'de tüm vatandaşlık haklarını geri alabildi.

Kuklinski, 1998'de Polonya'yı ziyaret etti ve zamanın merkez sağ hükümeti tarafından bir kahraman gibi karşılandı.

Kuklinski, eşi ve iki oğlu ile birlikte, sahte bir isimle Batıda yaşamaya devam etti, ancak her iki oğlu da şüpheli bir şekilde öldü. Bir oğlu yatla seyahat ederken kayboldu ve daha sonra cesedi bulundu, öbür oğluysa trafik kazasında yaşamını yitirdi. **Altyazı**

"Bir kıtadan diğerine; Baltık'taki Stettin'den, Adriyatik'teki Trieste'ye demir perde çekildi..... Varşova, Berlin, Prag, Viyana, Budapeşte Belgrad, Bükreş..... Tüm bu ünlü şehirler Sovyet topraklarına girdi..... " İkinci Dünya Savaşı'ndan birkaç yıl sonra, Soğuk Savaş patlak verdi..... İki taraf karşı karşıya geldi: Sovyetler Birliği ve esir ülkeleriyle, Amerika'nın yönettiği özgür ülkeler..... Sovyetler'in avantaj kazandığı bir silâhlanma yarışı başladı..... Dünya, başka bir dünya savaşı tehdidi ile karşı karşıyaydı..... Bu seferki, nükleer savaş..... Gerçek bir olaya dayanmaktadır..... Herkes binadan çıksın, derhâl!.... Bu bir emirdir!.... Hızlı olun yoldaşlar, görülecek bir şey yok burada..... Albayım, hükümlü mahkûm Oleg Penkovsky elimizde..... Hükmü burada..... - İlk önce bir okuyun..... - Gerek kalmayacak..... Ivanov, beni

öldüremezsin..... Ulu Tanrım, kurtar beni..... - Bu günahkârına merhamet eyle..... - Fırına atın..... Hayır!.... Yapamazsın!.... Hayır, Ivanov, dur!.... Tanrım, hayır, durun!.... Çeviri: yaren_im22 & Utku Akar İyi seyirler..... 17 Mayıs, saat 23..... 17..... Albay Ryszard Kuklinski'nin sorgusu teknik bir aradan sonra, on birinci oturum ile devam ediyor..... Sorgulayan, Zygmunt Nowak..... İşbirliği yapmaya başladığında Penkovsky olayı hâlâ tazeydi..... Sık sık Oleg Penkovsky'nin sonunu düşündüm..... Amerika'ya casusluk yaptığından dolayı Moskova'da bir askerî mahkeme tarafından hüküm giydi ve Mayıs 1963'te kurşuna dizilerek infaz edildi..... İster bizim, ister onların olsun; her casusun sonu er ya da geç Penkovsky gibi olacak..... - Yakalanacağını sen de biliyordun..... - Doğru, biliyordum..... "Kalkan 68" harekâtına engel olduk..... Güz 1968'de Rusya, Çin ile Amur Nehri kıyısında yapacağı muharebe ile tüm dünyanın dikkatini çekmek istedi..... Sonra bundan katbekat daha muhteşem bir plân geliştirdiler: Alman Demokratik Cumhuriyeti'nde Varşova Paktı güçleriyle geniş kapsamlı bir harekât..... Gece gündüz bunun üzerinde çalıştım..... Dâhi yoldaşımız teşrif etti..... Sana da Binbaşı Kutuzov diyebiliriz..... Tek Kutuzov da değil..... Sen Kutuzov'la Suvorov'un birleşimisin!.... Bize bu projede işbirliği yaptığın plânlama işlerine bakan diğer dâhilerin isimlerini vermeyi unuttun..... İsimlerini söyle lütfen..... Verilecek hiçbir isim yok..... Bütün plânı kendim hazırladım..... İşi kendin mi yaptın yani?.... Onlarca insanın işini?.... Evet, yoldaş komutanım..... Kendim..... Aferin!.... Stratejik varsayımlarla ilgili verileri nereden buldun?.... - Berlin'deki kurmay subaylardan..... - Geri kalan her şeyi taktik birliğiyle ilgili olan detayları da mı kendin buldun?.... Evet, yoldaş..... Aferin!.... Savunma Bakanı'na tebrik mektubu göndereceğiz..... Gidebilirsin, yoldaş binbaşı..... Kalkma..... Artık konuşabiliriz..... Harekât iptal edildi, haberin var mı?.... - Ne?.... Neden?.... - Senden dolayı..... Anlamıyorum..... Sovyetler'in NATO'yla gireceği savaşa dair gerçek plânları bozdun..... - Orijinal olanı mı?.... - Onu tüm birliklerine

gönderecek vakit bile yoktu fakat sen kalkıp eğitim tatbikatı diye özdeş olanını gözlerine soktun!.... NATO'ya saldırı mı plânlıyorlar?.... Kulikov'un bu iş üzerinde dört yıl çalıştığını söylüyorlar..... Almanya'ya bozucu bir saldırı yapmak tam olarak sosyalist askerî doktrinle bağdaşmıyor..... Sen ise bunu üç ayda yaptın..... Bir sorun mu var?.... Bu demek oluyor ki Amerikalılar saldırıyı geri püskürtmek için kitle imha silâhlarını kullanacak..... – Atom ve hidrojen bombası..... – Yani?.... Yani birinci ve ikinci saldırıda bize üç yüz savaş başlığı fırlatacaklar..... Polonya'nın her bir şehrini yerle bir edip Polonya'yı devasa bir Hiroşima'ya dönüştürecekler..... Bize karşı değil ama Sovyetleri durdurmak için..... – Bundan kimin haberi var?.... – Herkesin olmalı aslında..... – Herkesin?.... – Yoldaş Wieslaw'ın Sovyetler'in başı olarak, Amerikalılar ile konuşmasını ister misin?.... Yoldaş Wieslaw'ın değil..... Seni ateşe olarak Washington'a atayabilirim..... Bizimkisi yalnızca bir varsayım; savaş falan olmayacak..... Bağışlayıcı Tanrı'ya güvenmek zorundayız..... Binbaşım!.... – Bunu unutmayın – Sağ ol, iyi geceler..... – Merhaba..... – Merhaba..... – Ağladın mı sen?.... – Moskova nasıldı?.... Başarılı, Kulikov ile tanıştım..... – Dönmüş mü?.... – Nereden?.... Çekoslovakya'dan..... Evet..... Prag'da büyük bir eleştiri var onlara karşı..... – Bahar bitti ya..... – Yaz?.... Sözüm ona birkaç adam onun üzerine tiner döküp kendini ateşe verdiğini görmüş..... Hasat festivalinde..... Cyrankiewicz'le Gomolka da görmüş..... – Niye yapmış böyle bir şey?.... – Utancından..... Bundan dolayı mı ağlıyordun?.... Ryszard..... Bizim de başımıza gelirse Çekler gibi kaçmayacağız, değil mi?.... Baba!.... Bizim mi bu?.... Top yakalamayı öğretir miyiz?.... Mektupları da getirip götürür..... İsmi ne olacak?.... Szarik?.... Civvy..... İsmi Civvy olsun mu baba?.... Sakin olun!.... Dişi bir köpek ve ismi de Zuza..... Top yakalamayı öğretir miyiz?.... Peki ya ölü taklidi yapmayı?.... Komşumuzun sosis köpeği ölü taklidi yapabiliyor..... "Kız"..... Dişi olduğunu duydun aptal..... – Sensin aptal!.... – Sakin olun bakalım!.... Köpeği ben alıyorum..... Yataklara dönün!.... Okula gitmeden önce onunla

oynayabileceksiniz..... Altıda kalkacağım!.... Daha da erken hatta - Koca götün kalkarsa tabii!.... - Susun..... Hazır ol!.... - Gidebilirsiniz..... - Başüstüne efendim!.... Şapkanız olmadan selâm vermeyin!.... Bakayım şuna..... Çok güzel..... - Geliyor musun yatağa?.... - Birazdan..... Acele etmene gerek yok..... Nasılsa bana eşlik edecek birisi var..... GENELKURMAY BAŞKANLIĞI Hayırdır?.... Bu kadar insan ne yapıyor kapıda?.... Merhaba!.... Gdansk'ta işler kızışmış..... Polis radyosunu dinliyoruz..... Birisi ölmüş..... Ne demek ölmüş?.... Öldürülmüş mü?.... Vurulmuş mu?.... Kim vurmuş?.... Mavi üniformalı kahramanlar..... Bizden değillermiş, değil mi?.... Bilmiyoruz..... Otuz ikinci zırhlı dünden beri teyakkuzda..... Rakowiecki Gdansk'a gitmişti dün..... Marian?.... Neden?.... Çok soğuktur orası..... Oranın altını üstüne getirmişlerdir..... - Bir grup genç - Tam bir skandal - Muhtemelen - Çocukların kanı Herhangi bir şey anlıyor musun?.... Aç sesini..... Çok kötü bir intiba bırakıyor..... Hemen temizlenmesi gerek..... Harekât kumandanı, hazır ol!.... Neler oluyor?.... Krizin tam ortasındayken radyo mu dinliyorsunuz?.... İşiniz yoksa ben size bulurum..... Karı temizleyin!.... Rahat!.... Tam bir pezevenk..... Üç, iki, bir Mutlu yıllar, 1971!.... Ulusal marşı çalın, tamam?.... # Biz yaşadığımız müddetçe # Polonya'nın başına Hiçbir musibet gelmez # Ecnebi ne aldıysa bizden # Biz kılıcımızla Geri almasını da biliriz # Marş, marş, Dabrowski # İtalya topraklarından Polonya'ya Marian, Gdansk'a gittin..... Emri kim verdi?.... İşler nasıl?.... - Dikkat!.... - Pardon..... Wieslaw..... Sokakta bir uyarı ateşi yaptık, sonra silâhları elimize aldık..... - Çoğu sekti..... - Ne demek çoğu?.... Sokağa altmış bir bin asker, bin sekiz yüz tank ve bin yedi yüz elli zırhlı yerleştirdik..... Birisinin ölmesi gerekiyordu, değil mi?.... Üç bin işçiye karşı, bütün ordu mu?.... Neyle size karşı koyacaklardı, kürekle mi?.... Hayır, çoğu tersaneden gelmeydi..... Emirler Moskova'dan geldi..... Yarbaylığa terfi ettirilmişsin..... Tebrikler..... - Adam öldürdün mü, Marian?.... - Bir daha sor..... Adam öldürdün mü?.... Öldürdüm..... Hepimiz öldürdük..... Ağladık, erkekler nasıl ağlarsa artık;

fakat öldürdük..... Başka çaremiz yoktu..... İçelim..... Başka neyimiz kaldı ki?.... Sovyetler gibi içip onlar gibi davranalım..... İkimizin babası da İç Güvenlik Kuvveti'ndeydi..... Gerici herifler Belki de Polonyalı değil de Sovyetizdir, ne dersin?.... Derinlerde kendimize Kosciuszko olduğumuzu Polonyalı subaylar olduğumuzu söyleriz lâkin Kosciuszko değil Sovyetler esir aldı ruhumuzu..... Yeni yılın bir öncekinden daha iyi olacağını umalım..... - Lâkin olmazsa - Sus, en azından bunu dileyelim..... Efendim İngilizcemin kusuruna bakmayın..... Ben Çok fena..... - İçki ister misin?.... - Tam da ihtiyacım olan şey..... Deniz mi tuttu?.... Geçer..... Wilhelmshaven'ı biliyorsun..... Posta kutusu var mı?.... - Eve kartpostal gönderebilir miyim?.... - Tabii..... - Tuzak mı?.... Sovyetler'den mi?.... - Büyük ihtimal Polonyalı veya Çek..... Uzmanlar dil bilgisi hatalarını inceliyor..... Yapı, Lehçe veya Çek diline uyuyor..... - Yok mu sayalım?.... - En hızlı şoförümüz kim?.... - Williams..... - O zaman bırakalım Williams bizi Lahey'e götürsün..... - Langley'ye nasıl rapor vereyim?.... - Her zamanki gibi..... İrtibata geçerek onlara umut vermek istemiyorum..... Bir de Birkaç askerî kimlik ayarla..... Ordudan birisiyle görüşmek istediğini yazmış..... Selam..... Elindekine gerek yoktu..... Sen olduğunu hemen anladım..... Vietnam'da birçok arkadaşınla tanıştım..... Hepsi sana benziyor..... O yüzden casus olmak için biçilmiş kaftan değilim..... Memnun oldum..... Gidelim..... Otur lütfen..... Birkaç kimlik görebilir miyim?.... - Beyler, kimlikleri alayım..... - Antrenör lisansım..... Orduyla ilgili doküman getirmedim..... Çok tehlikeli..... Ben Amerikan Ordusu'ndan Albay Boone..... Bunlar da Deniz Piyade Teşkilatı'ndan Kaptan Nichols ile Çavuş Murphy..... Bizimle konuşmak istediğini yazmışsın..... Ne hakkında?.... En hafif deyimiyle, Polonya ordusunda şu anki siyasî sisteme karşı tutum benimseyen bir grup subay var..... Bir dakika..... Amerikan Ordusu bizi buraya seninle yalnız konuşmak için gönderdi..... Diğer subayların adına konuşmak için buradaysan o zaman Amerikan Ordusu böyle bir irtibat ile ilgilenmez..... Anladın mı?.... Binbaşı, karşı istihbarat patronlarımızın ruh

hâline kaç puan veriyor?.... Karşı istihbarat, Ulusal Savunma Bakanı'nı hedef almaz..... Şakaydı..... Karşı istihbarat şakasını en son yapacak yarbaylara..... Hangi gizli dokümanlara erişim hakkın vardı?.... Çok gizli olanlara, komutanım..... Az evvel senin hakkında karşı istihbaratla, bizzat Binbaşı Putek ile görüştüm..... Çok zor bir durum..... Albay Rakowiecki, bu sunumla başa çıkamıyor..... Anlamadım..... Sovyet yoldaşlarımız için sen hazırlayacaksın..... Bugünden itibaren "Çok Gizli ve Gizli Bilgiler"e erişim hakkın var..... Başüstüne efendim..... Elindekini verip çıkabilirsin..... Niye böyle düzensiz bu?.... Düzgün bir dosya bulamadın mı?.... Albayım, Albay Kuklinski'yi soruşturmak zorundayız..... O nedenmiş?.... Vietnam'daydı ve Cerepat olayından dolayı orada görev almış herkesi arıyoruz..... Dahası Kuklinski Almanya'ya gidiyor ve benim de gitmeme izin vermiyor..... Bir dakika önce bütün bilgilere sınırsız erişim hakkı kazandı..... İyi, madem mecburuz..... Şimdilik bir dur bakalım..... Komutan Kufel'e sorayım..... – Belki seni de bir gemiyle gönderir..... – Albayım bu Kuklinski'ye güvenmiyorum..... İhtiyarın göz bebeği ama..... Konuşmalarını hep o yazar..... Seni de çok kişinin sevdiği söylenemez Putek..... Albay Ryszard Jerzy Kuklinski..... Kırk dört yaşında..... Polonya ordusundaki en genç kıdemli subaylardan birisi..... Vietnam'da onunla tanışmış olan subaylarımızla irtibata geçmiş fakat bizimkiler tanıyamamış..... Büyük bir izan sahibiymiş ve katı bir komünist değilmiş..... Verdiği sözlerin farkında mı?.... Yoksa yem olarak mı kullanılıyor?.... Daha geniş bir provokasyon plânı..... Onun fikri!.... Polonya ordusunun komplosundan ne haber?.... Çok safça..... Ya da tüm bunlar totaliter rejimin içerisinde totaliter bir örgütün üyesi olmanın verdiği çaresizliğin bir sonucudur..... Akıllarını çelmiyor da değil hani..... – Ne istiyor?.... – Hiçbir şey..... – Hiçbir şey mi?.... – Bildiğin hiçbir şey mi?.... – Hiçbir şey..... Lahey'de, sanki tanıştığımızda alışverişe çıkmış havası versin diye hediyeler verdik..... – Kuruşu kuruşuna ödeyecek..... – Hayret, paramızı istemiyor!.... – Herkes ister..... – Para istemeyen adama güvenmem..... Denemek

zorundayız..... Penkovsky kadar büyük bir harekât olabilir..... Penkovsky harekâtının başarıyla sonuçlandığını pek söyleyemeyiz..... Biliyorum lâkin Bende dürüst olduğuna dair bir intiba bıraktı..... Bence en geç on iki-on sekiz ay içerisinde deşifre olacak..... Yine de Onaylıyorum..... - David..... - Efendim?.... - Varşova'ya gidiyorsun..... Bize ne kadar faydalı olacağını değerlendirmek için üç ayın var..... Umarım seni köprüyle takas etmek zorunda kalmayız..... Takas edilecek kimsemiz yoktur..... Çok uzun zaman bekleyeceksin..... Hassiktir!.... - Ben Daniel..... - Ryszard..... Nihayet..... Bu senin için..... Kulikov altı yıl önce Doğu Almanya'da bir saldırı plânladı..... Harita burada..... İki seçeneğin var: Ya konvensiyonel kuvvetlerini yüz yirmi bölüme ayıracaksın ya da altı-yedi bölümden oluşan âni müdahale taktik ekibi oluşturacaksın asıl önemli olan da askerî hareketlilik kurallarından şaşmayacaksın böylelikle iş, iki gün sürmüş olacak, iki hafta değil..... - Hepsi burada yazıyor..... - Pekâlâ..... Sen mi yazdın?.... Daktilo kullanamıyorum..... Polonya'da bunların hepsi kataloglanmıştır Amerika'da parmak izlerini yaptıkları gibi..... Elle yazmak zorundayım yani..... - Sigara?.... - Zevkle..... Sende kalsın..... İçinde kamera var..... Dokümanları yeniden yazmak yerine fotoğraflarını çekebilirsin..... - Orijinallerini asla kaldırma..... Asla..... - Doğru..... Haklısın yani..... Olur da uzmanlarımız anlarsa savunma politikamızı değiştirmek zorunda kalırız, ki bu da çok zahmetli bir iş..... Diğer sefer sana daha da zahmetli bir iş getireceğim..... "Albatroslar"ı duydun mu?.... Ben?.... Kesinlikle hayır..... Sovyetler, Doğu Avrupa'da üç yere yüksek rütbeli âmirleri için nükleer sığınaklar inşa ediyor..... Moskova yakınlarında Bulgaristan ve Polonya'da..... Polonyalıların plânlarına erişim hakkım var bir sonraki buluşmamızda anlatacağım sana her şeyi..... Ryszard, bundan sonra yalnızca gerektiği zaman buluşacağız..... Nükleer savaşa hazırlık için sığınaklar inşa ediyorlar..... - Anlıyorum - Sorun ne?.... Sorun yok fakat bunca şeyden sonra nihayet dürüstçe konuşabileceğim birisini bulduğumu zannetmiştim..... - Hiç kimseyle konuşamazsın annenle, karınla,

oğullarınla bile..... Kendi başına hayatını sürdüreceksin..... Öyle yapıyorum zaten..... "Doğru"..... Yeniden buluşursak sivil kıyafet giy..... Polonya ordusunun en iyi korunan sırlarına ihanet etmek nasıl bir histi?.... Polonya ordusunun hiçbir sırrına ihanet etmedim..... Amerikalılara verdiğim her şey, yalnızca Sovyetleri ve Varşova Paktı kuvvetlerini ilgilendiriyordu..... Evet ancak Polonya'nın ulusal savunmasına zarar verdi, değil mi?.... Hiçbir şey Polonya'nın ulusal savunmasına gizli bir Sovyet doktrininin kışkırttığı NATO nükleer saldırısı kadar zarar veremez..... Ya meslektaşlarına, ordudaki kardeşlerine?.... Onlara ihanet ettin..... Meslektaşlarıma asla ihanet etmedim..... Onları ve teslimiyetçi, akılsız, korkak ve direnemeyecek kadar zayıf olan tüm Polonya ordusunu tehdit edip köle gibi çalıştıran yabancı bir süper güç vardı..... Daha da kötüsü, Sovyetler tedbir almış bekliyorlardı..... Ivanov ile Budapeşte'deki genelkurmay başkanlarının toplantısında tanıştım..... Kimden bahsettiğimi anladınız, değil mi?.... - KGB ajanı olduğunu söylüyorlar..... - Ben de duydum..... Bir şeyler içtik, sonra gerçekten Penkovsky'yi canlı canlı çelik fabrikasının fırınına atıp atmadıklarını sordum..... Sanki yüzüne bir tane patlatmışım gibi tepki verdi..... Amerikalılar beni şaşırtmıyor..... Ne zaman bir Polonyalı subay komutanlarımız hakkında konuşsa harbiden çok saçma sapan konuşuyorlar..... "Adamı yaktınız mı, yakmadınız mı?.... " diye sordum..... Şu an Polonya ordusundan bahsetmiyoruz..... Sokaklarda işçileri vurdum..... Bana anlatabilirsin yani yoldaş..... Sözlerime kırıldı, ayağa kalktı ve yoluna gitti..... Sikeyim onu..... - Strzeminski'ye..... - İçtik onun için..... Kobro'ya o zaman..... Walczak, harbi iyi eğitimlisin..... Çok pis eğitilmişsin..... Az bekleyin..... İyi akşamlar, ben şeyin arkadaşıyım Dışarıda bekle lütfen..... Bogdan seni taksiye bindirir..... Gerek yok, evim yakında..... - İyi akşamlar..... - İyi akşamlar..... Kaçma!.... - İçki mi içtin?.... - Ne önemi var?.... İzin vermediğin için araba kullanamıyorum..... Vietnam'da bir yılımı bunun için para kazanarak harcadım..... Sen ne kazandın?.... Daha öğrenciyim, çalışmıyorum..... - Askerî Akademi'ye

başvurmadın mı daha?.... - Ömür boyu mahkûm olmayacağım..... Babam gibi Polonya subayıyım..... Bu üniformaya saygı göster..... Subay olabilirsin ancak Polonya ordusunda mı, orası muallakta..... Sen o saygıyı 1970'te Gdansk'ın sokaklarında kaybettin..... İşte parayı böyle kazandın arabaların için..... "ALBATROS" Ne yapıyorsun?.... "Çok gizli belgeler"..... Sigara ister misin?.... Kullanmıyorum, berbat kokuyor..... Kulikov'un raporu ne zaman hazır olur?.... Hazır olduğunda hazır olmuş olur, değil mi?.... Komutan Kulikov'un güvenlik şefi, bize sana bunu vermemizi emretti..... Sovyetler, Albatros dedikleri Moskova, Bulgaristan ve Polonya'ya inşa ettikleri üç anti-nükleer sığınağın yapımını bitiriyor..... Özel olarak en üst siyasî liderler ve üst komuta askerler için tasarlandı..... "Martı" sayesinde onlara ulaşabilir, tüm Sovyet liderlerini ve askerî komutanlığını bir anda alaşağı edebilecek tartışmanın hemen başında onları saf dışı bırakabiliriz..... Uzman değerlendirmelerini sizlere bırakıyorum..... Bu bilgi, Penkovsky'den bu yana elimize geçen en değerli istihbarat belgesi..... Tebrikler..... Donmuş veya kapanmış hiçbir Polonya bölümünün Martı Harekâtı'yla alâkası yoktur..... "Martı", Çok Gizli belgeler arasında yerini koruyacak..... Şu andan itibaren bu belgelere Başkan, Başkan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı dahil olmak üzere dokuz kişinin erişim hakkı vardır, anlaşıldı mı?.... Seçildiklerinden dolayı mı bu iş üzerinde çalışıyorlar?.... En iyi uzmanlarımızdan oluşan takımımız günde yirmi dört saat çalışarak iki hafta boyunca analiz yapacak ve bu aylarca devam edecek..... Martı Harekâtı için elimizde Lehçe ve Rusça bilen sekiz tane yeminli tercüman bulunmakta..... Seninle biraz konuşmak istiyorum David..... Martı, bizim Avrupa'daki önceliğimiz..... Martı ile plânlanmış irtibat takvimimize bir bakalım..... Başkan, ABD savaş doktrininde değişiklik yapmak üzere Ulusal Güvenlik Konseyi'ni ve ABD Genelkurmay Başkanlığı'nı toplantıya çağırmış..... Martı'nın âni müdahale kuvveti ve hareketlilik konusunda haklı olduğunda hemfikir kalmışlar..... Sovyetler ile aramızda bulunan uçurumu saf dışı bırakmak için konvansiyonel silâhlara milyar

dolarlar yatıracaklar..... Albatroslar'ın yerlerini biliyoruz..... Bunlar esas alınarak, uçaksavar ve roketsavar savunma sistemleri hakkında bilgi edinmek değerli olur..... Bu, Rusya'daki plânlama karargâhının hazırladığı soru listesi..... Efendi "Martı", bize hangi bilgileri vereceğine bizzat karar verir..... İkna et..... Onun menajeri sensin..... Madem kendileri para istemiyor, bu Martı için..... Köpek koku alıyor..... Iza'dan çok uzaklarda olduğunun kokusunu alıyor..... Daireyi neden sattın?.... Orada kalabilirdim..... Günümü mahvetme oğlum..... - Ee?.... - Çok güzel..... Korkak olma Zuza..... Haydi bakalım kızım..... Haydi, çok basit..... Bak!.... Haydi..... Gördün mü?.... Zuza - Saygılar, albay..... - Efendim?.... Merhaba..... - Binbaşı Dariusz Ostaszewski..... - Albay Ryszard Kuklinski..... - Merhaba hanımefendi..... - Merhaba..... Walczak'ın sivil birisini göndereceğinden korkmuştum..... Burada hep askerî tayfa var..... Komşu olacağız..... Nasıl çözdüğümün önemi yok..... Kesinlikle bir villa alacak parası yok..... Şehir evi aldı..... Dairesini sattı..... Parayı Vietnam'dan getirdi..... Elbette, beyan bile etti..... Bir de Opel Rekord almış..... Vietnam'da iyi para kazandı..... Kalıbımı basarım hepsini beyan etmedi..... Bu hiçbir şeyi kanıtlamaz..... Para verdiler tabii ama çok da değil..... Tabii başka yerden almadıysa parayı..... Başka yerden?.... Amerika..... - Merhaba..... - Merhaba..... - Merhabalar komutanım!.... - Merhaba..... İşaretini aldık..... Seni tekrardan görmek ne güzel..... Nasılsın?.... - Sağ ol, iyiyim, seni sormalı?.... - İyidir..... İrtibat kurma şeklimizi değiştirmek zorundayız..... Bu konuda iki kere yazdım sana..... Bugün karşı istihbarat neredeyse duvardaki yazılarımı görüyordu..... Biraz çocukça oldu..... Biliyorum..... Kusura bakma..... Teknik çözümleme biraz zaman aldı..... T72 tankı için plânları aldın mı?.... Evet..... Büyük bir hayâlkırıklığı..... Ivır zıvır olduğunu söylemiştim..... Rus bir arkadaş almam konusunda uyarmıştı ancak Gierek'in başka bir çaresi yoktu..... Buna rağmen Marian Rakowiecki Leopar'ı yol boyunca koşturdu..... Gülmekten karnıma ağrılar girdi..... Sorun ne?.... Hiç..... Kendine dikkat et..... Daha yeni bir ev

aldın..... Evet ama paranın izini süremezler..... - Senden hiç almıyorum..... - Bunu biz biliyoruz, onlar bilmiyor..... Peki, dikkatli olurum..... Başka bir şey?.... Ryszard Bu senin ama maalesef sana veremem..... Bunu şimdiye dek Amerikalı olmayan hiç kimse alamadı..... Bizzat Başkan Carter bu istisnayı onaylamak zorunda kaldı..... Tahmin bile edemezsin Teşekkürler..... - Sivil olarak da çok yakışıklı..... - İlginç..... Jones onu dürüst olarak tanımlamıştı..... Albatroslar üzerindeki uçaksavar savunma sistemiyle ilgili olan soruları verdin mi?.... - Casus değil..... - Değil mi?.... Ne o zaman?.... - Müttefik..... - Onun için kendini ateşe mi attın?.... - Çabuk ol, hava soğuk..... - Merhaba Czesio..... - Merhaba..... Kusura bakma, ellerim dolu..... Biraz sessizlik ve huzur bulduğum tek yer..... Sessizliğe ihtiyacı olan tek sen değilsin..... Kalk!.... Bize daha büyük bir ev lâzım baba..... Kim bu çalan - Ne işin var burada?.... - Ryszard!.... Sasza!.... Uzun mu kalacaksın?.... Cumartesi hoş geldin partisi düzenliyorum..... Sabah Moskova'ya, oradan da Kulikov'la beraber Budapeşte'ye..... - Sana selam söyledi..... - Sağ olsun..... Budapeşte'de bir sorun mu var?.... Hayır, neden?.... Sıradan bir ziyaret..... Gittiğin her yerde sorun çıkıyor..... Tet Saldırısı, Prag Baharı..... Herkes SMERŞ üyesi olduğunu söylüyor..... İnsanların ağzı torba değil ki büzesin..... Hem de en olmayacak kişilere söylüyorlar..... Genelkurmay Başkanlığı, bir savaş durumunda Sovyet karargâhının Varşova Paktı ordularını, zincir üzerinden direkt komuta edebileceğini düşünüyor..... Bunu tüm ulusal savunma bakanlarıyla tartışmak istiyoruz..... Polonya ordusu da dahil mi?.... Çek, Alman, Bulgar ve Polonya ordusu da..... Unutma, kimseye ağzını açmıyorsun..... Düşman asla uyumaz..... Tabii..... Zaten ben de kendimi çelik fabrikasının fırınında bulmak istemem..... Sana güveniyorum, bana da bir atış mangası ayarlarsın artık..... Ryszard, senden kimse şüphelenmez..... Senin gibi namuslu bir adama da güvenemezsek kime güveneceğiz?.... Kariyer manyaklarına, sarhoşlara, sadistlere, hainlere hırsızlara mı güveneceğiz?.... Tüneldeki sıçanlar gibi karanlık oldu mu

saklanacak delik arayan ezikler, kalkmış ordumuza kulp takmaya çalışıyor..... Polonyalıların bir sözü vardı, neydi?.... "Tanrı, Şeref, Memleket"..... Otur..... KGB teyakkuza mı geçti?.... Penkovsky'den bu yana hepsi sessiz..... Varşova'da Cerepat var..... Zayiat çok az..... En yüksek komuta kademesinde çatlak var!.... Varşova Paktı'nda bir çatlak var!.... Casus mu?.... Veya aptal..... Eğer öyleyse, saf dışı bırak..... Casus ise tutukla..... Merhaba!.... Direkt işten geliyorum, üstümü değiştirmeye vaktim olmadı zira likör almayı da unutmadım..... Bir buz at, olur mu?.... - Hania, eviniz çok güzel..... - Çok teşekkür ederim..... - Kadeh getireyim..... - Sağ ol..... Bogdan nerede?.... - Ryszard Kuklinski?.... - Evet, benim..... Hemen geldiler mi?.... Eğlenceye daha yeni başlamıştık..... Müsaadenle arkadaşım..... - Ne oldu?.... - Yok bir şey..... Polonya ordusu subayıyım..... Askerî inzibat yanınızda olmalı ve devriye âmirinizin rütbesi binbaşı veya daha yüksek olmalı..... - Kimliğiniz var mı?.... - Evet, var..... Neler oluyor?.... Binbaşım, Kuklinski'ye birkaç soru sormamız gerekiyor..... Başlarım şimdi!.... Sorun ne soruyorsanız, insanları daha fazla rahatsız etmeyin!.... Sabaha kadar bekleyemez mi?.... Kuklinski, plâkası WAA 3804 olan Opel Rekord sizin mi?.... - Evet, benim..... - Bogdan Kuklinski oğlunuz mu?.... Kaza mı geçirdi?.... Hayır, kazaya sebep oldu..... Alkollü araç kullanırken büyük ihtimâl..... - Ben sürerim..... - Hayır Arabam var ve içki içmedim..... Sen içtin..... Nöbetçi subay, Bogdan Kuklinski..... Çıkar kelepçeleri..... - Acıyor mu?.... - Dişim sallanıyor..... Bir daha kimsenin hayatını tehlikeye sokma!.... Anladın mı?.... Votka ile kendini öldürmek istiyorsan durma devam et ama sarhoşken araba kullanma!.... Asla!.... - Sarhoş değildim..... - Saçma salak konuşma!.... - Ben içmedim..... Damardan kompot aldım!.... - Ne?.... Kompot!.... Ne olduğunu bilmiyor musun?.... Kompot!.... Kompot da ne?.... Haşhaştan yapılmış bir ilaç, Polonya'ya özgü eroin..... Haydi durma, vursana!.... Silâhın var mı?.... Vur beni!.... Bunu yapabilirsin..... Nasıl yapılacağını biliyorsun!.... - Yapabileceklerimi tahmin bile edemezsin..... - Sen

de!.... Asıl sen edemezsin!.... Hakkımda hiçbir şey bilmiyorsun..... Bizi umursamıyorsun; beni, Waldek'i hatta annemi bile!.... Tek umurunda olan, komünistlere çalışmak..... Bir kap yemeğe, fazladan sosise ve daha iyi bir banyo döşemesine çalışan bekçi köpekleri gibisin..... Hayatını bombok ettin, bu yüzden kendinle ilgili maval okuma..... - Hakkın yok - Bu cahilin aklını başına getiremezseniz yardımcı olabiliriz..... Oğlumun yüzündeki yaralar nasıl oldu?.... - Kazada elbette..... Başka nasıl olacak?.... - Sen!.... Kapa çeneni!.... Tüm ifadesi alındı mı?.... Oğlumu eve götürüyorum..... Baba Iza'yı da hapsettiler..... Kızı serbest bırak..... Ne yapacaksın?.... Kardeşin umurunda değil mi?.... Yemek kitabı daha mı ilginç geliyor?.... Aklına gelebilecek her kitap daha çok ilgimi çeker..... - Waldek!.... - Bas git!.... Çık yukarı..... Kımılda!.... İçimi çok rahatlattın bak şimdi..... Üniversite giriş sınavlarına girmeyecek misin?.... Kaç kere daha girebilirim ki?.... - Tıp olmaz belki ama hukuk Waldek'in hoşuna gider..... - Anne!.... Sonra da evlenirsiniz..... Çok memnun kalırım..... - Ne yapmak istiyorsun oğlum?.... - İş kuracağım..... Orijinal bir Norton aldım..... Tamir edip satarım..... - Nasıl yapılacağını biliyor musun?.... - Iza'nın ağabeyinin motorsikleti var..... - Ordu konusunda ne düşünüyorsun?.... - Bundan başka bir şey düşünmüyorum..... Efendim?.... Neler oluyor?.... - "Martı", belgelerin çoğunu bize geçiriyor..... - Evet..... - Bir sürü riski göze mi alıyor?.... - Evet, buna değeceğine inanıyor..... Psikanalist raporları, onun kişiliğindeki bariz değişikliğe vurgu yapıyor..... Daha kararlı, daha az ihtiyatlı ve gergin hâle gelmiş..... Unutma, Sovyetler bu işin tamamlanacağını biliyor..... Zira ne zaman ve hangi ordu tarafından olacağından haberleri yok..... - "Martı"ya durmasını söyle..... Aksi hâlde onu kaybedeceğiz..... - Peki efendim..... Aşina olmamız için bize sadece en önemli bilgilerin belgelerini verdiğini söylüyor..... Şu an psikanalistlerimiz bu bilgilerin Penkovsky tarafından sağlanan her şeyden bile daha değerli olduğunu kabul ediyor..... Ya Penkovsky gibi sonunu getiremezse!.... David, onun

menajerisin!.... Arkadaşı değil..... Bir süre yavaşlamasını söyle..... Bu bir emirdir..... Şu an önemli bir şey olduğu falan yok..... İyi bir iş çıkaracağız..... İlk aşamayı kazandık ama ikincisi çok çetin geçecek..... Şunun farkındayım ki yardımcı olursanız biz de kazanırız..... Elektrik teknisyeninin yaptığı şey Sovyetlerle olan ilişkimizde telafisi mümkün olmayan zararlara yol açabilir..... General Siwicki, ordu ve güvenlik güçlerini kullanarak Polonya'da olağanüstü hâli planlamamız için talimat verdi..... İyi de Polonya'da "Olağanüstü Hâl" gibi bir durum yok..... - Yok mu?.... Ne var peki?.... - Savaş hâlinde sıkıyönetim..... - O zaman sıkıyönetimin üstesinden gelin..... - Kime karşı savaş açılacak?.... Düşman seni bulur, merak etme..... Bakıyorum da şahsen ikna olmamış gibisiniz albay, öyle mi?.... Sizi temin ederim ki şahsi inançlarımın burada önemi yok..... Kuklinkski, benim için çok değerlisin..... Yani bunu yaparken iyi hissetmiyorsan - Başka birini bulabilirim..... - 1970'teki gibi yani..... Hayır, 1970'teki plânsız ya da hazırlıksız yapılmış acemice bir işti..... Kargaşa, panik, amatörce..... 1968'de Çekoslovakya'da yaptığımız gibi bir şey yapmamız lâzım..... Sovyetler'e müdahalemizi plânlayan da sendin..... Oldukça da etkili olmuştu, değil mi?.... Ziyadesiyle gizli bilgi olduğunu sanıyordum..... Çalıştığım insanlar hakkında gizli veriler olmadan bütün bu pislikleri komuta edebileceğimi mi sanıyorsun?.... - Ne diyorsun?.... Yapacak mısın?.... - Evet, yoldaş..... Aferin sana..... Saat kaç?.... İki buçuk..... Neden yatağa gitmedin?.... Iza ve ailesi, on bire kadar seni bekledi..... Kusura bakma, tamamen unutmuşum..... Sarhoş değilsin..... - Sevgilin mi var?.... - Ne?.... Sevgilin varsa bilmek istiyorum..... Yirmi beş yıldır aynı çatı altında yaşadığım kişiye sevgilisi var mı diye soruyorum!.... Direkt yüzüme karşı söyle, yaptığından daha iyi olur en azından..... Ne yapıyorum ki?.... Başlarım!.... Şu kadarcık bile saygın yok bana!.... Ne zamandır sevgilin vardı?.... İşteydim..... Yüzüme karşı yalan söyleme, bunu yapamazsın!.... Sakın bana yalan söylemeye kalkma!.... Oğlunla evde olmak varken, neredeydin?.... Ciddi mi?.... Onunla beraber yaşamak,

ondan çocuk sahibi olmak mı istiyorsun?.... Yoksa yirmili yaşlarında tek gecelik taş sekreterlerinden biri mi?.... Hania, işteydim..... Bir sürü Beni sevmiyor olmanla bir şekilde başa çıkabilirim ama bana saygı duymadığın için seni asla affetmeyeceğim..... - Müttefik ordumuzun değerli dostları, hoş geldiniz..... - Gidelim..... Hazır ol!.... Çözüm bulmak için fazla zaman kalmadı..... "Dayanışma" adlı yıkıcı bir grubu mahkeme kanalıyla meşrulaştırdınız, değil mi?.... Bu konuda bir şeyler yapacak mısınız?.... Böyle bir plân görmüyorum..... Hiçbir şey yapmazsanız on beş Sovyet zırhlı tümene, iki Çek'e ve buraya düzen getirecek bir Alman'a sahibim..... Kellelerinizi uçurmadan önce karşı devriminizi bastırmak gerekecek..... Şundan emin olun ki yoldaş general kendi çöplüğünüzde böyle yaparak benimle başa çıkamazsınız..... İlginiz için teşekkürler, yoldaş mareşal..... Mevzuyu parti yetkilileriyle mütaala edip size bildiririz..... Teşekkür ederiz..... Sasza, seni görmek ne güzel..... Mareşal, gitmeden önce seninle konuşmak istiyor..... Siz Polonyalılar, hepiniz aptalsınız..... Sence "Dayanışma", çalışma kampını kapatır mı?.... Buna burada son vereceğiz!.... Hepimiz..... En parlak plânları yapan yoldaş albay burada..... - Abartıyorsunuz yoldaş mareşal..... - Tevazu, kızlarda iyi fahişelerde yakışıksız ve gereksizdir..... 1968'deki Çekoslovakya işgalini sen plânladın, değil mi?.... Evet, ben plânladım yoldaş mareşal..... Beni dikkatle dinle Kuklinski..... Size yardım edersek Batı, Polonya'da bir Afganistan daha oluşturmayı asla kabul etmez..... Şimdi olmaz yoldaş general..... Birbirimize kenetlenirsek savaş çıktığında kimse bizi yenemez..... Anlaşıldı mı Kuklinski?.... Savaş her şeyi değiştirir..... Burjuva bakanınız Beck'in dediği şey de buydu..... Savaş yani!.... Gündelik meseleler yavaş yavaş arka plâna itiliyor..... Anlaşıldı mı?.... Sana söylediğim bu şey çok gizli..... - Moskova'da yalnızca birkaç kişi biliyor..... - Evet, yoldaş..... Bizzat hazırladığım plânı alıp ikinci darbeyi vuracağımız güçlerle beraber ordunu yöneteceksin..... Bunu zamanında Kalkan 68 harekâtının bir parçası olarak plânlamıştık..... Kulikov 8 Aralık

1980'de hazır olacak şekilde on sekiz ordu için plân kuruyor..... Affedersiniz efendim..... David Forden'ı takdim etmeme müsaade edin..... - Varşova'dan gelen adamımız..... - Geldiğiniz için teşekkür ederiz..... - "Martı"dan gelen orijinal rapor..... - Aslında bir radyo yayınının dökümü..... "Martı", Spark adlı yeni bir cihaz kullanarak elektronik yolla bize gönderdi..... Mükemmel!.... Bir an önce Brejnev'e nerede olduğumuzu net olarak bildirmezsek 8 Aralık 1980'de on sekiz Sovyet, iki Alman ve bir Çek bölüğü ihtilâl için harekâta geçecek Efendim, Martı daha önce bizi hiç yarı yolda bırakmadı; fakat bu David?.... Martı'nın bize verdiği her şey, sonrasında tamamen doğrulanmıştır..... - Raporlarına kefil olabilirim..... - O zaman bir sorunumuz var..... Polonyalılar bize kucak kucak rapor yazar, Sovyetler zalimce ayaklanmayı bastırır..... Kötü şeylerin nasıl gelişeceğini hiçbirimiz bilemeyiz ama en azından bu süreci durdurmamız gerektiğinin farkındayım..... Ajanınızdan gelen rapora dayanarak nükleer darbe ile Brejnev'i tehdit mi edeceğiz?.... Diğer kaynakların teyit etmesi için beklememiz gerekmez mi?.... - David ona kefil olur..... Kim o David?.... - Üzgünüm efendim ama bu bilgi gizlidir..... Bana Başkan'ı bağlayın..... En azından harekât kod adı?.... Jack Strong, efendim..... Hayır, Mareşal Kulikov bir tür oyun oynamıyor..... Parti kuralları hâkim burada, Mareşal Kulikov değil..... Ordu, sadece hükûmet ve parti kararlarını uygular..... Size de iyi geceler dilerim..... Yoldaş Mareşal Kulikov, Avrupa'nın işgalini mi plânlıyorsun?.... Oturabilir miyim?.... Plânlıyor musun, plânlamıyor musun?.... Otur..... - Hayır..... - Avrupa işgal plânları mevcut mu?.... Ne demek istiyorsunuz, yoldaş genel sekreter?.... Plânın varsayımlara dayanıyorsa Polanya'daki çıkartma, üçüncü dünya harbine dönüşür..... Plânların sekteye uğradığında, Amerikalılar onlara destek çıktı..... Bütün samimiyetiyle kabul eden Indira Gandhi'ye not yolladılar..... Neredeyse bir milyar insan var..... Savaş da yok, herhangi bir müdahale de!.... Anlaşıldı mı yoldaş mareşal?.... - O kadar kolay değil - Yani doğru!.... Savaş ya da herhangi bir müdahale olmayacak..... Sovyet Sosyalist

Cumhuriyetler Birliği Komünist Partisi'nin isteği bu yönde..... Şimdilik serbestsiniz Yoldaş Kulikov..... Sorun ne yoldaş mareşal?.... Mareşal Kulikov için hemen makam odama hekim gönderin..... Ivanov..... Ivanov!.... Polonya'da bir casus var!.... Seni aptal yerine koyup burnunun dibinde işini gören bir casus var Ivanov..... Aptal olduğun için pek de bir şey fark etmez ama beni aptal yerine koyuyor!.... Bu da çok canlar yakacak..... Evet, yoldaş mareşal..... Bir daha Polonya'dan bilgi sızarsa senin için hoş şeyler olmayacağından emin olabilirsin..... Bulun şu orospu çocuğunu artık!.... - Ryszard sorun ne?.... - Getirdin mi?.... - Evet..... - Sadece bir tane mi?.... - Yeter de artar bile..... - Nasıl kullanılıyor?.... - Isırıp yutuyorsun..... Sekiz saniye sonra kendinden geçersin..... Hiç acı çekmediğini söylüyorlar..... - Bunu istediğinden emin misin?.... - Evet..... Sağ olasın..... - Seni hemen ülkeden tahliye edebiliriz..... - İyi de burası benim evim..... Saçma sapan bir şey yapma..... Bir çıkış yolu bulamazsan, biz buluruz..... Söz veriyorum, ben bulacağım çıkış yolunu..... - Herhangi bir şey olursa seni yüz üstü bırakmam..... - Git artık..... - Albay Ryszard Kuklinski misiniz?.... - Doğrudur..... - Kasanız var mı?.... - Evet..... Neden?.... İçişleri Bakanlığı'ndan sevkiyat var..... Çok gizli..... Belgeleri güvenli bir yerde muhafaza edin ve kimseye de göstermeyin..... Bu odadan dışarı çıkarmayın, kopyalamayın ya da herhangi bir not almayın..... İçişleri Bakanlığı'nın emriyle..... İmzalayın lütfen..... "BAHAR" OPERASYONU Ulusal Kurtuluş Askeri Konseyi tutuklama ve 5897 gözaltı Dayanışma savunucuları ve sözde "muhalif kesimler"..... Bujak Kuron Wujec Henryk Walesa Lech - Bugün erken mi çıkıyorsunuz?.... - Evet, görüşmek üzere..... - Tamirhaneye teslimatlar yapıldı mı?.... - Hayır ama bu sabah şehirde - Canın yandı mı?.... - Hayır ama başım dönüyor..... - Dikkatli ol!.... Kalkabilir misin?.... - Evet, eve gitmem lâzım..... Ev mi?.... Burnun kırılmış..... - Kliniğe gidin, size eşlik ederiz..... - Çok pis çarptın ama!.... Beyin sarsıntısı geçirmiş olabilirsin..... - Kâğıtlarım - Boş ver onları..... - Kendi kötü hissediyor musun?.... - Bana yardım

et..... - Kâğıtlarım, almam lâzım - Peki, peki..... - Beyin sarsıntısı mı geçiriyor?.... - Muhtemelen hayır ama tetkik için hastaneye görünmesi gerek..... Eve gitmem lâzım..... Yapmam gereken işler var..... Oturun yoksa burnunuz eğri büğrü olacak..... Tamam, zor bir zamandayız, kriz var farkındayız ama çok fazla çalışıyorsun, duvara tosluyorsun..... Ne oldu?.... Birisi mi saldırdı?.... Evet, "Dayanışma"..... Tanrı'ya şükür..... Aklını kaybettiğini sanıyordum..... İşte kâğıtların..... Hepsini buldum..... Ne oluyor?.... Sovyetler, sivil çalışanlarını tahliye ediyor..... Bunun, Roma'da Papa'ya ulaştığından emin ol..... Otur..... - Sekiz kişi mi?.... - Evet, yoldaş mareşal..... - Hepsi Polonya'dan mı?.... - Evet, yoldaş Romalı kaynağıma göre öyle..... Papa'nın yakın çevresinde casusun mu var?.... Roma'daki kaynağım, Polonya Milli Savunma Komitesi toplantısında General Siwicki'nin ileri sürdüğü, "Bahar" harekâtı da dahil olmak üzere, CIA'in sıkıyönetim plânları olduğunu bildiriyor..... Yaklaşık otuz kişi falan var..... Evet ama CIA'in Vatikan'a yolladığı metin generalin elle yazılmış düzeltmelerini kapsamıyor..... Siwicki, komiteye yaptığı sunumdan hemen önce düzenledi..... CIA'in metni, tek sekiz kişinin yer aldığı bir önceki nüshası..... - Ne zaman Polonya'ya gidiyorsun?.... - Uçak bekliyor..... Genelkurmay Başkanlığı'nda bir hain var..... Siktiğimin casusu Amerikalılar için çalışıyor..... - Bu şüphe de nereden çıktı?.... - Şüphe değil bu..... Sovyet'te istihbarata karşı koyan yoldaşlarımız tarafından "Romalı kaynak"tan bize gelen bilgi bu..... Anlaşıldı mı?.... Milli Savunma Bakanı'nın ve savcının emrine amadeyim..... Benim hatam..... Suçlunun kim olduğuna daha sonra karar veririz..... Bir an önce şu orospu çocuğunu bulup taşaklarından sallandırmamız gerek..... Gendera, gerekli olan bütün yardımı bizden alabilirsin..... Putek ve sen, her şeyi bir kenara atıp bu işe odaklanın!.... - Peki yoldaş!.... - Şüpheliler listesinde kimler var?.... Şüpheliler listesi değil, yalnızca olası çözümleri içeriyor..... Biz, Rakowiecki ve şu kriptocu Neydi adı?.... - Yarbay Brzozka..... - Evet, öyle!.... Brzozka..... Askerî savcının emrine amadeyim.....

Ben de..... Anca beraber kanca beraber..... O hâlde bu durumda, baylar Gerekli olacağını sanmıyorum..... Ben Kahretsin ki gerekli!.... İhtiyarla konuştum ve o da savcının emrine amade..... Beni yanlış anladın..... Aslında, bu kişi Yüzünde bir şey var..... Gerçek şu ki kendi soruşturmamızı daha etkili bir şekilde yürütürken Sovyetler'in hiçbir boktan haberi olmayacak..... Çünkü birbirimizi çok iyi tanıyoruz..... Şimdilik ağzınızı sıkı tutun..... Unutmayın, sıkıyönetim ayın 13'ünde ve o vakte kadar bu piçlerin kellesini istiyorum..... Generali görmeye gidiyorum..... DERHÂL TAHLİYE EDİLMEM GEREK..... AİLEMLE BİRLİKTE..... JACK STRONG..... Tanrı aşkına DERHÂL TAHLİYE AMA SADECE AİLEMLE BİRLİKTE..... JACK STRONG..... MESAJIN ALINDIĞINI ONAYLAYIN..... DERHÂL TAHLİYE..... SADECE AİLEMLE..... JACK STRONG..... Siktir - Bogdan, kalk..... - Uyumuyorum..... - Oğlum - Ne oldu baba?.... Yardımına ihtiyacım var..... Yarın atölyeye yıkama makinesi alacağım!.... Zaten Oztaszewski'den bagaj arabası ödünç aldım..... Bu sefer ciddiyim evlât..... Kalk..... - Bize anlatacak mısın?.... - Anlatamam..... Sevgilin yok, değil mi?.... - Özür dilerim..... - Zaten hepsi benim suçum..... - Bogdan çok mu uzağa gitti?.... - Koszykowa Caddesi..... Şimdiye kadar iki kez geri gelmiş olabilirdi..... - Babamı hiç böyle görmüş müydün?.... - Aralık 1970'te..... Burada kal..... - Ne yapacaksın?.... - Yapmam gerekeni..... - Tanrı aşkına, Ryszard - Baba Bu mu?.... Sadece tesisatçıların hâlâ orada olup olmadıklarına bakman gerekiyordu..... Hiçbir şey anlamıyor musun?.... Niye oraya gittin?.... !.... - Kafan basmıyor mu?.... Bütün hayatını mahvedebilirdin..... - Neden?.... Seninkini kurtarmak için En azından denedim, özür dilerim..... Sessiz olun..... - Ryszard - Sessiz ol!.... Burada kalın..... Ryszard!.... Bu kadar erken geldiğim için kusura bakma..... Yeni indim ve daha kimse işe başlamamıştı..... Varşova'da ne yapıyorsun?.... Karşı istihbaratlarınızla istişare yapıyorum..... Gandera mıydı?.... Gendera..... Varşova'da casusumuz olduğunu biliyor musun?.... Gendera birkaç isim seçti..... Ben de onlarla konuşmaya geldim..... Benden intikam alıyor ama neden olduğunu

biliyorum..... Gendera bizim adamımız; senin tabirinle Putek yani..... Putek mi?.... – Denize açılarak Batı'ya götürmek istemedin..... – Orospu çocuğu..... Dert etme..... Saygon'da daha kötü şeyler yaptık, değil mi?.... Putek'i hâllederim..... Mısır'daki bir göreve onu yollayacağız..... Marian Rakowiecki ne durumda?.... Marian mı?.... O yok!.... 1970'te Gdansk'teki işçileri yaktı..... Aynen..... Daha sonra vicdan azabı peşini bırakmaz adamın zira..... – Gidemem baba..... Iza var..... – Kal o zaman!.... – Kimse kalamaz..... İşaretimle birlikte teker teker acele etmeden, her zamanki gibi evden ayrılmalısınız..... Sıradan bir iş günü izlenimi uyandırmalı..... – Bariz bir sebebi var..... – Ne sebebim olabilir ki?.... Tamirhaneye yıkama makinesi al..... – Sonrasında onunla ne halt edeceğim?.... – İyi fikir..... Sokağa bırak..... Asıl bu iyi fikir..... – Yıkama makinesini mi?.... – Her şeyi bırakıyoruz..... Herhangi bir şey götürüp satamayız..... Cebimize ve annenin çantasına ne sığarsa onları alırız..... Anlaşıldı mı?.... Dolar, takı, Zuza bile Iza'yla kalacak..... – Peki Polonya paralarımız?.... – Evden ve bahçeden uzak bir yere göm..... Sonrasında nerede olduklarını Iza'ya söyleyebilirsiniz..... Hiçbir şeyden bahsetmeyin ama..... Hafta sonu köpeği bırakacağımızı söyle..... Duyuyor musun beni?.... Şimdi en önemli mevzuya geldik..... İşaret verdiğimde hepiniz, saat 11:00'da vakit kaybetmeden sokak lambasının oradaki Ana Veri Yönetimi'nde olun..... Bir dakika bile geç kalamazsınız..... – Evlât, bu sefer her şeyi aklında tutmak zorundasın..... – Tanrım!.... Bizi öldürecekler..... Evet, muhtemelen öyle..... Öldürecekler Kalırsak öldürmezler, sadece beni öldürürler..... – Özür dilerim..... Tamam, kalalım..... – Hayır!.... Hepimiz gidiyoruz..... Yeterince konuştuk..... Haydi..... Saat 8:21, bir adet Seat 850 geliyor..... Plâkası WIG5536, 11 numaranın önüne çekiyor..... Bayan Kuklinski evden çıkıyor, arabaya biniyor ve uzaklaşıyorlar..... Tamamdır..... Ostaszewskilerde ne dönüyor?.... Orada tamamen sessizlik hâkim..... Görünürde bir hareket yok..... Tamam..... Saat 10:01..... Kuklinski'nin oğlu Bogdan, evden çıkıyor ve kız arkadaşı Izabella

Michalak ona eşlik ediyor..... - Gözlemlendi..... - Tamam..... Saat 10:05, Albay Gendera yaklaşıyor..... Böyle bir şeyin şakasını bile yapma..... Hay anasını!.... Sakla şu zıkkımı - Merhaba millet..... - Merhaba albayım!.... - Ne var, ne yok?.... - Her zamanki şeyler, albayım..... Her gün olduğu gibi herkes işine gitti..... Kalanlardan biri, numara 17'de oturan, karları temizleyen sağır ihtiyar kadın..... Diğeri ise Kuklinski'nin oğlu Waldemar ama o hep geç uyanır..... Bakın!.... Şu Putek değil mi?.... Putek, Mısır'a gönderildi..... Ne halt ediyorsunuz siz?.... Albayım!.... Peki ya sen?.... Burada ne işin var?.... Mısır'da olman gerekirdi..... - Gitmeden önce davayı kapatmak istedim..... - Davana ben el attım Putek!.... Kaçarsa, sonuçlarına da katlanırsınız..... Baban, İç Güvenlik Kuvveti'nde savaştı..... Babam 1944 yılından bu yana ölü ve bununla hiçbir ilgisi yok..... Ailemden hiç kimsenin bu konuyla ilgisi yoktu..... Ben öyle düşünmüyorum..... Oğlunun ölümünün, senin nasıl gördüğünün bir önemi yok yaptığın şeylerin bir sonucu olduğunu söyleyebilirim..... Sarı Mercedes minibüs..... Slubice Slubice 19:00, Doğu Berlin 21:30 Giriyoruz..... Tüm birimleri alârma geçir, içeri giriyoruz!.... Kapıyı aç!.... Karşı istihbarat!.... Kapıyı aç yoksa kırarız!.... - Aç kapıyı!.... - Kırın..... Evin arka tarafını kuşatın..... Karşı istihbarat!.... Çık dışarı!.... Çık dışarı!.... Başaracaktır..... Yavaştır ama ona güvenebilirsin..... Üç dakika sonra yola çıkmazsak, bizi beklemezler..... Ne yapıyoruz?.... Onu yakalarlarsa, nerede olursam olayım geri dönmem için bana baskı yaparlar..... Belki de bir şey yapmazlar ona..... Beni yakalamak için her şeyi yaparlar..... - Her şeyi mi?.... - Her şeyi..... Baba, ne yaptın sen?.... Yabancı bir istihbarat teşkilatına hizmet ettim..... İşe koyulun beyler..... Bir şeyler olmalı..... - Yerleri parça pinçik edin..... - Biz Sonrasında da banyo fayanslarını!.... Tek kelime etmedin baba..... Özür dilerim..... Bir şeyler yap!.... Bogdan, aşağı eğilip kepimi ver..... Durdurun onu!.... Ne yapıyorsun?.... Kelepçelesene!.... Kadını da..... Neyi bekliyorsun?.... Anne!.... Baba!.... İşte orada!.... Oğlum!.... Kapıyı kırarak içeri girdiler!.... Kaçarken

göründüm..... Yakında burada olurlar..... - Hiçbir şey yok mu?.... - Yok, albayım..... Şu anda sınırın ötesinde olduğuna eminim..... Tahmin yürütmekten vazgeç!.... Burada bir şeyler olmalı..... Bahçeyi kazın!.... Albayım!.... Belgeler lütfen..... Arkayı aç..... - Sandığı aç..... - Bu konuda bir şey yapamam..... Diplomatik posta..... Klaus!.... - Minibüs kayıtlı değil..... - Aç şunu!.... Bir dakika..... Yeni minibüs olduğu için büyükelçilik listesinde henüz kaydı yok..... Varşova'yı arayıp kontrol edin..... Varşova'yı ara!.... Yoldaşlarımız bu konuda ne diyor öğren bakalım..... Buna gerek yok..... Goetz, Varşova hattında..... Sınırı geçmek için olası bir yasadışı girişimi rapor ettiler..... Buraya gelin!.... Auschwitz'de de bu köpekleri kullandınız, değil mi?.... Kowalik!.... Evet efendim?.... Bu ikisini Putek'e kontrol ettir..... ABD büyükelçiliğinde çalıştıklarını söylüyorlar..... - Bir dahaki sefere kaydınızı güncelleyin..... - Anlaşıldı yoldaş..... Beni affet, Tanrım Hoşça kalın..... Neden Ostaszewski'yi tutuklamak için buraya geldin?.... Kasım ayında Ostaszewski, Fransız istihbaratı ile temasa geçti..... - Kimin peşinde olduğumuzu düşündün?.... - Ben mi?.... Hiç kimse Kuklinski..... Beyler, burada bırakalım..... - Albayı yeterince yorduk..... - Teşekkür ederim, beyler..... Teşekkür ederim albay..... Sizinle bizzat tanışmak bir onurdu..... Albay, bu kadar uğraşmanıza değdi mi?.... Polonya özgürlüğüne kavuştu ve nispeten güvenli hâle geldi..... Yakında NATO'nun bir parçası olacağız..... ABD, bunu mümkün hâle getirmek için savaş stratejisini değiştirdi..... En önemlisi de bir dünya savaşını önledik ve Sovyetler Birliği çöktü..... Evet..... Buna değdi..... Akademiye gidiyor musun?.... Oğlum öleli bir yıl oldu, bugün ölüm yıl dönümü..... Seni mezarlığa götüreyim mi?.... Hayır, teşekkür ederim..... Büyük oğlum buraya geliyor..... - İyi olacak mısın?.... - Evet..... Teşekkür ederim..... **1984'te Albay Kuklinski gıyabında, askerî mahkeme tarafından idam cezası verildi..... 1997'de mahkeme, tüm suçlamalarından akladı, baskı altında hareket ettiğini söyledi.....**

Kuklinski'nin ihanet davası, Polonya'nın NATO'ya katılımı için önemliydi..... İki oğlu, Bogdon ve Waldemar, 9O'larda şüpheli bir şekilde öldü..... ....

Görünmeyen 50 Yıllık Amerika Başkanı

John Edgar Hoover

J. Edgar Hoover (İng. The John Edgar Hoover ; 1 Ocak 1895 yılı , Washington - 2 Mayıs 1972 yılı , age) - 1924'ten 1972'deki ölümüne kadar...yaklaşık yarım yüzyıldır Federal Soruşturma Bürosu'nun direktörü olarak görev yapan Amerikalı devlet adamı

29 yaşında Soruşturma Bürosu'nun başında (1935'te FBI olarak yeniden adlandırıldı) Hoover, Büyük Buhran , Roosevelt'in reformları , İkinci Dünya Savaşı, Soğuk Savaş'ın ilk aşamaları, Kore Savaşı ve Vietnam Savaşı boyunca yaşadı. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki en etkili figürlerden biri olmak . Hoover'ın ülkeye yaptığı hizmetlere dikkat çeken birçok kişi onu çok sayıda yetkiyi kötüye kullanmakla suçladı. Çelişkili figürü ve olağanüstü görev süresi, ondan sonra FBI direktörlerinin maksimum görev süresinin 10 yıl olarak belirlenmesine neden oldu.

İlk yıllar

John Edgar Hoover, Haritacılık ve Haritacılık Departmanında çalışan Dickerson Naylor Hoover ile Annie Marie Scheitlin Hoover'ın üçüncü çocuğu olarak 1 Ocak 1895'te Washington DC'de doğdu .

Hoover, 1917'de Kongre Kütüphanesi'nde çalışırken George Washington Üniversitesi Akşam Hukuk Okulu'ndan mezun oldu . Üniversitede Kappa Alpha kardeşliğinin bir üyesiydi. ABD Adalet Bakanlığı'na katıldı . Taslak kaçakçılarının izini sürmekle meşguldü . Yakında düşman devletlerin vatandaşlarının kayıt bölümüne başkanlık etti.

Kızıl Tehdit

1919'da Amerika Birleşik Devletleri Adalet Bakanlığı Genel İstihbarat Birimi Başkanı olarak atandı . Adalet Bakanlığı'na Alexander Palmer başkanlık ettikten sonra, yardımcısı oldu ve Palmer baskınları olarak adlandırılan ABD'deki radikallerin toplu tutuklamalarını ve sınır dışı edilmelerini organize etmeye katıldı . Hoover kısa sürede 150.000 kişi için bir şüpheli kişi dizini oluşturdu ve 1921 yılına kadar 450.000 girişe ulaştı . Palmer ve Hoover, ABD tarihindeki en büyük toplu tutuklamaları organize etti: Ocak 1920'ye kadar en az 10.000 kişi tutuklandı . 1921'de Hoover, Soruşturma Bürosu'nun müdür yardımcısı oldu. Hoover'ın babası 1922'de öldü. 1924'te Başkan Calvin Coolidge Hoover'ı Soruşturma Bürosu'na müdür olarak atadı.

FBI

Hoover, Soruşturma Bürosu başkanlığını devraldığında, 440 ajan dahil olmak üzere yaklaşık 650 çalışanı vardı. İlk yıllarda, Hoover ajansın çalışan sayısını ve maliyetlerini büyük ölçüde azalttı. Hoover, Soruşturma Bürosu'nu güçlü ve modern bir organizasyona dönüştürdü. İşe alınan çalışanlar için gereksinimler artırıldı ve yeni gelenler için özel bir okul oluşturuldu. Teknolojinin kullanımına, adli laboratuvarların ekipmanına, parmak izi arşivinin oluşturulmasına özel önem verdi

FBI'ın Yeni İmajı

Hoover, FBI direktörü olarak en önemli görevlerinden birinin Amerikalıların gözünde örgütün yeni bir imajını yaratmada olduğunu gördü. Bu amaçla ünlü aktörlerle etkinliklere aktif olarak katıldı, inisiyatifiyle kampanya materyalleri oluşturuldu, Büro'ya adanmış filmler ve radyo oyunları üretildi. Yetkili bir departman imajı yaratma amacı için, Amerika Birleşik Devletleri'nin neredeyse tüm kitle iletişim araçlarını tabi tuttu. Sözde "Suçla Savaş" Hoover'ın eline geçti. Suç dünyasının liderlerinin isimlerini kullanan FBI direktörü, onlar için sadece FBI ajanlarının durdurabileceği acımasız gangsterlerin görüntülerini yarattı. Yavaş yavaş, Amerikan halkı FBI'ı ulusal güvenlik için gerekli bir araç olarak algılamaya başladı.

Amerikan vatandaşları, FBI ajanlarını Amerikan yaşam tarzının gangsterlerden ve dış tehlikelerden güvenilir bir destek ve koruma olarak görmeye başladılar. FBI için tasarlanan eserler Amerikan popüler kültüründe önemli bir iz bıraktı .

Ortabatı Çeteleri

1930'larda, Soruşturma Bürosu, Ortabatı'daki organize suçun yükselişi ve banka soygunu salgınıyla mücadele etti. O zaman, küçük çeteler bankaları soydular, yerel polise üstünlük sağlamak için otomatik silahlar ve hızlı arabalar kullandılar ve takipten kaçmak için eyalet sınırlarını aştılar. Büro, 1933-1934'te teşkilatın yetkilerini genişlettikten sonra, John Dillinger de dahil olmak üzere bir dizi ünlü gangsterin izini sürmeyi, tutuklamayı veya yok etmeyi başardı . 1935 yılında, Soruşturma Bürosu , Federal Soruşturma Bürosu olarak yeniden adlandırıldı .

Roosevelt dönemi

Franklin Roosevelt Amerika Birleşik Devletleri başkanı seçildiğinde , 1936'da Hoover'a "ABD'deki yıkıcı faaliyetleri, özellikle faşizm ve komünizmi" araştırması talimatını verdi .

1942'de FBI, ABD kıyılarına inen iki Alman sabotajcı grubunu denizaltılardan yakalamayı başardı, ancak iki sabotajcı kendilerini Amerikan yetkililerine teslim ettiği ve geri kalanını teslim ettiği için büronun değerinin ne kadar büyük olduğunu söylemek zor. .

Savaş sırasında Stratejik Hizmetler Ofisi oluşturulduğunda , İngiliz Gizli Servisi ile yakın işbirliği içinde, Hoover ondan şüphelendi ve pratikte OSS ile işbirliği yapmadı.

İkinci Dünya Savaşı sırasında FBI, 5.000'i ajan olan 13.000 çalışana ulaştı.

İkinci Dünya Savaşı'ndan Sonra

1946'da ABD Başsavcısı Tom Clark (İng. Tom C. The Clark) Hoover , ulusal bir acil durumda veya savaş zamanında gözaltına alınabilecek potansiyel olarak sadakatsiz Amerikalıların bir listesini yapma talimatı verdi . Kore Savaşı'nın patlak vermesinden bir hafta sonra (Haziran 1950), Edgar Hoover, Başkan Truman'a , Habeas Corpus'u askıya alması gereken , yani mahkeme tarafından her tutuklama vakasını ayrı ayrı değerlendirmeyi reddetmek için bir plan sundu ve devlet rejimine sadık olmayan 12 bin Amerikan vatandaşını tutuklamak. Truman bu planı takip etmedi .

Hoover, " rock and roll " terimini ilk kez kullanan Cleveland radyo sunucusu Alan Fried'e yönelik zulmün başlatıcısı olarak bilinir : 50'lerin sonlarında Fried, belirli rock'ları tanıtmak için radyodaki disk jokeyler arasında rüşvet vermekle suçlandı. ve rulo bileşimleri . Hoover genellikle rock and roll'u yıkıcı, asi müzik olarak algıladı ve gençleri bir parçalayıcı enzim gibi etkiledi .

Kişisel yaşam

Hoover ve Clyde Tolson sahilde, 1939

Hoover kararlı bir bekardı. Hoover'ın yaşamı boyunca eşcinsel olduğuna dair söylentiler vardı . Bazı tanıdıklar ve biyografi yazarları bu görüşün olası olmadığını düşünürken , diğerleri bu bilgiyi olası ve hatta kanıtlanmış olarak görmektedir . Kural olarak, Hoover'ın ortağına uzun zamandır arkadaşı olan FBI Direktör Yardımcısı Clyde Tolson [17] deniyordu . Hoover ve Tolson uzun yıllar birlikte çalıştılar, ikisi de evlenmedi, birlikte yemek yediler, gece kulüplerine gittiler ve tatile gittiler (resimde) . Hoover, ölümünden kısa bir süre önce tüm servetini Tolson'a bıraktı. Hoover'ın cenazesinde Tolson, Hoover'ın tabutunu örten Amerikan bayrağını aldı.[yaklaşık. 1] . Tolson, Hoover Kongre Mezarlığı'ndaki mezarın yanına gömüldü .

Masonluk

Hoover, 9 Kasım 1920'de 1 No'lu Federal Loca'da (Washington , DC) bir Mason olarak atandı ve yirmi altıncı doğum gününden sadece iki ay önce ustalık derecesine yükseltildi . Yarım asırlık Masonluk için birçok madalya ve ödül aldı. 1955'te Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin (Amerika Birleşik Devletleri Güney Yargı Yüksek Konseyi) 33. derecesine yükseltildi ve Egemen Yüksek Müfettiş olarak tanındı . Hoover ayrıca 1965'te Büyük Şeref Haçı olan İskoç Riti'nin en yüksek tanınmasına layık görüldü.

Edgar Hoover'ın odası , Hoover'ın birçok kişisel belgesini içeren SPSU güney yargısının Mason Tapınağı'nda bulunmaktadır .

J. Edgar (2011)

137 dk

Yönetmen:Clint Eastwood

Senaryo:Dustin Lance Black

Özet

Amerika bugün FBI ile gurur duyuyorsa bunda hiç şüphesiz ki J. Edgar Hoover'ın on yıllarca kendisini mesleğine ve büroya adamış olmasının etkisi var. 20. yüzyılın en tartışmalı, en esrarengiz ve en güçlü portrelerinden biri olan J. Edgar'ın gerçek hayat hikayesinden uyarlanan filmde ünlü FBI başkanının gençliğinden başlayarak Amerikan Adalet Bakanlığı'ndaki yükselişine ve neredeyse 50 yıl boyunca Federal Büro üzerindeki etkisine beyazperdeye taşınıyor.

Ondan nefret edenler, mecburen saygı gösterenler ve samimi biçimde hayranlık besleyenler... Elinde bulundurduğu büyük güce rağmen, korkuları, zaafları da olan, kapalı kapılar ardında sakladığı büyük sırlarla kariyerini, hayatını mahveden bir adam...

Leonardo DiCaprio'nun Amerikan tarihinin en önemli figürlerinden J. Edgar Hoover'ı canlandırdığı filmin senaryosu Oscarlı Milk filminin ve sıra dışı bir dizi olan Big Love'ın senaristi Dustin Lance Black' aitken, yönetmen koltuğunda Dicaprio ile görmeye alıştığımız efsane yönetmen Clint Eastwood oturuyor

Fredrick Allen Hampton

1969'da FBI ve Chicago Polisi Fred Hampton'ı cinayet için komplo kurdu

FBI Şefi J.Edgar Hoover, 21 yaşındaki aktivistin toplumundaki adalet mücadelesini susturmak için Chicago polisinin yanı sıra vuruşu bizzat kendisi organize etti.

Fredrick Allen Hampton (30 Ağustos 1948 - 4 Aralık 1969) siyahi bir aktivist, Marksist-Leninist ve devrimci sosyalistti. Chicago'daki Kara Panter Partisi (BPP) Illinois şubesinin başkanı ve ulusal Kara Panter Partisi'nin başkan yardımcısı olarak öne çıktı. Bu sıfatla, ilk başta Kara Panter, Genç Vatanseverler ve Genç Lordlar

üyelerini içeren çok kültürlü bir siyasi organizasyon olan Gökkuşağı Koalisyonunu ve büyük Chicago sokak çeteleri arasında çatışmaları sona erdirmek ve sosyal değişimi sağlamak için bir ittifak kurdu.

Hampton, 1967'de Federal Araştırma Bürosu tarafından radikal bir tehdit olarak tanımlandı. **FBI, Chicago'daki aktivitelerini engellemeye, progresif siyahi gruplar arasında deformasyon yaymaya ve yerel Panterler arasına ajanlar yerleştirmeye çalıştı.** Aralık 1969'da yatağındayken Chicago Polis Departmanı ve Federal Soruşturma Bürosu ile birlikte Cook County Eyalet Savcılığının taktik birimi tarafından şafak vakti yapılan baskın sırasında vurularak öldürüldü. Ocak 1970'te, bir adli tıp jürisi tarafından yapılan tahkikat sonucu Hampton'un ölümünün haklı bir cinayet (Justifiable homicide) olduğuna karar verildi.

Daha sonra hayatta kalanlar ve Hampton'un akrabaları adına bir hukuk davası açıldı. Dava 1982'de 1,85 milyon dolarlık bir uzlaşma ile çözüldü; Chicago Şehri, Cook County ve federal hükümet, dokuz davacıya her biri üçte birini karşılamak üzere ödeme yaptı. Yasadışı COINTELPRO programı ve cinayetlerle ilgili ifşa edilen belgeler göz önüne alındığında, birçok bilim insanı Hampton'ın ölümünü FBI'ın girişimiyle yapılan bir suikast olarak görüyor.

Yehuda ve Siyah Mesih (2021) Judas and the Black Messiah

126 dk

Yönetmen:Shaka King

Senaryo:Will Berson, Shaka King, Keith Lucas

Ülke:ABD ABD

Tür:Biyografi, Dram, Tarihi

Vizyon Tarihi:12 Şubat 2021 (ABD)

Dil:İngilizce

Müzik:Craig Harris, Mark Isham

Oyuncular

Scott Konkel

Daniel l Kaluuya

Mike Kuse

LaKeith Stanfield

Peter Lawson Jones

Özet

1960'ların sonlarında, 17 yaşındaki William "Bill" O'Neill Chicago'da araba hırsızlığına teşebbüs ve federal bir memuru taklit etmekten tutuklandı. FBI Özel Ajanı Roy Mitchell, gizli büro için çalışmayı kabul ederse, O'Neill aleyhindeki suçlamaları düşürmeyi teklif ediyor.

O'Neill, Rakip çeteler ve militan gruplarla ittifaklar kurmaya çalışan ve aynı zamanda Çocuklara Ücretsiz Kahvaltı PWYP programı aracılığıyla erişimini genişleten Hampton ile yakın bir ilişki kuruyor. Hampton'ın ikna edici ve hitabet becerileri nihayetinde Rainbow Coalition'ın kurulmasına yardımcı olur. Hampton ayrıca bir PWYP üyesi olan Deborah Johnson'a aşık olur. O'Neill, Mitchell'e bilgi aktarmaya başlar ve hizmetleri için para alır. Kaçak PWYP üyesi George Sams, Kara Panterler'in Chicago merkezinde saklandığında, O'Neill, Mitchell'den Sams'in bir muhbir olduğunu ve merkezdeki varlığının FBI'ın bir arama emri almasına izin vereceğini öğrenir.

Hampton tutuklanıp hapse atıldıktan sonra, O'Neill saflara terfi eder ve güvenlik şefliğine terfi eder. PWYP'nin merkezinde, Chicago polisi ile PWYP üyeleri arasında bir çatışma meydana gelir, O'Neill kaçar ve polis binayı ateşe verir. O'Neill artık muhbir olmak istemiyor ama Mitchell onun fikrini görmezden geliyor.

Hampton suçlamalara itiraz edecek ve hapishaneden serbest bırakılacak. Ondan bir çocuk bekleyen Deborah ile tekrar bir araya gelir. Bir polis memuruyla girdiği çatışmada hastaneye kaldırılan PWYP üyesi Jimmy Palmer, başka bir hastaneye nakledilirken öldürüldü. Parti arkadaşı Jake Winters, Jimmy'nin ölümünü öğrendikten sonra öfkelenir ve birkaç polis memurunu öldürür, ardından kendisi de ölür.

Hampton'ın temyiz başvurusunun reddedilmesinin ardından, FBI Direktörü J. Edgar Hoover, Hampton'ın hapse dönmeden önce "nötralize edilmesini" emreder. Mitchell, O'Neill'i bu planın uygulanmasına yardım etmeye zorlar ve onun bir muhbir olduğunu öğrenirlerse PWYP'nin ondan intikam alacağı konusunda uyarır. O'Neill isteksizce işbirliği yapmayı kabul eder. Bir FBI ajanı O'Neill'a bir şişe uyku ilacı verir ve Hampton'a bunu serpmesini emreder. Ertesi akşam, Hampton hapse girmeden önce PWYP üyeleri Hampton'ın dairesinde toplanır. Müttefik çete lideri, Hampton'a ülkeyi terk etmesi için para teklif eder, ancak Hampton reddeder ve bunun yerine Jake Trust Fund'ı ister. Akşam çökerken, O'Neill Hampton'a biraz uyku ilacı verir ve kısa bir süre sonra oradan ayrılır. Saatler sonra, memurlar ve ajanlar daireye girer ve Hampton'ı öldürür. O'Neill, artık kendisine ait olan ve yasal gelir getirecek olan benzin istasyonunun parasını ve anahtarını veren Mitchell ile görüşür. O'Neill isteksizce hediyeyi kabul eder ve cebine koyar.

Film, Hampton'ın konuşmalarının arşiv görüntüleri, cenaze alayı ve O'Neill'in 1989'da televizyona verdiği bir televizyon röportajıyla sona eriyor. Daha sonraalrı , O'Neill'in 70'lerin başına kadar PWYP'nin aktif bir üyesi ve bir FBI muhbiri olduğu ortaya çıkıyor. 15 Ocak 1989, PBS kanalındaki TV röportajının yapıldığı gün, O'Neill

intihar etti/etti gösterildi. 1970 yılında, baskından kurtulanlar, kurbanların yakınları ile birlikte, Fred Hampton cinayetini organize etmekle suçlayarak FBI, Chicago Polis Departmanı ve eyalet savcılığına karşı 47.7 milyon dolarlık dava açtı. 12 yıl adalet için savaştıktan sonra, ABD medeni hukuk tarihinde bugüne kadarki en büyük ödeme olan 1.85 milyon dolar ödendi. Bugün, Fred Hampton Jr. ve annesi, yeni Kara Panter Partisi Yavrularının başkanı ve yönetim kurulu üyesidir.

Altyazı

Gerçek olaylardan ilham alınmıştır.

Devam et, bunlardan bir kayıt daha çıkaracağız.

Biri onu silebilir mi?

Biraz terliyor.

Eyes On The Prize 2, 3 Mart 1989 Bill O'Neal röportajı.

60'ların sonundaki, 70'lerin başındaki faaliyetlerinize dönüp bakarsak o zaman yaptıkların hakkında oğluna ne söylerdin?

Gökyüzünü aydınlatan şu alevlere bak.

Ateşin bu kadar yükseğe çıktığını hiç görmedim.

Gökyüzünü aydınlatan şu alevlere bak.

Gökyüzünü aydınlatan şu alevlere bak.

Ateşin bu kadar yükseğe çıktığını hiç görmedim.

Millet, söylediklerimi dinliyor musunuz?

Çünkü bana öyle görünüyor ki, o zenciler oynamıyor.

O zenciler oynamıyor.

O zenciler oynamıyor.

O zenciler oynamıyor.

Bunlar isyan çıkaranlar değil, devrimciler.

İnsanlar şartlar yüzünden isyan ediyor bireyler yüzünden değil.

Hiçbir birey isyan çıkarmaz.

Koşullardan dolayı çıkarılır.

Devrim tek çözümdür.

Devrim tek çözümdür.

Devrim tek çözümdür.

Devrim.

Tamam.

Bu kim?

Huey P.

Newton.

Peki Huey nerede?

Hapishanede.

Kara Panter Partisi'nin tabii ki Oakland'da yaptığı ilk şey siyahların yerel polis departmanı tarafından taciz edilmemesini ve gözünü korkutmamasını sağlamak için silahlı bir devriye kurmak oldu.

Eğer polis bir kişiyi tutuklasaydı, Panter olsun olmasın onu hapishaneye kadar takip ederdik ve o kişiyi kurtarırdık.

Panterler öncüdür dostum.

Bazı boktan şeyleri en dipten alıp dipte başlatıp en tepeye çıkarmayı konuşuyoruz.

Kapitalist olmayan bir devlet.

Biz de bundan bahsediyoruz.

Evet, silahlıyız.

Biz silahlı bir propaganda birliğiyiz ancak zamanımızın çoğunu insanlara hizmet eden bu programlarla çalışarak geçiriyoruz.

Ücretsiz sağlık kliniği Ücretsiz kahvaltı çocuk programı kurtuluş okullarında toplumlararası enstitü ücretsiz yasal yardım, toplum için eğitim.

Kara Panterler ulusal güvenliğimiz için tek ve en büyük tehdittir.

Çinlilerden daha fazla.

Ruslardan bile fazla.

Karşı istihbarat programımız aralarında bir Kara Mesih'in yükselişini önlemelidir.

Komunistleri, savaş karşıtlarını ve yeni sol hareketlerini birleştirme potansiyeline sahip biri.

Ateşe ateşle karşılık vermeyiz, ateşi suyla söndürürüz.

Bu adam.

Irkçılığa ırkçılıkla karşılık vermezsiniz.

Dayanışma ile savaşacağız.

Fredrick Allen Hampton.

Kapitalizme Siyah kapitalizmi ile karşılık vermeyeceğiz.

Sosyalizm ile kapitalizme karşı savaşacağız.

Lanet olası Kronlar..... Tabii ya..... Pekala, oyun zamanı bitti, tamam mı?.... Herkes s..iğimin duvarına yaslansın..... Bu da nedir böyle?.... O'Mally'ye geçen hafta ödeme yaptım..... Beni duyuyor musun?.... Ordan bakınca çömez gibi mi görünüyorum?.... Bu ne diyor?.... Baş harfleri..... FBI?.... FBI, doğru, koca adam..... Nereye gidiyorsun?.... Buraya gel palyaço..... Herkes ellerini lanet masanın üstüne koysun..... Buraya gel!.... Dostum, biz burada kendi işimize bakıyoruz..... Biz kimseye bir şey yapmıyoruz..... Evet, evet, evet..... Ellerini masaya koy..... S..ir git domuz..... Ne var burada?.... Siz orospu çocuklarının bu gece yapacak bir işi yok mu?.... Sen sadece kendi lanet işine bakıyorsun, değil mi?.... Bu ne?.... Bu da ne?.... S..iğimin aptalı..... Yemin ederim, hiçbir domuz rozetli bir zenciden daha kötü olamaz..... - Küçük Pontiac markası mı?.... - Pekala, mola..... Pekala koca adam, şehir merkezine gidiyorsun..... - Ne?.... - Evet..... Kapının önündeki GTO markalı araba - Kırmızı olan sana ait, değil mi?.... - Evet..... İki ay önce çalındığı bildirildi..... - Hadi gidelim, hadi gidelim..... Evet, evet, evet..... - S..ir!.... Bu benim arabam!.... Hey hey hey!.... - Gitmeme izin ver..... - Sakin ol, sakin ol, tamam mı?.... Belgeleri dahil her şeyi var..... Araç hırsızlığı için tutuklusunuz..... - Ben hiçbir şey yapmadım!.... - Evet, evet, onu hakime söyle..... Söylesene dostum, FBI çalıntı bir arabayı neden arıyor?.... Katledecek başka zenciniz kalmadı mı?.... - Orospu çocuğu..... - Kahretsin!.... Hey, hey, hey, sert adam..... Bu şekilde bakmayın..... Rahat ol, tamam mı?.... Bakmayın..... O sadece bir çocuk..... Sen polis değilsin zenci..... Geri çekil!.... Yakalayın!.... - Arabadan in!.... - Geri çekil!.... Kahretsin!.... Defol git buradan..... Defol git!.... Defol buradan!.... Çek şunu göğsümden lavuk!.... S..irin gidin arabamdan!.... S..irin git!....

Serseri orospu çocuğu!.... Özel Ajan Mitchell, FBI..... Neredeyse seninki kadar şık..... Şimdi söyle bana, neden rozet?.... Neden normal bir araba hırsızı gibi bir bıçak veya silah kullanmıyorsunuz?.... Rozet, silahtan daha korkutucudur..... Bunu benim için açıklar mısın?.... Sokaktaki herhangi bir zenci silah alabilir efendim..... **Rozet, arkanızda koca ordunun olması gibidir.**.... O halde buna tutunsam iyi olur..... Dr. King öldürüldüğünde üzüldünüz mü?.... Ne?.... Dr. King öldürüldüğünde üzüldünüz mü?.... Bilmiyorum..... Dürüst olabilirsin..... Biraz öyleydim, evet..... Peki ya Malcolm X?.... Bunu hiç düşünmedim..... Hiç düşünmediniz mi?.... Hayır..... *18 ay çalınan bir araba için ve beş yıl da federal bir polis gibi davrandığın için hapis yatabilirsin ya da eve gidebilirsin.....* Bu,% 80 Siyah öğrenci topluluğunun nüfusunu ve kültürünü yansıtıyordu..... Bu yüzden Howard Üniversitesi'nden Dr. Charles Hurst'ü başkan olarak getiriyorlar..... Bundan sonra da ona Malcolm X Koleji adını verecekler..... Bu aktivizm ruhu içinde Siyah Parti Yönetim Kurulunu Siyah İşçi Lisesi adına tanıtmaktan gurur duyuyorum..... Illinois Kara Panter Partisi Başkan Yardımcısı Fred Hampton..... Mikrofona ihtiyacım yok..... Beni duyuyor musunuz?.... Evet!.... Dosdoğru!.... Malcolm X Koleji, çaktım..... Dr. Charles Hurst, doğrudan Howard'dan..... Kesinlikle doğru..... Ne olmuş yani?.... Sizce oradaki öğrenciler artık özgür mü olacak?.... Okulunuzun adını ya da kendi adınızı değiştirmeye ya da geleneksel kıyafetinizi giymeye izin mi verecekler?.... Tahmin edin ne olacak?.... Yine de kara kıçınızı, zavallı bir pirinç çiftçisini vurmak ya da kendini vurmak için Vietnam'a sürükleyecekler..... Devrim ile ballandırılmış kademeli reform arasındaki fark budur..... **Reform, kölelere nasıl daha iyi köle olunacağını öğreten efendilerdir..... Reform altında, s..iğim efendileri dışarı çıkarabilirsin ve köleler hala onlar için tüm işi yapar..... Kapitalist denen bir adam var..... Ne renk olduğu önemli değil, siyah, beyaz, kahverengi, kırmızı, önemli değil.....** Çünkü kapitalistin tek bir amacı vardır..... Bu da insanları sömürmektir..... Üç parçalı bir takım elbise veya geleneksel kıyafet giyebilir çünkü politik güç bir geleneksel kıyafetin kolundan

akmaz..... Politik güç bir silahın namlusundan akar..... Kara Panter Partisi olarak bizler devrimci kültür dışında hiçbir kültür inanmıyoruz..... Bununla demek istediğimiz, sizi özgürleştirecek bir kültürdür!.... Bana beş kuruşluk bir tıp adamı, büyücü doktor veya anavatanın neye benzediğini düşündüğünüz bir kostüm vermeyin.... **Bana Mozambikli bir FRELIMO partisi savaşçısının doğru iplerini verin..... Bana bir AK-47 verin ya da Angola'daki gibi palaskaları!.... Kendilerini kurtarmaya çalışan insanlar için bana tabanca verin!....** Dostum..... Bir gömlek, Henry Horner'da yaptıkları gibi tanklarla buraya geldiklerinde size yardımcı olmayacak..... Aletlere ihtiyacınız var dostum..... Aletleri 75..... caddeden ve Madison'dan aldık..... Biraz bozuk para bağışlayabilir misin kardeşim?.... Kardeş, biraz bozuk para bağışlayabilir misin..... Merhaba..... İyi akşamlar..... Konuşmanızın gerçekten ilgi çekici olduğunu düşündüm..... Teşekkür ederim kardeşim..... Şiir sever misin?.... **HAVALI, AMA CHE GUEVARA'NIN DEDİĞİ GİBİ "SÖZLER GÜZEL, AMA EYLEM YÜCEDİR," çaktın mı?....** Çaktım..... Kesinlikle doğru..... Yalnız, sahnedeyken kelimelerle cambazlık yapıyordun, yani bir dahaki sefere sadece biraz yanında olduğu için işe aldığın bu halkı incitmek yerine kelimeleri biraz daha dikkatli seçmelisin ama bil ki, sen bir şairsin..... Birisi benim için savaşı tanımlasın..... **Savaş, iki veya daha fazla taraf arasında yaşanan şiddetli bir çatışmadır.....** Domuzlarla savaşta olduğumuzu söyleyebilir misin, Yoldaş Palmer?.... **Başkan, bunu bir adım daha ileri götürür ve ulus genelindeki kenar mahallenin işgal edilmiş bölge olarak görülmesi gerektiğini söylerim.....** Kesinlikle doğru..... Peki ya siyaset?.... Siyaseti nasıl tanımlarsın Kardeş Winters?.... Şey ....Seçimler..... Seçimler kesinlikle siyasetin bir parçasıdır ama biz partide, Başkan Mao'nun siyaset tanımına atfediyoruz.”....**Savaş kanlı bir siyasettir ve siyaset kan dökülmeyen bir savaştır" dedi.** Benimle birlikte söyleyin.”....Savaş kanlı bir siyasettir ve siyaset kan dökülmeyen bir savaştır.”.... Şimdi, bu ne demek?.... Yani, domuzlar sokakta silahsız bir erkek veya kız kardeşimizi her vurduğunda, Belediye Başkanı Daley

tetiği çekti..... Bu, Tricky Dicky Nixon'un hapishanedeki en şişman en pis domuz olduğu anlamına geliyor..... Peki bu savaşı nasıl kazanacağız?.... En ölümcül silahımız nedir?.... Silah mı?.... El bombası mı?.... Roketatar mı?.... Bu zencilerin roketatarları var mı?.... Sayılarda güç vardır..... İnsanların olduğu her yerde güç..... Bu ırkçı, faşist, hain ABD hükümetini devirmek için herkesin bir görevi var..... Kara Panter broşürü!.... Sadece bir dörtlükle zihninizi boşaltın..... Üzgünüm işe gidiyorum..... Ben işteyim kardeşim..... Senin için çalışıyorum..... Bilgi, yeni fikirlerin ham maddesidir..... Çocuğun var mı?.... - Arkadaşlarının çocuğu var mı?.... - Evet..... Haftada 300 çocuğu besleyen bir kahvaltı programımız var..... Fakir olmaya o kadar alışkın olduğumuz için çocuklarımızın okula aç gitmesinin normal olduğunu düşünüyoruz..... Burun akıntısı ile hastaneye gidip ceset torbasıyla eve gelmemizin normal olduğunu düşünüyoruz..... Yani, Kara Panter Partisi olarak işimiz çelişkileri ortaya çıkarmaktır..... Bağlılık sözü veriyorum bağlılık sözü veriyorum siyahi halkıma siyahi halkıma..... Geliştirme sözü veriyorum geliştirme sözü veriyorum zihnimi ve bedenimi olabildiğince..... zihnimi ve bedenimi olabildiğince..... Elimden gelen her şeyi öğreneceğim elimden gelen her şeyi öğreneceğim kurtuluş mücadelesinde halkıma elimden gelenin en iyisini vermek için kurtuluş mücadelesinde halkıma elimden gelenin en iyisini vermek için..... Böylece hükümeti devirmek isteyip istemediklerine halk karar verebilir..... VISTA'dan gelen iki kişi siz görmeyi bekliyor..... Ayrıca yoldaş Cohran aradı..... Tiyatrodaki bir bağış toplama etkinliğinde konuşmak isteyip istemediğinizi öğrenmek istedi ve Stanley Uhuru adlı biri sizinle kredi birliği hakkında konuşmak istediğini söyledi..... Bu ne?.... EKG makinesi..... Klinik için, kurup çalıştıracağız..... Şair..... Ne hoş bir süpriz..... Yeni bir konuşma yazarı aradığınız ilanınızı gazetede gördüm..... Gelip yardım etsem iyi olur diye düşündüm..... Bu yanlış basım olmalı..... Bak, ben konuşma yazmam kardeş..... Sadece sahneye çıkıp insanlara gerçeği söylerim..... Bu gösteriyor ki çok iyi hazırlanmamışsın..... Yalnız seni buraya kadar

getirdi..... **"Toprak, ekmek, barınma, eğitim, giyim adalet ve barış istiyoruz.".... "Barınma, adalet, barış.".... Yaşam, özgürlük, mutluluk..... Demek istediğim, Bağımsızlık Bildirgesi'nde her şey yolunda ama fakir insanlar bunu talep ettiğinde, bu bir çelişki..... Bu demokrasi değil, sosyalizm, çaktın mı?....** İsterseniz bundan sonra bir şeyler yapabiliriz..... O'Neal, ayağa kalk..... Partimizde kız kardeşlerimize olan kırmızı çizgimiz neydi yoldaş?.... Şey Diğerleri?.... "Kadınlara karşı saygısızlık etmeyin." Hadi ama, hiç bir lanet Bunlar sadece kız kardeşlerin değil..... Onlar senin silah arkadaşların..... Buna uygun davran..... Disiplin için yirmi şınav..... Yüzbaşı Harmon say..... Sorun ne O'Neal?.... Doğru dürüst yap!.... Azıcık kirden mi korkuyorsun?.... Bir kız kardeşim senin için yere havlu koyabilir..... Bana, bunun böyle olacağını söyleyemezsin..... Bu orospu çocukları terörist değil..... Kahretsin, beni dehşete düşürüyorlar..... Nasıl yardım edebilirim?.... Amaç Hampton'a yaklaşmak..... Öyleyse düşün..... Neye ihtiyacı var belki Sam Amcan bunu elde etmenize yardımcı olabilir?.... Araba..... Fred artık araba kullanmıyor çünkü domuzlar her zaman Kahretsin, polisler hayır, sıkıntı yok..... Bir panter oluyorsun..... **Domuzlar her zaman onu takip ediyorlar ona saçma sapan trafik ihlalleri veriyorlar, değil mi?.... Öyleyse, Fred'e yaklaşmamı istiyorsan bana bir araba ver.....** Jimmy, haydi dostum..... Söylesene başkan bu dışarıda yediğiniz lanet domuzlardan değildi, değil mi?.... **Biri domuza kimin patron olduğunu göstermeli adamım.....** Pekala, ayrılmaya hazır mısınız?.... Silahınız var mı?.... Buraya verin..... Judy, s..iğim ayakkabını kafamdan çekmezsen ....fındık beynini uçururum..... Kahretsin..... Hey Winters, kaç tane tabancan var dostum?.... Ya sende?.... Benimki torpido gözünde..... Göt herif..... Leon'a olabildiğince yakın bir yere park et oradan çıkmamız gerekebilir..... Başkan, Kronların bilardo salonu..... Kesinlikle..... Sıkı durun..... Hey, Başkan, burada ne yapıyoruz?.... Kronların dikkatini çekiyoruz..... İyi akşamlar kardeşlerim..... Önümüzdeki hafta Güney Yakası'nda yeni bir ücretsiz kahvaltı programı açılacak..... Bebekler için bedava..... Tek yapmanız gereken

küçüklerinizi bırakmak, gerisini biz hallederiz..... Saint Andrew's'a uğrayın ve bizi kontrol edin..... Eğer Batı Yakası'ndaysanız veya Batı Yakası'nda bir aileniz varsa Pazartesiden Cumaya Better Boys Kulübü'ndeyiz..... Illinois Kara Panter Partisi'nin Chicago'daki her aç çocuğu doyurma yetkisi var..... Şükran Günü'nde hindi dağıtmaktan bahsetmiyorum, bu sadakadır..... Bunu, sizi sömürdükten sonra kendilerine iyilik yapan uyuşturucu satıcıları ve vaizler için saklayın..... Sadakayı s...yim..... Kara Panter Partisi ilerlemeye inanıyor..... Şimdi, bu ne anlama geliyor?.... Yani önce bedava kahvaltı yapıyorsun sonra bedava sağlık hizmeti alıyorsun sonra bedava eğitim alıyorsun..... Sonra dönüp arkana baktığında, kendini özgür bıraktığının farkına varıyorsun..... Nerdesin biliyor musun orospu çocuğu?.... Burası Kronların [kargalar] bölgesi..... Bela istemiyoruz kardeşim..... Sadece buradan geçiyorduk..... **Ayrıca, bizim dilimizdeki kavga politikadır..... Bu sizi gerçekten ilgilendirmemeli..... Bana siyaset dersi verme, zenci..... Kronlar, 1966'da Martin Luther King buradayken onu korudu ve kafası yarıldı.”....İrlandalı konfeti" atan bir Kraker çetesi tarafından neredeyse öldürülüyordu.....** Yaptığınız mükemmel bir iş..... Hey hey hey!.... Geri çekil!.... Geri çekil zenci!.... Geri çekil!.... Buna gerek yok kardeşim..... Kendi işimizdeyiz..... Büyük adama bir mesajım var..... Ona Panterlerin Kronlarla anlaşmak istediğini söyle..... Birlikte neler başarabileceğimizi hayal edin..... Kronlarlarla anlaşmak istediğinden emin misin, Başkan?.... Kahretsin, evet..... Panterler, Stonlar, Kronlar ve Diskiplislerin tek bir devrimci ordu altında savaştığını hayal edin. Domuzlar buna hazır değil..... Hass..ir..... Size tek bir şey söyleyeceğim..... O s..iğim toplantıya tabancalarımı getiriyorum..... Beni duyuyor musun başkan?.... Kahretsin..... Belki sizinkilerden birini de zenci..... Tek ihtiyacın olan bir bilardo sopası, öyle değil mi O'Neal?.... Onu sallarken gördün mü?.... Benim yeteneğimi hafife almayın..... Kahretsin, hiçbiriniz..... Yüreklisin, Bill..... Vahşisin ama yüreklisin..... Vahşi Bill..... Vahşi Bill!.... Vahşi Bill!.... Adamım, bana Maywood'da sana öyle seslenmediklerini söyle!.... Hayır dostum, bana hiçbir şey demiyorlar.....

Hayır mı?.... Kahretsin, bir ya da iki kez duymuş olabilirim..... Bak, biliyordum!.... Biliyordum!.... Vahşi Bill!.... Evet!.... Sen ve bu lanet olası takma adlara lanet olsun, Harmon..... - Dostum .... - Vahşi Bill!.... Silahlı kavgaya bilardo sopası, adamım..... Vahşi Bill..... İçeri gelin, kendinizi yuvada, evinizde hissedin..... Bu Samantha..... Roy Mitchell'e güvenebileceğini nereden çıkardın?.... Arabasıyla gezerdim..... Onun yemek masasında yemek yedim..... Bir ara favori rol modelim olmadığında rol model gibiydi..... O zamanlar çok az rol modelimiz vardı..... **Martin Luther King, Malcolm X Muhammed Ali vardı..... Bir FBI ajanım vardı.....** 64'te Mississippi'deki Schwerner Chaney, Goodman cinayetlerini araştırdım..... Tanıdın mı?.... Birkaç çocuk, zencileri oy kullanmaları için kaydetmeye çalışıyordu..... Tüm yaptıkları buydu..... **Şerif yardımcısı tarafından Klan'a elden teslim edilen sahte hız suçlamalarıyla tutuklandılar ve tabii ki onları vurdular..... Chaney'nin penisini kestiler.....** Bu senin ve benim yaptığımız şey Ne?.... Madalyonun öteki yüzü..... Hampton'ın seni kandırmasına izin verme..... Panterler ve Klonlar aynı şeyler..... Amaçları nefret ekip terörü yaymaktır..... Bu kadar basit..... **Şimdi, ben medeni haklardan yanayım ama eşitlik yolunda hile yapamazsın ve kesinlikle ona ulaşmak için ateş edemezsin.....** Evet..... Her neyse, gidip köpeklerimi alayım..... Hayır, hayır, otur..... Sen misafirsin..... Güzel bir şeyler tatmak istersen bu alt dolapta bir şişe viski var..... Kendin alabilirsin..... Ne kadar kazanıyorsun adamım?.... Kıt kanaat geçiniyoruz..... Öyleyse, ben sana iyi bilgiler getiririm..... Başka kimsenin bilmediği bir şey..... Bir çeşit ikramiye falan var mı?.... Ben buna güveniyorum Bill..... Soruna cevap verecek olursam, sen beni destekle ben de seni..... Kendini evinde gibi hisset..... Bu toplantının ne zaman olacağını söyledi mi?.... **Hayır, sadece Hampton Siyahi çeteleri birleştirmek istiyor.....** Birkaç dolar daha ödeyerek o lanet şeyi yazmamıza yardım eder..... Ne eğlenceli olurdu değil mi?.... Eminim ki "kaptın mı?" değil, "çaktın mı?...." olacak..... Sen ne sik anlarsın..... Kesinlikle daha önce "kaptın mı?" diye duydum..... - Gerçekten mi?.... - Evet..... Bir cümle içinde kullan.....

Tamam..... Bu Kronlar, bir kaç dönmeden başka bir şey değil..... Illinois Kara Panter Partisi Başkanı Fred Hampton..... Fred Hampton Batı Yakası'nın büyük hatibi..... Namın her yerden duyuluyor, kanka..... Sana göre öyle, Kardeşim Steel..... Senin için ne yapabilirim?.... Birbirimiz için ne yapabileceğimizi bilmek istiyorum..... Güney Yakası'ndaki genç kardeşleri harekete geçiren harika işler yapıyordunuz ve bizler her yerde ezilen insanların kurtuluşuna adanmış ulusal bir örgütün parçasıyız..... Bu zencinin milyon dolarlık sözleri var, değil mi?.... Yalan söylemiyorlar..... Bu sadece konuşmak değil kardeşim..... Kahvaltı programımız haftada 3.000'den fazla çocuğu besliyor..... Orospu çocuğu, Kronlar, General Mills'ten daha fazla bebek besliyor..... Tüm anne ve babalarını kimin çalıştırdığını düşünüyorsun?.... Doğru, kardeşim, doğru..... Ama soru şu ki, daha fazlasını yapabilir misin?.... Chicago'da 5.000'den fazla Kron var..... Sizin insan gücünüz ve Panterlerin siyasi gücüyle, tüm şehri iyileştirebiliriz..... Ve Chicago ile ilgilenirsek kahretsin..... Hadi adamım..... Sana bir şey okumamın sakıncası var mı Hampton Kardeş?.... Geçen gün biri ön bahçemize bir demet bu broşürlerden attı ve ben onların ilgini çekebileceğini düşündüm..... - Eğer sizi rahatsız etmezse - Devam et..... Sokaktaki söylentilere göre Kronlar'da bir köstebek yuvasından daha fazla köstebek var..... Tüm paralarını nereden getirdiklerini sanıyorsun?.... Domuzlar tüm operasyonlarını yürütüyor..... Pekala, bak ne diyeceğim, salak..... **Domuzlarla çamurda yuvarlandığınızda sadece kaşındıran sinekleri çekmezsiniz koca kafanızı uçurmak için Panterler de gelir.”....Çünkü büyük, siyah bir orman kedisi için fare nedir?”....** S..ir git buradan!.... S..ir git, s..ir git buradan!.... buradan!.... "Panterlerin Kronlarla işi bittiğinde " Kahretsin.”.... taç takacak karpuz kafaları kalmayacak..... Kaptın mı?”....Kaptın mı?”.... Sen misin?.... Bu senin işin mi?.... - Kardeşim, hadi ama - Seni yavşak!.... Rozetini sattın Zenci, sırayla konuşmayı bilmiyorsun..... Ant'ın arabasını çalan orospu çocuğu şu..... Kapa çeneni!.... Özür dilerim..... - Afedersiniz..... - Yüksek sesle söyle..... Afedersiniz!.... Eğer konuşarak bunu çözeceksek, neden konuşmuyorsunuz?....

Silahsız olarak genel merkezinize geldik..... Öyleyse, sence onu kim yazdı?.... Domuzlar, başka kim olabilir?.... Domuzlar yazmaz, kanka..... Federaller yazar..... Martin ve Malcolm'a da aynı şeyi yaptılar..... Peki ne oldu onlara?.... Hepimizin başına gelecek aynı bok..... En azından halk için öldüler..... Çok şanslı olmalıyız..... Buna ihtiyacın olacak..... Hafifçe bas, kanka..... Hey, Başkan..... Başkan..... Onu taşımama izin verin..... Belki Diskiplisler daha anlayışlı olur..... Diskiplislerin de federallerle yazıştığına eminim..... Domuzlar önümüze geçti..... Ne yani, benimle mi geliyorsun?.... Emanetin sende mi yoldaş?.... Evet, torpido gözünde..... Neden?.... Ne oldu?.... Hadi ama Judy..... Biliyor musun Rozetle ilgili olan o saçmalıklar neydi?.... Rozet mi?.... Kahretsin, ne yapıyors Pekala, pekala, pekala!.... Sakin ol!.... Kahretsin, sakin ol!.... Seninle konuşabilir miyim?.... Seninle konuşabilir miyim?.... Tamam..... İnanmazsın bana fakat arabaları çaldığım zamanlarda bir federalmiş gibi davranıyordum..... Arabaları çaldığım zamanlarda bu ne tür bir anlam ifade ediyor?.... Bir domuz arabaları çalar..... Şimdi, yapacağım şey rol yapmaktır..... Onlara sahte bir rozet gösteriyorum, değil mi?.... Sonra arabanızın çalıntı ihbarı yapıldığını söylüyorum..... Sonra arabaya biner rüzgarın beni götürdüğü yere giderim..... Öyle dümdüz..... Kimse farkı anlamadan önce ben çoktan uçmuş olacağım..... Neye inandıklarına şaşıracaksın..... O paltolardan birini ve Humphrey Bogart şapkasını giyer Bu arabayı çaldın mı?.... Evet, hayır..... Evet, bir pezevenkten ve bu pezevenk FBI olduğuna inandı mı?.... Tamam, ben Senin gibi bir amatör ne bilir ki, adamım?.... Arabayı düz kontakla çalıştırdım..... Tamam mı?.... - Tekrar yap..... - Ne?.... Arabayı düz kontakla çalıştırdığını söyledin öyleyse onu bir daha yap..... Tamam, bak, bak şu anda üzerimde, bunu bu saniye doğru yapmak için hiçbir lanet aletim yok..... Yoldaş, ayağıma uzan..... Hadi ama, millet..... Pekala, şu boku bana ver dostum..... Kahretsin..... Pekala, bana bir saniye ver..... Bana bir saniye ver..... Kahretsin..... Hadi, hadi, hadi Hadi, bebeğim..... Mutlu musunuz?.... Bu seksi arabanın anahtarlarını nasıl aldın?.... Şimdi, aklınızda, bu kötü orospu

çocuğunun bu müthiş arabayı alıp ateşlemeyi lanet olası bir tornavidayla yaptığımı mı düşünüyorsunuz?.... Anahtarı değiştirttim, orospu çocuğu..... Hadi ama, adamım..... Kahretsin, adamım..... Şu s..iiğimin silahını üzerimden çeker misin?.... Kahretsin..... Vahşi Bill..... **Müslüman olduğum için bana saldırmıyorlar..... Siyah olduğum için bana saldırıyorlar..... Hepimize aynı nedenle saldırdılar..... Hepimiz aynı düşmandan fırça yiyoruz.....** – Hepimiz aynı durumdayız..... – Aynı durumda – aynı koşullar altındayız..... – Aynı koşullar altında..... Siyasi baskıya maruz kalıyoruz siyasi baskıya maruz kalıyoruz – ekonomik sömürü – Ekonomik sömürü..... – ve sosyal bozulma..... – Ve sosyal bozulma..... Hepsi aynı düşmandan..... Hepsi aynı düşmandan..... – Hükümet bizi yüzüstü bıraktı..... – Hükümet bizi yüzüstü bıraktı..... – Bunu inkar edemezsin..... – Bunu inkar edemezsin..... 20. yüzyılda, 1964'te yaşadığın ve burada dolaşırken "We Shall Overcome" şarkısını söyleyerek geçirdiğin her günde – hükümet sizi yüzüstü bıraktı..... – Hükümet sizi yüzüstü bıraktı..... Devam et..... Kara Devrim konuşmasını biliyor musun?"....Bazen, bir kişinin evi yanarken ve evin ait olduğu kişi uyurken biri yangın var diyerek bağırdığında ev sahibi bu kişiye teşekkür etmek yerine bağıran kişinin evi yaktığı düşüncesiyle onu suçlama hatasını yapar..... – Umarım " – "Umarım bu akşam Kara Devrim hakkındaki bu küçük konuşma onu kapınızın önünde bulduğunuzda – bizi onu yakmak hakkında suçlamaz..... – "Yakmak" sesi yapmalısın..... "Onu kapınızın önünde bulduğunuzda....." Onu her sabah dinlerim. Başkasının sözleriyle hareket etmiyor gibi hissediyorum ve ne olursa olsun kızmıyor ya da sinirlenmiyor..... Bir gün böyle olmak isterim..... Kesinlikle doğru..... Kesinlikle doğru..... Her neyse, bölmek istemedim..... Biraz kahve ister misin?.... Elbette..... Nasıl istersin?.... Koyu ve tatlı..... Ne?.... Utangaç olmanı beklemiyordum..... Utangaç değilim..... Tamam..... Parkta bongo çalan hippilerden bahsetmiyoruz..... Aynı orospu çocukları Dr. King'e tuğla ile vurdu..... Tabancam olmadan oraya çıkma konusunda ne düşündüğümü bilmiyorum..... Kesinlikle doğru..... Öyleyse geride

dursan iyi olur..... Hepimizin iki, üç defa yerini değiştirebilirler..... Beyaz pislikleri atmanın kolay olduğunu düşünebilirler ama yaksalar daha iyi olur..... Sen Fred Hampton'sun..... Sen Vaiz olmalısın..... Ben sizin gazetenizin hayranıyım..... Özellikle de karikatürler..... O bayrak tam bir saçmalık..... Yoldaş..... Sakin ol yoldaş..... Bize Güney mirasımızı hatırlatmak için orada..... Ona baktığımda, asılı bir bayrak görmüyorum..... **Amcamın bir ağaçtan asılı olduğunu görüyorum ve vücudunun etrafında gülümseyen sizin gibi bir grup beyaz şeytan.....** Kiminle konuştuğunu sanıyorsun?.... Hey, sakin ol, sakin ol!.... Bizim mekanımızdasın ....- Hey, sakin ol!.... Bakın, uzun süre halkınıza zulmettik biz kimseye zulüm yapmadık ve benim ailem fakir büyüdü..... Onlar garibandı..... Gözetmen olarak da bilinir..... Ya gözetmen kölelerle bir araya gelip efendinin boğazını kesmişse?.... O halde ne olurdu yoldaş?.... Şu anda bu acayip gettoda olmayabiliriz..... Batı Yakası veya Güney Yakası'ndan bahsetmiyorum..... Tam burada duran bu pis heriften bahsediyorum..... Kahretsin..... Nerdeyse onu bir köstebekle otoparkta yakalıyorduk..... Bahse girerim hepiniz aynı orospu çocuğu domuzlar tarafından eşşek sudan gelinceye kadar dövülmek için aynı vergileri ödeyip aynı saçma eğitimi alıyorsunuzdur..... Bu yanlış değil mi?.... Onlara ödeme yapıyoruz, değil mi?.... Kuytularımızda bizi basmaları için domuzlara para veriyoruz..... Size bir şey sorayım..... Bu bina şu anda alev alırsa, ne için endişelenirsiniz?.... Su ve kaçış..... Eğer birisi size **"Bu yangında kültürünüz neydi kardeşim?”....** diye sorsaydı peki?”....Su, bu benim kültürüm.”.... "Peki ya siyasetiniz?”.... "Su ve kaçış.”.... Pekala, tahmin et ne oldu, Amerika şu anda yanıyor ve o yangın söndürülene kadar kahrolası hiç bir şeyin bir anlamı yok..... Yani, cahiller ve Porto Rikolular..... Şikagoda..... O piç kurusu Fred, herkese her şeyi satabilirdi..... İyi iş Bill..... Chicago Amerika'daki en ayrıcalıklı şehirdir!.... Shreveport değil!.... Birmingham değil!.... Bunu değiştirmek için buradayız..... Kara Panterler, Genç Lordlar ve Genç Vatanseverler her renkten ezilen kardeşlerden oluşan bir Gökkuşağı Koalisyonu oluşturuyor!.... Cha Cha, onlara bugün neden burada

toplandığımızı söyle..... Geçen hafta kardeşimiz Manuel Ramos, görev dışı bir domuz tarafından başından vurularak öldürüldü..... Böylece domuzu yakaladık ve onu domuz arkadaşlarına teslim ettik..... **Her nedense bunun karşılığında da adalet bekledik.....** Şimdi domuz ağılının önündeyiz ve bağımsız bir soruşturma talep ediyoruz!.... Bakalım ne yaptıklarını görelim..... Topluluğumuzda artık domuz istemiyoruz!.... Domuz istemiyoruz!.... Topluluğumuzda artık domuz istemiyoruz!.... Domuz istemiyoruz!.... Topluluğumuzda artık domuz istemiyoruz!.... Domuz istemiyoruz!.... Topluluğumuzda artık domuz istemiyoruz!.... Domuz istemiyoruz!.... Topluluğumuzda artık domuz istemiyoruz!.... Ayakların soğuk..... Ayakların neden bu kadar soğuk?.... Hayır!.... Onları benden uzak tut..... Benim ayaklarım soğuk ise seninki de olsun..... Hayır, sen **....Onlar şey gibiler ama bu sosyalizm dostum..... Yine de onları ısıtmalısın..... Uzun yürüyüşü Mao'nun nasıl yaptığını sanıyorsun?.... Çinliler ayaklarını birbirine sürterek ısıtır..... Ayak kapitalisti olduğumu mu söylüyorsun?....** Bana gerçekten ayak kapitalisti mi diyorsun, Başkan?.... Yani, 69 yazında ....Gökkuşağı Koalisyonu tüm hızıyla devam ediyor..... Fred'in etkisi artıyor..... Sonra ne oluyor?.... Sokaktan uzaklaşmasını istiyorum..... Onu bir şeyle suçlayın..... Herhangi bir şey ile..... Ne yapıp edin onun siyah kıçını sokaktan uzaklaştırın..... Burada çocukların olduğunu görmüyor musunuz?.... Tabii ki, böyle bir şey yapmak için ücretsiz bir kahvaltı programının başlamasına kadar beklersiniz..... - Bir avuç korkak!.... - Deborah - Tut onu..... - Midemi bulandırı - Hadi ama..... - Beni iğrendiriyorsun!.... Kendine hakim ol..... Rush'a söyle bana bir avukat bulsun..... Ne için tutuklandı?.... Merak etmeyin millet, hemen döneceğim..... Dondurma..... Evet, 70 dolarlık dondurma almakla suçlandı..... Ve yanılmıyorsam, cezanın beşte ikisi uygulandı..... Fred'in hapse girmesi partiyi nasıl etkiledi?.... Çok etkiledi, üyelikler azaldı..... Bağışlar azalmaya başladı..... Alarm kurmak, elektrik zili gibi şeylerde çok iyi olduğum için Rush beni güvenlik kaptanlığına terfi ettirmeye karar verdi..... Oha!.... Kahretsin dostum!.... Ne halt ediyorsun sen?.... Bir

ziyaretçimiz var..... Kardeşim domuzlardan kaçıyor..... Ne kadar dikkatli olsan azdır..... Pekala, tamam, Allah kahretsin..... O boku aşağı indir..... Kahretsin, adamım..... Dikkatli ol, adamım..... Bu da kim?.... Güvenlik Yüzbaşı Bill O'Neal, lavuk..... Sen kimsin?.... New Haven bölümü güvenlik kaptanı George Sams..... Kuşkuculuğum için affet..... Hey, bir köstebeğimiz var dostum..... Ne?.... Birini ortaya çıkardılar..... - New Haven'da..... - Nasıl?.... Nasıl?.... O orospu çocuğunu sıkıştırdılar, işte böyle, zenci..... Ben öyle demedim..... Kardeşin burun ve ağız bölgesinden biraz disiplin aldığını söyledim..... Sonra kardeş korkakça eğilimler göstermeye başladı bu yüzden biraz su kaynatıp ona biraz daha disiplin verdi..... Önce bir deneme yaptık..... Kahretsin, şimdi nerede?.... Çöplerle birlikte nehrin dibinde..... Kahretsin, zenci, onun ne yaptığını düşünüyorsun?.... Kahretsin, o pisliği ben de öldürürdüm..... Onu öldürdü..... Ben de onu kurşunlamadan kıçını bıçaklamadan önce döverdim..... Hepiniz orda olmadığım için şanslısınız..... Adamım Göt herif, lütfen..... Pekala oyuncu, pekala, tamam..... Orospu çocuğu..... - Benim hakkımda bilgisi olan var mı?.... - Hayır..... - Efendim?.... - Hayır..... Büro'dan mı?.... Hayır..... Hayır, amirlerim biliyor..... - İçeride bir adamım var ama ....- Nasıl?.... Amirlerim içeride bir adamım olduğunu biliyor, ama hepsi bu..... Kimse kimliğinizi bilmiyor..... Emin misin?.... Çocuklarım üzerine yemin ederim, tamam mı?.... Hepinizi ne korkuttu?.... **Adamım tamam, bu New Haven'dan Panther geldi, ve bir muhbir yakaladıklarından bahsediyor ona işkence yaptılar ve onu öldürdüler Roy, tamam mı?....** Kim yaptı?.... Adı George Sams..... George Sams..... Peki öldürdükleri adam kim, bu muhbir mi?.... **Adı Alex Rackley.** New York'tan bir adam..... Bilmiyorum, onunla hiç tanışmadım..... Kahretsin, Roy Sams şimdi nerede saklanıyor?.... Şimdilik ofiste saklanıyor..... Kasabayı atlayacağını ve buradan çıkacağını söylüyor..... Tamam..... Ofisin kat planını yapmanı istiyorum..... Bu istihbaratla bir baskın için yetki alabilirim..... Ne?.... - Merak etme Bill..... - Neden s...mden bahsediyorsun Seni uyaracağım, böylece tüyebilirsin tamam mı?.... Roy, şu

anda beni dinliyor musun?.... Bu orospu çocuğunun her yerine kaynar su döktüler, duydun mu beni?.... Evet anladım..... Şaşırmadım..... Sana ne söyledim?.... Klon'dan farklı değil..... Şimdi görüyorsun..... Bak şimdi, bunun için ciddi bir para ödemeniz gerekecek, tamam mı?.... Uygun şekilde tazmin edileceğinden emin olacağım..... Bölgedeki disiplin Evet?.... Bayım..... Connecticut'tan kaçan bir Panter burada Chicago'da saklanıyor..... Başka bir Panter'i öldüren bir grubun parçası olduğunu söylüyor..... Bir muhbir..... George Sams. Biz konuşurken tutuklama emri yazılıyor..... Çarşamba giriyoruz..... Nasıl bildin?.... Sams adamlarımızdan biri..... Arama emri sadece bir numara..... Yani, muhbir olan Sams mu?.... Evet..... Yani, o gerçekten Alex Rackley'i öldürmedi mi?.... Hayır, öldürdü..... Diğer iki kişinin tetikçi olduğunu iddia ediyor Ne söyleyecek?.... Affet beni, kafam karıştı..... Bu çocuk, Alex Rackley muhbir olarak adı çıktı ve sonra öldürüldü..... Evet..... Gerçek bir FBI muhbiri tarafından..... Onu sadece bir maşa olarak mı kullanıyoruz?.... Bu güzel..... O bende değil mi?.... Yani, ne zaman bir Panter ofisine girse bir kaçağı barındırma emri alıyoruz..... Şu anda görüşme odasında irtibat görevlilerimizle küçük turunun bir sonraki durağını planlıyor..... Vay..... Bu Bir hırsızı yakalamak hırsızlık ister Roy..... Bir muhbirimiz var..... Sen neden bahsediyorsun?.... Domuzlar Sams'ın burada olduğunu nereden bildiler?.... Bunu hiç düşündünüz mü?.... O orospu çocuğunun ağzı çok çalışıyor muhtemelen, kendini aştı..... Hayır zenci..... Çünkü donör rulolarını aldılar ve tüm bu lanet olası dosyaları burada bıraktılar..... Ne dediğimi anlıyor musun?.... Doğrudan kasaya gittiler..... Sonra, doğrudan klozetin sağındaki silah dolabına girdiler..... Sanki her şeyin nerede olduğunu biliyorlardı..... – Hey, akıllı ol kardeşim..... – Ne?.... Domuzların tuzağına düşüyorsun..... Sen neden bahsediyorsun adamım?.... Biliyor musun Jimmy, belki de lanet bir domuzsun..... – Bunu hiç düşündün mü?.... – Ne?.... Adamım, s..ir git zenci!.... Hey!.... Hey!.... Hey!.... Sakin olun!.... Bunu bir daha yaparsan orospu çocuğu İkiniz de biraz disiplin gösterin!.... – İyi misin?.... – Burada lanet bir köstebek var, Bobby!.... Onu

bulduğumda, öttüreceğim..... Siz orospu çocukları beni duyuyor musunuz?.... Onu öttüreceğim..... New Haven'ın kötü olduğunu mu düşündünüz?.... Benimle dalga geçmeye devam edin!.... – Benimle dalga geçmeye devam edin!.... – Sakin ol!.... Sakin ol, O'Neal!.... Allah kahretsin!.... Sevgili yoldaş Deborah, Geçen gece seni hayal ettim ve bir anlığına evde olduğumu sandım..... Size yazmadaki gecikmeyi bağışlayın..... Ben CO!.... – Kendi seçimim değildi..... – CO!.... Domuzlar bizi soyutlamak için ellerinden gelen her şeyi yapıyorlar..... Çünkü organize olduğumuz günün onların biteceği gün olduğunu biliyorlar..... Kitaplarım yok, kendimi eski konuşmaların içinde kaybediyorum ve dönüp dolaşıp Dr. King'den bu satıra takılıyorum..... "Umutsuzluk kervanına yürümeyelim " çünkü yoldaş bu lanet yolda hata yapmaz..... Ancak bazılarının çaresizlik gördüğü yerde ben, devrim için sıfır noktası görüyorum..... Düşmanın kim olduğunu bilen iki bin kardeş..... Karşıtlığın artırılmasına ihtiyaç duymayanlar..... Çünkü Menard'da karşıtlıklar sadece siyah beyaz değil..... Demek istediğim, bu kardeşlerin çoğu da buraya siyaset içinde yoğurularak geldi..... Sadece örgütlenmeye ihtiyaçları var..... İşim bittiğinde ortalıkta dolaşıp domuzların Fanon okumasını sağlayabilirim..... Nasıl olduğuna ve partinin nasıl olduğuna dair bir sürü sorum var ama bu delikte kuş bile uçurtmuyorlar..... Allah korusun, parti üyelerinden biri gönderilirse nasıl olduğunuzu bana bildirebilirler ama karanlıkta kalmayı tercih ederim..... İstediğim son şey burada benimle birlikte olmanız, ya da daha kötüsü..... Yoldaşlara dikkatli olmalarını söyle..... Özellikle domuzlar dışarıda devriye gezerlerken..... Buraya yeni gelen bir kardeşim, yazın başından beri domuzların çok cani olduğunu söyledi..... Güvende kalın. Devrim aşığı, Başkan Fred. Polisler!.... Bu kardeşler ne suç işledi?.... S..ir git buradan..... Hayır, ben burada yaşıyorum..... Şimdi, s..irip gidin buradan..... Lanet olsun..... – Jake..... – Merhaba, Reg..... Burada ne halt ediyorsun?.... Senin gibi bir aptal ne anlar bundan?.... Hayır adamım..... Yoldaşım Palmer'i domuzlar vurdu..... Onu ziyaret edecem..... Pekala, kardeşim..... Dikkatli

ol..... Ziyaretçilere izni yok..... Evet, ama hemşire ziyaret saatlerinin akşam 10'a kadar olduğunu söyledi..... Arkadaşın için geçerli değil..... En azından kitapları ona bırakabilir miyim?.... Bırakamazsın.”....**Ölmemiz gerekiyorsa, domuz gibi olmayalım.”.... Hadi ama.”....**Bir yerde avlandı ve listeye alındı.”.... İkimiz için bir iyilik yap ve kaybol.”....Etrafta o kadar aç ve kuduz köpek varken - "sizler gelip bizimle uğraş " ....- Winters?.... Jimmy!.... İyi misin adamım?.... S..ir olup gitmen için beş saniyen var..... Bir..... İki..... Üç..... Peki, bu kadar..... Pekala..... Hey, seninle olacağım Jimmy..... Hey Williams, o Harriet Tubman mı?.... Başarılı..... İyisin..... Pardon..... Jemima teyzeymiş..... Pankeklerinizi seviyorum hanımefendi..... Naber millet?.... Mahallenizdeki artan polis sayısı için Kara Panter Partisi'ne teşekkür edebileceğinizi bilmenizi isterim..... Şanlı bir polis katil grubu..... Buraya evimi taşımak üzereyim..... Neredeyse s..iğim koltuğumu ve televizyonumu buraya kuracam..... - Arka taraf temiz mi?.... - Temiz..... - Silahın var mı?.... - Salla, çocukları getir buraya..... Yoldaş Deborah'a güvenli eve kadar eşlik edin..... Ne?.... Niye?.... Ben Deborah'ı alırım..... Hadi bebeğim..... Nerede olduğunu bile bilmiyorsun..... Hiçbir yere gitmiyorum..... Seni bilmem ama sanırım s..iğim sabah 7'sinde uyanırlar..... Kendimi koruyabilirim..... Biliyorum koruyabilirsin ama artık kendini bunu düşünmekle yorma..... Bunu böyle söylemek istemezdim ama başkan tutukluyken neler yaşadığının farkındayım ve ben sadece O biliyor mu?.... Deb ben Bunların birkaç sarhoş domuzdan başka bir şey olmadığını biliyorsun Judy..... Muhtemelen burdan ayrılıp çörek veya başka bir bok almaya gidecekler..... Belki de..... Sana, yine de onların ne yapacaklarını söyleyeyim olanlar olacak..... Tekrar söylemeyeceğim..... White, sen arkayı koru..... Hey, Panterler!.... Gerçekten bu dışarıdaki adamlar umrunuzdaysa aşağı inin..... Siz aşağılık herifler polise ateş etmenin havalı olduğunumu düşünüyorsunuz?.... Eve sağ salim döndüğünden emin ol..... O gün bugün..... Bugün lanet bir gün!.... Ya s..iğim yerine gelirsiniz, ya da biz yukarı gelecez!.... Silah!.... 10-1 Kara Partner merkezinde desteğe ihtiyacımız

var..... Hey evlat, s..iğim kaldırımını boşaltın!.... Yürü..... Çocuk!.... Çocuk!.... Oda kimde?.... Lanet kaldırımdan defolun!.... Tetikçi bende!.... - Ne halt ediyorsun?.... - Seni çatıdan koruyacağım..... - O'Neal, nereye gidiyorsun?.... - Güven bana..... Destek istediklerinde çatıda olmam daha mantıklı olacak ve kesin destek çağıracaklar..... - Selam..... - Naber?.... Çatıyı koruyacağım..... Tamam mı?.... - Devam et..... - Pekala..... Lanet olsun..... Lanet olsun..... Arkanı kolla!.... Pencereye bak!.... Pozisyonlarınızı koruyun!.... Bunlar dışında başka silah gören var mı?.... Herhangi bir görüş var mı?.... Keskin nişancı!.... Tanrım Sizden nefret ediyorum!.... Sizi pislikler!.... Onları geride tut!.... White!.... İyi misin?.... S..ir, ben bittim!.... Ateşi kesin!.... Dışarı çıkıyoruz!.... Dışarı çıkıyorlar!.... Dışarı çıkıyorlar!.... Dışarı çıkıyorlar!.... Ateşi kes!.... Ateşi kes!.... Lanet olsun!.... Lanet olsun, ateşi kes!.... Elleriniz havada dışarı çıkın!.... Dışarı çıkıyoruz!.... Dışarı çıkıyoruz!.... Ateş etmeyin!.... Ateşi kes!.... Ateşi kes!.... Silahı at!.... - Hareket et!.... Hareket et!.... - Orospu çocuğu!.... - Hayır!.... - Kızı bırak!.... O kadın adamım!.... Ne s...m oldu?.... Ne yapıyorsun?.... S..iğim arabasına alın!.... Binaya girin..... Binayı havaya uçuracaz!.... Binanın içine patlayıcı yerleştirelim!.... Onları uzak tut!.... Uzak tut!.... Bırakın onları!.... Bırakın onları!.... Yakacaklar..... Yakacaklar!.... Hayır!.... Bırak beni!.... Hayır!.... Bırak beni!.... Bırak beni!.... Bitti..... Mitchell..... Dinle beni..... Dışarıdayım, Roy..... dışarıdayım!.... Sakin ol..... Sakin ol Bill..... S...yim, sakin ol deme bana, tamam mı?.... Az daha ölüyordum adamım!.... Fred hapiste..... İşimi yaptım ve ben artık yokum!.... Hayır, böyle çalışmıyoruz..... "Böyle çalışmıyoruz" derken ne demeye çalışıyorsun?.... Neden bana güzel bir sebep sunmuyorsun?.... Neden burada, hemen şimdi rezervasyon yapmıyorum çünkü çünkü bahsettiğim gibi bir buçuk yıl çalıntı araba için ve beş yıl federal bir memur gibi davrandığın için hapi yatarsın ve eğer kaçarsan, seni öldürürüm..... Anlaşıldı mı?.... Lanet çeneni kapat adamım!.... S..ir!.... - Neye ihtiyacımız var?.... - Ne demek istiyorsun?.... Tamirci sensin..... Oakland hemen yeniden inşa edin diyor..... Neye

ihtiyacımız var?.... Lanet olası bir beyaz bayrağa ihtiyacımız var, Bobby!.... Bu boku görmüyor musun?.... - Anlamıyor musun?.... Bu boklar - Lanet olsun!.... Bu lanet yeri yaktılar..... Lanet olsun, haklısın..... Yaktılar..... Dediğine dikkat et adamım!.... Yardıma ihtiyacınız var mı?.... Evet ufaklık..... Markete git ve birkaç tane çöp kutusu al..... İşte böyle yeniden inşa ediyorsun, yoldaş..... Yardım edebilir miyim?.... Yardıma ihtiyacınız var mı diye sormaya geldik..... İhtiyacınız varsa, birkaç adamım var..... Biliyorum büyük bir ekibiniz var ama isterseniz bizim rezervlerimizi de kullanabilirsinz..... Pekala, devam et..... Ölçünün nasıl kullanıldığını biliyor musunuz?.... Çünkü buranın ölçülmesi lazım..... Tamam mı?.... Şuradaki kaplamayı ölçtükten sonra tıpkı benim koyduğum gibi koymalısınız ve geri kalanınız bu boya silindirlerinden birkaçını kapıp ordakilere o duvarda yardım edebilir..... Güzel, bu iyi..... **Los Angeles liderleri Bunchy Carter ve John Huggins..... Resmi liderler.....** Geriye kalan tek şey tebeşir izleri..... Arkadaşımız Bay Cleaver Cezayirdeydim..... Langley'deki dostlarımızdan bir hediye..... Kim var burada..... Eski arkadaşımız Bobby Seale..... Bunu akşam haberlerinden tanıyorsunuz, hepsi bir arada..... Chicago mahkeme salonu çok soğuk olmalı..... Sealae'den bahsetmişken ....Seale kararı bize denk gelmezse Connecticut'a saldırı emri verildiğini ifade edecek bir tanığımız var..... George Sams'u tanıdığınıza inanıyorum, Ajan Mitchell?.... Evet, efendim..... Çok iyi..... Oturun beyler..... Çocukların Jack ve Tyler nasıllar?.... İyi, efendim..... Teşekkür ederim..... Tyler küçükler ligine yeni başladı..... Çocuğun oldukça uzun kolu var ve kızın Samantha şu an sekiz aylık olmalı?.... Bu doğru..... Her gün çok hızlı büyüyor..... Her zaman olduğu gibi, değil mi?.... Söyle bana eve bir zenci getirdiğinde, ne yapacaksın?.... Eve bir zenci getirdiğinde mi?.... Kızın Samantha..... Eve genç bir zenci erkek getirdiği gün, ne yapacaksın?.... O bir bebek, efendim..... Bunun farkındayım ama bu benim sorumun cevabı değil..... O getirmez..... Neden olmasın?.... Çünkü ....Kusura bakmayın müdürüm, neden kızım hakkında konuşuyoruz?.... Kore'de birini öldürdün..... Evet..... Ülken için değildi..... Belki bu

yüzden askere yazıldın..... Ama hayatta kalmak için öldürdün..... Eve, ailene sağ salim dönebilmek için her şeyi yapardın, değil mi?.... Kesinlikle..... Aileni düşün şimdi, Ajan Mitchell..... Hampton'a baktığında Samantha'yı düşün..... Çünkü savaşı kaybedersek, tehlikede olacak olan tam olarak bu..... **Yaşam tarzımız taciz et, yağmala, fethet.....** Benimle misin?.... Sizinleyim, efendim..... Hampton, Menard'a beşe karşı ikidir..... Eyalet Yüksek Mahkemesi temyiz başvurusunu değerlendirirken Hampton defolup gidiyor..... Bu arada karşı taraftaki casusunuz onu etkisiz hale getirmek için en iyi şansımız, Ajan Mitchell..... Belki O'Neal'i daha etkili kullanma zamanı..... Çok güzel göründüğünü biliyor musun?.... Bunu biliyor musun?.... Bu pisliği eve geri dönünce saklayın, tamam mı?.... Dikkatli ol..... İyi görünüyorsun başkan!.... Nasıl hissediyorsun?.... Tüm orospu çocuklarını özledim adamım!.... Hadi adamım!.... Evet, nereye gitmek istiyorsun?.... Aç mısın?.... Ne istiyorsun?.... Genel merkez..... Lanet olsun, genel merkez burası evlat..... Nasıl yaptınız?.... Ama burası yandı..... Gördüm..... Sonra bütün komşular ortaya çıktı..... Uyuşturucu satıcıları, Graniler, Kronlar..... Herkes..... Özellikle şuradaki kişi..... - Neredeyse tüm görevi o yönetti ....- Hadi oradan adamım..... Mütevazı olma adamım..... Neredeyse buraya yerleşiyordun..... Güç..... **Nerede insan varsa orada güç vardır.** Tam isabet..... Teşekkür ederim, kardeşim..... Başkan!.... Neden bu kadar sessiz olduğunu merak ediyordum dostum..... Düşünüyordum ki bu orospu çocukları bir kardeşi eve davet etmeyeceklerse, fazla mesai yapıp bu bebekleri besleseler iyi olur..... Lanet olsun!.... Gelin buraya adamım!.... Başardın..... Tüm pislikleri özledim adamım..... - Bizde seni özledik adamım!.... - Aman tanrım..... Ben de seni özledim dostum!.... Evet kardeşim..... Evet, evet, evet..... Pekala, çıkmama izin ver!.... Çıkmama izin ver!.... Çıkmama izin ve!.... Adamsın..... Burada kal ve adam ol!.... Kara Panter Partisi genel merkezi..... Tüm bu şikayetler ....Pekala, nasıl gidiyor kardeşim?.... Rush?.... Senin acını anlayabiliyorum, kardeşim ama biliyorsun ki biz savaştayız?.... O gitti..... - Pardon kardeşim..... - Peki..... Naber?.... Jimmy Palmer öldü..... Ne?....

Nasıl?.... Bunu dışarıda konuşabilir miyiz?.... Lütfen Fred?.... Sen yokken vuruldu..... – Yoldaş..... – Bunu neden şimdi duyuyorum dostum?.... Kim vuruldu?.... Jimmy Palmer..... Evet o iyi..... Haberiniz vardır..... O öldü, Jake..... Dün gece..... Hayır, bu imkansız..... Daha geçen gün onunla konuştum..... Loretto'nun numarasını alan İlçe hastanesine geçti..... Şu lanet şeyleri ....Şu lanet şeyleri üzerimden çıkarın..... Pislik herifler..... Onu öldürdüler..... Onu öldürdüler..... Jake..... Jake..... Jake!.... Başkan Fred!.... Başkan Fred!.... Başkan Fred!.... Başkan Fred!.... Başkan Fred!.... Özgürüm..... Özgürüm, millet!.... Hepinizin beni tekrarlaması lazım!.... Ben bir Ben bir – devrimciyim!.... – devrimciyim!.... **– Ben bir – Ben bir – devrimciyim!.... – devrimciyim!.... – Ben bir – Ben bir – devrimciyim!.... – devrimciyim!....** – Ben bir – Ben bir – devrimciyim!.... – devrimciyim!.... – Ben bir – Ben bir – devrimciyim!.... – devrimciyim!.... – Ben bir – Ben bir – devrimciyim!.... – devrimciyim!.... **Davulcu, insanlığın ritmini çal!.... Biz buna halkın ritmi diyoruz.....** 1966'da Huey Newton ve Bobby Seale tarafından başlatıldı..... Sizlerde, insanlarda beliren şey ritmdir..... **İnsanları durduramadıkça partiyi asla kapatamazlar.....** – Var mısınız?.... – Var mısınız?.... İnsanlar için varım!.... – Varım!.... – Varım!.... – Varım!.... – Varım!.... – Varım, varım, varım ....**– Varım, varım, varım – insanlar için varım!.... – insanlar için varım!....** Yani, 20 yaşında bir anlaşmada bulunmanız istendiğinde ve "ölmek için çok gencim" derseniz, o zaman çoktan ölmüşsünüzdür!.... Mücadele etmeye cesaret ederseniz, kazanmaya cesaret edersiniz!.... Mücadele etmeye cesaret edemiyorsan,lanet olsun ki, kazanmayı da hak etmiyorsun!.... Evet..... Evet..... Yoldaş Jimmy Palmer için yumruğunuzu havaya kaldırın..... Jimmy Palmer devrim yolunda öldü..... **Domuz Daley'nin adamlarıyla yüz yüze savaştı ve biri insanın yapabileceği en büyük fedakarlığı yaptı.....** Tam isabet!.... **Araba kazasında öleceğime inanmıyorum!.... Buzda kayıp öleceğime inanmıyorum!.... Kalp hastası olduğum için öleceğime inanmıyorum..... Yaparken öleceğim şey için doğduğuma inanıyorum!.... İnsanlar için direnirken öleceğime inanıyorum!.... İnsanlar için öleceğim çünkü**

insanlar için yaşıyorum!.... İnsanlar için yaşıyorum çünkü insanları seviyorum. **Ve kana susamış cani domuzlara gelecek olursak Belki, bazılarınız şu anda seyircilerin arasında olabilir..... Üzerinde dinleme cihazı ve elinde silah!....** Pekala, açıklığa kavuşturayım..... Birkaç domuz öldür, biraz tatmin ol..... Evet..... Evet..... Biraz daha domuz öldür, biraz daha tatmin ol..... Hepsini öldürün ve tam tatmin olun..... Başkan Fred!.... Başkan Fred!.... Başkan Fred!.... Başkan Fred!.... **Şiddet veya şiddetten kaçınma meselesi değil..... Bu, faşizme karşı direniş ya da faşizm içinde var olmama meselesidir!.... Bir kurtarıcıyı öldürebilirsin, ama özgürlüğü öldüremezsin!.... Bir kurtarıcıyı öldürebilirsin, ama kurtuluşu öldüremezsin!.... Ve bir özgürlük savaşçısını öldürebilirsin, ama özgürlüğü öldüremezsin!.... – Dedim ki ben bir – ben bir – devrimciyim!....** – devrimciyim!.... – Ben bir – Ben bir – devrimciyim!.... – devrimciyim!.... – Ben bir – Ben bir – devrimciyim!.... – devrimciyim!.... – Ben bir – Ben bir – devrimciyim!.... – devrimciyim!.... Davulcu, insanlığın ritmini çal!.... insanlığın ritimlerini sun!.... Başkan Fred!.... Başkan Fred!.... Başkan Fred!.... Başkan Fred!.... Evet!.... evet!.... Yumruklarınızı havaya kaldırın!.... Evet!.... Winters, ne halt yiyorsun burda?.... Bazı şeylere cevap arıyorum..... Nelere cevap?.... Seni yakın zaman önce hastanede gördüğümü hatırlıyor musun?.... Evet Domuzlar adamımı oradan çıkardı..... Bunun hakkında hiçbir şey bilmiyorum..... Hayır, bak, düşünüyordum da belki birkaç soru sorabilirsin ve kazancımın içine mi edeceksin?.... Adamım, oradaki adamların ne kadar hain olduğuna dair bir fikrin var mı?.... – Bunun bir parçası olmak istemiyorum..... – Reg, lütfen..... Lütfen dostum..... Bak dostum üşüyorum ve açım..... Şimdi yolumdan kaybol..... Hadi ama kardeşim!.... Kardeşin değilim!.... Sonunun arkadaşın gibi olmasını istemiyorsan buradan defolun..... Sadece ne olduğunu merak ediyorum..... Reg!.... Hey, Reg!.... Sadece arkadaşıma ne olduğunu bilmek istiyorum!.... Reg!.... Evet..... Reg!.... Petrol rafinerisinin bulunduğu caddenin karşısında..... 45'inci Lawn Lawndale..... Onun silahı var..... Büyük bir silahı..... Ne yapıyorsun?.... Bu özel!.... Bu özel..... Kötü bir

anne olacağını mı düşünüyorsun?.... Bu bir soru muydu..... Neden bunu kendine sormuyorsun?.... Bilmiyorum..... Belki de bir çocuğu savaş alanında yetiştireceğim gerçeği..... **Bunlar yapmanız gereken şeyler değil..... Oraya gidip, 'devrimci bir şekilde ölmekten' ve vücudunun nasıl devrime ait olduğundan bahsediyorsun..... çünkü vücudunun içinde büyüyen başka bir kişi yok.....** Yani, pişman mısın?.... – Ne?.... – Benden bebeğinin olmasına..... Sen pişman mısın?.... **Hayatımı insanlara adadığımda, her şeyimi adadım.....** Kaptın mı?.... **Menard'ta olmayıncaya kadar ne anlama geldiğini bilmiyordum..... çünkü orada hayatta kalabilmek için bir parçamın ölmesi gerekiyordu..... Defolup gittiğimde bunu bana söyleyemezdin..... Sahip olduğum sahip olduğum bir çok sebebim vardı yaşamak için.....** Peki, sen pişman mısın?.... Pişman mısın?.... Seninle bir şeyler paylaşmak istiyorum..... **Korkak tavuk gibi, olduğun her şeyi ilk gördüğümde dehşet içinde kalıyordum..... O konuşmayı duydum ve sözler kulağımdan girdi..... Sesimizi duyuracağımızı biliyordum..... Ben sadece sokaklarda olacağını düşündüm.”....**Bir filistinli ve bir şairin yaratabileceği büyü.” Bir cahil mi?.... Sen kime cahil diyorsun?.... Cidden sözümü kestin şu an.”....Bir cahil ve bir şairin yaratabileceği büyü.”.... Ne kadar çelişkili olsa da, bu kader gibi görünüyor..... Eğitiriz, büyütürüz, besleriz ve sokaklara salarız..... "Belki de bu bedenlerle savaşmaktan daha fazlası için buradayız " Hadi gidelim!.... "Yoldaşlarım beni hain olarak mı düşünecekler?”.... Gamzelerinizi okşayabilir miyim lütfen?.... Başkanım bana farklı şekilde bakacak mı?.... Gözlerinde parıldayacak mı?.... Çocuğumuz onun gözbebeği mi olacak?.... Ya da sürekli tehlikede mi olacak?.... Silah sesleri, hapishane hücrelerinin şıngırtısı, ninniler..... Çığlık atıyoruz, bağırıyoruz ve bu marşı yaşıyoruz, ama insanlara verilen güç gerçekten fidyeye değer mi?.... Bir annenin yaptığı budur..... Dünyaya sevdiği en değerli şeyleri veriyor..... Seni ve bebeğmiğizi seviyorum ve bunu görmekten daha radikal bir şey yok..... Köküne kadar bir Panter olarak doğmak yani, pişmanlık yok..... "Cevabımı biliyorum" ....Lanet olsun..... Lütfen. Lütfen.....

Lütfen..... Lütfen, hayır!.... Hey..... Hey, ateş etme bana..... Ateş etme..... Lütfen beni öldürme..... Beni öldürme..... Köstebek değilim..... Köstebek değilim, yemin ederim..... Teşekkür ederim..... Rica ederim..... Açmamı ister misin?.... Muhtemelen dalgasına arayan birileridir..... Sanki yeterince kötü değilmiş gibi, oğlumu bir daha asla göremeyeceğim..... Soto kardeşleri öldüren polis memurlarının annelerinin bu şekilde taciz edildiğini mi düşünüyorsun?.... Lütfen..... Ne diyeceğini biliyorum ama Hayır..... Hayır, dur..... Durdur şunu..... Özür dilerim, Bayan Winters..... Hadi başka şeyler hakkında konuşalım..... Deborah nasıl?.... Hamilelikten yorulmuş..... Evet..... Evet..... Ona değer vermesini söyle..... Hepiniz..... O ilk günler aklımda Jake'i düşündüğümde bile yedi yaşındaki halini düşünüyorum..... Ben onu böyle hatırlıyorum..... Küçük oğlum..... Hatırlıyorum, bir gün kilisede dedi ki "Anne, gidebilir miyim?”.... **Dedim ki "neden, Jake?”.... Sıkıldığını ya da başka bir şey olduğunu düşündüm.”....Anne, osuracağım.”.... dedi..... Tam da Jake'in yapacağı bir espiri..... Evet..... Evet..... Çok uslu.....** Ufak tatlı şey..... **Bu insanlar, Jake'imi soğukkanlı bir katil olarak mı göstermeye çalışıyorlar?....** O yaptı..... O yaptı ama hepsini o yapmadı..... Onlara Jake'imden bahsedin, Başkan..... Bahsedeceğim..... Lütfen..... Evet..... Ondan sona kalan tek şeyin bu olması hiç adil değil..... Burada..... C-4..... Burada yeterince var biraz daha yanımıza alırsak belediye binasını havaya uçurabiliriz..... Senin sorunun ne pislik?.... Sakin ol, yoldaş, sakin ol..... Ne demek istiyorsun?.... Benim neyim var adamım?.... Deli misiniz?.... Bu savaşı kazanamayacağız, bu yüzden büyük bir şey yapmalıyız ve hemen şimdi yapmalıyız!.... Aklını mı kaçırdın?.... Dostum, "tam olarak tatmin olmak", söylediğin bu değil miydi?”....Hepsini öldürün ve tam tatmin olun" ama bunu böyle kastetmedim..... - ama bunu böyle kastetmedim..... - Sana "yoldaş" diyorum çünkü savaştayız!.... Bu oyunu devam ettirmemi söyleyen sendin dostum!.... Jimmy Palmer'i tanıyor musun?.... Peki, Little Bobby'i hatırlıyor musun?.... Franko Diggs?.... Thomas Lewis?.... Bunchy Carter?.... Jake Winters?.... Tek yapmak istediğin o listeye daha

fazla isim eklemek..... **Belediye binasını bombalarsan, bizi de bombalarlar..... İnsanlar için ölmeye hazırım, Başkan.....** Peki ya sen?.... Lanet bir devrim mi yoksa ne?.... Bu pisliği buradan çıkarın!.... Bunu neden yapıyoruz?.... Bu boku ne için yapıyoruz?.... Bu pisliği buradan alın, s..iğimin aptalı!.... - S..ir git adamım!.... - Git!.... Öyleyse s..ir et o zaman!.... Ben yokum!.... Bütün bu pislikler bok yoluna gidecek!.... Orospu çocuğu!.... Ne s...mden bahsediyorsun?.... Allah kahretsin!.... Kahretsin..... FBI, aramanızı nasıl yönlendirebilirim?.... Ben özel Ajan Carlyle Müdür Hoover'ı bağlar mısnız..... Merhaba..... Müdür Hoover, iyi günler, efendim..... İyi haberlerle arıyorum..... Daha doğrusu harika haberlerle..... İki saat önce Illinois Yüksek Mahkemesi Hampton'ın itirazını reddetti..... Menard'a geri dönüyor..... Biliyorum..... Bizimde istediğimiz buydu demi?.... Hapishane Huey Newton'u ünlü yaptı..... Eldridge Cleaver'ı çok satan bir yazar yaptı..... Hapishane geçici bir çözümdür..... Ne yapıyorsun?.... Eski pisliklere göz atıyorum..... Annem ona bakıcılık yapardı, biliyor musun?.... Her zaman değil ama ailesi caddenin karşısında yaşıyordu bu yüzden arada bir onu izliyordu..... Cenazeye gitmedik..... Onun için çok ağırdı..... Fotoğrafı aylarca görmedim bile..... Ama gördüğüm anı hatırlıyorum.”....Bu dünyada bunu bana yapmak isteyen insanlar var mı?.... diye düşünüyorum.”.... Erkek kardeşim?.... Ya da kız kardeşim?.... İşte o zaman onları korumam gerektiğini anladım..... Demek istediğim, bu fotoğrafa bakınca bu hisse kapılmamak mümkün değil..... Şimdi, buradayım..... Neredeyse Menard'a geri dönmek üzere..... Kimseyi koruyamayacağım yere..... **Kendi oğlum bile değil..... Parti onu koruyacak.....** Beni duyuyor musun?.... İnsanlar onu koruyacak..... Bunu al..... Peki bayım..... Hey..... Roy adamım..... Nasılsın?.... Dostum, üzgünüm geciktim..... Sadece, bilirsin işte ....Nasıl gidiyor?.... Harika, değil mi?.... Senin için ne yapabilirim, Roy?.... Hampton'ın evine daha önce gittin, değil mi?.... Evet..... Orada çok silah var mı?.... Kesinlikle..... İyi..... Evin planını buraya çizmen lazım..... Bunu yapamazsın..... Fred, Menard'a geri dönüyor dostum..... Sanırım temyiz başvurusunun iptal edilmesi

ya da bunun gibi bir şey..... Hayır, farkındayım..... Pekala, eğer farkındaysan o zaman Anlamıyorum..... Anlamak zorunda değilsin Bill..... Bana sadece o planı çizmelisin..... Dinle, Roy..... Onu yakaladın adamım..... Sen kazandın..... Fred daha da istediğin ne?.... Onu öldürecek misin, Roy?.... Seni gördüm, biliyorsun..... Ne?.... O gün konuşmada..... Seni izledim..... Kendi kendime şöyle düşündüğümü hatırlıyorum **"Ya bu adam bir Akademi Ödülünü hak ediyor ya da buna gerçekten inanıyor."....** Hey hadi ama adamım..... Lanet işimi tıpkı senin dediğin gibi lanet işimi yapıyordum..... Ne s...m dediysen yaptım..... – Ne s...mden bahsediyorsun, adamım?.... – Bak ne diyeceğim..... *Farz etki New Haven Polis Departmanını arıyorum bu departmandan, arkadaşınız Alex Rackley'in nehirden sürüklenmiş vücudunun her yerinde sigara söndürülmüş derisi soyulmuş Panterler çükünün her yerine kaynar su dökmüş olduğu ölü halinin fotoğraflarını göndermelerini istiyorum..... Rackley'e bunu yaptılarsa güvenlik kaptanlarının kahrolası bir köstebek olduğunu anladıklarında ne yapacaklarını hayal et..... Kahrolası bir köstebek.....* Lanet olsun, Roy..... Bütün bu gemilere Apollo gibi isim veriyorlar ve hepsi siyahların adını alıyorlar, ama siyah astronotlar ortada yok, değil mi?.... Pekala, gülümsemeni görmek hoşuma gidiyor..... Buna benim mekanımda devam etsek nasıl olur?.... Bir içki iç..... Gereğinden fazla alkol aldım..... Pekala..... Merhaba..... Ben Darlene..... Merhaba..... Bill..... Seni bu saatte burada tutan şey nedir Bill?.... Burası sessiz..... Hiç kimse hangi cehennemde olduğumu bilmiyor..... Gizemli..... Peki, ne iş yapıyorsun gizemli adam?.... FBI için çalışıyordum..... Kadınlara yürürken biraz daha kibar ol, Eliot Ness..... Lanet olsun..... Artık zencilerin FBI için çalışmasına izin mi veriyorlar?.... Bu doğru mu?.... Neden bana bir başvuru bulmuyorsun kardeşim?.... Bay FBI adamı..... Hey, adamım..... Lanet çeneni kapar mısın?.... – Hey, hey, hey!.... – Allah kahretsin..... Mitchell beni senin hakkında uyardı..... Ne?.... Evet..... Ne?.... Buraya bak, sakin ol..... Tamam, güzel bir yerde saklanıyoruz..... Burada olduğumuzu kimse bilmiyor..... Şuna bak adamım..... Bu makaleyi burada okumanı

istiyorum..... Evet, doğru, bu kağıttaki makale..... Çok önemli..... Başkana yarın gece okumatmalısın ve bunu içkisine koy..... Ne s...mden bahsettiğini bilmiyorum, adamım..... O bokla buradan defol..... - Benim hatam..... - Tüm makakeler bok gibi, adamım..... Hayır, hayır, her şey yolunda, benim hatam..... Hayır, sanırım yanlış adamı buldum..... Bunun için üzgünüm..... neyse ben gideyim..... Hey!.... Hey!.... Kimsin sen, adamım?.... Hey, endişelenme..... Dostum, içeri geri dön..... Onu zehirlemeyeceğim adamım..... Duydun mu beni?.... Beni duyuyor musun?.... Hadi dostum, çok fazla film izliyorsun..... Bak, tek yapacağı şey onu uyutmak..... Kolayca gitmesini istiyorsun, değil mi?.... Sen kimsin adamım?.... Bana lanet ismini söyle!.... Roy'u Seni Roy mu gönderdi?.... FBI isen, rozetini göster..... Hey!.... S..iğimin rozetini göster adamım!.... Lütfen!.... Lanet olsun..... Bunu Kronlardan bir hediye olarak alın..... Kaçmakta utanılacak bir şey yok..... Sana seçme şansı vermiyorlar..... Evet, belki haklıdır, Başkan..... Deniz aşırı ülklere git..... Dediğin gibi, uluslararası bir emekçi devrimi başlat..... En azından bu şekilde, hala savaşın içinde olursun..... Peki ya Küba?.... Küba bir seçenek değil mi?.... Neden olmasın?.... Cezayir?.... Boktan..... Mark Clark, Peoria bölümü Savunma Bakan Yardımcısı..... Merkez beni buraya, Windy şehrine sizin neler yaptığınızı kontrol etmem için gönderdi..... Evet..... Peki senin adın ne yoldaş?.... Bill..... Bill mi?.... Bill..... Hangi kadrodasın, Bill?.... Adamım, kadroda bile ....Katılmayı mı düşünüyorsun?.... Evet..... Evet, Bill..... Beyazları telaşlandırmaya başladığımı düşündüm..... Sonra bırakmak zorunda kaldım..... Zenciler benimle çalışırken çok yavaş hareket ediyor..... Çekler, pasaportlar, ehliyetler ve bu gibi şeylerle uğraşan bir adam tanıyorum..... Evet, ama içimizden biri 37 haftalık hamileyken ne kadar ileri gidebiliriz?.... 24 saatten daha kısa sürede Havana'da olabilirsiniz ve dünyanın en iyi doktorlarından bazıları orada..... Evet, umalım ki o gün Nixon'un, o piç kurusunu bombalamaya karar verdiği gün değildir..... Cezayir'de, Bakan Eldridge'i yakaladılar..... Deniz kenarındaki tahta evlerden bahsetmiyorum bile..... Kübaya okyanustan gitmek günler alır peki

Cezayir'e gitmek ne kadar süre alır?.... Küba tam burada daha kolay gidersin..... Güneye doğru giden bir güvenli ev ağı var..... Merkeze telefon edebilirim..... Bu lanet olası tıp kliniğini nasıl inşa edeceğimizi konuşmanız gerekirken bunca zamanı benim Cezayirde gideceğm yer hakkında konuşuyorsunuz..... Parti benimle mi ilgili yoksa insanlarla mı ilgili?.... Başkan bu 5 yıllık bir teklif..... Beş yılda Batı yakasının ortasında bir tıp kliniği ile kaç kişiyi kurtarabiliriz biliyor musunuz?.... Bana kalırsa bu kolay bir karar..... Doc..... Sen kaçıyorsun..... Jake'in adını söyle..... Yani, insanlar Jake Winters adını duyduklarında iyileşmeyi ve şefkati düşünecekler..... Tıpkı bizi sevdiği gibi..... Dışarı çıktığımda ise ben ve Deb'in ikinci üçüncü ve dördüncü bebeğimiz olabilir - Ağır ol..... Beşte bitirecektim bebeğim..... Beş iyi bir sayı, değil mi?.... Biriyle nasıl başa çıktığını görsek nasıl olur?.... Çocuklardan bahsetmişken, Başkan, aileme geri döneceğim..... Kendine iyi bak yoldaş..... Pekala..... Sabah görüşürüz..... Yoldaş..... Evet..... Hadi bebeğim, ye..... Haydi..... Bu seni güçlendirecek..... - Bu kanı arttırır..... - Ama bu çok fazla..... Ne?.... Ne?.... Çok fazlaydı..... Naber?.... Bir içki daha alayım dedim..... Bir bardak daha ister misin, Başkan?.... Hey..... Hey..... Uyan..... Bak..... Hey..... Hey..... Uyan..... Kapıda birileri var..... Hey, Tracy..... Başkanı uyandıracam..... Geliyorum!.... Git!.... Git!.... Git!.... Git!.... Git!.... Deb, eğil!.... Eğil!.... Eğil!.... Hayır!.... Hayır!.... Başkan!.... Başkan, uyan!.... Uyan!.... Başkan!.... Başkan!.... Başkan!.... Uyan!.... Başkan, uyan!.... Uyan!.... Uyan!.... Başkan!.... S..iğimin ışıklarını açın!.... Yapamayız!.... Vurulduk!.... Işığı aç yoksa daha çok vurulacaksınız!.... Hadi, hadi!.... Betty Uyan..... Uyan..... Dışarı çıkıyoruz!.... Dışarı çıkıyoruz!.... Gel buraya!.... Gel buraya!.... Orada kaç kişi var?.... Ateşi kesin!.... Ateşi kesin!.... Burada hamile bir kardeşimiz var, Allah kahretsin!.... Herkes dışarı!.... Şimdi!.... Şimdi dedim!.... Buraya gel!.... Eller havaya!.... Ne biliyorsun?.... Burada bir fahişemiz var..... Onu al!.... Gel buraya!.... Al onu..... Başaracak gibi görünüyor..... O artık iyi ve ölü..... Bill..... Seni görmek güzel..... İçeri gel..... Hey..... Sakin ol..... Başbaşayız..... Bana güvenmediğini biliyorum ama bu

doğru..... Beni neden aradın adamım?.... Ne istiyorsun?.... Al bunu..... İstemiyorsan almak zorunda değilsin ama bence gördüğünde sevineceksin..... Maywood'daki bir benzin istasyonu için..... Onlar senin..... Benzinde çok para var..... Sıcak para..... Yasal para..... Artık kendi işine sahipsin, Bill..... Özgürsün..... Ne istiyorsun?.... Bir içki ister misin?.... - Hayır, hiçbir şeye ihtiyacım yok..... - İçki ister misin?.... Afedersiniz..... Dostuma bir viski getirir misiniz?.... Peki, partide işler ne durumda?.... Herhangi bir haber?.... Fred öldü adamım..... Artık lanet bir Panter değilim..... Bundan emin misin?

William O'neal, 1970'lerin başına kadar Kara Panter Partisi'nin aktif bir üyesi ve ücretli bir FBI muhbiri olarak görev yaptı ve bugünün değeriyle iki yüz bin doların üzerinde kazanç elde etti.

1989'da "Eyes on the Prize 2" belgeseli için ilk ve tek ekran röportajını yaptı.

Yaptığın şey hakkında oğluna ne söylemek istersin?

Sanırım belgeselinizin sınırlandırılmasını istiyecem.

Bilmiyorum.

Ona ne söyleyeceğimi bilmiyorum ben mücadelenin bir parçasıydım.

Sonuç bu.

Ben o koltuk devrimcilerinden biri değildim.

Şimdi onlar arkasına yaslanıp eylemleri yargılayan ya da kenara yaslanıp hiçbir şey yapmayan insanlardan oluşuyor.

En azından bir bakış açım vardı.

Kendimi adadım ve sonra oraya gidip onu tehlikeye atacak cesaretim oldu ve yaptım.

Sanırım tarihin benim için konuşmasına müsaade edeceğim.

Kesiyoruz.

"Eyes On The Prize 2" 15 Ocak 1990 Martin Luther King gününde yayınlandı.

O gece, William O'Neal intihar etti.

Suikastte ölen Fred Hampton sadece 21 yaşındaydı.

22 yaşında olan Mark Clark'ta suikastte öldürüldü.

Baskın sırasında polis 99 el ateş etti.

Kara panterler sadece 1 el ateş edebildi.

Buna rağmen, hayatta kalan yedi kişi, cinayete teşebbüs de dahil olmak üzere çok sayıda suçlamayla yargılandı.

Hatırlayın.

Dua iyidir.

Fred uyurken öldürüldüyse başınız o yastıktayken size de ne olabileceğini unutmayın.

1970'te, baskından sağ kurtulanlar, Hampton ve Clark'ın anneleriyle, Chicago FBI Polis Departmanı ve Eyalet Başsavcılığına, Fred Hampton'a düzenlenen suikastten komplo iddiasıyla 47,7 milyon dolarlık bir dava açtı.

12 yıl boyunca adalet için savaştıktan sonra, mahkeme 1.85 milyon dolarla ABD tarihindeki en uzun dava olarak sonuçlandı.

Suikasttan 25 gün sonra Deborah Johnson doğum yaptı.

Deborah, 1978'de Illinois bölümü dağılana kadar Kara Panterlerin aktif üyesiydi.

Bugün, Akua Njeri olarak bilinen Johnson, siyah halkın kendi kaderini kazanma mücadelesini sürdüren devrimci bir örgüt olan Kara Panter Partisi danışma kurulunda hizmet veriyor.

Partinin başkanı Fred Hampton'ın oğludur.

Kara panter partisine istediklerini yapabileceklerini söylüyoruz.

Geri dönemeyebiliriz.

Hapiste olabilirim, herhangi bir yerde olabilirim ama çıktığımda dudaklarımdan çıkan sözler şunlar olacaktır.

Ben bir ben bir devrimciyim ve bunu söylemeye devam etmeniz gerekecek.

Emekçi olduğunuzu söylemeniz gerekecek.

Ben halkım.

Ben bir domuz değilim.

Bunun ayrımını yapmalısınız

Siyasi Hayatta Liyakatin Esamisi Aranmaz...Sadece Özünde Menfaat-Zarar Ve Sadakat-İhanet Çelişkisi Vardır

İtiraflar (Fransızca : L'aveu) - 1970 Fransızca. -Yves Montand ve Simon Signoret ile birlikte Costa Gavras'ın yönettiği İtalyan filmi .

1952 Prag Mahkemeleri (Slánský Mahkemeleri) döneminde Çekoslovakya'da Slansky davasında suçlanan solcu Arthur London'ı suçlayan bir Çekoslovak komünistin

gerçek hikayesine dayanıyor . **Gavras, filmi komünizm karşıtı bir film olarak değil , totaliterliğe ve özellikle Stalinizme karşı bir çağrı olarak tasarladı .**

Anton Ludvik (aka Gerard) - Çekoslovak Sosyalist Cumhuriyeti Dışişleri Bakan Yardımcısı . Bir gün tutuklanır ve hiçbir açıklama yapılmadan hücre hapsine alınır. Soruşturma sırasındaki zihinsel işkenceyi ve saygın bir üst düzey yetkilinin ihaneti itiraf etmeye nasıl zorlandığını gösteriyor. Gérard (yalnızca şu anda varsayılan adı), İspanya İç Savaşı'ndaki Uluslararası Tugay'ın bir üyesi olmaktan, Nazilere karşı Fransız Direnişi için çalışmaya kadar hayatının büyük bir bölümünde sadık bir Komünist olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sırasında Yahudi olduğu için bir toplama kampına hapsedildi. Fransız karısı Lise, başka bir kampta hapsedildi; hamileydi, bu da onu hemen idam edilmekten kurtardı ve oğullarını orada doğurdu. Şimdi 1950'lerin başında Çekolovakya'dalar; Yahudi olduğu için Dışişleri Müsteşarı olarak görev yapmaktadır. Aynı kampta olmamasına rağmen, Fransız karısı Lise de bir kampa hapsedildi ve orada oğullarını doğurdu, hamile olması onu idamdan kurtaran tek şeydi. Şimdi 1950'lerin başında, Çekoslovakya'dalar, Dışişleri Müsteşarlığı görevi onlara hükümetin ayrıcalıklarından yararlanmalarını sağlıyor. Birkaç gündür açıkça takip edildiğini fark etti ve diğer hükümet yetkilileri onu kimin takip ettiğini kesin olarak bilmese de, Uluslararası Tugay'ın bir parçası olan çoğu kişi son zamanlarda çeşitli şekillerde hedef alındı. Sonunda, onu izleyenler onu yakalar ve resmi bir suçlama olmaksızın sorgulanmak üzere tutar. Başlangıçta tek bildiği, kendisini kaçıranların Sovyet rejimiyle birlikte olduğu ve ondan itiraf etmesini istedikleridir. Gérard, standart beyin yıkama önlemleriyle - uyku yoksunluğu ve ileri geri yürümeye zorlanma -serpiştirilmiş ardı ardına sorgulama yoluyla, kendisini tutsak edenler tarafından Amerikalılarla işbirliği yaparak Troçkist, Titocu, Siyonist ve Sovyetler Birliği'ne karşı hain olmakla suçlanıyor. Aynı sorgulama yöntemlerine tabi tutulan diğerlerine karşı kullanmak üzere imzalı "gerçekleri" bir araya getirirken ondan bir itiraf almak için ne gerekiyorsa yapar. Onu kaçıranlar, Komünist Partiye olan

bağlılığını göstermek için bu suçları itiraf etmesi gerektiği şeklindeki mantıksız argümanı kullanıyorlar. İtiraf ederse, ölümle cezalandırılabilecek suçları kabul edecektir. Gérard bu süreçten geçerken, inançlarına sadık kalmaya çalışırken, Komünistlerle işbirliği yaparsa yakında serbest bırakılacağına inanan Lisa'ya hapsedilmesiyle ilgili başka şeyler anlatılıyor. . Hükümet, karısı Lisa'yı ve çocuklarını karanlıkta tutuyor ve onlara kendi iyilikleri için işbirliği yapmalarını söylüyor; Liza daha sonra tanınmış bir radyo haber spikeri olarak işinden kovulur ve parti onu bir fabrikada çalışmaya zorlar. Kocasına inanmasına rağmen, partinin bilgeliğine ve üstün nezaketine de güveniyor.

Onu kaçıranlar, Komünist Partiye olan bağlılığını göstermek için bu suçları itiraf etmesi gerektiği şeklindeki mantıksız argümanı kullanıyorlar. İtiraf ederse, ölümle cezalandırılabilecek suçları kabul edecektir.

Ayrıca arkadaşlarının da tutuklandığını ve kendisini devlete karşı suç işlemekle suçladığını öğrenir. Arthur sonunda iddia edilen suçlarını itiraf ettikten sonra , radyoda canlı yayınlanacak ve sinemalarda gösterilecek olan halka açık bir " mahkeme " için hazırlanıyor . Onu kaçıranlar ona önceden hazırlanmış cevapları ezberlemeyi öğretirken, yıllarca süren yorgunluğun ardından görünümünü iyileştirmek için güçlü yiyecekler, vitamin enjeksiyonları ve güneş ışığı verilir.

Duruşmada, Arthur ve meslektaşları rollerini dürüstçe oynuyorlar. Utanç verici bir şekilde Liz, kocasını inkar eden ve duruşma sırasında yayınlanan partiyi öven yazılı bir açıklama yapmak zorunda kalır. Mahkumlar farklı şekillerde cezalandırılır: ölüm veya ömür boyu hapis, ikincisi Arthur'a. Müfettişleri kendilerine dönmeyince mahkûmlar paniğe kapılarak temyize gitmekle tehdit ediyor, ancak mahkeme tarafından atanan avukatlar onlara cezaların yalnızca bir taraf lehine olduğunu ve itiraz etmedikçe infaz edilmeyeceğini söylüyor. Hükümlüler, kararlarını kabul etmek ve temyiz hakkından feragat etmek için son kez yargılanıyor.

Ardından, Arthur ve bazı meslektaşları yavaş yavaş serbest bırakılır ve 1956 ile 1963 yılları arasında rehabilite edilir . Geri kalanlar idam edilir ve yakılır ve külleri yola saçılır. Aynı zamanda, bu çilenin arkasındaki bir dizi yetkili, Arthur'un müfettişi Kohoutek de dahil olmak üzere kendi tacizleriyle karşı karşıya kaldı. Arthur daha sonra, Arthur'un işkencesindeki rolünü küçümsemeye çalışan, sadece emirlere uyduğunu ve partinin ne istediğini asla anlamadığını iddia eden rütbesi düşürülen Kohoutek ile karşılaşır.

Aralarında…

BİZE NELER OLDU BEYEFENDİ?

Olanlara anlam verebiliyor musunuz?

1956'da sizi serbest bıraktıklarında ben hapisteydim.

Neyin doğru neyin yanlış olduğunu kimse bilmiyor.

Fakat o emirleri verenler hâlâ iktidardalar.

Ben emirlere uydum.

Beni izlemek için mikrofonlar takmışlardı.

Size bir bira ısmarlamak isterim.

Eşiniz iyi mi?

Duydum ki duruşmanın ardından masum olduğunuzu görünce burada ve Fransa'da sizin için yapmadığını bırakmamış.

Peki sağlığınız nasıl?

Daha mı iyi?

Kendinize dikkat etmeniz lazım.

Öyle.

Güzel bir iş buldum.

Bir daha beni göremezler, asla.

Adınıza sevindim beyefendi.

1968'de Arthur, esaretteki deneyimleriyle ilgili anılarını tamamlar ve bunları yayınlamak için Çekoslovakya'ya döner. O zamana kadar, "Prag Baharı" sırasında her şeyi organize eden gerici unsurlar parti tarafından iktidardan uzaklaştırıldı ve Arthur artık partinin bu olaylar sırasında neler olduğuyla ilgili gerçeği ortaya çıkarmak istediğine inanıyordu.

Yves Montand, rolünü oynamak için 15 kilogramdan fazla zayıfladı. Montand, 1956'da Macaristan'daki olaylar karşısında şok oldu ve daha sonra film hakkında, **"[Bu rol için] yaptıklarım bir kefaret eylemi gibiydi "** dedi.

İtiraf (1970) L'aveu

139 dk

Yönetmen:Costa-Gavras

Senaryo:Lise London, Artur London, Jorge Semprún

Ülke:Fransa İtalya

Tür:Dram, Gerilim

Vizyon Tarihi:29 Nisan 1970 (Fransa)

Dil:İspanyolca, Fransızca

Müzik:Giovanni Fusco

Nam-ı Diğer:The Confession

Oyuncular

Yves Montand

Simone Signoret

Gabriele Ferzetti

Michel Vitold

Jean Bouise

Özet

Artur London'ın Çekoslavakya'da 50'lerin başında dışişleri bakan yardımcısı iken uğradığı bir iftira sonucu başına gelenleri anlattığı aynı isimli romanından yola çıkılarak Costa Gavras tarafından sinemaya uyarlanmıştır.

Gavras bu kez oklarını Komünist Parti'ye döndürmüş. Filmde, Batı ile en ufak bir ilişki şüphesi olan herhangi bir kişinin bile zorla bir itiraf imzalattırılıp vatana ihanetle suçlanabileceği gayet çarpıcı bir şekilde anlatılırken, çözüm olarak, kişilere dayalı bürokratik yönetim anlayışı yerine, halka dayalı yönetim anlayışıyla sistemin sağlıklı işleyebileceği mesajını da veriyor

Kızıl Joan...Kızıl Kod... Tanrının Koruyucu Meleği...Melita Norwood

Melita Norwood (İng. Melita Norwood , nee Sirnis (İng. Sirnis); 25 Mart 1912, Poksdaun (tr: Pokesdown) - 2 Haziran 2005, Londra), 40 yıl boyunca Sovyet sırrını aşan Sovyet istihbarat ajanı olarak bilinir. nükleer programla ilgili olanlar da dahil olmak üzere belgeler. Eski Sovyet istihbarat subayı Vasily Mitrokhin'in ihaneti sonucu ortaya çıktı .

1932'den itibaren İngiliz Demir Dışı Metaller Araştırma Derneği'nde nükleer araştırmalarla ilgili sekreter olarak çalıştı. 24 yaşında Büyük Britanya Komünist Partisi'ne katıldı .

1935'te Andrew Rothstein'ıntavsiyesi üzerine NKVD'nin dikkatini çekti, 1937'den beri Sovyet istihbaratı [4] ile işbirliği yaptı . İstihbarat transferinde ve işe alımda yer aldı. KGB ile olan kişisel dosyası, onun "Sovyet istihbaratına yardım etmek için elinden gelen her şeyi yapan disiplinli ve sadık bir ajan" olduğunu belirtti [3] . İngiltere'de en çok saygı duyulan KGB ajanıydı .

MI5 ondan ilk kez 1945'te şüphelendi , 1965'te İngiliz özel servisleri onun bir KGB ajanı olduğuna ikna oldular, ancak Vasily Mitrokhin'in İngiltere'ye kaçtığı 1992'ye kadar hiçbir kanıtları yoktu.

" Independent " gazetesine göre , 1937'den 1971'e kadar Norwood, SSCB'ye bilgi aktardı, nükleer teknoloji üzerinde çalışan İngiliz Demir Dışı Metaller Araştırma Derneği başkanı sekreteri olarak çalıştı.

1958'de KGB, aylık 20 poundluk bir ömür boyu emekli maaşı kurdu [4] . 1979'dan beri emekli. Hayatının son yıllarını Bexleyhit banliyösünde yaşadı.

Kızıl Bayrak İşçi Nişanı (1958) ile ödüllendirildi .

1935'ten beri Hilary Norwood (d. 1986) ile evlidir. Bir kızı vardı.

“Rusya’ya, İngiliz atom sırlarını sağlamaktan şahsen sorumluydu 1940'larda Ruslara bilgi iletmekle suçlandım.

Atom bombası yapma yeteneklerini hızlandıran bilgiyi.

Meslektaşlarımı ve ailemi aldatmakla suçlandım.

Bunu inkar etmiyorum.

Ancak ülkemi aldatmakla da suçlandım.

Ben casus değilim!

Birinin ülkesinin aleyhine çalışacağına inanmıyorum.

Rusların Batı ile eşit düzeyde olmalarını istedim.

Ben vatan haini değilim.

Ben Herkesin aynı bilgiyi paylaşmasını istedim.”.

Red Joan (2018) Kızıl Joan

110 dk

Yönetmen:Trevor Nunn

Senaryo:Lindsay Shapero

Ülke:İngiltere

Tür:Biyografi, Dram, Gerilim

Vizyon Tarihi:01 Nisan 2019 (Birleşik Krallık)

Dil:İngilizce

Müzik:George Fenton

Nam-ı Diğer:La espía roja

Oyuncular

Alfie Allen

Kim Allen

Stephen Boxer

Jung-seob Lee

Stephen Campbell Moore

Özet

18 Nisan'da Rus gişesi "Kırmızı Kod" filmini göstermeye başlıyor. Film, Jenny Rooney'nin "Red Joan" adlı kitabına dayanıyor ve İngiliz nükleer programı hakkında 40 yıl boyunca Sovyetler Birliği'ne bilgi aktaran casus Joan Elizabeth Stanley'nin hikayesini anlatıyor.

Film yönetmeni Trevor Nunn, hem genç hem de yaşlı Joan'ı aynı anda izleyicilere gösteren ilginç bir hamle ile geldi.

Filmin en başında yaşlı Joan ile tanışıyoruz: MI5 ajanları beklenmedik bir şekilde ona girip ihanet şüphesiyle tutukladığında eski bir casus bir kır evinde yaşıyor, çiçek dikiyor ve gazete okuyor. Genç Joan biraz sonra ekranda belirir - eski casusun sorgulama sırasında sahip olduğu hatıralarda. Ve sonra Joan'ın anıları, gerçek hayatından olaylarla serpiştirilmeye başlar ve izleyici 1930'lar - 1940'lardan 2000'lere ve geriye "atılır".

1930'larda Joan Cambridge'de öğrenciydi ve 1940'ların başında atom bombası geliştiren bir şirkette iş buldu. Daha sonra, Joan radyoda Hiroşima ve Nagazaki şehirlerinin nükleer bombalanması sonucu ölen binlerce kişiyi duydu ve zor bir karar verdi: İngiliz nükleer programı hakkında SSCB'ye bilgi iletmek. Sonuçta, herkesin atom silahları varsa, belki de kimse onları kullanmaya cesaret edemez.

Joan'ın bilgi ilettiği ajanlar, kolej arkadaşı Sonya ve Sonya'nın kuzeni Leo idi. İkincisi, ayrıca, Joan'ın ilk adamıydı.

Hem Sonya hem de Leo, Rusya'dan (veya daha doğrusu SSCB'den) Yahudi göçmenler oldular ve II. Dünya Savaşı'nın başlangıcında, Joan ile iletişim kurmaya çalıştıkları diğer ülkelere kaçtılar.

Genç casusun saflığı, Sonya'nın karmaşıklığına karşıdır ve şüpheleri Leo'nun kör inancına karşıdır. Aşk ihanete, yaşamdan ölüme yol açar ve tüm bunlar elbette izleyicinin izlemesi çok ilginç.

Yaşlı Joan'a dönersek, casuslukla suçlandıktan sonra, sadece utanç verici anılarla değil, aynı zamanda bir hastane yatağında bile sorgulamaya devam etmeye hazır olan MI5 ajanlarının duygusuzluğu ve kendi zulmüyle yüzleşmek zorunda kaldığını belirtmekte fayda var. Nick adında bir avukat olan oğlu, mahkemede annesini koruma konusundaki fikrini birkaç kez değiştirdi.

Judi Dench, yaşlı Joan'ı oldukça inandırıcı bir şekilde canlandırırken, izleyici film boyunca kadın kahramanla empati kurmak isterken, ekranda genç bir casusu canlandıran Sophie Cookson'un oyunculuk performansı birçok şikayete neden oldu.

Ayrıca, filmin birkaç ciddi kusuru var. Bu nedenle, örneğin, ekranda her zaman Sovyetler Birliği hakkında asla konuşmazlar, sadece Rusya hakkında (ki bu 1940'larda prensipte yoktu).

Ancak Code Red izledikten sonra iyi bir izlenim bırakıyor, bu yüzden sinemalarda kaçırmayın.

Joan Elizabeth Stanley'nin Code Red'deki prototipi, Letonyalı göçmenlerin kızı ve bir İngiliz vatandaşı olan Melita Norwood'du. NKVD onu 1930'larda işe aldı ve "Kırmızı" büyükanneyi "sadece 1992'de keşfetti. Halk, Melita Norwood'un faaliyetlerini The Times'da 1999'da yayınlanan bir ön sayfa makalesinden öğrendi.

Altyazı

Gerçek bir hikayeden uyarlanmıştır.......Joan Elizabeth Stanley?...... Bu adreste mi ikamet ediyorsunuz?...... Siyasi şubedeniz, tutuklusunuz!......- Neler oluyor?!...... **Ulusal Sırlar Kanunu'nu 27 kez ihlal etmekle suçlanıyorsunuz.......** Şimdi bizimle geleceksiniz....... Diğer haberlere gelince, önceki Dış İlişkiler Bakanı **Sör William Mitchell'in ölümüyle ilgili soruşturma devam ediyor** Cuma günü meclise bir bilgilendirme yapılması bekleniyor....... Buraya oturun, lütfen....... Avukat istemiyorum....... Ben yanlış bir şey yapmadım....... Bayan Stanley, vatana ihanetle suçlanıyorsunuz!...... Ne?!...... Aksini ispat edemezseniz, adınız Cuma günü Avam Kamarası'na iletilecek....... Neden?...... Sör William Mitchell hakkında, sizi yakından ilgilendiren bir dava var....... Bir savunma sunacaksanız, bu durumda Cumadan önce yapmanız gerekiyor....... Savunacak hiçbir şeyim yok!......- Hakkınızda açılmış bir dosya var....... 1938 yılında Cambridge Üniversitesine gitmenizle başlayan....... Bayan Stanley?...... Benim odam üçüncü katta da....... O kadar yükseğe tırmanamam!...... Çılgına döndüm....... Sen de mi birinci sınıftasın?...... İngiliz Edebiyatı mı?......- Doğal Bilimleri, Fizik....... Yastık kılıflarından aldandım....... Modern diller ......Bir sabahlık ödünç alabilir miyim?...... Bir buldozer beni yakalarsa, kakao içtiğimizi söyleyebilirim....... Bu bir vizon kürk mü?...... İğrenç değil mi?...... Annemin kuzeni getirdi....... Hayır, iğrenç değil çok değişik....... Sabahlığı yarın getiririm....... Çok teşekkür ederim....... Ah, bekleyin bir saniye....... Merhaba!...... Size bahsettiğim kız bu....... Onun penceresinden girdim....... Her şey biraz karıştı....... Annem üniversitede giyeceğim öteberiyi sipariş vermekle çok meşgul olduğundan, pratik bilim ekipmanlarından hiçbirini almadık; ayarlanan metinleri bırak....... Öyleyse, sizinkiler buraya gelmene karşılar?...... Babam çok sevindi....... Seninki?...... Ben yetimim....... Ay, ben çok üzgünüm....... Hayır, bu uzun zaman önceydi....... Flo Rusya Ben de kuzenim Leo ile Almanya'da yaşamaya başladım....... Oraya yeni taşınmıştı ve Leo buraya geldiğinde peşinden gittim.......- O da mı burada öğrenci?......- St. John's'ta okuyor....... Bilirsin işte....... Sanırım neden diğerlerinden

daha büyük olduğumuza dair bahaneler uyduruyorum....... Rusya, Almanya....... Neden modern diller....... İlk üçten sonra, sonrası gerçekten kolay oluyor....... Bu arada biz yahudiyiz.......- Daha önce hiç bir yahudiyle ......- İyi şanslar!...... Pardon?...... Yarın benimle bir film gecesine gelmek ister misin?...... İsterdim ama hocamızın şeri partisi var....... Hadi gidelim!...... Bu William!...... William Mitchell....... **Vikont ya da onun gibi bir şey....... Kharak bir mihrace.......**- Ünvanı olmayan bir tek bizler miyiz?...... William!...... Kharak!...... Sizi görmek harika....... Bu kuzenim, Leo....... Film gecesi için süslenmişin!......- **Sosyalistler çekici olamaz diye kanun mu var?......** Sen Joan olmalısın....... Ben Leo....... Sonya hayatını kurtardığını söylüyor....... Ppek sayılmaz....... Umarım filmi beğenirsin, sonra Joan....... KORKAKLAR KORKUTSA DA HAİNLER ALAY DA ETSE, GÖLGESİNİN ALTINDA YAŞAYACAĞIZ VE ÖLECEĞİZ....... KIZIL BAYRAĞI BURADA DALGALANDIRMAYA DEVAM EDECEĞİZ....... Bayan Stanley?...... Cambridge'de, komünistlerle birlikte çalıştığınız biliniyordu....... Toplantılarına ve film gösterilerine katıldınız....... Ah, tüm bunlar bu yüzden mi?...... O zamanlar herkes öyle yapıyordu ......Filmler korkunç olsa bile!...... Söyleyebileceğinden değil ama İçinde olduğun bir şeydi....... Dünya o zaman çok farklıydı....... Hiçbir fikriniz yok....... Öyleyse anlatın bana Bayan Stanley Babanızı sosyalist olarak tanımlar mısınız?...... Yüce tanrım!...... Şeydi, kendi bir okul müdürüydü....... **Sıradan insanlara değer verirdi.......** Gyro yürüyüşlerinin kasabadan geçtiğini görmüştü.......- Ama bir sosyalist mi derseniz?...... Hayır!......- Öyleyse sizi kim siyasete itti?...... Bu onu koymak için garip bir yol....... Ailem, Almanya'ya yerleşmek için Rusya'daki anti......-Semitizm'den kaçtı....... Çok iyi bir karar olduğu söylenemez....... O sırada ben üniversitedeydim, Hitler'in haydutları durdurulamazdı....... Ancak onlardan saklanmazdım....... Bir kahraman olduğumdan değil!...... Ben onlara karşı diklenmeyecektim de, kim diklenecekti?......- İyi dediniz, efendim.......- **Benim küçük eylemim harekete geçene kadar başka bir küçük hareketle birleşebilir!......** Evet.......- Doğru, evet....... İlgi uyandırıcı, değil mi?......-

Hepimiz hangi tarafta olduğumuza karar vermeliyiz.......- Evet!......- Savaş kışkırtıcısı!......- Bırakın konuşsun ...... **- Onlar "her ne pahasına olursa olsun barış" derken savaş çoktan başladı....... Karanlık güçler tarafından geleceğe sürükleniyoruz....... Yan yana durmalıyız....... Düşmanlarımızı, ilgisizlik ve nefretten uzaklaştırın Umut müttefiklerimiz toplanın!......-** Evet!...... Cesaret ve onur ...... - Harekete geçin!...... Evet!...... Bize katılın!...... Evet!......- Muhteşem konuşmaydı, Leo ...... - Aferin, eski dostum Onu boğmaya çalıştılar, biliyorsun.......- Naziler mi?......- Onu dövdüler ve bir köprüden attılar....... Ne düşünüyorsun?......- çok hareketli.......- Hareketli mi?......- Gıcırdayan olmasını istedim!......- Aşırı iyi bir şovdu, Leo!...... Teşekkür ederim.......- Evet, aferin yaşlı adam....... Zaten kaydolmamış olsaydım hemen şimdi olurdum....... En güzel zamanlardı, en kötü zamanlardı Bilgelik çağıydı....... Aptallık çağıydı....... İnanç çağıydı....... İnançsızlık çağıydı....... Işık mevsimiydi....... Karanlığın mevsimiydi....... İki şehrin hikayesi, bir kitap....... Hayata geri çağırıldı!......- Bu komünizm.......- Bu Dickens....... ve senin için çok fazla İngiliz olduğunu düşündüm....... Peki, seni fizik okumaya yönelten şey ne?...... Akıllıca cevap, 1932'de nötronu keşfettiklerinde ve akabinde dünya değiştiğinde, bunun bir parçası olmak istemem....... Gerçek olan ise kurbağa yavruları....... Kız kardeşim ve ben küçükken, yerel göletimize giderdik ve onları yanımıza alırdık....... **Onlar biraz kokuyorlardı, bu yüzden onlara güzel bir sıcak banyo hazırladık ama kazara hepsini diri diri kaynattık!......-** Bir canisin sen!......- Hayır!...... Bu anlamamı sağladı....... ve şimdi burada fizik okuyorum....... Sana bir şey göstermek istiyorum....... Hadi gidelim!...... Buradan....... **Söyle bana, eğer tüm bunlar ......Bütün dünya yok olacak olsaydı ......Neyi korumak isterdin?...... Piramitleri.......- Belki de Eyfel Kulesini?......- Neden bunları?...... Neden bunlardan birini ki?...... Belki de bir medeniyeti sıfırdan inşa etmek için bir şanstır....... Tamamen yeni bir şekilde....... Benim küçük yoldaşım.......** Toplantıda görüşürüz?......- Bayan Stanley?...... Ben, Zinoviev, tamamen suçlu olduğumu

tekrarlamak isterim....... Stalin'in öldürülme teşebbüsünden Troçki'ye organizatör olduğum için suçluyum....... Sence Stalin onu itiraf etmeye mi zorladı?...... Elbette değil!...... Bu itiraflar serbestçe verildi....... Aksini iddia eden tek kişiler, Batı basınının üyeleridir....... SSCB'yi itibarsızlaştırmak için....... Ama elbette neden bazı itirafların güvenilir olmadığını söylediklerini anlayabilirsiniz.......- Onlar kim?......- İngiltere'deki çoğu insan....... **Öyleyse, suçluların ellerine ve kafa karışıklığı yaratan devlet düşmanlarına oynuyorlar....... Komplo şefi Kamenev'in son sözleri şöyle: "Cezam ne olursa olsun, Stalin'in işaret ettiği yeri takip eden insanlarla birlikte düşünüyorum ...."** Teşekkür ederim....... Ne kadar tuhaf!...... Sen ve Leo hakkındakiler....... Bizim neyimiz hakkındakiler?......- Siz ilişki yaşıyor musunuz?......- Sonya!...... Neyi bekliyorsun ki?...... **Güleceksin ama ......Bence insanlar aşık olmalı.......** Anlıyor musun?...... Seni aptal kaz!...... Aşk mı?...... Bu Leo'nun anlayacağı tarz bir şey değil....... Seni sevdiğini söylemesini beklersen bakire olarak ölürsün....... Her neyse artık bir önemi yok, değil mi?...... Ne demek istiyorsun?......- Haftaya gidiyor.......- Nereye?...... Rusyaya mı?...... Üç aylığına mı?...... Yazışabiliriz....... Hayır, bence harika bir fırsat....... Ders vereceğim ve sonra tezim için fabrika gezilerine çıkacağım....... Leo Seni özleyeceğim....... Benim küçük yoldaşım!...... Merhaba!...... Anneciğim?...... Anneciğim!...... İşte burdasın!...... Dinle, çok garip bir şey duydum....... Seni arayıp duruyordum....... Siyatiğin mi nüksetti gene?...... Kabineden bir telefon aldım....... CPS'den bir ihbarmış....... MI-5'ten bir şekilde bunu duymuşlar....... Bu tamamen saçma; çok güleceksin....... Sör William Mitchell adlı bir adam hakkında bir şey duyduğunu sanmıyorum....... Hani yakınlarda ölen?...... **Şey, onun bir komünist olduğunu düşünüyorlar ve Cambridge casus şebekesinin bir parçası olabilirmiş.......** Ama asıl komik olan kısım şu: senin bu işe karışabilmiş olabileceğini düşünüyorlar....... Bu saçmalık, değil mi?...... Öyle değil mi?...... Neyin var?...... Sana ne yaptılar?...... Bir kabus gibi....... Bunun olduğuna inanamıyorum, Nick.......- Bana bir izleme cihazı taktılar....... Ne?...... **Sör**

William....... Onu Cambridge'teyken tanıyordum....... İkimizde aynı dönemde oradaydık....... Bu bariz bir rezalet....... Bernard ile doğrudan konuşacağım....... Onları buna pişman edeceğim....... Ne cüretle sana o şeyi takarlar?...... İçişleri Bakanlığı, tüm yabancı uyruklu kişilerin derhal pasaportlarını kayıt için yerel karakollara rapor etmeleri gerektiğini bildirdi .... Hayatım!...... Geç kaldığım için üzgünüm!...... Alistair'in nasıl biri olduğunu biliyorsun.......- Alistair mi?...... Angus diye biliyordum.......- Angus öncekiydi.......- Bu Alistair.......- Tünaydın!...... Ne istersiniz, hanımefendi?...... Çay ve bir krep, lütfen....... Kahve, lütfen....... Leo'dan haber aldın mı?...... Haftalardır tek kelime işitmedim!...... Geri dönmesine izin verecekler, değil mi?...... Leo için endişelenme....... Pasaportlarımız bizim için işi zorlaştırıyor.......- Ama o çok ısrarcı olabilir.......- Bu savaş, Sonya!...... Onun sevgili Stalin'i, onu öldürmeye çalışan Nazilerle anlaşıyor....... Antlaşmayı mı kastediyorsun?......- Bu bize zaman kazandırmak için taktikler.......- Bize değil; size!...... Artık aynı tarafta değiliz....... JoJo!...... Leo!...... Seni çok özledim!...... Beni özledin mi?...... Evet, ama Eagle'taki rosto kadar değil.......- Seni gidi sıçan!......- Ne?...... Geri nasıl döndün?......- Onlara dedim ki çalışmalarımı bitirmem gerekiyor....... Ama vakit aleyhime işliyor....... Komünist Uluslararası Komintern ......- bu grubun adıydı.......- Hiç üye olmadım.......- Bu gruba mı?......- Hiçbir şeye!......- Neden peki?...... Dediklerini onaylamıyordum....... Zamanınızı boşa harcadığınızı ne zaman anlayacaksınız?...... Çünkü harcamıyoruz; değil mi, Bayan Stanley?...... Leo Galich, Acil Durum Güçleri Yasası uyarınca yabancı düşman olarak gözaltına alınıyorsunuz.......- Hemen gel.......- O bizim taraftan!......- Bir şey alabilir miyim?......- Bir çanta....... Hiçbir şey bilmiyor musun?...... Naziler onu öldürmeye çalıştı....... Bunun olacağını bekliyordum.......- Olay çıkarmayın.......- Genç bayan, o bir Alman....... Joan!...... Joan!...... Joan!......- Bir dakika görüşebilir miyiz?......- Dışarıda olacağız....... Kendinizden utanmalısınız....... Joan, hadisene!...... Gel!...... Lütfen bunu çok zorlama....... Dayanamıyorum....... Bu tanıdığım Joan olamaz.......

Tüm bunlar bittiğinde, biz birlikte olacağız....... 1940'ta, Sonya İsviçre'ye gitti ve Leo, Man Adası'nda hızlıca gözaltına alındı.......-O zaman onunla bağlantımı kaybettim.......-Hayır, düzenli olarak mektuplaştınız....... Hem de 1941'de Cambridge'de, Tüp Alaşımlar projesinde çalışmaya başlayana dek....... Peki, o işe girmenize Leo Galich mi yardım etti?...... Hanımefendi, çantanız lütfen....... Joan Smith!...... Tam zamanında!...... Ben Max....... Pekala, beni takip et....... Doğa Bilimlerinde birincilik derecenle hayli tavsiye edildin Teorik fizik konusunda uzmanlaşıyorum, Profesör....... Burada Amerikalılarla çalışacağımızdan bana sadece Max de.......- Burada ne yaptığımız hakkında bir fikrin var mı?......- Yok, hayır....... Bir görüşme için buraya rapor yazmamı söyleyen bir mektup aldım....... Evet!...... Sadece kişisel öneri ile işe alıyoruz....... Bu taraftan....... Kişisel asistan arıyorum....... Yazma, dosyalama, bunun gibi şeyler için....... Ama en önemlisi, bilimden anlayan biri olmalı....... Şimdi, bu önemli çünkü burada olan her şeye tanık olabilirsin....... Yani, işi ilerletmeden önce, bunlardan birini imzalaman gerekiyor....... Seni mutlak gizliliğe bağlayan bir önlem....... Kaleminiz var mı?...... Peki, adımız: Tüp Alaşımlar....... Bunun ne anlama geldiği hakkında bir fikrin var mı?...... Petrol sondajları veya gaz boruları için aşındırıcı olmayan metaller geliştirdiğinizi varsayıyorum?...... Ama bunu gizli savaş çalışmalarıyla ne ilgisi var bilmiyorum....... Tüp Alaşımlar, bir kod adıdır....... Bazı Bakanlar Kurulu üyeleri bile ne yaptığımızı bilmiyor....... Ne yaptığınızı bilmeme izin var mı?...... AMACIMIZ MAKİNEYİ KIRARAK MADDENİN HAYALETİNE DOKUNMAK.......- Tüm bunlar ne demek oluyor?...... Deneme süresinden sonra....... Kritik kütle herkesin düşündüğünden daha az....... Bu 235 doğru olamaz böyle bir yarıçapla 235'teki verilere ulaşır ulaşmaz daha iyi bir cevap alacağımıza eminim....... Ama lanet olası şeylerden yeterince almak zor....... Santrifüjle belki?......- Çok üzgünüm; gazlar hakkında çalıştım da.......- Tekrar söyle.......- Gazlar hakkında çalıştım.......- Hayır, diğer söylediğin?...... Şey, bunu zaten düşündüğünüzden eminim ama bir merkezkaç kuvveti, iki izotopun gaz

halindeki bir karışımını ayırabilir.......-Bu iyi....... Bu ilginç bir teori....... Git ve Spencer ile bunun hakkında konuş....... İşte bu yüzden hoş yüzlü birinin değil sınıfını birincilikle bitirmiş bir mezunun asistanım olmasını istedim....... Demek istediğim elbette Sen Sen hoş yüzlü biri değilsin.......- Tekrar başlayabilir miyiz?......- Lütfen başlayın....... **İki izotopun ayrılmasının mümkün olduğunu hayal edin....... ve kritik bir kütleniz var; izole edilmiş saf uranyum 235....... Bir atom yarılıyor....... Bu daha fazla nötron üretecektir....... Sonra daha çok uranyum çekirdeği ayrılacaktır....... Sonuç, kendi kendine devam eden bir zincirleme tepkime olacak.......- Bir bomba mı?......- Bir süper bomba....... Bu lanet olası savaşı kazanma şansımız varsa Almanları yenmek zorundayız....... Şimdi, bu özetleri okumanı istiyorum.......** Meslekten olmayanların anlaması için temel bir diyagram oluşturabilecek misin görelim....... Fazla zamanımız yok....... Gelen önemli bir heyetimiz var; sadece bilim adamları yok içlerinde....... Sör James Chadwick'in yanı sıra, Başbakan Yardımcısı Atly de burada olacak.......- James Chadwick mi?......- Doğru!...... Nötronu keşfinden dolayı Nobel Ödülü alan kişi?...... Umarım çizimde iyisindir!...... Dinle, bir sonraki aşamanın resimlerini yapmak istersen, iyi olur....... Joan!...... William!...... Merhaba!...... Yabancılar Ofisinden çok uzaktasın!...... Çıkmadan önce eski öğretmenimi görmeye geldim.......- Herhangi birinden haber aldın mı?......- Leo mektup yazıyor....... Sonya'da yeni adresim var ama hiç haber yok....... Yalnız yürüyen kedi ......- İşinden memnun musun?......- Bilimsel çalışmalar yapmak, yapmak istediğim tek şey.......- Hangisi tam olarak?......- Araştırmayı....... Neyi?......- Söyleyemeyeceğimi biliyorsun.......- Hadi be, Jojo....... Artık biraraya geldik....... Gelecek hafta gidebilirim.......- Belki bana ofisini gösterebilirsin?......- Laboratuvar!......- Öğle yemeği de yerdik?......- Yapamam!......- Hadi!...... Beni her an yurt dışına gönderebilirler.......- Fazla zamanımız olmayabilir.......- William, ben Şunu söylemeliyim ki ......- Seninle o şekilde düşünmüyorum.......- Ne şekilde?...... Kocam olmamı yani....... Tanrım!...... Joan!...... Ben zaten konuşmuştum....... Kharak'ı

hatırladın mı?...... Yıllardır beraberiz....... Öyleyse, William, Tüp Alaşımlarında ne yaptığınızı biliyordu, değil mi?......- Ona söyledin mi?......- Hayır, ona söylemedim!...... Ben kimseye söylemedim!...... Oradaki kim, Bayan Smith?...... O benim kuzenim, Bayan Fitzpatrick....... Buraya benimle ateşli sevişmeye bir kitap rafını monte etmeye geldi....... Yani, bana temel şeyleri bile söyleyemez misin?...... Hayır, söyleyemem....... Kurallar böyle....... Artık aynı taraftayız.......- Churchill bile böyle diyor.......- Sana söylemeyeceğim!...... Partiden ayrıldım.......- Onlar mı ayrılmaya zorladı?......- Hayır....... Kominternler için bu kolay bir şey.......- İşime Kanada'da devam edebilirim ......- Kanada mı?......- Güvenlik riski olarak kabul edilemez.......- Kanada'ya mı gidiyorsun?...... Yardımına ihtiyacım var....... JoJo.......- Bu yüzden buradayım.......- Beni görmeye geldiğini sanıyordum....... Hadi.......- Söylemeye gerek yok.......- Bazen söylemeyi dene!...... Benim küçük yoldaşım!...... **SSCB savaşa girdiğinde Churchill, tüm teknolojik gelişmelerin paylaşılacağına söz verdi....... O sözünü tutmadı....... Belgelere ihtiyacımız var tasarımlara araştırmaya ......**Nereden biliyorsun?......- Projeyi mi?......- Seninle ve benimle ilgisi yok.......- Devrimi kurtarmakla ilgili.......- Araştırmayı sızdırmamı mı istiyorsun?......- Çalmamı mı?...... Hayır!...... Hayır!...... Hayır!......- Paylaşmanı.......- Hayır Leo!...... Hayır, yapmam!...... **Bu yeni silah tamamen farklı bir seviyede, değil mi?......**- Bize yardım et ......- Kesinlikle hayır!...... Biliyor musun Jojo?...... Senden daha fazlasını beklerdim!...... Özel bir konumda olduğunu görmüyor musun?...... Dünyayı değiştirebilirsin.......- Hayır, Tanrı aşkına!...... Ben senin ortaklarından biri değilim!......- Jojo, dinle!...... Hayır Leo, yapmam!...... Yapmayacağım!...... Bana sormamalıydın!...... Lütfen git!...... BU kadarı yeter!...... İlkeli ve inatçısın.......- Sebep yok ......- Sadece git!...... Bunu almak zorundayım!...... Saat şu an 12:31, ve bu görüşmeye ara verildi....... Bana bomba üzerinde çalıştığını hiç söylemedin....... Sana söyleyemezdim....... Resmi Sırlar Yasasını imzaladım....... Sinirli değilim, anne....... Sadece şaşırdım....... Bir kütüphaneci için fazla eğitimli olduğunu düşünmüştüm.......

Sanki seni hiç tanımıyor gibiyim....... Ben senin annenim....... Bombanın neler yapabileceğini biliyor muydun?...... **Almanya'dan önce bilmemiz gerektiğini biliyorduk....... İlk önce onların öğrenmiş oldukları durumu hayal et....... Yaptığımıza değecek bir şey yaptığımızı biliyorduk.......** Bilirsin, uzun vadede.......- Enerjisi kullanmakla ilgili.......- Babam biliyor muydu?...... Evet, zaten bu yüzden Avustralya'ya taşındık....... Teknede tanıştığınızı sanıyordum....... Birbirimizi önceden tanıyorduk, ama ......- Rol yapsak daha iyi olacağını düşündük ......- Bana önceden söylediğin herhangi bir şey doğru mu?...... Evet, seninle ilgili herşey....... Başbakan Yardımcısı!...... Profesör Chadwick!...... Bu Profesör Edward, Profesör Jenkins, ...- Günaydın.......- Günaydın.......- Profesör Thornau.......- Günaydın.......- Profesör Holloway.......- Günaydın.......- ve bu da Donald Hastings.......- Günaydın....... **Nicel ve nitel analizlerden sorumludur**....... Çaydan sen mi sorumlusun?...... Uzun yoldan geldiniz....... Yeterince uzak değil, efendim....... Plutonyum'u üretmek için bir reaktör inşa etmeliyiz.......- Kanadalılar mı?......- Kesinlikle.......- Onlarla paylaşabilirsek ......- Oraya gitmeliyiz....... İzniniz olursa, efendim....... Anlaştık!...... Eğer başarırsan, ne anlama geldiğini biliyor musun?...... Masada bir koltuk Geceleri nasıl uyuyacağız?...... **Şu anda, sadece bir caydırıcı olarak amaçlanmıştır....... Kendimizden birini geliştirmek ise asıl sebep....... Aksi halde Yankiler her şeyi kontrol eder....... Şimdi bir tane lazım ......ÜSTÜNDE KANLI BİR İNGİLİZ BAYRAĞI OLANA İHTİYACIMIZ VAR.......** Sonya!...... Geç kaldın, ev sahibi girmeme izin verdi!......- Seni görmek çok güzel!......- ve seni de!...... Üç yıl oldu!......- Bagajıma göz kulak olduğun için teşekkürler!......- Sorun değil....... Evlendim....... Jamie ile....... Onunla geçen kış İsviçre'de tanıştım....... William sayesinde....... O bir solcu ve İngiliz....... Geri geliş nedenin bu mu?......- Nerede yaşayacaksın?......- Eli'de....... Bak!...... Vizon ceketime ne olduğunu biliyor musun?...... Kayboldu....... Ben Kanada'ya gidiyorum.......- Umarım bir konvoydasın.......- Bir destroyerde....... Bu korkunç....... Şey, bazı yakışıklı bilim insanları ile?...... Takıldığın biri var mı?...... Hepsi evli....... Ne var

yani?......- Sonya!......- Şey, hadi...... Biliyorsun, Leo Montreal'de....... Üniversitede.......- Onu görebilirsin.......- Montreal mi!...... Sanmıyorum Bir ilişkin olduğunu öğrense Leo'nun ne kadar sinirleneceğini hayal et....... Ah, kes şunu!...... Cehennem gibi bir yolculuk!...... Yapacak başka ne var?...... Muhteşem seks dışında ......Bir kitap alırım diye düşündüm.......- patlayıcı olur.......- Demek yedek reaktör bu yüzden bir üreteç reaktörü....... Mesele şu ki, gördüğünüz birçok kimyasal var ve karıştırırsanız Heterojen reaktör çok daha az ağır su kullanır....... Uranyumdan Plütonyum alırsanız ya da toryumdan Uranyum 233'ü alırsanız, ya da boryumdan!...... Tanrım!...... Beni dinle; Üzgünüm!...... Ayrıldığımızdan beri okulla konuşmayı bırakmadım....... Tüm bunlardan geçmek için bolca zaman var....... Karın beş hafta seni özleyecek mi?...... Gittiğimi fark etse bile şaşırırım....... Torpillenmemek!...... Evet, alıyorum....... Hayır, yine gitti, korkarım....... Biz çok erken evlendik.......- Ama aşıktın?......- Evet!...... Yok, hayır....... Bilmiyorum ......Sanmıyorum!...... Hiç yeterince birini sevdin mi ......Birisi vardı Onu sevdim ve beni sevdiğini düşünüyorum....... Onunla evleneceğimi sanıyordum ama ......Hiç teklif etmedi....... Salağın biriymiş!...... Profesör Davis!......- Taylor Scott.......- Tanıştığıma memnun oldum.......- Lütfen, bu taraftan!...... Teşekkür ederim!......- Seni sonradan kabinlerine götürecekler.......- Kabinlere mi?...... Karargahınız....... Ama önce Kierl ile tanışmalısın....... Onunla daha önce tanıştığımı biliyorum....... Londra'da sanırım....... Şey, bu daha kolay hale getirir....... Küçük bayan için de bir şey var....... Buna çamaşır kurutma makinesi denir.......- İzotoplar için mi?......- Hayır, çamaşırlar için....... Bunu yapmak için zamanınız olacak....... Hepimiz 18 saatlik vardiyadayız....... Burada hiç Amerikalı bilim insanı var mı?...... Hayır, hayır, Manhattan projesine başladıkları zaman araştırmayı bizle paylaşmayı bıraktılar....... Bütün yabancıların güvenlik riski olduğunu düşünüyorlar ve biz Kanadalıların Rusları işin içine sokmak istediklerini kafalarına koydular.......- Bu o kadar kötü bir fikir olmayabilir....... Anlayamadım?...... Ruslar bizi kurtardı, Blitz'den daha fazla

duramazdık.......- Tanrıya şükür Hitler onlara saldırdı, bize değil.......- Burada kimse böyle düşündüğünü bilmesin....... Onlar bizim müttefiklerimiz....... Şimdi onları araştırma dışı bıraktık....... Şaşırtıcı değil, bu onları daha da paranoyak yapıyor....... **Amerikalılar ilk giden olmak istiyor....... Artık kimseye güvenmiyorlar ve bizim de işi durduğumuzu görmek için bahane arıyorlar.......** Ah, Profesör Kierl, bu Profesör Davis ve bu da asistanı Joan Smith!...... Daha önce tanışmıştık....... Evet, Cambridge'deki çalışmalarınıza hayranım....... Birincisi, plütonyumun yeterli olup olmadığını bilmiyoruz ta ki pilot reaktörümüz ağır su kullanacak kritik sınıra gelene dek....... Seni bunla bırakacağım....... Hepimiz her akşam birlikte akşam yemeği yeriz, o zaman görüşmek üzere....... İkincisi, kimyasal ayırma tekniklerini kullanarak DuPont Oak Ridge'i yakından takip etmeyi planlıyoruz; Bizmut......-Fosfat süreci....... Şimdi o çamaşır kurutma makinesine gelecek olursak; bu gerçekten eğlenceli....... Hızlanacaksam, atom fiziğinin en hızlı beyinlerinden biri olan Cambridge Bilim Lisansı birincisinin yardımına ihtiyacım olacak, bu yüzden çamaşır kurutma makineniz bekleyebilir mi?...... Peter Kierl bir dahidir ama o aynı zamanda adamı yorar....... Erkeklerin neden normal şekilde konuşamadığını bilemiyorum....... Bugün bana katıldığın için teşekkür ederim....... Gerçek buydu....... Birlikte çalışmak çok hoş....... Joan ......- Endişelenme....... Söz veriyorum kimseye söylemeyeceğim!......- Hayır, öyle değil....... Seni seviyorum....... Hayır, saçmalama ......- Seni o andan beri sevdim ......Senin güzel bir yüz olmadığını söylediğim andan itibaren....... Ancak karım ......Benden asla boşanmaz....... Bu yüzden seninle sadece bir ilişki yaşamak istemiyorum....... Bu şekilde olmaz,anlıyor musun?...... Seni seviyorum....... Bundan fazlasını hak ediyorsun....... Belki bir gün ......Son bir şey; meslektaşlarım sana Montreal Üniversitesi'ni göstermek istiyor....... Üniversiteyi mi?...... Olmaz!...... Yani zamanımız yok....... Onlardan sizin için bir tur düzenlemelerini istedim!...... Üniversite ile aramızda gerginlik oldu....... Bilirsin; finansman konusunda....... Lütfen dekanla görüşün....... Öyleyse teşekkür ederim....... Güle güle.......- Merhaba.......-

Tanıştığıma memnun oldum!......- Max Davis ......- Lütfen, bu taraftan....... Montreal Üniversitesi Pierre Chrichleurre köşkü ......- Profesör Smith.......- Max Davis....... JoJo!......- Burada ne yapıyorsun?......- Arkadaşlarım üniversiteyi ziyaret ettiğinizi söyledi.......- Demek istediğim, kadınlar tuvaletinde gizleniyorsun.......- Ah, birlikte görülemeyiz....... Araştırma gezisinde misin?......- Sorabilir miyim?......- Hayır....... Jojo, seni bulmam gerekiyordu!...... Seni düşünmeden edemiyorum....... Benim küçük yoldaşım!...... Bomba Ruslarla paylaşılmalı bilmeyi hak ediyorlar....... Müttefikler bununla ilgili korkunç bir şey yapacaklar....... Saf olma....... Joan!...... **Zehirli öpücüklerinden bıktım....... Yaşadıklarımız biz tüm bunlar gerçek miydi?......**- Joan!......- Alınıp bırakılmaktan bıktım!...... Bir şey isteyeceğin zaman meydana çıkıyor, sana ihtiyacım olduğunda asla ortaya olmuyorsun!...... Herşey yolunda mı?......- Tura başlamak için bekliyorlar.......- Geliyorum....... Beni yanlış anladın!...... Fikrini değiştirirsen, Sonya'yı ara....... Montreal'de Leo ile görüştünüz mü?...... Peki ya savaştan sonra, Cambridge'te?...... Bayan Stanley?...... 108 ton uzunluğunda, 22 kiloton TNT eşdeğerinde açığa çıkarıyor....... New Mexico'da başarılı patlama!...... Başarmak için bir şansları vardı ve başardılar!......- Şimdi ne olacak?......- Kullanacaklar....... Japonya'da mı?...... İlk önce onları uyaracaklar, değil mi?...... Dün gece sinemaya gittim ve ölüm kamplarının haberlerini gördüm....... Almanların üzerinde kullanmalıydık....... Fakat Almanların aksine, Japonlar, asla teslim olmayacaklar.......- Yüz binlerce insanın ölümü anlamına geliyor!......- Öyle düşünme!...... Biz bilim insanıyız....... Bizim işimiz fiziği doğru yapmak....... Politikayı politikacılara bırak....... Şimdi dinle....... Amerika'nın bombaya sahip olduğu bir sır değil....... Bir tane yapmaya çalıştığımız ortaya çıkıyor....... Stalin de bir tane isteyecektir.......- Bununla ilgili ne yapacaklar?......- Üzerine Rusya'yı getir!...... Eh, yapacaklar!...... Öyle değil mi?......- Sanmıyorum.......- Ama biz müttefikiz!......- Şimdilik, ama sonradan kim bilir.......- **Ama Kanada'dayken Stalin'in böyle bir silaha sahip olmasını istemezler!...... Niye ya?...... Bizim kullanabileceğimiz gibi**

kullanacağından mı?...... Sana ne söyleyeyim!...... Tüm bunları yaz!...... Bana öğle yemeğinde katıl ve öğleden sonra çalışma!...... Ne dersin?...... Aferin!...... Jolly iyi iş!...... **İlk atom bombası, Japon şehri Hiroşima'ya Birleşik Devletleri uçakları tarafından atıldı....... Başkan Truman, cihazın bugüne kadar kullanılan en büyük bombadan 2000 kat daha güçlü olduğunu söyledi....... Başkan Truman, Nagazaki şehrine ikinci bir bomba atıldığını açıkladı 74.000 insan öldürüldü ve en az bir o kadar yaralı var....... Hiroşima'nın patlamadan sonraki hali işte böyle oldu....... Bu yoğun nüfuslu kentin dört buçuk mil karesi tamamen yanmış durumda....... 135,000 ölü....... Ya olay anında ya da sonrasındaki radyasyonun etkilerinden....... Radyasyon nedeniyle önümüzdeki yıllarda kaç kişinin öleceğini henüz kimse bilmiyor....... Dünya daha önce bu ölçekte yıkıma hiç tanık olmamıştı.......**- Eli 4 3 6?......- Sonya!......- Joan?......- Senin için bir şeyim var....... Sergi E'nin Hazırlanması Bunu sarabilir miyiz?...... Bütün bunları yaşadık!...... İddia ettiğin her şeyi reddetti....... Sergi E'nin sanığa geçmesi....... Bunu tanıdın mı?...... "Bir difüzyon tesisinin verimliliğindeki dalgalanmalar, 2 Eylül 1945" Hayır....... Bu rapor, Cambridge Tüp Alaşımlar bölümü tarafından hazırlanmıştı....... Savaşın bitiminden hemen sonra 1945'te....... Bu gizli bir malzeme....... Yine de bir şekilde Moskova'da Ajan Lotto'ya atfedilen - bir KGB dosyasının içine girdi.......- Ajan Loto kim?...... Bu dosyayı yakın zamanda iltica etmiş bir Rus ajanından aldık....... Benimle ne ilgisi var?...... Joan!...... Çok ingiliz oldum....... Bir çay için neler vermem!......- Sonya!......- Ne?......- Tebrikler!......- Şey, bu mu?...... Zamanının geldiğini düşündük....... Daha kolay oldu ......Neyden daha kolay?...... Ummuduğumdan!...... Jamie harikaydı....... Pekala!...... Benim için birşeyin var mı?......- Ya birşeyler yanlış giderse?......- KGB beni vurur o kadar!...... Demek istediğim burada ......İngilizler seni ihanetten asarlar, değil mi?...... Kendini korkutmayı bırak.......- Her şey güzel olacak.......- Senin kadar cesur değilim....... **Kimse bizden şüphelenmez!...... Bizler kadınız.......** Az daha unutuyordum.......- Mutlu Yıllar, hayatım!......- Ama doğum günüm ......Biraz erken

olduğunu biliyorum, o yüzden burada açma....... Sakla!...... Onu sana verdikten sonra neler olabilir?...... William'a söylerim....... Sonra bir kısmını, ben telsizden yayınlayabilirim.......- İnsanlar duymazlar mı?......- Önce şifreyeleceğim!...... Normal davran....... Gergin görünme.......- Teşekkür ederim.......- Teşekkürler....... Dosyalara, raporlara, çizimlere, şemalara ihtiyacımız var....... Çok üzgünüm!...... Her zaman halka açık yerlerde buluşmalıyız....... Evime gelmen çok tehlikeli ......Yeni malzeme için, fazladan bir kopya alın....... Sakın gizleme....... Bana getirmeye hazır olana kadar asıl dosya ile birlikte sakla....... Bir şeyi gizlemen gerekirse, görünürde yap....... Doğaçlamaya hazır ol!......- Oh!......- Özür dilerim!...... **Ve takip edildiğini düşünürsen, bir bayan mağazasına gir....... Orada kimse seni takip etmez.......** Merhaba Katya....... Ajan Lotto!...... Bunu yaptın, değil mi?...... Ne düşündün?......- Nick ......- Nasıl yaparsın?...... Neden?...... Ofisimdeki herkes, hemen!...... **MI-5 tarafından, Joan ve benim Kanada'da birlikte çalıştığımız bilim insanı Peter Kierl'in bir Rus casusu olduğunun ifşa olduğunu öğrendim....... Ruslara, kendi bombalarını yapmalarını hızlandıracak bir nimette bulunmuş....... Bu yüzden herkes lütfen, daha fazla önlem alsın, daha fazla dikkat etsin!......** Teşekkür ederim....... Joan!...... Konuşabilir miyiz, lütfen?...... Öyle görünüyor ki, Kierl tek başına hareket etmiyordu....... Bana Kanada'da tespit edilen olası şüphelilerin bir listesi verildi....... Kierl'in bağlantısı olabileceklerin listesi ki içlerinden biri de Leo Galich....... Şimdi, o buradayken onunla ilişkili olduğunu dosyandan biliyorum....... O bana bahsettin adam mı yoksa?...... Şeyde Gemide....... Bunu söylediğinde, tek biri vardı Uzun zaman önceydi....... Bu arada hala onun bir aptal olduğunu düşünüyorum....... Raporumda ondan bahsetmedim....... Gerek yok, değil mi?...... Polis burada!...... Bu bir çeşit denetim....... Bu dolabın anahtarı kimde?...... Açın lütfen!...... Bu kapıyı açın, efendim!...... Tanrım!...... Ne palavra!...... Karen, yedek bir kadın pedinin olduğunu sanmıyorum?...... Yakalandım!......- Tuvaletteki dolaba bir kutu bırakmıştım.......- Teşekkürler....... Affedersiniz, hanımefendi....... Profesör burada olabileceğinizi

söyledi....... Bazı dosyaları incelememiz gerekiyor.......- Çay?......- Pardon?......- Susamış olmalısınız!......- Görevde içmeyiz.......- Bana ihtiyacınız yoksa ......- Bir göz atmamın sakıncası var mı?...... Tabii ki yok....... Özür dilerim, hanımefendi....... Endişelenmeyin!...... Affedersiniz....... Korkma....... Sadece benim....... Nasıl bu kadar rahat olabildiğini bilmiyorum....... Polis bugün Tüp Alaşımlarına baskın yaptı....... Kierl sizden biriydi, değil mi?...... O senden daha kolay ikna olduydu....... Sovyetler Birliği'nin araştırmadan dışlanmasına kızmıştı....... Artık senin peşindeler!...... MI-5 İsmin listede var!...... Ben artık kurumun bir parçasıyım....... Beni fark etmemiş olsalardı oldukça gevşek görünürlerdi....... Bana Sovyet planlama politikası üzerine Londra'daki King's College'ta bir araştırma görevi verildi.......- Neden geri döndüğün belli oldu.......- Hayır!...... Senin için....... Dikkatli olmanı istiyorum.......- Dikkatliyim!......- JoJo!...... Lütfen daha Daha çok dikkatli ol!...... Ne kadar önemli olduğun hakkında hiçbir fikrin yok....... İçinde bir anahtar var....... Londra'daki adresim; telefon numaram....... Ara beni ......Ne zaman olursa....... Gitsen iyi olur....... Geç oluyor....... Kalabileceğimi düşünmüştüm....... Biraz battaniye getireceğim....... Kanepe biraz pütürlü ama bir kaç yastıkla Senin için bir şeyim var....... **Bilim insanlarının koruyucu azizi.......** Sen ha?......- Dindar?......- Hepimizde var....... **Benimki Aziz Christopher....... Gezgin Azizlerin başı.......** Kürar....... Onu dirseğinin kıvrımına yerleştir....... İzlenemez....... Her zaman yanında bulundur....... İhtiyacım olacak mı?...... Demek, Leo Galich ile olan ilişkiniz yeniden başladı?...... Takip eden bir kaç ay boyunca onunla çok görüştünüz mü?...... Üzgünüm, çok kötü bir baş ağrım var....... Saat 15:23; görüşmeye ara verildi....... Çok iyi, bir mola vereceğiz....... Bakalım ne bulabiliriz....... Çok özür dilerim, Nick.......- Yaptıkların için mi?...... Ya da öğrendiğim için mi?......- Bütün bunlar yüzünden....... Özür dilemek bunu tam olarak telafi etmez....... Sana sormak istediğim bir şey var....... Bu iş mahkemeye gittiğinde beni savunur musun?...... **Suçumu kabul ediyorum; senden benim için yalan söylemeni istemiyorum.......** Güzel!...... Yapsaydım ikimiz de hapse

girerdik....... Tek şansın hafifletici koşullar.......- Anlayacağını biliyordum.......- Anlamıyorum!......- Bunu nasıl yapabilirsin?!......- Nick!...... Bir avukat oldun çünkü ne yaptığına inanıyordun....... Ben de öyle yaptım!...... **Demek kibrinle, gizli belgelerimizi katil diktatöre göndererek dünyayı kurtarmaya karar verdin?!......** Bunu bilmiyorduk o zamanlar!......**- Sonya ile Leo ve ben, hiçbir fikrimiz yoktu!......**- Onlar seni kullanıyordu!...... Hayır!...... Öyleyse Nick ......- Beni savuncak mısın?......- Bilmiyorum!...... Yapabilir miyim bilmiyorum....... Gitmeyi düşünüyordum....... Nereye?...... Rusya'ya değil mi!?......- Benimle gelmeni istiyorum.......- Ben asla oraya gitmeyeceğim....... Bize neler sunabileceklerini düşün!...... **YILLAR VE YILLAR ÖNCE TOPLU BİR YIKIM OLURSA, Kİ OLDU SİZ KOMÜNİSTLERİN MEDENİYETİ TEKRAR İNŞA EDECEĞİNİZİ SÖYLEMİŞTİN....... EN BAŞTAN....... YENİ BİR ŞEKİLDE....... RUSYA BUNU NASIL YAPIYOR?......- TEK GÖRDÜĞÜM BASKI.......**- PEKİ NEDEN BİZE YARDIM EDİYORSUN?...... **ADİL BİR DÜNYA EŞİT BİR YER YAPMAK İÇİN!......** ONLAR İÇİN YAPMIYORUM!...... BUNU HERKES İÇİN YAPIYORUM!...... ÇOK GERİ KAFALISIN!......- HAYIR, BU İNANÇ!...... PEKİ YA İNANÇLARIM?...... BİLİMİN SAFLIĞI?...... Bunu benim için mahvettin!...... ve biz?...... **Bir duman perdesi sis ...... Çok aptalmışım ve bu aşk değil.......**- Bırak beni!......- Affedersin!...... Hadisene, Leo!...... Cevap ver!...... Telefonu aç!...... Leo!...... ***Polis intihar olduğuna karar verdi....... Ancak dosyalarımız KGB'nin işin içinde olduğunu gösteriyor....... Ondan asla terk etmemeliydim....... Başka neyi vardı?...... Zavallı Leo!......*** Bence bu şimdilik yeterli....... Size birkaç dakika vereceğiz....... Saat 11:32; görüşmeye ara verildi.......- Senin canını çıkaracaklar.......- Sadece bir karartma örtbas oldu....... Hala tüm misketlerim bende.......- Allison'a ve çocuklara söyledin mi?......- Evet, Allison'a....... Çocuklara ne söyleyeceğimi bilmiyorum....... Ben söyleyebilirim....... **Bana söylemen gereken bir şey var....... Ve mutlak gerçeği bilmek istiyorum....... Babam ne kadarından haberdardı?...... Yeterince.......** Burada ne yapıyorsun?......- Bu bir kişiden daha büyük, bilirsin....... Onun çoktan geçmişini aklamış mıydınız?...... Genelde yaptığınız

şey budur, değil mi?......- Kimsenin umrunda değil, neden?......- Tabii ki umrumuzda!...... Onun için ne hissettiğimi biliyorsun!...... Sonya yoldan çıktığını düşünüyor....... **Tüm sistemi, Stalin'i sorguluyordu!...... Saçmalık!...... Rusya'ya gitmek istedi.......** William, sanırım ......**Ona söylediğim en son şey onu sevmediğimdi! ve akabinde cesedini buldum!......** Bak, herkes bunu Leo için yaptığını düşünüyor....... Ama bunun doğru olmadığını biliyorum....... Tekrar başlayamam....... Artık müttefik değiliz....... Savaş bitti....... Evet, 80 milyon ölü ile....... 20 milyonu Rustu....... Aynı şey tekrar mı olsun istiyorsun?......- Yakalanırsam ne olacak?......- Yakalanmayacaksın!...... Ama, eğer yapabileceksen ......Yardım edebilirim!......- Seni çıkarabilirim....... Nasıl?...... Dışişleri Bakanlığında bugünlerde oldukça iyi mevkilerdeyim....... Nedense benden hoşlanıyorlar....... Sonya sana evleneceğimi söyledi mi?...... O benim sekreterim....... Güzel kız!...... Kharak için iyi bir kılıf....... Dinle, Joan....... Sana ihtiyacımız var....... Sonya'ya aramanı beklemesini söyleyeyim!...... Lütfen bana Eli 4-3-6 yı bağlayın....... Üzgünüm, efendim....... Hat artık kullanımda değil....... - Tekrar denememi ister misiniz?...... - Yok, hayır....... Hayır, teşekkürler....... Hemen kalkıyor!...... Hemen kalkıyor!...... 2. Platformdan ......Afedersiniz, bunun nerede olduğunu biliyor musunuz?...... İşte geldik.......- Teşekkür ederim!......- Hanımefendi....... Sonya!...... Sonya!...... Sonya!...... Burada mısın?...... Uhm, Joan!...... Gel ve benimle bir içki iç.......- Gitmeliyim.......- Joan!......- Bir ilişki istemediğini söylediğini sanıyordum?......- Evet.......- Öyleyse neden ......- Eşimden boşanmasını istedim.......- Ondan yıllardır bunu talep ediyordum....... Kanada'dan döndüğümüzden beri de....... Her zaman reddetti ......**Toplum baskısı yüzünden....... Ama sonsuza dek dayanamazdı.......** Bu yüzden ona herşeyi teklif ettim....... Kendi mutluluğumdan sorumlu olmam gerekiyor....... Bu seninle olmak demek....... Seni hala seviyorum, Joan....... Bana aynı duygularda olduğunu söyle....... - Evet efendim!...... - Biz Siyasi Şubedeniz....... Profesör Davis'i görmeye geldik....... Bir dakika....... Max!...... Polisler burada!...... MI-5 bizden geldiğini düşünecek!......

Ruslar....... Onlar yaptı!...... Test ettiler!...... Bu aşamaya nasıl geldiler?...... Bize yakın bile değillerken!...... Öyleyse birisi ......Üzerinde çalıştığım her şey, çalınmış!...... Bu Bunun olduğuna inanamıyorum!...... Profesör Max Davis?...... Siyasi Şubedeniz....... Tutuklusunuz!...... Hiçbir şey yapmadım!...... Kanada Araştırma Birimi'nden, Ruslara olan sempatiniz hakkında bir rapor aldık.......- Onu tutuklamalarına nasıl izin verirsin?......- Güvende olduğunu düşündüm....... Aleyhinde hiçbir kanıt yoktu....... Bir şeylerin yanlış olduğunu biliyordum....... Her şeyin yalanlar üzerine kurgulandığı hakkında hiçbir fikrim yoktu....... Hangi yalanlar?...... Babana, sana olan sevgim mi?...... **Açıkçası ülkeni hiç sevmedin!......** Bu ne cüret?...... Nasıl birşey olduğu hakkında hiçbir fikrin yok!...... Savaştan sonra savaş, sonra tekrar savaş; tüm ölüler, matem, hayal kırıklığı!...... Buramıza kadar gelmişti....... Bunu tekrar durdurmak için her şeyi yapardım....... **Komünizm ya da faşizmle ilgili değildi.......- Seni kullanıyorlardı ve hala göremiyor musun?......- Kim kimi kullanıyordu?...... Tamam, ben erkeklerin dünyasında bir gölgeydim....... Görünmez, ama ......- Nihayetinde, güçlü.......- Öz vatanına ihanet ederek mi?...... Tanrım, senden utanıyorum!...... Ülkemi sevdim ben!...... Pekala, çoğu zaman düşüncelerimden korktuğum oldu!...... Ama yapmam gerektiğini biliyordum....... Devam etmem gerektiğini biliyordum....... Neden anlamıyorsun?...... Bir kez olsun kafan yerine, kalbini kullan Nick.......- Sen bir vatan hainisin.......- Neden?...... Milyonlarca daha fazla ölüme dur dediğimden mi?...... Yaşam için savaşıyordum!...... İki tarafın da birbirlerini yok edebilecek silahları olursa iki tarafın da kullanmayacağını düşündüm....... Eşsiz bir pozisyondaydım ......Bombalarını etkisiz hale getirebilirdim....... Yaptım da!...... Ve haklıydım, değil mi?...... 50 yıl kullanmadılar da....... Kullandılar mı?!......Kullandılar mı?!...... Tamam, bana öz vatanına ihanet eden bir hain diyebilirsin ama en azından dünyayı kitlesel imhadan kurtarmaya çalışıyordum!...... Sadece kelimeleri çarpıtıyorsun....... Rusya'yı bomba sahibi yaptın!...... Bu ortaya çıktığında işim bitti!...... Yapamam Neyi yapamazsın, Nick?...... Bunu yapamam!...... Demek istediğin**

......Yanımda olmayacaksın mı demek mi istiyorsun?...... Kendi annene?...... Bunu yapamam, Nick!...... Tek başıma yapamam....... Geldin!......- Elbette geldim.......- Mesafenizi koruyun!...... Buralarda servis berbat....... Sana bir kaç sigara getirdim....... Haberlerim var!...... Karımdan bir mektup aldım....... Keşke yapmam gereken tek şeyin kendimi tutuklatmak olduğunu önceden bilseydim....... Neden ağlıyorsun?...... Seninle evlenemem, Max!......- Elbette evlenebilirsin.......- Hayır, yapamam!......- Buradan çıkacağım, hiçbir şey yapmadım.......- Yapmadığını biliyorum!...... İki dakika yalnız kalabilir miyiz?......- O, bendim.......- Ne?...... Sırlar!......- Sırlar mı?......- Çok üzgünüm!...... Onlara her şeyi anlatacağım!...... Bombayı!......- Aman tanrım!......- Çok üzgünüm!...... Sen ha?...... **Ama nasıl?...... Neden?...... Hiroşima!...... Neden?......** Onlara her şeyi anlatacağım!...... Avustralya'ya giden bir gemi var....... Ona bineceğim, itiraf et ......Ve sonra özgür olacaksın!...... Hayır!......- Lütfen, sadece birkaç gün....... Hayır!...... Ama görmüyor musun?...... Bunun amacı ne?...... Seni seviyorum!...... Sensiz yaşayamam!...... Avustralya'ya gitmeni istemiyorum!...... **Seni seviyorum!......- Sen de aynı duygularda mısın?......- Tabii ki!......- Max!...... Ben ne yaptım?......- Bırak duruşmaya gideyim!...... Kanıt yok.......** Adımı temizleyeceğim....... Hayır, o zaman mahkemede benim hakkımda yalan söylemek zorunda kalacaksın....... Bunu yapmana izin veremem....... Beraat etsen bile herkes bunu hatırlayacaktır....... Adını temizleyemezsin!...... Eski işine ya da eski hayatına geri dönemezsin!...... Ama anlamıyor musun?...... Eski hayatımı istemiyorum!...... Burada seninle yeni bir hayat istiyorum!......- Başka bir yolu olabilir!......- Ne?...... Zaman doldu!...... Başka ne yolu?...... Daha fazla baştan savılacak değilim!...... Lanet olası bir saat boyunca orada oturdum durdum!......- Şimdi, Bay Mitchell'e onu hemen görmek istediğimi söyleyin!......- Afedersiniz, afedersiniz....... Onu görmek istiyorum!...... Bu kesinlikle kabul edilemez!...... Çok üzgünüm!...... Korkunç bir yanlış anlaşılma olmuş....... Böyle korkunç bir gösteride bulunmak zorunda mıydın?...... Aramalarımı görmezden gelmek zorunda

mıydın?...... Her şey dağılıyor!...... Kharak, Washington'daki Hindistan Büyükelçiliğine gönderildi....... Kulüplerde ortaya çıkan korkunç bir ayyaş dışında, bu bir darbe olmalı....... Sanırım ona baskı yapmak zorundasın....... Ama bu yüzden burada değilsin, değil mi?...... Sonya'nın yapmasına nasıl izin verirsin?...... Sonya'nın bir şey yapmasını engelleyemem.......- Bütün operasyonları sen yürütüyorsun ......- Sevgili kızım, yürüten Sonya!...... Hep de öyle oldu İş işten geçene kadar, Sonya'nın onu ihbar ettiğini bilmiyordum....... Birinin ona zarar vermesine izin vereceğimi mi düşünüyorsun?...... Kim o?......- Leo.......-Ters çevir!...... Ah ......- Kim bu?......- Leo'nun oğlu....... Sonya'dan mı?...... Bu yüzden aniden İsviçre'ye gitti....... Ben hariç herkes biliyordu....... Benim aptal olduğumu düşünmüşünüzdür!...... Senin için hisleri derindi, biliyorsun....... Sadece ifade etmiyordu....... Dinle, eksiksiz bir iltica planı ayarlayabilirim!...... Rusya'ya olmaz....... Avustralya'ya!......- Gitmek istediğim yer orası.......- Haklısın....... Sonya, Moskova'ya geri döndü, bu garip olabilir....... Avustralya ......- Tamam, ama bir veya iki haftaya ancak olur.......- Hayır....... Bir gemi var; 3 gün içinde kalkıyor....... Ve iki bilete ihtiyacım var.......- Max'i hapisten çıkarmak zorundasın!......- Profesörü mü?......- Ona her şeyi anlattım!......- Neden?...... Çünkü yapmadığı bir şey için hapishanede çürümesine izin vermeyeceğim....... Hayır yapamam....... Çok riskli!...... Onu terk etmen ve yalnız gitmen gerekecek....... Yapamazsın!...... Bir tanesi karın, bir tanesini de Daily Mail gazetesi için....... İki bilet istiyorum; iki yeni kimlik....... **İngiltere'nin Atom Çağı'ndan kalan son casusu nihayet ortaya çıktı.......** Joan Stanley'in adı dün Avam Kamarası'na bildirildi....... **Rusya'ya, İngiliz atom sırlarını sağlamaktan şahsen sorumluydu 1940'larda Ruslara bilgi iletmekle suçlandım....... Atom bombası yapma yeteneklerini hızlandıran bilgiyi....... Meslektaşlarımı ve ailemi aldatmakla suçlandım....... Bunu inkar etmiyorum....... Ancak ülkemi aldatmakla da suçlandım....... Ben casus değilim!...... Birinin ülkesinin aleyhine çalışacağına inanmıyorum....... Rusların Batı ile eşit düzeyde olmalarını istedim....... Ben vatan haini değilim....... Ben Herkesin aynı**

bilgiyi paylaşmasını istedim....... Çünkü ......- **Ruslar bu iş için sana ne kadar ödedi?...... Bu işten paçanı kurtarabileceğini mi düşündün?...... Çünkü sadece bu şekilde başka bir Dünya Savaşı'nın dehşeti engellenebilirdi....... Ve sanırım geçmişe bakarsanız, haklı olduğumu görürsünüz.......** Kendinden utanmalısın!...... Kızıl Joan!...... Bayan Stanley'nin utanılacak bir şeyi yok!...... **Hepimizin konuştuğu gerçek bir şey yaptı ama nasıl başaracağı hakkında hiçbir fikri yoktu....... Barış.......** Şimdi, eğer Bayan Stanley için başka sorularınız olursa, lütfen bunları bana iletin....... Kendisinin avukatı ve oğluyum....... BU FİLM, MELITA NORWOOD'UN HİKAYESİNDEN UYARLANMIŞTIR....... SEKSENLERİNDEYKEN BİR KGB CASUSU OLARAK İFŞA EDİLMİŞTİ....... 1940'LARDA SSCB'YE İNGİLİZLERİN ATOM BOMBASI ARAŞTIRMASINI SAĞLAMAKLA SUÇLANDI....... BANLİYÖDEKİ EVİNİN BAHÇESİNDE DÜZENLENEN BİR BASIN KONFERANSINDA SUÇUNU İTİRAF ETTİ....... YAŞINDAN DOLAYI İNGİLİZ HÜKÜMETİ HAKKINDA DAVA AÇMAMAYI KARARLAŞTIRDI....... "CASUS NENE" OLARAK TANINDI VE 93 YAŞINDA VEFAT ETTİ.......

Isadora... Özgürlük Aşığı Devrimci

27 Mayıs 1877: Isadora Duncan – Modern Dansın Yaratıcısı Ve Özgürlük Aşığı Devrimci

Yazan:Müge Yetener...27 May 2021

***Ben*, Isadora Duncan. Dansın devrimci kraliçesi. Yeryüzü ve gökyüzünün gayrimeşru çocuğu. Doğanın ta kendisi. Güneş, benim bedenim. Ufuklar, bakışım. Deniz köpüğü, tenim. Rüzgarlar, saçlarımdır."**

Kadınların toplumdaki yeri ve yaşama biçimiyle ilgili devrimci adımlar atan, kendi hayatında toplumsal tabuları çiğneyen ve özgürlüğünden taviz vermeden yaşayan Isadora Duncan, 27 Mayıs 1877'de İrlandalı bir ailenin çocuğu olarak San Fransisco'da doğdu. Anne ve babası boşanınca annesi çocuklarıyla birlikte Avrupa'ya döndü. Annesi müzik öğretmeniydi. Isadora yaşamının ilk yıllarını yoksul, ancak müzikle dolu geçirdi. 16 yaşında klasik balenin katı kurallarını reddederek, yeteneğine rağmen bale eğitimi almadı. **Çıplak ayaklarıyla ve çıplak bedeniyle, içinden geldiği tarzda kendine has bir dans ve koreografi geliştirerek modern dansın temellerini attı**. Isadora'nın itirazı sadece dansın kurallarıyla sınırlı değildi. O ataerkil dünyanın işleyişine ve kadının edilgen biçimde hapsedildiği cam fanusa da karşı çıkıyordu. Dans etmek ise onun için kadın özgürlüğünü savunmanın en anlamlı yoluydu.

"Sanatımın simgelediği bir şey varsa, o da kadın özgürlüğüdür. Ve bu özgürlüğün meşru hale gelmesidir. Kadınlar kendilerini yeni kıtadaki Püritanizmin entrikalarından ve dar kalıplarından kurtarmalıdır. Bugün birçok Amerikalı kadının yaptığı gibi o tahrik edici giysiler içinde kasılmaktansa, tümüyle çıplak dans etmeyi yeğlerim. Çıplaklık gerçek olandır. Gerçek güzelliktir. Sanattır. Ve bunun için de asla ve asla bayağı olamaz. Benim bedenim sanatımın tapınağıdır."

1904 yılında kardeşi Elizabeth ile birlikte Berlin'de bir dans okulu açtılar. Yatılı ve ücretsiz olan bu okulda öğrencilere dans eğitimiyle birlikte gelişimleri için ruhsal

destek de veriyorlardı. Berlin'de yaşadığı dönemde Edward Gordon Craig ile aşk yaşamaya başladı. Bu ilişkiden Deirdre isimli bir kızı oldu. Ancak bu ilişki Gordon'un öfke problemi ve dengesiz davranışları nedeniyle uzun sürmedi.

Isadora ilk dans gösterilerini Chicago ve New York'ta sahneye koydu, ancak çok fazla kabul görmedi. Kendine has dans tarzının başarıyla izlendiği ilk yer Londra oldu. Doğadan ve ruhundan ilham alan ritimlerle sunduğu dansını, Eski Yunan giysileri içinde ve dönem kadınlarının vazgeçilmezi olan korseyi giymeden sergiliyordu. Londra'dan sonra Paris, Almanya, Avusturya, Macaristan, Yunanistan ve Rusya gibi birçok ülkede sahneye çıktı.

Isadora evlilik kurumuna tamamen karşı bir kadındı. Craig'den sonra yollarının kesiştiği Singer dikiş makinalarının sahibi Paris Singer'in evlilik teklifini "Benim yaşamım özgürlüktür," diyerek reddetti. Paris S. ile birlikteliği sırasında 1911'de oğlu Patrick dünyaya geldi. 1913 yılında hayatının trajedisini yaşadı: **Bir virajda bozulan motoru tamir etmek için arabadan inen şoförü, el frenini çekmeyi unuttuğu için araba, içindeki çocuklar ve bakıcıyla birlikte Sen Nehri'ne gömüldü... Bu olaydan sonra Duncan içmeye başladı ve kilo aldı. Bir süre sonra üçüncü bir çocuğunu da kaybetti.**

1. Dünya savaşı nedeniyle Avrupa sanata olan ilgisini kaybetmişti. Bu dönemde Rusya'dan kendisine ait bir dans okulu teklifi alan Duncan, teklifi kabul etti. Bu durum dünyanın tepkisini çekmesine neden oldu.

Rusya'da yirmili yaşlarında ve yetenekli bir şair olan Sergey Aleksandrovich Yesenin ile tanıştı. Çalkantılı ve şiddet dolu bir ilişki sürdüren Duncan ve Yesenin, Yesenin'in Rusya'dan çıkabilmesi için 1922 yılında evlendiler. Duncan gittiği her yerde kırmızı

ipek şalını takıyor, Sovyetler'e övgüler düzüyordu. Bir gazetecinin "Bolşevik mi oldunuz?" sorusunu; "*Bolşevik olup olmadığımı bilemem. Bildiğim tek şey şu ki; Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği, insanlığın iki bin yıldır tanık olduğu en büyük mucizedir. Platon'un ve Nietzsche'nin kehanetleri artık gerçekleşmek üzere,"* diye yanıtlıyordu. Duncan'ın Sovyetler yanlısı söylemleri ve bir Rus'la evli olması tepki çekiyordu. Avrupa ve Amerika'da birlikte sahne alan çift, Yesenin'in sınırdışı edilmesinden sonra Rusya'ya döndü. **1925 yılında Duncan Paris'teyken Yesenin bir otel odasında kendini asarak yaşamına son verdi.**

Bu son acıdan sonra 14 Eylül 1927 akşamı boynundan hiç ayırmadığı kırmızı şalıyla araba seyahati sırasında, rüzgarın esintisiyle uçuşan şalı arabanın tekerleğine sıkıştı. Bu sırada boynu kırılan Isadora 50 yaşında hayata veda etti.

Isadora Duncan'ın feminist ve devrimci yaşamı 1968 yılında Karel Reisz yönetmenliğinde *Isadora* isimli biyografik filme konu olup izleyiciyle buluştu. Ayrıca Maurice Lewer'in *Isadora* kitabı da, hayatını anlatan önemli eserler arasındadır.

1922'de Amerika'da Kırmızı Bir Ses: İsadora Duncan'ın Anavatanındaki Son Turnesi

Hazırlayan: BEGÜM İREM ACIOĞLU

Not: Metin Translate Tercümedir…

Bu tez dansın 20. yüzyıl başlarında hem Amerika Birleşik Devletleri'nde hem de Avrupa'daki en etkili ve sansasyonel kişiliklerden biri olan Isadora Duncan'a odaklanmaktadır. Modern dansın öncül erinden biri olarak bilinmesine rağmen, bu tez Duncan'ın skandallarla ve başarısızlıkla dolu 1922 Amerika Birl eşik Devletleri turnesine ve bu başarısızlığın sebeplerine yoğunlaşmaktadır. **Duncan'ın otobiyografisi My Life, ona en yakın olan kişilerin kitaplarını ve de dönemin gazete makalelerini kullanarak, bu tez 1919-20 yılları arasındaki First Red Scare (Kızıl Korku)'i takip eden uyum ve** muhafazakarlık atmosferi içerisinde Duncan'ın Sovyet bağlantılarının ve çıplaklıkla ilgili görüşlerinin Amerika

turnesinin başarısızlığına ve Duncan'ın bir daha Amerika'ya dönmeme kararı almasına sebep olduğunu göstermek amaç edinilmiştir.

GİRİŞ

Isadora Duncan, Amerikalı bir dansçı ve modern dansın yaratıcılarından ve öncülerinden biriydi. Onun hikayesi Kaliforniya, ABD'de başlamasına rağmen, sansasyonel performanslar ve hikayeler yaratarak, hızla erken 20. yüzyılda Avrupa ve Rusya ulaştı . Duyguların doğal hareketlerle ortaya çıkmasını sağlayan dans teknikleri, dönemi için oldukça devrim niteliğindeydi. Klasik bale öğretilerini küçümseyen Duncan, doğal hareketlerin dansın asıl kaynağı olduğuna ve bir dansçının duygularını bu doğal hareketlerle ifade edebileceğine inanıyordu . Günümüzün modern dansına öncülük eden, baleye meydan okuyan dans felsefesi çağdaşları için şok ediciydi.

Devrimci duruşu sadece dans alanında değildi. Duncan çok sansasyonel bir hayat yaşadı, birçokları onun pek çok alışılmışın dışında aşk hikayesiyle ya da çocuklarının bir araba kazasında Seine'de boğulmalarıyla ya da şalının arka tekerleğe dolanıp boynunun anında kırılmasıyla trajik ölümüyle hatırlanır . Hayatının sansasyonlarla dolu olduğu ve 1922'de Amerika Birleşik Devletleri'ndeki turunun bu sansasyonel hayatın bir parçası olduğu doğrudur.

Bir dansçı olarak, genç öğrencilerin dans sanatını öğrenmelerini, takdir etmelerini ve devam ettirmelerini sağlayacak dans okulları açmayı hayal etti. Yirminci yüzyılın başından beri tüm Avrupa'yı dolaşıyordu ve dans okulları açma arzusu onu 1921'de Rusya'ya götürdü. Finansman vaat eden hükümetten gelen bir davet üzerine Isadora Paris'ten ayrılarak kariyerine

Moskova'da devam edecekti. . Üstelik, gelişinden kısa bir süre sonra, devrimin yirmi yedi yaşındaki köylü şairi Sergei Esenin ile tanıştı ve 1922'de Amerika Birleşik Devletleri gezisine götürmek arzusu nedeniyle onunla evlenmek zorunda kaldı. samimi bir konuşmacıydı; başkalarının kendisi hakkında ne düşüneceği ve yeni Sovyet Rusya hakkındaki düşünceleri umurunda değildi. Şöhretini yaratan kısmen onun kahramanca dürüstlüğüydü. Cesur, dolaysız, meydan okuyucu ve çoğu zaman Rusya ve sanatta çıplaklık hakkındaki düşünceleri konusunda kışkırtıcıydı. Ancak, Birinci Dünya Savaşı ve 1917 Rus Devrimi'nden sonra Amerika, ülke çapında bir komünizm korkusu yaşıyordu. 1919'daki bir dizi bomba patlamasına ek olarak , devrimci siyasi hareketlerin yaygın şüphesi, emek karşıtı duygular, sonraki yıllarda hala güçlü bir etkiye sahipti. Duncan'ın Amerika Birleşik Devletleri kıyılarına geldiği koşullar bunlardı. Amerika'daki dört aylık kalışı, bir daha anavatanına geri dönmeme arzusuyla sona erecekti . Bu bir duyumlar turuydu çünkü “Kırmızı” o yıllarda komünizm korkusunun rengiydi ya da onunla bağlantılıydı ve insanda “kırmızı”ydı.

Etkili ve ünlü bir dansçı olarak Isadora Duncan'ın kariyeri bilim adamları tarafından derinlemesine inceleniyor. Eserlerin çoğu, onun dans teknikleri ve felsefesi ile sanat himayesi altında dans alanına nasıl katkıda bulunduğunu ve çalışmalarının Rusya , Almanya ve İngiltere'de dansı nasıl ve ne ölçüde etkilediğini ele alıyor . Performanslarındaki hareketin kaynağı, kostüm seçimi ve tiyatro tasarımı konusundaki teorileri, stilini ve dans sanatındaki yerini anlamaya çalışan birçok bilim insanı tarafından analiz ediliyor. Aynı şekilde birçok bilim adamı hayatını tekrar gözden geçirdi ve biyografisini yazdı. Hayatı tekrar tekrar yazılırken, farklı açılardan görülme şansı yakalar. Bazıları onun devrimci ve öncü olduğuna inanırken, diğerleri onun sapkın ve deli olduğunu iddia

ediyor . Duncan birçok ilgi alanına sahip bir insandı. Dansa olan sevgisi onu, öğretilerini ve ideolojisini şekillendiren diğer birçok sanat türü ve günün entelektüel çevreleriyle tanıştığı Kıta Avrupası'na taşıdı. Hem felsefesi hem de günlük yaşamı yazarların, bilim adamlarının ve okuyucuların ilgi odağıdır. Bazı akademisyenler onun dans felsefesiyle ilgilenirken, diğerleri onun aşk hikayelerine ve kariyerini nasıl şekillendirdiğine odaklanıyor.

Duncan'ın en ünlü eseri olan otobiyografisi *My Life,* hayatıyla ilgili günlük gerçekleri tam olarak sunması açısından sorgulansa da, düşüncelerini ve duygularını anlamak için hala en yakın kaynaktır. Ne yazık ki , tüm yolculuğunu kaleme alacak kadar uzun yaşamadı . Son yıllarında borçlarını ödemek için otobiyografisini yazmaya başlayan sanatçı, Rus günlerini yazamadı . 1921'den 1927'deki ölümüne kadar rolümüz olmadığı için, otobiyografisinde Rusya'da kalışı ve Amerika Birleşik Devletleri gezisi hakkında bilgi yok . Ancak 1927'de ölmeden hemen önce yazdığı kitabında Rusya, Amerika, komünizm, kapitalizm ve çıplaklık hakkındaki düşüncelerini hala bulmak mümkün. Ayrıca daha önceki deneyimleri Rusya'da ilerideki deneyimlerine ışık tutuyor. ve Amerika Birleşik Devletleri. Aynı şekilde, editörlüğünü Franklin Rosemont'un yaptığı *Isadora Speaks: Writings & Speeches of Isadora Duncan* , Duncan tarafından yazılmış birçok yayınlanmamış veya erişilemeyen makale, konuşma, editöre mektup ifadeleri ve röportajları bir araya getiriyor . Ayrıca Rus deneyimleri ve son Amerika turu hakkında iyi bir seçki içeriyor.

Bu tez , onun otobiyografisini ve en yakınlarının yazdığı kitapları kullanarak, 1922 Ekim ayının başından Ocak ayının ortalarına kadar süren başarısız ABD gezisine odaklanmayı amaçlamaktadır . Isadora Duncan'ın evlatlık kızı olan Irma Duncan, Isadora ile birlikte Moskova dans okulunu kurmuş

ve *Isadora Duncan'ın* ölümünden iki yıl sonra yayınlanan *Isadora Duncan'ın Rus Günleri ve Fransa'daki Son Yılları* kitabı, ilk elden malzemeyle birlikte yayınlanmıştır. , Rusya'daki günleri hakkında bilgi edinmek için yararlı bir belgedir. Ayrıca Amerika turu sırasında menajeri olan Solomon Hurok, anı kitabı *Impresario'da* turunu tam olarak sunmuş ve Amerika'daki günleri açısından oldukça bilgilendirici. Kitabında, Moskova'da kaldıkları süre boyunca Isadora ve Irma Duncan'ın tercüman oldu İlya İlyiç Schneider, *Isadora Duncan: Rus Yıl ler* , derinlemesine Rusya'da hayatını araştırdı ve bir Rus gün ona en güvenilir eserlerinden biri olarak kabul .[1] Benzer şekilde, en ünlü biyografilerden biri olan *Isadora: A Revolutionary in in*

1966'da yayınlanan eski sekreteri Allan Ross MacDougall tarafından yazılan *Sanat ve Aşk* , Isadora'nın yaşamını ilk elden bilgilerine, akrabalarının ve yakın arkadaşlarının anılarına ve birçok belgenin incelenmesine dayanarak izler. Ayrıca, piyanist ve Duncan yakın dostu Victor Seroff, *Gerçek Isadora* , var olan onu son yıllarda İsadora'yı tanıma fırsatı, onun tarafından söylenmişti olarak onun hikayesini yazdım.

Isadora hakkındaki kitapların çoğu, onu şahsen tanıyan insanlar tarafından yazılmıştır ve bu da bitmiş çalışmaya samimiyet katmaktadır. Ayrıca en iyi bildikleri dönemlere odaklanırlar ve hayatının diğer dönemlerini dışarıda bırakırlar. Dolayısıyla, bir şans vermedi insanlar tarafından yazılmış diğer biyografiler onu şahsen de ona fikir Rus günleri ve 1922 Gordon McVay Amerika'ya onu tur sunuyoruz bilmek, onun içinde *Isadora & Esenin,* titizlikle dan onu Rus kocası ile ilişkisini inceler 1921'de ölümlerine kadar ilk buluşmaları. Isadora ve Esenin'e İngilizce ve Rusça kaynakları bir araya getirerek ve hayatlarını kronolojik bir düzende sunarak "nesnel olarak yaklaşmaya çalışan"

bir kitaptır . Ann Daly ise *Done into Dance: Isadora Duncan in America* adlı kitabında, kitabının kapsamını genişletirken ve dans tekniklerini, bir kadın olarak görüşlerini incelerken öncelikle *Amerika* ile olan bağlantısına ve vücut kullanımına odaklanıyor. ve politik duruşu. Duncan'ın Amerika Birleşik Devletleri'ndeki turunun başarısızlığı için kişisel yaşamına odaklanan gazete hikayeleriyle ilgili suçlamalarının aksine, Daly nedenlerin bundan daha derinde yattığını öne sürdü. Onun com ments Rusya'da Moskova okul ve onun Rus kocası hakkında tüm Amerikan basınında kaplıydı ve o geri geldi zaman, o “Kırmızı” arkadaşları hazır etiketlendi. Ek olarak, Peter Kurth'un *Isadora: Sansasyonel Bir Yaşam,* hayatını tüm duyumlarıyla yeniden ele alma konusunda çok derin bir çalışmadır . Kitabının beşinci bölümünde, onun hakkında daha önce yazılmış eserlere de başvurarak onun Rus yıllarını titizlikle incelemiştir. Duncan'ın l ife Walter Terry, dans eleştirmeni ve auth tarafından yeniden yazıldı ya, onun içinde *İsadora Duncan: her life, Onun Art, Her Legacy* o o Rusya hakkında Bolşevizm ve onun korumasız yorumlar için onu coşku iken dikkat çekti ettiği, sahnede onu kamuoyunun ve hükümetin gözünde bir şüpheli olarak sergiledi. Duncan'ın konuşmalarını asla bitirmediğini ve turunun başarısız olmasının nedenlerinden birinin bu olduğunu vurguladı. Benzer şekilde, Fredrika Blair'in *Isadora: Bir Kadın Olarak Sanatçının Portresi* , yeni malzemeyi kullanırken Duncan'ı ve eserlerini tarihsel bir perspektife koymaya çalışır .

Bu tez, onun hakkında birincil ve ikincil kaynaklara başvurarak 1922'deki Amerika Birleşik Devletleri gezisinin başarısızlığının nedenlerini araştırmayı ve onun Amerika deneyimine tarihsel bir perspektiften bakmayı amaçlamaktadır . Bu nedenle II. Bölüm, 1922'de Amerika Birleşik Devletleri gezisi sırasındaki deneyimlerine ve Amerikan basını ve hükümet yetkilileri tarafından nasıl karşılandığına odaklanacaktır. Yaklaşık bir yıldır Sovyetler Birliği'nde

yaşadığından, yeni Rus kocasıyla birlikte Amerika kıyılarına geldiğinde tüm gözler ona çevrildi ve hükümet tarafından soruşturması ve Ellis Adası'nda gözaltına alınmasıyla sonuçlandı. Ateşli dilli bir sanatçı olarak, performanslarından sonraki doğaçlama konuşmaları ve eylemleri , turuna bir felakete dönüşen daha fazla skandal ekledi . İptaller peş peşe geldikçe, Bolşevik ve hatta Sovyet propagandasını yaymak için Amerika'ya gelen bir Sovyet ajanı olmakla suçlandı. On sekiz yaşındaki genç Rus kocasıyla , kendisi hakkında hikayeler yazan gazetecilere, kendi sözlerinden alıntı yapmaktan, muhabirlerin kendi uydurdukları kurgusal hikayelere kadar ilginç bir çift sunmayı başardı. Dahası, Duncan'ın vücudunu teşhir etmesi ve gördüğü haliyle Amerika'daki çıplaklık ve püriten toplum hakkındaki açıklamaları, turuna daha fazla duygu kattı. Böylece bu bölüm, yirmi yılı aşkın bir süre önce tamamen terk ettiği anavatanından aldığı tepkileri sunmayı amaçlamaktadır.

Ben n diye basın ve hükümet ve neden onu ABD turu böyle bir başarısızlık, onun Rus bağlantıları incelenmesi gerektiğini edildi aldığım tepkileri anlamak için. Böylece Bölüm III, onun Rus geçmişini keşfedecektir. Sekiz aydır Sovyet Rusya'da yaşıyordu , hükümetin finansmanıyla Moskova'da bir okul açmıştı ve ABD gezisinden dört ay önce çok ünlü Rus şairi Sergei Esenin ile evlenmişti. Birçok yönden “Kızıl” dı ve 1922, Amerika'nın son birkaç yıldır yaşadığı Kızıl Korkuyu andıran bir yıldı. Komünizm ve Bolşevik korkusu 1919'un sonlarında ve 1920'nin başlarında zirveye ulaşmış olsa da, hala 1922'de atmosfer radikal bir şekilde değişmemişti. “Kırmızı” olmanın olumsuz çağrışımları vardı ve Duncan birçok konuşmasında onun bu renge ait olduğunu çok açık bir şekilde ortaya koydu. Oyunlarında giydiği cübbenin rengi bile kırmızıydı ve Rusya'yı ne kadar sevdiğini, Rusya'nın Amerika'dan ne kadar iyi olduğunu, Amerika'nın sanattan ve danstan ne kadar anlamadığını söylemekten

asla geri adım atmadı. Bu bölüm onun ideolojisini ve komünizme ve Rusya'ya olan yakınlığını keşfedecek.

Rus sevgisi ve Rusya'ya olan sevgisi, onun başarısızlığının arkasındaki tek neden değildi . Kadın haklarının güçlü bir savunucusu, evliliğin bir eleştirmeniydi ve bedeni sanatta sergilemenin gücüne inanıyordu. Çıplak ayakla, kollarını ve bacaklarını açıkta bırakan bir tunikle dans ederek yüzyılın başında şok olmuştu. W hile 1920'lerde onu Amerika turu sırasında caz kültürü ile modernizme bir kayma karşılaştığınız, hala o kostümleri ile tahriş ederek kamuoyuna ve yetkililere başardı. Özellikle Boston'daki performanslarından birinde göğsünün sergilenmesiyle daha fazla sansasyon yarattı ve birçok farklı platformdan eleştiri aldı ve bu onun turnesinin yönünü tamamen değiştirdi. Bu nedenle, IV. Bölüm onun Amerika'nın, özellikle Boston'daki Püriten ideallerine saldırısına ve dansta çıplaklık ve Amerika'daki püriten toplum hakkındaki düşüncelerini analiz ederek bu kültüre ait olmayı nasıl reddettiği üzerinde odaklanacaktır .

Sonuç olarak, bu tez, Isadora Duncan'ın Amerika Birleşik Devletleri gezisi sırasındaki devrimci ruhunu, hem Rusya ile bağlantıları hem de Amerika'daki püriten topluma yönelik saldırısı açısından daha geniş bir bağlamda keşfedecektir. Hayatının her alanında özgürlüğü arayan özgür ruhlu bir sanatçı olarak felsefesi ve düşünceleri memleketinde olumsuz tepkiler aldı. 1920'lerde toplumsal hayattaki tüm değişikliklere rağmen , Amerika hala Kızıl Korku'nun etkisi altında, toplumda homojenlik ve uyum isteyen bir ülkeydi. Duncan'ın turu, değişime karşı direnişin ve farklılıklara karşı hoşgörüsüzlüğün bir tezahürüydü. 1922'de şiddetle karşı çıktı ve eleştirildi; ancak bir asır sonra bir devrimci olarak kabul edilir ve bu sefer bu kelimenin olumsuz bir anlamı

yoktur. Yüzyılının geleneklerinin çelişen sansasyonel bir hayat yaşayan ileri görüşlü ve ileri görüşlü bir şahsiyetti . Radikalizmi kendi zamanında meşhurdu; bununla birlikte, bugün geniş çapta saygı duyulmakta ve takdir edilmektedir.

Son olarak, bu çalışma onun 1922'deki Amerika Birleşik Devletleri gezisindeki bir boşluğu doldurmayı amaçlayacaktır; kendi sözlerini ve onun hakkında daha önce yazılmış malzemeleri bir araya getirerek , 1920'lerin başlarında Amerika'da devam eden Kızıl Korku ve muhafazakarlık bağlamında ziyaretine yeni bir bakış sağlayacaktır. Isadora Duncan sadece bir dansçıdan daha fazlasıydı ve bu tez , bir sanatçının ide olarak ve deneyimlerinin, tanık olduğu hoşgörüsüz atmosfer nedeniyle bir daha memleketine dönmeme kararıyla nasıl sonuçlanabileceğine odaklanacak .

Baş Sayfadaki Saldırı...Canavarı Ön Sayfaya Koy (1972) Sbatti il mostro in prima pagina

90 dk

Yönetmen:Marco Bellocchio

Senaryo:Sergio Donati, Goffredo Fofi

Ülke:İtalya Fransa

Tür:Dram, Gerilim

Vizyon Tarihi:19 Ekim 1972 (İtalya)

Dil:İtalyanca

Müzik:Nicola Piovani

Çekim Yeri:Rome, Lazio, İtalya

Nam-ı Diğer:Slap the Monster on Page One

Oyuncular

Gian Maria Volontè

Fabio Garriba

Carla Tatò

Jacques Herlin

John Steiner

Tüm Kadro

Özet

Marco Bellocchio'nun Ön Sayfadaki Canavar iki uçlu bir film. Bir yanda 1972'de çekilen film, o sırada şekillenen Giallo geleneğiyle kesişiyor: O halde bir kıza nasıl tecavüz edilip öldürüldüğü, Argento ve Fulci için başlangıç. Öte yandan Bellokchio'nun Dürrenmath'ın ünlü senaryosundan ve 1950'li yıllarda Alman yapımı It Happened in Broad Daylight filminden etkilendiği açıktır. Dürrenmath'ın konusu birçok kişiye tanıdık geliyor, muhtemelen daha sonraki filmlerden Nicholson'la birlikte **'In the Cold Light of Day'** ve **'The Promise'** filmlerini etkilemiş.

Dürrenmath'ta kızlar, uygunsuz ve çaresiz bir kişiyi öldürmekle suçlanır ve yalnızca yalnız bir polis gerçek suçluyu bulmaya çalışır. **Bellocchio olayların toplumsal arka planını inceliyor, yanlış suçlamaların ardındaki iktidar sistemini yeniden kuruyor.** Sonuçta, aynı yönetmen grubundan, Pasolini, Liliana Cavani, Bertolucci gibi, 'İtalyan görgü kuralları komedisini' çekmek istemeyenler, tabii ki ulusal sinemanın

Olimpiyatçılarını hedefleyen Liliana Cavani'nin canlı ifadesiyle: Fellini, Antonioni, Visconti ve daha az ünlü De Sico ve Bolognini. **Bellocchio, aslında, faşist rejimlerin çöküşünden sonra Almanya ve İtalya'da çıkmazı kırmayı misyon edinen bir parti olan "Hıristiyan Demokratlar" üzerine bir hiciv ediyor.** Demokratlar, Brown'ın yerini almak isteyen Kızıllara karşı çıkmak zorunda kaldı. Bellocchio, Cannibals'daki Cavani, The Double'daki Bertolucci gibi, analizin konusu haline gelen bu yüzleşmedir. Ve Cannibals ve The Double'da olduğu gibi, 'devrim'in '68'deki yenilgisinin hatırası da hissedildi. 'Hıristiyan Demokratlar' Bellocchio, Cavani'nin metaforuna göre, siyasi muhaliflerine iftira atmak, 'kırmızı' canavarı 'yamyam' yapmak için kızın ölümünü kullanmaktan Hıristiyan olarak hiç de mutlu değil. Politikacıların - "demokratların" arkasında duran keskin ve belirgin soğuk alaycı kodaman, filmin adı haline gelen dürtü ondan kaynaklanıyor. Elbette, 'Cannibals'daki 'Antigone'un ürkütücü modernizasyonuyla veya parlak ultra-avangard 'Double' Bertolucci (de Dostoyevski'den uyarlanan) filmi 'The Monster on the Front Page!' ile karşılaştırılamaz. Ancak daha sonra Cavani'nin The Berlin Novel ve Francis'teki özlemlerinin konusu haline gelen bir özellik var. Bu, filmin bir tür belgeseli, gerçek olayların açık bir tarihçesi olarak inşası, raporlamaya yakın veya iddia edilen olayların eksiksiz, gerçekçi, hatta doğal bir kopyası. Ve söylemeliyim ki Bellocchio bu türde alegorilere daha yatkın olanları, Cavani ve Bertolucci'nin alegorilerini geride bırakıyor. Ancak 68. yılın ruhu uçup gitti. The Devil in the Raft'ta Bellocchio, komünist teröristlerin ideolojik ihtiyaçlarından uzak ve tamamen farklı, sınıf dışı bir mücadeleyle -kadınlar için ilkel mücadeleyle- dolu olan hayatlarının çetrefilli yanını gün be gün ayık ve tarafsız bir şekilde aydınlattı. . **Ve 'Merhaba, Gece!' filminde Başbakan Aldo Mori'nin 'Hıristiyan Demokrat' ile sosyal demokrasiyi uzlaştırmak isteyen aynı teröristler tarafından kaçırılıp öldürülmesinin zor ve karanlık hikayesini ayrıntılı bir şekilde yeniden inşa etti.** Bellokchio ve sözde belgesel anlatıları için şu ünlü sözü söyleyebiliriz: "Bardağı büyük değil, ama bardağından içiyor."

Alıntı

Yorum

Film medyanın iki yüzlülüğünü seyrettiğimiz bu film, konu olarak 10 üstü sayılmalı.

'In the Cold Light of Day' ve 'The Promise' filmlerini etkilemiş.

Gazetenin ilk sayfası üzerinden İtalyada Faşistler, Kızıllar, Hristiyan demokratlar arasında gelip giden gelen bir konu.

İlk sayfa haberi yahut flaş haber nasıl servis edilir. Hepsi ortaya konmuş.

Bir baş sayfa nasıl hazırlanır...yandaş olarak yahut ilkesel olarak.

Gazateci mesleğini kazanç kapısı görerek düzmece bir haber bile yapabilir.

"Bir yerlerde soygun falan olsa da, baskıya koyacak bir şey bulsak."

Okuyucusunun fikriyatına bir haber uygun değilse o başlıktaki haber nasıl eritilir...menfaat yoksa görmemezlikten gel

"İnsanların duyarsızlığı

Bana onun hakkında bir şeyler anlatabilir misiniz?

Ne kadar vereceksin bize?

Ben gazeteciyim.

Bunun için bir kazanç sağlamıyorum.

O zaman hiçbir şey, unut gitsin."

Son olarak filmde, sol düşünce genel olarak çöktüğünde ve işçi sınıfı tamamen burjuvalaştığında, Volonte'nin yaratıcılarının bildiği karakterin cehennemi tamamen

aşikardır. Ve bir şey daha: solcular için tüm sempati için, bu yöndeki filmin karakterleri, entelektüel ve varoluşsal seviyelerden çok uzak ve çocukça gösterilmiş...

Altyazı

İtalyanlar, "ameleler" diye çağrıldığında, pes etmeyenler, gruplar ve partiler üstü olarak birleşmiş olanlar..../... Tüm çıkar gruplarının üzerinde, Köhne ve devri geçmiş her şeyin üzerinde, sürekli sömürülmüşler..../... Faşizm ve anti-faşizm!.../... **Boyun eğmemeye "evet" demek için birleşin..../...** Bu gösterinin amacı şudur: komünizmi yenmek mümkündür, İtalya'nın düşmanlarını yenmek mümkündür, Bunu beraber başarabiliriz..../... Çok yaşa İtalya!.../... "KOMÜNİZME GEÇİT YOK! " .../... "FAŞİST DOMUZLAR. YERİNİZE GERİ DÖNÜN!.../... " -BAŞ SAYFADAKİ SALDIRI POLİS DEVLETİ - NAZİLER!.../... FAŞİSTLER ve EFENDİLERİ İÇİN GELECEK OLMAYACAK!.../... YENİ PARTİZANLAR DOĞAR!.../... SENATÖR NENCIONI'YE OY VERİN..../... İTALYAN SOSYALİST PARTİSİNE OY VERİN..../... LİBERALLERE OY VERİN..../... SENATÖR SPADOLINI'YE OY VERİN..../... KOMÜNİSTLERE OY VERİN..../... İTALYAN SOSYALİST HAREKETİNE OY VERİN..../... HRİSTİYAN DEMOKRATLARA OY VERİN..../... DEMOKRATİK SOSYALİZME OY VERİN..../... İTALYAN SOSYALİST PARTİSİNE OY VERİN..../... YOLDAŞ FELTRINELLI, ÖCÜN ALINACAKTIR!.../... **Kızıl bayrak, kızıl bayrak..../... İleri, insanlar, isyan için, .../...Kızıl bayrağın zaferi yakındır!.../... Yaşasın komünizm ve özgürlük!.../...** ÇOK YAŞA MARKS!.../... ÇOK YAŞA LENİN!.../... ÇOK YAŞA MAO ZEDONG!.../... EFENDİLERİN BASINI YAKILSIN!.../... - Polis yok mu?.../... - Unut gitsin!.../... Gidelim buradan!.../... KORKUSUZCA, ÖLÜMÜNE SAVAŞ!.../... - Bizi öldürmek istiyorlar..../... - Piç kuruları!.../... - Defolun gidin buradan!.../... - Uzaklaş!.../... Bekle!.../... Bekle!.../... - Fotoğrafçı - Çabuk resim çek..../... - Tamam mı?.../... Şimdi yangını söndürebilirsin..../... - Peki!.../... Nerde kaldınız?.../... Biz kendi işimizi yapalım, siz de kendi işinizi Sakin olun!.../... Sakin olun!.../... Polis yeterli

olmuyorsa, askeri çağırın!.../... Sakin olun!.../... Sorumlular cezasını çekecek!.../... Yaşadığımız dehşet ve öfkeyi anlamalısınız Komiser..../... Her şeyin bir sınırı var..../... Yani böyle bir gün Milano kargaşa içinde, aşırılıkçı çeteler sokaklarda Peki ya siz ne yapıyorsunuz?.../... Bizi burada korumasız bırakıyorsunuz..../... Aslında bunu hak etmemiş olsanız bile sizi her zaman savunagelmiş tek gazete olan "Il Giornale"yi..../... Profesör, ne diyeceğimi bilemiyorum..../... Çok hazırlıksız yakalandık..../... Ne yazık ki, aynı anda her yerde olamıyoruz..../... Şuraya bakın!.../... Şu pisliğe bir bakın!.../... Görüyor musunuz?.../... Atılan taşlarla duvarda delik açılmış..../... Bu alçaklar ellerine geçen her şeyi atmış!.../... Şişeler, taşlar Bu atılan bir molotof yüzünden olmuş..../... Alçaklar!.../... – Gördünüz mü, olanı biteni?.../... – Evet, gördüm..../... Bay Montelli'ye haber verdiniz mi?.../... Ona ulaşamadım..../... Bizanti, lütfen yeniden deneyin..../... Peki, halletmeye çalışırım..../... Yalnız Profesör, ısrarımı mazur görürseniz, ilk baskı için geç kalıyoruz..../... Siz lütfen benimle gelir misiniz?.../... Bir foto daha lütfen!.../... Teşekkürler!.../... – Çekebildiğimiz fotoğraflar bunlar – Tamam..../... İtalyan faşist grupların finanse edildiğine dair yeni kanıtlar .../...SAĞ CENAHIN SİLAH TİCARETİ – .../...Görüşmek üzere dostum..../... – Tabi, görüşürüz..../... – Umarım işinize yarar şeylerdir..../... – Tabii ki de!.../... Güle güle, müdür bey!.../... – Alo, ben Bizanti..../... **– Bay Bizanti..../... Merhaba Olan bitenden haberiniz vardır diye düşünüyorum..../... 1968 yılındaki Gerilla gibiler..../... Daima ön saflarda..../... Hasar çok az sayılır..../... Kırılan bazı camlar, çokça da panik..../... İsteri krizleri..../... Her şey olup bittikten sonra polis geldi..../... Böylesi daha iyi..../... Bu durumda, tam sayfada, haberlere en fazla alanı vererek çok sayıda fotoğraf ve "dikkat" başlıklı bir editöryel son söz..../... Bu bana aynı zamanda diğer konuyu işlemek için de bir yol gibi görünüyor..../... Sol cenah seçimlerle ilgili arsızca spekülasyon yapıyor..../... Artık sınırı aştılar..../... Bu sona ermeli..../... Arkadaşların hepsine bıkkınlık gelmeye başladı..../... İşte bu yüzden seçimlerden**

bahsediyorum..../... Bu saldırı, doğru zamanda oldu..../... Her şey onun gölgesinde kalabilir..../... Kamuoyu önünde ilk kez kurban rolü oynayabileceğiz..../... Mussolini ve Farinacci'nin mangaları en cesur olanımız bile hatta en yüce değerlerin temsilcileri ve savunucuları bile böyle aşırı bir saldırganlık karşısında duraksardı Yok, hayır.".../...En yüce" ifadesini çıkarın..../... Batı medeniyetinin üstün değerlerden biri, iki nokta üst üste basın özgürlüğüdür..../... Nokta, satır başı..../... Seçimler arifesinde, Kızıl Gerillalar sahnede Dün Milano'da, ajite gruplar ile polis arasında dramatik çatışmalar yaşandı..../... Araçlar yakıldı..../... Yüzlerce kişi yaralandı..../... Yoldan geçen bir kişi Scala meydanında öldürüldü..../... "Il Giornale" gazetesi merkezine molotof kokteylleri atıldı..../... – "Il Giornale"..../... – Devam edin!.../... – Kim olduğunu biliyor musunuz?.../... – Hayır, üzerinden herhangi bir belge çıkmadı..../... – Onu kim bulmuş?.../... – Okuldan dönmekte olan birkaç çocuk görmüş..../... – Tecavüze uğramış mı, doktor?.../... – Evet, hiç şüphe yok..../... Tam bir tur yapalım..../... Belirsiz idealler, belli olan TNT..../... Şiddet stratejisi: "Yine kan dökmek. " 70'lerin nihilistleri..../... Anti-demokratik saldırı grupları..../... Molotof kokteyllerinden daha fazlası olacak..../... Yeni iblisler..../... Sağ cenah, kırmızı ışıkta geçer..../... – Şiddetin yolu..../... – Kızıl ve siyah..../... Kızıl ve siyahın ortasında gelişmemişlik ve dinamit..../... Lümpen proleterler ve milyarderlerin krizi: "Şiddet Birliği" Tur tamamlandı..../... Faşistler ve aşırı sol cenah TNT altında birleşti..../... Suç haberleri? Sadece Naviglio Pavese'de ölü bulunan kız..../... – Kim olduğunu biliyor muyuz?.../... – Hayır..../... Polis son günlerde kaybolan kızların listesini kontrol ediyor..../... Milano dışından birisi de olabilir..../... – Tecavüze uğramış mı?.../... – Öyle görünüyor ama yine de otopsiye ihtiyaç var..../... – Bu işi Roveda'ya verelim; tamam mı?.../... – Olur, katılıyorum..../... Ama dikkatli olun..../... Makalesini kontrol edin..../... Bay Roveda henüz bir acemi..../... Ha bir de cinsel suçlarda yeniden başlayan salgın hakkında kısa bir şey..../... – Kaç satır olsun?.../... – 30 satır Fotoğraflar..../... Bugün "Il

Giornale" iç karartıcı..../... Çok sayıda can sıkıcı haberler..../... Bu da ne?.../... Dünkü gibi porno şeyler mi?.../... Lütfen, herkes görsün..../... Palermo'daki uçak kazası ile Aitialia Havayollarının reklamını aynı sayfaya koyduğunuz gibi bir hatayı sakın yapmayın..../... Bu bir tanesi..../... Bir yerlerde soygun falan olsa da, baskıya koyacak bir şey bulsak. Bize güzel bir katliam gerekir..../... Bir katliam kaldı..../... Roveda'ya bir bakın ve hemen bana gönderin lütfen..../... Tebrikler Roveda!.../... Otursana.".../...Il Giornale"nin tirajının ne olduğunu biliyor musun?.../... 500. 000..../... **Bu ülkede her görüş hesaba katılır..../... İnsanlar farklı bir bakış açısıyla, diğer gazeteleri de okurlar..../... Ama eninde sonunda, onun sesinden dostça bir son söz duymak için "Il Giornale"ye bakarlar..../... Ve bu ses Roveda, her zaman aynı olmak zorundadır..../... Baş makalesinin ilk satırından, son reklam satırına kadar..../... Evet, katılıyorum..../... Bizim okuyucumuz kim?.../... Sakin, dürüst çalışan, üreten, gelir yaratan, düzen sever bir adam..../... Ama o aynı zamanda yorgun bir adam..../... Onun çocukları okula gitmek yerine Milano sokaklarında gerilla savaşı için mücadele ediyor..../... İşçileri giderek daha küstah hale gelirken ortada hükümet falan yok; ülke kaosa sürükleniyor..../... Huzurlu ve dengeli bir sözcük görebilmek için "Il Giornale"yi açıyor ve Ve ne görüyor?.../... Sizin makalenizi Bay Roveda..../... Başlık ve alt başlığınızı buraya kelime kelime kopyaladım.".../...**İŞSİZ BİR ADAMIN ÇARESİZLİĞİ. 5 OĞUL BABASI KENDİSİNİ ATEŞE VERDİ *" Ben Umberto Eco değilim ve sana medya mensuplarına uygulanan semantik bir ders vermek istemiyorum..../... Ama bu "çaresiz" sözcüğünün polemik konusu değerlerle dolu olduğu apaçık görünüyor..../... Eğer bu sözcüğü bir de "işsiz" sözcüğü ile bir arada kullanırsan, yani "çaresiz" "işsiz" o zaman kendimizi gerçek bir provokasyonla karşı karşıya buluruz..../... - Ancak - Bu başarılı olursa, 5 öksüzü ve kömürleşmiş bir cesedi bizim zavallı okuyucumuzun suratına fırlatmış olursun..../... Bu okuyucuyu s.ip atmak gibi bir derdimiz mi var?.../... Nevrotik biri yapmak mı istiyoruz?.../... Onu ateşe iten de, böyle bir şey miydi?.../... Bu başlıkları*

yeniden düzenleyelim..../... Herkes bir hata yapabilir..../... Yazın!.../... "Dramatik intihar " sonra iki kelime " olan" .../...– Bu yoksul adam Calabria'dan mıydı?.../... – Evet öyle..../... " bir göçmen olan"..../... Göçmen..../... Yalın bir sözcük..../... 5 oğlu olan işsiz bir babayı ima ederek – hakkında daha çok bilgi veriyoruz..../... – Tabi..../... Haberlerin ana fikri, bir özettir..../... Okur gazeteyi açar, bir göz atar ve ya okumaya devam eder, ya da fırlatır atar..../... Onun hayalarını kesmek istediğimiz duygusuna kapılmadan..../... Dünyadaki bütün ölümlerden kendini de sorumlu hissetmeden..../... Yine de, makaleniz mükemmel..../... Belki birkaç fazla sözcük atılabilir, bazı sıfatlar parlatılabilir..../... Mesela şu "ateşe vermek" sözcüğü – "Bir işi olamadan hayata veda etti"?.../... – İşte bu evet..../... Aferin!.../... Devam edin Bay Roveda, sizde bu iş için gereken deha var!.../... Bunu yeniden kopyalayın ve doğrudan dizgi için götürün..../... Hadi..../... Sadece bakmak 50. 000 liret..../... Eğer elbiselerini çıkaracak olursanız 100. 000 liret..../... İşte onlar!.../... İşte onlar!.../... – Profesör Martini!.../... – Lütfen, yolu açın!.../... O benim kızım..../... Kurban, Profesör Italo Martini'nin kızı..../... **Tecavüz edilerek öldürülen kızın artık bir adı var..../...** – "Il Giornale"den geliyoruz..../... – Beşinci kat..../... Başsağlığı dilerim hanımefendi, size de Profesör..../... Teşekkür ederiz..../... – Bay Roveda, iş arkadaşlarımdan biri..../... – Bay Roveda..../... – Günaydın..../... – Profesör..../... Acılı anınızda sizi rahatsız ettiğimiz için mahcubiyet duyuyoruz..../... – Gelin, size odasını göstereyim..../... – Teşekkür ederiz..../... Gazetelerde şu Amerikalı ile ilgili haberleri okudunuz mu?.../... Oklahoma'lı o manyağın küçük kızlarla takıntısı var..../... 400'ün üzerinde kıza tecavüz edip, sonra da hadım edilmeyi talep etmiş..../... Bu gibi insanlar anormalliğin ilk işaretinde hadım edilmelidir..../... Belki de yegane çözüm budur. – Bu onun odası..../... – Girebilir miyim?.../... Hayır, bekle!.../... – Yatakta çocuğunuzla bir resim alabilir miyiz?.../... – Git hadi!.../... Tamam, bu kadar yeter..../... Şimdi özetleyelim..../... Otopsi sonuçları nelerdir?.../... Boğulma sonucu ölüm..../... Kızlık zarında travmatik yırtık..../...

Bekareti konusunda ısrar edelim..../... Ön sayfanın arkasına koyacağız..../... Böyle yapmak daha doğru olacak..../... Bay Lauri, doktor, polis ve mahkeme ile ilgili hususlarda Bay Roveda ile birlikte hareket edin..../... Herhangi bir ipucu var mı?.../... Takip ettikleri bir şey Soruşturmayı sabıkalı manyaklar ve kızın öğretmenleri ile arkadaşları üzerinden yürütüyorlar..../... Anlaşıldığı kadarıyla, kız melek gibi biriymiş..../... Ancak her ne olduysa, Leopardi Lisesinin içinde veya çevresinde gelişti gibi görünüyor..../... Bay Roveda, kızın arkadaşları ve öğretmenleriyle siz de görüşmelisiniz..../... Bu kızın karakterinin canlı bir portresini istiyorum..../... Alışkanlıkları, çocukluk hayalleri, hobileri, okuduğu şeyler Eğer İtalyan anneleri ağlamak istiyorsa, biz de onları ağlatırız..../... Başka bir önerisi olan var mı?.../... Bilemiyorum.”.../...Editöre Mektuplar" köşesini bir süreliğine tümüyle "Maria Grazia hakkında Mektuplar" yapabilir miyiz?.../... Bu iyi bir fikir..../... Ben o sütunda sayfanın tamamını ayırmak kadar ileri gitmek istiyorum..../... Tüm sayfayı mı?.../... Evet çünkü Nerede şu?.../... İşte..../... "Ben 8 yaşında bir kızım " " Maria Grazia için çok ağlıyorum ve sizden " " bu yazdıklarımı yayınlamanızı istiyorum ki " " tüm çocukların ve tüm annelerin dileği " " suçlunun hemen yakalanmasıdır " " çünkü o bir canidir ve ölümle cezalandırılmalıdır.”.../... Ölüm diyor..../... Hepsi büyük harfle yazılmış.”.../...Eğer o yakalanacak olursa, onu biz çocuklara verin " " okul annelerine verin ki " " hak ettiği cezayı ona biz verelim.”.../... Coşkulu masumiyet!.../... Dramatik olayda 48 saat sonra Maria Grazia Martini'nin otopsisi sonuçlandı..../... Savunmasız bekaret!.../... MARIA GRAZIA'NIN KATİLİNE ÖLÜM - Hangi arabaymış?.../... - Sarı bir Fiat 500..../... Onu tanıdım çünkü son günlerde sürekli okulun etrafında dönüp duruyordu..../... - Plakayı gördün mü?.../... - Hayır, plakayı göremedim..../... Her neyse, o da o gün oradaydı..../... Maria Grazia dışarı çıktı ve orada birileri onu çağırdı ve ona bir işaret yaptı..../... - Yüzünü görebildin mi?.../... - Hayır, sadece sallanan bir eli gördüm..../... Haber var mı?.../... Evet..../... Kapıcıyı sorguluyorlar çünkü anlaşıldığı kadarıyla adam Maria Grazia'yı

sarı renkli bir Fiat 500'e binerken görmüş..../... Sende ne var?.../... Kimse konuşmak istemiyor..../... Gördüğünüz kişinin Maria Grazia olduğundan nasıl emin olabiliyorsunuz?.../... Çok sayıda ebeveyn, dışarı çıktıklarında çocuklarına göz kulak olmam için gözlerimi açık tutmam konusunda ricada bulundular..../... Dolayısıyla, kimlerle konuştuklarını, kimin onları almak üzere geldiğini hep gözlemledim..../... Hatta, Profesör Martini de, benden bu yönde talepte bulundu..../... Hoşça kal..../... – Pardon, bakar mısınız?.../... Maria Grazia'yı tanıyor musunuz?.../... – Evet de, niye sordunuz?.../... **Ben "Il Giornale"den bir gazeteciyim..../... Bana onun hakkında bir şeyler anlatabilir misiniz?.../... Ne kadar vereceksin bize?** Ben gazeteciyim..../... Bunun için bir kazanç sağlamıyorum. O zaman hiçbir şey, unut gitsin. Faşist!.../... R. Z..../... Rita Zigai demek..../... Akşam eğitiminde görevli ama Brera'da yaşıyor..../... Ah, özür dilerim..../... Hippilerle takılırdı. Yarı hippi, yarı devrimci bir tipti. Bu mektup ilginç..../... Üzerinde durmaya değer..../... Bilemiyorum..../... KIZ BİR MİTOMANYAK. **Farklı bir 68 versiyonu gibi..../... Patalojik bir durum..../... Ancak polis de kızı kullanıyormuş..../... Uyuşturucu kullanımına dair kayıtlar var.** Adı ne demiştin?.../... Rita Zagai..../... Pardon, bir saniye..../... **Her neyse, temkinli olmalıyız çünkü kendimizi bir boşlukta bulabiliriz..../... Peki ya Mario Boni?.../... Kızın yatıp kalktıklarından biri muhtemelen; sonra kızı terk etmiş..../... Kız intikam almak istemiştir.**.../... Ben özel olarak ilgileneceğim..../... Bu arada, bana onun adresini verir misin?.../... Gel lütfen..../... Nasıl gitti?.../... Teori doğru çıktı..../... **İnsanlar ölüm cezasında ısrarcı..../... Bu benim için sürpriz olmadı..../...** Duomo Meydanı ile San Babila arasında – görüştüğümüz hemen herkes bu konuda ısrarcıydı..../... Şimdilik bu kadar röportaj yeter..../... Artık onları yazıya geçir..../... Haklıydın..../... ÖLÜM CEZASINI, ARKA PLANDA TUTMAK LAZIM ÇÜNKÜ BU İKİ UCU KESKİN BİR SİLAH..../... BUGÜN ÖLÜM CEZASI İSTİYORLAR AMA BELKİ YARIN KALDIRILMASI İÇİN GÖSTERİ YAPARLAR..../... İTALYANLARIN KALBİ TEMİZDİR. Sen biçki-dikiş

yapıyorsun..../... Bu kesinlikle sana iyi olarak dönecek..../... – Sakin ol!.../... – Bu o..../... Evet, Maria Grazia bu arabaya bindi..../... Hey, ne yapıyorsun?.../... Sakin ol!.../... Dur!.../... Domuz!.../... Orospu çocuğu!.../... – Bay Bizanti sizi bekliyor..../... – Teşekkürler..../... Bu o!.../... Bu o!.../... – Günaydın..../... – Günaydın..../... Kapıcı onu teşhis etti..../... Araba Mario Boni'ye ait..../... Kimdir o?.../... **– Bir anarşist..../... – Biz onu ilk bulanlardan mıyız?.../... Tabii, anlaştığımız gibi..../... Baş komiser, bu raporu biraz erteleyebilir misin?.../...** 24 saate ihtiyacım var da..../... – Bu ikimizin de çıkarına – Değil mi?.../... – Ben işimi doğru yaparım..../... Birlikte yeniden çalışabiliriz..../... Şu an için değil..../... Ama eğer böyle düşünüyorsan Emniyet Müdürü ile doğrudan konuşabilirim..../... Bunun senin için kayıp bir fırsat olacağı muhakkak ama bana sadece 24 saat ver..../... – *Pekala, dediğiniz gibi olsun..../... – Katil kendini güvende hissetmeli..../...* – Saygılar..../... – Hoşça kalın..../... FAŞİST ÇETELERİ O MU FİNANSE EDİYOR?.../... Milano'nun tanınmış sanayicisi hakkında sansasyonel suçlamalar..../... Dolandırıcı, MONTELLİ faşist bir finansçı..../... – İyi akşamlar..../... – İyi akşamlar..../... – Abartıyorlar gibi..../... Bana karşı kızgınlar..../... Sanki bir tek benmişim gibi..../... Söylentiler giderek artıyor ve her geçen gün doğrulanıyor..../... Hatta beni dava etmeleri bile muhtemel..../... Neyse, konuya gelelim Bay Bizanti..../... Tüm piyonlarımı hareket ettireceğim, ama bu yeterli olmayabilir..../... Seçimlere çok az kaldı..../... Çok yakında..../... Bu skandalı diledikleri gibi abartabilirler..../... Herhangi bir zamanda patlayabilir..../... Bize etkili bir karşı saldırı sağlayabilecek bazı şeyler olabilir..../... Feltrinelli de ölmek için daha iyi bir zaman bulamazdı..../... "Il Giornale"ye saldırmaları da işimize yarayabilir..../... Belki de, seçimleri açık etmeden daha duygusal bir şeylere ihtiyacımız var. Martini davasını "Il Giornale"de takibe devam ettin..../... İşte o küçük kız..../... Tüm gözyaşları onun için..../... Babası Martini de, "Il Giornale" sayesinde meşhur oldu..../... Onun yaptıkları hakkındaki makaleler ile özellikle yoksul çocuklar, ağırlıklı olarak da

göçmenlerin kalpleri kazanılmış oldu..../... Hatırladın mı?.../... Birinci sınıf kalite bir insan..../... Bu durum hakkında bundan sonra nasıl bir yol izleneceğini sormak isterim..../... Polisin katili bulmasını beklerken nesnel habercilik mi yapacağız yoksa kendimizi öne atarak, sürecin şekillenmesine aktif olarak katılacak mıyız? Eğer değeceğini düşünüyorsan, öyle devam et..../... Seçimlerden önce katili bulmak durumunda olmamız gibi Bu şekilde dostlarımızı da memnun etmiş oluruz. Onlar tansiyonun düşmesini istemezler..../... Ortaya bir dava atabiliriz..../... Katil ya da "canavar " mükemmel olmasa bile..../... Kimbilir, belki de öyledir..../... Asla bilemezsin. *Orospu..../... "GÜÇ ARTIK BURJUVALARIN ELİNDE OLMAYACAK."../... O başka bir şeydi sanki."../...Bugün benim doğum günüm..../... Artık 17 yaşındayım ve şimdiden yaşlandım."../... Orospu."../...İstatistik: Bir kadın hayatı boyunca 100 kg ruj kullanır."../... "Bunun yarısı erkekler tarafından yenir"..../... Ne kadar da entelektüel!.../... "Ufuktaki erkek! " Hadi ordan be, ibne!.../... O aynı anda domuz ve köpeklere de vermiştir..../... Biliyorum çünkü ben de verdim..../... Ama yaygara yapmadan, bir anda ve bir kere..../... Yok öyle değilse, umurumda bile değil..../... Mario, sen mi geldin?.../... Özür dilerim, Bayan Rita Zigai değil mi?.../... -Bayanı mayanı boşver; kimsin sen?.../... Ne istiyorsun?.../...* Adım Bizanti..../... Gazeteciyim..../... İyi de bana ne?.../... Hangi gazete?.../... Ne alakası var yani?.../... "Il Giornale"'den geliyorum..../... Bize bir mektup gönderdiniz..../... Ben mektup falan yazmadım..../... Sakın korkmayın, polis değilim; sadece işim için buradayım..../... Bana sadece bir saniye izin verin..../... İşi öne sürerek şantaj her zaman..../... ASLINDA SİZ GAZETECİLER, POLİSLERDEN DAHA KÖTÜSÜNÜZ..../... Ne yaptığını sanıyorsun?.../... Öyle, evinde gibi her yere dalamazsın..../... Özür dilerim..../... Aşırı güvensizlik gösterdiğinizi düşünmüyor musunuz?.../... Ben sadece görüş alışverişinde bulunmak için buradayım..../... Katkınızın bizim için çok değerli olacağını düşünüyoruz..../... Mektup çok önemli..../... - Hangi mektup?.../... Ben

asla mektup yazmadım..../... - Sizi anlıyorum..../... Tercihler arasında karar vermek güçtür..../... Hele hele, kişisel ilişkiler işin içine karışıyorsa .../...**Her neyse, kafamda canlandırdığım kadına benziyorsunuz..../... Ne düşünmüştünüz ki?.../... Sağlam bir kişiliğe sahip bir kadın olduğunuzu düşünmüştüm..../...** İyi tamam peki; bir mektup yazdım..../... Yazdım ama hepsi saçma sapan şeylerdi. Doğru olmayan şeyler hakkında fikrimi değiştirdim. **Bana özel şeyler hakkında niye konuşayım ki?.../... Gitmemi istiyorsanız, gidebilirim..../... Ama size gerçekten yardım edebileceğimi düşünmüştüm..../... Belki daha çok güvendiğiniz birisiyle konuşmak istersiniz..../...** İyi peki, doğru..../... Haklısın, biriyle konuşmam lazım..../... Ama burada değil..../... Tanrım, kahve!.../... **Konuşmak istiyorum çünkü hep yalnızım..../... Kimseyle konuşamıyorum..../... Sadece monologlar, bir de annem..../...** Atom bombası sonrası, kimseyle konuşmak mümkün olmayacak demişlerdi..../... Burada böyle oturup, biri gelir diye bekliyorum ama kimse gelmiyor..../... Her neyse, boktan bir gazetede çalışıyorsun..../... Olmak istemediğim tek bir şey var..../... **Biraz devrimci, biraz da aptal, geri zekalı bazı meslektaşlarım gibi..../... Bu nedenle, seni besleyen eli ısırarak ruhunu kurtarmayı beklemektense boktan bir gazetede bilinçli olarak yazmak daha iyidir..../... Benim görüşüme göre günümüzde 20 yaşında biri bile romantik olmayı göze alamaz..../... Bu yüzden, onların idealizmini anlayamıyorum..../... Özgürlük savaşları beni cezbetmiyor..../... Belki okulda olmak daha farklıdır..../... Daha az ödün..../... Gençlik ile doğrudan iletişim imkanı bularak onlarla yaşam deneyimlerimizi paylaşmak..../... Beni etkilemek için izlediğin yol garip..../... Seninle konuşurken iyi hissediyorum..../... Kimbilir, belki de birbirimize benziyoruzdur..../... En azından, aynı sorunları dert ediyoruzdur..../...** - Bana 100 liret verir misin?.../... - Sence vermeli miyim?.../... - Verirsen, yine gelip isteyecektir..../... - Ne yapacaksın 100 liretle?.../... Yiyecek alacağım..../... Öncelikle akşam yemeği zamanı değil, ayrıca bunun için de 100 liret yetmez..../... O zaman 1000 liret ver..../... Hayır..../... Sen

de benim yaptığım gibi onu kazanmalısın..../... Selam..../... Arkadaşınız, karşı istihbarat için bana biraz para verebilir mi?.../... Tabii ki de; yaşasın karşı istihbarat..../... Peki ya Mario?.../... **Hala işçi sınıfı için savaşıyor mu?.../...** Onun esrarın sınıf mücadelesinden daha iyi olduğunu anlamasını ne zaman sağlayacaksınız?.../... Bu Mario'yu kim biliyor?.../... Kimlerle görüşüyor?.../... Güle güle!.../... Gerçekten, bazılarının çalışma kamplarında yeniden eğitilmesi gerekiyor..../... - Gazla..../... - "Boktan FIAT, boktan FIAT "..../... Bir gece birinin geldiğini görüyorsun, kim olduğunu nereden geldiğini kim bilir..../... O da diğerleri gibi biri, hatta yakışıklı bile değil..../... Gözleri bir şey sorar gibi, sanki bir şey ister gibi .../...Siz de zaten bunu istiyorsunuz..../... Yaş farkından kaynaklanacak sorunlar hakkında düşünmeliydim..../... Onun açısından herhangi bir sorun yoktu..../... Bedavadan yiyip, içip, yatıyordu..../... Ayrıca ben de serbesttim..../... Herhangi bir sorun yoktu .../...Sorunu ben çıkardım..../... Ona aşık oldum..../... Onu hala seviyorum..../... Yani bilemiyorum..../... Ve sonra o mini eteklilere geçiş yaptı..../... Maria Grazia gibilere yani..../... Sonra yoldaş olduk..../... Kapalı bir yumruk gibi..../... Aynen böyle..../... Fahişeler gibi birbirimize bağlandık..../... Peki ben, ben ne yapmalıydım?.../... Bekledim..../... Sabahlardan akşamlara kadar bekledim..../... Gelecek mi, gelmeyecek mi?.../... Papatya falları baktım..../... Yoldaşlar .../...Onlar, yaş ırkçılığı yapıp üzerinize gelirler..../... Yozlaşmış olduğumu söylediler..../... Çünkü onlara göre, aşk yozlaşmış bir şey. Sana saldırmak gibi bir niyetim yok..../... Lakin başka nereye gidebiliriz ki?.../... **Her şey olabilirsin ama ahlaksız bir kadın olamazsın..../... İkimiz de pozitif kişileriz.**.../... O halde, harekete geçmeliyiz..../... Ben geçtim..../... *Mektuplar yazdım, sonra tövbe ettim ve ben asla onları yazmadım dedim..../...* Biliyor musun, sıradışı bir makale yazabilirsin..../... Hayır, ben makale yazmam..../... Senin gibi bir kadının böyle boşta durmasına içerliyorum..../... At onu gitsin..../... Ne için bekliyorsun ki?.../... Birini bulur bulmaz, seni terk edecektir..../... Maria Grazia sadece orospunun

tekiydi..../... - Tüm diğerleri gibi bir fahişe..../... Bundan da hoşnuttu..../... - Ya, bundan hoşlanıyordu demek..../... Cinayetin işlendiği gün, gün boyu beraberdiler..../... Akşam yemeği vakti Mario bana geldi..../... Çok üzgündü..../... Büyük bir kavga yapmışlar..../... Kendimi iyi hissettim çünkü böyle anlarda o sadece bana aittir, anlıyor musun?.../... O benimdir..../... Onu yatağa attım ve onu kucakladım..../... Okula gitmeden önce de, ona bir uyku hapı verdim..../... Uykuya dalana kadar yanında bekledim..../... Çünkü bana ihtiyacı vardı ama o bunu kabul etmiyordu..../... Ertesi gün yoldaşları geldiler..../... Bana "herkese Mario'nun dün akşam üstü Francesco'nun yerinde bir toplantıda olduğunu söyleyeceksin" dediler..../... Bana talimat vermeleri için yoldaşlarını göndermişti..../... Ya sonra?.../... O neredeydi?.../... Kiminleydi?.../... Yaralarını yalatıyordu herhalde, kimbilir kime?.../... Ve ben ne bok yiyecektim?.../... Bekleyecek miydim?.../... Ve yeniden ondan nefret mi edecektim?.../... Doğru olurdu, değil mi?.../... Şimdi ne yapıyordur?.../... Uyumak için sana geliyor olabilir mi?.../... Evet, gelecektir..../... Yoldaşlarının işi de, onu yarın şafakta gelip almak olacaktır..../... Çünkü şafak vakti afiş asma işi var..../... Lanet olsun, çok soğuk!.../... Yeterince uyuyamadın herhalde, öyle mi?.../... Mario'ya acele etmesini söyle..../... Adamın kanı donuyor burada..../... Tabii olur, s.ktiğimin yoldaşları!.../... Mario'ya söylerim..../... Mario!.../... Bugün gitme!.../... Bugün olmaz..../... Benimle kal..../... Tanrı aşkına!.../... Hiç değişmeyeceksin..../... Hep t.şağımı sıkıyorsun..../... Hadi gidelim..../... İyi oldu..../... Biraz daha zamk sür!.../... Acele et!.../... Diğerini bana ver..../... - Biraz daha zamk sür..../... - Oldu mu?.../... - Gidelim mi?.../... - Mario, buraya gel, iş tamam!.../... Polisler..../... Hadi yürü..../... Hadi..../... Buradan defolup gidelim!.../... İşte o!.../... Herkes dursun!.../... Gir içeri!.../... Faşistler!.../... Bay Manna!.../... - Onu yakaladılar mı?.../... - Evet, adı Mario Boni..../... - Ön sayfadan verelim, tamam mı?.../... - Evet, hiçbir dolgu olmadan, tam sayfa..../... - Tamamdır..../... Ön sayfada üç sütun yapıyoruz..../... - Bay

Manna!.../... - Teşekkür ederim..../... Bay Pupo, işte makale..../... Enrico, bunu hemen basmalıyız..../... - Bay Colombo, manşete dikkat edelim..../... - Peki..../... - Kalıp uydu..../... Manşeti buraya koy..../... - Olur..../... Martini olayında sansasyonel gelişme Maria Grazia'nın katili aşırı bir solcu mu?.../... Mükemmel..../... Tam oturdu..../... Konuş!.../... Yani bu egzersiz kitapları hakkında hiçbir şey bilmiyorsun, öyle mi?.../... Size söyledim..../... Hayır..../... Kapıcı Maria Grazia'nın sarı renkli bir Fiat 500'e bindiğini söylüyor bir de bakıyoruz ki, sen arkadaşların da sarı renkli bir Fiat 500'e biniyorsunuz..../... Yani, Maria Grazia senin arabana bindi..../... Tekrar söylüyorum..../... Maria Grazia'yı tanıyorum ama o gün ben Francesco Gatti mevkiinde Via Foppa 13 adresinde bir toplantıdaydım..../... Yani onu görmüş olamam çünkü ben saat 4'den 8'e kadar oradaydım..../... Başka da bir şey demiyorum..../... Avukatımla görüşmek istiyorum..../... - Hangi avukatla?.../... Ha?.../... - Baroya kayıtlı bir avukatla..../... Adı, soyadı, adresi?.../... Kimdir o?.../... Adı nedir?.../... Barodan bir avukat..../... Bu benim hakkım..../... Yani sen, bir kocakarı tarafından tutulmuş bir adamsın ha?.../... Seni ibne!.../... Ben kimse tarafından tutulmadım, tamam mı!.../... Yaşlı bir karı..../... Ne güzel gençlik be, ideallerle dolu..../... Beni gıcık ediyorsun..../... Ne olmuş yani?.../... Peki senin kevaşe karın nasıl?.../... Kır şunun suratını..../... Bir daha söylesene!.../... Götün yiyorsa bir daha söyle..../... Seni ödlek..../... Hadi, bir daha söyle..../... Aaah..../... Hasiktir ya, canım yanıyor..../... Lanet olsun size..../... Şu dostluk, hadi tanışıklık diyelim, bize açıklasana..../... Maria Grazia çok güzel bir kız..../... Niye senin gibi biriyle birlikte?.../... Gösterilerden sonra bir toplantıda tanıştık..../... Bu ne anlama geliyor?.../... Size daha önce de söyledim..../... Onunla Francesco'nun yerinde tanıştım..../... Neden beni inandırmak için debeleniyorsun?.../... - Kimseyi inandırmaya çalışmıyorum..../... Demek istediğim sadece - El, kol hareketi yapma!.../... Size sadece gerçeği anlatıyorum..../... Onunla birkaç kere birlikte oldum..../... Ne yaptınız birlikte?.../... -Orası seni ilgilendirmez..../... - Puşt

herif!.../... Eğer bilmiyorsan öğren ki, bir kızı öldürmek başka şey tecavüz edip öldürmek başka şey, bir bakireye tecavüz etmek bambaşka şey..../... Otopsi raporunun kızın bakire olduğundan bahsettiğini biliyor musun?.../... Anlayabiliyor musun bok herif?.../... Bekaret!.../... Bekaret ne demek?.../... Ne anlama geliyor?.../... Ne anlatmaya çalışıyorsun?.../... Onun ırzına geçtiğini mi?.../... Götürün şunu!.../... Orospu çocuğu!.../... O bir azizeydi..../... Bir azize!.../... Bizanti nerede?.../... Böyle girerek ne elde etmeye çalışıyorsun?.../... Bay Bizanti bir toplantıda..../... Size inanmıyorum..../... Beni görmek istemiyorsa, bunu kendi söyleyebilir..../... Ve bunu daha önce hiç yapmadı şekerim..../... Dikkat edin, yoksa polis çağıracağım!.../... Yaa, öyle mi?.../... Polisimi çağıracaksın?.../... Sen o polisi al da, kıçına sok!.../... Neden onları aramıyorsun?.../... Ben olsam onlara, orada kalmanız gerek derdim..../... Sakin olun!.../... Bizanti'yi ara!.../... Hey bayan, nerede olduğunuzu sanıyorsunuz?.../... İlaçlanmış!.../... Tabi ya, burada bütün sekreterler ilaçlanmış..../... Arasana Bizanti'yi..../... Çağır onu..../... Bırakın geçsin..../... Bir saniye..../... Lütfen oturun..../... Oturun mu?.../... Tabi ya, bu kibarlık formudur..../... Tabii bana resmi olarak davranacaksınız..../... Tamam, oturayım bari..../... Seni palyaço..../... Şimdi sen, çalışan bir iş adamı mı oluyorsun?.../... *Dinleyin hanımefendi, buraya bir şey için özellikle geldiniz sanırım..../... Sizinle oyun oynamıyorum ve boşa harcanacak zamanım da yok..../... Zaman bulunabilir..../... Hatta beraber bulmuştuk, hatırladın mı?.../... Ve senden nefret ettiğimi söylemeliyim!.../... Benim gibi sinirleri yıpranmış birinden yararlanmaya kalkmak sadece korkaklıkla açıklanabilir..../... Sana anlattığım her şeyin aslında sadece bir yalan olduğunu söylemek istemiştim..../... Hepsini inkar ediyorum, anladın mı?.../... Hadi, gerçeklik duygumuzu kaybetmemeyi deneyelim..../... Ne güzel bir ifade!.../... Polis tarafından iyi bilinen birisiniz..../... Ben güvenilir bir insanım..../... Birçok şey anlatabilirim..../... Evinizdeki masada Maria Grazia'nın kitaplarını gördüğümü söyleyebilirim..../... – Onları yaktım!.../... –*

*Onları gördüğüme dair yemin edebilirim..../... Bizzat Mario, Maria Grazia'yı tanıdığını ve onunla görüştüğünü itiraf ettikten sonra geri adım atmanın ne anlamı var ki?.../... Arkadaşları ve kapıcı, Maria Grazia'nın cinayet günü bindiğini söyledikleri araba Mario'nun arabası ise, daha ne kalıyor?.../... Cinayeti Mario'nun işlemiş olabileceğini, siz benden daha iyi biliyorsunuz..../... Bununla birlikte, tanıklık yapabileceğiniz ve benim inkar edebileceğim hiçbir şey yok..../... Neden hapse girmek istiyorsunuz?.../... Bana açıklayabilir misiniz?.../... Sizi hor gören, sizden nefret eden ve sizi kullanan birisi için mi?.../... Mario Boni'nin sorgu raporundan bir pasaj okuyacağım.".../...***23 Nisan 1972 tarihinde, düzenli bir ikamet adresim ve geçim kaynağım olmadığı için hemen her zaman olduğu gibi Rita Zigai'nin evine gittiğimi beyan ederim..../... Onun bir yoldaş olduğunu düşünürdüm..../... En azından kendini biriymiş gibi göstermeye çalışıyordu..../... Bayan Zigai sadece menopoz sonrası kafası karışık bir kadın..../... Yalnız olduğu için bana sinek gibi yapıştı..../... Tam bir sürtük!.../... Acınacak halde olduğu için onunla birlikte oldum.".../...** Yeter!.../... Bir yetişkin olmak zor..../... - Yeter!.../... Günlük - Günlük?.../... - Maria Grazia Martini'nin günlüğü Onu yakmadım..../... - Güzel..../... - Birisi şu basın konferansına gitmeli..../... - Tehlikeli ama "Il Giornale: "Mario Boni'nin tutuklanmasına en çok tepki gösteren sağcı örgüt tutuklanmadan da sorumlu Il Giornale ile polis arasındaki ilişki zaten biliniyor..../... Bizi fena döverler..../... Roveda'yı gönderelim..../... Ona bir şans verelim..../... AMAÇ SON DERECE AÇIK: AŞIRI SOL KANATA OLAN GÜVENİ SARSMAK..../... Boni'nin tutuklanması, Fontana Meydanındaki bombalarla başlayan bir dizi pr bir dizi provokasyonun son örneğidir ve Bay Valpreda hala mahkemeye çıkmayı beklemektedir..../... Ama bu bombaları aslında yerleştirmiş olanlar, muhtemelen mecliste günlerini göreceklerdir..../... Bu Bayan Zigai ile ilgili olarak ne biliyorsunuz ?.../... Elinizde ne kanıt var?.../... Bu süper tanığın aslında bir polis muhbiri olduğuna dair kanıtlarımız var..../... Kolayca şantaj yapılabilecek biri Güvenilirliği

sıfır düzeyindedir..../... Boni ile olan ilişkisi tümüyle tesadüflere dayalıdır..../... Bu arada, biz Boni'nin özel hayatının ifşa edilmesini de istemiyoruz..../... Bizler onun masum olduğuna inandık ve onu sonuna kadar savunmaya devam edeceğiz..../... Göründüğü kadarıyla, herhangi bir kanıt olmadan sadece söylentilerle Prof..../... Zigai'yi suçluyorsunuz..../... - Hayır, yo!.../... - Sadece onun söylediklerini temel alıyoruz..../... - Hayır, kesinlikle hayır!.../... - O sadece görevini yapıyor..../... Bayan Zigai'nin güvenilir biri olmadığı hakkındaki bir dizi etkileyici tanıklığı gazetelerin bilgisine sunmaya hazırız..../... - Kim için çalışıyorsunuz?.../... - "Il Giornale"..../... - Ve buraya gelmeye cesaret mi gösterdiniz?.../... - Sessiz olun!.../... Sakin olun!.../... Bu bir provokasyon..../... Hadi çıkalım..../... Unut gitsin!.../... Bunun bir provokasyon olduğunu görmüyor musunuz?.../... Bir şey yok..../... Devam edelim..../... Bunun kahrolası bir provokasyon olduğunu anlamıyor musunuz?.../... Bayan Zigai'nin güvenilmezliği hakkında bir dizi etkileyici tanıklık Bizde olan bu - Merhaba Bay Roveda..../... - Özür dilerim..../... Nasıl gitti Roveda?.../... Hiçbir olay çıkmadı mı?.../... Milano'da yeniden kızıl holiganizmi..../... GAZETECİMİZE VAHŞİ BİR SALDIRI.../... Sana tam olarak ne yaptılar?.../... Seni dövdüler mi?.../... Sana hakaret ettiler mi?.../... Hiçbir şey mi?.../... Hiç bir şey olmadı mı?.../... Telaşa gerek yok..../... Bu baskı zaten kapandı..../... 30 satır yeterlidir..../... Hoşça kal..../... Yazık..../... Anlaştık mı?.../... Merkez komite tarafından durduruluruz..../... Güvenlik hizmetini güçlendirmemiz gerekir..../... Bastioni'de görüşürüz..../... - Hoşça kal..../... - Hoşça kalın yoldaşlar..../... EFENDİLERİN SINIF TAHAKKÜMÜNE SON VERİN!.../... YOLDAŞLARA ÖZGÜRLÜK!.../... - POLİS DEVLETİ - NAZİLER!.../... HAPİSTEKİ YOLDAŞLARIMIZ SERBEST BIRAKILSIN!.../... TEK ADALET, PROLETERYANIN ADALETİDİR!.../... Kim o?.../... - Kim o?.../... Kimsiniz?.../... - Bu sefer tutuklama emrimiz var!.../... Yürü!.../... Ne emri?.../... Görmek istiyorum..../... Başına bir iş gelmesin istiyorsan, sakin ol!.../... Uyanın bakalım tembel tenekeler..../... Yoldaş işçiler!.../... Defol buradan!.../...

Diğerleriyle git!.../... DEVLET KIYIMI .../...Avukatlarımızı istiyoruz..../... Gördüm!.../... Bilerek yaptın!.../... İndir ellerini aşağıya!.../... Avukat tutma hakkımız var!.../... Avukat istiyoruz..../... Avukat tutma hakkımızı sağlayın..../... Başınıza bir iş gelmesin istiyorsanız, sakin olun!.../... Mario Boni'nin arkadaşları için suçlama Katilin evinde cephanelik bulundu..../... Günaydın..../... Sırayla ilerleyin..../... Şu an burada olan tanık Bayan Zigai sizin ifadenizin aksine 28 Mart 1972 tarihinde, saat 5 ile 8 arasında Mario Boni'nin de katıldığı bir toplantının yapılmadığını iddia ediyor..../... Tanık ayrıca, Mario Boni'nin saat 7:45'de eve geldiğini o saate kadar Maria Grazia Martini ile birlikte olduğunu ve aralarında şiddetli bir kavga geçtiğini söylediğini iddia ediyor..../... Yalan bu!.../... Francesco'nun yerinde saat 5 ile 8 arası bir toplantı vardı ve Mario da oradaydı..../... Gerçek olan bu!.../... Onlara gerçeği anlat!.../... Biz senin bir ajan olduğunu sanıyorduk; aynı zamanda bir provokatörmüşşün..../... Özür dilerim ama haysiyetli bir vatandaşa hakaret ediyorlar..../... Dikkatli olun, yoksa zor kullanmak zorunda kalacağım..../... Siz lütfen devam edin..../... Ben ne bir casusum, ne de provokatör..../... Dürüst bir vatandaş olduğum için daha önce söylemiş olduklarımı teyit ediyorum..../... Vitaliano Fabrini, 28 Mart 1972 tarihinde saat 10:30'da beni telefonla aradı ve kelimesi kelimesine şunu söyledi: "Herkese, Mario'nun dün öğleden sonra saat 5'den 8'e kadar bizimle beraber Francesco'nun yerindeki bir toplantıda olduğunu söyleyeceksin. "..../... Hadi inkar edin!.../... - Yalanlar!.../... Yalanlar!.../... - Yemin ederek, inkar edin!.../... Telefon görüşmesi oldu mu, olmadı mı?.../... Telefon görüşmesi falan olmadı..../... Francesco'nun yerinde saat 5 ile 8 arası bir toplantı vardı ve Mario da oradaydı..../... Bakalım şu konuda neler söyleyeceksiniz?.../... Bu Maria Grazia Martini'nin günlüğü..../... Bay Boni tarafından cinayetin işlendiği gece Bayan Zigai'ye elden verilmiş..../... "28 Mart..../... Öğleden sonra Mario ile buluşacağım..../... Ondan bıktım..../... Çok fazla şey istiyor..../... Ondan kurtulmam gerek..../... Canımı sıkıyor..../... " O şey hakkında hiçbir şey

bilmiyoruz..../... Ancak size şunu söyleyebiliriz ki, muhtemelen Bayan Zigai tarafından yazılmıştır..../... Hem de ilk satırından sonuna kadar..../... – Alçaklar!.../... – Sana kaç para verdiler?.../... Ne ödediler?.../... Casus!.../... Sen yazdın onu!.../... Casus!.../... Yani, orospunun günlüğüne bunları ben mi yazdım?.../... Ne için?.../... Niye olduğunu sen bilirsin..../... Mario ile bizi köşeye sıkıştırmak istedin..../... Hangi Mario?.../... Kim ki o?.../... Ben sadece adalet için buradayım..../... Bunun siyasetle bir ilgisi yok!.../... Mario'nuza gelince de, şunu biliyor olmalısınız ki – o öldürmüş olabilir – Ne saçmalıyorsun sen?.../... Kanıt var!.../... Yerinize oturun!.../... Burası pazar yeri değil..../... Oturun!.../... Onu mahvettiniz..../... Onu benden ayırdınız..../... Çünkü bizi kıskandınız..../... Ben ona yardım etmeye çalışırken, onu bana karşı kışkırttınız..../... O beni sevmişti..../... O beni çok sevmişti..../... Ona benim yaşlı olduğumu söylediniz..../... Benden hep nefret ettiniz..../... Her zaman!.../... Daima!.../... Onun çatlağın teki olduğunu görmüyor musunuz?.../... Biz ondan nefret falan etmedik..../... Şunu bir türlü anlamak istemiyorsun..../... Kimse senden nefret etmiyor..../... Hiç kimse asla söylemedi bunu..../... Senin veya Mario hakkında hiç kimse asla söylemedi bunu..../... Biz hiç karışmadık..../... Mario'ya daha farklı davranman gerekirken davranmadın..../... Onu sürekli evde tutup bir aptal gibi izole etmeye çalışan bir baş belası olmamalıydın..../... Ona yetebiliyor olsaydın, yaşlı ve çirkin olman kimin umurunda olurdu ki..../... Ama sen bir burjuva gibi hareket ettin..../... Boktan faşistlerden biri gibi Onu sürekli tahrip etmeye çalıştınız..../... Kesin sesinizi!.../... Ben deli değilim!.../... Ben deli değilim!.../... İltica istiyoruz..../... Çıkarın şunları buradan!.../... Hemen!.../... İşte buradalar!.../... Geliyorlar!.../... Bir saniye bekleyin!.../... Geri çekilin!.../... Karışıklık yapmayın!.../... Bayan, bize bir şeyler söyleyin!.../... Mario Boni ile birlikte miydiniz?.../... Nişanlı olduğunuz doğru mu?.../... Gidin buradan!.../... Lastik izlerinden açıkça gördüğünüz gibi araba bu noktada, ani bir fren yaparak durmuş..../... Arabanın içinde kısa süreli bir tartışma

yaşandığını düşünmek akla yatkın geliyor..../... Adam tam bir cinsel ilişki peşindeymiş ki kurbanın mahrem yerlerine şehvetli dokunuşlar yaparak niyetini açıkça belli edince kurban arabadan çıkmaya çalışmış..../... Kurbanın bu karşı koyuşu, saldırganı daha da coşturmuş..../... Çünkü o tam bir hayvanmış..../... Onu kısa sürede yakalamış ve suçlanmasına yol açan günahı işlemiş olduğunu söylüyorlar..../... - Savcı iyi bir klasik eğitim görmüş..../... - Bu gülünecek kadar garip..../... Gerçekten öyle..../... Ama Martini davasındaki tek tuhaf şey bu değil..../... Artık keşfedecek başka bir şey yok..../... Her şey çok mükemmel görünüyor..../... Hepsi en başından beri belli gibi İğrenç domuzlar!.../... Beni hasta ediyorsunuz!.../... Canavarlar!.../... Hepinize lanet olsun!.../... Cinsel sapıklar!.../... Kendi taşaklarının köleleri!.../... Tipik tepki..../... **Aşırı savunma refleksi..../... Kendi sapıklığı üzerinden diğerlerini suçluyor..../...** Götürün şunu!.../... Canavar onu yakaladığında, kurban kesinlikle kurtulmak için çabalamış..../... Kimbilir, belki bir an için bile olsa, kaçarak saldırgandan kurtulmayı denemiştir..../... - Bana bir şey mi söylemek istediniz?.../... - Benimle dalga geçme, Roveda!.../... Bu Lauri'nin mükemmel bir suçlu bulma konusunda polisle ilk işbirliği olmuyor..../... Onunla bir takım değil misiniz?.../... Ve şu Mario Çalıştığın gazetenin sahibi için son derece uygun biri..../... Bu oy yağdıracaktır..../... Dolaylı propaganda her zaman en iyisidir, bunu bilmiyor musun?.../... Evet ama beni aptal gibi gösteriyor olsa bile yemin ederim hiçbir şey bilmiyorum..../... Bu senin mesleğin ise, aptal olmayı göze alamazsın..../... Sen her zamanki makalelerini yazarken, Bizanti ve Lauri suçlular üretmekle meşgul..../... Ve buna da "iş" diyorlar..../... Kendi yönetim kurulunuz var toplantı yapma hakkını kendiniz kazandınız..../... Daha ne istiyorsunuz?.../... Yazılı bir dilekçe ile satış bölümüne başvur..../... Bizanti özür dilerim, sana bir şey söylemek istiyorum..../... - Acil mi?.../... - Çok hassas bir mesele..../... Daha fazla ne diyebilirim ki?.../... Sana dediğimi yap!.../... Gel..../... Ne oluyor Roveda?.../... **Martini davası hakkında..../... Farkında olmadığım bir gerçeğin ayırdına**

vardım..../... Demek istediğim şu ki Yapmış olduğun ince plana uygun olarak, bir sebeple dışarı Lauri beni birleştiğinde..../... Lauri ile beni bir araya getirdiğini düşünüyorum..../... Tabii, her birimizin kendince görevi vardı..../... Gerçekte bir tecavüz var mıydı?.../... Çok açık konuşayım..../... Lauri'nin yaptığı işlerin arkasında her zaman senin olduğuna kesinlikle eminim..../... - Daha net konuşur musun?.../... - Pekala, size iki sorum var..../... İlki, Zigai Lauri tarafından ortaya çıkarıldı ve ardından Lauri ya da başka biri Zigai'yi Mario Boni aleyhinde konuşmaya ikna etti..../... İl Giornale ise, kafadan kontak zavallı bir kadının yarım yamalak ifadelerine dayanarak bir suçlu icat etti..../... İsterik ve kıskanç bir kadını kullanarak Bana bir dava verdin ve sonra arkamdan dolaşarak onu elimden çekip aldın..../... Bak dinle İkincisi, bu kampanya seçim amaçları için bariz bir şekilde orantısız olarak büyütüldü..../... Bu tezgahın seçimlerin kazanılması için yeterli olacağına inanıyor musun?.../... Bizim siyasi duruşumuzu mu eleştiriyorsun; yoksa bana mesleki ahlak dersi mi veriyorsun?.../... Beni ipleri olan bir kukla gibi kullandın..../... Bir kukla olmak isteyen o sadece, Roveda..../... Dinle bak, senin bir geleceğin var..../... İyi bir gazetecisin ve herhangi bir kariyer kaygın yok..../... Lauri senden daha az dürüst..../... Ama o vicdansız..../... Hemen hemen her yerde tanıdıkları var..../... O mükemmel bir muhbir ağına sahip..../... Onun yardımı sayesinde birçok badireyi atlattık ve diğer gazeteleri saf dışı ettik..../... Bunları biliyorum zaten..../... Dünyaya dün gelmedim..../... Ama bu sefer konu, dediğiniz gibi sadece muhbir ağı değildi..../... Bu kez durum, polise, mahkemeye ve kamuoyuna hazır bir suçlu sunmaktan ibaretti..../... Martini davası, bir belirtidir..../... Mevcut durumun bir göstergesi..../... Neden bu kadar çok mektup aldığımızı hiç merak ettiniz mi?.../... Çünkü genel kamuoyu bu cinayetin, ülkemizin çürümesinin bir sembolü olduğunu düşünüyor..../... Ve korkuyorlar..../... Ama işin gerçeği anlatılmalıydı..../... Objektif raporlama yapılmalıydı..../... AMA SİZ BUNUN YERİNE, OLAYI TAHRİF ETTİNİZ..../... İnsanların bedenleri ve başları üzerinde

yürümekte sakınca görmediniz ve ortak bir davayı bir sembole dönüştürdünüz..../... Pekala, Ben ya da İl Giornale Biz provokasyon yaptık..../... Gerçekleri objektif olarak rapor etmedik..../... Peki hangi objektiflikten söz ediyoruz Bay Roveda?.../... Mario Boni'nin kim olduğunu hiç merak ettiniz mi?.../... O sosyal uyum kuralları reddeden bir uyumsuz..../... Uyuşturucu kullanan ve "Il Giornale"yi saldırı hedefi olarak gören biri..../... Greve katılmak istemeyen işçilere saldıran biri..../... Yöneticiler kaçıran, otomobilleri ters çevirip, ateşe veren biri..../... O sizden de nefret ediyor Roveda güzel duygularınız ve asil idealizminizden de Siz gazeteciyi tarafsız bir gözlemci olarak görüyorsunuz..../... Ben, bu tarafsız gözlemcilere acıdığımı söylemeliyim..../... Gözlemci değil, taraftar olmak zorundayız..../... Savaş şartları altındayız..../... Biz bu sınıf mücadelesi içinde fazla yer aldık..../... Bu Marx ve Lenin tarafından icat edilmedi!.../... Vatandaşların çoğunluğu, sosyal uyumun en belirgin kurallarına saygı gösteriyor..../... Bununla birlikte, bir azınlık da söz konusu; yani nasıl desek çalkantılar içindeki..../... Bu azınlığın içine sapıkları manyakları, tehlikeli akıl hastalarını ve tabii, neye karşı olduklarının bir önemi olmadan her şeyi yakıp yıkmak isteyen nihilistleri de ekleyebiliriz..../... Peki "çoğunluk" kimlerden oluşuyor diye soracak olursanız yanıtım, çalışanlar, vergilerini ödeyenler olarak Bak baba!.../... Onu görebiliyor musun?.../... Hadi bak, o baba..../... Göremedin mi?.../... Bak!.../... Bak baba orada..../... Hadi ama uyuma da babayı seyret..../... Hadi..../... Çok sıkıcı!.../... Kanal değiştirelim!.../... Olmaz..../... Rahatsız olacağını biliyorsun..../... Hadi seyret..../... Hiçbir şey anlamıyorum..../... Ama baba orda..../... Hadi ona bak..../... Bak o, bak! çocuklarımız her gün okula gidiyor..../... Onlar açıkta ve savunmasızlar..../... Bu probleme karşı hemen bir tavır geliştirmeliyiz..../... Çok telejeniksin, biliyor musun?.../... Çok iyi vitrin yaptın..../... Aferin sana..../... Polis müdahale etmeli..../... Yargıçlar mahkum etmeli..../... Yöneticiler gereken sertlik ile hareket etmelidir..../... Eğer izin verirseniz, görünümü daha basit bir şeyle anlatmak

istiyorum..../... Bazıları ironik bulabilir ama bence teyit etmek önem taşıyor..../... **Kötülüklerin kökeni işin doğasından kaynaklanıyor..../... – İnsanlık İnsanlar kusurlu!.../... – Evet, hepimizde kusur var..../...** HEPSİNİN EN İYİSİ SENSİN, BİLİYOR MUSUN?.../... Ama karşımızda gerçek suçlular var..../... İşte o bombaları yerleştirenler ve küçük kızlara tecavüz edenler, hep aynı..../... Şu Mario Boni'nin gündüz vakti devrimci, geceleyin de cani olması sıradan bir tesadüf değil. **BİLİYOR MUSUN, SANKİ İNCİL OKUR GİBİ İL GİORNALE OKUYAN ŞU SALAKLARDAN DAHA KÖTÜSÜN..../... MERAK EDİYORUM; ARKADAŞLARINA, PARANA, HER ŞEYE RAĞMEN KARIM OLMA GERÇEĞİNE SAPLANIP KALMIŞ OLABİLİR MİSİN?.../... BİR DEVLET MEMURUNUN KARISI OLMA MANTIĞINA HAPSOLMUŞ GİBİ VE KONU SADECE BİR APTAL OLDUĞUN GERÇEĞİ DEĞİL AYNI ZAMANDA, OĞLUMU DA KENDİN GİBİ YETİŞTİRİYOR OLMAN..../... İTALYA'NIN EN YETKİN GAZETESİNİN GENEL YAYIN YÖNETMENİNİN KARISININ SIRADAN BİR OKURA GÖRE DAHA GELİŞMİŞ BİR ZİHNİYETE SAHİP OLMASI GEREKTİĞİNİ ANLAYAMIYOR MUSUN?.../... NE ZAMAN DÜNYAYI ANLAMAYA BAŞLAYACAKSIN?.../... DÜŞÜNDÜĞÜMÜZ VE SÖYLEDİĞİMİZ ARASINDAKİ FARKI NE ZAMAN ANLAYACAKSIN?.../... SEN BİR APTALSIN, GERİ ZEKALI BİR APTAL..../... KENDİMİ BU EVDE YALNIZ HİSSEDİYORUM..../... DUVARLARA KONUŞMAK, SENİNLE KONUŞMAKTAN DAHA ÇOK TATMİN EDİCİ GELİYOR..../... EĞER MARİA GRAZİA'NIN BABASI OLSAYDINIZ, YANITINIZ HALA AYNI MI OLURDU?.../...** Evet, bu doğru!.../... 28 Mart tarihinde Vitaliano Fabrini'nin evinde değildim..../... Tüm öğleden sonrayı Maria Grazia ile geçirdim..../... Size daha önce doğruyu söylemedim çünkü korkmuştum..../... Ve ayrıca, sizin gibilere çok fazla güvenmediğim için Her zaman olduğu gibi onu okulun önünde arabamda bekliyordum..../... Sıklıkla annesi onu gelip aldığından gelip gelemeyeceğini bilmemi istemezdi..../... Doğal olarak, her şeyi gizlilik içinde yapıyorduk..../... Ailesi, onun benimle çıktığını bilseydi, bunu kınamaya hakları olabilirdi..../... Faşizme geçit yok!.../... Komünizme de!.../... Hıristiyan demokrasi için bir oy iki oy

anlamına gelir..../... **Düzen bozukluğu ve şiddete karşı savunma için çapraz kalkanı kullanın..../...** Grazia!.../... - Hadi ama Mario..../... Yine başlama!.../... - Neden?.../... Çünkü!.../... Konuşmamız gerekiyordu, unuttun mu?.../... Ne iğrenç bir yer!.../... Nereye getirdin beni böyle?.../... Milano'da nehir kıyısında bir yer olmadığı için özür dilerim..../... Şu senin Milano'nda - Niye geldin o zaman?.../... - Erdemin başkenti..../... Bırak şunu!.../... - Yani .../...- Yani yeter..../... Artık istemiyorum..../... Yani proletaryadan bıktın mı artık?.../... Sadece cehaletini gidermek için mi benimleydin?.../... Senin için sadece geçici bir hevesti, değil mi?.../... Öf Mario, neden bu saçmalıkları söylüyorsun ki?.../... Seninle birlikte oldum çünkü sevimliydin ve senden hoşlanmıştım..../... Ama artık senden hoşlanmıyorum ve bu dünyanın sonu değil..../... Beni, senin gibi aptal bir kızla birlikte olmamam için uyarmışlardı..../... Artık daha fazla konuşmayalım..../... Beni eve bırak..../... Dinle güzelim, evine yürüyerek gideceksin çünkü seni götürmeyeceğim..../... Defol!.../... Telefon aç da, sana bir şoför göndersinler..../... Baştan belirtmeliyim ki, müvekkilinize yöneltilen suçlamaların zayıflamadığını tam tersine, bu ifade sayesinde kanıtlanmış ve teyit edilmiş olduğunu düşünüyorum..../... Burayı imzalayın..../... MARİA GRAZİA'NIN GÜNLÜĞÜ ÖNEMLİ DELİL OLDU BONI'NİN MAZERETİ BOŞ ÇIKTI - Size söylemem gereken çok önemli bir şey var..../... - Nedir?.../... Endişelenme, sana bu bilgiyi beleşe vereceğim..../... - Mario Boni kimseyi öldürmedi..../... - Ne?.../... Gazeteniz bir sürü yalan yazdı..../... Açıklayabilir misiniz?.../... Maria Grazia bakire değildi..../... Onun çok güzel bir kız olduğunu hatırlatmak isterim..../... Canının çektiği biriyle yatağa girdi, hepsi bu..../... Doktor beyanları ve otopsi raporu bunun tam tersini söylüyor..../... Hepsinde bakire olduğundan söz ediliyor..../... Hangi bekaret?.../... Söyledikleri şey bu!.../... Sen hangi dünyada yaşıyorsun?.../... Babası Martini, üniversite ve hastanelerde bir baron..../... Otopsiyi yapan doktorlar ya ona kıyak çekmişlerdir ya da onlara ücretini ödemiştir..../... Calvi'ye sor, o da onunla birlikte oldu..../... Ve

Boni için onu terk etti..../... Peki ya Mario Boni ile olan ilişkisi ?.../... **İşçiler ve öğrenciler için düzenlenen bir toplantıda tanıştılar..../... Kızların kendilerini proleterlerin kucağına attığı bir zaman dilimi vardır..../...** Kız çok güzeldi..../... Herkes ona hayrandı..../... Bu olay, dünyada bir sürü pislik varken, gelip onu buldu..../... Hatta kapıcı bile ona aşıktı Hani şu, "onu sarı renkli 500'e binerken gördüm" diyen Evet..../... O da kendince kıza kur yapıyordu..../... Utangaç, asabi bir otuzbirci..../... Müdürün casusu..../... Girebilir miyim?.../... Girebilir miyim?.../... Kim o?.../... Özür dilerim, ben gazeteciyim..../... Hayır, artık gazetecilerle daha fazla konuşmak istemiyorum..../... - Ben "Il Giornale"'denim..../... - Lütfen çıkın..../... Sakin olun..../... Maria Grazia Martini davası ile ilgili haber yapmak gibi bir niyetim yok..../... Ben bildiğim her şeyi sizlere zaten anlattım..../... Daha başka söyleyecek bir şeyim yok..../... Ben sadece bir şeyi öğrenmek istiyorum..../... Maria Grazia'nın okul arkadaşlarından biriyle ilişkisi var mıydı?.../... Hayır..../... Hayır..../... Maria Grazia bazı şeyleri yapma yeteneğine sahip değildi..../... O daha çocuktu..../... Daha hiç kimseyle yakınlaşmamıştı..../... Onu izlerdim..../... *Bütün okul arkadaşları onun peşindeydi çünkü o en güzel ve en özel kızdı..../... Mario Boni onunla bir toplantıda tanışmış olduğunu iddia ediyor..../... Bu mümkün değil çünkü o siyaset hakkında hiçbir şey bilmezdi..../... Ve hatta, bilmeyi de istemezdi..../...* Bu nedenle, ne grev, ne oturma eylemi, ne de toplantı O okul arkadaşları gibi değildi..../... Onlar artık tüm okulu ele geçirdiler..../... Uyuşturucu kullanıyorlar..../... Onların kaybedecek bir şeyi yok; hepsi babalarının küçük çocukları..../... Hepsini hapse tıkmak isterdim..../... Yani siz, Boni'nin katil olduğuna ikna oldunuz..../... Tabii ki de oldum..../... Onun neden hala yaşadığını anlayamıyorum..../... Ve gazetede çıkan haberlere de inanıyorum..../... İl Giornale'de hepsini okudum..../... Ben zaten yıllardır onu okurum..../... Yani sadık bir okurum..../... Başka bir şey de okumam..../... O halde, Mario Boni'nin Maria Grazia ile bir ilişkisi olduğunu itiraf ettiğini de biliyorsun..../... - Ama - Samimi

bir ilişki..../... Ama İl Giornale bundan hiç bahsetmedi..../... Bunu yazmadınız..../... Piç herif..../... Belki kızı dövmüştür de..../... Ama o o asla öyle biri değildi ki..../... O bir O masumdu..../... O bir O tertemizdi..../... O bir azizeydi..../... Bir melek!.../... O bir O bakire Meryem'di..../... Bakire Meryem!.../... Bakire Meryem!.../... Bakire Meryem!.../... O bir azizeydi..../... Maria Grazia benim için öyleydi..../... Bakire Meryem!.../... O benim için bir azizeydi..../... Bakire Meryem!.../... Bir azize!.../... **Görüldüğü kadarıyla, okul arkadaşları bana senin Maria Grazia'ya aşık olduğunu söylerken, haklıymışlar..../... Onlar benden nefret ederler çünkü o beni seviyordu..../... O asla onlarla olmazdı..../... Onu bir fahişe gibi görürlerdi..../... Bütün bunlar niye yaşandı, biliyor musun?.../...** Çünkü Latince kaldırıldı..../... Latince zorunlu ders olmalı!.../... Ben de olağan yöntemle okudum, ama her şeyi hatırlıyorum!.../... Senden bu kadar azını beklemiyordum..../... **Yazdıklarının hepsi sadece kişisel görüşlerin ki polis bunların hepsini inceledi ve ciddiye almadı..../... Polis sadece, sizin ve Lauri'nin işaret ettiği yolu izledi..../... İl Giornale'nin diğer hipotezleri de dikkate almasını talep ediyorum..../... Ve Boni ile arkadaşlarını çerçeve içine almaya son vermesini..../...** Roveda sakin ol ve beni dinle..../... Neden sadece seni ilgilendiren şeyler hakkında endişelenmiyorsun?.../... Tabi ya!.../... Senin şu ünlü "görevler bölümü"n..../... Herkese yetecek kadar var!.../... Bu sadece bir cesaret meselesi!.../... Bu mesleği iğrenç bir işe çeviriyorsun..../... – Hangi meslekler asil sence?.../... – Senden nefret ediyorum!.../... Gereğinden fazla konuştun..../... Sen geri zekalığa mükemmel bir örneksin!.../... Senden korkmuyorum..../... İdareye gidip işten çıkarılma belgelerini al. HEPSİ HAZIR..../... – SENİ GAZETECİLER DERNEĞİ'NE İHBAR EDECEĞİM!.../... – GİT VE NE İSTİYORSAN YAP..../... ONA DAHA FAZLA DAYANAMIYORUM!.../... O MÜKEMMEL BİR APTAL!.../... İLK ÇIKARACAĞI KİTAPTA İŞİMİZ BİTER!.../... Kimsin?.../... Ne cüretle?.../... Ne istiyorsun?.../... Bu da ne demek?.../... Sana kim olduğunu sordum?.../... Ne istiyorsun?.../... – Bana her şeyi anlat!.../... – Her şey

mi?.../... Benim sakladığım bir şey yok!.../... – Domuz!.../... Domuz!.../... – Ben bir şey bilmiyorum!.../... "Ben yaptım" de!.../... "Ben yaptım" de!.../... – "Ben yaptım" de!.../... – Ben yaptım!.../... – Söyle!.../... – Evet bendim..../... Onu öldürdüm..../... O kaşarlanmış kaltağı..../... **Benimle alay etti, ben de arabamla takip ettim..../...** Boni onu varoşlarda bıraktı..../... Yardım edin!.../... Debelenme!.../... Debelenme!.../... Evet, onu ben öldürdüm..../... Şimdi beni dikkatle dinle..../... Bunu sadece sen ve ben biliyoruz..../... Eğer herhangi biriyle konuşursan, sana zarar veririm..../... Eğer konuşmazsan, sana yardım ederim..../... Yeterince açık mı?.../... – Evet!.../... Evet!.../... – Açık mı?.../... – Anladın mı?.../... Birbirimizi anladık mı?.../... – Evet!.../... Evet!.../... **Hristiyan demokratlar güçlü bir parti olduğunu kanıtlıyor..../... Antifaşizm ve antikomünizm hala kazanan bir kart olma özelliklerini koruyor..../...** Bu formülün yıpranmış olma tehlikesi de var..../... **Eğer komünizm kazanırsa, kazak atlarını San Pietro çeşmelerinden içerken göreceğimize artık kimse inanmıyor..../... Hayal gücünün bu topluma ulaşmamasından korkuyorum..../...** **Goebbels günlüğüne şöyle yazmış: kitleler bizim hayal edebileceğimizden çok daha ilkel..../... dolayısıyla, propaganda yineleme yöntemine dayalı olarak olabildiğince basit olmalıdır..../... Büyük Amerikan reklam ajansları tarafından yönlendirilen çok modern bir yöntem denenmeli..../... benzersiz satış önermesi.** Sende bazı haberler mi var?.../... Nedir?.../... Evet..../... Maria Grazia Martini'nin gerçek katili ortaya çıktı..../... Bir manyak..../... Hastalıklı bir tip .../...Konuşmayacak..../... Hiçbir şey söylemeyecek..../... Onu nasıl kullanacağımızın kararı bize bağlı..../... Seçimler geçene kadar bekleyelim..../... Çıkan sonuca göre kararımızı veririz..../... – Direktörü bilgilendirmek gerekir mi?.../... – Hayır, bunun hakkında hiçbir şey bilmemeli..../... Herkes kendi işini yapmalı ve kendi sorumluluğunu üstlenmeli..../... Ve doğal olarak, kazancını da paylaşmalı..../... Direktör demek, aynı zamanda yöneten anlamına gelmez..../... Herkes kendi konumu içinde kalmalı..../... Bizim isteğimiz, polis bastırsın, hakim

yargılasın ve basın da insanları ikna edebilsin..../... Sonuçta herkes görevini yapsın..../... Yeter ki, işçiler birlikte oynamasın..../... Zaten yeterince çalışmıyorlar..../... Umurlarında da değil..../... Her zaman daha çok ücret talep ediyorlar..../... Üretim seviyelerini yükseltebilmekten aciziz..../... Esas sorun da bu..../... Bütün bunların karşısında, Mario Boni suçlu olsa ne yazar, masum olsa ne yazar..../... ruhuna ulaşmasını dileyerek senin için dua ediyoruz sunduğumuz hediyeleri takdis etmeni diliyoruz ki onlar, vücut ve kan olabilsinler..../... İsa Mesih, oğlunuz ve Rabbimiz için bize bu gizemleri kutlamayı sağlayanlar için Hemşiremiz Maria Grazia'yı hatırlayın .../... bugün hayattayken ona kendiniz seslenin onu vaftizle, yüce İsa'nın, oğulun ölümüyle ve kendinizle birleştirirken onun dirilişin bir parçası olması için dua edelim..../... O ölüleri yattıkları yerden dirilterek yükselttiği zaman .../...ölü bedenlerimizi onun muhteşem vücudunun görüntüsü içinde dönüştürsün..../... Yüce Tanrı tarafından karşılanmak üzere olan kurbanımız için dua edelim kardeşlerim..../... Huzur içinde yat!.../... Tören sona erdi..../... .../...

Muhteşem Cesetler (1976) Cadaveri eccellenti

Sivil bir savaş mı?

Yüzleşme mi?

Hayır, ama suç ortağı olmayacağız.

Sokaktaki insanları kışkırtıyorlar.

İstedikleri şey ne?

İnsanlar gerçekleri asla bilmeyecek.

Gerçek her zaman devrim değildir.

120 dk

Yönetmen:Francesco Rosi

Senaryo:Francesco Rosi, Tonino Guerra, Lino Iannuzzi

Ülke:İtalya Fransa

Tür:Suç, Gerilim, Gizem

Vizyon Tarihi:12 Şubat 1976 (İtalya)

Dil:İtalyanca

Müzik:Piero Piccioni

Oyuncular

Lino Ventura

Tino CarraroTino Carraro

Marcel Bozzuffi

Paolo Bonacelli

Alain Cuny

Özet

Muhteşem Cesetler, 1976 İtalya Fransa ortak yapımı politik gerilim filmidir. Özgün adı Cadaveri eccellenti olan ve İngilizce konuşulan ülkelerde Illustrious Corpses adıyla gösterilmiş olan filmin diğer Türkçe adları bazı kaynaklarda Şahane Cesetler ve Kusursuz Cesetler olarak da geçmektedir. Film Nisan 1987'de 6. Uluslararası İstanbul Sinema Günleri'nde de gösterilmiştir.

1970'li yıllarda politik sinemanın önemli bir temsilcisi olmuş, Luchino Visconti'nin eski asistanı Francesco Rosi'nin yönettiği ve senaryosunu Tonino Guerra ve Lino Iannuzzi'yle birlikte yazdığı "Muhteşem Cesetler", Sicilyalı yazar Leonardo Sciascia (1921-1989)'nın 1971 tarihli politik dedektif romanı "Il contesto" (Tr: Bağlam)'dan uyarlanmıştır. Lino Ventura'nın

başrolde oynadığı filmin diğer rollerinde Marcel Bozzuffi, Tino Carraro, Renato Salvatori, Fernando Rey ve Max von Sydow oynamışlardır.

İtalya'da adı belirtilmemiş (ama Palermo olduğu çok bellidir) bir kentte yüksek mahkeme yargıçlarının esrarengiz bir şekilde peşpeşe öldürülmelerinden sonra olayı soruşturmakla görevlendirilen müfettiş Rogas (Lino Ventura) olayların üzerini örten sıkı bir gizem ağıyla karşılaşır. Soruşturmayı derinleştirdikçe bu gizlilik ağının sorumlularının önemli politikacılar, parti yöneticileri, üst düzey bürokratları ve askerler olduğunu öğrenir. Daha da vahim olanı gerçeği gizlemek için çaba gösteren bu yozlaşmış seçkinlerin hem sağdan hem de soldan olmalarıdır.

Filmin adı, cadavre exquis (Fransızcada bu filmin adıyla aynı anlama geliyor) denen bir sürrealist salon oyunundan gelmektedir. Bu oyunda her bir katılımcı, kendisinden önceki katılımcının ne çizdiğini bilmeksizin bir şeklin farklı parçalarını çizer ve sonunda ortaya beklenmedik bir şekil çıkar. Bu da filmin dolambaçlı yapısının ve önceden kestirilemeyen sonunun bir metaforudur.

Cannes Film Festivali'nde yarışma dışı olarak gösterilen "Muhteşem Cesetler", aynı yıl "en iyi film" ve "en iyi yönetmen" David di Donatello ödüllerini kazanmıştı.

Konusu

Filmin açılış sahnesinde Sicilyalı yaşlı Yargıç Varga (Charles Vanel)'yı Palermo'daki (ancak filmde hiçbir yer adı açıkça belirtilmemiştir) Capuchin yeraltı mumya mezarları'nda karamsar ve dalgın bir biçimde dolaşırken görürüz. Bir kilisenin mahzeninde yer alan bu ürkütücü loş mezarlıkta geçmişin önemli insanlarının mumyalanmış cesetleri sıra sıra duvarlara dikey olarak tutturulmuştur. Kiliseden ayrıldıktan sonra olağan sabah yürüyüşüne çıkan yargıç bilinmeyen bir yönden atılan silahla sokakta öldürülür.

Olayı soruşturmakla görevlendirilen Müfettiş Rogas (Lino Ventura) potansiyel şüpheliler arasında rutin araştırmalarını yaparken başka bir kentte yine benzer bir şekilde bir federal yargıcın daha suikaste kurban gittiğini öğrenir. Bunu başka cinayetler de takip eder. Artık olayın rengi değişmiştir. Müfettiş Rogas, ilk cinayetin münferit bir olay değil, bütün adalet sistemini hedef alan, dolayısıyla ülkeyi kararsızlığa ve kaosa sürükleyecek planlı ve geniş çaplı bir komplonun parçası olduğu hakkında kuşkular beslemeye başlar. Ancak cinayetlerin politik nedenlerle değil de yargıçlar tarafından haksızlığa uğratılmış insanlar tarafından intikam amacıyla işlenmiş olabileceği ihtimalini de göz önüne alan Rogas, önce ölen yargıçların geçmişte vermiş oldukları karar dosyalarını inceler.

Amirleri bunun polisiye değil siyasi bir olay olduğunu ileri sürerek Rogas'ın yalnız çalışmasını istemezler ve onu siyasi şube şefliğine bağlarlar. Kentte kalburüstü herkesi ve her kurumu elektronik aygıtlarla dinleyen bu şubenin istihbarat bölümü, önceden yargıçlara diş bileyen bazı makaleler yayımlamış olan radikal sol gruplardan kuşkulanmaktadır. Rogas

soruşturmasını derinleştirdikçe ortada tahmin ettiğinden daha karmaşık ve gittikçe derinleşen bir entrika olduğunu anlar. Rogas'ın bile telefonları dinlenmektedir.

Sosyal çalkantıların ve sokak hareketlerinin yoğun olduğu ve ülkenin neredeyse bir iç savaşa sürüklendiği 1970'li yıllarda askerler, politikacılar, bürokratlar ve Komünist Parti yöneticileri arasında gizli bir mutabakat ve işbirliği vardır ve ayaklarına dolanan bazı yargıçları ortadan kaldırmakta tereddüt etmezler. Hattâ yavaş yavaş gerçeğe doğru yaklaşan ve dolayısıyla kendileri için tehlikeli olmaya başlayan Rogas'ı da ortadan kaldırmaktan çekinmezler.

Altyazı

Onu yıkamaya yardım etmek zorundaydım..../... Kaldı ki çıplak görmüştüm..../... Küçük ve kısa olduğunu asla fark etmemiştim..../... Evet, Müfettiş Yargıç Varga her pazar buraya gelmeye alışıktı..../... Mumyalarla konuşmaktan hoşlanırdı..../... Ölülerin yaşayan sırlarını ortaya çıkarmaya çalışırdı..../... -Mumyalarla konuşurdu ha?.../... -Elbette..../... Sen Romalısın..../... Ve anlayamayacağın bazı şeyler vardır..../... Haydı aç..../... Gördün mü?.../... Bernardo da Corleone..../... 17. yüzyılın büyük bir hukukçusu..../... Şu günlerde ölmüş kişinin ailesi gelebilir ve ölümündeki sırları söyleyebilir..../... Ve bizim Don Bernardo, zamanında yaşıyorken bir gece kilisenin ölü gömülen mahzenine geldi ve ona her şeyi anlatmak için cesetleri aldı..../... Öyleki O, her biri hakkındaki her şeyi biliyordu..../... Her biri hakkındaki her şeyi ha..../... "Küçük ve beyaz jasmines hakkında konuşmama izin verin "Bu ölümcül çiçek onun varlığının saf sembolleridir..../... Ve onun saf kokusu iyiliğini çağrıştırıyor..../... Huzurunuza ve ailesine getirdi..../... Tanrı'nın krallığına kabul edilecek..../... Yargıç Varga'nın son nefesini verdiği bahar çiçeğiydi..../... 30 yıl mafyaya ve suça karşı savaştı, ve mafya da onu öldürdü..../... Mafya yaptı!.../... Mafya yaptı!.../... Organise suç örgütleri daha önce böyle bir şeye asla cesaret etmemişti..../... İlk kez bir yargıç öldürüldü..../... Mafya!.../... Mafyasınız!.../... Mafyasınız!.../... Bu korkunç suç örgütü tüm yargıçları hedef alıyor ve devlet otoritesini değiştirmeyi amaçlıyor!.../... İsminiz niçin ölü bir yargıç ve dedikodularla ilişkilendirildi?.../... Bana saldırıyorlar çünkü onun en iyi arkadaşı bendim..../... Peki ya dedikodular?.../... Gel de bir bak..../... Duyuyor musun?.../... Daha fazla para için

eylem yapmıyorlar..../... Çalışmaya gitmek için arabaları bile var..../... Bir kolera salgını gibi bana bulaşmaya çalışıyorlar..../... Yargıç Varga nereye ulaşmıştı?.../... Yargıç Varga öldürüldü çünkü onları tutuklamıştı..../... Bunlar zavallı kimseler değil, onların kuklaları..../... Elinden tut..../... Bu adam ölmüş..../... Nabzı atmıyor..../... Yargıç Varga kapalı kapılar ardındaki her sırrı biliyordu..../... Çekmecesi her zaman mahkeme dosyalarıyla doluydu..../... Bazı teşebbüslerde bulundu, ama onları fazla dikkate almadı..../... Onun arkadaşıydınız..../... Onu takdir ediyordunuz değil mi?.../... Onu severdim..../... Rüşvet alan birisi değildi..../... Güç üzerinde büyüdü..../... Müfettiş..../... Roma'dan bir telefon var..../... Afedersin..../... Başka bir yere gitmek için iznine ihtiyacım var..../... Nereye?.../... Buradan 100 km uzaklıkta başka bir yargıcı öldürdüler..../... İki cinayet de belki de birbiriyle bağlantılıdır..../... Git, ama beni sürekli bilgilendir..../... Bakan da ilgileniyor..../... Onu tutuklayacak mıyız?.../... Neden?.../... Doğal olarak konuşmayacak..../... Bu adam bir şey duymadı, bir şey görmedi ve bir şey bilmiyor..../... Biraz daha limon alır mısınız Biraz..../... Yeni binalar yapmak için kesmek istiyorlar Bana bazı şeylerden bahset Yargıçı tanır mıydın?.../... Elbette..../... O, arazilerin korunması için yasalar nezdinde mücadele ederdi..../... Ne gibi?.../... Bu kasaba gibi Tıpkı onların istediği şey..../... Sargeant..../... Kaptan..../... Bu sen misin?.../... Olabilir..../... Bir fotoğrafı bize kanıt olarak mı getirdin?.../... Arkadaşın mıydı?.../... Küçük bir yargıç ikendi..../... Ama arkadaşlığımızı dostça sona erdirdik..../... Bu sendikacıyı öldürdüğünde Herkes beraat etmişti..../... Kesinlikle..../... Ama bu kez çok uzaklara gitmiştin..../... Yargıçla karıştırmamalısın..../... Müfettiş, sen de biliyorsun ki bizimle zamanınızı boşa harcıyorsun..../... Eğer duyduğun gibi ödenmişse, bu yargıçlar arasındadır..../... Yargıç Calamo öldürüldü..../... O, öldürülen üçüncü yargıç..../... Polis bu katliamı durdurmak için bir şey yapmıyor..../... Polisin bu vurdum duymazlığı dedikoduları arttırıyor..../... Bizler öldürülüyoruz ve bu da şanımıza leke sürüyor..../... Yargıçlar çağrıda bulunuyor ama parlemento tepkisiz..../... Hükümet güçsüz..../... Bunlar

ülkeyi kaosa sürüklemek için riskli şeyler..../... Tüm manyaklar da beni buluyor..../... Yalnızca manyak birisi öldürülmüş yargıçların peşinden dolanabilir..../... Polis şefi olarak kabak sizin başınıza patlayacak, Bunu kafanızın içine sokun..../... En iyi adamımızsın, ama sizinkiler ilk kez göz önünde olacaklar..../... Öldürülen yargıçlar hakkındaki dedikoduları durdurun..../... Nedir bu?.../... Son baş yargıç Calamo'nun çekmecesindeki bir şey..../... Bankada bir kaç milyonu varmış..../... Panoda ne yapıyorsun?.../... Üçü de birlikte duruyor..../... **Zamanını ölülerle harcama..../... Suçlu olan ve yaşayan birilerine ihtiyacımız var..../... Mantıklı olmayı bırak..../... Bir paranoyakla ilgileniyoruz..../... Paranoyak birisiyse, bu iyi bir sebeb..../... Paranoyak birisiyse iyi bir sebeb demek de ne anlama geliyor?.../... 20 gün içinde üç farklı şehirde üç yargıç da tamamen benzer şekilde öldürüldü..../... Tüm cinayetler de aynı silahtan çıkmış kurşunlarla işlenmiş..../... Sniper veya susturucu kullanılmış olmalı..../... Bir kan davası için yeterli bir durum..../... Kan davası mı?.../... Kim?.../... Adli bir hata kurbanı..../... Üç yargıcın da hakkında yanlış karar verdiği birisini tanıyor musun?.../... Evet..../...Üç yargıç da birlikte 8 yıl görev yaptılar..../...** Doktor..../... Uçak kalkmak üzere..../... Bana daha fazla şey anlat..../... Aslında bu şehirde başka cinayetin olduğunu biliyorum..../... Bir yanlış yapmadım..../... Calamo'yu vurduklarında buradaydım..../... O halde gazeteler haklı..../... Sen uğursuzsun..../... Neyse, bazı ipuçlarıyla geldim..../... Bu bölgeden üç kişi haksız bir şekilde bir kaç yıllığına cezaevine gönderilmişti..../... Karısı yargıçlar tarafından kandırılmış bir kimyager, Gay olduğu söylenen bir tamirci, ve şimdi işsiz olan bir kamyon şoförü..../... Peki, sonraki hamlen nedir?.../... Üçünden birisi katil..../... - Durumlar nasıl?.../... - Kötü..../... - Ne kötü?.../... - Her şey..../... - Daha önce?.../... - Daha önce ne ?.../... Daha önce iyi olan şeyler?.../... - Hayır..../... - Öyle mi ?.../... Öyle Buradayız..../... Yargıçların öldürülmesiyle ilgili ne düşünüyor sun?.../... Yargıç Varga hakkında karar verdi mi?.../... Duruşmada mahkeme savcısıydı..../... Ve 30 yıl istedi..../... İdam cezasınının olmamasına üzüldüğünü söyledi..../... Kararı Yargıç

Sanza mı verdi?.../... Yargıç Sanza cezamda indirim yaptı 27 yıl..../... Ama o, tek değildi..../... Biliyorum..../... Yargıç Rasto da oradaydı..../... Ve Yargıç Rasto hala yaşıyor..../... Benden ne istiyor sun?.../... Daha sonra masum olduğum kanıtlandı..../... Doğru..../... Masumdun ama 4 yılını hapiste geçirdin..../... 52 yıl boş yere çalıştım..../... Sebesiz yere 4 yıl cezaevinde yatmak..../... Cezaevi güvenli bir yerdir..../... – Kimsiniz?.../... Ne istiyor sunuz?.../... – Police..../... Beni yalnız bırakın..../... Hayatımı yeterince kararttınız..../... Buradan def olup gidin!.../... Buraya gel..../... Yargıç Varga'yı hatırlıyor musun?.../... Baş yargıç Sanza ve bir diğer yargıç Calamo ?.../... Adi herifler Hepsi de adi herifler..../... Ve sen de onları öldürdün..../... – Keşke öldürseydim..../... Burada mı yaşıyorsun?.../... Silahın var mı?.../... Git ve getir..../... Git ve getir..../... Piç kurusu!.../... Bana böyle cevap verme..../... Anladın mı?.../... Ne yapacağız?.../... Henüz görünmedi..../... Belki de uyuyor olmalı..../... Burada kal ve gözlerini ondan sakın ayırma..../... Evet, doktor..../... Dr. Maxia burada mı?.../... Benim..../... Nasıl yardımcı olabilirim?.../... Ben müfettişr Rogas..../... Sizinle biraz konuşmak istiyorum..../... Servis sizde..../... Hemen geri döneceğim..../... Lütfen oturun..../... Teşekkürler..../... Bu bilmek istediğim şey..../... Kimyagerin tek arkadaşının olduğunu söylemiştim, Cres..../... Arkadaş!.../... Cres hakkında konuşmak zor..../... Haydi sor bakalım..../... – Onu sık sık görür müydün?.../...– Evet, evet..../... Aslında, gözünü ondan ayırmayan birisiydim..../... Diğer insanlarla kaynaştırmaya uğraşmıştım..../... Bugün gördün mü?.../... – Hayır..../... Cres'in tüm gün dışarıda olduğunu sanmıyorum..../... Kapısını çaldım ama cevap vermedi..../... Sık sık evde yokmuş numarası yapar..../... Bunu çokça mı yapar diyorsun yani?.../... Evet, çokça..../... Cres genellikle evde yani?.../... Başka bir yere gitmiş olmadığından emin misin?.../... Bildiğim kadarıyla bu gibi durumlarda Cres evinin içinde dolanır durur..../... – Gördünüz mü?.../... Burada değil..../... – Öyleyse dşarıda olmalı..../... O halde, genellikle burada olmadığı doğru değil..../... İlginç..../...Belki ayrılmıştır..../... Kilitlemişse görmeye gideceğim..../...

Müzik nedir?.../... Cres tango müziğini çok sever..../... Dünyanın her yerinden ve tangonun her çeşidinden çok geniş bir tango müzik arşivine sahiptir, Müfettiş Evinin her yerine hopörlör koymuştur..../... Bu Cres'in karısı..../... Hayvanlara yardım etmeyi severdi..../... Cres'in masum olduğunu düşünüyor musun?.../... Çikolatalı pilav hazırlamıştı..../... Onu sık sık pişirirdi..../... Evet, Kocam !.../... Hala kuşkunuz var mı?.../... Hayır..../...Zavallı kadının kocasınca kasten hunharca öldürüldüğünü düşünüyorum..../... Zavallı masum bir kedinin hayatından ödün vermiş olsa bile..../... Yıllardır onun hayat arkadaşı..../... Bu çok saçma!.../... O, karısını öldürmek istedi..../... Düzmece bir intihar planı hazırladı..../... Suçu onda bulmalısınız..../... Kadın nerede şimdi?.../... Tahminin benimki kadar iyidir..../... Kocası hapiste iken ayrıldı..../... Ve evden yarım yamalak eşyaları aldı ve portre ile birlikte ayrıldı..../... Yatak odasının karşısına yerleştirildi..../... Doktor!.../... Bu başsız resim Cres mi?.../... Sanırım evet..../... Belki de karısı kininden dolayı yapmıştır..../... Resimde yanındaki kim?.../... Galiba Cres..../... Galiba?.../... Cres ile hiç resmin var mı?.../... Bir kaç tane vardı, ama hepsini aldı..../... Kimsiniz?.../... Müfettiş Rogas..../... Buyurun..../... Yargıç sizi bekliyor..../... Gel..../... Polis müfettişi burada..../... Onur duydum..../... İyi akşamlar..../... Müfettiş Rogas..../... Lütfen oturun..../... Teşekkür ederim..../... Bir kaç dakikanızı alabilir miyim?.../... Tabii ki..../... Pekala..../... Bu saatte beni dinlediğiniz için kusura bakmayın..../... Ama kimyager bay Cres'i görmeye çalışıyorum..../... Ama evi kapalı..../... Ve hiç bir cevap vermiyor..../... Kimyager'den ne istiyor sunuz?.../... Fazla bir şey değil..../...Birazcık bilgi..../... Onun dosyasını araştırıyorum aslında tuhaf bir durum..../... Konuşmaya ihtiyacım var..../... Buluşmak istiyorum..../... Ama Cres'in duruşmasıyla ilgili şu günlerde herhangi bir ilişkisi yok..../... Hakkında çok fazla konuşuldu..../... Ve mahkeme kararı çok tartışmalıydıl..../... Jüride değildiniz öyle mi?.../... Ben yalnızca zabıt katibiydim..../... Karar yargıç Varga ve baş yargıç Sanza tarafından verildi..../... Ve her ikisi de öldürüldü..../... 40 metreden ateş etmişler..../... Burada kim

yaşıyor?.../... Bir hükümlünün binası..../... Odaların birinden ateş edilmiş..../... Katil geceyi burada geçirmiş olmalı..../... Ve yargıçın ne zaman ne yapacağını biliyor olmalı..../... Cesedi taşımadılar mı?.../... Doktor, ambulanslar grevde..../... Bir araç bulamadık..../... Bizim arabaları kullanın öyleyse..../... Sendikanın onayına mı ihtiyaç var?.../... Vurulduğunda gerçekten burada mıydınız?.../... Tam olarak değil..../... Yargıçı geçen gece görmüştüm ..../... ama ben öldürmedim..../... Yargıçı niçin ziyaret ettiniz?.../... önemli bir şey için değil, sadece rutin bir ziyaret ..../... Bazı kanıtlara ulaşmış olmalısınız Soruşturmaya başladığız 4..../... cinayet..../... Beyler, yerel polisle konuşun..../... Müfettiş, okurlarımız bilmek istiyor Hey!.../... Ah..../... Bakın kim varmış!.../... Bir yargıç, bir polis için önemlidir ama bu 4..../... ölüm, ve hepsi de politik..../... Bana politik bir yorum yapacaksın ha..../... Gazeteleri okumadın mı?.../... Hayır, özellikle de seninki İyi!.../... Haydi buradan gidelim..../... Meslektaşların beni rahat bırakmayacaklar !.../... Haydi..../... Benim arabama!.../... Gazetemizi okumaman çok kötü, seni yalnızca biz savunuyoruz..../... Beni savunmak mı?.../... Nasıl ?.../... Biz avcılarla birlikte değiliz..../... Toplumda gerilimi arttırmıyoruz..../... Başka şeylerle meşgul olmak istiyoruz..../... Boyumuzu aşan işlerle uğraşmıyoruz..../... Peki neler yazıyor sunuz!.../... İyi şeyleri..../... Bu zamanda polis kominist parti ile uyum içinde!.../... Bir isteğiniz olduğunda hemen yerine getiriyorlar..../... Ama sizin için yapıyoruz..../... Biz okul arkaşıydık ve birlikte balığa giderdik..../... Ama arkadaşlarına güven..../... Hepsi de politik kişiler..../... Hükümetiniz kirli politikacılarla yakın ilişki içinde..../... Dinle Bana karşı dürüst olabilirsin..../... - Tüm bu şeylerin arkasında ne var?.../... - Düşündüğün şeylerin hiç birisi..../... Ne ben ne de hükümetimiz öyle düşünmüyor..../... Yazmaman şartıyla sana bir hikaye anlatayım..../... Güzel bir hikaye..../... Bir adam , karısı ve bir kedi hakkında..../... Bu mu?.../... Hayır..../... Bu mu?.../... Hayır..../...Korkarım bu da değil..../... Bu mu?.../... Bu birazcık benziyor gibi..../... Ama bu sadece bir çizimden ibaret..../... Gerçek fotoğraf değil ki!.../... Çok fazla zaman harcadık..../...Bitirmek

zorundayız.!.../... Sen!.../... Bana tekrar tarif et..../...Aranıyor..../... Bir adam, 175 cm boyunda, bodur vücutlu, kahverengi saçlı..../... Dişleri kusursuz, hafif gaga burunlu..../... YARGIÇ SUİKASTİ YARGIÇ PERRO ÖĞLEDEN SONRA SAAT 6.30 DA ROMA'DA VURULARAK ÖLDÜRÜLDÜ .../...Bu korkunç ve acımasız suçlar kanuna ve düzene yapılmış saldırılardır..../... BAKANLIKTAN BİR MESAJ .../...Onlar zihinlere çılgınlık tohumları eken, şiddeti bir araç olarak teşvik eden ve gençleri kışkırtan grupların şeytani meyveleridir..../... Bizim için yeterince zor olacağını söyleyebiliriz..../... Katili gördünüz mü?.../... Bir el silah sesi duydum..../...Sonra da iki kişinin kaçtığını gördüm..../...Hepsi bu..../... Ve hemen kaçmaya başladınız değil mi?.../... Evet..../... Ama korkmuştum..../... Bisiklet sürüyordum ve iki kişi beni düşürdü..../... Bu olayın içine nasıl karıştınız ?.../... Ben bir boyacıyım..../... Bodrumu boyuyordum..../... Biraz hava almak için merdivenlere doğru çıkmıştım..../... Bağıran bir kadın duydum ve onu bisiklette gördüm..../... Sonunda!.../... Zamanını küçük oyuncağınla harcarken gerçek katil yargıçları ortadan kaldırıyor ve bir ülkeyi kaosa itiyordu..../... Aslında sen bir çılgınsın..../... Buraya gel ve beni dinle..../... Ama oradaydın ve bir şey olmadığını görmüştün..../... Yani?.../... Lütfen otur..../... Onların orada olmadığını söylüyorum..../... Sanza'nın öldürüldüğü yer Varga'nın cenazesinde önceden konuşlanmışlardı..../... Önceden konuşlanmaları cinayeti ispatlamaz..../... Peki ya şahitler?.../... Yargıç Perro cinayetinde şahitler vardı..../... Hiç kimse ateş ederken görmedi, şahitler sadece kaçan kimseleri gördüler..../... Yeterince konuştuk..../...Sen mükemmel bir müfettişsin..../... Hem de sahip olduğumuz en mükemmel müfettiş..../... Ama bu şimdi politik bir konu..../... Ve pek çok hata yaptık..../... En önemli görevin polisin zedelenen imajını düzeltmen..../... Siyasi büro ile çalışacaksın..../... Ve yeni partnerin müfettiş Bloma..../... Bu taraftan..../... Bunu derhal Bakan'a iletin..../... Peki efendim..../... Telefonlar sürekli kaydediliyor mu?.../... Her tarafta kasetler depolanmış..../... Endişelenmeyin!.../... Endişelenmeyin..../...Adalet bakanlığı bunları değerlendirdikten sonra hepsini imha

edecek..../... Rogas, bir dakika buraya gel!.../... Arkadaşın orada değil mi?.../... Kominist gazeteci?.../... - O da mı izleniyor?.../... - Hayır, sadece lideri Amar..../... "Zaman çok zorlu..../..." "Buluşma temiz bir kararla sonlanmış olmalı..../..." "Bizim için süpriz olmayan bir şey ve, tüm bunlardan hükümet etkilendi..../..." Şimdi bize ne göndermişler bakalım..../... Adliye binası..../... "Görevli yazıyor: Talep, sorumluluk:" "Bu aylarda başkente gidiyordum " "Petrol şirketlerinden, Kominist parti haric diğer tüm partilere dağıtılması amacıyla Hırıstıyan Demokrat Parti Sekreterliğine vermek için bir çek aldım..../..." "Koministler hariç mi ?.../... "Koministlere yok yani..../..." "Bazı mensuplarının ilişkileri var ama fazla değil..../..." Senta!.../... Grup Z kasetlerinin içine koyun ..../... Peki doktor..../... Son 6 aydır bu grubun yayınlarını izliyoruz..../... Ve bazı yargıçlar ve adliye mensuplarına yapılan saldırılarla ilgili bazı makaleler bulduk..../... Sürekli Devrim'den makaleleri alabilir miyim?.../... Teşekkürler..../... Grup Z gazetesi..../... Bu Galano, Grup Z'nin başı..../... En fanatikleri..../... Yargıçlarla ilgili ne yazmış dinle!.../... Makalenin başlığı "Canavarlar" "Kemikli ve solgun, sıklıkla obez ve sarkık "yüzleri kötü şöhretlerinin izini taşır, her yıl palyaçolar gibi giyinirler piskopaslar olarak umursamazlar..../... Onlar adli yıl açılışı yapan yüksek yargı mensuplarıdır ve daha fazla insanın hapse atılmasını söylerler..../..." - Ayağa kalk!.../... - Ben mi?.../... Evet sen, Ayağa kalk!.../... - Yürü..../... - Nereye?.../... Ben sana dur deyinceye kadar yürü..../... Etrafında dön..../... Yürü..../... Yürü..../... Onu tanıyor musun?.../... O mu?.../... ¡ Derecho !.../... Etrafında dön..../... Yürü..../... ¡ Adelante !.../... ¡ Muevete !.../... Onu tanıyor musun?.../... O mu?.../... Neyse geri dönelim..../... İki genç sana çarptı ve sen de bisikletinden düştün..../... Düştüm demedim..../... Devrildim..../... Aynı şey..../...Onları koşarken gördün..../... Daha esmer olan topallıyordu..../... Esmer birisini görmedim..../... Önemli değil..../... Ama topallıyordu..../... Olabilir..../... Çok hızlıydı..../... Bir dakika..../... Nasıl hızlı?.../... Şimşek gibi..../... Ve arabaya yöneldiler..../... Araba mı?.../... Bir arabadan bahsetmedin..../... Bana asla bir şans

vermedin..../... Gençler hakkında çok soru sordum..../... Kızı buraya getirin..../... Otur..../... - Araba görmüştünüz değil mi ?.../... - Ne arabası?.../... Yargıç Perro'nun vurulduğu sırada caddedeki araba..../... Ah evet, yabancı büyük bir araba..../... Yabancı araba da ne demek?.../... Niçin bize söylemedin?.../... Orada bir arabanın olması da nedir ki?.../... Bir günde pek çok araba görürüm. .../... Bu benim işimin bir parçası..../... - Araba park halinde miydi?.../... - Evet park halindeydi..../... Bir iş yapabilmek için oraya gittim ve orada gördüm..../... Büyük, güzel ve yabancı olduğunu nasıl farkettim..../... - İsviçre - Öyleyse?.../... Hiç bir şey..../... Motoru çalıştırdılar ve uzaklaştılar..../... - Gençler mi?.../... - Ne gençleri?.../... Onlar hippi..../... Aniden koşmaya başladılar..../... Arabaya doğru yöneldiklerini gördüm..../... Ne konuşuyorlardı ?.../... Arabaya bindiklerinde, hippiler koşuyorlardı..../... Haydi baştan başlayalım..../... Bu senin ifaden..../... Sana okuyacağım..../... " Ayın 25'inde öğleden sonra 6'da, Adliye binasının önünde..../... Ayakkabımın bağı çözüldüğünde caddeye geçmek üzereydim..../... Bağlamak için eğildiğimde bir silah sesi duydum..../..." - Sonra?.../... - Etrafıma baktım..../... - Ne gördün?.../... - Bir adama doğru koşan iki genç..../... - Ya sonra?.../... - Sokağa doğru kaçmaya başladılar..../... - Araba?.../... - Ters yöne doğru gitti..../... Ha!.../... Başka bir şey göremedi çünkü ölü adamın yanına eğildi..../... Israrcıyım..../... Onlar arabayla gittiler..../... Çok korkutulmuştun..../... Başka bir şey görmedin..../... Dinle Bloma, Dikkatlice düşündüm de şef haksız olduğumu düşünse bile başka biriyle çalışmayacağım..../... Olabilir..../...Senin düşüncen bu..../... Birazcık tatil sana iyi gelecektir..../... Evet ama ilk önce vicdanımı rahatlatmak zorundayım..../... Ölmek üzere olan bir arkadaşa söylemek zorundayım..../... Günaydın, Müfettiş..../... Baş Yargıç Riches ile konuşabilir miyim?.../... Kim siniz?.../... Müfettiş Rogas..../... Burada bekle..../... Müfettiş..../... Yarın tekrar gelin..../... Şimdi sizinle görüşemez..../... Tamam..../... Bu araba polis komserinin mi?.../... - Yargıçla beraber mi ?.../... - Niçin soruyor sunuz?.../... Benim için değil..../... Ama en azından okul

taksitleriyle ilgili olarak çocukla temas halinde ol..../... Merak etme..../...Emin olabilirsin..../... Yarın halledeceğim..../... Marco seni asla görmediğini söyledi..../... – Onu gördüğün de mi?.../... – Geçen pazar..../... – İyi miydi?.../... – Evet iyiydi..../... Okul taksitlerini unutma..../... Tamam tamam, hoşçakal..../... Ve şimdi haberler General De Sarmiento bugün Genel Kurmay Başkanlığına atandı..../... Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından önce yemin etmişti..../... Törende, içinde özel bir polis gücü de bulunan askeri bir geçit de yapıldı..../... Bazı diplomatlar da vardı General De Sarmiento bugün Genel Kurmay Başkanlığına atandı..../... Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından önce yemin etmişti..../... – Bu Rogas mı?.../... – Evet..../... İyi akşamlar doktor..../... Riches'i niçin ziyaret ettin?.../... Uyarmak için..../...Tehlikedeydi..../... Hala deliğinde ısrar ediyorsun..../... Yargıç bir şekilde öldürülecek..../... Baş yargıç çok iyi korunuyor..../... Biliyorum..../... Bugün Riches'te tüm güvenlik birimlerini gördüm..../... Arabanı bile gördüm..../... Riches ile birlikte değildik..../... Portekiz Elçiliğinde toplantımız vardı..../... Tamam, git ve Riches ile görüş, ama onu endişelendirme..../... – Merhaba..../... – Merhaba..../... Portekiz Elçiliği mi?.../... – Evet, kim konuşuyor?.../... – Ben polis komiserinin şoförüyüm..../... Patronum toplantıda çantasını unuttu..../... Ne toplantısıydı?.../... Büyükelçi Lisbon'da değil..../... Özür dilerim..../... Bir yanlışlık olmalı..../... Teşekkürler..../... – Evet?.../... – Rogas..../... – Merhaba..../... – Yardıma ihtiyacım var..../... İsviçre plakalı beyaz mercedesin sahibini bul..../... Başka bir ayrıntısı var mı?.../... İlk iki numarası 9 ve 7..../... Diğerlerini bul..../... Oturun..../... Öldürüleceğimi düşünüyorsunuz..../... Evet..../...Bunu deneyeceklerini düşünüyorum..../... Huzur bozucular veya başka biri mi?.../... Başka biri Cres..../... Ah, haklısın ..../... Kimyager..../... Karısını öldürmeye çalıştı..../... Planı çok aptalcaydı..../... Ne kadar ceza aldı?.../... 5 yıl aldı..../...Temyizde de onaylandı..../... Ben onaylamadım..../... Kastettiğim mahkeme başkanı..../... Evet!.../... – Masumdu..../... – Gerçekten mi?.../... Masum olduğunu sanıyorum..../... Masum

muydu, veya öylemi düşünüyor dun?.../... Masum olduğunu sanıyorum, ama emin olamıyorum..../... Görüyorum ki onun hakkında emin olamıyorsun..../... Evet..../...Kuşkularım var..../... Sanırım bir hataydı, hukuki bir hata..../... Hukuki hatalar var olamaz..../... - Pratik bir katolik misin?.../... - Pratik, hayır..../... Yine de katolik..../... Kesinlikle, diğerleri gibi..../... Zaman zaman kalabalığa karıştığınızı tahmin ediyorum..../... Ekmek ve şarap meselesi gibi Bir Hristiyan'ın vücuduna dönüyor..../... Her zaman Bir rahip her zaman bu ekmeği yer, ve bu şarabı içer, gizem haline gelir..../... Genellikle böyle olmalı..../... Aksi asla olmamalı..../... **Bir rahip düşüncede ve pratikte değersiz birisi olabilir, ama basit bir şekilde sahip olduğu konumdan dolayı, her zaman kalabalığa katılır..../... Bir yargıç adaleti dağıttığında, tıpkı bir rahip gibi toplumdaki görevini yerine getirir..../... Bir yargıç, kendisine işkence yapılsa bile kuşkuya kapılabilir , sorular sorabilir ama bu anlarda bile adalet dağıtır, Kuşkulara sığınamaz..../... Böyle durumda adalet biter..../... Genellikle..../... Bir rahip kalabalığın elinde kan olsa bile kutlar..../... Çünkü kuşkuludur..../... Bu asla ben de olmadı..../... Hüküm vermeme ellerimde kan olarak kaldı..../... Hükümsüzlük cüppemde kan olarak kaldı..../... Bu açıkça güven sorusudur..../... Tamamıyla anladığını sanmıyorum..../... Bir katolik değilim..../... Hrıstıyan da değilim..../... Bu zayıflığa asla sahip olmadım..../... Voltaire'in"Hoşgörü İncelemesine" asla inanmadım..../... Fazilet, merhamet, yargı hatalarının masum kurbanları ..../... Nasıl hatalar?.../... Özgür bir yargıç bu cümlelerle öldürür Ba!.../... Voltaire, adalet sistemi hakkında ilk önce kuşkuları yerleştirdi..../... Bir din insanlara kuşkulu geliyorsa, o din ölmüş demektir..../... Bundan dolayı Sartre'a, Bertrand Russell'a, Marcuse'a ve günümüzün çılgın gençliğine sahibiz..../... Voltaire kabahatli mi demek istiyor sun?.../... Evet..../... Ama Voltaire'in bir bahanesi vardı..../... Onun döneminde böylesi tehlikeli düşüncelerin farkında değillerdi ama günümüzün kültürü, bunu daha da ölümcül bir tehlikeye dönüştürdü..../... Böyle yaparsanız, yalnızca geçerli bir adalet biçimi savaştaki bir katliam gibi bilinen bir cezalandırma**

biçimi olacaktır..../... Cezalandırma şeklim, onda bir oranında askeri öldürme olacaktır..../... Günümüzde daha fazla bireyler yok!.../... Günümüzde, daha fazla bireysel sorumluluk yok!.../... Değerli dostum, senin işin anlamsız olmaya başladı..../... Barış zamanında iyiydi, ama şuan savaştayız..../... Hırsızlık, adam kaçırma, sabotaj bunlar şavaştır..../... Ve savaş olarak cevabı katliamdır..../... Bir, iki, üç, dört, beş Daha da fazla!.../... Bir, iki, üç, dört, beş Cres, suçlu!.../... Cres 22 kalibrelik tüfeği senin için mermiyle doldurdu..../... Geriye doğru devam et..../... Oraya park et..../... Devam et!.../... Devam et!.../...Dur!.../... Yargıç Riches'in alt katında kim kalıyor?.../... - Bay Pattos..../... - Nakliyeciler kralı..../... Evet..../... Müfettiş..../... Bay Pattos..../... Burada ne yapıyor sun?.../... - Üzgünüm, düşünmemiştim .../... - Neyi düşünmediniz?.../... Arkadaşım Pattos'nun evinde sizinle karşılaşmayı..../... ben de hiç düşünmemiştim..../... Şimdi çok geç..../... - Birisine bakıyordum..../... - Bana mı ?.../... Hayır, henüz gelmiş olan birisine..../... Konuklarımdan birisi..../... Lütfen gelin..../... Benimle gelin..../... Müfettiş kesinlikle beni arıyordu..../... Burada beni tutkluyor musun?.../... Sevgili Evaristo, sen büyük bir yalancısın..../... Telefonlarımızı polise dinlettiğini her zaman inkar ettin..../... Burda müfettişin bulunması beni takip ettiğinin kanıtı..../... - Öyle değil mi?.../... - Hayır öyle sanmıyorum..../... Çok şaşırtıcı!.../... Başka bir yanıt bekliyor muydunuz?.../... Telefon dinlenmesi hakkında bir şey bilmiyorum..../... Bazı zamanlarda olmuş olabilir, ama genellikle önceki yargı kararıyla, ve yalnızca şüpheli durumlarda olmuştur..../... Asla politik nedenlerle olmadı..../...Asla. .../... Bu benim şüpheli olduğum anlamına geliyor, çünkü telefonum kesinlikle dinlendi..../... Aslında, benim telefonum bile değil..../... Telefon ev sahibime ait, Norcio, orada, büyük ilerici bir yazar..../... Hayır hayır..../... Siz benim misafirim değilsiniz, karımın misafirisiniz..../... Sizin gibi evime gelen ve dar görüşlü bir entellektüel piçi asla almadım Sürekli olarak devrimi övüyorlar İsteseydi müfettiş burada seni tutuklayabilirdi..../... O zaman bir kahraman olurdun..../... - Wilfredo, Komik

olma!.../... - Çeneni kapa!.../... Ne kadar kaba ve kırıcı bir söz 'Çeneni kapa!.../... Ben senin karınım, ve sen de benim kocamsın!.../... Hayır..../...Sen bir kadın değilsin, sen bir papağansın!.../... Yapılabilecek bir şey yok..../... Sen tipik bir kominist, katolik ve burjuvasın..../... Evet, uzun zamandır, en son modayı takip edemedin!.../... Şimdi biz kazanıyoruz, koministler, katolikler ve burjuvalar, Çoğunluk partisinde bir yerlere gelebilmek için hepiniz kuyrukta bekliyorsunuz!.../... Hayır arkadaşım, Öyle değiliz!.../... Hepiniz devrim isteyen piç kurularısınız!.../... Merhaba, merhaba, bayanlar ve baylar..../... Bu ailevi tartışma daha fazla sürmesin..../... Buraya eğlenmeye geldik keyfinize bakın..../... Şampanya?.../... - viski?.../... - Hayır, teşekkürler..../... Biraz iç, Rogas..../... Görevde değilsin..../... İş prensiplerin burada geçerli değil..../... Benimle gel. .../... Onlara bir oyun var..../... - Oyun mu?.../... Daha fazla söyleyemem. .../... - Evet, evet bir oyun..../... Benim de dahil olduğum, Bir oyun oynayacağım. .../... Koruma ve tehdit dağıtan bir hakim değilim..../... Aptal olma, Rogas..../... Güvende olmalarına rağmen, hala korkuyorlar..../... Daha fazla güven, daha çok korku..../... **Parti bittiğinde hepsi de bir yerlere dağılacaklar..../... Bu gece hiç birisi kendi yatağında uyumayacak..../...** Onları kim korkutuyor?.../... Buraya gelmen onlarda aniden kurgulanmış bir planın parçası olarak düşünülüyor..../... Dostum Rogas, Calano'nunki gibi huzur bozucu gruplar bize alışıktırlar..../... Ve bizim Kominist Parti'den arkadaşlardır..../... Arkadaşlar mı?.../... Böyle bir durum olduğunu biliyorsun..../... 30 yıldır ülkemiz için çalışan partim Koministlerin kurallarına uymaya zorlanıyor..../... Kendi işin daha kolay olabilir, Rogas bu partinin lideri Bay Amar, benim koltuğumdaydı..../... Bu bakanlık çalışıyor..../... Bay Amar'ı eğlenirken görebilirsin ve onun partisi bu gibi gruplara kucak açıyor..../... Evet, peki..../... Ne yapabiliriz?.../... Takip edebildiğin kadar bu grupları takip et..../... **Kimlik kontrol, arama vs ama genellikle mahkeme kararıyla olsun..../... Onların hepsi öldürülmeden önce!.../... Galano'yu tutuklamak için buradaysan en azından bizi kendi bakanımıza ver!.../...** Üşenme , Rogas..../...

Konuşmamıza devam edeceğiz..../... Sıcak kahve yada soğuk süt..../... Garson, whisky..../... Kim olduklarını ve benden ne istediklerini öğrenin..../... Nasıl peki?.../... Her zaman izleyecceceğiz..../... Eğer bulurlarsa ben biterim..../... İçeride yapacacağını söylemedim..../... Niçin kendi labaratuvarını kullanmıyor sun?.../... Petrol krallarıyla birlikte yaptın..../... Bana da bir sigara ver..../... Haydi bana da ver bir tane..../... Teşekkürler..../... Komserin masasına bir dinleme cihazı yerleştirin..../... Kahretsin!.../... Ve şimdi, Bakan, bana bu sorunu çözme görevini verdi. .../... Yargıtay başkanın evinden ayrıldığımdan beri, profesyonel kişlerce takip edildiğimi sanıyorum özellikle de bu görev için uygun kişilerce..../... Sanki devlet veya özel birimlerce eğitilmiş kimseler gibi. .../... Yüksek mevkideki insanlarsa, bana koruma vermeyi gereklilik sayarlar, Sadece minnettar olabilirim, ama çok pahalı ve çok sayıda görevlinin olduğu böyle bir gözetime dikkat edebilirim, ki yargıçların korunmasında daha iyi bir yöntem olabilir..../... İtiraf etmedikçe asla buradan kurtulamayacaksın!.../... Ve herkes için geçerli bu!.../... Güvenlik Bakanına Tanklar..../... Motorları tüm gece açıktı..../... Toplantı zırhlı tümen kışlasında..../... Dinle, bu o..../... Bu yargıçlarla almak çok kolay Geri sar, Geri sar..../... Şimdi tekrar çal..../... Bu yargıçlarla. .../... Bu yargıçlarla almak çok kolay Rogas, arkamızda..../... Fare gibi kokuyor..../... Devam et, haydi yine..../... Bu yargıçlarla. .../... Bu yargıçlarla almak çok kolay Rogas, arkamızda..../... Fare gibi kokuyor..../... - Bu o mu?.../... - Bu yeterli değil?.../... - Sen misin, Rogas?.../... - Evet, iyi akşamlar doktor..../... Riches'i niçin ziyaret ettin?.../... **Tehlike olduğunu bildirmek için..../... Hala deliliğinde ısrar ediyorsun..../... Yargıç bizim ya da başka bir grup tarafından öldürülecek..../... Yargıç çok iyi korunuyor..../...** Biliyorum..../... Bugün Riches'te tüm güvenlik birimlerini gördüm..../... Hatta arabanı bile tanıdım..../... Komplo..../...Kimyager Cres, kendi davasına bakan yargıçı öldürdü, ve şimdi diğerlerini de öldürüyorlar..../... Çok sayıda komplo ile karşılaşıyoruz, bir günde hazırlanıyor..../... Şimdiye kadar kontrol altında tutmayı başardık..../... Ama bu kez

daha da hızlısını yapmak zorundasın..../... Beklemeliyiz, Her şeyi düüşünerek ve riske etmeden yapmalıyız..../... Anlamadın..../... Onların karşı devrimini aldığını söylemiyorum, ama parlementoyu veya basını bilgilendirmelisin..../... Herkesi uyaramayız. .../... çünkü hakkında belirli bir kanı var ..../... Ne demek kanı?.../... İspat ediyorum..../... Onların hepsi de bulaşmış..../... Bu durumda, mesele daha fazla enine boyuna tartışılmaz..../... Amar'i görmelisin..../... **Yalnızca parti sekreteri karar verebilir..../... Amar da diğerleri gibi..../... Bir grup ziyaretçi, ulusal galerideki bir odada iki ceset buldu..../... Polis cesetlerin kimliklerini teşhis etti Bay Amar, Kominist parti sekreteri, ve polis müfettişi Amerigo Rogas..../... Kurbanların ikisi de galiba aynı silahla vurulmuş, ama müfettiş Rogas elinde silahını tutuyormuş Polis şefinin tanımlamasına göre müfettiş Rogas yargıçların katillerini bulmak için gittiği stresli görevinden yeni dönmüştü..../...Başkente tekrar döndüğünde bir takım zihinsel problemler gösterdi..../... Sonuç olarak Bir müddet izin verildi..../... Her yerde bir komplo görüyordu ve var olmayan kanıtları aramaya başladı..../... Belki de kominist parti sekreterinin bu koploların bir parçası olduğunu düşündü ve önce sekreteri öldürdü sonra da kendini..../...** Her şey onların yöntemine benziyor..../... Her bir ayrıntı onu birisinin öldürdüğüne işaret ediyor..../... İnanamıyorum, Rogas'ı çok iyi tanıyordum..../... **O çılgın birisi değildi..../...Bir komplo vardı..../... Kendilerini güvende hissetmişlerdi, ve öylece gitmişlerdi..../... Ve şimdi büyük bir provakasyonu bulmuşlardı..../...** Bir polis müfettişi parti sekreterini öldürdü..../... Öyle olsa dahi, ne istiyordu?.../... Sivil bir savaş mı?.../... Yüzleşme mi?.../... Hayır ama suç ortağı olmayacağız..../... Sokaktaki insanları kışkırtıyorlar..../... İstedikleri şey ne?.../... İnsanlar gerçekleri asla bilmeyecek..../... Gerçek her zaman devrim değildir..../...

Monanieba (1984)

153 dk

Yönetmen:Tengiz Abuladze

Senaryo:Tengiz Abuladze, Nana Janelidze, Rezo Kveselava

Ülke:Gürcistan Gürcistan, SSCB SSCB

Tür:Komedi, Dram

Vizyon Tarihi:30 Kasım 1984 (SSCB)

Dil:Gürcüce, Rusça, İtalyanca, Almanca

Müzik:Nana Janelidze

Nam-ı Diğer:Repentance | Repentance

Oyuncular

Avtandil Makharadze

Ya Ninidze

Zeinab Botsvadze

Ketevan Abuladze

Edisher Giorgobiani

Hakkında

Tövbe (Gürcüce : მონანიება translit Monaneba, Rusça : Tövbe, romanize : Tövbe) Tengiz Abuladze'nin yönettiği 1987 Sovyet uzun metrajlı filmidir . Film 1984'te çekildi, ancak Stalinizm'in yarı alegorik eleştirisi nedeniyle Sovyetler Birliği'nde yasaklandı . Filmin prömiyeri 1987 Cannes Film Festivali'nde yapıldı ve burada FIPRESCI Ödülü , Büyük Jüri Ödülü ve Ekümenik Jüri Ödülü'nü kazandı . Film, Yabancı Dilde En İyi Film dalında Sovyet yarışmacısı olarak seçildi. ancak bir aday olarak kabul edilmedi.

Özet

Olay küçük bir Gürcü kasabasında gerçekleşir. Film, bir kadının kek hazırladığı bir sahneyle başlar. Koltukta oturan bir adam, bir gazeteden şehrin belediye başkanı Varlam Aravidze'nin (Avtandil Makharadze) ölümü hakkında bir şeyler okuyor . Cenazeden sonraki gün, belediye başkanının cesedi oğlunun evinin bahçesinde bulur. Ceset, bahçede yeniden ortaya çıkması için yeniden gömüldü. Kadın, Ketevan Barateli , sonunda tutuklandı ve bir ceset kazmakla suçlandı. Kendisini savunur ve Varlam'ın, ebeveynlerinin ve arkadaşlarının ortadan kaybolmasından sorumlu olan Stalinist terör rejiminden sorumlu olduğu için bir cenazeyi hak etmediğini beyan eder. Duruşmaya çıkar ve Varlam rejiminin geçmişinin bir flashback'te anlatılmasıyla tanıklık eder.

Duruşma sırasında, Varlam'ın oğlu Abel (Avtandil Makharadze) babasının herhangi bir yanlış yapmadığını reddeder ve avukatı Ketevan'ı deli ilan etmeye çalışır. Varlam'ın torunu Tornike (Merab Ninidze), büyükbabasının suçları hakkındaki ifşaatlar karşısında şoke olur. Sonunda intihar eder. Sonra Abel, Varlam'ın cesedini şehrin eteklerindeki bir uçurumdan atar.

Filmin sonunda sahneye bir kadın pasta hazırlarken döner. Pencerede yaşlı bir kadın ona bu yolun kiliseye çıkıp çıkmadığını sorar. Kadın, yolun Varlam Caddesi boyunca devam ettiğini ve tapınağa gitmediğini söyler. Yaşlı kadın cevap verir: "Kiliseye çıkmazsa yol ne işe yarar?"

Altyazı

Bu filmde klasik bestekârlara ait eserler kullanılmıştır.

Kek ne güzel olmuş ya Keto!

Teşekkürler.

Tanrım!

Talihe bak!

Ne oldu, Apollon?

Ne büyük bir adamı kaybettik!

Tanrım Akraban falan mıydı?

Akrabadan bile fazlası!

En yakın dostumdu!

Şanslıymışsın.

Şansımın sonuna geldik!

Varlam ölmüş!

Yine de böyle bir adamı tanıdığın için şanslısın.

Onun gibi bir belediye başkanı daha gelmez.

Derslerin nasıl gidiyor?

Büyük bir adamı kaybettik!

Büyük bir kayıp!

"Ölüm", ne acı verici!

Ne kadar acı bir kelime!

Başınız sağ olsun.

Neden kahramanlar anıtına gömmediniz?

Kendisi mi istemedi?

Aferim Varlam, her zaman kalender biriydi.

Teşekkürler.

Acınızı paylaşıyorum.

Teşekkürler, müteşekkirim.

Varlam ölemez, hayır!

Ruhu burada, üstümüzde, havada süzülüyor.

Tseretso geldi.

Kendinize çeki düzen verin.

Teşekkürler, patron.

Minnettarım.

Hayırsever Tseretso'yu selamlayalım!

Hadi alkış!

Hanımlar ve beyler!

Birkaç dakika içerisinde ayrılık çanları çalacak ve anavatanın büyük bir evladını, ulvi bir ruha, parlak bir zekâya ve iyi bir kalbe sahip, herkes tarafından sevilen ve saygı duyulan Varlam Aravidze'yi toprağa vereceğiz.

Merhumun arkadaşlarının gönderdiği çelenkte yazan arif mesaj eminim ki dikkatinizi çekmiştir."

Bazen ölü bir adam binlerce diriye bedeldir."

Sevgili Varlam faziletli bir adamdı, hepsini saymaya vakit yetmez.

Onun dostlarını düşmana, düşmanlarını dosta çevirmek gibi bir yeteneği vardı.

Bu yetenek yalnızca seçili kişilere bahşedilmiştir!

Öyle bir tabut ki tamamen erdemle dolu engin bir mezarda.

Suratlarsa sönükleşiyor soluk bir aynada.

Ancak bu bir ölüm değil, sadece günahkâr bir bedenin ve acı verici korkunun bu dünyaya vedası.

Huzur içinde yat, yorgunluk bilmez emekçi!

Anavatan toprağında huzur bul.

O gider başkası gelir, dünya böyle.

Aynen.

Cenazeye metresin neden teşrif etmedi?

Saçma sapan konuşma.

Gerçi o olmayınca her şey yolunda gitti.

Susar mısın lütfen?

Zavallım!

Yetim mi kaldın sen?

Zavallı Abel Neyin var senin?

Dalga geçmeyi bırak, yeter.

Bu portre neden burada?

Hop-pa.

Bu neden uluyor şimdi ya?

Sen kalkma, ben bakarım.

Abel!

Ne oldu?

Sıkıntı ne?

Varlam orada!

Gitme, Abel!

Yaklaşma, Abel!

Abel!

–Varlam!

–Ne?

Ceset.

–Tutuklayın.

–Emredersiniz.

İlk kim görmüş?

Guliko.

Nasılsınız saygıdeğer Guliko?

Onu ilk ne zaman gördünüz?

Sabah uyandığımda gördüm, zavallı şey ağaca dayanmış duruyor.

–Merhumu tutuklamak zorundayız.

–Tutuklamak derken?

Soruşturma böyle buyuruyor.

Sevgili Varlam bir saat içerisinde yanınızda olacak.

Tamam o zaman.

Eldivenlerinizi giyin.

Nasıl zamanlardan geçiyoruz

Sonunda Varlam'ı da tutukladılar.

-Ee?

-Gittin mi?

-Gittim.

-Ne oldu?

Beni kabul etmediler.

Birileri bizi engelledi.

Saygıdeğer komşum Abel!

Sana yardım edeceklerini gerçekten düşündün mü?

Başka ne yapabilirim?

-Bu neden karışıyor?

-Aptal çünkü.

Tavsiyemi dinleyin, mezarın üstüne demir bir kafes koyun, kapısına da bir kilit vurun, kapatın, anahtarı da cebinize attınız mı, bırakın denesinler.

Aslan kafeste.

Kimse dokunamaz artık.

Firavunların bile böyle piramitleri yoktu.

Grubunla şu mezarın arkasına geçin!

Ben demedikçe adım dahi atmayacaksınız, yetki bende!

Sen de şuraya geç.

Sigara içmek, konuşmak yok.

Gözünüz, kulağınız açık olsun.

Herkes yerine geçsin!

Hadi!

Abel, vali bu operasyonu bizzat takip ediyor.

Evet, iyi kalpli biri, beni böyle bir zamanda yalnız bırakmadı.

Abel, mezarlığın arkasındaki şu ışık gelen pencereleri görüyor musun?

-Görüyorum.

-Orada bir akrabam yaşıyor.

Evine bir taş atımlık mesafede olacağımızı duyunca krallara layık bir sofra hazırlamış.

Uğramazsak yanlış anlar, ayıp olur.

Mezarı bırakalım mı diyorsun?

Geceyarısından önce kimse gelmez.

Bir şey olursa nöbetçiler bizi arar.

-Bilmiyorum, valiye sor.

-Sen tamam mısın?

Hemen dönerim.

-Philip.

Meliton.

-Evet, efendim!

Şu ışıkları yanan evi görüyor musunuz?

Evet, efendim!

Biz oraya gidiyoruz.

Bir şey olursa hemen bizi arayın, anlaşıldı mı?

Emredersiniz, efendim!

-İçki içmeyi ne zaman bıraktın?

-Dün.

Dün mü?

Dostum Philip'in ruhu şâd olsun.

Yeter, öleceksin!

Sıkıcı bir hayat yaşamaya değmez.

İçki iç, zıbar, sonra yine içki iç!

Lucretius mu?

Çok afedersiniz, efendim!

Buraya yapılmazmış!

Ne şairdi ama be?

Şairlerin kralı.

Dur!

Kıpırdama!

Yoksa ateş ederim!

Seni boğacağım şerefsiz!

Bırak beni, çekil üstümden!

Mezarımıza, kutsalımıza saldıran alçak sensin demek?

Üstüne köpekleri salın!

Tanrım, kadınmış bu!

Sanık Barateli!

Ön soruşturmalar esnasında merhumu tam üç kere mezarından çıkarıp aile evine taşıdığınızı itiraf etmişsiniz.

Bunun gerçekliğini onaylıyor ve suçu kabul ediyor musunuz?

Gerçekliğini onaylıyorum ama suçu kabul etmiyorum.

Soruşturma esnasında suçu kabul etmişsiniz.

Yalan, soruşturmada suçu kabul etmedim.

Bu sizin küreğiniz mi?

Evet, merhumu bu kürekle kazıp çıkardım.

Peki benim kolumdan çıkarılan kurşun nerede?

-Yani, merhumu mezardan siz çıkardınız?

-Evet.

İşte suçunuz bu, suçu bu teşkil ediyor.

Evet, onu mezarından ben çıkardım ama suçu kabul etmiyorum.

Oturun.

Lütfen, oturun ve mahkeme kurallarına riayet edin.

Duruşma oldu bitti, karar da verildi.

Oturun!

Ben yaşadığım sürece Varlam Aravidze huzur içinde yatamaz.

Karar kesindir, temyize gerek yoktur.

Kader tarafları bağlamıştır; Aravidze ve ben.

Onu 300 kere daha kazıp çıkaracağım, üç değil.

Oturun!

Sayın Hâkim, sanık tedirgin durumda, bu oldukça doğal.

Söz alabilir miyim?

Savunma avukatı söz alabilir.

Sayın Hâkim, kıymetli vatandaşlar!

Bugün emsali görülmemiş bir dava ile uğraşıyoruz.

Merhum mezarından tam üç kere çıkartıldı!

Üç kere!

Gerekçenin hırsızlık olmadığı aşikâr: merhumla beraber gömülen kıymetli eşyalara dokunulmamıştı.

Peki gerekçe neydi?

Bu suçun sebebi neydi?

Sanıkla konuşmaya çalıştım ama bunu reddetti.

Bu yüzden hem bir duruşma hem de bir soruşturma yürütmeli ve de kararı burada vermeliyiz.

Bu yüzden tüm mahkeme heyetinden sanığı dikkatlice dinlemesini istiyorum.

Sanık konuşabilir.

Merhuma neden eziyet ettiğimi merak ediyor olmalısınız.

Ölü bir adamla uğraşmak benim de isteyeceğim son şeydir.

İntikam bana keyif falan vermiyor.

Bu bir talihsizlik.

Gerildiğim çarmıh.

Benim için başka bir yol mümkün değil.

Peki, Varlam Aravidze kimdir?

Belediye başkanımız olduğunda ben sekiz yaşındaydım.

Einstein, ölümünden kısa bir süre önce sesini yükseltip modern bilim insanının trajedisini dile getirmiştir.

Vasiyeti şöyle buyurur: "Modern bilim insanının kaderi trajiktir.

Keşifleri ona berraklık ve manevi bağımsızlık getirmiştir.

Sarfettiği insanüstü eforla inşa ettiği şey ise kendi sosyal esareti ve kişilik değerlerinin yıkımıdır.

Bu durum artık öyle bir noktadadır ki politik otoriteler bile onu susturmaya çalışmaktadır.

Bilim insanlarının entelektüel özgürlük ve özgür araştırmalar ile insanların hayatını aydınlattığı zamanlar geçti mi?

Bilimsel gerçekliği bulmak için çıktığı bu kör arayışta insanlığa karşı ahlâki sorumluluklarını ve kendi gururunu unuttu mu?

Dünyamız, otorite sahiplerinin farkında olmadığı bir kriz ile tehdit edilmekte.

Atomun saldığı güç düşünme şeklimiz hariç her şeyi değiştirdi ve bu yüzden şimdiye dek karşılaşmadığımız bir felakete sürükleniyoruz.

İnsanlığın kurtulması için yeni bir düşünce şekli edinmesi gerekiyor.

Zamanımızın en güç görevi bu tehlikeyi defetmektir.

Tarihin karar anlarından birinde sizlere cılız sesimin yettiğince yalvarıyorum."

"Dünya'nın en büyük düşünürleri: Albert Einstein" programımız bitti.

Sırada hafif müziklerle dolu bir konserimiz var.

Titreşimler sadece fresklere zarar vermekle kalmamış.

Kilisenin duvarları da çatlak içinde.

Eğer böyle devam ederse kilise yerle bir olacaktır.

Bu arada, kilise kazıkların üstünde duruyor.

Kilisedeki laboratuvar deneylerinizi derhal sonlandırmanızı ve Araştırma Enstitüsü için de elinizden geldiğince çabuk bir biçimde yeni bir bina inşa etmenizi istiyoruz.

Bilime ve ilerlemeye karşı mısınız yani?

Eski anıtları yok eden bilime karşıyız.

Saygıdeğer Varlam!

Şehrin belediye başkanı olarak bu kiliseyi sadece siz kurtarabilirsiniz.

Yardım edeceğine güveniyoruz.

Doksopulo, kiliseyle alakalı yönerge ne diyordu?

Kilise köhnemiş diyordu.

-Kim köhnemiş diyor?

-Neredeyse yıkılmak üzere.

Neredeyse.

Duydunuz mu?

Neredeyse!

Bina yıkılmak üzere, resmen enfeksiyon yuvası.

Temellerinde yılanlar ve kertenkeleler ürüyor.

Kimsenin geldiği de yok.

İnsanı Tanrı'nın yarattığına inanılan zamanlar geçti.

Hepimizin maymundan geldiği gerçekliği kesinleşti.

Kilisenin yerine bilim merkezi yapılmasının sebebi de

Dur bakalım, Doksopulo, dur!

Saygıdeğer Doksopulo!

Meryem Ana Katedrali Hristiyanlığın erken dönemlerinin en büyük anıtlarındandır.

Kültürel bir varlıktır!

Onu yok etmek, insanlarımızı besleyen ve zenginleştiren, onlara hayat veren kökleri kesmek demektir.

Rustaveli'nin ve Dante'nin eserlerini ateşe atmaktır.

Bach'ı, Beethoven'ı, Verdi'yi susturmaktır.

O zaman St. Peter Kilisesi'ni, Notre Dame'ı, Svetitskhoveli'yi yıkalım

Saygıdeğer Varlam!

Kilisemize ait eşsiz kalıntılar vardı.

Atalarımız onları bugüne dek asırlarca korumuştu.

Ama hepsi ortadan kayboldu.

Şimdi de bina çöküyor.

Ama biz Doksopulo, laboratuvarla alakalı yönergeyi ver.

Bakın burada ne diyor: "Laboratuvar için yeni bir bina yapılmasını uygun görüyorum.

Ancak eksik kaynaklar nedeniyle, geçici olarak geri durmak gerekmektedir."

Gördünüz mü, biz de endişe ediyoruz.

Ama görünüyor ki daha fazla erteleyemeyiz.

Beni ikna ettiniz.

Doksopulo!

Annen var mı?

Evet.

-Kaç yaşında?

-Çok yaşlı.

Onunla ilgilenmen gerekmez mi?

Aynısı bu kilise için de geçerli, 6.

yüzyıldan kalma bir anıt, gururumuz ve de tarihimiz.

Bir evlat annesini asla ilgisiz bırakmamalı.

Bunu unutma.

Gözlerimizi açtıkları ve bize doğruyu gösterdikleri için bu insanlara minnettâr olmalıyız.

Bu sorunu çözmek için elimden geleni ardıma koymayacağıma söz veriyorum.

Ve bildiğim kadarıyla buradaki deneyler minimum kapasitede yapılıyor.

Yeni bir bina yapılana kadar da böyle devam eder.

Eğer yüksek voltaj yüklemeleri devam ederse sadece kilise değil tüm şehir patlayacak.

Ne diyorsun sen?

Bu belgeyi sizlerin karşısında parçalıyorum.

Sen gidebilirsin.

-Sizin için başka ne yapabilirim?

-Hepsi bu, teşekkürler.

O zaman size biraz biyografik detaylardan bahsedeyim.

Saygıdeğer Miriam ve Mosse'nin biyografilerinden.

Mavi kanın temsilcileri bana yabancı değildir.

Saygıdeğer Sandro, tek bir gerçeklik ilgimi çekiyor.

Sevgili Sandro!

Tarasi Taraskaneli'yi duydun mu?

Elbette duydum.

Tarasi Taraskaneli büyük büyük dedem olur.

Demek aynı soya dayanıyoruz.

Ben de Tarasi Taraskaneli'nin soyundan geliyorum.

-Nasıl yani?

-Evet, öyle.

ama onu sonra konuşuruz.

Şimdi bana şunu söyle.

Şehir merkezindeki şu iki katlı evde yaşıyorsun, değil mi?

Seremoni esnasında bir kız camdan baloncuklar üflüyordu.

Orası senin dairen mi?

Evet.

Her şeyi görüyorum, her şeyi fark ediyorum.

Yani, bana dikkat edin.

Neyse, şakanın sırası değil.

Aslında hayat böyle.

Kimi baloncuk üfler, kimileri halk düşmanlarını kovalar.

Siz sanatçılar yaratıcılıkla tutuşursunuz.

Fakirler dilenir, katiller öldürür, fahişeler, afedersiniz, fahişelik yapar.

Ama bu normal mi?

Normal mi bu?

Eskiden böyleydi ama artık öyle olmayacak.

Bu şehri bir cennete dönüştüreceğiz.

Sizin yardımınızla değerli halkım, sizin rehberliğinizle.

Oturum bitmiştir.

Belki Aravidze bilmiyordur?

O yaşlı insanları neden tutukladılar, bunu açıklayabilir misin?

Ajanlarmış güya!

Onların hiçbir suçu yok.

Kilise yüzünden işte.

Sakin ol.

Sırf kendi yönergesini yırttı diye yaptı bunu.

Kapısına dayanacağım, o yaşlı insanları bir an önce serbest bırakmak zorunda, ya da beni de tutuklasın.

Sakin ol, sevgili Sandro.

Senin bununla ne alakan var?

Onları Aravidze'ye ben götürdüm.

Bunun sorumlusu benim, kilise yüzünden -Kilise yüzünden değil.

-Neden o zaman?

-Bilmiyorum.

-Bilmiyorsun?

Sandro, sakin olmalısın.

Söz veriyorum, elimden geleni yapacağım.

Varlam olayı inceleyip bana rapor verecektir.

Bunda bakılacak ne var ya?

Ne?

Haksızlık etme, Sandro.

Aravidze'den ne istiyorsun?

O burada değil Kuruntularını bırak.

Eve git ve bırak da ben ilgileneyim Efendim, Varlam.

Varlam, böyle konularda ağzımız sıkı olmalı.

Hayır.

Evet, elbette.

Teşekkürler, görüşürüz.

İlginç bir adamsın, Sandro.

Aksi adamsın.

Varlam dosyayı incelemiş ve onları serbest bırakmış.

Şimdi ne diyorsun?

Anne!

Sandro Barateli, büyük Botticelli'ye rakip olabilir mi bilmiyorum ama Nino Barateli kesinlikle Botticelli'nin Meryem Ana'larına benziyor.

Umarım sizi korkutmamışımdır, güzel Nino?

Sıradan bir faninin eli öpülür, ancak tanrıça ve azizlerin karşısında boyun eğmek gerekir.

Sevgili Nino, sizlerin methini çok duydum, sanatçı Sandro Barateli ve güzel eşi.

Sizlerle tanışmayı ve resimlerinizi görmeyi diliyordum.

Ama Mikhail ve Yelena beni biraz bekletti.

Bu bir iftira, saygıdeğer Varlam.

Sürekli meşgul olan sendin, özellikle de son zamanlarda.

Sevgili Sandro, hevesli asistanlarımı bağışlayın.

Haksız yere ceza alan o insanların hakkını savunmana sevindim.

-Orada ne kadar kalmışlar?

-24 saat.

-Zavallılar, kormuş olsalar gerek?

-Pek sayılmaz, kolay korkmazlar.

Onlar eski muhafizlar, değil mi?

Saygıdeğer Mosse ve güzel Miriam.

Ve bu da ailemizin en önemli üyesi, Keti Barateli.

Sevgili Keti!

Sevgili Keti, lütfen!

Teşekkürler.

Keti, Abel'i odana götür de oynayın.

Sandro, saygıdeğer Kaiosro Doksopulo ile tanıştı.

Geno Ricrafelov'a gelecek olursak İsmi ebelemece oyununu andırıyor.

Sopayla diğer çubuğu dürttüğün hani.

Neyse, iki yaverim de birinci sınıf müzisyendir.

Bravo!

Bu da bir yetenek sayılır, sevgili Nino.

Biraz sarhoş olmamızı bağışlayın, çok konuşur, şarkı söyler, hatta biraz da tökezleriz.

Ama fazla vaktinizi almayacağız.

Sandro!

Eserlerin dünyanın en iyi müzelerinde bile sergilenebilir.

Afedersin, Nino.

Bunlar tam da bizim ihtiyacımız olan işler: ciddi, düşünce içeren ve de derin.

Sevgili Sandro!

Çağdaş sanat galerilerimizin hepsi birbirine benzeyen klişeleşmiş eserler yerine böyle ruhani şekilde aydınlanmış yüzleri sergilemesi gerçekten imkânsız mı?

Neden emekçi bir kadını Meryem Ana olarak resmedemiyoruz?

Çalışan bir insandan daha güzel ne olabilir ki?

Ama o zaman birçok düşman edinirdin, değil mi Yelena?

Elbette ki doğru."

Bu sanata ne gerek var?

" derler.

Bu olsa olsa ev sanatı olur, küçük oda için.

Hatta, bu kaçışçılıktır."

Ve ben de onlara derim ki, "Bazen kaçışlar daha büyük bir gerçekliğe dalmaktır.

İnsanlarımızın büyük gerçekliğe ihtiyacı var.

Ama sizce düşmanlarımız bunu nasıl yorumlar?

Anarşiye çağrı olarak.

Evet, bir anarşi çağrısı olarak.

Şu kim peki?

Oldukça güzel Sandro, oldukça güzel.

İşte bu da Nino'nun.

Harika!

Beyinlerini incelemek ilginç olurdu.

İçeride neler oluyor acaba?

Sevgili Sandro, en azından okuma yazma biliyorlar.

Bu meslekte de kara cahillerle uğraşmak zorunda kalıyorsun.

-Bu doğru, değil mi sevgili Yelena?

-Kesinlikle doğru.

Bugünlerde yanımızda senin gibi sanatçılara ihtiyaç var.

Görevin büyük.

Halkı aydınlatmalı ve kültür seviyelerini yükseltmeliyiz.

Sevgili Varlam!

Sizce benim tablolarım ya da siz ve sizin çabalarınız "Kaplan Postlu Şövalye"yi yaratmış bir halkı aydınlatabilir mi?

Halkın aydınlanmasının tek yolu ruhani bir liderdir.

Manevi bir kahraman.

Tevazu bir erdemdir.

Haklısın, Sandro, ben ruhani bir lider değilim.

Ama biraz sabret, bizi aceleye getirme.

Bize biraz zaman tanı.

Kahramanlar kendi ömürlerinde doğar.

İkimizin de sınanacağı zamanlar yakındır belki de.

Hz. İsa neden işkence gördü?

Gerçekler için.

Korkma, İsa ölmedi.

Ölümden geri döndü ve bir kuş gibi göklere uçtu.

Şimdi gökyüzünde.

Orada sadece iyi insanlar var.

Kötüler oraya giremiyor.

-Neden?

-Kötüler ağır.

-Neden ağırlar ki?

-Bilmiyor musun?

Günahlar yüzünden.

İyi bir insanın ruhu ise temiz ve bir kuş kadar hafifmiş.

-Nereden biliyorsun?

-Annem söyledi.

Bu mucizeleri yerine getiren bir haç.

Uyumadan önce ya da ay hilale döndüğünde dilediğin her şey gerçek olur.

-Her şey mi?

-Evet, her şey.

Gerçekten mi?

Dilediğim her şey olacak mı?

Her şey!

Annemi geri getirebilir mi?

Annen yok mu?

Annen seni seviyor.

O yaşıyor, cennette, meleklerle beraber ve seni izliyor.

Seni düşünüyor.

-Nino, biraz gelir misin?

-Geliyorum.

Bravo!

Bizim gitmemiz lazım, çocuğun yatma vakti geldi.

Abel!

Abel!

Babandan biraz daha kalman için izin isteyeceğim.

Varlam Amca, Abel bir dakika daha kalabilir mi?

-Bir dakika daha kalsın.

-Teşekkürler.

Ama sadece bir dakika daha.

Sayın Varlam, bir şarkı daha söyler misiniz?

Başka bir şey söyleyin lütfen.

Reddetmeyin, rica ediyorum, sevgili Varlam!

Büyük bir zevkle.

Bıktım artık dünyadan, bari ölüp kurtulsam: Bakın gönlü ganiler sokakta dileniyor.

İşte kırtıpillerde bir süs, bir giyim kuşam,

İşte en temiz inanç kalleşçe çiğneniyor, işte utanmazlıkla post kapmış yaldızlı şan, işte zorla satmışlar kızoğlankız namusu, işte haksızlığa uğradı dört başı mamur olan, işte kuvvet kör-topal, devrilmiş boyu bosu, işte zorba, sanatın ağzına tıkaç tıkmış.

İşte hüküm sürüyor çılgınlık bilgiçlikle, İşte en saf gerçeğin adı saflığa çıkmış, işte kötü bey olmuş, iyi kötüye köle;

William Shakespeare, 66. Sone.

Bir idareci, idarecidir.

Abel, hadi bakalım!

Ziyaretinize tekrar geleceğim.

Anne, atladı!

Tam bir komedyen, bir palyaço.

Afedersiniz Nino, yine ben.

Şaşkın oğlum haçınızı almış.

Keti'nin verdiğini söylüyor.

Onun annesini canlandıracağına inanmış.

Fark ettiğime sevindim.

Ona iyi bakın, oldukça değerli bir parça.

Sevgili Nino.

Beni hayranlar listenize ekleyebilir misiniz?

Lütfen!

Sandro!

-Ne oldu?

-Berbat bir rüyâ gördüm, Sandro.

Bu şehirden gidelim hadi, uzaklara gidelim.

Buradan olabildiğince uzağa.

Eğer isterlerse nerede olursak olalım bizi bulurlar.

Tanrım!

Rüyâm tam da buydu!

Nino, bana duraksızca koşan tavşanı hatırlatıyorsun."

Nereye koşuyorsun?

" diye sordu."

Kurtları avlıyorlar" dedi tavşan."

Peki bunun seninle ne alakası var?

" "Beni yakalarlarsa, kurt olmadığımı kanıtlayamam! "

Minik pısırık seni.

Sandro, bu onlar.

Sandro Onlar olduğuna eminim!

Huzurunuz bol olsun.

Sandro Barateli siz misiniz?

Evet.

Bizimle geliyorsunuz.

Nasıl isterseniz.

Merhaba, saygıdeğer Mikhail.

Dün Sandro Barateli'yi hangi sebeple tutuklattın?

Nedir bu?

Okuyun."

Sözde ressamlardan oluşan grup son zamanlarda bireyciliği benimsemiştir.

Bu kibirli ve fanatik sanatçının ise Anarşist şairlerle iltisakı bulunmaktadır.

Bir önceki gün, yoldaş sanatçılarının olduğu bir ortamda Meryem Ana Katedrali'ne dokunan her kim olursa dedesinin hançeriyle ellerini keseceğine yemin etmiştir.

Bu sapkın şahsın kişisel sergilerine kimin destek verdiğini merak etmekteyiz.

Anarşist Barateli'nin sanatsal çalışmaları kültürümüze leke sürmektedir.

Toplumumuz için tehlikelidir.

Eğer bu ne idüğü belirsiz karakter ile başa çıkmazsanız gerekli makamlara başvurmaktan çekinmeyiz!

Sanatçılar grubu."

Barateli'nin tutuklanma gerekçesi bu mektup mu yani?

Sana soruyorum.

Onu bu saçmalıktan, bu pislikten dolayı mı tutukladın?

Bu ulusun düşmanları bu mektubu yazanlardır!

Zıvanadan çıkmışlar, bu saçmalık!

Barateli benim dostumdur.

Dahası, o benim talebemdir ve onunla gurur duyuyorum.

Sen şimdi bana, benim dostumun ve talebemin bir düşman olduğunu mu söylüyorsun?

Anlıyorum ama dedikleriniz bu metni yazanlar için bir argüman değil.

Belki sanatçının yeteneği de onlar için argüman değildir?

Duruşunu göz önünde bulundurmuşlar.

Neden bahsediyorsun sen?

Yetenek bir zarafet ve bir duruştur zaten!

Sandro Barateli'nin dostunuz ve talebeniz olmasını anlıyorum.

Bu arada, benim de akrabam olduğunu biliyor muydunuz?

Hayır Bunu bilmiyordum.

Yakın akraba bile sayılırız.

Bir itiraz yazın, saygıdeğer Mikhail.

Barateli tutuklandı, ama hükmü verilmedi.

Ben halkın iradesini yerine getirdim, o mektubun arkasındaki çoğunluğun.

Ve çoğunluktan gelen her söz benim için kutsaldan da kutsaldır.

Bir itiraz dilekçesi yazın sayın Mikhail.

İtiraz dilekçesi mi?

Evet, buna bir itirazım yok.

Dur bakalım Ne demek "itirazım yok"?

Gerçekliğe ne gibi bir itirazın olabilir?

Gerçekliğe mi?

Asla olmaz.

Tamam o zaman, yazarım.

Buyurun yazın.

Ama mektubu da göz önünde bulundurun.

O şer dolu mektubun bununla ne alakası olabilir?

O provokasyonun?

O mektup birçok yerden onay aldı, provokasyon diyemezsiniz.

-Nereden onay aldığı beni bağlamaz.

-Yanılıyorsunuz, sayın Mikhail.

Benim çoğunluktan yana olmam gerekir, çünkü kararı çoğunluk verir.

Hangi çoğunluk?

Sen neden bahsediyorsun?

Mantıklı tek bir kişi binlerce aptalı bastırır.

Benden bahsettiğinizi anlıyorum.

Onun hakkını savunun, bir kişi için savunma yapmak büyük bir mesele değil.

Ama unutmayın, mektubu yazanların gözünde düşmanı koruyor olacaksınız.

Evet, sizin arkadaşınız ve benim akrabam, artık bizim düşmanımız.

Ve biz de onun kurbanlarıyız.

Düşman kim?

Düşman kim?

Çocuklar öne geçer, çocuklar öne.

Bırakın geçelim.

Çocuklar öne geçer.

-Baakashvili.

-Belgeniz.

Parsel onaylanmış.

Koreli, Elizbar.

Yazışma hakkı olmaksızın sürgün edilmiş.

Nereye sürgün edilmiş?

Nereye?

Bana artık yaşamadığını söyleyin, öldüğünü söyleyin.

Bize işkence etmeyi bırakın!

Öldüğünü söyleyin Parsel onaylanmış.

Barateli.

Yazışma hakkı olmadan sürgün.

Tatlım, oraya giremezsin.

Mikhail Korisheli tutuklandı.

Senin de başın belaya girmeden git buradan.

Saygıdeğer Varlam!

Bize yardım edin lütfen!

Sandro zeval içinde.

Kurtarın onu!

Yalvarırım, saygıdeğer Varlam!

Yardım edin, saygıdeğer Varlam!

Nino hala, istasyona kütük getirmişler.

Üstlerinde sürgüne gönderilenlerin isimleri ve adresleri yazıyormuş.

Belki Sandro amca da kendi ismini yazmıştır.

Beni annem gönderdi.

Keti, kalk hadi!

Acele et, gidiyoruz.

Amiran Abashidze.

Buldum.

Buldum, anne!

Anne!

Sandalyeye oturun.

Sigara içer misiniz?

Teşekkürler, sigara kullanmıyorum.

İnanın bana, içten bir itiraf sizi çok rahatlatacaktır.

Bizzat gizli örgütün lideri Mikhail Korisheli örgütün aktif üyelerinden biri olarak sizin isminizi verdi.

Yalan delil alabilmek için dürüst bir kişiye iftira atmak ahlak dışıdır.

Çoğunluğun iyiliği için yapılan her şey ahlaki sınırlardadır.

Bir masumun hüküm giymesi çoğunluğa neden fayda sağlasın ki?

"Masum"ların halk düşmanı olduğuna dair reddedilemeyecek deliller var.

Benim gibi yani.

Bana inanmıyor musunuz?

, Beni hiçbir kanıtınız yokken tutuklamanıza rağmen size nasıl inanabilirim?

Şimdi de yalan ifademi alabilmek için her yola başvuruyorsunuz.

Yalan mı?

Peki sizi Mikhail Korisheli ile yanyana getirirsek o zaman ne diyeceksiniz?

Mikhail Korisheli'nin düşmanım olduğuna kimse beni inandıramaz.

Onun gibi dürüst insanlar bile tutuklanıyorsa o zaman tüm ülkeyi tutuklamanız gerekecek.

Mikhail Korisheli'yi getirin.

Pontoss ajanı olduğunuz doğru mu?

Evet.

Ajan olarak göreviniz neydi?

Mumbai'den Londra'ya tünel kazmak.

Size kimler yardım etti?

-Bütün iş birlikçilerimiz.

-Yani?

-Kaç kişi?

-2,700.

İsimleri hatırlamıyorsunuz tabii ki?

İş birlikçilerin listesi mevcut.

Kolayca bulabilirsiniz.

Ne konuda sabotaj planı yapıyordunuz?

Mısır hasatına zehir karıştırıp ülke nüfusunu kıracaktık.

Sandro Barateli bu örgütün üyesi miydi?

Evet, öyleydi.

Şimdi ikiniz konuşabilirsiniz.

İkinizi bir süre başbaşa bırakacağım ve işimi görüp döneceğim.

Dinle Sandro, Çok düşündüm, gecelerce düşündüm.

Verebildiğimiz kadar isim verip onları halk düşmanı olarak göstermeliyiz.

Hepsini tutuklasınlar.

Sonra da suçlananların sayısı astronomik bir sayıya çıkınca tepedekiler bir daha düşünecektir ve olağanüstü toplanıp hükûmeti yanıltan bütün suçluları açığa çıkaracaklardır.

Anladın mı, Sandro?

Buna taktik derler.

Kurnazca, zekice bir taktik.

Her şeyi imzalayacağız ve bu işi saçma bir hâle getireceğiz.

Binlerce absürt ifade vereceğiz.

Mumbai'den Londra'ya olan tünel gibi.

Hükûmet eninde sonunda her şeyi anlayacaktır.

Uğradığı yanılgıya kızacak ve demir eliyle kötülerin boğazını kavrayıp onları ezecektir.

Hayal gücü

Bunların hepsi hayal gücü.

Beni anladın mı, Sandro?

Kimseye güvenemeyiz, ne sözlerine ne de hareketlerine!

Düşmanı tanıyabilmek için açıkgözlü olmalıyız.

Bu en büyük görevimizdir ve hafife alınamaz, hanımlar ve beyler!

Hatta incelikle düşünülmelidir çünkü üç kişiden dördü düşmanımız.

Hiç şaşırmayın!

Bir düşman, bir dosttan fazlasıdır!

Bu her zaman böyleydi.

Ve bugün de öyle!

Hanımlar ve beyler, anavatanımız tehlike altında!

Halkımız sımsıkı bir yumruk olmalı, Çin Seddi hâline gelip düşmanın aşmasını engellemelidir.

Çin'in bilgeliğinden yararlanmak da pekâlâ uygundur.

Konfüçyus şöyle buyurmuştur: "Karanlık bir odada siyah bir kedi yakalamak zordur.

Özellikle de kedi yoksa."

Şüphesiz ki görevlerin en zorlarından biriyle karşı karşıyayız.

Ama birlikte aşamayacağımız bir engel yoktur.

Eğer yeterince istersek karanlık odadaki kediyi yakalarız.

Odada kedi olmasa bile.

Nino!

Gelmene sevindim.

Ne var ne yok?

Bekle biraz, ben öğrenirim şimdi.

3-17, lütfen.

Nika, benim.

Nino yanımda.

Adamımız hakkında bir gelişme var mı?

Evet, anladım.

Pekâlâ.

Her şey istediğimiz gibi olacak.

Sandro ve Mikhail'in tutuklanması tabii ki de bir hata.

İkimizin de sabırlı olması gerek.

Görürsün, Nika elinden geleni yapar.

Araştırıp onları tahliye edecekler.

Senin güçlü olman lazım.

Keti var, unutma.

Sen ondan da sorumlusun.

Hayırlısıyla bitince her şey yoluna girecektir.

Gerçeği bulup Sandro'yu tahliye etmekle yükümlüler.

Bundan eminim!

Nino, kızını düşünüyorum da Keti'nin iyi bir vatandaş ve onurlu bir kadın olması gerek.

Senin bahtsızlığın onu yanlış yönlendirmemeli.

Unutma, daha büyük bir davamız var.

Gelecek nesiller bizimle gurur duyacak.

Ama olaylar o kadar büyük ki bazen hatalar kaçınılmaz oluyor.

Masumlar bile suçlu duruma düşebiliyor.

Ama en sevdiğimiz Beethoven parçası "Neşeye Övgü"yü duyar gibiyim, eminim ki yakın zamanda da tüm dünyada yankılanacaktır.

Ne oldu, anne?

Atamızı kaybettik

Ne?

Kiliseyi patlattılar.

Kapıyı niye çalıyorsunuz ki?

Kimse yok.

Yelena'yı tutukladılar.

Dairesinin mühürlü olduğunu görmüyor musunuz?

Evet, anladım.

Anlıyorum.

Onları getirdim, saygıdeğer Varlam.

Evet, kesinlikle.

Tamam

Görüşmek üzere.

Kimi getirdin?

Darbaisseli'leri.

Emrinizi yerine getirdim.

Hangi Darbaisseli?

Getirmemi istediklerinizi.

Ben mi emrettim?

Delirdin mi sen?

Saygıdeğer Varlam, Darbaisseli isimli herkesi bulup getirmemi istediniz.

Neredeler?

Arabadalar.

Hepsini bırak.

Bana teşekkür edersiniz sanmıştım.

Size araba dolusu düşman buldum.

Ya siz, minnettâr olmak yerine Rictafelov tek bir casusu takip etti diye zam ve terfi aldı.

Bazı insanlar neden bu kadar şanslı?

Dediğimi yap.

Yoksa onlar yerine seni içeri atarım.

Bırak evlerine gitsinler!

Saygıdeğer Varlam!

Onca işi boşuna mı yaptım?

Bu lanetleri bir aydır kovalıyorum, hepsini yakaladım.

Onları bir kodese tıkalım, ileride elbet bir işimize yararlar.

Git onlardan tek tek özür dile ve hepsini serbest bırak.

Sonra da buraya gelip şu masaya otur Şu masaya mı?

Ve istifa dilekçeni yaz.

Ama benim okumam yazmam yok.

Çık dışarı!

Doksopulo'nun çıkışına izin vermeyin.

Sen de buraya gel.

Tüm bunlar ne demek açıklar mısın?

Doksopulo, canım benim, gel içeri.

Tamam, öyle olsun, tutukla gitsin hepsini!

Teşekkürler, sayın Varlam!

Beni endişe etmeden dinle.

Bu akşam sizi tutuklamaya gelecekler.

Burada biraz para ve tren biletleri var.

Acele ederseniz kendinizi kurtarabilirsiniz.

Anne, kimdi o kadın?

Keti, çabuk hazırlan.

Gitmemiz lazım!

–Nereye gidiyoruz?

–Kırsala.

Kırsala mı?

Evet, kırsala.

Acele et!

–Hemen dönecek miyiz?

–Evet.

Huzurunuz bol olsun.

Nino Barateli siz misiniz?

Evet.

Çekin ellerinizi!

Bırakın onu!

Anne!

Anneciğim!

Keti, korkma!

Anne!

Nino Barateli'nin geçmişi elinden alındı.

Hikâyem böyle sonlanıyor.

Buradan, suçsuz yere cezalandırılmış herkes adına Varlam Aravidze'nin kendi akrabaları tarafından mezarından çıkarılmasını talep ediyorum.

İtiraz ediyorum.

Hepsi yalan ve iftira!

İftira mı?

Kanıtla o zaman!

Merhumun gömülü kalmasına karşı mı çıkıyorsunuz?

Evet, onu gömemezsiniz!

Bırakın da leş kargaları onu parçalara ayırsın!

Onu gömmek affetmek demektir, işlediği tüm suçlara göz yummaktır.

Beyanımı tüm kamuoyuna tekrar duyuruyorum: eğer onu oradan siz kazıp çıkarmazsanız ben çıkarırım, ona asla huzur vermeyeceğim!

Tam bir kaçık, hanımlar ve beyler, bu kadın delirmiş!

Duruşma hakkını elinden alın.

Deli o, her şeyi yapabilir, sürtük!

Mahkeme salonunu hemen terk edin!

Terk etmek mi?

Siz de burada oturup o manyağı dinleyin!

Biz de aydan gelmedik ya!

Yemeyiz bu numaraları!

Sanığa sorusu olan var mı?

Duruşma ertelenmiştir.

Kimse günahsız değildir, evlat.

Hepimiz günaha doğarız.

Yardım et, Tornike.

Güneş doğuyor!

Güneş!

Korkma, dede.

Karanlıktayız zaten, bir şey olmaz.

Orada bir huzme var!

Görüyor musun?

Benden ne istiyor?

Neden beni rahatsız ediyor?

Hadi karartalım onu, yoksa her yerim kanayacak.

Neden kanasın ki, dede?

Parmaklarıma bak.

Süzülen kan damlalarını görüyor musun?

Güneş doğduğunda ben kanamaya başlarım.

Hadi karartalım onu, çabuk, yoksa vücudumdaki tüm kan akacak.

Kes şunu, dede!

Biraz dur ve sakin ol artık!

Neden beni rahatsız ediyorsun?

Neden vicdanımı uyandırıyorsun?

Neden tüm bu vicdan muhasebesi?

Seni karartacağım!

Seni söndüreceğim!

Gördün mü?

Söndürdüm onu.

Tamamen söndü.

Dedem öldü!

Anne!

Anne!

Dedem öldü!

Sevgili Guliko, üzgünüm ama artık gitmeliyim.

Babam kötü bir adammış, onu yattığı yerden çıkartmam gerekiyor.

Bütün bunları biliyor muydun?

Neyi?

DEDEM HAKKINDAKİLERİ.

DEDEN YANLIŞ BİR ŞEY YAPMADI.

O ZAMANLAR ORTALIK KARIŞIKTI.

ŞİMDİ AÇIKLAMASI ZOR.

BUNUN ZAMANLA NE ALAKASI VAR?

TABİİ Kİ DE VAR!

DURUM FARKLIYDI.

ÖLÜM KALIM MESELESİYDİ.

ETRAFIMIZ DÜŞMANLARLA ÇEVRİLİYDİ.

HEPSİ BİR OLUP BİZE SALDIRIYORDU.

NE YANİ, DÜŞMANIMIZIN SIRTINI MI SIVAZLASAYDIK?

AMA BARATELİ DÜŞMAN DEĞİLDİ.

ELBETTE ÖYLEYDİ.

İYİ BİR SANATÇI OLABİLİR AMA BİRÇOK ŞEYDEN DE HABERİ YOKTU.

BİZİM HATAMIZ OLMADI DEMİYORUM.

AMA MİLYONLARCA İNSANIN CANI TEHLİKEDEYKEN TEK BİR İNSANIN NE ÖNEMİ VAR Kİ?

O ZAMANLAR VAZİFELERİMİZ BÜYÜKTÜ.

BUNU HERKESİN HATIRLAMASI VE BİRAZ DAHA AÇIK GÖRÜŞLÜ OLMASI LAZIM.

İNSANLARIN HAYATLARININ ARİTMETİK HESAPLAMASINI YAPIYORSUN.

ÖNEMLİ OLAN PORSİYONU İYİ AYARLAMAK, DEĞİL Mİ?

BANA İRONİ YAPMA UKALA HERİF!

KAMU GÖREVLİLERİ İÇİN KAMU YARARI KİŞİSEL KAYGILARIN ÜSTÜNDEDİR, ARTIK BUNU BİLECEK YAŞTASIN!

EVET, KİŞİSEL KAYGILARIN ÜSTÜNDEDİR!

İNSAN ÖNCE İNSAN OLARAK DOĞAR, SONRA KAMUYA MAL OLUR.

SENİN KAFAN HÂLÂ BULUTLARIN ÜSTÜNDE AMA GERÇEKLER BAŞKA.

VARLAM'IN REHBERİ HER ZAMAN İÇİN TOPLUMUN ÇIKARLARI OLMUŞTUR.

AMA BAZEN KENDİ İRADESİ DIŞINDA DA KARARLAR VERMEK ZORUNDA KALDI.

DÜNYA'YI YOK ETMESİNİ İSTESELER, BUNU YAPAR MIYDI?

BİLİYOR MUSUN?

SENİN DEDEN KENDİ ELLERİYLE KİMSEYİ ÖLDÜRMEDİ!

SEN İSE BİR İNSANA ATEŞ ETTİN!

SEN NE AHLAKINDAN BAHSEDİYORSUN?

KİME ATEŞ ETTİĞİMİ BİLMİYORDUM.

NE FARK EDER?

BİR İNSANA ATEŞ ETTİN!

EVET, ETTİM VE BU KABAHATİMİZİ DAHA DA BÜYÜK BİR HÂLE GETİRİYOR.

-KİMİN KABAHATİNİ?

-DEDEMİN, BENİM VE SENİN.

BENİM SUÇUM NEYMİŞ?

DEDEMİ AKLAMAYA ÇALIŞMAN VE ONUN ADIMLARINI TAKİP ETMEN.

SEN BENDEN BİLE BETERSİN, ÇÜNKÜ O KADINA ACIMIYORSUN BİLE.

NEDEN ACIYACAKMIŞIM?

SEN KAFAYI MI YEDİN?

AF DİLENMEK YERİNE ONU BOĞAZLAMAYI YEĞLERSİN.

BU KADAR SALAK OLDUĞUNU TAHAYYÜL EDEMEZDİM!

O BENİM BABAMI MEZARINDAN ÇIKARACAK BEN DE GİDİP ÖZÜR DİLEYECEĞİM?

BİR AN ÖNCE KENDİNE GELMEZSEN SENİ DE, ONU DA BOĞAZLARIM!

MERHUMA SALDIRMASINA İZİN VEREMEM!

SENDEN NEFRET EDİYORUM.

NEFRET!

KİMSE GÜNAHSIZ DEĞİLDİR HEPİMİZ GÜNAHA DOĞARIZ GENÇ BİR ERKEĞİN PSİKOLOJİSİ OLDUKÇA DENGESİZDİR.

Depresyon, insomnia ve de günlük düzeninin bozulması

Her gün ölü bir insan gören bir yetişkin bile depresyona girerdi.

Dinlenmeye ihtiyacı var.

Günde üç kez bu ilaçtan verin.

Tornike güçlü çocuktur, endişelenmenize gerek yok.

Şok hâli genelde uzun sürmez.

Yarın tekrar aramıza dönecektir diye düşünüyorum.

Heyetten ceza çıkacaktır elbette.

Ama o vakte kadar ne yapacağım, her gün babamı mı gömeceğim?

Hak ettiği cezayı alacaktır.

Sanmam, en fazla bir yıl ceza alır.

Onu da para cezasına çevirirler.

Nasıl yani?

CEZA ÖDEYİP SERBEST Mİ KALACAK?

Tanrım, kanunlarımızın hâline bak!

Bahçemize her gün ölü bir adam bırakıyorlar ve faili hapis cezası almıyor.

Abel, Varlam mezardan bir daha çıkarılırsa kafayı yiyeceğim.

Eminim artık!

Abel, dinle bak beni.

Peşine benim çocukları takayım, bak o zaman nasıl kuzuya dönüyor.

Hayır, işe yaramaz.

Kendi bileceği iş, onu o mezara domuz gibi gömerim.

Saçmalama lütfen.

Abel, her şeyin bir sınırı vardır, aklını başına topla.

Oğlumu kaybetmek üzere olduğumu anlamıyor musunuz?

Dedesi öldüğünde kafayı sıyıracaktı, bir tane daha mı ölüm görsün?

Oğlumuzu bahane etme.

Benim oğlum bir korkak değil.

O sürtüğe tüfeğiyle ilk o saldırdı!

Seni anlıyorum, Abel.

Oğlunu koruyorsun.

Ama günü gelince dedesini mezardan kaldırırlarken senin hiçbir şey yapmamanı sorgulayacaktır.

Eğer burada bir hata yaparsan seni asla affetmez.

Onunla bir daha anlaşmaya çalışalım mı?

Söz konusu dahi olamaz.

Parayı duyunca resmen çılgına döndü.

Galiba gerçekten kafayı yemiş.

Söylesene, kafasına baktırdınız mı?

Evet, bir sorunu yok.

Doktorun teşhisi başka gerçeklik başka.

Sence bu davranış normal addedilebilir mi?

Tüm intikamını aldı zaten; Varlam'ın ebediyetini bozdu, tüm şehrin karşısında gururunuzla oynadı.

.

Daha ne istiyor ki?

Hedefine ulaştığı aşikâr işte!

Ama hâlâ onu mezarından çıkarmaya devam edeceğini söylüyor, delilik!

Artık fark etmez.

Uzmanlar akli dengesinin yerinde olduğunu söyledi.

Dur bakalım Ne demek fark etmez?

Eğer sanık mental açıdan sağlıklı değilse duruşma gerçekleştirilemez.

Tedavi amacıyla hastaneye sevk edilir.

Sonsuza kadar.

-Bunu nasıl yapabiliriz?

-Çok basit.

Dzhui Bey, yani Abel'in avukatı, muayenenin tekrarını isteyecek.

-Baş uzman kim peki?

-Dorofey.

Duydun mu, Abel?

Bizim Dorofey.

Bu bizim aklımıza nasıl daha önce gelmedi?

Bu işin buralara geleceğini kimse tahmin edemezdi.

Sayın Hâkim, saygıdeğer Savcı, saygıdeğer kamu üyeleri!

Sabredin, henüz çalışmaya başlamadık.

Dikkatinizi isteme sebebim tam da bu!

Bu duruşma devam edemez.

Sanık hasta.

Tıbbi uzman raporu dosyada.

Tıbbi uzman raporu dosyada.

Madde No. 76.

Dediğine göre: "Sanık akıl hastası değildir.

Psikopatik kişiliğe sahip olup yaralayıcı eylemlere meyillidir.”

Size bir soru soruyorum: Bu tip bir kişilik böyle çılgın bir fikir üretebilir mi?

Elbette üretebilir!

Davanın başından beri sanığın dediklerini dikkatlice dinledim.

Talihsiz hayat hikâyesinin bazı anları gözlerimi doldurdu.

Ama sanığın, 100 yıl ceza verilse bile merhumu mezarından kaldırmaya devam edeceğini tekrarlaması, ve bu beyanın son derece mutlak olması bu düşüncenin saplantılı düşünceyi aşıp çılgınlığa dönüşmesidir.

Ve çılgınlık da akıl sağlığı sorunudur.

Kanunlar ise bu kişilerin mahkemeye çıkarılmasını yasaklar.

Çok güvenilir doktor ve hemşirelerimizin bu konudaki fikirlerini bildirmesi zaruridir.

Sanığın yüce mahkeme tarafınca bir hastaneye gönderilmesini talep ediyorum.

Sayın Hâkim!

Meslektaşımın bu derece yüzeysel bir akıl yürütmesi beni şaşırttı.”

Bu tip bir kişilik böyle çılgın bir fikir üretebilir mi?

" diye gaipten bir soru soruyor.

Ve de kendi kendine cevap veriyor: "Elbette üretebilir."

Müvekkilimin çılgın fikirler tarafından ele geçirildiği imajını yaratıyor, hem de resmî evraklar bu kişi için "Akıl sağlığı yerindedir."

demişken.

Umarım meslektaşım beni affeder, uzun süreler acı çekmiş bir kişi için böyle baştan savma bir yargıda bulunmak düpedüz hürmetsizlik, saygısızlıktır.

Yaşadığı ağır zihinsel travma ve sıradışı yaşam koşulları müvekkilimin sağlığını etkilemiş ve psikiyatristlerin de dediği gibi, kişiliğini deforme etmiştir.

Ancak aklındaki intikam fikri yıllarca planlanmış değil, geçici bir cinnettir, bu bir psikoz değil bir protesto biçimidir!

Sayın Hâkim!

Jüri üyeleri!

Sizden müsamaha göstermenizi istemiyorum, istediğim şey öncesinde söylenenleri dikkate almanız ve sonucunda da sanık için "Suçsuzdur" kararını vermenizdir.

Tanrım Ne oldu oğul?

Günah çıkarmaya geldim, Peder.

Çok günah işledim, ruhum ikiye bölündü.

İnsanoğlu yasak meyveyi tattığı gün ikiye bölünmüş ve iyi ile kötüyü ayırt etmiştir.

Bu büyük bir günah değildir.

Ben öyle bir bölünmeden bahsetmiyorum.

Benim vicdanım ikiye bölündü, vicdanım.

Ateizmi düşünürken boynumda haç ile geziyorum.

Belki de hayatımdaki karmaşanın sebebi budur.

Aklında ateizm varsa kiliseye gidip günah çıkarman gerekir.

Hayır, beni anlamıyorsun.

Ben ahlaki prensiplerimi yitirmekten korkuyorum.

Benim için artık iyi ile kötü arasında bir fark kalmadı.

İnancımı kaybettim!

İnancımı!

Hangi inancını?

Herkesi ve her şeyi, affetmeye hazır gibi hissediyorum.

Her türlü iğrençliği bile; muhbirliği, ihaneti, korkaklığı, hileyi, rezilliği.

O zaman sen İsa peygambersin, oğul!

Şikâyet etmeye hakkın yok.

Yalan söylemiyorsun, değil mi?

Hayır Bunlar mutlak gerçekler.

Öyle mi?

Kimi kandırmaya çalışıyorsun sen, riyakâr herif?

Sen önüne çıkana toz yutturursun.

Yanağına tokat yediğinde diğer yanağını dönmezsin, aksine karşındakinin boynunu kırarsın.

Senin türünün vicdanı bölünmez!

İyilik ya da kötülük umurunda değildir.

Vicdanın ikiye bölündü diye değil, korkudan ölüyorsun!

Ne korkusu?

Kendinden korkuyorsun.

Tüm hayatın boyunca prestijin peşindeydin, model ailenle gurur duyuyordun, şimdiyse kurduğun dünya çöküyor.

-Hayır!

-Evet.

Baban mezarından kovuldu, sen gücünü kaybediyorsun, oğlun sana karşı isyan ediyor.

Abel Aravidze'nin bir arada tuttuğu her şey senden uzaklaşıyor.

Ve yalnız kalıyorsun, çaresiz ve güçsüz.

-Hayır!

-Evet, korkuyorsun!

Yalnızlık korkun seni yiyip bitiriyor.

Yalnız ve imansız kişi yalnızca ölümü düşünür.

Evet, korkuyorum!

Dört bir yanım boşluk.

Hayatım boyunca bundan kaçmaya çalıştım, rol yaptım, yalan söyledim.

Ailem de, mesleğim de tamamen kendimi kandırmak içindi, yalnız kalmaktan korktuğum için.

Düşünmeye korkuyordum.

Neyi düşünmeye?

En önemli olanı.

Sen kimsin?

Neden yaşıyorsun?

Varlığının sebebi ne?

Kimsin sen?

Neden var oldun?

Ya sen?

Ya sen?

Sen kimsin?

Sen kimsin, Abel Aravidze?

Abel Aravidze Biz kimiz?

Bu dünyaya neden geldik?

Tüm bu aceleyle nereye gidiyoruz?

Dur şimdi.

Tüm bu saçmalıkları unut.

Yarın her şey normale dönecek ve sen de her zamanki gibi yaşayacaksın.

Günah mı çıkaracaksın?

Sen bir korkaksın, hepsi bu!

Eğer bana kalsaydı seni doğrudan cehenneme yollardım.

Kimsin sen?

Cevap ver bana!

Beni tanımadın mı, oğlum?

Demek günah çıkarmaya diye şeytana geldin?

Abel, neyin var?

Bu ne?

Ne o?

Gerçeklik yalan, artık sona geldik.

Hayatım sona erdi.

Sen iyi misin?

Yut şunu.

Kendine gel.

Herkes bize bakıyor.

Savcı ne demek ister?

Davanın yeniden değerlendirilmesini, duruşmaya resmen başlanmasını ve "Aravidze, Barateli'ye karşı" ismiyle anılmasını talep ediyorum.

Size söylüyorum, Aravidze toprakta huzur bulamayacak.

Serbest kalır kalmaz onu oradan kazıp çıkaracağım.

Umarım ki Barateli hanım, ahlaki bir hedefe bir merhumun hatırasına saygısızlık etmek gibi ahlaksız bir hareketle ulaşabileceğini düşünmüyordur.

Söylediğiniz mümkün, çünkü Aravidze yaşıyor!

-Yaşadığını mı düşünüyorsunuz?

-Evet, o yaşıyor!

Ve siz onu savundukça da yaşamaya ve toplumu yozlaştırmaya devam edecek.

Bir dakika.

Affedersiniz.

Onun yaşadığını mı söylüyorsunuz?

Evet.

Sayın Hâkim, jüri üyeleri, ve sayın Savcı!

Sanık Barateli'nin muayene için bir psikiyatri hastanesine gönderilmesini talep ediyorum.

Ben de sanığın aklının başına olduğunu söylüyorum!

Uzman kontrolünün sonucu budur, ve dosyada bulunan raporda da böyle geçmektedir.

Jüri kararı nedir?

Ben de öyle düşünüyorum.

Mahkemenin ertelenmesi kararı alınmıştır.

Görüşeceğiz, sayın mahkeme heyeti ve saygıdeğer kamu üyeleri.

Onu nasıl olsa kazıp çıkaracağım.

Akşam üstü, bahar vakti ve gölgeler toplaşıyor.

Ağacın dalında bir kuş zıplamakta.

Doğmakta yeni bir rüya.

Solmakta olan Ay uyarıyor Dünya'yı.

Ben Tornike Aravidze, Varlam Aravidze'nin torunu.

Ne istiyorsun?

Ben Af istemek için geldim.

Tanrı değilim ki günahlarını affedeyim.

Sana ateş ettim.

Ben bir katilim.

Tanrım, ben nasıl talihsiz bir gecede doğmuşum ki senin gibi masum bir çocuğu bile bir katil hâline getirmişim?

Akşam üstü, bahar vakti ve gölgeler toplaşıyor.

Ağacın dalında bir kuş zıplamakta.

Benimle dalga mı geçiyorsun?

Ben deliyim, bilmiyor musun?

Deli.

Gerçekten de deliyim.

Yarın gelecekler ve beni kollarımdan tutup beni bir deli hastanesine götürecekler.

Deli hastanesi mi?

Baba, ne yaptın sen?

Ne demek şimdi bu?

Beni neyle suçluyorsun?

Mahkeme onun deli olduğuna ve hastaneye kapatılmasına karar verdi.

Bunu ben istemedim.

O deli falan değil, hayır!

Bir suçu da yok!

Hadi lan oradan, suçsuzmuş!

Bu yalanlarla daha ne kadar yaşayacaksın?

O sürtük yüzünden dedeni mezarından çıkarmamı mı istiyorsun?

Evet!

Yaptığınız iğrenç!

Daha fazla yalana katlanamıyorum!

-Sakin ol, Tornike.

-Bırak beni!

Hiç mi utanmıyorsunuz kendinizden?

Kendinizi kurtarmak için başkasının boğazını kesmeye hazırsınız, masum birini suçlamaya, aklı başında birini delilikle yaftalamaya!

Sizin hiç mi kutsalınız yok?

Vicdanınız da mı sızlamıyor?

Dedemin neden o sığınakta saklandığını biliyor musunuz?

–Kapa çeneni, hain!

–Çünkü utanıyordu!

–Yapma Tornike!

–Bırak beni!

Nefret ediyorum, hepinizden nefret!

Burası bir ev değil, bir mezar!

Kapa çeneni, aşağılık seni!

Sen erkek falan değilsin.

Tornike, aç kapıyı hemen!

Duyuyor musun beni?

Tornike, aç şu kapıyı dedim!

Tornike, kapıyı aç.

Aç şunu.

Abel

SEVGİLİ TORUNUMA DEDESİ VARLAM'DAN

Allah senin belanı versin yaşadığın hayatın da, yaptıklarının da, Abel Aravidze!

Ne yaptın sen!

Canavar!

Damarlarındaki kanın her damlası su gibi aksın, ağzındaki ekmek lokması kum olsun!

Bedenindeki tüm etler cehennem ateşinde yansın, tıpkı baban gibi bu dünyada hiçbir mezarda huzur bulma, huzura kavuşama!

Neden doğdun ki şeytanın soyu, Abel Aravidze.

Baban neden doğdu ki?

Evladın?

Artık her şey kapkara, zifiri karanlık!

Tanrım, her şey çok anlamsız!

"Görevini başarıyla tamamlamış anavatanın hayırlı bir evladını, örnek bir vatandaşı, ve kusursuz bir insanı kaybettik.

Mübarek anıları arkadaşlarının ve yoldaşlarının kalbinde sonsuza dek yaşayacaktır."

Aravidze'yi iyi tanıyordun demek?

Benden 15 yaş büyüktü.

78 yaşındaydı.

Kocaman, dolu dolu bir hayat yaşadı.

İyi bir adamdı, harika biriydi!

Ama insanlar günahlarının ona rahat vermediğini söylüyor.

Yok öyle bir şey canım!

İnsanlar boş konuşuyor.

Şu dünyaya onun kadar sempatik bir kişi daha gelmemiştir.

Onun tek düşüncesi insanlara faydalı olmaktı.

Pardon, bu sokak kiliseye çıkar mı?

Bu sokağın kiliseye çıkıp çıkmadığını soruyorum.

Hayır, burası Varlam Sokağı ve bu sokak kiliseye çıkmaz.

O zaman ne işe yarar ki?

Kiliseye çıkmayan bir sokağı kim ne yapsın?

KATILANLAR VERIKO AN DZHAPARIDZE BORIS TSIPURIA AKAKY KHIDASHELI LEO ANTADZE, REZO ESADZE, AMIRAN AMIRANASHVILI, AMIRAN BUADZE DATO PAPUASHVILI SHOTA SKHIRTLADZE BESSO KHIDASHELI VE DİĞERLERİ

SON

İyot Eksikliği

İyot yetersizliğinin olduğu bölgelerde alınacak başlıca önlem, kişilerin günlük iyot alımlarını arttırmaktır. Özellikle bu önlem, guatr bulgularının henüz var olmadığı çocuklarda ve erişkinlerde daha etkilidir. İyot alımındaki artış var olan guatrı tedavi etmekten çok, guatrın görülme sıklığının azalmasında etkili olmaktadır. Bunu sağlamak için yapılan uygulamaların temeli, sık yenen besinlerin iyotla zenginleştirilmesine dayanmakta ve pek çok ülkede aşağıdaki yöntemler kullanılmaktadır:

- **Tuzun iyotlanması**
- **Ekmeğe iyot katılması**
- **İyot tabletleri kullanılması**

- **İyotlu yağ enjeksiyonu ya da iyotlu yağ kapsülleri kullanılması**
- **İçme suyunun iyotlanması**

Dünyada en sık kullanılan yöntem tuzun iyotlanmasıdır. Tuzun iyotlanmasının seçilmesinin nedenleri tablo 2.9'da gösterilmiştir .

- Yaygın kullanımlı bir tüketim ürünü olması ve pek çok faktörden etkilenmemesi
- Tuzun iyotlanmasının teknik olarak basit olması
- Komplike araç-gereç gerektirmemesi
- Tuzun iyotlanmasına yönelik global stratejilerin geliştirilmesi, uygulanması ve izleminin kolay olması
- Tuzun iyotlanması ile tuzda; renk, koku, tad değişikliği olmaması
- Düşük giderli ve yıllık olarak kişi başına tüketim fiyatının ucuz olması

1917 yılından beri iyotlu tuz, dünyada iyot eksikliği profilaksisinin en ucuz ve etkin yolu olarak kullanılmaktadır. İlk olarak ABD ve İsviçre'de bu yöntem kullanılmıştır

1980 yılında bu yöntemin ABD de başarılı sonuçları yayınlanmıştır **Hindistan, Meksika, Guatemala, Yunanistan, Finlandiya ve Norveç gibi ülkelerde geçen on yıllar içersinde tuzların iyotlanması ile guatr prevalansı çok anlamlı olarak azalmış ve artık endemik kretenizme rastlanmaz olmuştur**. Bu yöntemle günlük kullanılan sofra tuzunun iyotla zenginleştirilmesi ve iyot desteğinin bu yolla yapılması hedeflenmektedir.

Bu yöntemin kullanılmasında toplumun tuz tüketiminin göz önüne alınması gerekir. İyot ısıdan, nemden ve diğer iklim koşullarından etkilenen bir maddedir. Bu nedenle iyotlu tuzun saklama koşulları da çok önemlidir. İyot, güneş ışığı, ısı ve nem gibi çevresel faktörlerden korunması bakımından koyu renkli ve ağzı kapalı kaplarda saklanmalıdır. **İyotlu tuz pişirilmekle içindeki iyot içeriğinin yaklaşık %50'sini kaybettiğinden dolayı iyotlu tuz yemeğe pişirildikten sonra eklenmelidir**

Tuz sanayisinde iyot sofra tuzuna potasyum iyodür veya potasyum iyodat şeklinde eklenmektedir. Ancak özellikle nemli bölgelerde tercih edilen form, iyotun daha stabil formu olan potasyum iyodattır

Avustralya, Yeni Zelanda ve Kuzey Amerika gibi bölgelerde tuzlar potasyum iyodür ile zenginleştirilirken, Asya, Afrika ve Latin Amerika gibi bölgelerde ise potasyum iyodat tercih edilmektedir Ülkemizde ise sofra tuzları büyük oranda potasyum iyodür ile zenginleştirilmektedir

İyot eksikliği olan bir bölgede satılan tuzların %90 veya daha fazlasının iyotlanması ile etkili ve sürekli bir profilaksi elde edilebilir. ABD'de 10.000 partikül tuza 1 partikül iyodür eklenirken , WHO tarafından önerilen ve diğer ülkelerde kullanılan oran 1: 100.000'dir. Günde 5 g tuz tüketildiği varsayılır ise, bu yöntem ile 50 ile 500 mg/gün arasında ilave iyot alımı sağlanabilmektedir (3).

Tuz dışında da birçok gıda iyotun günlük diyete katılması için kullanılmıştır. Bu bağlamda Hollanda'da, Avustralya'nın Canberra ve Tasmania bölgelerinde ekmek iyotlanmıştır. Ancak tüketim bireyden bireye çok farklı olduğu için çokta başarılı sonuçlar alınamamıştır (44).

Tuzun iyotlanmasının diğer maddelerin iyotlanmasına önemli bir üstünlüğü vardır. Tuz sosyoekonomik düzey ne olursa olsun her topluluk tarafından sık ve düzenli kullanılan bir gıda maddesidir. Seçilecek gıda maddesinin kontrolünün kolay olması da önemlidir.

Örneğin ekmek birçok yerde üretilmekteyken, tuz sadece belli başlı kurumlar tarafından üretilmektedir. Bu da kontrolünü kolaylaştırmaktadır. Üretimin kolay ve maliyetin düşük olması da bir diğer önemli faktördür (1,45). Suların iyotlanması da kullanılmış ancak sadece içme suyunun iyotlanması yeterli olmamıştır. Çin'de içme suyu dışındaki su kaynakları da iyotlanmış ve başarılı sonuçlar alınmıştır (46,47,48).

Ticari bölgelere uzak, izole, geri kalmış veya gelişmekte olan ülkelerde, sofra tuzu kullanmayan veya daha sonra değinilecek çeşitli sebeplerle tuzların iyotlanamadığı yörelerde, iyot yetersizliğinin ağır düzeyde olduğu durumlarda büyük miktarlarda oral veya parenteral iyotlu yağ verilmesi de etkili bir profilaksi yöntemidir. Bu yöntem ile iyodun bölgedeki 45 yaş altındaki tüm kadınlara (fertil çağ) ve 20 yaş altındaki tüm erkeklere öncelikli olarak verilmesi gerekir. İyotlanmış yağ preperatları 480 mg iyot içeren 10 ml'lik ampuller halindedir. En sık kullanılan formları lipiodol ve brassiodol içeren preperatlarıdır. Bunlar oral veya parenteral yolla verilebilir ve maliyeti ucuzdur

Lügol solüsyonu eskiden sık kullanılan diğer bir iyot destek yoluydu. Ancak günümüzde artık pek kullanılmamaktadır (1).

İngiltere ve İtalya'da dondurulmuş gıdalara ve süte iyot katılması denenmiş

ancak maliyetin yüksekliği ve teknik zorluklar nedeniyle pek yaygınlık kazanmamıştır. **Bunlar dışında bireysel korumayı hedefleyen bir işlem olarak bazı multivitamin tabletlere de iyot katılmakta ve bu preperatlar gebelere önerilmektedir**

Profilaksiyi engelleyen sebepler

İyot eksikliği ile mücadelede önemli adımlar atılmış ve tüm dünyada önemli ilerlemeler sağlanmıştır. Ancak toplum sağlığının yanısıra toplumun sosyoekonomik düzeyini bu kadar olumsuz etkileyen iyot eksikliği hastalıklarının, üstelik profilaksisinin belli olmasına karşın, halen devam ediyor olması bu konuda halen birtakım engelleyici faktörlerin olmasından ileri gelmektedir. Bu engelleyici faktörler teknik, politik, ekonomik nedenler ve bunların birbirleriyle etkileşimi sonucunda ortaya çıkmaktadır. David Marine yıllar önce iyot eksikliği ile mücadelede toplumsal mücadelenin önemini belirtmek amacıyla *"Endemik guatr, toplum karar verdiğinde, insan hastalıkları arasında engellemesi en kolay olanıdır"* demiştir. Ancak iyot eksikliği hastalıklarının proflaksisinde zaman içerisinde ciddi zorluklarla da karşılaşılmaktadır.

Dunn tarafından yeterli profilaksiye engel olduğu belirtilen ve "Öldüren Günah" ismi verilen 7 faktör şunlardır

1) İyot eksikliği hastalıklarının ve organizmanın iyot durumunun yetersiz olarak değerlendirilmesi.
2) Endemiye göre profilaksi yönteminin yanlış seçilmesi veya seçilen yöntem ile profilaksinin yetersiz uygulanması.
3) Profilakside çok önemli olan tuz üreticileri, tüccar, tüketici, sağlık personelinin konu dışı bırakılması. Bu kesimler bilgilendirilmeden veya onların görüş ve önerileri alınmadan profilaksi programlarının uygulanmaya çalışılması.
4) Konuyla ilgili yetersiz eğitim ve bilgilendirme. İyot Profilaksisi toplumlara büyük tıbbi ve ekonomik yararlar sağlayacaktır. Toplum bu konuda bilinçlendirilmelidir.
5) Yetersiz monitörizasyon. Profilaksi sürecinde uygun indikatörler ile belli zaman aralıklarında profilaksi monitörize edilmeli ve yönlendirilmelidir.
6) Maliyete önem vermemek. Artan tuz maliyetini genellikle tüketici karşılar

ancak bunu devlet subvanse edebilir veya yavaş yavaş fiyatlara yansıtabilir. Markette rekabete giren alternatif, ucuz iyotsuz tuz olmamalıdır.

7) Profilakside devamlılığın sağlanamaması. Unutulmamalıdır ki dünyanın iyot eksikliği olan yörelerinde doğada iyot azdır ve dünyanın bu bölgelerinde yaşandığı sürece eksik olan iyot yerine konmalıdır

Aşırı iyot alımının etkileri

İyot profilaksisinin en önemli yan etkisi geçici ve hafif tirotoksikozdur ve çok sık görülmeyen bir durumdur. Bu yan etki profilaksi için kontrendikasyon teşkil etmez. Genelde iyot kullanımının ilk günlerinde ortaya çıkar. Ortaya çıkan tirotoksikoz iyi seyirlidir ve kolaylıkla kontrol altına alınabilir. **Bu durumun iyot alımının bir sonucu mu olduğu, yoksa vücudun iyot düzeyinin normale dönmesine sekonder gelişen bir durum mu olduğu tartışmalıdır.** İyotun aşırı alımının tiroid bezine otonomi kazandırdığı düşünülmektedir. Bu durum özellikle yaşlılarda daha belirgindir. Yaşa bağlı olarak artabilen tiroid nodülleri fazla iyot alımının etkisiyle otonomi kazanabilir. Deney hayvanlarında yapılan çalışmalarda aşırı dozda iyot verilmesinin tiroid bezi otoimmünitesi ile papiller ve folliküler tiroid kanseri gelişme hızını arttırdığı gösterilmiştir. **Her ne kadar çok nadir olarak iyot etkisi nedeniyle hipertiroidi oluşabilse de şunu unutmamak gerekir ki etkili bir profilaksi ile uzun vadede hipertiroidi de azalacaktır.**

Sonuç olarak iyot eksikliğinin sonuçlarının ne kadar ciddi hastalıklara yol açtığı bilinmektedir ve bu nedenle aşırı iyot alımının bazı problemlere yol açabilmesi iyot profilaksisi açısından kontrendikasyon oluşturmaz

İyot Eksikliğine Yönelik Türkiye'de Yapılan Çalışmalar

Dünyanın bir çok ülkesinde insanların günlük iyot alımlarını arttırmak amacı ile iyotlu tuz kullanımlarının sağlanması çabaları başarılı sonuç vermiş ve son yıllarda birçok ülkede bu yönde özel çalışmalar başlatılmıştır. Ülkemizde 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu'nun 199. maddesine dayanarak çıkarılan 18.10.1952 Tarih ve

8236 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Gıda Maddeleri Tüzüğü'nün 30.4.1968 tarih ve 6/9942 sayılı Kararname ile değişiklik yapılan 624. maddesinin B bendinin 3. fıkrasına uygun olarak iyotlu tuz üretilmeye başlanmıştır. Ancak bu uygulamanın zorunlu olmaması nedeniyle bu yasa tuzun tamamının iyotlanması konusunda yeterli olmamıştır

Dünyanın pek çok ülkesinde, iyot eksikliği hastalıklarının önlenmesi için en önemli basamaklardan birisi olan tuzun iyotlanmasının yasal olarak zorunlu hale gelmesi çok eski yıllara dayanırken, ülkemizde Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü ve UNICEF' in işbirliğinde 1994 yılında, "İyot Yetersizliği Hastalıklarının Önlenmesi ve Tuzun İyotlanması Programı" başlatılmıştır. Projenin hedefleri; 2005 yılına kadar iyot yetersizliği hastalıklarının çocuklarda yok edilmesi, yetişkinlerde 1/3 oranında azaltılması, yemeklik tuzun %100'ünün iyotlu üretilmesinin sağlanması, bunu için tuz üreticileri ile işbirliği yapılması, iyotlu tuzun üretiminden tüketimine kadar iyot içeriğinin korunması, toplumunun korunması, toplumun konu hakkında bilgilendirilmesi ve eğitimi, programın etkin izleme sisteminin oluşturulması şeklinde belirlenmiştir. Programın başarıya ulaşmasında gerekli olan yasal desteğin sağlanmasında politik kararlılık gösterilmiştir

İlk olarak, Türkiye'de bu konuda yapılan çalışmalar toplanmış, risk altındaki nüfus ve iyot yetersizliği hastalıkları prevelansı ile var olan durum saptanmaya çalışılmıştır. Ülkede yapılacak çalışmalarda sektörler arası işbirliğinin sağlanması amacı ile teknik danışma komitesi kurulmuş ve aktiviteler başlatılmıştır. 1994 yılında programın başlaması ile bu yöndeki çalışmalara ağırlık verilmiş, 9 Temmuz 1998 tarih ve 23397 sayılı Resmi Gazete ile Türk Gıda Kodeksi Yemeklik Tuz tebliğine göre sofra tuzlarının iyotlanması zorunlu olmuştur (bkz. EK 1). Buna göre sofra tuzlarına 50-70 mg/kg potasyum iyodür ya da 25-40 mg/kg potasyum iyodat katılması zorunlu hale getirilmiştir.

Sofra tuzu, doğrudan tüketiciye sunulan, ince toz haline getirilmiş, iyotla zenginleştirilmiş, rafine edilmiş ya da edilmemiş tuzlardır. Kanun hükümlerine göre üretim aşamasında Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nın, üretimden tüketiciye ulaşıncaya dek ise Sağlık Bakanlığı'nın yasal işlem yapması karara bağlanmıştır. Programın başarısı ve kontrolünün sağlanması için bir izleme ve değerlendirme sistemi oluşturulmuştur. Sistemin 2 bileşeni vardır.

Kişi Bazında İzleme Aktiviteleri

a. İyot yetersizliği prevalansının belirlenmesi

b. İdrarda iyot ölçümü

Tuzda iyot miktarının izlenmesi ve kalitesi ile ilgili izleme aktiviteleri (üretim ve tüketimde iyot kayıplarının saptanması ile fazla iyot alımının yan etkilerine karşı kontrol)

a. Üretim aşamasında tuzdaki iyot miktarının kantitatif ölçümü

b. Tüketim aşamasında tuzdaki iyot miktarının kantitatif ölçümü

Gerek iyot yetersizliğinin önlenmesinin izlenmesi, gerekse özellikle iyot yetersizliğinin büyük boyutlarda olduğu yerlerde, iyoda bağlı indüklenmiş hipertroidizm görülme durumunun değerlendirilmesi için kişi bazında etkin bir izlem sisteminin oluşturulmasına gerek duyulmuştur. Tuzda iyot miktarının izlenmesi ve kalitesi ile ilgili izleme etkinlikleriyle ilgili bir takım çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar, gelişmekte olan ülkelerde üretilen tuzun pek çok şekilde iyotlanmasına karşın tuzdan alınan iyodun yetersiz olması, bu durumun iyotlama tekniklerinin uygun şekilde kullanılmaması ya da tuzun nem, ışık, ısı ve diğer etkenlere maruz kalması ve bunun sonucu olarak, üretim aşamasından tüketime kadar iyot kayıpları %50 düzeyinde olabilmesi olasılığı göz önüne alınarak yapılmıştır. İl Sağlık Müdürlükleri, Tarım İl Müdürlükleri'ne ve belediyelere tuzda iyot

olup olmadığının kalitatif olarak ölçmek için titrasyon kitleri dağıtılmış bu yöntemle iyot miktarının uygun olmadığı saptanan tuzların ileri analiz için laboratuvarlara gönderilmesine karar verilmiştir. Sağlık Bakanlığı tarafından bu konuya paralel olarak çeşitli dönemlerde kalite kontrol için, Refik Saydam Hıfzısıhha Enstitüsü'nün bir Merkez, Bölge Hıfzısıhha Enstitüsü Müdürlüğü (Adana, Antalya, Diyarbakır, Erzurum, İstanbul, İzmir, Samsun) ve Enstitüye bağlı olmayıp teknik açıdan işbirliği yapılan 10 il halk sağlığı laboratuvarı (Bursa, Edirne, Kayseri, Kütahya, Van, Zonguldak, Denizli, Trabzon) ve tüm illerdeki halk sağlığı laboratuvarlarında ilgili personelin bilgilendirilme ve malzeme desteği çalışmaları yapılmıştır.

Fazla iyot kullanımının Graves Hastalığı, Hashimoto Tiroiditi ve sıcak nodülü olan hastalarda sakıncalı olması nedeniyle 15.08.2000 Tarih ve 24141 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Türk Gıda Kodeksi Yemekli Tuz Tebliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ" ile bu tür hastaların kullanımı için 250 gramlık ambalajlarda iyotsuz sofra tuzu üretilmesine ve satılmasına yönelik düzenleme getirilmiştir.

Ülkemizde iyotun önemini topluma daha çarpıcı ve etkili yöntemlerle aktarmak, ülkemizde iyotlu tuz kullanımını tüm topluma yaygınlaştırmak, toplum bilinci oluşturmak ve tüm iller bazında konuyu gündeme getirmek amacı ile Haziran ayının ilk haftası İyot Yetersizliği Hastalıkları Haftası olarak belirlenmiştir

İyot eksikliği ve Guatr

Hazırlayan: Dr. Serçin GÖZKAYA

(Kısaltılmış Alıntı)

İyot eksikliği (İE) ve endemik guatr, bugün oldukça iyi bilinen fakat Dünyanın birçok

bölgesinde halen ortadan kaldırılamamış bir sağlık sorunudur. Bugün dünyada 1.6 milyar insan iyot yetersizliği hastalıklarına (İYH) yakalanma riski altındadır. İyot yetersizliği hastalıkları 118 ülkede bir halk sağlığı problemidir. Dünya genelinde yaklaşık 700 milyon kişi (dünya nüfusunun %13'ü) guatrdan etkilenmiştir. Guatr, iyot yetmezliği yanı sıra birçok çevresel ve nutrisyonel faktörlerin etkisiyle ortaya çıkmakla birlikte iyot eksikliği en önemli nedenidir ve diğer faktörlerin guatrojenik etkileri iyot eksikliği zemininde etkin olmaktadır (1,2).

Guatr, her ne sebeple olursa olsun tiroid bezinin büyümesi durumu için kullanılan bir terim olup, diffüz ya da nodüler şekilde olabilir. Guatr; hipotiroidi, hipertiroidi ya da normal tiroid fonksiyonu ile beraber olabilir (3). Bir bölgede yaşayan nüfusun %10'undan veya 5-12 yaş okul çağı çocuklarının %5'inden fazlasında guatr bulunmasına endemik guatr denir (3,4).

Genel olarak bir endemik guatr bölgesi olan ülkemizde iyot yetersizliğine bağlı guatr önemli bir halk sağlığı sorunudur. İyot eksikliği toplumdaki bireylerin yaşam kalitesini azaltmakta ve sağlık harcamalarını arttırarak ağır ekonomik yük getirmektedir. Bölgesel iyot durumunun belirlenmesi sorunun çözümlenmesinde önem taşımaktadır. İyot eksikliği sorunu Türkiye'de halen önemli boyutlardadır. Sağlık Bakanlığı'nın iyot eksikliği hastalıkları ve kontrol programı çerçevesinde iyotlu tuz kullanımı yaygınlaştırılmasına rağmen, ülkemizde halen endemik guatr, iyot eksikliği bölgeleri bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda gösterildiği gibi iyot eksikliği ciddi sorunlara yol açmaktadır. Bu nedenle bu hastalığa yönelik kontrol programının daha yaygın ve etkili uygulanması gereklidir. İyot yetersizliğinin tedavisinde temel yaklaşım kişilerin günlük iyot alımını arttırmaktır. Bunu sağlamak için yapılan uygulamaların temeli sık yenen besinlerin iyotla zenginleştirilmesine dayanmaktadır. Dünyada en sık kullanılan yöntem tuzun iyotlanmasıdır (3). Ancak bir ülkede sadece tuzların iyotlanması koruma açısından yeterli olmamaktadır. Konuyla ilgili yasal düzenlemelerin yapılması, dağıtım ve denetim kurumlarının da yeterince gelişmiş olması gerekmektedir. Ayrıca iyotlu tuzun risk altında bulunanlar tarafından devamlı kullanılmasını sağlamak amacıyla, etkili eğitim programlarının yapılması önlemler arasında düşünülebilir (3).

Tiroid Bezi

Tiroid Bezinin Anatomi ve Histolojisi

Başlıca fonksiyonu tiroid hormonlarını salgılamak olan tiroid bezi, insan vücudundaki endokrin organların en büyüğüdür. Birbirine isthmus ile bağlı olan iki lobdan oluşur. Larinks ve trakeanın kıkırdak dokularının ön ve yan kısımlarını örter. Tiroid bezinin ağırlığı yaşa, cinse ve coğrafi bölgelere bağlı olarak 10 ile 20 gr arasında değişmeler gösterir (9).

İYOT

İyot siyah, solit, ve aktif bir element olup Gay Lussac tarafından 1812 yılında tanımlanmıştır. Kaya, toprak, mineral, deniz suyu ve yer altı su kaynaklarında bulunmaktadır. En fazla koyu renkli yosunlarda bulunur. İyodun suda erirliği en azdır, organik eriticilerde çözülür. Atom ağırlığı 126.9 olan iyot Elementler Tablosunun VII grubundandır. 117'den 138'e kadar izotopu vardır. Stabil izotopu T^{27} 'dir. En önemli inorganik iyot hidrojen iyodür olup renksizdir

İyot Metabolizması

Tiroid hormonlarının normal miktarda üretimi, yeterli miktarda dış kaynaklı iyot gerektirir. Normal iyot dengesi, yiyecek ve su gibi kaynaklarla devam ettirilir. Ayrıca iyot vücuda ilaçlarla, tanısal ajanlarla ve yiyecek endüstrisinde iyot kullanılması yoluyla da girebilir (30).

Günlük iyot alımı dünyada bölgeler arasında büyük değişiklik gösterir. Hatta aynı bölgede farklı kişilerde ve aynı kişide bile günden güne farklılık gösterebilir. Bölgeler arası farklılığın başlıca nedeni, toprak ve suyun iyot içeriğinin değişik olması ve kültürel olarak da diyet içeriğinin farklı olmasıdır (31).

İyot Eksikliği Nedenleri :

1) Diyette iyot eksikliği
2) İyodun barsaklardan yetersiz emilimi (protein enerji malnütrisyonu, malabsorbsiyon, iyodun emilemeyen birleşiklerle birleşmesi)
3) Fekal ve üriner iyot kaybının artması
4) İyodun renal klirensinde artma (tiazid ve furosemid iyodun geri emilimini azaltır)
5) Laktasyon ve gebelik

6) Vücudun iyoda ve tiroid hormonlarına ihtiyacının artması
7) Antitiroid ilaçlarla uzun süreli tedavi ve posthipertiroidik durum

İyot Kaynakları

İyot başlıca toprakta bulunur, yeryüzünde bulunan iyodun büyük bir bölümü buzul, kar ve yağmurlarla toprağın yüzeyinden alınarak rüzgar, ırmaklar ve sellerle okyanuslara taşınır. Deniz suyunda 50 mg/L, yağmur suyunda 1.8-8.5 mg/L, ırmak ve göl sularında yaklaşık 5 mg/L iyot bulunur. Toprakta ise bölgelere göre değişmekle birlikte 50-9000 mg/kg civarındadır (34).

Yöresel içme suyu iyot düzeyi de toprağın iyot içeriğinin bir başka göstergesidir. DSÖ içme suyu iyot düzeyi alt sınırını 5 ^g/L olarak kabul etmektedir (35, 36).

Yiyeceklerde bulunan guatrojenlerin fazla miktarda alımı iyot tutulumu ve metabolizmasını olumsuz yönde etkileyerek iyot yetersizliğinin oluşmasında rol alır. Guatrojenlerin en önemlileri; lahana, karnıbahar, brüksel lahanası, şalgam, turp vb. sebzelerde bulunur (34).
En çok bilinen ve ülkemizde Karadeniz Bölgesinde oldukça yaygın olarak tüketilen kara lahana, iyodun organifikasyonunu engeller. Soya fasulyesi ve soya yağı da guatrojen içerir ve barsağa geçerek TT4 kaybını artırır. Sigarada da guatrojen maddeler olduğu gösterilmiştir (37).

Doğal guatrojenler (organik ve bakteriyel) suda ve besinlerde bulunur.
Kirli içme sularındaki E.coli ve paralocobacterium genus gibi bakteriler tiroidin iyot tutulumunu azaltır. Kaynak sularına karışan alifatik hidrokarbon disülfitler iyot emilimini azaltır (37).

Çocuklarda İyot Eksikliği Sorunu Epidemiyoloji:

DSÖ'nün 1995 yılı raporuna göre dünyada en az iki milyar insan, iyot ve selenyum gibi elementlerin de dahil olduğu mikrobesin malnütrisyonu göstermektedir. İyot eksikliği hastalıklarının en yoğun görüldüğü yerler özellikle yılın uzun döneminde karlarla kaplı dağlık yöreler ile kıtaların denize uzak santral bölgeleridir. Himalayalar, And Dağları ve Afrika'nın iç kısımlarında ağır iyot eksikliği önemli toplumsal sorun oluşturmaktadır. Avrupa'da Avusturya, Finlandiya, İsveç, Norveç, ve İsviçre'de iyot eksikliği kontrol altına alınmış olmasına rağmen Romanya, İtalya,

Almanya, İspanya, Yunanistan gibi birçok ülkede iyot eksikliği halen ciddi bir sorun oluşturmaktadır. Türkiye de bu iyot eksikliği ülkeleri arasındadır. 50 yıl kadar önce yaygın olarak iyotlu tuz kullanılmasının başlatılmasından sonra bu sorunun çözüldüğü düşünülen Kuzey Amerika'da dahi halen iyot eksikliğine bağlı hipotiroidi vakaları bildirilmektedir (1).

İyodun tiroid açısından önemi 1896'da keşfedilmiş ve bu tarihten sonra giderek artan bilgilerin ışığında, iyodun tiroid hormonlarının sentezinde esansiyel element olduğu ortaya çıkmıştır. Yine ilk defa iyot proflaksisine bu tarihte değinilmiştir (37).

Dünya nüfusunun yaklaşık %15'i iyot eksikliği bölgelerinde yaşamakta olup %4-5'i iyot eksikliği hastalıklarından etkilenmiş durumdadır. Diğer bir deyişle dünyada yaklaşık 1 milyar insan iyot eksikliği riski altındadır. 300 milyon insanda guatr vardır ve yaklaşık 3 milyon insan kretendir. 20 milyon kişide bu önlenebilir sorun nedeni ile zeka geriliği bulunmaktadır (6).
Bir toplumda iyot eksikliğinin klinik bulgularına rastlanıyorsa ve iyot alımının göstergesi olan idrar iyot atılımı bununla uyumlu olarak düşükse iyot proflaksisi programlarının uygulanması gereklidir (38).

DSÖ verilerine göre, ortalama günlük ihtiyaç olan 150 ^g iyot yeterince alınmadığı için 740 milyon insanın guatrdan, dünya nüfusunun %54'nün ise iyot yetersizliği hastalıklarından etkilendiği belirlenmiştir. Yaklaşık olarak 1.5 milyar kişi ya da dünya nüfusunun %29'u iyot yetersizliğinin olduğu riskli bölgelerde yaşamaktadır (39).

Genel olarak bir endemik guatr bölgesi olan ülkemizde iyot yetersizliğine bağlı guatr önemli bir halk sağlığı sorunudur. Türkiye'deki endemik guatr ile ilgili çalışmalar Atay ve Onat'ın 1948'de guatrın 3 ilde endemik olduğunu bildirmeleri ile başlamıştır. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Endokrinoloji ve Metobolizma Hastalıkları Kliniği'nin 1960'ta yaptığı çalışmalarda, Koloğlu ve arkadaşları, Karadeniz Bölgesinin gıda ve suyunda iyot içeriğinin düşük olduğunu saptamışlar, günlük tüketilen miktarlarda kara lahananın önemli bir guatrojen olmadığı kanısına varmışlardır (40).

GUATR

Tiroit bezinin büyümesine guatr denir. Erişkinlerde tiroidin ağırlığı normalde 15-25

gramdır. Tiroid bezi büyük kişilerin tiroid fonksiyonları normal olabilir (ötiroidi), tiroid eksikliği bulunabilir (hipotiroidi) veya hormonların aşırı üretimi söz konusu olabilir (hipertiroidi). Guatr, doğumsal olabileceği gibi endemik veya sporadik de olabilir

Basit Guatra Neden Olan Faktörler (46)

İyot yetersizliğine bağlı guatr

Tiroidin iyot yakalama yetersizliğine bağlı guatr

Bazı guatrojenlerin (lahana vb.) içerdiği siyanit ve nitritlerle

Tiyosiyonat, potasyum perklorat, periyodat, hipoklorit, nitrat, fluor

Konjenital defektler

Hormonojenez yetersizliğine bağlı guatrlar

İnorganik iyodun okside edilememesi

Guatrojenler (lahana, turp, şalgam, soya fasülyesi, karnabahar..)

Aşırı miktarlarda kalsiyum ve iyot alımı, vitamin A yetersizliği

Resorsizol, kobalt, bazı sülfonamitler

Konjenital defektler

İyotlu tirozinlerin deiyodinasyona uğramaması

Anormal iyotlu proteinlerin oluşumu

İyotlu tirozinlerin tiroksini meydana getirememeleri
Basit guatr sporadik ve endemik olmak üzere iki tür patolojiyi içerir.

Sporadik Guatr :

Çeşitli nedenlerden dolayı gelişen guatrları kapsar, hastalar genellikle ötiroiddirler, ancak hipotiroid de olabilirler. Sporadik guatrın en sık nedeni lenfositik tiroidittir. Tiroid hormon sentezindeki intrinsik biyokimyasal defektler daima guatr ile birliktedir. Kardeşlerde hastalığın oluşumu, erken yaşlarda başlaması ve hipotiroidi ile ilişkili olabilmesi, tanı için önemli ipuçlarıdır (43).

Endemik Guatr

Bir yerleşim bölgesinde 6-12 yaş grubundaki çocuklarda %5'den daha fazla guatr vakası varsa bu yerleşim bölgesine endemik guatr bölgesi denir. Dünyada ve memleketimizde çok sayıda endemik guatr bölgesi mevcuttur (Alpler ve Karadeniz bölgesi vs). Bu bölgelerde guatr oluşumuna neden olan değişik etkenler mevcuttur. Bunlar içerisin de en sık görülen neden iyot eksikliğidir. İyot eksikliğinin ağır olduğu

coğrafi bölgelerde dekompansasyon ve hipotiroidi gelişebilir (47,48).

Bugün dünyada 656 milyon civarında insanda guatr bulunmaktadır. Bazı coğrafi bölgelerde yeterli iyot alımına karşın endemik guatr gözlenir. İyot eksikliği her zaman endemik guatra yol açmaz. Ciddi iyot eksikliğine rağmen endemik guatrın coğrafi dağılımı dengeli olmayabilir. Bazı bölgelerde şiddeti daha belirgindir. Bu gözlem, endemik guatr etyoloji ve patogenezinde iyot eksikliğinden başka faktörlerin de olduğunu göstermektedir (48).

Türkiye'de Endemik Guatr :

İlk önceki, 1960 yılında DSÖ'nün yayınladığı bir raporda, Türkiye hakkında yeterli bilgi verilmemekteydi ancak Avrupa Tiroid Birliği kriterlerine göre, Türkiye'nin guatr sorunu olmayan hiçbir coğrafi bölgesi mevcut değildir (49).

Yapılan çalışmalarda DSÖ kriterlerine uyarak 73757 kişide yapılan kitle taramasında %30.5 sıklıkta guatr bulunmuştur. Guatr sorunu bakımından bölgelerin sıralamasında başta Karadeniz Bölgesi gelmektedir. Endemik guatr sorununu sayısal değerlendirebilmek için Cerrahpaşa Üniversitesi'nin hazırladığı Cerrahpaşa Endemik Guatr İndeksi (CEGİ) adı verilen bu indekse göre elde edilen sonuçlar Tablo-3'de gösterilmiştir (49).

Tablo-3: Bölgelerde Cerrahpaşa Endemik Guatr İndeksi'ne göre guatr dağılımı

Bölge	**%**
Karadeniz Bölgesi	5.32
Doğu Anadolu Bölgesi	4.98
Ege Bölgesi	4.63
Marmara Bölgesi	4.41
Iç Anadolu Bölgesi	4.32
Akdeniz Bölgesi	3.78
Güney Doğu Anadolu Bölgesi	2.35

Sonuç ve Tartışma

Son zamanda yapılan tahminlere göre dünyada 1.6 milyar insan halen iyot eksikliği bölgelerinde yaşamakta ve onun sonuçları ile karşı karşıya bulunmaktadır

. Gelişmekte olan ülkelerde yaklaşık 1 milyar kişinin iyot yetersizliği hastalıkları riski taşıdığı, 200 milyondan fazla kişide guatr görüldüğü ve 5.7 milyon kişinin aşikar kretenizm bulguları gösterdiği bildirilmektedir (70). Türkiye ile ilgili yeterli veri bulunmamakla birlikte ülkemizin konumu dikkate alındığında Avrupa'nın büyük kesimi gibi orta derecede iyot eksikliği ülkeleri arasında kabul edilmektedir (69,71).

Sıklığı ülkeden ülkeye değişiklik göstermekle birlikte özellikle endemik iyot eksikliği olan bölgelerde guatr çok yüksek oranlarda görülmektedir (72). Amerika ve Japonya'da yapılan çalışmalarda okul çağı çocuklarında guatr sıklığının %6 olduğu bildirilmiştir (73). Türkiye'de iyot eksikliği üzerine ilk çalışmalar 1930'lu yıllarda başlamış ve bunu birçok saha çalışması izlemiştir. Eser ve arkadaşlarının 1950'li yıllarda 30000 kişilik toplu guatr taramasında Karadeniz bölgesi, İç Anadolu ve Batı Anadolu'nun iç bölgelerinde önemli ölçüde guatr bulunduğu ve ülkemizin endemik guatr kuşağında olduğu belirtilmiştir (74).

1980-1987 yılları arasında Urgancıoğlu ve Hatemi tarafından Türkiye'de 7 bölgeyi kapsayan 73.757 kişinin boyun palpasyonu ile taranması sonucu guatr prevalansı %30.5 olarak saptanmış, bu çalışmada prevalansın %2'nin altında olduğu hiçbir bölge bulunmamıştır. Karadeniz bölgesi guatrın en yüksek, Marmara bölgesi ise en düşük olduğu bölgelerimizdir (75). Guatr sıklığı, özellikle dağlık ve kırsal bölgelerde belirgin olarak artmaktadır (76).

Çin Restoranı Sendromu... Monosodyum Glutamat

Çin mutfağında bolca kullanılan besin takviyesi E621 veya monosodyum glutamat.

Bazı doktorlar, boğaz ağrısı, göğüs ağrısı, kalp çarpıntısı, nefes darlığı, astım atakları, kol ve bacaklarda hassasiyet kaybı ve hatta geçici felç gibi bir Çin restoranında yemek yemeyle daha da ciddi semptomları ilişkilendirir. Ama derler ki :

"Şeytan resmedildiği kadar korkunç değildir." O halde, dünya çapında dolaşan "Çin restoranı sendromu" ile ilgili hikayeleri tarafsız bir şekilde inceleyelim ve nihayet neyin doğru neyin kurgu olduğunu anlayalım.

Gıda (tatlandırıcı) katkı maddeleri E620-E625

Rublev diyetinin yazarı Vladimir Pishchalev, gıda katkı maddeleriyle ilgili kitabında okuyucularına, kurtarıcısı öncü Volka Kostylkov'u oryantal çantalarla dolu bir deve kervanıyla ödüllendirmeye çalışan yaşlı adam Hottabych'in cömert armağanını hatırlatıyor. **Volka, 15.-18. yüzyıllarda Moskova'da yaşamış olsaydı, o zaman abartılı bir yaşlı adamın armağanı onu kesinlikle Rus devletinin en zengin sakini yapardı.**

Baharatların kralı olarak kabul edilen monosodyum glutamat tozunun yardımıyla sıradan bir insan, sofistike ve günlük yemeklerin lezzetlerini takdir edebilen gerçek bir gurme haline gelir.

Bugün, gıda katkı maddeleri, özellikle tat ve aroma arttırıcılar grubu, "glutamatlar" genel adı altında binlerce kat daha az satılarak benzer karlar elde edilebilir (bkz. "Glutamatlar" tablosu). Bunların en ünlüsü ve popüleri olan **monosodyum glutamat** (uluslararası kod E621'e göre), görünüşte tuz veya şekere benzeyen, sulu çözeltisi (vazgeçilmez tuz ilavesiyle) tadı ve et gibi kokan beyaz kristal bir tozdur. Dahası, bu maddenin sadece 100 miligramı (0,1 gram) kötü ve sıradan bir soya unu sosisini doğal etle aynı tada sahip iştah açıcı bir ürüne dönüştürebilir.

Burada özellikle belirtmek gerekir ki, saf hallerinde gıda katkı maddeleri, ne kokusu ne de tadı olan tamamen nötr maddelerdir. Hem bu hem de bir diğeri, yalnızca yemeğe girerlerse ortaya çıkar. Bu nedenle, monosodyum glutamat sayesinde, üreticilerin sebze ve et, deniz ürünleri ve baharatlardan tasarruf etmelerini sağlayan

birçok malzemenin tadını taklit etmek mümkündür. Ve çok paradan tasarruf edersiniz!

Cipsler ve yarı mamul ürünler, hazır çorbalar ve püreler, baharatlar ve otlar, sosisler, soslar, içecekler, bulyon küpleri, fast food yemeklerinin mutlak çoğunluğu ve tabii ki, istisnasız Çin mutfağının tüm temsilcileri, onsuz yapamazlar.

Bahsi geçen koku E621. Ve bu nedenle, sorun artık bu lezzet arttırıcının şu veya bu ürüne eklenip eklenmediği değildir. Ondan uzaklaşmak yok. Sorun, bu katkı maddesinin belirli bir yemekte ne kadar kullanıldığıdır. Ve hangi zararlı yan etkiler mümkündür.

GLUTAMATLAR		
kod	İsim (Almanca)	İsim (Rusça)
E620	glutamat	Glutamik asit
E621	mononatriyumglutamat	Monosodyum glutamat
E622	monokalyum glutamat	monopotasyum glutamat
E623	Kalsiyumglutamat	Kalsiyum diglutamat
E624	monoamonyum-glutamat	Monobazik amonyum glutamat
E625	magnezyum glutamat	magnezyum glutamat

Glutamat İddianamesi

1960'ların sonlarından bu yana medyada glutamat içeren gıdaların tüketilmesinden kaynaklanan ağrılı semptomların hikayeleri ağır bastı. Bu maddeye yönelik toplam zulmün başlangıcına işaret eden en büyük rezonansa, yazarı Kore kökenli Amerikalı

bir doktor olan Robert Ho Man Kwok'un yer aldığı saygın tıp dergisi "New England Journal of Medicine" de 1968 yılında yayınlandı.

(Robert Ho Man Kwok) ilk kez "Çin restoranı sendromundan" bahsetti ve Çin kafelerinden birine yapılan ziyaretin ardından gelen duyumları, Çinli şefler tarafından yemek olarak cömertçe kullanılan glutamik asidin katılımıyla kimyasal bileşiklerle ilişkilendirdi.

Ho Man Kwok, öğle yemeğinden sonra ortaya çıkan semptomları şöyle anlatıyor : 20 dakika sonra ağzı uyuştu ve boynu karıncalanmaya başladı; 6 saat sonra baş ağrımaya başladı; ve bir gün sonra bu semptomlar ortadan kayboldu, ancak akut bir susuzluk hissi ortaya çıktı. Doktorun hafif eliyle, benzer vakaların benzer ve daha etkileyici açıklamaları, göğüste yanma hissi, mide bulantısı ve hızlı kalp atışı hakkında zaten tartışılan bilimsel dergilere döküldü.

Sansasyonel gazeteciler, dünyanın en yaygın lezzet arttırıcısı olan monosodyum glutamatın (E621) yanı sıra tuzlarının ve amino asitlerinin sadece gıda endüstrisinde değil, aynı zamanda bilim açısından oldukça doğru bilgilerle okuyucuları korkutmaya başladı. tıpta da. Bu amino asit, uyarıların merkezi sinir sistemine iletilmesinde rol oynadığından, insanlar üzerindeki uyarıcı etkisi psikiyatride yaygın olarak kullanılmaktadır.

Sonra bir Çin lokantasında glutamat yedikten sonra mide bulantısı ve baş ağrısından daha ciddi ve tehlikeli sonuçlar hakkında yayınlar vardı. Çeşitli gıdalarda besin takviyesi olarak kullanılan bu lezzet arttırıcı maddenin Alzheimer hastalığına neden olduğu, kişiyi aşırı derecede agresifleştirdiği ve hatta tam körlüğe yol açtığı gösterilmiştir. Ve mide ve bağırsak ülserlerinin gastritleri tamamen kaçınılmaz sonuçlardır. Ayrıca, monosodyum glutamat ile doldurulmuş yemekleri çok sık tüketen kişi, aslında bir uyuşturucu bağımlısına dönüşür, çünkü yavaş yavaş

"glutanat bağımlılığına" düşer ve artık bu katkı maddesi olmadan yemek yiyemez. Bu tür "normal" yiyecekler, bu kişi için tatsız, tatsız ve iğrenç hale gelir.

Bazı bilimsel yayınlarda, glutamatlı gıdalarla beslenen fareler üzerinde yapılan deneyleri detaylandıran makaleler bile görünmeye başladı. Örneğin, böyle bir deney. Birinci grup sıçanlar, kabul edilebilir bir gıda takviyesi dozu ile tedavi edildi. İkincisi – çift dozlu ve üçüncü – kontrol grubu – bu hayvanlar için gıda katkı maddesi içermeyen doğal yiyeceklerle. Onuncu günde, günde çift doz glutamat ile beslenen sıçanların mide duvarlarında mikroskobik ülserler ortaya çıktı. Ve 20 gün sonra ülserler önemli ölçüde arttı ve midedeki asitlik çarpıcı biçimde arttı. Şimdi, deneyin yazarlarının özetlediği gibi, glutamatlı yiyecek tüketen bir kişinin vücudunda neler olduğunu varsaymak zor değil.

Ancak son yıllarda E621 ile ilgili korkular biraz azaldı. Heidelberg profesörü Konrad Beyreuther gibi bazı doktorlar ve bilim adamları hala gıda endüstrisinin monosodyum glutamat da dahil olmak üzere lezzet arttırıcıları aşırı kullandığına inansa da, diğer birçok uzman katkı maddesinin zararlılığı hakkındaki görüşlerini kökten değiştirdi. onu karalamak için yapılan kampanya. Bu maddenin kesinlikle kötü bir imajı var.

Glutamat Beraat

İnsan vücudu, yiyeceklerle ne tür glutamat – doğal veya sentetik kökenli – girdiğini umursamaz. Ayrıca bu maddenin spesifik kapasitesi konusunda da kayıtsızdır : aroma arttırıcı olarak E621 veya birçok gıdada bulunan doğal bir amino asit olarak (bkz. "Gıdalardaki doğal glutamat içeriği" tablosu).

Lezzet ve aroma arttırıcılar (Geschmackverstärker) , bu süreçten sorumlu sinir uçlarını uyararak tat ve aroma algısını artıran maddelerdir.

Bilim adamları, ortalama bir Avrupalının günlük diyetlerinden 10 ila 20 gram doğal olarak oluşan glutamat aldığını uzun zamandır tespit ettiler. Diyet takviyeleri şeklinde 0,3-0,5 gram daha tüketir. **Bulyon küpleri, cips, pizza ve hazır çorbaların hayranları, tüm arzularıyla, "doğal" günlük değerden çok daha az olan bu maddenin maksimum 1 gramını ek olarak "yiyebilir".** Ek olarak, vücudumuz yaklaşık 2 kilogram doğal glutamat içerir, bunlar olmadan vücudun canlılığı imkansızdır. **O halde neden Çin restoranlarına yapılan ziyaretler bazıları için baş ağrısı, çarpıntı, mide bulantısı ve boğazda karıncalanma ile sonuçlanıyor?**

Çünkü sorun glutamatta değil, belirli bir kişide! Çünkü bazılarımız Çin yemeği ile ilgisi olmayan glutamat intoleransı (Glutamatunverträglichkeit) adı verilen bir hastalıktan mustariptir. Bu nedenle, "Çin restoranı sendromu", vücudun glutamat içeren yiyecekleri yemeye karşı alerjik reaksiyonunu ifade eden, yapmacık bir sözlü yapıdır. Kurbanın ne yediği önemli değil - 100 gramı 1.200 miligram monosodyum glutamat içeren İtalyan sert parmesan peyniri veya ünlü lezzet arttırıcı içeriği yüksek baharatlarla cömertçe baharatlanmış bir Çin lokantasından bir yemek.

Lezzet arttırıcı E621 hakkında hararetli bir tartışmaya katılan yakın zamanda tanınmış İngiliz gazeteci Alex Renton şunları kaydetti : "MSG baş ağrısına yol açarsa, o zaman cömertçe yemeklerine ekleyen bir buçuk milyar Çinli, Vietnamlı ve Kamboçyalı, kafa sürekli ağrıyor olmalı. Hangi, elbette, doğru değil. Asyalıların Avrupalılardan veya Amerikalılardan daha fazla baş ağrısı yok. "

E621'in zararsızlığının savunulmasında bir gerçek daha belirtilebilir. Uzak Doğu ülkelerinin her sakini, günlük olarak 1,5 ila 2,0 gram sentetik olarak üretilmiş glutamat tüketir. **Ancak, bu diyet takviyesinin muhaliflerinin, ne Çin'de, ne Japonya'da, ne de Tayland'da sıradan insanları korkutmak için kullandığı mide ülseri ve Alzheimer hastalıklarında ani artışlar yok.**

Resmi kuruluşlara gelince, örneğin, Alman Beslenme Derneği DGE (Deutsche Gesellschaft für Ernährung), başkanı Profesör Peter Stehle, sağlıklı bir insan vücudu için günlük bir pound (1 pound = 0.4536 kg) glutamat alımının tamamen yeterli olduğunu garanti eder. güvenli.

Bununla birlikte, gıda endüstrisi tarafından gıdalara cömertçe eklenen dünya glutamat üretimindeki keskin artış (1976'da 300.000 tondan 2009'da 2.000.000 tona) doğru beslenmenin tüketici savunucularını ve destekçilerini alarma geçiremez. **Sağlıklı bir insan için gıda takviyesi E621'in ana tehlikesi iştahı uyarmasıdır!** Çünkü vücudumuzun ihtiyaç duyduğundan çok daha fazlasını yediğimiz için. Ve şişmanla, şişmanla, şişmanla...

Yine de titiz okuyucu soracaktır, Avrupalılar ve Amerikalılar neden Asyalılardan daha fazla glutamat intoleransından muzdarip? Neden Avrupa ve Amerika'yı karıştıran "Çin Restoranı Sendromu" tartışması Uzak Doğu'da hiç bilinmiyor? Ve eğer glutamat iştahı kabartıyorsa, neden Amerika ve Avrupa'da Çin'dekinden çok daha fazla şişman insan var? Çok basit : Bir Çinli için iyi olan, bir Avrupalı için zarardır.

Gıdalardaki doğal (serbest) glutamat içeriği	
Ürün	100 gram üründeki miligram glutamat sayısı
İtalyan parmesan peyniri	1.200 mg
Soya sosu	1.090 mg
Domates	140 mg
Mısır	130 mg
Patates	100 mg
Havuç	35 mg
Anne sütü	22 mg
Soğan	20 mg

Çin Restoranı Sendromu

Monosodyum glutamat, suda kolayca çözünen beyaz kristal bir tozdur. Çin'de "tatlandırıcı" olarak bilinir, Japonya'da "harika toz" olarak bilinir.

Monosodyum glutamat, suda kolayca çözünen beyaz kristal bir tozdur. Çin'de "tatlandırıcı", Japonya'da "harika toz" olarak bilinir.

Glutamat hem doğal kaynaklardan hem de kimyasal reaksiyonlarla elde edilir. Şu anda kimyasal olarak üretilmekte olup, üretim hacmi yılda 200 bin tonun üzerindedir. Ürün ambalajında "tat arttırıcı", "tatlandırıcı katkı maddesi", E 621, E 627 veya E 631 (ithal ürünlerde - MSG) olarak belirtilebilir, GOST 50847-96 "Önce gıda konsantreleri listesinde yer alır. ve hızlı pişirmenin ikinci öğünleri ".

Tatlandırıcı ajan olarak kullanılan monosodyum glutamat , deniz yosunu, parmesan peyniri, soya ve diğer birçok gıdada bulunanın konsantre, fabrika yapımı bir versiyonudur.

Asya nüfusunun %60'ı bu lezzet arttırıcıyı her gün yemeklerine bilinçli olarak ekliyor, bol miktarda tüketiyor ve sağlıklarından gerçekten şikayet etmiyor.

Glutamin Hikayesi

1900'lerde Japon bilim adamı Kikunae Ikeda, kurutulmuş deniz yosunu ile tatlandırılmış yiyeceklerin belirgin bir tada sahip olduğunu ve daha iştah açıcı hale geldiğini fark etti. Birincil kaynağı - glutamik asidi belirlemeyi başardı, 1909'da Ikeda keşfinin patentini aldı ve ona "aji-no-motto" - "tat ruhu" adını verdi. 50'li yıllarda monosodyum glutamat üretimi endüstriyel bir düzeye ulaştı. Başlangıçta, yalnızca düşük kaliteli ürünlere, tekrar tekrar çözülen kıymalara, orijinal niteliklerini

kaybetmiş etlere eklendi. Bugün baklagillerden, balıklardan, sebzelerden, kümes hayvanlarından elde edilen yemeklerin imalatında, konserve, çorba, konsantre, çeşni üretiminde, sosis üretiminde kullanılmaktadır.

Monosodyum Glutamat Nerelerde Kullanılır

Glutamat, cips, kruton, soya sosu, bulyon küpleri, çorbalar ve hazır erişteler gibi birçok üründe katkı maddesi olarak bulunur; et, kümes hayvanları, deniz ürünleri, mantar ve etten yapılan ürünlerin tat ve kokusunu arttırmak için ürüne eklenir. bazı sebzeler. Uzun süreli depolama ve dondurma ile birçok ürün aromasını ve tadını yenilemek amacıyla lezzetini ve aromasını kaybeder ve monosodyum glutamat kullanılır. Ayrıca fast food sektöründe, Japon, Kore ve özellikle Çin mutfağında aktif olarak kullanılmaktadır.

Dilimizdeki temel tatların her birinden belirli bir bölge sorumludur: dilin arkası acıya daha duyarlıdır, yanlar ekşi ve tuzluya duyarlıdır ve dilin ucu tatlıya daha duyarlıdır. Glutamat "sayesinde", gıda reseptörlerinin duyarlılığı kat kat artar ve yiyecekler daha lezzetli görünür, doğal tadı kolayca maskelenir. **Sıradan bir insan, tadın tüm tonlarını takdir edebilen bir gurme haline gelir.**

Uzman görüşü

Yetişkinler için günlük lezzet arttırıcı norm, ergenler için 1,5 g'dan fazla değildir - 0,5 g'dan fazla değil, 3 yaşın altındaki çocuklar için ürünler monosodyum glutamat içermemelidir.

INTERMAP Kooperatif Araştırma Grubu tarafından, 30-59 yaşları arasındaki 752 sağlıklı Çin sakini (bunların %48,7'si kadın) üzerinde yürütülen, rastgele alınan bir araştırmaya göre, MSG almak vücut kitle indeksinde artış olasılığını artırıyor.

LEZZET ARTTIRICILARIN ZARARLARI

İlk olarak, monosodyum glutamat iştahı güçlü bir şekilde uyarır, gereğinden fazla yemeye zorlar, saldırganlık, baş dönmesi, halsizlik, baş ağrısı, kaşıntı, kızarıklık ve diğer reaksiyonlara neden olabilir.

İkincisi, bağımlılık yapar, bundan sonra sıradan yiyecekler çok yavan ve tatsız görünür.

Üçüncüsü, sık kullanımda, tat tomurcuklarının atrofisi nedeniyle kademeli bir tat kaybı mümkündür.

Glutamatın ana tehlikesi, tüketicinin asla yiyemeyeceği bir ürünün tadını maskeleyebilmesidir - hem bozulmuş hem de zaten çürümüş ve açıkçası kimyasal ve tatsız.

Glutamat Ve Doğanın Ortak Noktası Nedir?

Glutamik asit, şartlı olarak esansiyel amino asitlere ait doğal olarak oluşan bir maddedir. Taze hasat edilmiş sebzelerde, taze et ve kümes hayvanlarında bulunur ve onlara doğal bir tat ve koku verir. Glutamat normalde vücut tarafından sentezlenir ve bağışıklık sistemi, gastrointestinal sistem vb. işlevini sağlamak için kullanılır. **Gıdada sodyum veya potasyum tuzları şeklinde bulunması, gıdaya "et" denilen bir tat verir ve bu da ona "et" tadı verir.**

Birçok Çin lokantasında, mutfakta her zaman bir kilogramlık sodyum glutamat torbaları bulunur ve bu madde tüm yemeklere eklenir. Çin'de yıllık tüketim yılda bir buçuk bin tona ulaşıyor. Ve hiçbir şey, yani. hemen hemen hiçbir şey. **Çok az Çinli, sodyum glutamatın neden olduğu alerji veya fiziksel sıkıntıdan şikayet ediyor.**

Başka bir şey, böyle bir tatlandırıcı katkı maddesinin iştahı uyarması ve sonuç olarak, çeşitli bitkisel yağlarda kızartılmış yiyecekler de dahil olmak üzere aşırı yemeye yol açmasıdır

Bununla birlikte, sodyum glutomatın insan vücudu üzerindeki etkilerine yönelik araştırmalar devam etmektedir. Çok aktif değil, doğru, ancak çoğu kişi tüm bu semptomların Avrupa ve Amerika sakinleri arasında çok yaygın bir hastalık olan hipokondriden kaynaklandığına inansa da, periyodik olarak bu soruya geri dönüyorlar (hipokondri , sürekli endişe içinde kendini gösteren fiziksel bir durumdur. bir veya birkaç hastalığa yakalanma olasılığı, kişinin fiziksel sağlığıyla ilgili şikayetler veya endişeler), bu nedenle sık sık, makul olmayan fiziksel durum şikayetleri, ancak bunu belirli bir şeye, yerleşik kuralların bir tür ihlaline bağlamak istiyorum, daha sonra bu konuyu mahkemede gündeme getirmek için ve bu nedenle Çin Restoranları için her şeyin suçlanacağına karar verdi ve orada kullanıldı glutamat sodyum , ama... hiç de öyle olmayabilir... Kısacası Çin Lokantası Sendromu olarak adlandırılan bu konu anlaşılmaya devam ediyor, kesin bir cevap ve tam bir tanım henüz bulunup sunulmamıştır.

Çin Restoranı Sendromu denen şey kimyasal gıda zehirlenmesi değildir . Bu bir olan alerjik reaksiyon monosodyum glutamat, yaygın Çinli mutfağında kullanılan bir gıda katkı maddesi için. Duyarlı bireylerde, bu besin takviyesi yüzde baskıya, göğüs ağrısına ve vücutta yanma hissine neden olabilir . Farklı insanlarda bu semptomlara neden olabilen monosodyum glutamat miktarı önemli ölçüde değişir.

Belirtiler

Çin Restoranı Sendromu belirtileri, monosodyum glutamat takviyeleri tükettikten sonra gelişir:

- Baş ağrısı.
- Yüzün kızarıklığı veya solgunluğu.
- Terlemek.
- Mide bulantısı.
- Göğüste dolgunluk hissi.

- Göğüste yanma hissi, boyun.
- Boğaz ağrısı.
- Göğüs ağrısı.
- çarpıntı
- nefes darlığı.

Çok miktarda monosodyum glutamat tükettikten sonra astım krizi vakaları tarif edilmiştir.

Tüm belirtiler: göğüs ağrısı , yüzünde basınç , vücuda yanma

Nedenler

Monosodyum glutamat, Çin, Japon restoranları ve birçok fast food'da cömertçe kullanılan yaygın bir gıda katkı maddesi, lezzet arttırıcıdır.

Monosodyum glutamat, vücuttaki amonyağı nötralize eden amino asit glutamatın bir tuzudur. Vücuda aynı anda giren çok miktarda monosodyum glutamat, glutamat ile ilgili olarak bir antagonist görevi görür ve dokularda amonyağın nötralizasyonunu önler, bu da ilgili semptomların gelişmesine yol açar.

Genellikle monosodyum glutamat duyarlılığı artan kişiler etkilenir.

Teşhis

Klinik tablo, glutamattan zengin gıdaların alınmasından 1-2 saat sonra ortaya çıkar. Bu, teşhisin dayandığı şeydir.

Teşhis yöntemlerinin listesi: dış muayene ve anket

Tedavi

Spesifik bir tedavi yoktur. Glutamata duyarlılığı artan kişilere alımlarını sınırlamaları tavsiye edilir.

Çin Sendromu

Amerikalı nükleer enerji uzmanları arasında 60'lı yılların ortalarında özellikle bir jargon olarak ortaya çıkan ifade , nükleer yakıtın erimesiyle, reaktör kabını ve temelini yakabilecek kadar ciddi bir kazayı ironik bir şekilde belirttiler . **Böyle bir olayın olma olasılığının son derece düşük olduğu, bir nükleer santralde ciddi bir kaza olması durumunda nükleer yakıtın tüm Dünya'yı yakıp Çin'e ulaşabileceğine dair bir şakadan gelen isim ile vurgulandı .**

70'lerin başında, ifade istikrarlı hale geldi, bazen ciddi teknik literatürde ve ünlü bilim adamlarının makalelerinde kullanıldı, ancak hala aynı anlama geliyordu – yakıtın erimesiyle ciddi bir kaza olasılığı ve bu kütlenin aşağı doğru akışı ile ilgili varsayımsal olasılık. daha da toprağın üst katmanlarına düşüyor. Bu tür bir olayın ciddi düzeyde tartışılmasında, nükleer gücün özgüllüğü bir rol oynadı – nükleer santrallerin tasarımındaki muhafazakar yaklaşım o kadar belirgindi ki, örneğin güç üniteleri gibi daha az olası olaylar da dikkate alındı.

1979, filmin "Çin Sendromu" ABD'de yayınlandı (Film ayrıca SSCB gösterildi) büyük başarı vardı. Teknik olarak saf film, "Çin Sendromu" fikrini farklı bir anlamda – bir kazanın gelişmesinin gerçekçi bir olasılığı olarak sundu. Genel halk, nükleer yakıtın soğumadan yüksek sıcaklıklara kadar kendi kendine ısınabildiğini ilk kez duydu.

İronik olarak, film gösterime girdikten iki hafta sonra , Three Mile Island nükleer santralinde çekirdeğin kısmen erimesiyle gerçek bir ciddi kaza oldu .

Three Mile Island Nükleer Yaratma İstasyonu (İng. Üç Mil Adası Kazası) - Ticari nükleer güç tarihinin en büyük kazası ABD'de gerçekleşti. 28 Mart tarihinde yıllık 1.979 saniye üzerinde güç ünitesinin istasyonunun çünkü reaktör tesisinin birincil devresinin soğutucu sızıntısını ve buna bağlı olarak nükleer yakıt soğutma kayıplarını zamanında tespit etmemek . Kaza sırasında, yaklaşık% 50 reaktör çekirdeği erimiş güç birimi yeniden değildi, bundan sonra. NPP tesisleri önemli radyoaktif kirlenmeye maruz kaldılar, ancak nüfus ve çevre için radyasyon sonuçlarının önemsiz olduğu ortaya çıktı. Alarm, INES ölçeğinde seviye 5'e atanmıştır .

Kaza, ABD nükleer enerji endüstrisinde zaten var olan krizi daha da kötüleştirdi ve toplumda nükleer karşıtı duyarlılıkta bir artışa yol açtı. Bütün bunlar ABD nükleer enerji endüstrisinin büyümesini hemen durdurmasa da, tarihsel gelişimi durduruldu. 1979'dan 2012'ye kadar, nükleer santrallerin inşası için tek bir yeni lisans verilmedi ve önceden planlanan 71 istasyonun işletmeye alınması iptal edildi.

Kaza soruşturmasının sonuçları, NPP güvenlik standartlarının ve insan faktörünün bu konudaki rolünün yeniden düşünülmesine yol açtı. ABD Nükleer Düzenleme Komisyonu yeniden düzenlendi ve nükleer santrallerin denetimi güçlendirildi.

Dünyanın Kaderi (1979) The China Syndrome

122 dk

Yönetmen:James Bridges

Senaryo:Mike Gray, T.S. Cook, James Bridges

Ülke:ABD

Tür:Dram, Gerilim

Vizyon Tarihi:15 Mart 1979 (ABD)

Dil:İngilizce

Oyuncular

Jane Fonda

Jack Lemmon

Michael Douglas

Scott Brady

James Hampton

Özet

Jack Lemmon, Jane Fonda ve Michael Douglas, nükleer enerji kullanımının tehlikelerine ve televizyon haberlerinin gücüne dikkat çeken bu gerilim filminin başrollerinde.Alternatif enerji kaynakları hakkında raporlar hazırlayan gazeteci Kimberly Wells (Jane Fonda), nükleer santralde bir kazaya tanık oluyor. Kazayı halka bildirmek isteyen Wells, kendini komploların içinde bulunca, kazayı istemeyerek de olsa gizli tutmak zorunda kalıyor.1979 yılının en çok tartışılan filmlerinden biri olan The China Syndrome, ününü bir ölçüde filmin gösterime girmesinden tam on iki gün sonra gerçekleşen Three Mile Island nükleer felaketine borçlu.

Reklam ve Toplum Psikolojisi Üzerine Sanki Bir Deney Filmi…Korku Pazarlama

Blair Cadısı ve daha sonra taklidi çekilmeye çalışılmış tarz filmler hakkında…

Bu tür filmlerin sinematik hiçbir özelliği yok. Reklamını da özel şirketler değil de halka yönelik bir ve seyredenlerin yaptığı bir film.

Öyle ki bilinçaltına bu filmden korkmam lazım, ben çok korktum sende bu korku oldu mu der gibi…sürü psikolojisi…

Ve bir iki yayında kült film hiç böylesini görmediniz sözleri duyunca, o kervana katılıp hikayenin gerçeği var mı yok mu, çok önemli değil, kim ne kat atlar yahut atlamaz mı, ne kadar kişi etkilenir diye bir istatistik tutup toplumun üzerinde komplo geliştirmeye çalışmak, diye düşündüren çalışmalar.

Bir fikre insan neden kapılır… reklam dünyasının amacı varlığı az parayla çok bir kazanç elde etmenin çarelerinden biridir. Filme harcanmayan para reklama harcanır…sonuçta deneysel bir film olunca. Sonuçta günümüzde pandemi üzerinden neler yapıldığını görüyorsak, önceden neden bunlar olmasın ki…

Çünkü **"korku, insan duygularının en eskisi ve en güçlüsüdür ve en eski ve en güçlü korku bilinmeyenin korkusudur."**

Filmde olduğu gibi görünen bir cadı yok ama kendi varlığı sanal olarak zihinlere kazınıyor.

Bahsettiğimiz gibi bir kült film, sinemada devrim yarattı ve kesinlikle dikkatinizi hak ediyor.

Tavsiye…tabii ki tavsiye etmiyorum. Entrika yok, korku yok, özel efekt yok, düzgün oyunculuk yok. Bunu neden izleyelim? Heather ve arkadaşlarının boş konuşmaları için mi? Bence iyi bir fikir değil.

Umarım kimin neye göre verdiği belli olmayan yüksek puan aldığı bu ve benzeri filmleri izleyerek vakit kaybetmezsiniz. Berbat bir film diyelim. Ne yazık ki ben hata yaptım…

Bu anlattıklarımı en güzel açıklayan bir belgesel var buna bakmanızı tavsiye ederim.

The Century of the Self (2002)..Ben Devri

Vladislav Vanchura: Marketa Lazarová

Aşk ve nefret, sadakat ve gurur, heyecan verici maceralar ve kaderin öngörülemeyen kıvrımları - meraklı ve romantik fikirli okuyucu için- Çek yazar Vladislav Vanchura'nın "Market Lazarov" romanı…

Konu, iki savaşan klanın, iki ailenin, **Kozlik ve Lazara'nın yaşadığı Mlada Boleslav kasabası yakınlarındaki bölgede geçiyor.** Başarısız bir soygun sonucu asker, kralın gözünden düşer ve yardım için komşusu Lazar'a döner. Destek vermeyecek ve onu mülkte ateşe veren kızgın Kozlik, Lazar'ın kızı Marketa'yı esaret altına alıyor. Hayatının geri kalanını bir manastırda geçirmek zorunda kalacaktı ama Kozlik'in oğlu Mikolash'a aşık oldu.

Romandan

"Ah, tek bir saray, tek bir harem, tek bir kadın krallığında Lazar'ın kızından daha güzel bir bakire yoktu.

Mikolash onu seviyor.

Kendine daha çok yaklaşır.

Saçlarının kokusunu içine çeker, ellerine dokunur, kanlı elleri, yumuşak, güçsüz eller, küçük eller, orman çalılarının dallarının çırptığı kulplar.

Onları ne takva, ne küfür, ne âdet, ne de ahlâk ayıramaz.

Hırsız, sevgilisinin kulağına bir kelime fısıldamak için eğilir.

Hangi? Aptal, boş, değersiz.

Sevmeyen herkes için anlamsız bir kelime."

**

"Nasıl, eski günlerde yaşanan hikayeden mutsuz musun?

Şiddetli donlar, soğukkanlı erkekler ve çekici bayanlar hakkında bir şeyler duymakla gerçekten ilgilenmiyor musunuz?

Hikâyemiz, modern edebiyatın lüks karmaşıklığıyla karşılaştırıldığında, kırıcı bir çekiç gibi değil mi?

Ve sizi geçimini sağlamak için almıyor mu – en azından biraz, en azından kısmen, gecikmeli de olsa, çünkü ayırt etme yeteneğinizin bunu anlaması için zamana ihtiyacı var mı?"

İlginç bir şekilde, roman, katı dini görüşlere bağlı olan eleştirmenlerden bile beğeni topladı. Marketa Lazarova bu açıdan bir dönüm noktası oldu – farklı edebiyat çevrelerinden eleştirmenler tarafından beğenildi. Romanda herkes kendinden bir şeyler buldu ve Vanchura böylece edebiyat sahnesinde eşsiz bir yer edindi. Katolik eleştirmenler onu küfür için kınadılar, ancak buna rağmen yardım edemediler, ancak bu çalışmanın ne kadar güzel yazıldığını kabul ettiler ve ona hayran kaldılar – örneğin Vaclav Rench. "

"Ve birisi çok yaklaştı ve izliyordu. Bu aynı Mikolash, aydınlanmış bir yüze sahip Mikolash, sevgilisini bekleyen Mikolash. Nasıl, gerçekten sevgili mi? **Ah, bu zor bir hikaye! Marketa bugüne kadar üzgün, hala acı acı ağlıyor. Öyleyse bırakın ağlasın! Hıçkırıklarındaki mutluluğu tanıyorum. Zavallı şey, neye üzülüyor? Hangi özlemler gerçekleşmedi? Bir manastıra gitmek istedi. Tanrı'nın lütfu bazen bizi yakıp kül eder.**

Marketa Lazarová (1967)

162 dk

Yönetmen:Frantisek Vlácil

Senaryo:Frantisek Pavlícek, Vladislav Vancura, Frantisek Vlácil

Ülke:Çekoslavakya

Tür:Dram, Tarihi, Romantik

Vizyon Tarihi:24 Kasım 1967 (Çekoslavakya)

Dil:Çekçe, Almanca

Müzik:Zdenek Liska

Oyuncular

Josef Kemr

Magda Vásáryová

Nada Hejna

Jaroslav Moucka

Frantisek Velecký

Özet

Frantisek Vlâcil'in, 18. yüzyıl Bohemya ormanlarında geçen, iddialı ve çok katmanlı ortaçağ epiğinin teması, paganizmden Hıristiyanlığa geçiştir. Filmde, masum, manastıra bağlı klan liderinin önder kızının (Magda Vâsâryovâ), vahşi pagan savaşçısı Mikolos Kozlik'e (Frantisek Veleck) esir düşüşü ve cinsel sömürüye maruz kalışı anlatılır.

Tamamlanması altı yıl süren, sembollere ve metaforlara vurgu yapan, hemen hemen üç saatlik eksiltili bir anlatıdır Marketa Lazarov. Vizyona girdiği ilk günden itibaren birçok dergi tarafından "afallatıcı bir iş, sıradan ticari sinemaya benzemeyen bir film" olarak tanıtılarak hak ettiği değeri de gördü. Savaş öncesi avangard romana dayanan ve **Carl Theodor Dreyer, Akira Kurosawa ve Ingmar Bergman görselini anımsatan bu siyah**

-beyaz Gotik başyapıt, 1988 yılında, ülkedeki eleştirmenler ve sanayi önderlerinin bir araya geldiği bir panelde tüm zamanların en iyi Çek filmi seçilmişti. Şiirsel lirizmi ve tarihi filmleriyle tanınan Vlacil (1961'de çektiği The Devil's Trap, karşı

-Reform sürecini anlatırken, 1967 yapımı Vallery of the Bees'deki Çek kahramansa Tötonik bir şövalyedir), bu filmde aksiyon yüklü yüzeysel bir macera anlatımı yerine, **sinematografisinden ve hikâyenin geçtiği dönemin tarihsel gerçekliklerinden hiç sapmadan, atalarının psikolojik ve tinsel dünyalarını derinlemesine çözümler.** Bu yüzden Marketa Lazarov bir ahir zaman kâbusu gibidir: türünü ya da korku uyandırma sebebini sınıflandırmayacağımız bir sinematik şiirdir.

Yorum

Film, Vladislav Vancura'nın (aynı adı taşıyan) romanına dayanıyor olması ve dilindeki kuvvet ve zayıflayan günümüz dil seviyesi nedeniyle mreka uyandırmış. Özet konuda paganizmden Hristiyanlığa geçişin acımasız anlatımı denilse de paganizmin çok farklılığı görülmüyor. Dahası Marketa dan çok, gezginleri soyan Kozlik

ailesini anlatıyor. Orta çağ Orta Avrupa'sında Paganizm'den Hıristiyanlığa geçişin acımasız bir dönem olduğunu biliyoruz. -Kozlik ailesi o kadar çılgındır ki kral onları yakalamaları için askerlerini gönderir. Korkunç zamanlar, bir insanın hayatının hiçbir değeri yok.-

Kozlik, kralın baskınına karşı Mikolas'ı, komşusu Lazar'a savaşa katılması için baskı yapması için gönderir. İkna başarısız olur ve intikam almak için Mikolás, Lazar'ın kızı Marketa'yı bir manastıra katılmak üzereyken kaçırır. Bu meyanda Kozlik ve Lazar aileleri arasında geçen bir sürtüşmeyi sürekli görüyoruz. Evet...Ortaçağ karanlık, sert ve kirli idi. Ancak filmde Kilise ortamı her hâlükârda tertemiz iken ailelerin yaşadığı ortamlar kirli gösterilmesi kilisenin tepkisini çekmemek için olmalı..

Filmi beğenmek konusuna gelince paganizm hakkında çok bilgi sahibi olamadığımız bir film. Marketanın çıplak görüntüleri ile kotarılmaya çalışılmış ve romandaki anlatımın filme aksettirilemediği düşüncesindeyim. Romanın anlatımında şiirsel aktarımların filmde çok zayıf kalmış. Eğer roman ünlü olmasa idi bu film kendinden o kadar bahsettirebileceğini düşünmüyorum. Hakkındaki beğenilerde Carl Theodor Dreyer, Akira Kurosawa ve Ingmar Bergman filmlerinin havası var deniyor, takliti dahi olamaz. İnsanı etkileyecek hiçbir taraf bulamadım. Merak edenlere seyredin demek bile istemiyorum. Uzun ve sıkıcı bir film.

Diğer Fetih (İspanyolca : La Otra Conquista)

8 Kasım 1519'da İspanyol Fatih Hernando Cortés ve küçük ordusu, büyük Aztek İmparatorluğu'nun Aztek başkentine girdi ve burada İmparator Moctezuma tarafından karşılandı.

İki yıl içinde Aztek uygarlığı bir çöküş halindeydi, hayatta kalanlar ailelerini, evlerini, dillerini, tapınaklarını ve geleneksel dinlerini kaybetmişlerdi.

Filimde:

Mayıs 1520'de, Moctezuma'nın gayri meşru oğullarından biri olan yetenekli bir Aztek yazarı olan Topiltzin'in (Damián Delgado), **Büyük Tapınak Katliamı'ndan** bir ceset altına saklanarak hayatta kalmasıyla başlar. İspanyollar kutsal alanı terk ettikten sonra, annesi de dahil olmak üzere insanlarını ölü bulur.

1526'da Topiltzin, **Aztek Ana Tanrıçasına dayanan Tonantzin kültünü korumaya çalışıyor** [Hristiyanların Meryem anası ile aynı benzerlikte idi] **.** Kaptan Cristóbal (Honorato Magaloni) ve Friar Diego (José Carlos Rodriguez) tarafından yönetilen bir filo, güzel bir Aztek prensesinin gizlice insan kurban edildiğini keşfettiğinde,onlara saldırır ve ayini bozar. **Ne var ki iki uyumsuz yaşam ve kültür biçimi karşı karşıya gelir ve şiddet patlak verir.** Topiltzin, Friar Diego'yu İspanyollara gittikleri her yerde eşlik eden Meryem Ana heykeline çekildiğine inandırarak kaçmayı başarır. Sonunda yakalanır ve talihsiz bir kampanyadan Las Hibueras'a (bugünkü Honduras) dönen Hernando Cortés'e (Iñaki Aierra) sunulur.). Cortés, melez bir imparatorluk yaratma girişiminde, İmparator Moctezuma'nın kızı ve varisi, ünlü Tecuichpo'yu (Elpidia Carrillo) yeni metresi ve tercümanı olarak yanında barındırır. Topiltzin'in üvey kardeşi olduğunu ve şüpheci bir Cortés'in genç adamın hayatını bağışladığını, ancak karşılığında **Tecuichpo (bundan böyle, Doña Isabel) ve Friar Diego'nun yardımıyla onu yeni İspanyolların inanç yolunu dönüştürmeye karar verdiğini ortaya koyuyor.** Acımasız bir din değiştirme ritüeline tabi tutulduktan sonra, Topiltzin (şimdiki adıyla Tomás), Our Lady of Light'ın Fransisken Manastırı'na hapsedilir.

Beş yıl sonra (1531), Friar Diego'nun vesayeti altında Tomás, birbirinden çok farklı olmayan ama aynı zamanda bazı temel gerçekleri paylaşan iki dünyayı uzlaştırmak

için mücadele ediyor. Ancak, Friar Diego, Tomás ve Doña Isabel'in Cortés'in İspanya Kralı Charles V ile yazışmalarını taklit ettiğini fark eder . **Keşiş Diego, ırklarını sürdürmek için umutsuz bir çabayla manastırda seviştiklerini keşfedince işler daha da kötüleşir.** Friar Diego, Tomás'ın ruhunu kurtarmayı kendi üzerine alır ve Cortés'ten Doña Isabel'in manastıra dönmesini engellemesini ister. Hamile bir Doña Isabel bir zindana kapatılır.

Üvey kız kardeşinin ezici yokluğu, Tomás'ın dünyasını altüst eder. Bir yalnızlık ve hastalık içine düşer. İyi niyetli bir Hintli rahibe (Zaide Silvia Gutiérrez) ona ortaçağ ilaçları uygular, ancak bunlar yalnızca ateşli saldırılarını Hıristiyan ve Aztek görüntülerini birleştiren halüsinasyonlara dönüştürmeye yardımcı olur . **Tomás, Bakire Meryem'in Aztek Ana Tanrıça olarak ortaya çıktığı bir vizyona sahiptir.**

Cortés'in Friar Diego'ya bir şükran ifadesi olan Meryem Ana heykelinin manastıra gelişi, Tomás'ın kaybettiği her şeyin yerine geçecek bir heykel olarak gerçekten de bu heykele çekilmesine neden oluyor ve Tomás, onu hedef seçer. **Eğer onun güçlerini özümserse, onunla birleşirse, kurtuluş onu takip edecektir düşüncesine kapılır.**

Friar Diego, Tomás'ın dönüşümünün samimiyetini ve kendi akıl sağlığını sorgulamaya başlar. Tomás'ın kutsallığa girmesini ve heykele olan takıntısını tamamlamasını engellemek için birçok engel koymasına rağmen, sonunda Tomás'ın görevinin meşru olup olmadığına karar vermesine izin verir.

Friar Diego kendi inançlarını empoze etmeye çalışırken, Topiltzin kendi inançlarını korumak için mücadele ederken **Eski dünya Yeni ile yüzleşir.** Dahası, film boyunca temel bir soru ortaya çıkıyor: **Kim kimi gerçekten dönüştürüyor?**

Sana Kalbin Kadar Uzağım

Âşık mısın?

Kavuşmak mı istiyorsun?

İllaki birleşmene gerek yok ki.

Sadece sevmek de yeter insana.

Sevdiği kadınlarla evlenemeyen onlarca adam gördüm.

Yahut tersi

Hepsi de aşklarını kâğıtlara döktüler

Birbirine sevdalı iki kişi kavuşamayınca, her ikisinin de kalbine bir hançer saplanırmış.

Ben…

Senden yardım istemeye geldim.

Suskun olduğun vakitlerde bile seni çok iyi anlıyorum.

Pek çok haris yeminler duydum.

Nice duygu fırtınalarına şahit oldum.

Ama siz, birbirine sevdalı iki âşık, büyük bir sükût içinde beklediniz…

Karşılaşınca da sadece oturdunuz.

Ve bu o kadar güzeldi ki…

Hem âşık, sevdasını kendi elleriyle kâğıda dökerse maşuk daha da mutlu olur derler.

Şiir mi yazmam gerekiyor?

İyi de ben şiir yazmayı bilmiyorum ki.

Sevdiğini hayal et.

Kelimeler kendiliğinden dökülecektir.

İşte…

Sakın üzerimde yürümeye kalkma!

Tane tane olmuş bir kumum ben.

Gün doğmadan evvel uçup gideceğim ellerinden.

Sakın anlamaya çalışma!

Ben iptidai bir varlığım.

Farklı farklı suretlerde ulvi bir ışık gibi doğarım.

Bir meleğin sedasıyım.

Safi aşkım.

Ne zaman bana ihtiyacın olursa hatırla, sana kalbin kadar uzağım.

Alıntı: Kasım (2017) November

Alfred Victor Redl

Doğum günü: 14.03 . 1864 yılı

Doğum yeri: Lvov , Rusya

Ölüm tarihi: 26.05 . 1913 yılı

Ölüm yeri: Viyana , İtalya

Yaş: 49 yıl Vatandaşlık: Rusya

Alfred Redl, Birinci Dünya Savaşı sırasında Avusturya ordusuyla ilgili gizli bilgileri Sovyetler Birliği'ne satan Avusturyalı bir askerdi. Redl, Avusturya ordusunun, Sovyetlerin Sırbistan'a sattığı Sırbistan'ı işgal etme planını açıkladı. Buna ek olarak, Redl birkaç Avusturya ajanını Sovyetler Birliği'ne ifşa etti ve halkına düşmanın askeri gücü hakkında yanlış bilgiler verdi.

Alfred Redl'in ihanetleri, 500.000'den fazla Avusturyalı'nın öldürülmesine yol açtı. Redl, Avusturya istihbarat teşkilatlarının Sovyetler için casus olarak çalıştığını öğrendikten kısa bir süre sonra intihar etti.

Alfred Victor Redl, şimdi Lvov olan Lemberg'de kıdemli bir demiryolu müfettişinin ailesinde doğdu. Harbiyeli okulundan mezun olduktan ve 1887'de subaylığa terfi ettikten sonra, Redl, Lemberg garnizonunun alaylarından birinin tabur komutanına emir subayı olarak atandı. Kısa süre sonra Viyana askeri okuluna gönderildi, ardından alayına geri döndü. İş için Kaptan Redl birkaç kez Rusya'ya gönderildi. Rus dili ve Slav kökenli bilgisi sayesinde Redl, Genelkurmay istihbarat bürosunun Rus grubuna atandı. Görevleri arasında Rusya'ya gizli ajanları işe almak, eğitmek ve göndermek ve ayrıca gelen istihbarat verilerini işlemek vardı.

Birkaç ay sonra Redl, gelen tüm bilgilerin yeniden kontrol edildiği departmana transfer edildi. Bu bölümü altı yıl binbaşı rütbesiyle yönetti. Hem sözde saldırgan casusluğu hem de pasif istihbaratı denetledi ve imparatorluk topraklarında istihbaratı denetledi. 1901'de Rus gizli polisinin Varşova istihbarat merkezi, ajanı August Pratt'a Redl hakkında resmi ve özel nitelikteki her türlü bilgiyi toplaması talimatını verdi. Pratt, Redl'in genç bir memurla eşcinsel ilişkisini öğrendiğinde, bu bilgiyi Redl'e şantaj yapmak için kullanmaya karar verdi. "Argümanlarını" desteklemek için Pratt ayrıca aylık bir ikramiye sözü verdi. Genelkurmay subayı alımı bu şekilde gerçekleşti.

Redl'in ilk görevi, Galiçya'daki Przemysl kalesinin iki kalesi için planlar hazırlamaktı. Ücrete ek olarak, Rus gizli servisinin Avusturya'ya ifşası Redl'in departmanına güvenebileceği bir "katliam ajanı" göndermesini talep ediyor. Bu teknik daha sonra birkaç yıl boyunca uygulandı. **Redl askeri sırlar verdi ve Rus istihbaratı ona sadece para sağlamakla kalmadı, aynı zamanda üstlerinin gözünde otoritesini artırarak "teşhir ettiği" ajanlar da sağladı.**

Redl, Avusturya casus ağının Rusya'daki başarısızlığında belirleyici bir rol oynadı. Dahası, eylemleri Avusturya karşı istihbaratını fiilen felç etti. Ancak başarısızlıklara rağmen, hiç kimse Redl'in ihanetinden şüphelenmeyi düşünmedi bile. **Redl gizli toplantılarını son derece dikkatli bir şekilde yürütürdü.** Rus sakinleriyle olan temasları, kural olarak, Viyana'da değil, lüks Carlsbad oteli "Grand Hotel Pupp" da gerçekleşti. Redlem'in gönderdiği belgeler arasında silahlı çatışma durumunda olası düşmanlıklara yönelik gizli planların yanı sıra ilgili kapalı talimatlar, genelkurmay haritaları, seferberlik talimatları, birlik sayısına ilişkin verileri içeren belgeler, manevra analizleri ve çeşitli askeriye yer aldı. -teknik özellikler. Cömert ücretler sayesinde daha önce hiç borçtan kurtulmayan bu memur,

Ayrıca Rus istihbaratı için "öncü" olan "sevgilisi" Uhlan Stefan Horinke'yi de unutmaz. Redl ona bir spor araba, bir çift at verir, evinin parasını öder ve hatta arkadaşına sabit bir aylık maaş verir. Yaşam tarzındaki böylesine ani bir değişikliği açıklamak için Redl, kendisine büyük bir miras bıraktığı iddia edilen zengin bir teyzenin ölümüyle ilgili söylentiyi yayar. Lemberg'de yaşayan mütevazı bir memur olan Redl kardeşlerden birinin zar zor geçindiği bilinmesine rağmen, üstleri bu açıklamadan memnun kaldılar.

Bazı raporlara göre, bazı yıllarda Redl, Rus istihbaratından Avusturya Genelkurmay Başkanlığı'nın tüm istihbarat bürosunun yıllık bütçesini aşan bir ücret aldı. Rus yüksek komutanlığı onu çok takdir etti. Redl aracılığıyla, Rus askeri potansiyeli hakkında yanlış bilgiler Avusturya birliklerinin genelkurmayına düştü, özellikle istihbarat Rus ordusunun stratejik rezervleri hakkındaki verileri önemli ölçüde hafife almayı başardı,

Redl, yalnızca istihbarat bürosu başkanı olarak değil, aynı zamanda casusluk davalarının yürütülmesinde yer alan bir uzman olarak da yüksek prestije sahipti. Askeri savcı, adli hizmetten emekli yarbay Doktor Hans Zsliger'in daha sonra hatırladığı şey buydu: * Rsdl ile 1904'te tanıştım. Kibardı, gerçek bir beyefendi. Birbirimizle tanıştırıldığımızda elimi sıktı ve şöyle dedi: **"Senin gibi genç bir askeri avukatın hemen en yüksek profilli casusluk davalarından birine katılma fırsatına sahip olmasına sevindim. Burada çok şey öğreneceksin. , ve ben sana profesyonel anlamda seve seve yardımcı olacağım."** Galiçya'da geçirdiğim uzun aylar boyunca, neredeyse her akşam, pahalı şarapları yudumlarken ve bir puro tüttürürken, genellikle ordu subaylarıyla iletişim kurmaktan kaçınan Redl ile tanıştık.

"Alman adıma rağmen, ben bir Rusyn'ım" dedi. "Almanca konuşmayı sadece lisede öğrendim. Babam önce demiryolunda, sonra poliste ve son olarak da askeri savcılıkta çalıştı. Lemberg'deki karargah.Orada tutuklanan askeri personelin

bakımından sorumluydu.1864'te doğdum, ikinci çocuktum.Nasıl bir çocukluk geçirdiğimi hayal edebilirsiniz;Annem birbiri ardına bebek doğurdu ve benim babam ayda sadece 55 lonca aldı!"

Redl düşünceli bir şekilde bir puro yaktı, sonra bana gümüş baş harfleri A.R.Ya olan zarif bir sigara tabakası verdi. Sadece maaşla yaşayan ve subay rütbesine sahip olmayan küçük bir askeri yetkili, daha fazlasını hayal edemezdi. " Redl birkaç yudum daha aldı ve bana soğuk bir bakış attı: "Ancak, gördüğünüz gibi ikisinden biri olmadım..." Hafifçe güldü. Uzman: Amcam piyade yüzbaşısı rütbesine sahipti ve Chortkov garnizonunda görev yaptı. Bir keresinde bizi ziyarete geldi ve babamı benim için askeri bir kariyer için en umut verici ve ucuz hazırlık olacağına ikna etti. Lemberg Cadet Okulu'ndaki giriş sınavlarını başarıyla geçtiğimde 14 yaşındaydım. Harbiyeli yardımcısı rütbesiyle ödüllendirildiğim değerli güne kadar orada en genç öğrenciydim. Ve sonra bir gün, Viyana'daki muhteşem bir baloda, hala çok genç bir teğmen olan ben, zamanın Başbakanı Kont Badsny ile tanıştırıldım. Benimle Lehçe konuştu, ona o kadar doğru cevap verdim ki beni Polonyalı sandı. Daha sonra, Genelkurmay Başkanı Baron Vek ile yaptığım konuşmadan, Başbakan Badeni'nin sırt çantasında mareşal değneği taşıyan gayretli bir Galiçya subayından bahsettiğini öğrendim." Lemberg Harbiyeli Okulu'ndaki giriş sınavlarını başarıyla geçtiğimde. Harbiyeli yardımcısı rütbesiyle ödüllendirildiğim değerli güne kadar orada en genç öğrenciydim. Ve sonra bir gün, Viyana'daki muhteşem bir baloda, hala çok genç bir teğmen olan ben, zamanın Başbakanı Kont Badsny ile tanıştırıldım. Benimle Lehçe konuştu, ona o kadar doğru cevap verdim ki beni Polonyalı sandı. Daha sonra, Genelkurmay Başkanı Baron Vek ile yaptığım konuşmadan, Başbakan Badeni'nin sırt çantasında mareşal değneği taşıyan gayretli bir Galiçya subayından bahsettiğini öğrendim." Lemberg Harbiyeli Okulu'ndaki giriş sınavlarını başarıyla geçtiğimde. Harbiyeli yardımcısı rütbesiyle ödüllendirildiğim değerli güne kadar orada en genç öğrenciydim. Ve sonra bir gün, Viyana'daki muhteşem bir baloda, hala çok genç bir

teğmen olan ben, zamanın Başbakanı Kont Badsny ile tanıştırıldım. Benimle Lehçe konuştu, ona o kadar doğru cevap verdim ki beni Polonyalı sandı. Daha sonra, Genelkurmay Başkanı Baron Vek ile yaptığım konuşmadan, Başbakan Badeni'nin sırt çantasında mareşal değneği taşıyan gayretli bir Galiçya subayından bahsettiğini öğrendim." Başbakan Kont Badsney'e sunuldu. Benimle Lehçe konuştu, ona o kadar doğru cevap verdim ki beni Polonyalı sandı. Daha sonra, Genelkurmay Başkanı Baron Vek ile yaptığım konuşmadan, Başbakan Badeni'nin sırt çantasında mareşal değneği taşıyan gayretli bir Galiçya subayından bahsettiğini öğrendim." Başbakan Kont Badsney'e sunuldu. Benimle Lehçe konuştu, ona o kadar doğru cevap verdim ki beni Polonyalı sandı. Daha sonra, Genelkurmay Başkanı Baron Vek ile yaptığım konuşmadan, Başbakan Badeni'nin sırt çantasında mareşal değneği taşıyan gayretli bir Galiçya subayından bahsettiğini öğrendim."

Redl'in otoritesi ve gücü giderek arttı. Adli bilimin en modern başarılarını hizmetinin çıkarları için ustaca kullandı. Savcılığın üst kademeleri ve kriminal polisle yakın ilişkileri ve hepsinden önemlisi Başsavcı Dr. Mollak ile olan kişisel dostluğu, özel bir mesleki eğitimi olmamasına rağmen, ona deneyim kazanması için geniş fırsatlar açtı. Kazandığı birkaç casusluk davası Redl'i bu alanda uzman olarak ünlü yaptı.

Redl'in kariyerinin başında dahil olduğu ilk şey, genç Genelkurmay subayının çok zekice ve soğukkanlılıkla yürüttüğü bir casusun ortaya çıkmasıyla ilgili soruşturmaydı. Yakında, onun katılmadığı, az çok önemli bir casusluk denemesi hayal etmek artık mümkün değildi. Redl, gizli ajanları işe alma ve incelemeye ilişkin bir kılavuz, yurtiçinde ve yurtdışındaki casusları ifşa etme ve uzun süreler alma konusunda talimatlar da dahil olmak üzere bir dizi önemli resmi talimatın yazarıydı.

1909'da, zaten teğmen albay rütbesine sahip olan Redl, haklarının tanınması için III derece Demir Taç Nişanı aldı. Genelkurmay başkanı onu Prag'a göndermeye karar vermemiş olsaydı, 1909'da muhtemelen istihbarat bürosunun başı olacaktı. Bir yıl

sonra, bu büronun başındaki Albay August von Urbaneki Ostrymech ondan şu şekilde söz etti: "Redl çalışanlarını iyi tanıyor ve genel olarak insanları anlıyor. Ayrıca Genelkurmay'daki hizmet koşullarını ve ilişkilerini çok iyi biliyor. İnsanların inceliği ve ustaca ele alınması, onu yalnızca istihbarat bürosu şefi veya kolordu karargahı görevine değil, hatta operasyon müdürlüğü şefi görevine de layık kılar. "

Uluslararası siyasetteki durumun ağırlaşmasıyla bağlantılı olarak, Rus istihbaratı Redl'den silahlı kuvvetlerin Sırbistan ve Rusya'ya karşı konuşlandırılması için en son planların kopyalarını istedi. Ancak bu planlar gizli servisin emrinde değildi, genelkurmay'ın operasyonel yönetiminde tutuldu. Redl bu zor sorunu şu şekilde çözdü: Tüm imparatorluk ve kraliyet ordusunun konuşlandırılması için planlar sunmak için Ruslardan ücrete ek olarak altı önemli Rus ajanı hakkında da bilgi istiyor. Anlaşma parlak bir başarıydı: Rus ajanları açığa çıktı ve diplomatik kuryenin Rus askeri ataşesinin bavuluna konan Genelkurmay belgelerinin fotokopileri Varşova'ya gitti.

Bu arada Redl'in kariyeri devam etti. Mayıs 1912'de albay rütbesine layık görüldü ve Ekim 1912'de Balkan Savaşı'nın başlamasından kısa bir süre sonra istihbarat bürosuna yaptığı hizmetlerden dolayı terfi etti ve VIII. kolordu, gayri resmi olarak istihbarat bürosunun bir çalışanı olmaya devam ediyor. Sorumlulukları arasında, en azından kolordu düzeyinde, Rusları çok memnun eden operasyonel planlama yer alıyor. Yeni görevinde, Redl'in yabancı istihbarat irtibatlarıyla görüşmesi zorlaştı, bu nedenle güvenlik nedeniyle yapılan görevlerin ve para transferlerinin çoğu artık postayla gönderiliyor. Redl bunu kabul etmekle ölümcül bir hata yaptı: Avusturya'nın uzun süredir devam eden yazışmaları yeniden üretme geleneğini gözden kaçırdı.

Belki de Redl'in maruz kalması bir kazaydı. Redl, kendisine sahte isimle gönderilen zarfı, Rus istihbarat servisinden posta yoluyla zamanında almayı (!) unuttu. Şüpheli zarf polise, izin ise istihbarat bürosuna gönderildi. Zarf, Rus istihbaratının sahte

adreslerinin altını taşıyordu. Avusturya özel servisleri postanın gözetimini kurdu. Posta görevlisi, alıcı paket için geldiğinde işareti vermek zorunda kaldı.

Sivil kıyafetli Albay Redl bir paket almak için postaneye geldiğinde tuzak neredeyse kapanacaktı. Polis tutuklama konusunda tereddüt etti ve Redl bir taksiye atlayıp kaçmayı başardı. Bu olayda, posta makbuzu parçalarını ve bir çakıdan bir davayı düşürmesi onu mahvetti. Aynı gün sorguya alınan taksi şoförü, yolcusunu götürdüğü otelin adını hatırladı. Polis müfettişi, kapıcıdan bıçak kılıfını içeri giren herkesin görebileceği şekilde lobideki masanın üzerine koymasını istedi. Redl bu tuzağa düştü; davayı aldı. Belki de bunu bilerek yaptı, çünkü son teşhirin yakın gelecekte olduğunu anlamıştı.

Polis, bu hassas meseleyi ele alma hakkını Redl'in meslektaşlarına yönlendiren şehir komutanının rızası olmadan bu rütbedeki bir memuru tutuklamaya cesaret edemedi.

25 Mayıs 1913 akşamı geç saatlerde. Redl'in kaldığı otele, genelkurmay başkan yardımcısı, istihbarat bürosu başkanı Binbaşı General Hefer, istihbarat grubu başkanı Albay von Urbansky, Binbaşı Ronge ve kıdemli subaydan oluşan bir komisyon geldi. askeri savcı Vorlicek. Odanın kapısı bizzat Redl tarafından açıldı. Bundan hemen önce, kardeşine ve kolordu komutanına veda mektupları yazmayı bitirdi. Redl girenlere, "Beyler, neden geldiğinizi biliyorum. Hayatımı mahvettim ve bırakmama izin vermenizi rica ediyorum" dedi.

Ölümünden önce Redl, Binbaşı Ronge'ye Rusya ajanı olarak yaptığı faaliyetlerden bahsetti ve suç ortağı olmadan çalıştığına dair güvence verdi. Sonra bir tabanca istedi. Komisyon üyeleri salondan ayrıldı. Dört saatten fazla zaman geçti. Silah sesini kimse duymadı. Redl'in beklenmedik bir şekilde kaçma olasılığından endişe duyan

komisyon, odaya geri döndü. Albay Redl yerde yatıyordu. Şakağına kurşun isabet etmiş.

Genelkurmay bu hikayeyi gizli tutmaya çalıştı, ancak 26 Mayıs 1913 sabahı. Viyana gazeteleri, Albay Redl'in bir delilik anında intihar ettiğinin söylendiği kısa bir not yayınladı.

Ancak intiharın ruhsal bir bozukluktan kaynaklanmadığı söylentileri yayıldı.

Sistemli Olarak Beyninin Yıkanması mı?

Patricia Campbell Hearst

Patricia Campbell Hearst, (d. 20 Şubat 1954, San Francisco, Kaliforniya), Amerikalı zengin bir ailenin varisi, oyuncu, gerilla örgütü üyesi. Medya patronu William Randolph Hearst'ün torunudur.

William Randolph Hirst'ün fotoğrafı.

Cocukluk ve ilk gençlik yılları

Patricia Hearst, Randolph Apperson Hearst ile Catherine Wood Campbell'in beş kızından üçüncüsüdür. San Francisco'nun zengin semtlerinden Hillsborough'da büyüdü, Crystal Springs School for Girls ve Monterey'deki Santa Catalina School for Girls okullarına devam etti.

Kaçırılışı ve SLA

Patty Hearst bankadaki müşterilere bağırırken

19 Eylül 1975 tarihli tutukluluk resmi

Zaten ardından da Patty Hearst'ü kaçırmaları geliyor. 4 Şubat 1974'te Patty, nişanlısı Steven Weed ile kaldığı Berkeley'deki dairesinden solcu gerilla örgütü Simbiyonez Özgürlük Ordusu (Symbionese Liberation Army, SLA) kaçırılıyor. Weed daha sonra dayak yemiş bir şekilde verdiği demeçte örgüt üyelerinin kaçırma esnasında hiçbir şey söylemediği ve hatta kendi aralarında da hiç konuşmadığını söylüyor.

Bu arada iki SLA üyesi arabalarında örgüt dokümanı ve silahlarla bulunuyor ve hapse gönderiliyor. SLA Patty ile iki elemanı takas etmek istiyor ama olmuyor. Derken SLA'ya sürekli yakıştırılan Robin Hood imajı pekişiyor ve SLA San Francisco'daki açların doyurulması için 4 milyon dolar değerinde gıda yardımı talep ediyor. Baba Hearst önce bunun mantık sınırlarını aştığı minvalinde beyanat verse de akabinde Patty'den gelen ses kaydı üzerine anlaşmayı kabul ediyor. Yiyecek dağıtılıyor ama koordinasyon eksikliği bu olayı da bir felakete çeviriyor.

SLA Uyumluluk Gıda Dağıtımı, San Francisco,

26 Mart 1974. Kapıda SLA sembolünü görebilirsiniz – yedi başlı kobra

SLA, Hearst ailesine saldırmasının sebebini ise sahip oldukları gazeteler yoluyla askeri diktanın propagandasını yapmaları ile açıklıyor.

Bu arada Patty'nin gerçekten bir "kaçırılma kurbanı" mı yoksa orada kendi iradesiyle kalan bir gerilla mı olduğu arasındaki çigi gittikçe muğlaklaşmaya başlıyor. Ailesine gönderdiği ses kayıtları "Mom, Dad.." diye başlarken bir anda "Greetings to the people, This is Tania" şeklinde başlamaya başladı. Patty, Tania adı ile SLA'ya katıldığını söylüyordu.

15 Nisan 1974'te ise -4 Şubat'ta kaçırıldığını ve aslında kaçırılmasının 13. gününde SLA'nın sahip olduğu ideolojisi savunmasını da hatırlarsak bu geçişin çok kısa bir

süre içinde gerçekleştiği gözler önündedir- Patty bir banka soygununa katılır. Konuyla ilgili birçok versiyon mevcut. İşin ironik yanı Patty'nin çok yakın arkadaşlarından biri olan Patricia Tobin'in ailesi, Patty'nin soyduğu bankanın kurucusu.

Konuya dönecek olursak, görüntülerde gayet aktif gözüken Patty, tutuklandığı zaman verdiği ifadede uzun süren kötü esaret koşullarından sonra kendinde olmadığını ve başka bir üyenin kendisine sadece adını söylemesi ve başka hiçbir şey yapmaması konusunda uyarıda bulunduğunu söyledi. Bazı kaynaklar ise Patty'nin soygun öncesinde LSD verildiğini yazdı. Sonuç olarak Patty örgütün saklanmak için kullandığı evlerinden birine döndüğünde kendisine bir banka soygununa karıştığı ve hatta adam öldürdüğü söylenmiş.

Soygunun videosuna bakınca Patty'nin söylediklerinin doğru olma olasılığı var, çünkü kısa saçlı kadın sürekli Patty'ye göz kulak oluyor gibi. Bunun yanı sıra Patty "Neden kaçıp eve dönmedin, bunun için onca şansın vardı" diyenlere de bu olayla ilgili sürekli FBI'ın peşinde olduğunu söylediklerini ve o yüzden kaçamadığını söylüyor.

Hearst bir röportajında örgüt üyesi Willie Wolf ile aralarında Stockholm sendromuna konu olacak tarzda, Wolf'un kendisine önce tecavüz ettiğini sonrasında ilişkilerinin baştan çıkarma ve romantizme dönüşüp dönüşmediğini soran NBC muhabiri Dennis Murphy'ye tokat gibi bir cevap veriyor: "Tecavüze uğramış birisi için bu olayın, daha sonra baştan çıkarma ve bir aşk ilişkisine dönüşeceğini ileri sürmek bence küçük düşürücü ve acımsızca."

SLA Los Angeles'a gidiyor ve büyük bir çatışmaya giriyor. Evin her yeri sarılıyor ve sonunda beş üye evi ateşe verip ölüyor. San Francisco'ya dönen örgüte yeni bir lider geliyor (Bill aka "Teko") ve örgüt ard arda bir sürü bombalama gerçekleştiriyor.

Crocker Bankası'nı soyarken de Myrna Opsahl'ı vurmaları örgütün kendi içinde de yaptıklarının ne kadar yanlış olduğu yönünde tartışmaları başlatıyor. Opshal'ın 28 Nisan 1975'te vurulmasının üzerinden 28 yıl geçmişken davanın tekrar açılmasıyla soygunda bulunan dört üyesi 8,7,6 ve 6 yıl hapis cezası aldı.

15 Nisan 1974'te, Hibernia Bankasının San Francisco'daki bir şubesinde gerçekleşen soygun sırasında görüntülendi.

Eylül 1975'te diğer örgüt üyeleriyle birlikte bir apartman dairesinde yakalandı. Hapse girerken avukatı aracılığıyla ilettiği mesaj "Herkese söyle; gülümsüyorum, kendimi özgür ve güçlü hissediyorum, dışarıdaki tüm erkek ve kız kardeşlerime sevgi ve selamlarımı iletiyorum." şeklinde oldu.

15 Ocak 1976'daki mahkemesi sırasında avukatı, Hearst'ün gözlerinin bağlandığını, bir hücreye atıldığını, fiziksel ve cinsel tacize uğradığını iddia etti. Savunmasının

odağında, yaptıklarının örgüt tarafından **sistemli olarak beyninin yıkanması** sonucunda gerçekleştiği vardı. Hearst, 20 Mart 1976'da, banka soygunculuğu suçundan 35 yıl hüküm giydi, fakat daha sonra bu süre yedi yıla düşürüldü. **Cezası, zamanın ABD Başkanı Jimmy Carter tarafından da hafifletildi ve 1 Şubat 1979'da, 22 aylık bir hapis sürecinden sonra salıverildi. 20 Ocak 2001'de ABD Başkanı Bill Clinton tarafından da tamamen affedildi.**

Hapisten çıktıktan sonra eski koruması Bernard Shaw ile evlendi. Gillian ve Lydia adlarındaki iki kızı ve kocası ile birlikte yaşamaktadır.

Hollywood'un Tanrı Yaratma Çabası ve Put Kırıcı Müslümanın Seyirciye Dönüşümü

30.MAYIS.2020

Hollywood sinemasının ne olduğuna dair bir soruya karşılık rahatlıkla ''propagandacı'' bir sinema cevabını verebilirim. Evet, Hollywood sineması propagandacı bir sinemadır. Aslında bu, tek başına çok da ayırt edici bir özellik olmayacaktır. Çünkü Sovyet ve İran sinemaları veya diğer sinemalar için de aynı şeyi

söylemek mümkün. Ancak hiç bir sinema, propagandacı kimliğini, Hollywood gibi dışarıya karşı dayatmacı bir biçimde kullanmamıştır. Çünkü Hollywood sinemasında Amerika daima ''kurtarıcı'' bir roldedir, insanlığı kurtarıcı: hastalıktan, zulümden ve hatta ölümden. Bir nevi Tanrı, yani her şeyin gücüne sahip, yani yenilmez.

Sinemanın felsefesini inşa eden şey izleyiciyi nasıl konumlandırdığınızdır. Popüler sinemada izleyici ana karakter ile psikolojik olarak özdeşleştirilir ve böylece filmin içine dâhil edilir. İzleyici, pasifize edilerek filmin nesnesi haline getirilir. Filmin bir parçasıdır, oyuncunun kendisidir. Düşünme melekelerini kaybeder, aktif değildir artık izleyici. Düşünemez, sorgulayamaz, kıramaz, dökemez. Sahte tanrıları da tanıyamaz, çünkü kendisini tanımıyordur, kendisi tanımlanandır artık. Baltayı elinden düşürmüştür yani, putları da kıramaz artık. Bu tam da kameraya biçilen her şeyi tanımlayıcı rol ile ilgilidir zaten. Seyircinin kamera karşısında tanımlanan hale dönüşümü: ne kadar da aciz.

Çoklarının kurgusunu, senaryosunu ve hatta müthiş öngörülülüğünü överek bitiremediği ''Ben Efsaneyim'' filmi, yeni salgın ile tekrar gündeme geldi. Ben de izledim. Ve çok net söyleyebilirim ki bütün film son sahne için çekilmişti. Amerika'nın insanlığı kurtarıcı rolünün vurgusu için, Amerika'nın yenilmezliğinin vurgusu için. Tabi çokları gibi filmi değerlendirirken sadece oyunculuğa, kurguya, montaja, çekim tekniklerine bakacak olursak, evet film gayet başarılı, gayet izlenebilir. Ancak bundan ötesini düşünmeli, düşünebilmeli. Salgın bir hastalık ile yok oluşun eşiğine gelmiş insanlığın yeniden hayata dönmesinde Amerika'nın tek umut olması, Amerika(veya Amerikancı) dışı bir dünya için ne anlam ifade ediyor veya etmeli? Burada 25. Kare veya subliminal mesaj gibi gereksiz muhabbetlere girmeye hiç gerek yok. Çünkü verilmek istenen mesaj hiç de örtülmeden, gizlenmeden verilmekte, en hafif yiyecekten daha rahat hazmedilebilir biçimde ve de lezzet alarak. Ve bizler, Amerika'nın kurtarıcı rolünü çoktan kabullenmiş olan bizler, bunu fark edemedik ve edemeyiz de zaten. Ne de olsa bizi kurtarmaya gelmişlerdi.

Evet, filmde salgına karşı tüm dünyayı kurtaran Amerika bugün kendisini kurtarmanın derdine düşmüş durumda. Hayat filmlerden ibaret değilmiş demek!

Filmin adı: Ben Efsaneyim

Süre: 101 dk

Yönetmen: Francis Lawrence

Yapım: 2007 ABD

Senaryo: Richard Matheson-Akiva Goldsman-Mark Protosevich-John William Corrington-Joyce Hooper Corrington

Söz&Kalem - Feyzullah Çiftçi

https://www.sozvekalem.com/hollywoodun-tanri-yaratma-Cabasi-ve-put-kirici-muslumanin-seyirciye-donusumu

BÜYÜK KAYBIMIZ TALÂT SAİT HALMAN

*

Bütün canlılar dar bir varolma kaygısı içinde esirdir. Ama öyle bir insan var ki, ya da insanda öyle anlar var ki Tanrı gibi hürdür, duyar ve yaratmak ister. Tanrıyla yarışır, Tanrı'nın yarattığı doğanın üzerinde hiç bilinmeyen, hiç görünmeyen şeyi duyar, onunla coşar, tanrılaşır. İşte o şairdir.

Büyük insanlar vardır; kültürde, devlet hayatında çağına yön verir. O zamana kadar yapılan ve düşünülen şeyler onun büyük, farklı kişiliğiyle yeni bir yön kazanır. Talât Halman, o kişilerden biridir. Ben, Talât Halman'ı 1953'den beri tanırım. Yarım asrı aşan zaman içinde çeşitli vesilelerle onunla beraber bulunduk. Onun çok hareketli, zengin yaşamında tanık olduğum zamanlar vardır.

Talât Halman'ı ilk kez New York'da Colombia Üniversitesi'nde tanıdım. 1953-1954 yılında Colombia Üniversitesi'nde bir yıl misafir profesör olarak çağırılmıştım.

Talât, o zaman bir öğrenci idi. Hem çalışıyor hem de tahsilini tamamlamaya uğraşıyordu. Colombia'dan sonra uzun zaman birbirimizden uzak kaldık. Talât, Amerika'da üniversitelerde Türk Dili ve Edebiyatı üzerinde dersler veriyordu. 1953'ten sonra çeşitli üniversitelerde ders vermek için 8-10 kez Amerika'ya seyahat ettim. Onun Amerika'daki üniversitelerde değerli faaliyetini işitiyordum. Talât'ın İngiliz Dili ve Edebiyatı'nın ölmez dehası Shakespeare üzerinde yoğunlaştığım biliyordum. Shakespeare, ölümünden sonra tüm Avrupa edebiyat ve sanatında bir şahika gibi yükselmiştir. Onun şaheserleri Türk sahnesinde de gösteriliyordu. Fakat Shakespeare'nin edebî kişiliğini ve özellikle şiirini memleketimizde tanıtma kabiliyetine biz Talât Halman ile eriştik. Bu müstesna bir dil bilgisi ve sanat anlayışım gerektirmekteydi. Shakespeare'den çevirileri Talât Halman'ın kalemine borçluyuz. Talât, bana kendisinin her şeyden önce şâir olduğunu ifade etmiştir.

Türkiye'de devrimler eksik olmuyordu. Kendisi 1971 yılında Batı kültürünün eşsiz bir temsilcisi sıfatıyla yeni kurulan Kültür Bakanlığı'nın ilk bakanı olarak atandı. Talât ile yakın arkadaşlığımız ve işbirliğimiz kendisinin 1998 yılında Bilkent Üniversitesi Edebiyat Bölümü Başkanlığı (2005 yılında da dekanlığı) dönemine rastlar. Sn. Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığı sırasında

kültür adamlarıyla tanışma yemeğine Talât'ı ve beni çağırmasını burada anmalıyım. Eski Cumhurbaşkanı Sn. Abdullah Gül, bize yakınlık göstermek lütfunda bulunarak birtakım kültür meselelerini ortaya attı. Bir yerde Talât Bey ile aykırı düştük. Talât Bey, kıyılarımızda Yunanca isimleriyle otel ve lokantaların kurulmuş olmasım övdü. Ben söze karışarak, "Böylelikle Yunanlıların Megolo İdea'sına hizmet etmiyor muyuz?" diye itirazda bulundum. Köşkten ayrıldığımızda giderken Talât, Atatürk'ün kültür adamlarıyla yemeklerini ve bu yemeklerdeki farklı havayı hatırlattı.

Başka bir vesileyle şu kararımızı önemli buluyorum: Kültür Bakanlığı'nın bir sergisinden dönüşte takside Talât Halman, Hilmi Yavuz ve Mehmet Kalpaklı ile beraberdik. Aklıma ilginç bir düşünce geldi. Dedim ki, "Biz edebiyat sohbetleri yapmak üzere belli zamanlarda toplanacağımız bir mahfel (demek) hayata geçirsek ne güzel olur." Bu proje beni o kadar heyecanlandırdı ki o zaman şu kıtayı yazmıştım:

Mîr-i meclis şüphe yok Kalpaklı'dır Hilmi Yavuz sohbeti revnaklıdır Hâli mânâ kânıdır hem Talât'ın Derse Halil kutlu olsun haklıdır

Dostlar da, bu dileği heyecanla karşıladılar ve ilk toplantımız Prof. Dr. Hilmi Yavuz'un Yahya Kemal üzerindeki sunumuyla başladı. Fakat edebiyat bölümündeki yeni gelişmeler ve toplantı güçlükleri nedeniyle bu mahfel uzun ömürlü olmadı. Mahfelin gelecek toplantılarında kendi payıma Fuzûlî üzerinde konuşacaktım. (Fuzûlî hakkında bazı araştırmalarım için bkz. *Şair ve Patron).* Allah rahmet eylesin, Talât Halman, Shakespeare'in şiirleri üzerinde konuşmayı tasarlıyordu. Ne yazık ki bu demek fikri gerçekleşmedi.

Talât ile yakın dostluğumuz benim gençlik yıllarımda şiir yazmaya merakım, yazılmış şiirlerimi okumak ve İngilizce olarak çıkardığı dergide bunları yayınlamak yoluyla pekinleşti. Benim aruz vezni ve serbest nazım ile yazdığım şiirler hakkında ayrıca bir dergide yazı yazmak lütfunda bulundu. Ölüm ve kavak ağacım için yazdığım İngilizce şiiri de beğendi. Genç şair Halil İnalcık'ın şiirlerine duyduğu bu anlayışlı yakınlık beni çok duygulandırdı. 1938 yılında Fransızca ve Türkçe beğendiğim şiirleri kopya ettiğim ve bazı duygularımı döktüğüm özel defterimi kendisine hediye ettim. Bu defter şimdi onun terekesindedir. Şiirlerimin yanında şair ve şiir hakkında yazdığım bir denemeyi de İngilizceye çevirip yayınladı. Kanunî Sultan Süleyman'ın Hürrem'e yazdığı lirik gazele yazdığım nazireyi de çok beğendi ve daha sonra neşretti. "Hayat" ve "Gönül" macerasını yansıtan bu gençlik şiirleri Talât ile aramızda çok samimi bir yakınlık kurulmasına vesile oldu. Bazı toplantılarda Talât, bu şiirleri anarak dostluğunu gösterdi.

Talât duygu ve şiir insanıydı. Hayatın bayağılıklarından kendini kurtarmış; Tanrı'nın dünyasını bir şiir sahnesi olarak gördü. Öyle inanıyorum ki, dostluğumuzun hamuru dünyaya bu şairâne bakış idi. Talât'ın dünyaya ve insanlara alaycı bir gözle baktığım bilir misiniz? O, kendisini her şeyden önce şâir sayardı. Allah gani gani rahmet eylesin.

HALİL İNALCIKTN TALÂT SAİT HALMAN TARAFINDAN TOPLANAN BAZI ŞİİRLERİ*

KEMER’DE SABAH

Ne güzel bu sabah, ne güzel Penceremden dolan

Deniz kokan bu meltem,

Semaya arka vermiş devler gibi Toroslar,

Bir seylâbe gibi sahile akan,

Ve safran renkli top portakallar Asılı durur hıyabanlarda...

Bu sabah ne kadar güzel, ne kadar Ağlatacak kadar.

Uykudasm derin nefeslerle

Kımıldar göğsün hafif hafif,

Kıvrımları çarşafın

Sarılmış vücuduna, yayılmış kumral saçların

Beyaz omzuna.

Güvercinler gibi sokulmuş birbirine

Minik ayakların.

Tanrım bu sabah ne kadar güzel, ne kadar Ağlatacak kadar.

Talât Sait Halman, Bilkent Üniversitesi.

BİR HİKÂYE

ABDÜLHAK HÂMİD'İN HATIRASINA

Cam göbeği bir akşam semasmda

Lüksemburg Bahçesi'nde

Bir âfet oturmuş havuzun kenarında

Sıvamış mavi pantolonunu

Salmış ayaklarım suya,

Titreşir serinliğin şehveti

Beyaz bileklerini öpen dalgacıklarda,

Sardı bakışlarım öylesine sardı onu

Birleşti gözlerimiz bir an

Cam göbeği akşam semasmda

Değişiverdi birden dünya...

Ağaçlar nefti safran koyusu çiçekler

Çocuklar pes-pembe yanaklı

Tatlı mı tatlı...

Renoir aksetti o dem

Cam göbeği Lüksemburg semasına...

Açılır beyaz bileklerinden halkalar suda

Semada uçuşur deli deli kırlangıçlar...

Süzüldü biri havuza

Daldı şimşek gibi birden

Değdi göğsünü suya, ve sevinçle fırladı semaya tekrar

Uçtu, uçtu genişleyen halkalarla

Bir nokta oluncaya

Lüksemburg semasına...

KANUNÎ SÜLEYMAN'IN HÜRREM'E HİTABEN YAZDIĞI, "MÂH-I TÂBÂNIM" GAZELİNE

"Âb-ı rûyum anberüm varum habîbüm mâh-ı tâbânum

Enîsüm mahremüm varum güzeller içre Sultanum"

"Kapunda çünki meddahum seni medhiderüm daim

Yürek pür-gam, gözüm pür-nem Muhibbi[7]yem hoş-elhânum"

***

HALİL İNALCIK'IN NAZİRESİ

Gecem hem gündüzüm mehtâb-i leyl-i târ-i giryânım

Bahânın ebr-i nisanım açılmış gonca-pistâmm

Güzel yüzlüm fidan boylum sözü talu gözü âhum

Bulunmaz vaslına fırsat benim pür-işve ceylânım

Geceyle işaretim gündüz safâ-yı hatmin canım

Benim şi'rim benim şarkım benim feryâd-ı süzanım

Kalem kaşlım, gümüş tenlim, gözüm nûru güzel yavrum

Kitâbım tâ ezelden hakkedilmiş levh-i tâbânım

Şikago'da şeb-i hasrette nâlân olduğum demler

İniltim gözyaşım hem ağlıyan şem'-i şebistânım

Nice sevmiş nice öğmüş Süleyman Hurrem'i candan

Meded hey Hurrem-i devran ne şair ne Süleymânım

Chicago, 1990

ORTAKÖY, 1993

Rusühi Bey, Mordahay, Sergis Efendi'nin

Selvi-endamlar dolaşan,

Nihavend gazeller taşan

Kat kat konaklarından,

Yükselir bu akşam çılgın tam-tamlar

Sallanır, yuvarlanır kızlar oğlanlar... ***

Teknelerin dibinde deniz anaları,

Denizi emen billur yuvarlaklar;

Uzaklarda boğazm karanlığında

Donanmış geçiyor başka bir dünya... ***

Habersiz Ortaköy'ün çılgın rüyasından

Bu gençler deryasında bazen,

Köşeyi dönenlerden bir bey geçer

Tombul hanımıyla beraber...

***

Tanrım, ne güzel bu akşam,

Bu hâyuhûy, bu kızlar...

Elmas taneleri köprüde

Avizeler, yıldızlar...

Lâhutî bir mücevher

Lacivert sular ortasmda

Ortaköy Camii ser-be-ser...

Köşelerde nûrânî sütunlar

Bu dünyaya yabancılar...

Şahane çeşmesi Ortaköy'ün pür-satvet

Padişahlar asrından,

Ağlar gibidir, giden çağlara hasret...

Birden hoparlörden

Yankılar Allahüekber

Bastırır hâyuhûyunu gafillerin...

Demir parmaklığın mâverâsmda

Avluda lâhavler çeken

Ezanla salâta giden Emekliler, emeksizler...

***

Kenarda kalın zincir

Demir babalar

Üzre oturmuş

Blucinli kızlar,

Bir elinde pepsi,

Bir elinde kumpir...

Ötede yağma ekonomisine

Şimşekler çakar Eski solcular...

Arkada köşecikte kitap sergileri,

Rengârenk kapaklar,

Marx'tan Pasquaglia'ya kadar,

Yan yana, üst üste Gözümün nuru kitaplar.

***

Bir yağmur çiseler aniden,

Mavicinli kızlar, delikanlılar

Kaçar tenteli kahvelere

Tavla şakırdayan...

***

Sıyrıldım bir an

Uğultudan, ezandan,

Kahkahalardan, taş sütunlar gibi

Kaldım boşluğunda zamanın;

Mahşerin sessizliği,

Birbirine sarılmış eller, vücutlar.

Sessiz kahkahalar.

Neden, neden Tanrım mutluyum ancak

Elimde sıcak eli onun

Olduğu zaman;

Kalbimiz avucumuzda atan,

Bakışıp deriz

Durmasın bu an...

Şimdi solmuş resimler gibi

Geçmiş zaman.

Kaynak: ***Kültür ve Sanat Dergisi,*** **Türkiye İş Bankası, Sayı: 36, Aralık 1997, s. 4-9.**

Şair ve Patron kitabım Sayın İskender Pala tarafından eleştirildi. Bunun üzerine bu beyti yazdım:

Ben bekler iken bir nice takrîz balalardan

Gelmiş bize bir darbe-i ta'riz Palalardan

ŞAİR KİMDİR?

Kendi başıma kalıp düşlere daldığım zaman sormuşumdur. İnsan ne zaman şairdir? Gerçek şair kimdir? Her insan yaşamının bazı anlarında şairleşir. İnsan, yaşamının bazı müstesna anlarında o bencil egosundan sıyrılıp, doğaya, kâinata, Tanrı gibi yukarıdan bakabilir. O anlar, insanın öteki canlılar gibi sırf yaşamım sürdürme içgüdüsüyle koşuştuğu zamandan ayrıdır. O anlar, öteki insanların doğaya sırf bencil duygularla koşup, didindiği zaman değildir. O anlar, insanın bir çiçeğin hayranlık veren güzelliğine, kopup gelen ve kıyıda bembeyaz dağılan dalgalara sakin bir gecenin derinliğinde pırıldayan yıldızlara, ya da bir çocuğun o içten gülümsemesine, bir gecenin sonunda ufku aydınlatan ışıklara, ya da sevgilinin güzel hatlarına bakıp da maveraya uçtuğu anlardır. O anlar, şiir anlarıdır. O anlan, sanırım, yalnız şairler yaşar. Yunus yaşar, Karacaoğlan yaşar. Acaba hayvanların da böyle anlan olur mu, diye düşündüğüm olur. Dişisini inanılmaz melodilerle çağıran kuşcağızdaki yaşam sevinci, yaşam coşkusu şairâne değil midir? Sıradan insanın günlük hayatın hay u huyunda, acaba hiç böyle anlan olur mu, diye düşünürüm. Bebeğin dudaklarına göğsünü veren annenin o muhteşem anı, o derin şefkati, gerçekten bir şiirdir. O, bunun hazzını yaşar ama onu ifade etmez. Şair, insanlar arasmda doğada olmayanı yaratan gerçek yaratıcıdır. Tanrı herhalde bir şair olmalı. Tanrı yarattığı güzelliklere yukandan bakıp sürekli haz içindeki varlık olmalı. O, en güzeli, en mükemmeli yaratmaya özenmiyor mu şair gibi?

Bütün canlılar dar bir varolma kaygısı içinde esirdir. Ama öyle bir insan var ki, ya da insanda öyle anlar var ki Tanrı gibi hürdür, duyar ve yaratmak ister. Tanrıyla yarışır, Tanrı'nın yarattığı doğanın üzerinde hiç bilinmeyen, hiç görünmeyen şeyi duyar, onunla coşar, tanrılaşır. İşte o şairdir.

Kaynak: Halil İnalcık, Tarihe Düşülen Notlar...Konuşmalar...1947-2014...Cilt I

TÜRKİYE VE JAPONYA'NIN SİYASİ MODERNLEŞMESİ

[1]

İçinde bulunduğumuz yılın 10-14 Eylül tarihleri arasında Amerika Sosyal Araştırma Konseyi'nin teşebbüsüyle New York'ta Dobbs Ferry'de Türkiye ve Japonya'nın siyasi modernleşmesi problemi üzerine İlmî bir konferans tertip edildi. Konferansın dikkate değer tarafı, tarihçilerin ve sosyologların, her iki cemiyetteki modernleşmeyi, birlikte, mukayeseli bir şekilde inceleyecek olmasıydı. Konferansa katılan otuz kişiden üçte biri Japonya, üçte biri Türkiye üzerinde ihtisas kazanmış tarihçi ve siyaset ilmi mütehassısı idi. Kalan üçte biri ise sosyolog idi (Türkiye'den Prof. A. Payaslıoğlu, Prof. K. Karpat, Prof. A. N. Kurat, Prof. H. İnalcık katıldılar). Konferansın esas gayesi modernleşme olayım Asya'da en ziyade modernleşmiş sayılan bu iki memleketin tarihinde inceleyerek genel olarak modernleşmenin vasıflarım, fayda ve lüzumunu anlamaya çalışmaktan ibaretti. Konferansın çalışma tarzına gelince, her iki cemiyette evvela siyasi gelişme bakımından geleneksel cemiyet yapısı, siyasi modernleşmeye yardım eden iç ve dış âmiller, ekonomik gelişme, terbiye sistemi, halka hitap eden gazete, radyo gibi vasıtalar, sivil ve askerî bürokrasi ve nihayet siyasi liderlik ve partiler ile siyasi modernleşme arasındaki münasebetler sırasıyla incelenecekti. Bunun için konferans açılmadan üç ay önce her üye kendi sahasına ait bir rapor gönderecekti. Konferansta bir sosyolog bu raporları kendi mütalaalarım ekleyerek tartışmaya arz etti.

Tabii olarak ilkin modernleşme ve geleneksel cemiyet kavranılan üzerinde duruldu. Her şeyden evvel modemizmin ve geriliğin bir değer hükmü taşıdığı,

cemiyetten cemiyete ve devirden devire değiştiği belirtildi. Modernleşmenin mutlaka Batılılaşma manasına gelmediğine de işaret olundu. Endüstrileşmenin modernizasyona götüren başlıca âmil olduğu fikri itirazla karşılandı. (Zelanda gibi zirai ekonomiye dayanan cemiyetlerin pekâlâ modem sayıldığı kaydedildi). Endüstrileşmenin Batı demokrasisi tarzında bir gelişmeyi zaruri olarak intaç etmediği tebarüz ettirildi. Yüksek derecede bir iktisadi farklılaşma *ve* gelişme, ilmin bütün sahalarda tatbiki; teknoloji, cemiyet içinde akli ve gayrişahsi bir münasebetler sistemine götüren yüksek bir sosyal hareketlilik, nüfusun kesafeti ve şehirleşme, gruplar arasmda münasebetlerin sıklığı ve hızı, kitlenin siyaset ve cemiyet meseleleriyle gittikçe daha ziyade ilgilenmesi ve katılması; bütün bunlar modem cemiyetin karakterleri olarak zikredilmiş; aile yapısı, ölüm nispeti, ortalama ölüm yaşının yüksekliği, nüfus başma düşen servetin nispeti gibi sosyal ve iktisadi belirtiler üzerinde durulmuştur. Konuşmalar sırasında milliyet, demokratlaşma, Batılılaşma, laikleşme, merkeziyetçi idare usulü gibi gelişimlerin modernizasyonun esas tezahürleri olup olmadığı tartışıldı. Demokratlaşmanın şart görünmediği, ademimerkeziyetin de modem cemiyetlerin bir vasfı olduğu belirtildi. Modernleşmede değişiklik ihtiyacı ve isteğinin doğmuş olması, değişmenin süratli bir tempoda oluşu, değişikliğin ilerlemeci *(progressive)* mahiyette olması önemli vasıflar olarak belirtildi.

Türkiye ile Japonya'nın modernleşmesinde birleştikleri ve ayrıldıkları noktalar ve sebepleri şu şekilde özetlendi:

1. Evvela gerek Japon gerekse Türk kavimleri eski çağlardan beri başka kültürleri benimsemekte yüksek kabiliyetlerini ispat etmişlerdir.

2. Her iki cemiyette modernleşme, Batılılaşma şeklinde anlaşılmıştır.

3. Bu hareketin başlangıçta esas âmili her iki cemiyet için Batı'nın tehdidi ve ona karşı cihazlarıma ve direnme iradesi olmuştur.

4. Her iki cemiyette geleneksel kültür; Batılılaşma'ya karşı direnmiş ve engeller çıkarmıştır.

5. Modernleşme iradi, mecburi ve yukarıdan gelen bir mahiyet taşır. Her iki cemiyette program ve terbiye yoluyla modernleşmenin gerçekleştirilmesine çalışılmıştır. Seçkin ay dm sınıfı modernleşmede esas rolü oynamıştır. Japonya'da

bugün dahi idare eden bir seçkin sınıftan bahsetmek mümkündür. Büyük şehirler modernleşmenin ilk merkezleridir.

6. Her iki cemiyette radikal hamleleri muhafazakâr aksülameller ve gerilemeler takip etmiştir.

7. Modernleşmede ilkin askerî teknik girmiş, merkezî devlet bu sayede her zamandan daha kuvvetli duruma gelerek feodalleri ve araa sınıflan temizleyebilmiştir. Sivil ve askerî bürokrasi devlet içinde üstün duruma gelmiştir.

8. Her iki cemiyette Batı müesseselerini sadece kopya, hatalı girişler ve başansızlıklar doğurmuş, düzeltmelere başvurulmuştur. Her iki cemiyette anayasa ve parlamento usulü devlet için muayyen ihtiyaçlan karşılamak üzere kabul edilmiştir. Buna, idare edenler ön ayak olmuşlardır.

9. Fakat Batıklaşma'da Japonlar ilkin Alman İmparatorluğu'nu örnek tutmuşlar, sonra Anglosaksonlara dönmüşlerdir. Türkiye ise başta Fransa'yı örnek tutmuştur.

10. Japonya'da geleneksel değerler sistemi ve sembolleri muhafaza olunduğu halde Türkiye'de bunlar evvela tedricen sonra topyekûn bertaraf edilmiştir. Japonya'da modernleşme geleneksel müesseselere ve sınıflara dayanmış, modernleşme eskiyi değiştirmek ve geliştirmek suretiyle gerçekleştirilmiş, Türkiye'de ise eski müessese ve sınıflar bertaraf edilmiştir. İhtilâl, modernleşmenin bir vasıtası sayılmıştır.

11. Din bakımından iki cemiyet birbirinden çok farklıdır. Bu ayrılık modernleşmede önemli değişiklik meydana getirmiştir. Japonya'da dinler, teşkilatlanmış bir kuvvet değildir. Siyasi hayatı tabii hale getirmeye çalışmaz. Konfüçyüs dini Batılılaşma'ya karşı cephe almamıştır. Yabancı kültüre karşı geleneksel kültürün bütün unsur ve sembollerini temsil etmek ve kutsileştirmek iddiasında bulunmamıştır.

12. Japonya'da millî ve umumi terbiye, ayrıca okuyup yazma işi bundan kırk yıl önce tamamıyla halledilmiştir. Bugün Japonya'da yüksek tahsil görenlerin ve gazete okuyanların nispeti Batı cemiyetlerindekinden yüksektir. Türkiye'de halkı okutmak programı ancak Cumhuriyet[7]le uygulama safhasına girebilmiştir.

13. Japonlar başka dilleri öğrenmeye mecbur kalmadan Batı dünyasının büyük fikrî ve edebî mahsullerini kendi dilinde okumak imkânını bulmuştur. Japon dili işlenmiş ve yüksek bir kültür dili haline getirilmiştir.

14. Japonya ve Türkiye'de endüstri ilkin devlet teşebbüsüyle başlamış fakat Japonya'da özel teşebbüs erkenden hâkim duruma gelmiştir. Japonya sermaye ve hammadde kaynaklan itibanyla XIX. asırda Türkiye'den geri idi. Fakat Japonya'da kapitülasyonlar daha erken bertaraf edilmiş, sanayi Japonların elinde, Japon parasıyla kurulmuştur. Bilhassa köylü tasarruftan bankalar ve korporasyon sistemiyle desteklenmiştir. Milliyetçi *samurai* (küçük zâdegân) sınıfı ıslahat hareketlerinde çalışkan, kanaatkâr, milliyetçi bürokratlar olarak büyük rol oynadıktan gibi iktisadi teşebbüslerde de önder olmuşlardır. Türkiye'de ise kapitülasyonlar ancak 1923'te kaldınlabilmiş, imparatorluk devrinde kapitülasyonların himaye ettiği gayrimüslimler yanında bir Türk müteşebbis sınıfı çok geç meydana gelebilmiştir. Bununla beraber her iki cemiyette iktisadi planlama çok yeni şeylerdir. Japonlar teknoloji sahasında taklîtsafhasmı aşmış olup teknik buluşların temeli olan İlmî zihniyet ve müesseselere sahip olmuşlardır. Sanayi için geniş pazar sağlamışlardır. Japonya'da halkın zenginleşmesi hürriyet ve hukuki garantiler fikrini desteklemiştir. Japonya'da bugün şahıs başma gelir Türkiye'dekinin iki mislidir. Japonya'da şehirlerde yaşayanlar nüfusun yüzde 66'sini teşkil eder.

Japonya'nm modernleşmede neden daha başarılı olduğu noktası üzerinde de durulmuştur:

1. Japonya modernleşme çağma girdiği zaman 1868'de dil ve kültür birliğine ulaşmış millî bir devlet karakterine sahipti. Türkiye'de bu ancak 1923'ten sonra gerçekleşmiştir.

2. Japonya'da geleneksel sosyal sınıflar modernleşmeye yardım etmişlerdir. *Samurai'lar* ıslahat devrinin yapıcıları olmuşlardır.

3. Japonya erkenden millî bir devlet olduğu halde Türkiye imparatorluk uğruna millî bir siyaset güdememiş, yıkıcı savaşlara girmiştir. Buna karşılık Japonya, son harbe kadar hiçbir zaman istila görmemiş, enerjisini iç modernleşme gayretlerine teksif edebilmiştir. I. Dünya Harbi'nde ise Japonya galip devletler safında bulunmuştur.

Coğrafi durumu da Japonya'ya daha elverişli şartlar hazırlamıştır. Denizlerle çevrili olması, adalardan mürekkep olması istilalardan korunmasına yardım etmiş; kolay ulaştırma millî birliği ve sosyal ve ekonomik temas ve hareketliliği sağlamıştır.

Kaynak: Halil İnalcık, Tarihe Düşülen Notlar...Konuşmalar...1947-2014...Cilt I

Bu konuşma 1962 tarihinde *Türk Kültürü* dergisinde yayımlandı.

Tanrı tarafından destek almış...Osmanlı Devleti

OSMANLI TARİHİ ÜZERİNE*

Osmanlı İmparatorluğu'nda kardeş katli zorunlu muydu?

Avrasya Türk hakanlıklarında, genellikle İslam çerçevesinde Türk hane-danlarında, hükümdarlığın ancak Tanrı tarafından verildiği inancı egemendi. Tahta kimin geçeceği hakkında insanların yaptığı bir kanun (veraset kanunu) veya vasiyet geçerli sayılmazdı. Tanrı iradesinin bir kurultayda seçim yahut savaşta zafer kazanma biçiminde gerçekleştiğine inanılırdı. Galip gelen, Tanrı tarafından hükümdarlığa seçilmiş sayılırdı. Osmanlı cülus belgelerinde buna *müeyyed min indillâh* (Tanrı tarafından destek almış) denir. Eski Türklerde Tanrı lütfuna, talie, kut denirdi. Hükümdar unvanlarında kut bulmuş, kutluk bunu ifade etmekte idi. Bu inanç Osmanlılarda XVI. yüzyıl sonuna kadar kuvvetle yaşadı. Bir padişah öldüğünde şehzâdelerden her birinin taht üzerinde hakkı vardı. Bu nedenle tahtı, devlet merkezini kim ele geçirebilirse herkesçe o, meşru sultan sayılırdı. Fakat öteki kardeşler, aynı hakka sahip olduklarından isyan edebilir ve başarı kazanırsa o da meşru sultan sayılırdı. Osmanlı tarihinde 1300-1603 döneminde şehzâdeler arasında rekabet ve savaş eksik olmamıştır. Bu da devletin anarşiye düşmesine, düşmanın ülkeye saldırmasına fırsat veriyordu. Yıldırım Bayezid, 1389'da Kosova savaş meydanında devlet büyüklerinin ve ordunun oyuyla tahta geçti; bu Tanrı'nın desteğiyle yapılmış bir seçim sayıldı, o da hemen kardeşini yakalattı ve idam etti. O

sırada Anadolu'da rakip beyler ayaklanmıştı. Bir iç savaş tehlikesini önlemek için bu karar herkesin onayım aldı.[1] [2]

İstanbul'da, sarayın önüne müttefik donanmasının demirlemesi, mütarekede verilen garantilerin galip devletlerce gözardı edilmesi ve Anadolu'nun paylaşılmasına başlanması, padişah dâhil herkesi isyana sevk etmişti. Nihayet, eski Osmanlı reayası olan Yunanların galip devletlerin desteğiyle Anadolu'yu istilaya kalkışması, bütün Türkler gibi padişahı da isyan ettirmiş, Anadolu'da bir mukavemet cephesi kurulması herkes için bir ölüm-kalım davası haline gelmişti. Saray, galip büyük devletlere karşı bir uyan olarak Anadolu'da baş gösteren direnci, Müdafaa-yı Hukuk hareketini, başlangıçta yararlı buluyordu. Fakat saray, aynı zamanda, Anadolu'yu ve Arap vilayetlerini muhafaza etmek umuduyla hilafet politikasına bağlı idi. Hindistan Müslümanları, bu doğrultuda İngiliz hükümetini sıkıştırmakta idiler. İngiltere bu baskı altında padişaha ve hükümetine garanti verir görünüyordu. İngiliz politikasının, geçici bir aldatmaca olduğunu erkân-ı harbiye ve Mustafa Kemal iyice anlamıştı. Sarayın hilafet politikasına karşı, askerî bürokrasi, millî tepkiyi, millî bir Türk devleti yaratma yolunda yönlendirme kararındaydı. Mustafa Kemal, Anadolu'ya bu millî politikanın temsilcisi olarak ayak bastı ve saray hükümetlerine karşı sonuna kadar bu ilkeyi savundu.

Padişah, doğal olarak Osmanlı hanedanı için ölüm-kalım sorunu olan hilafet politikasını benimseyecekti. Anadolu'daki direnci bu politika doğrultusunda kullanmak istiyordu. Ama saray; erkân-ı harbiye ve Mustafa Kemal'in Anadolu'daki direnci, millî devlet doğrultusunda kullanma azminde olduğunu görünce, kuvâ-yı milliyecileri hain ilan etti. Sevr Antlaşmasıyla galip devletlerin gerçek yüzü ortaya çıktıktan sonra da saraym hilafet politikasında direnmesi ve Anadolu hükümetine karşı durması bir hıyanet olarak saptanmıştır. Wilson Prensipleri ve harp sonrası dünyada *self-determination* prensibinin kabul edilmesi, millî iradeye dayanan Türk devleti fikrine, en güçlü ilke ve realist bir politika niteliği kazandırıyordu. Böylece, Anadolu'da TBMM'nin toplanması ve millî devletin temelinin atılması, yalnız hanedan çıkarlarına bağlı kalan Vahideddin'i hain durumuna düşürüyordu.

Osmanlı söylendiği gibi Cumhuriyet'in karşı tezi midir?

Atatürkçü görüş açısından Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı Devleti'nin her bakımdan bir anti-tezi olarak gelmiştir; temel hukuki yapısı bakımından, tebaa ve

devlet ilişkileri, ayrıca kültürel bakımdan tamamıyla karşıt bir rejimi ifade eder. Bütün bu alanlarda Osmanlı'nın reddi ve inkârı olarak gelmiştir.

Osmanlı Devleti'nde ülke, fetihle alınmış çeşitli milletlerin oturduğu geniş bir coğrafyadır. Bu milletler üzerinde egemenlik, fetih hakkına ve Osmanlı hanedanına bağlılık esasma dayanır. Türkiye Cumhuriyeti ise Türk milletinin serbest iradesiyle Misâk-ı Millî sınırlan içinde birlikte yaşamaya karar vermiş vatandaşların oturduğu Türk yurdudur. Osmanlı Devleti bir imparatorluk, Türkiye bir millî devlettir. Bunu anlamak için Osmanb Kanûn-ı Esasi'si ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'ın karşılaştırmak yeterlidir. Millî devlette egemenliğin kaynağı, milletin hür ve serbest iradesidir. Bu irade, milletin serbestçe seçtiği milletvekillerinin oluşturduğu Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kendini gösterir. "Egemenlik, kayıtsız ve şartsız milletindir". Osmanlı Devleti'nde egemenlik, Osmanlı hanedanının tekelindedir, patrimonyal bir karakter taşır yani ülke ve halk hanedanın babadan oğula bir mülk gibi algılanır. Osmanlı Devleti'nde bireyler tebaadır, kuldur, Türkiye Cumhuriyeti'nde bireyler eşit haklara sahip vatandaştır. Anayasa ve kanunlar, bu prensiplere karşı hareketleri, devlete karşı isyan ve ihanet sayarak cezalandırır. Ülke ve egemenlik bir bütündür, bölünemez ve ortaklık esası üzerine paylaşılamaz. Özetle, Osmanlı Devleti ve onun dayandığı prensipler, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla beraber tarihe mâl olmuştur; Cumhuriyet bu prensiplerin anti-tezidir, o prensiplere dönmeye kesinlikle karşıttır ve reddeder. O prensiplerin savunulması kanunlarla sıkı müeyyideler altına alınmıştır.

Atatürkçü görüş şudur: Türkiye Cumhuriyeti, tarihen, Osmanlı Devleti'nin belli bir gelişim çizgisinde görünür ama devrimler, gerçekleşen değişim, bir derece değişimi değil, devlet ve toplumun kökten radikal bir değişimini ifade eder. Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı Devleti'nin devamı değildir.

Geçen yıl Cumhuriyet'in 75. yıldönümünü kutladık; bu yıl Osmanlı Devleti'nin 700. yıl kutlamaları, Osmanlı'ya ait prensip ve değer yargılarını kutlama anlamında alınamaz. O halde neden ve neyi kutluyoruz? Bu noktayı kesin açıklığa kavuşturmak bugün hayati önemde bir sorun haline gelmiştir. Devlet rejimini, İslam prensiplerine uyumlu kılma hareketi, cumhuriyet rejimini ve onun ilkelerini tahrip ve tarihe mâl olmuş Osmanlı rejimini canlandırma anlamına gelir. Türkiye Cumhuriyeti; Avrupa aydınlanma çağının, 1789 Fransız İhtilâli'nin devlet ve toplum felsefesine dayanan, insanın hür iradesini ve hür aklını devlet hayatında egemen kılmayı hedefleyen bir

rejimi temsil eder. Laikliğin anlamı budur ve bunun içindir ki Cumhuriyet kuşaklan bu noktada o kadar duyarlı davranmaktadır.

Öte yandan bu kutlamalar doğrudur ve yapılmalıdır.

Osmanlı'yı niçin kutluyoruz?

İlkin şu olguyu tespit etmek gerekir. Milletleri millet yapan tarihleri ve kültürleridir. Tarihsiz bir millet, kişiliğini kaybetmiş bireye benzer. Osmanlı tarihi Türk tarihinin görkemli bir dönemidir. Avrasya imparatorluklarına kadar inen tarihî bir gelişimin son halkasıdır. Avrasya'da Çin ve Hint medeniyetleriyle alışverişte bulunmuş atalarımızın, sonunda İslam medeniyeti içinde yarattığı yüce bir devlet ve kültür kompleksidir. Onu biz Türkler kurmuşuz. Bir hanedan imparatorluğu olmakla beraber Osmanlı'nın dili, kültürü Türk'tür. Aşıkpaşazâde bile Osmanlı'yı Türk diye tanır ve övünür. Millî kültür uzun bir tarihî deneyimin oluşturduğu sonuçtur. Bugün millet olarak dilimiz, davranışlarımız, yaşamımızı örgütleyen örf ü âdât, sanat ve ahlak değerlerimiz, soyut bir felsefi düşünceden değil, Türk toplumunda tarih boyunca oluşmuş belli bir kültür kompleksinden gelmektedir.

Suat Sinanoğlu, "Tam hümanist bir Türk'ü bulmak için çocukluğundan beri Batı toplumunda yaşamış bir tip düşünmektedir, yahut birey tamamıyla hümanist yaşam felsefesini benimsemiş bir eğitim sistemi ile yetişmelidir," diyor. Fakat şu da bir gerçektir ki Avrupa'da bile tam hümanist tip, küçük bir azınlıktır.

Ancak, Osmanlı’nın altı yüzyıl, yirmi beş otuz kadar milleti bir arada tutma, onları idare etme, koruma ve XX. yüzyılda tekrar kendi millî devletlerine kavuşma imkânım hazırlama başarısı küçümsenemez. Böyle bir rejimi, tarihin belli bir döneminde Türk devlet kültürünün bir başarısı olarak, kutlamak gerekir tabii. Ama bunun belli tarihî koşullar altında gerçekleşmiş bir olgu olduğunu da unutmamak gerekir. Osmanlı hiçbir zaman, bugün Balkanlar'da gördüğümüz zorbalıkla "etnik tasfiye" politikası uygulamamıştır. İmparatorluk bütün dinler, etnik gruplar cemaatler üzerinde bir egemenlik şemsiyesi olarak kalmış; iç barış ve koruma dışmda ortak bir ideolojiyi zorla kabul ettirmek gibi bir siyaseti asla benimsememiştir. Soyut bir değerlendirme yapmak gerekirse, durum imparatorluk rejimi için cidden bir başarıdır.

Ancak Cumhuriyet ideolojisi açısından kutlamaların, Osmanlı rejimini idealize eden bir Osmanlı özlemine dönüşmemesi tabiidir. Bazı çevrelerde Osmanlı'yı devlet

idaresi bakımından örnek gösterme eğilimi yaygınlaşmaktadır. Hatta bazıları, çağdaş önyargılarla hareket ederek Osmanlı'da insan haklarından söz edecek kadar abartıya kapılmaktadır. Yukarıda göstermeye çalıştık, Osmanlı'da hoşgörü; istimâlet politikası ve İslam'ın ehl-i zimmet hukuku yani Orta Çağ'a özgü kavramlar çerçevesinde değerlendirilmelidir. Tarihî esası olmayan abartılarımızla eleştiri ve istihzaya hedef olmamalıyız.

Atatürkçü bakışla Osmanlı imparatorluk sistemi, belli bir zaman dilimi içinde belli koşulların meydana getirdiği, fonksiyonunu tamamlamış bir yapıdır. Osmanlı ile özdeşleşmek, onun çağdaş uygarlığa aykırı düşen prensip ve kurumlanın bugüne taşıma çabasma girmek tarihi geriye çevirmeye çalışmaktır. Bugün evliya törenleri, memleketin her yamnda on binleri toplayan törenler düzeyinde yapılmaktadır. Devlet bu toplantılara geleneksel millî kültür etkinlikleri bakışıyla yaklaşmakta ise de, bu törenleri bir bölüm halk, Osmanlı döneminde olduğu gibi mistik toplu dinî ayinler gibi algılamakta ve kutlamaktadır. Öyle ise Osmanh, kültür alanında canlanmakta mıdır? 700. yıl kutlamaları böyle bir harekete yol açar mı, sorusu gündemdedir.

Öte yandan yukarıda belirttik ki tarihte Osmanlı başarısı bir Türk başarısıdır. Tarihimizin bir parçasıdır. Biz, kutlamaları şu yönde anlamlı kılabiliriz. Osmanlı tarihini öz kaynaklardan yeniden kapsamlı bir araştırmaya tâbi tutmak, böylece bu tarihe ait Avrupa, Balkanlar ve Arap dünyasında tamamıyla bağnaz ve saptırıcı görüşleri düzeltmek. Bunun için Osmanlı, Yunan, İtalyan ve Batı kaynaklarını sistematik biçimde *corpus'lar* halinde yayımlamak, Osmanlı arşivini herkes tarafından kolayca kullanılabilir, modem bir tarih arşivi durumuna getirmeli, Osmanlı'dan ayrılmış bulunan otuz kadar milletin tarihçilerine bu arşivlerde araştırma yapmakta kolaylıklar sağlamalıyız. Bu doğrultuda önerilerimiz Türk Tarih Kurumu ve Kültür Bakanlığı'na sunulmuştur. Osmanlı kaynakları, sanat yapıtları, bilim metotlarına göre seri halinde basılmak, onarılmalıdır. Osmanlı İmparatorluğu, Batı'da yanlış veya kasıtlı olarak Türk imparatorluğu olarak tanınmakta, onun tarihe mâl olmuş Orta Çağ karakteriyle bugünkü çağdaş Türkiye özdeşleştirilmekte ve dolayısıyla yanlış bir Türk imajı yaygınlığını sürdürmektedir.

Tarihimizin bir parçası olan Osmanlı tarihini, yeniden yazmak, çağdaş dünyaya bıraktığı mirası ve derin etkinliği bilimsel bir metotla herkesin kabul edebileceği bir düzeyde tanıtmak, bu bağlamda gerçek ödevimiz olmalıdır. Düzenlenmesi düşünülen kongre ve sempozyumlar bu amaca hizmet edecek biçimde örgütlenmeli,

Osmanlı'yı idealize eden abartmalardan kaçınmalı; festival ve törenler, Osmanlı rejiminin ve tercihlerinin propagandası niteliği kazanmasına meydan verilmemelidir.

Kaynak: Halil İnalcık, Tarihe Düşülen Notlar...Konuşmalar...1947-2014...Cilt I

---

* Bu konuşma Ocak 2005'te, "Osmanlı Tarihi Üzerine Türk Kamuoyunu İlgilendiren Bazı Konular Hakkında" adıyla yapılmıştır.

[2] Doğu Batı Yayınlan, Ocak 2005.

BİZLER ÖMER LÜTFÎ BARKAN'IN VÂRİSLERİYİZ

*****

Beni mutlu eden bu bildiriler dolayısıyla kıymetli meslektaşlarıma candan teşekkür ederim.

Sabahleyin çok kıymetli arkadaşım Mehmet Genç, kendisi ve mesaisi hakkında yapılan açıklamaların, asıl maksatlarını ve araştırma hedeflerini aksettirmediklerini, çünkü kendinin de bu hedefleri açıklayamadığını ve bulamadığını söyledi. Mehmet Genç, 30-40 senedir tanıdığım, nüktedan, iyi bir araştırmacı ve araştırmacılara cömertçe yardım eden bir bilim adamıdır. Bana da bilmediğim bazı vesika koleksiyonlarını tanıtmıştır. Halil Sahillioğlu'na gelince, o bizim arşivimizin şeyhidir. İmkân olsa belki geceleri de orada kalmayı düşünen arşiv âşıklarındandır. Gerçek tarihçiler belgesiz bir şey yazmak, bir beyanda bulunmak istemezler. Mehmet Genç'i çok severim, mizahı ve nükteyi çok seven, şakacı bir zattır. Bir gün kendisiyle konuşuyorduk, o yaz tatil için Enez'e gideceklermiş. Enez, Meriç Nehri'nin ağzındadır diye duymuştum. Enez'de güzel manzara var, deniz var, fakat sivrisinek belası da vardır. Onu da hatırlayarak Mehmet Genç'e dedim ki, "Gidiyorsunuz ama orada sivrisinekler var." "Bak bak!", dedi, "Ne büyük ilim; Enez'deki sinekleri bile biliyor."

Kıymetli arkadaşım Genç şikâyet etti, kendisinin gerçekten bulmak istediği şeyleri bulamadığını söyledi, fakat kendisi hakkında konuşan dört kıymetli arkadaş birtakım önemli keşifler yaptığını belirttiler. Ben şunu söyleyeceğim: Konuşan

kıymetli arkadaşlarım, öğrencilerim beni iyi tarif ettiler, hakikaten kendilerine minnettarım. Cemal Kafadar, Rhoads Murphey, Özel Ergenç, Sayın Profesör Radushev ve Bülent An. Rhoads Murphey, Chicago'dan talebemdir. özer Genç ve Bülent An da öğrencilerimdir. Beni iyi takip etmişler, iyi ifade ettiler; kendilerine minnettarım. Benim görüşlerimi ve buluşlarımı belki biraz da mübalağayla size aktardılar, kendilerine müteşekkirim.

Halil Sahillioğlu ve Mehmet Genç bir büyük araştırmacının, bizim tarihçiliğimizi doğru yollara sevk eden büyük bir âlimin öğrencileridir. Halil İnalcık'ın da o büyük araştırmacıyla çok yakın ilişkisi vardır. Bu büyük araştırmacıyı arkadaşlarımız andılar. Fakat o, hepimizin hareket noktası, ilham kaynağı olduğu için onun hakkında biraz konuşmak istiyorum. O büyük araştırmacı tarihimizi, devletin, padişahların tarihinden alıp toplumun, halkın tarihi yapmak için savaşan; nüfus hareketleri, para hareketleri, imaretler, medeniyet, toplum tarihini gündeme taşıyan yani modem tarihçiliği bize, memleketimize getiren, Ömer Lütfi Barkan'dır. Sırf onun için hepimizin ayrı bir toplantı yapması gerekir. Ben ondan çok ilham aldım. 1930-35'lerde Strasbourg'da felsefe tahsil etmiş ve Türkiye'ye gelmiştim. O zaman Türkiye'de ekonomik kalkınmanın temel problemi olarak toprak meselesi, Atatürk başta olmak üzere bütün siyasileri ilgilendiren bir meseleydi. Toprak reformu kanunu mecliste görüşülüyordu. Büyük toprak sahiplerinin elinden topraklan alıp devletleştirmek ve onları çiftçi ailelerine devretmek projesi gündemdeydi. O zaman memlekette büyük arazi sahipleriyle köylü, kaynaşma halindeydi. Ömer Lütfi Barkan, "Balkanlarda Toprak Reformlan" diye bir dizi makale neşretti. Arkasından bu toprak meselesi için -kendisine herhalde söyledilerarşivde tahrir defterlerini araştırmaya yöneldi. Orada kanunnâmeleri gördü, kendisinin Osmanlı Türkçesi hayli kuvvetlidir. Çok az hata yapmıştır neşriyatında. O zamanki standartlara göre, okumaları fevkaladedir. Bazı ufak tefek hataları vardır, ben onları kendisine bir liste halinde belirttim. Mesela, Batı Anadolu'da deveci Araplar var tuz taşıyan; onları "azep" diye okudu. Böyle ufak tefek şeyler olacaktır. Fuzûlî, "Bir nokta hatasıyla gözü kör eyler kâtip," demiş. Ömer Lütfi Barkan tahrir defterlerini bulduktan sonra büyülendi. Bu defterlerden muazzam malzeme topladı. Bir kere imparatorluğun nüfus meselesini ele aldı. Kanunnâmeler neşretti. Bir hazinedir bu sancak kanunnâmeleri. Ondan sonra Braudel ile tanıştı. 1950'den sonra -1954-55 yıllarında zannederimo zaman öğrencisi olan Halil Sahillioğlu asistandı. Braudel ile başlayan bu dostluğun bir

neticesi olarak Braudel bir genci Paris'e davet etmek ve yetiştirmek arzusunu izhar etti. O zaman Ömer Lütfi Bey, Halil Sahillioğlu'nu tavsiye etti. Halil Sahillioğlu Paris'e gitti ve doktorasını orada yaptı. Dün kendisinin kıymetli araştırmalarını burada öğrencileri güzel bir şekilde anlattılar. Barkan'ın dostu Braudel ile kendisinin verimli işbirliği bu suretle başlamıştır. Braudel, "Biz Batı Akdeniz'i biliyoruz (kendisinin eseri Batı Akdeniz, İtalya, İspanya, Fransa üzerinedir) fakat Doğu Akdeniz'i bilmiyoruz," demiştir. İşte Barkan'ı bu boşluğu dolduracak bir araştırmacı olarak görmüştü.

Ömer Lütfi Bey o sıralarda Fiyat Hareketleri, "Price Revolution" makalesini Braudel'in tesiriyle yazdı. Aynı zamanda Osmanlı Devleti'nin demografisi üzerine makalelerini neşretmeye başladı. Biliyorsunuz, Braudel kitabının ikinci baskısında Ömer Lütfi Barkan'ın nüfus hareketleri üzerindeki tetkiklerini grafiklerle beraber aynen koymuştur. Bizim tarihçiliğimizde bir Braudel devrimi vardır. Böylece araştırmacılarda Annales Mektebi örnek alınmaya başlamıştır. Ben Annales Ekolü'yle 1950'de tanıştım. Londra'daydım. O tarihte Paris'te Tarihi Bilimler Kongresi toplanıyordu. Londra'dan Paris'e geldim. O sırada bir sene önce Braudel meşhur kitabım neşretmişti ve 1950 kongresinde başlıca tartışma konusu Braudel'in eseriydi. O zaman o eseri, *La Mediterranee et le rnonde mediterraneen d l'epoque de Philippe II'yi* aldım ve 1951'de *Belleten'de* bir makale yazdım. Annales Okulu'nun tarihçiliğimize gelmesi bizde hakiki modem tarihçiliğin başlangıcı sayılabilir. Üstadımız Ömer Lütfi Barkan benim için şöyle dermiş, "Ankara'da bir çocuk var, çok iyi çalışıyor." Dostluğumuz vardı. Bir ara bana geldi, "Halil! Ben artık makale yazmaktan vazgeçtim; yan mamul hammadde, yani arşiv vesikalanm neşredeceğim," dedi. Ondan sonra muhasebe defterleri, Süleymaniye Camii kitabı, Hüdâvendigar Livası gibi kaynaklan gayet dikkatli ve titiz bir şekilde neşretmeye başladı.

Biz Ömer Lütfi Barkan'a çok şey borçluyuz. Tarihçiliğimiz onunla bir toplum tarihi, sosyal ekonomi tarihi, demografi tarihi haline geldi. 1950'lerde tarihçiliğimizin devlet tarihi olmaktan çıkıp memleketimizin geniş anlamda gerçekleri üzerinde araştırma yoluna girmesi böyle başladı. Ömer Lütfi Barkan'ın konuşmalarda adı telaffuz edildi. En başta onun tarihçiliğe getirdiği büyük devrimi belirtmek gerekir diye düşünüyorum, ama memnunuz: Halil İnalcık, Halil Sahillioğlu, Mehmet Genç, Ömer Lütfi Barkan'dan sonra ikinci nesli temsil ediyor. Şimdi önümüzde üçüncü nesil var. Dün ve bugün konuşmalar yapan genç arkadaşlarımız tarihçiliğimizde üçüncü nesli temsil ediyorlar. Ben inanıyorum ki onlar Osmanlı

tarihini bizden daha ileri götürecekler. Onların araştırmaları bizim araştırmalarımızı tamamlıyor, böyle de olması lazım. Ben kendilerine teşekkür ediyorum. İlmî faaliyetlerinde çok verimli bir gelecek temenni ediyorum.

Kaynak: Halil İnalcık, Tarihe Düşülen Notlar…Konuşmalar…1947-2014…Cilt I

ULUSLARARASI ORTADOĞU, BALKANLAR VE KAFKASYA ÜÇGENİNDE TÜRKİYE'NİN POLİTİK VE KÜLTÜREL PERSPEKTİFLERİ

[1]

Sayın rektör, sayın dekan, çok muhterem dinleyiciler,

Bir hayat şansı olarak, bu yaşta böyle ayrıcalıklı bir sıfatla karşınızda bulunmaktan derin bir heyecan ve derin bir gurur duymaktayım. Hepinizi candan selamlarım.

Ortadoğu, Balkanlar ve Kafkasya Üçgeni... Bu bölgenin tarihî bir bölge olduğunu, Fransız tarihçi Michel Lhöritier şöyle tavsif eder, "Bu bölge, Bizans İmparatorluğu'nun yani Doğu Roma'nın 1000 yıl hâkim olduğu bir bölgedir. 400 yıl da Osmanlı hâkimiyeti dikkate alınırsa, 1400 yıllık bir maziyi temsil eder Balkanlar, Anadolu, Karadeniz ve Ortadoğu." Suriye de biliyorsunuz Roma İmparatorluğu'nun bir parçasıydı, Mısır da. Fransız tarihçi bu bölgenin Çin ve Hindistan gibi tarihî bir bölge olduğunu belirtmiştir. Bu sempozyum, Ortadoğu, Balkanlar ve Kafkasya üçgenini konusu almış olmakla Lheritier'in bu tezini teyit etmektedir.

Karadeniz, Ege, Anadolu, Balkanlar ve Ortadoğu üçgeninin merkezi Boğazlar'dır. Ve tabii Boğazlar'ın üzerinde İstanbul'dur, Constantinopolis'tir. Ben, bu uzun tarihî dönemde Boğazlar'ın bu bölge için stratejik önemini belirtmek üzere konuşacağım.

Unutmamak için kısa notlar aldım. Bizans devrini atlıyorum, çünkü aramızda Bizantinoloji'nin çok kıymetli bir mümessili, Prof. Zachariadou bulunmaktadır. Bizans devrinde bu üçgenin tarihî önemini, özellikle Boğazlar'ın nasıl o imparatorluğun

belkemiği, bir merkezi olduğunu kendileri sizlere anlatacaktır. Ben Osmanlı devrini anlatmak istiyorum.

Osmanlı Beyliği/Devleti, Bitinya'da, 1340'ta Karesi Beyliği'ni aldıktan sonra, Çanakkale, Marmara Denizi ve Sakarya arasında bir beylik, bir devlet olarak ortaya çıktı. Ve onun mukadderatı, bir bakıma Boğazlar T geçip Balkanlar'da yerleşmekle başladı. 150 senelik tarihî savaşım sonunda, İstanbul'u da alarak, bu üç bölgeyi İstanbul-Boğazlar ekseninde tekrar ihya etti. Boğazlar'ın Osmanlı İmparatorluğu'nda, Bizans'ta olduğu gibi, tayin edici, belirleyici çok önemli bir rolü vardır. Evvela coğrafi şartlan bir göz önüne getirelim. Boğazlar, Tuna dolayısıyla Balkanlar'a hükmeder. Tuna daima Bizans'ın ve Osmanlı Imparatorluğu'nun en kuzey hududu olmuştur. Fakat Tuna'ya erişmek için Boğazlar'dan geçmek lazımdır. Boğazlar, aynı zamanda Anadolu'yu kendi hükmü altında tutar. Boğazlar'a ve İstanbul'a hâkim olan devlet, mutlaka Anadolu'ya hâkim olmak zorundadır. Boğazlar, Akdeniz ile Karadeniz arasındaki muvasalayı, ulaşımı tayin eder. Karadeniz'e çıktığınız zaman, ister iste-mez Kafkaslar'da, Kırım'da, kuzey steplerinde hâkim olmak istersiniz. Çünkü kuzey steplerine hâkim olan devlet, aynı zamanda Boğazlar'a ve İstanbul'a hâkim olacaktır. Bunu Fatih gerçekleştirmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun gelişim safhaları, bu bölgenin tarihini belirler. Osmanlı tarihi bir bakıma, Bitinya'dan Çanakkale Boğazı'na, İstanbul Boğazı'na, ve İstanbul'a hâkim olmak için yapılan mücadelenin tarihidir. OsmanlI ile Türkler Boğazlar'a, Çanakkale ve İstanbul Boğazı'na, hem-hudut oldu, fakat ondan önce biliyorsunuz, Çanakkale Boğazı'nda Karesi Beyliği vardı. Rumeli'ye ilk akınlar Boğaz'dan geçen Karesi beyleri, gâzileri tarafından gerçekleştirilmiştir. Gerçekten Boğaz'ın diğer tarafında, Çanakkale'ye hâkim olan Karesi Beyliği, çok erken bir tarih olan 1305'te, karşı tarafta Bizans'ın Maydos Kalesi'ni (bugünkü Eceabat'tır) fethetmiştir. Katalanlarla beraber (çünkü Katalanlar Bizans'a başkaldırdı, Gelibolu Yarımadası'nı ele geçirdi) Bizans'a karşı, ilk defa Çanakkale'yi geçen ve orada bir kalede yerleşen Türk gâzileridir. Osmanlılar yarım asır sonra ancak 1352'de Trakya'da bir üs sahibi olacaklardır. Bu 50 yıl içinde Karesi beyleri Maydos'u kaybettiler fakat Karesi gâzileri arasmda Evrenos Bey, Hacı Bey, Ece Bey, ilk Trakya fatihleridir. Yani Karesi Beyliği, OsmanlI'dan önce Çanakkale'ye hem-hudut olarak, Trakya'ya Avrupa'ya ilk geçen gâzilerdir. Ve bu gâziler, Osmanlı'ya iltihak ederek Şehzâde Süleyman Paşa'yı Trakya'ya götüren ve ilk fetihleri yapan Evrenos Gâzi, Ferecik ve Gümülcine'yi fethediyor, Hacı Bey Edirne'ye doğru, Meriç boyunca büyük fütûhat yapıyor, yine Trakya'ya ilk yerleşenler Karesi Beyleri, gâzileridir. Fakat

Boğazlar o devirde, Bizans için ve Karadeniz'deki kolonileri dolayısıyla çok önemlidir. Biliyorsunuz Cenevizler Kırım'da ve Çerkezistan da Anapa Kupa'da ve Tuna'nın ağzında kolonileri olan bir koloni devleti, tüccar devlet, deniz hâkimi bir devlet. Azak bölgesi stepleri de İtalya için çok önemliydi. Bu bölgeyi önemli hale getiren hususiyet, esir ticaretiydi.

Zira o zamanki toplumlarda ipek tezgâhlarında çalışan, her işi yapan esirlerdi. Kafkasya, Çerkezistan ve kuzey stepleri esir ticareti açısından önemli bölgelerdi. İkincisi, bu stepler bir buğday ve zahire ambarıydı. İtalya'daki zengin, kalabalık şehirler bu zahireyle yaşayabiliyordu. Demek ki, Ceneviz ve Venedik için Karadeniz, vazgeçilmez önemde bir bölgeydi. Bizans'ın donanması 1284'te ilga edilmişti. II. Andronikos donanmayı çok masraflı buldu, kaldırdı. Sonradan tekrar Bizans gemi ve kadırgalar edindi ve Boğazlar'a uzun zaman hâkim oldu. Ve Türklerin Trakya'ya, Avrupa'ya geçişini daima kontrol etmekteydi. Mesela bu amaçla Haçlılar II. Murad'la 1444'te Varna Muharebesi'ni yaptılar ve Edirne'ye 150-200 kilometre mesafeye kadar geldiler. II. Murad ordusunun başına geçmek için Boğazlar'a geldiği zaman Venedikliler mani oldu, geçemedi. Kezâ Fatih, 1451'de Karaman Seferi'nden dönerken, daha doğrusu tahta geçmek için Edirne'ye geldiği zaman, Boğazlar'ın Bizans tarafından tutulmuş olduğunu gördü.

Boğazlar'ın önemi, Gelibolu'ya bağlıdır. Gelibolu'ya hâkim olan devlet, Boğazlar'a, Çanakkale Boğazı'na ve tabii İstanbul Boğazı'na hâkimdir. İstanbul fatihinin yaptığı ilk iş, 1452'de İstanbul Boğazı'nda Rumeli Hisarı'ın yapmaktı. Kendisinden önce I. Bayezid İstanbul'u hemen hemen almak üzereyken, Timur'un zuhuru üzerine bundan vazgeçen yıldırım Bayezid, 1402'den önce İstanbul Boğazı'nda Anadolu Hisarı'ın yaptı. Güzelcehisar denilen hisarı yaptı. Yani Boğazlar, OsmanlI'nın Rumeli'deki fetihleriyle Anadolu'nun aynı devlet idaresinde kalması için hayati bir önem taşıyordu. Boğazlar'ı geçmek de bu bakımdan önemliydi. Bizans ve Venedik, bu önemi bildikleri için Boğazlar'a daima hâkim olmayı istemişlerdir. 1366'da, yani Osmanlılar Edirne'yi alıp da Trakya'da yerleştikten soma bu yol, güney Marmara'dan Lapseki'ye gelir, Lapseki'den Gelibolu'ya, Gelibolu'dan da Trakya'ya geçer. Trakya fütûhatı ancak bu yol sayesinde olmuştur. Fakat Bizans'ın ve Avrupa'nın bu kritik geçişi kontrol etmek için 1359'da Osmanlı'ya karşı düzenlenen ilk Haçlı Seferi'nde Bizans, Venedik ve Papalık gemileri, Anadolu tarafında geçiş noktası olan Lapseki'ye bir saldın düzenlediler. Osmanlı'ya karşı yapılan bu ilk Haçlı Seferi'ni Osmanlılar engellemeyi başardılar ve bu suretle Osmanlı'nın geçişini önlemek için yapılan bu ilk teşebbüs, başansızlıkla sonuçlandı. Bu 1359 Lapseki

hadisesi, tarihlerimizde maalesef yoktur, hiçbir tarihte göremezsiniz ama çok önemlidir. Boğazlar'a hâkim olmak için, Boğazlar'ın kontrolünü tekrar ele geçirmek için, Gelibolu'yu Osmanlılar 1354'te aldılar, Osmanlılann Trakya'da yerleşmesi 1352 yılında Bolayır'ın fethiyle başlar. Bolayır, iki denizi gören çok stratejik bir noktadadır ve Balkan fütuhatı için ilk stratejik merkez rolünü oynamıştır. Süleyman Paşa 1352'ye kadar üç koldan, -sağ, sol ve orta koldanTrakya

fütûhatını yapmış, 1361'de Şehzâde Murad, sultan olmadan önce 1357'de Süleyman'ın ölümü üzerine Trakya'ya gelen I. Murad ve lalası Edirne'yi fethetmeye muvaffak oldular. I. Murad'ın 1362'den sonra sultan olması neticesinde Osmanlılar Balkanlar'a, hatta Anadolu'daki bölgelerinden daha geniş bir bölgeyi kontrol etmeleriyle yerleşmiş oldu. Balkanlar'da Osmanlı yerleşmesine karşı, o zaman Balkanlar'a hâkim olan Sırplar, bir karşı taarruz yaptılar. Bu Çirmen Savaşı'dır. Bizim tarihlerimiz yanlıştır. 1364 Sırpsındığı yanlış bir tarihtir. Balkanlar'ın fethinde 1371 Çirmen bir dönüm noktasıdır. Bu gelişmeler sonunda Avrupa'da bilhassa Papalığın gayretleriyle Haçlı Seferleri artık teşkil edilmeye başlandı ve 1366'da Amadeus, VI. Amadeus de Savoy, bir Haçlı donanmasıyla gelip Gelibolu'yu Osmanlıların elinden aldı. Yani Boğazlar hâkimiyeti tekrar 1366 yılında Bizans ve Batı'nın eline geçmiş oldu. OsmanlI'nın o zaman Balkanlar'da epey geniş bir toprağı vardır. Anadolu'da Karamanla savaşıyor, pek ilerleyemiyor.

Benim bir tezim var: Osmanlı İmparatorluğu evvela Balkanlar'da kurulmuştur. Balkanlar'daki gelişmeler, özellikle ateşli silahlan tanıdıktan sonra Osmanlılar, Anadolu'daki rakiplerine karşı üstünlük kazanabilmişlerdir. Yani, Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşu I. Murad zamanında Rumeli'de olmuştur. Çünkü ilk sarayı Edirne'de yaptıran da I. Murad'dır. Gelibolu'nun 1366'da kaybedilmesi, Boğazlar'dan geçişi çok tehlikeli bir hale getirdi. OsmanlIlar bu geçişleri Batılı bir müttefik sayesinde kolaylaştırdılar. Bu müttefik Cenevizlilerdi. Ceneviz-Venedik uzlaşmaz rekabeti dolayısıyla Cenevizliler, Osmanlılan müttefik kabul ettiler. 1352 Boğazlar Savaşı'nda Venedik ve Ceneviz karşı karşıyadır. O zaman Orhan Bey, Cenevizlileri desteklemiştir. Onlara donanmaları için erzak yetiştirdi. Bunu biz Ceneviz gemilerindeki bir günlükten öğreniyoruz. 1352'de Orhan Bey Cenevizlilere ilk kapitülasyonları verdi. Kendi ülkelerinde ticaret serbestliği getirdi. Bu noktalar, maalesef tarih kitaplarımızda yazmıyor. Osmanlılarm, yani Orhan'ın Rumeli'deki arazileri elinde tutabilmesi, Ceneviz ittifakıyla mümkün olmuş; Orhan, Ceneviz gemileriyle askerini geçirebilmiştir. Süleyman Paşa, 1352'de Trakya'da Bolayır'a yerleşmek için ilk seferinde Ceneviz gemileriyle 3000 askeri Gelibolu Yanmadası'na

getirdi ve Bolayır'ı fethetti. Fakat Boğazlar'ı geçiş ve Avrupa'da yerleşmeyle ilgili gelişmeler maalesef tarihimizde "bir mehtaplı gecede, kırk gâzi, bir sala binmişler, ilk defa bir Bizans kalesini almışlar ve Trakya'yı, oradan da Avrupa'yı fethetmişler" şeklinde gülünç masallar ve hurafelerle yer almış durumdadır. Aslında bu Ceneviz ittifakı olmasaydı, Süleyman Paşa 1352'de Gelibolu'da yerleşemezdi.

Balkanlar'daki gelişmeye karşı Sırp reaksiyonu, 1371'de Çirmen'de kırıldı. 1372'de Bizans, Osmanlı'ya haraç verir duruma geldi. 1372 bir dönüm noktasıdır. Gelibolu, 1366'dan beri Bizans'ın elindedir. Osmanlı'nın mahir bir diplomasisi vardı; Bizans içindeki taht kavgalarından istifade etti. 1376'da Bizans tahtına rakip olan bir loannes Paleologos, Gelibolu'yu Osmanlı'ya geri verdi. Bizans için Boğazlar'da hâkimiyet, Osmanh'yla pazarlık için çok önemli bir kozdu. Bu koz Timur'dan sonra, devlet Rumeli ve Anadolu olarak iki parça halinde şehzadeler idaresinde bölündüğü zaman da görüldü. II. Manuel çok mahir bir diplomasiyle, karşılığında birçok tavizler almak suretiyle Boğaz'dan geçişe müsaade ediyordu. Musa'ya karşı çok büyük avantajlar temin ederek Mehmed'i destekledi. Yani Manuel, Fetret Devri'nde Boğazlar'daki kontrolü dolayısıyla Bizans'ın âdeta eski şöhretini ve savletini iade etti. Barker, II. Manuel üzerine yazdığı meşhur kitabında, maalesef bu noktayı anlayamadığından bunu belirlememiştir. Manuel'in rakip şehzâdeler arasmda Boğazlar'dan geçişi kontrol etmesi, çok önemli bir diplomatik başarı olmuştur.

Yıldırım Bayezid, Osmanh imparatorluğu'nun ilk sultanıdır ve o Boğazlar'ın önemini çok iyi anlamıştır. Venedik ve Bizans donanması Boğazlar'da, Gelibolu Limanı'nın önünde bir duvar gibi bulunuyor, kendi donanması o duvarın arkasında, Gelibolu Limanı'nda bulunduruyor, oradan zaman zaman çıkıp ileriye akınlar yapıyor. İşte bu, Bayezid'in bu Boğazlar hâkimiyetinin önemini kavramış olmasının çok önemli bir işaretidir. Fakat ne oluyor, Fetret Devri'nden sonra, Venedik bu Gelibolu üssünü tahrip etmek için 1416'da Venedik Amirali Pietro Loredano gelip bu duvarı yıktı. Osmanlı donanmasını yaktı. Osmanh Devleti, Venedik ve Ceneviz için Boğazlar'ın ne kadar önemli olduğunu görüyorsunuz. Bütün teferruatı burada anlatmaya imkân yok, fakat Boğazlar'da tam Osmanh-Türk hâkimiyetini Fatih başarmıştır. Fatih, 1451'de tahta geçtiği zaman Boğazlar'a hâkim olmadan Rumeli ve Anadolu'da büyük bir imparatorluk olmayacağının farkındaydı. Onun için İstanbul'u muhasaradan bir sene önce yaptığı ilk iş, İstanbul Boğazı'nda Yıldınm'ın yaptığı Anadolu Hisan'nm karşısında Rumeli Hisarı'nı yapmasıdır. Hisar tamamlandıktan sonra Edirne'ye dönerken Bizans'a savaş ilan etti. İstanbul'un terkini, teslimini istedi. Yani demek istiyorum ki, İstanbul Boğazlar'ında tam hâkimiyet Fatih zamanında

olmuştur. İstanbul Boğazı'nda Rumeli Hisan'nı yaptıktan sonra Boğaz'dan geçecek bütün gemilerin Rumeli Hisan'na uğraması ve izin alması şartını koydu. Venedik gemicileri ve kaptanları bu şartı kabul etmek istemediler. Bunlardan birisi Risso'ydu. Bu izin meselesini gözardı etti, fakat top ateşiyle gemisi batınldı. Kendisi ve tayfası esir edildi, korkunç bir şekilde kazığa vuruldu. Yani Fatih bu suretle İstanbul Boğazı üzerinde hâkim olduğunu ispat ediyor.

ikinci tedbiri, Çanakkale Boğazı'nı kapamaktır. Çanakkale Boğazı'nda karşılıklı iki kale yaptırdı. Birisi Çanakkale ki, onun ismi o zaman Kal'a-yı Sultaniye'dir. Çanağa benzediği için daha sonra Çanakkale kelimesi yerini almıştır. Onun karşısında da Kilidü'l-bahr'ı yaptırdı. Fatih, fetihlerine kendisi isim koyardı. Kilidü'l-bahr, denizi kilitleyen kilit anlamına gelir. Çanakkale Boğazı ve İstanbul Boğazı'nda yapılan kalelerle Boğazlar hâkimiyetini tesis etmiş oldu.

Fatih Boğazlar'a hâkim olduktan sonra İstanbul'u fethe teşebbüs edecektir. Kendisi Edirne'de İstanbul kuşatmasına hareket etmeden önce verdiği nutukta bunu gayet veciz bir şekilde söylemiştir. Vezirler ve kumandanlar karşısında demiştir ki, "Bizim iki ülkemiz; Rumeli ve Anadolu'dur. Boğazlar'ın hâkimiyeti elimizde olmadıkça bir bütün imparatorluk olamaz." Ve İstanbul'un fethi için Osmanlı İmparatorluğu'nun bu iki bölgesinin birleştirilmesi zaruridir. Bunu gayet iyi anlamıştı. İmparatorluğun her bakımdan kurucusu Fatih Sultan Mehmed'dir. Boğazlar hâkimiyetini tesis ettikten sonra Fatih'in yaptığı ilk iş, Boğazlar'a hâkim adalar olan Semadirek, Bozcaada, Midilli gibi adaları elde ederek burada hâkimiyetini kurmak olmuştur. Çünkü Boğazlar'ı kontrol altına almak bu adalarda hâkimiyetle mümkündü. 1454'te donanmasını gönderdi ve bu adaları almak istedi. 1456'da Papalık bir donanmayla gelip adalara yerleşti. Bu Osmanlı için, İstanbul için büyük bir tehlikeydi. Haçlı donanması her zaman İstanbul'a Çanakkale Boğazı'ndan geçerek gelebilirdi. Fakat Rumlar arasında tefrika vardı. Batı yardımlarım isteyen Latin dostu olanlar ve Papalık, Katolik, Katolikleştirme teşebbüslerine karşı gelen Ortodoks Rumlar, Osmanlıları tercih etmekteydiler. Rum din adamlarının yardımıyla bu adalarda Papalık kuvvetleri yerleşemedi ve Osmanlı bu adalan aldı. Çok enteresandır, Fatih'in bundan sonraki amacı, Ege'de hâkim olmaktı. Ege'ye 1454'ten itibaren gönderdiği donanmalar Rodos önünde başan kazanamadı. Ege'ye hâkim olamadı fakat Boğazlar'a hâkim olduğu için, Karadeniz'deki bütün Latin kolonilerini ele geçirdi. Cenevizlileri Kırım'dan 1475'te attı. Kafkasya'dan Anapa Kupa'yı 1479'da aldı. Kezâ Boğdan'ı 1454'te kendisine tâbi kılarak Karadeniz'i sonunda bir Osmanlı gölü hâline getirdi. Sahillerde artık hiçbir yabana devlet yoktu.

Boğazlar'a hâkimiyet Osmanlı'ya Karadeniz ve Ege hâkimiyetini veriyor. Bugün, Türkiye, stratejik bakımından dikkat edildiğinde, Ege'ye ve Karadeniz'e hâkim değildir.

Boğazlar için tehlike ancak XVII. asırda Kazak alanlarıyla kendini göstermiştir. Kazaklar 1620'den itibaren Dinyeper Irmağı'ndan küçük gemileri şaykalarla, Osmanlı'nın elinde olmayan yivli tüfekleri kullanarak, İstanbul Boğazı'ndan Yeniköy'e kadar geldiler, yağma ettiler. Bütün Karadeniz sahilleri bu Kazak taarruzlarından bîzâr oldu. Ve şehirler, ahali, sahilleri bırakarak içeriye kaçmaya başladı. Bu Kazak hücumlarıyla 1637'de Azak'ı ele geçirdiler. İlk defa Rusların Karadeniz'e inmesi 1637'de Azak'ın işgaliyle gerçekleşmiştir. Fakat Rusya Çarlığı OsmanlI'yı karşısma alamadı ve Azak'ı tekrar OsmanlIlara terk etti. Rus tehlikesi Kazaklarla başlamıştır. 1620'de Kazak hücumlarıyla Rusların bunları kendi hâkimiyeti altına alması, 1677'de Kazak hetmanının Ruslarla işbirliği yapması ve Rus çarım hami olarak tanıması üzerine ilk defa Rusya'nın öncü kuvvetleri Kazaklar, Karadeniz'de bir tehlike olarak kendini gösterdi. II. Viyana Kuşatması ve *Büyük Ric'at* sırasında Avusturya, Venedik, Lehistan ittifakı sırasında Rusya çok önemli bir teşebbüste bulundu; ilk defa I. Petro, 1694'te Avrupa ittifakına girdi. Rusya'nın büyüklüğü işte o zaman başlıyor. Petro'nun bu uzak görüşlülüğü, Avrupa ile ittifakı ve Don Nehri üzerinde donanma yaparak Azak'ı alması, Karadeniz'e inmesi suretiyle İstanbul ve Boğazlar için Rus tehlikesi başlıyor. Rusya Kırım'ı aldıktan ve Karadeniz'in kuzey steplerine hâkim olduktan sonra artık bir kâbus halini almıştır. İstanbul ve Boğazlar tehlikededir. Fakat aynı zamanda Rus İmparatorluğu için de Boğazlar çok önemlidir. Bundan sonraki devir; Boğazlar meselesidir. Rusya ile Batılılar arasmda; OsmanlI'nın Boğazlar'da hâkim olabilmek için yaptığı diplomatik girişimlerdir. Bunun teferruatına girmiyorum. Bugün aynı stratejik durum devam etmektedir. Osmanlı Balkanlar'ı, Karadeniz'deki ve Ege'deki hâkimiyetim kaybetmiştir. Bugün Türkiye stratejik bakımdan OsmanlI'nın haiz olduğu o imtiyazlı durumdan çok uzaktadır.

Hepinize çok teşekkür ederim.

Sunucu: Hocamıza konuşması için çok teşekkür ediyoruz. Sorularınız varsa, şimdi alabiliriz.

Soru: Hocam, öncelikle burada olduğunuz ve bizi bilgilendirdiğiniz için size çok teşekkür ediyorum. Arkadaşlarımın da benimle aynı heyecam taşıdıklarına eminim. Ben şunu sormak istiyorum; Boğazlar'a hâkim olmanın yarımda, sizin dediğiniz gibi

Kırım'a, Kafkaslar'a, Balkanlar'a ve bunun yamnda Ortadoğu'ya da hâkim olmak çok önemli. Osmanlı bunu yaptı, ama günümüzde Türkiye bunu ne kadar kullamyor? Biz Boğazlar'ın ne kadar farkındayız? Bu konudaki düşüncenizi almak isterim, teşekkür ederim.

Cevap: Dediğiniz gibi Kafkaslar, Kırım, Gelibolu, İzmir ve Boğazlar'a hâkim olmadıkça Karadeniz'e hâkim olamazsınız. Kırım'a yahut Çerkezistan'a hâkim olmakla Boğazlar'dan geçemezsiniz, Boğazlar'a hâkim olamazsınız. Demek ki stratejik bakımdan birinci derecede önemli olan Boğazlar'dır. Karadeniz önemli, ama Karadeniz'e geçmek için Boğazlar'dan geçmek lazım.

Soru: Öncelikle hoş geldiniz sayın hocam. Ortadoğu'da son dönemde yaşanan olaylar hakkında soru sormak istiyorum. Yani 30 yıl, 40 yıl sessiz duran Arap dünyası, ne oldu da 2011 yılında toptan ayaklandı? 30-40 yıldır diktatörya ile yönetiliyorlardı. 2011 yılma geldiğinde ayaklandılar, ben bunun sebebinin Amerika'nın Büyük Ortadoğu Projesi olduğunu düşünüyorum. Yani birileri düğmeye bastı mı sizce de? Geçmişte 400 yıl buraları yönetmiş bir imparatorluğun devamı olarak Türkiye'nin burada bir önderliği olacak mı? Veya gelecekte Türkiye için Neo-Osmanlı diyebilir miyiz? Teşekkür ediyorum.

Cevap: Evvelce de anlatmaya çalıştım, Balkanlar, Anadolu, Ege ve Karadeniz tarihî bir ve stratejik bir bütündür. Osmanlı İmparatorluğu ve ondan önce Bizans, bu birliği, yani bu bölgelerde hâkimiyeti gerçekleştiren imparatorluklardır. Hemen hemen 2000 yıl, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşüne kadar bu birlik vardı. I. Dünya Harbi'nde ne oldu? Gelip Boğazlar'da kendi kontrollerini tesis ettiler. Yani Türkiye, Lozan'dan sonra da Boğazlar'a hâkim değildi. Bir Boğazlar Genel İdaresi vardı. Türkiye Boğazlar'a hâkim değildi. İtalya'nin iddiaları yüzünden Rusya ile Batıklar anlaştı ve bize Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile tekrar Boğazlar'da hâkimiyet hakkı tarımdı. Şimdi, I. Dünya Harbi'nden sonra Ortadoğu'ya, Batı devletleri, bilhassa Ingiltere hâkim oldu: Fransa, Suriye'de, Irak'ta; İngiltere, Mısır'da, Filistin'de. Ortadoğu 3 kıtanın merkezidir, bu bölgenin merkezi de Boğazlar'dır. Dünya hâkimiyetini elinde tutan Batılı devletler, himaye politikalarıyla bölgede kendi kontrollerini tesis ettiler. Böylece petrolü kendi inhisarlarında tutuyor ve İsrail de karakol vazifesi görüyor. Bugün dikkat edin Batıkların bütün kargaşalıklarının arkasmda İsrail'in parmağı vardır. Çünkü ABD'de medya, üniversiteler İsrailklerin, Yahudilerin elindedir. Bölgeye hâkim olduktan sonra Batı emperyakst devletleri burada kendilerine köle olacak, kendilerine vasıta olacak, İsrail'e tehlike teşkil etmeyecek rejimler kurdular. Mübarek

rejimi, Saddam Hüseyin gelmeden önce Irak tamamıyla onların elindeydi. Bilhassa Arabistan Yarımadası. Osmanlı'ya karşı Suudi Arabistan Devleti'ni kuran Ingiltere'dir. Yani şimdi müşahede ettiğimiz şey, Avrupalı emperyalist devletlerin kukla hükümetlerine karşı Arap dünyası, İslam dünyası şahlanmaktadır. Huntington'ın dediği gibi, Rusya ile birlikte komünist rejimin çöküşünden sonra bugün dünya, iki cephe karşısmdadır: İslam cephesi ve Batık cephe. Ortadoğu'daki İslam cephesinde, bu rejimlerin kukla hükümetleri, yani Ürdün'deki hanedanlık, Mısır'daki Mübarek rejimi gibi kukla hükümetler devrilmekteler. Şimdi Türkiye'nin çok mahir ve nazik bir politika izlemesi gerekmektedir. Çünkü Batı'ya arkamızı çeviremeyiz. Hâlâ helikopterlerimizi Amerika'dan alıyoruz. Fakat bu şahlanma, I. Dünya Harbi'nde yerleşmiş olan Bak emperyalist rejimlerinin silinmesidir. Onun yerine Türkiye hakikaten uzak görüşlü bir politika yürütmektedir. Davutoğlu benim öğrencim sayılır. Benim yazılarımı yakından takip eder, çok akıllıca bir diplomasi yürütmektedir. Ortadoğu hâkimiyetinin kilit noktası İsrail'dir. İsrail meselesi o kadar önemlidir. Bakınız mesela İsrail hudutlarım genişletmek için Şeria'nın dışındaki Arap memleketlerinde binalar yapıp oraları benimsemeye çalışıyor. Bütün dünya bunlara karşı, yalnızca Amerika karşı değil. Çünkü Filistin, Ortadoğu hâkimiyeti için onun bir aletidir. Bamınla birlikte Türkiye için çok önemli başka bir şeyi gündeme getirmek istiyorum. Amerika, Ortadoğu politikasını ve Türkiye'yi kontrolü altına almak için ikinci bir İsrail yaratmaktadır. Neyi kastettiğimi anlamışsınızdır. Kuzey Lrak'ta Bamzani idaresinin kurulması, Irak cumhurbaşkanlığına TaMaam'iiin getirilmesi, yine bir Amerika oyunudur. Amerika'nın Ortadoğu'da İsrail'le beraber oynadığı bir oyun. Buna karşı gelen tabii ki İran'dır. Türkiye, Batının müttefiki olarak doğrudan doğruya İran gibi hareket edemez. Fakat diplomasi yoluyla bunu başarabilir. Davutoğlu'nun diplomasisi çok yerinde ve başarılıdır. Bükmem bu söylediklerim, sizin sorularınıza cevap verebiliyor mu?

Kaynak: Halil İnalcık, Tarihe Düşülen Notlar...Konuşmalar...1947-2014...Cilt I

---

[1] Bu konuşma 2 Mayıs 2011 tarihinde, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde "Uluslararası Ortadoğu, Balkanlar ve Kafkasya Üçgeninde Türkiye/Politik ve Kültürel Perspektifler Sempozyumu"nda yapılmıştır.

TARİH BOYUNCA ÇAĞDAŞLAŞMA

*

Batılılaşma tarihimiz 1699'da başlar. Çünkü o tarihte Karlofça'da Osmanlı, Avrupa karşısında kesin yenilgimizi kabul etti ve çok önemli bir değişiklik oldu. Bu anlaşmayı müzakere eden ve imzalayan Rami Mehmed Paşa reisülküttap idi, daha sonra veziriazam olacaktır. Rami Mehmed, Boğdanlı hümanist Kantemir ile samimiydi. O zaman Kantemir ailesinde Latinceyi ve Yunancayı iyi bilen, hümanist felsefeyi temsil eden Kantemir'in Boğaz'da bir yalısı vardı ki kendisi aynı zamanda modem Türk müziğinin kurucusudur. Onun yakın dostuydu ve modem Avrupa'nın ortaya çıkışında ondan çok şey öğrendi. 1699'da Osmanlı, Avrupa kültürünün üstünlüğünü kabul etmiştir. Ondan önce Avrupa'ya kâfir diye küçümseyerek bakarlardı. Osmanlı yalnız silah teknolojisinde Avrupa'yı örnek aldı. Çünkü şeriat, düşmanın silahına onun silahıyla mukabele edebilirsin diyordu. O zamana kadar Avrupa topluluğunun bazı teknik icatlarım aldık. Avrupa kültürünün üstünlüğü inana ilk defa Rami Mehmed Paşa ile başlamıştır, çağdaşlaşma hareketimiz Avrupa medeniyetinin üstünlüğünü kabul etmekle başlar. Bunun ilk mümessili de Kantemir'le beraber Rami Mehmed Paşa'dır. Kendisi iki yıl veziriazam olmuş, fakat rüşvetçi bir şeyhülislamın kötü idaresi yüzünden isyan çıkmış ve görevi bırakmak zorunda kalmıştır.

Lâle Devri'ne kadar yeniden bir Frenk düşmanlığı devri başlar Osmanlı'da 1718-1730'a kadar bu reaksiyon sürer. Yeni devrin veziriazamı Damat İbrahim Paşa Fransa'ya bir elçi gönderir. Yirmisekiz Mehmed Çelebi, Fransa'ya oğluyla beraber gider ve İbrahim Paşa'nın ona, "Fransa'da yeni keşfedilen teknoloji eserlerini öğren" talimatı verir. Oğlu orada Fransızca öğrenir ve matbaayı görür. Dönüşte İbrahim Müteferrika'yı bulup ilk matbaayı tesis eder. Batı medeniyetine karşı zihniyet değişikliği işte bu tarihte olmuştur. Avrupa karşısında kesin bir yeniliği, Avrupa'nın üstünlüğünü kabul etmek sonucu bu değişim olmuştur. Bir kültür iktibasında en önemli psikolojik faktör,

’ Bu konuşma 19 Eylül 2012 tarihinde, Ankara Üniversitesi'nde yapılmıştır. *o* kültürün üstünlüğünü kabul etmektir. Bu üstünlüğü biz Tazminat Dönemi'nde tüm yönleriyle kabul ettik. O zamana kadar askerî teknolojide kabul

ediyorduk, fakat Tanzimat Dönemi'nde Reşid Paşa'nın öncülüğüyle ilk defa devlet idaresinde, yani din kaidelerine dayanmayan, aklın getirdiği bir idare sistemini taklide başladık. Âlî Paşa, Tanzimat'ın en önemli ismidir. 1864'te Midhat Paşa Vilayet Kanunu getirdi. Yalmz silahlarda değil idarede de Batı'yı örnek almak, Tanzimat'ın başlıca başarısı olmuştur. 1699'da Osmanh'yı ezen bir Avrupa karşısında onun üstünlük sırrını keşfeden ilk devlet adamı Rami Mehmed Paşa da Tanzimatçılarla devlet idaresinde Batı'yı örnek aldı. Bu değişim bizi ilk anayasaya, 1876 Anayasası'na kadar götürdü.

Midhat Paşa Fransızların vilayet sistemini uyguladı, bu ileri adım Bulgaristan'da, Irak'ta hâlâ söylenir. O modem bir vilayet sistemi getiriyor, fakat zihniyette akim rehber olması fikri, her şeyi akılla ölçme ve yapma kabiliyeti toplumumuzda Ata ile gerçekleşti. Ata yalnız Türk vatanını kurtarmadı. 1922'de Lozan'a gittiğimizde Lord Curzon, "Siz muhakkak kapitülasyonları kabul edeceksiniz, çünkü sizin hukukunuz dine dayanan bir hukuktur, insanın akıl ve vicdanına hitap eden bir hukuk sistemine tâbisiniz," dedi. Dini toplum hayatında rehber kabul ediyorsunuz. Onun için kapitülasyonları mutlaka kabul edeceksiniz, böyle bir yaklaşımla İnönü'yü susturmak istedi. İnönü çok cerbezeli bir devlet adamıydı, hemen Atatürk'e bildirdi. Atatürk bunu öğrenince bir komisyon kurdu ve Avrupa Medeni Kanunu'nu tetkik etmek için bir modem hukuk fakültesi kurma gereğini anladı ve hukuk mektebini kurdu.

Hukukçu Mahmud Esad Bey komisyonu o tarihte çalışmalarına başladı. Avrupa kanunlarında dayanan Medeni Kanun 1926'da tamamlandı. Silahlarda Avrupa'ya karşı direnme, idarede Avrupa'ya karşı direnme, sonunda toplumu akla dayanan bir hukuk sistemine bağlama, 1926 Medeni Kanunu'yla gerçekleşmiştir.

Halaskâr Gâzi Sakarya'ya kadar otoritesi itibarıyla o derece kuvvetli değildi. Fakat Sakarya'dan sonra Anadolu halkı onu kâfire karşı zafer kazanan büyük lider olarak tamdı. Ata Meşrutiyet Dönemi'nin aydınlatma devleti felsefesini benimsemiş bir önderdi. Bizde Cumhuriyet'in temel fikirleri 1908-1918 arasmda aydınlanma devrinde ortaya çıkmıştır. Tamamıyla akla dayanan bir devlet felsefesi. Komünizmden tutun, liberalizme kadar her türlü fikir hareketi 1908-1918'de toplumumuz matbuatında görülmüştür. Bunu halka yayan iki büyük müessese vardır, ilkin gazete, 1860'tan beri bizde bir kamuoyu yaratmıştır. İkincisi idadî mektepleridir. Bu mekteplerde Fransızca öğretiliyordu. Kezâ tıbbiye yeni zihniyetin doğuşunda öncü olmuştur. Bu fikrî yapılanma Atatürk'ün gençlik yıllarına rastlar. Ata ki o zaman bir kurmay subaydı, Hüseyin Cahit okuyordu. Balkan devletleri modem

devletler kurdular, Türkler de millî bir devlet. Atatürk'ün temsil ettiği yeni Babalık, hilafet yerine millî Türkiye devletini kurmak. Toplumumuzda Türk tarihinin büyüklüğünü meydana gebren *kanun* fikridir. Osmanlı diğer İslam devletlerinden farklı bir İslam devleriydi. Osmanlı Devleri'nde laisizm vardı.

Halil İnalcık'ın bir soruya cevabı:

Tapu Kadastro İdaresi Osmanlı İmparatorluğu'nun vilayet *tahrir* defterlerini toplamıştır. Osmanlılar bir yeri fethettiklerinde vergi kaynakları ve nüfusu tahrir ederler. Mesela Kıbrıs'ı fethettikten hemen sonra oraya bir tahrir heyeri gönderdiler. Oradaki bütün köyleri, nüfusu, öküz miktarına kadar, köylünün ekonomik durumu tespit edilmiş, vergiler belirlenmiştir. Bu defterler ekonomik durumun tahrir defterleridir.

Tahrir defterlerinin yüzlercesi Tapu Kadastro Arşivi'nde bulunmaktadır. Arazi ihtilaflarında daima bu defterlere müracaat edilir. Tarihî kaynak olduğu için biz tarihçiler bu arşive gidiyoruz. Son defa tapu kadastro idaresi beni çağırdı. Bu arşivde Macaristan'dan Arabistan'a kadar her bölgenin tarihi var. Tahrir defterleri tarih bakımından birincil kaynaktır. Suudi Arabistan'a Riyad'a gittiğimde gördüm ki bu vesikaları müsaadeyle almışlar, kendi bölgelerine ait defterlerden bir arşiv kurmuşlar. Kıbrıs çok önemli bir konudur, Kıbrıs'ın ilk tahrir defteri Tapu Kadastro'da duruyor, "Onu neşredelim," dedim, önerim kabul edildi.

Kaynak: Halil İnalcık, Tarihe Düşülen Notlar...Konuşmalar...1947-2014...Cilt I

OSMANLI DÜŞÜNCE TARİHİNDE DÖNÜM NOKTASI...Molla Lutfi İdamı

[1]

Fatih zamanından önce Osmanlı düşüncesinde, İbnü'l-Arabî ve diğer mutasavvıfların tasavvuf düşüncesi dinî hayatta güçlü bir şekilde kendisini gösterir. Sultan Orhan ilk medreseyi teşkilatlandırırken başına İbnü'l-Arabî tasavvufunu benimsemiş olan bir âlimi, Davud-ı Kayseri yi getirmiştir. Kalenderîler halk tasavvufunu temsil ederken İbnü'l-Arabî tasavvufu ulema arasında okunuyordu. Büyük fıkıh âlimi Şeyh Bedreddin öte yandan tasavvuf felsefesini benimsemiş bir aktivist olarak Türk ve Hristiyan din adamlarım etrafına toplayabilmiş ve Sultan Çelebi Mehmed devrinde ulema fetvasıyla

idam edilmiştir. İbnü'l-Arabî tasavvufunun hâkim olduğu Bursa'da, dinî bir atmosferde yetişmiş bir Rum âlimi olan Demistos Plethon Neo-Plotanizmi Floransa'ya nakletmiş ve Rönesans fikir hayatına yeni bir doğrultu kazandırmıştır. Taeschner ve Balivet'in araştırmalan Osmanlı'nın geniş görüşlü din tasavvuf hayatının Avrupa Hümanizmine bu yolla etkisini ortaya koymuşlardır. Fatih Sultan Mehmed, Roma imparatorlarının payitahtı Konstantinapolis'i fethedince kendim bu imparatorların vârisi olarak gördü. Hümanistleri ve Rum âlimlerinden Roma tarihlerini anlatmalarım istedi. Ve Yunan Roma şahaserlerini bir araya getiren bir kütüphane kurdu. Bu saray kütüphanesindeki kitapları Alman bilgim Deisman tasnif etmiştir. Fatih'in İran'a gönderdiği elçisi Kirmanî, efendisinin Romalı kayserlerin tahtında oturduğunu beyan etmiştir. Zaten Orta Asya Türk devlet geleneğinde taht-ilini ele geçiren hükümdar o devletin hukuken sahibi sayılırdı. Fatih aynı zamanda İslam'ın "Gâzi Sultam" olduğunu her fırsatta belirtir. GazâlTnin din felsefesine baş-kanlık ettiği ulema meclislerinde tartışma konusu yapardı. Fatih, medresesini Orta Asya'dan gelen matematik-astronomi bilgini Ali Kuşçu yardımıyla kurdu. Caminin kütüphanesinin başma geniş düşünceli bir âlimi, Molla Lütfi'yi atadı. Orta Asya Türk devlet ananesi *töre,* örfî kanunnâmelerle Osmanlı devlet teşkilatı ve siyasi-idari kanunlarında devam etmiştir. Bu kanunlar şeriat yanında ondan tamamıyla aynı örfî devlet kanunları olarak çıkarılmıştır. Kanunnâmelerde yalnız ceza kanunları şer'î kaynaklara göre formüllendirilmiştir. Fatih, İtalya'yı istila etmeyi ve Roma'yı fethetmeyi planlarında yer vermekteydi. Bu amaçla büyük serdar Ahmed Paşa'yı bir orduyla İtalya'ya gönderdi, güney İtalya'da Otranto'yu fethetti. 1480 yılında ölümü üzerine Osmanlı ülkesinde iç savaşların sürmesi seferin devamına imkân vermedi. Kostantinopolis'in fethiden itibaren tüm İtalya bir Osmanlı istilasını korkuyla bekliyordu. Osmanlı Devleti üzerine Avrupa'da ilk kez geniş bir literatür meydana geliyordu. Bunlardan biri 1475'de Osmanlı devlet teşkilatı ve bütçesi üzerinde ayrın-tılı bilgi veren lapo de Promontoryo de Kampis'in eseridir. Roma papaları bir kurtuluş yolu olarak Fatih'i Hristiyan yapmayı düşündüler. Hümanist Papa II. Pius bir Haçlı ordusu kurmakta başarısızlığa uğrayınca Fatih'e ünlü *Epistola* adlı risalesini yazıp gönderdi. Hristiyanlığı kabul ederse kendisini Doğu Roma İmparatoru olarak tanıyacağını yazdı. Böylece papa, İtalya ve Papalığın istilasını önleyeceğini ümit ediyordu. Bu mektup o zaman İtalya'da yayınlanmış olup kuşkusuz Galata'ya gelmiş ve Fatih'e duyurulmuştur. Fatih'in ölümüyle Osmanlı fetih planlan suya düşmüş. II. Bayezid döneminde (14811512) devletin politikasında köklü bir değişim olmuştur. İlkin medresede din felsefesi, ilahiyat ve mantık bir tarafa bırakılmış bu konularla uğraşan ulema gözden düşmüştü. Sultan II. Bayezid dini ve şeriatı ihya eden velî

sultan olarak selamlanmış, ulema fetvasıyla Fatih'in adamı geniş düşünceli Molla Lütfi zındıklık-küfürle suçlanmış, At Meydanı'nda ahali önünde idam edilmiştir. Fatih'in devletleştirdiği yüzlerce derviş zaviyesi ihya edilmiş, vakıflan geri verilmişti. Molla Lütfi'nin idamı tarihimizde bir dönüm noktasını ifade eder. Yavuz Selim, devlet örf hukukunu Şeyhülislam Zembilli Cemâlî Efendi'ye karşı savunan bir sultandır. Kanunî Sultan Süleyman şeriatı ve devlet hukukunu ölçü olarak benimsemiştir. Korfu Adası seferi aslında İtalya'ya çıkış için Adriyatik'de bir üs olarak düşünülüyordu. Olaylar kendisini Orta Avrupa'ya Macaristan fethine yöneltmiş, bu fetihle Osmanlı Devleti Avrupa devletler sisteminde belirleyici büyük devlet sahibi olmuştur. Osmanlı Devleti bu dönemde kuşkusuz siyaseten başta Fransa ve Protestanların hâmisi rolünü üstlenmişti. Kanunî, Protestanlığın kurucusu Martin Luther'i İstanbul'a huzuruna çağırmıştır. Bu Protestanlarla Osmanlılarm gelecek politikası olarak kalacaktır. Başka bir ifadeyle Kanunî döneminden beri o, Avrupa devletler sisteminin önemli bir üyesi olmuş, Avrupalılaşmıştır. 17. William Penn bir Avrupa konfederasyonu planını yazarken Osmanlı Devleti'ni A düzenine almıştır. Kanunî döneminde bir yanda Avrupa politikasını Veziriazam İbrahim Paşa, öbür yanda din politikasını büyük İslam âlimi Ebussuud yürütmekteydiler. Ebussuud geniş düşünceli bir âlimdi. Birgivî Mehmed'e karşı para vakıflarını İslam toplumuna mâl olmuş bir hayır işi olarak savunmuştur. Kanunî zamanında fikirleri dolayısıyla Molla Kâbız padişah önünde uzun bir tartışmadan sonra idama gönderilmiştir. Divânda İbrahim Paşa vezirazam sıfatıyla tartışmalarda haksız bir hükme varılmaması için çaba harcamıştır. Celalzâde, *Tabakatü'1-M.emalik fi Derecâtü'1-M.esâlik* kitabında bunu yazıyor. Fazıl Ahmed Paşa ve Lari Mehmed Efendi İslam'ın farz olan emirlerinin mecburi olmadığım iddia etmek sıfatıyla idam olunmuştur. Medrese hocalığı yapmış vezirazam Fazıl Ahmed Paşa bir hümanist Rum âlimiyle din tartışmalarında hazır bulunmuş, sonra Rum dünya kürelerini kendi evine götürmüştür. Dünya küresinin keşfi hümanizm keşiflerinin başındadır.

Kaynak: Halil İnalcık, Tarihe Düşülen Notlar...Konuşmalar...1947-2014...Cilt I

---

[1] Bu konuşma 14-15 Kasım 2014 tarihinde, 100. Yılında I. Dünya Savaşı Sempozyumu'nda yapılmıştır.

BÜYÜK KAYBIMIZ TALÂT SAİT HALMAN

*

Bütün canlılar dar bir varolma kaygısı içinde esirdir. Ama öyle bir insan var ki, ya da insanda öyle anlar var ki Tanrı gibi hürdür, duyar ve yaratmak ister. Tanrıyla yarışır, Tanrı'nın yarattığı doğanın üzerinde hiç bilinmeyen, hiç görünmeyen şeyi duyar, onunla coşar, tanrılaşır. İşte o şairdir.

Büyük insanlar vardır; kültürde, devlet hayatında çağına yön verir. O zamana kadar yapılan ve düşünülen şeyler onun büyük, farklı kişiliğiyle yeni bir yön kazanır. Talât Halman, o kişilerden biridir. Ben, Talât Halman'ı 1953'den beri tanırım. Yarım asrı aşan zaman içinde çeşitli vesilelerle onunla beraber bulunduk. Onun çok hareketli, zengin yaşamında tanık olduğum zamanlar vardır.

Talât Halman'ı ilk kez New York'da Colombia Üniversitesi'nde tanıdım. 1953-1954 yılında Colombia Üniversitesi'nde bir yıl misafir profesör olarak çağırılmıştım. Talât, o zaman bir öğrenci idi. Hem çalışıyor hem de tahsilini tamamlamaya uğraşıyordu. Colombia'dan sonra uzun zaman birbirimizden uzak kaldık. Talât, Amerika'da üniversitelerde Türk Dili ve Edebiyatı üzerinde dersler veriyordu. 1953'ten sonra çeşitli üniversitelerde ders vermek için 8-10 kez Amerika'ya seyahat ettim. Onun Amerika'daki üniversitelerde değerli faaliyetini işitiyordum. Talât'ın İngiliz Dili ve Edebiyatı'nın ölmez dehası Shakespeare üzerinde yoğunlaştığım biliyordum. Shakespeare, ölümünden sonra tüm Avrupa edebiyat ve sanatında bir şahika gibi yükselmiştir. Onun şaheserleri Türk sahnesinde de gösteriliyordu. Fakat Shakespeare'nin edebî kişiliğini ve özellikle şiirini memleketimizde tanıtma kabiliyetine biz Talât Halman ile eriştik. Bu müstesna bir dil bilgisi ve sanat anlayışım gerektirmekteydi. Shakespeare'den çevirileri Talât Halman'ın kalemine borçluyuz. Talât, bana kendisinin her şeyden önce şâir olduğunu ifade etmiştir.

Türkiye'de devrimler eksik olmuyordu. Kendisi 1971 yılında Batı kültürünün eşsiz bir temsilcisi sıfatıyla yeni kurulan Kültür Bakanlığı'nın ilk bakanı olarak atandı. Talât ile yakın arkadaşlığımız ve işbirliğimiz kendisinin 1998 yılında Bilkent Üniversitesi Edebiyat Bölümü Başkanlığı (2005 yılında da dekanlığı) dönemine rastlar. Sn. Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığı sırasında kültür adamlarıyla tanışma yemeğine Talât'ı ve beni çağırmasını burada anmalıyım.

Eski Cumhurbaşkanı Sn. Abdullah Gül, bize yakınlık göstermek lütfunda bulunarak birtakım kültür meselelerini ortaya attı. Bir yerde Talât Bey ile aykırı düştük. Talât Bey, kıyılarımızda Yunanca isimleriyle otel ve lokantaların kurulmuş olmasım övdü. Ben söze karışarak, "Böylelikle Yunanlıların Megolo İdea'sına hizmet etmiyor muyuz?" diye itirazda bulundum. Köşkten ayrıldığımızda giderken Talât, Atatürk'ün kültür adamlarıyla yemeklerini ve bu yemeklerdeki farklı havayı hatırlattı.

Başka bir vesileyle şu kararımızı önemli buluyorum: Kültür Bakanlığı'nın bir sergisinden dönüşte takside Talât Halman, Hilmi Yavuz ve Mehmet Kalpaklı ile beraberdik. Aklıma ilginç bir düşünce geldi. Dedim ki, "Biz edebiyat sohbetleri yapmak üzere belli zamanlarda toplanacağımız bir mahfel (demek) hayata geçirsek ne güzel olur." Bu proje beni o kadar heyecanlandırdı ki o zaman şu kıtayı yazmıştım:

Mîr-i meclis şüphe yok Kalpaklı'dır Hilmi Yavuz sohbeti revnaklıdır Hâli mânâ kânıdır hem Talât'ın Derse Halil kutlu olsun haklıdır

Dostlar da, bu dileği heyecanla karşıladılar ve ilk toplantımız Prof. Dr. Hilmi Yavuz'un Yahya Kemal üzerindeki sunumuyla başladı. Fakat edebiyat bölümündeki yeni gelişmeler ve toplantı güçlükleri nedeniyle bu mahfel uzun ömürlü olmadı. Mahfelin gelecek toplantılarında kendi payıma Fuzûlî üzerinde konuşacaktım. (Fuzûlî hakkında bazı araştırmalarım için bkz. *Şair ve Patron).* Allah rahmet eylesin, Talât Halman, Shakespeare'in şiirleri üzerinde konuşmayı tasarlıyordu. Ne yazık ki bu demek fikri gerçekleşmedi.

Talât ile yakın dostluğumuz benim gençlik yıllarımda şiir yazmaya merakım, yazılmış şiirlerimi okumak ve İngilizce olarak çıkardığı dergide bunları yayınlamak yoluyla pekinleşti. Benim aruz vezni ve serbest nazım ile yazdığım şiirler hakkında ayrıca bir dergide yazı yazmak lütfunda bulundu. Ölüm ve kavak ağacım için yazdığım İngilizce şiiri de beğendi. Genç şair Halil İnalcık'ın şiirlerine duyduğu bu anlayışlı yakınlık beni çok duygulandırdı. 1938 yılında Fransızca ve Türkçe beğendiğim şiirleri kopya ettiğim ve bazı duygularımı döktüğüm özel defterimi kendisine hediye ettim. Bu defter şimdi onun terekesindedir. Şiirlerimin yanında şair ve şiir hakkında yazdığım bir denemeyi de İngilizceye çevirip yayınladı. Kanunî Sultan Süleyman'ın Hürrem'e yazdığı lirik gazele yazdığım nazireyi de çok beğendi ve daha sonra neşretti. "Hayat" ve "Gönül" macerasını yansıtan bu gençlik şiirleri

Talât ile aramızda çok samimi bir yakınlık kurulmasına vesile oldu. Bazı toplantılarda Talât, bu şiirleri anarak dostluğunu gösterdi.

Talât duygu ve şiir insanıydı. Hayatın bayağılıklarından kendini kurtarmış; Tanrı'nın dünyasını bir şiir sahnesi olarak gördü. Öyle inanıyorum ki, dostluğumuzun hamuru dünyaya bu şairâne bakış idi. Talât'ın dünyaya ve insanlara alaycı bir gözle baktığım bilir misiniz? O, kendisini her şeyden önce şâir sayardı. Allah gani gani rahmet eylesin.

HALİL İNALCIKTN TALÂT SAİT HALMAN TARAFINDAN TOPLANAN BAZI ŞİİRLERİ*

KEMER'DE SABAH

Ne güzel bu sabah, ne güzel Penceremden dolan

Deniz kokan bu meltem,

Semaya arka vermiş devler gibi Toroslar,

Bir seylâbe gibi sahile akan,

Ve safran renkli top portakallar Asılı durur hıyabanlarda...

Bu sabah ne kadar güzel, ne kadar Ağlatacak kadar.

Uykudasm derin nefeslerle

Kımıldar göğsün hafif hafif,

Kıvrımları çarşafın

Sarılmış vücuduna, yayılmış kumral saçların

Beyaz omzuna.

Güvercinler gibi sokulmuş birbirine

Minik ayakların.

Tanrım bu sabah ne kadar güzel, ne kadar Ağlatacak kadar.

Talât Sait Halman, Bilkent Üniversitesi.

BİR HİKÂYE

ABDÜLHAK HÂMİD'İN HATIRASINA

Cam göbeği bir akşam semasmda

Lüksemburg Bahçesi'nde

Bir âfet oturmuş havuzun kenarında

Sıvamış mavi pantolonunu

Salmış ayaklarım suya,

Titreşir serinliğin şehveti

Beyaz bileklerini öpen dalgacıklarda,

Sardı bakışlarım öylesine sardı onu

Birleşti gözlerimiz bir an

Cam göbeği akşam semasmda

Değişiverdi birden dünya...

Ağaçlar nefti safran koyusu çiçekler

Çocuklar pes-pembe yanaklı

Tatlı mı tatlı...

Renoir aksetti o dem

Cam göbeği Lüksemburg semasına...

Açılır beyaz bileklerinden halkalar suda

Semada uçuşur deli deli kırlangıçlar...

Süzüldü biri havuza

Daldı şimşek gibi birden

Değdi göğsünü suya, ve sevinçle fırladı semaya tekrar

Uçtu, uçtu genişleyen halkalarla

Bir nokta oluncaya

Lüksemburg semasına...

KANUNÎ SÜLEYMAN'IN HÜRREM'E HİTABEN YAZDIĞI, "MÂH-I TÂBÂNIM" GAZELİNE

"Âb-ı rûyum anberüm varum habîbüm mâh-ı tâbânum

Enîsüm mahremüm varum güzeller içre Sultanum"

"Kapunda çünki meddahum seni medhiderüm daim

Yürek pür-gam, gözüm pür-nem Muhibbi[7]yem hoş-elhânum"

***

HALİL İNALCIK'IN NAZİRESİ

Gecem hem gündüzüm mehtâb-i leyl-i târ-i giryânım

Bahânın ebr-i nisanım açılmış gonca-pistâmm

Güzel yüzlüm fidan boylum sözü talu gözü âhum

Bulunmaz vaslına fırsat benim pür-işve ceylânım

Geceyle işaretim gündüz safâ-yı hatmin canım

Benim şi'rim benim şarkım benim feryâd-ı süzanım

Kalem kaşlım, gümüş tenlim, gözüm nûru güzel yavrum

Kitâbım tâ ezelden hakkedilmiş levh-i tâbânım

Şikago'da şeb-i hasrette nâlân olduğum demler

İniltim gözyaşım hem ağlıyan şem'-i şebistânım

Nice sevmiş nice öğmüş Süleyman Hurrem'i candan

Meded hey Hurrem-i devran ne şair ne Süleymânım

Chicago, 1990

ORTAKÖY, 1993

Rusühi Bey, Mordahay, Sergis Efendi'nin

Selvi-endamlar dolaşan,

Nihavend gazeller taşan

Kat kat konaklarından,

Yükselir bu akşam çılgın tam-tamlar

Sallanır, yuvarlanır kızlar oğlanlar... ***

Teknelerin dibinde deniz anaları,

Denizi emen billur yuvarlaklar;

Uzaklarda boğazm karanlığında

Donanmış geçiyor başka bir dünya... ***

Habersiz Ortaköy'ün çılgın rüyasından

Bu gençler deryasında bazen,

Köşeyi dönenlerden bir bey geçer

Tombul hanımıyla beraber...

***

Tanrım, ne güzel bu akşam,

Bu hâyuhûy, bu kızlar...

Elmas taneleri köprüde

Avizeler, yıldızlar...

Lâhutî bir mücevher

Lacivert sular ortasmda

Ortaköy Camii ser-be-ser...

Köşelerde nûrânî sütunlar

Bu dünyaya yabancılar...

Şahane çeşmesi Ortaköy'ün pür-satvet

Padişahlar asrından,

Ağlar gibidir, giden çağlara hasret...

Birden hoparlörden

Yankılar Allahüekber

Bastırır hâyuhûyunu gafillerin...

Demir parmaklığın mâverâsmda

Avluda lâhavler çeken

Ezanla salâta giden Emekliler, emeksizler...

***

Kenarda kalın zincir

Demir babalar

Üzre oturmuş

Blucinli kızlar,

Bir elinde pepsi,

Bir elinde kumpir...

Ötede yağma ekonomisine

Şimşekler çakar Eski solcular...

Arkada köşecikte kitap sergileri,

Rengârenk kapaklar,

Marx'tan Pasquaglia'ya kadar,

Yan yana, üst üste Gözümün nuru kitaplar.

***

Bir yağmur çiseler aniden,

Mavicinli kızlar, delikanlılar

Kaçar tenteli kahvelere

Tavla şakırdayan...

***

Sıyrıldım bir an

Uğultudan, ezandan,

Kahkahalardan, taş sütunlar gibi

Kaldım boşluğunda zamanın;

Mahşerin sessizliği,

Birbirine sarılmış eller, vücutlar.

Sessiz kahkahalar.

Neden, neden Tanrım mutluyum ancak

Elimde sıcak eli onun

Olduğu zaman;

Kalbimiz avucumuzda atan,

Bakışıp deriz

Durmasın bu an...

Şimdi solmuş resimler gibi

Geçmiş zaman.

Kaynak: ***Kültür ve Sanat Dergisi,*** **Türkiye İş Bankası, Sayı: 36, Aralık 1997, s. 4-9.**

Şair ve Patron kitabım Sayın İskender Pala tarafından eleştirildi. Bunun üzerine bu beyti yazdım:

Ben bekler iken bir nice takrîz balalardan

Gelmiş bize bir darbe-i ta'riz Palalardan

ŞAİR KİMDİR?

Kendi başıma kalıp düşlere daldığım zaman sormuşumdur. İnsan ne zaman şairdir? Gerçek şair kimdir? Her insan yaşamının bazı anlarında şairleşir. İnsan, yaşamının bazı müstesna anlarında o bencil egosundan sıyrılıp, doğaya, kâinata, Tanrı gibi yukarıdan bakabilir. O anlar, insanın öteki canlılar gibi sırf yaşamım sürdürme içgüdüsüyle koşuştuğu zamandan ayrıdır. O anlar, öteki insanların doğaya

sırf bencil duygularla koşup, didindiği zaman değildir. O anlar, insanın bir çiçeğin hayranlık veren güzelliğine, kopup gelen ve kıyıda bembeyaz dağılan dalgalara sakin bir gecenin derinliğinde pırıldayan yıldızlara, ya da bir çocuğun o içten gülümsemesine, bir gecenin sonunda ufku aydınlatan ışıklara, ya da sevgilinin güzel hatlarına bakıp da maveraya uçtuğu anlardır. O anlar, şiir anlarıdır. O anlan, sanırım, yalnız şairler yaşar. Yunus yaşar, Karacaoğlan yaşar. Acaba hayvanların da böyle anlan olur mu, diye düşündüğüm olur. Dişisini inanılmaz melodilerle çağıran kuşcağızdaki yaşam sevinci, yaşam coşkusu şairâne değil midir? Sıradan insanın günlük hayatın hay u huyunda, acaba hiç böyle anlan olur mu, diye düşünürüm. Bebeğin dudaklarına göğsünü veren annenin o muhteşem anı, o derin şefkati, gerçekten bir şiirdir. O, bunun hazzını yaşar ama onu ifade etmez. Şair, insanlar arasmda doğada olmayanı yaratan gerçek yaratıcıdır. Tanrı herhalde bir şair olmalı. Tanrı yarattığı güzelliklere yukandan bakıp sürekli haz içindeki varlık olmalı. O, en güzeli, en mükemmeli yaratmaya özenmiyor mu şair gibi?

Bütün canlılar dar bir varolma kaygısı içinde esirdir. Ama öyle bir insan var ki, ya da insanda öyle anlar var ki Tanrı gibi hürdür, duyar ve yaratmak ister. Tanrıyla yarışır, Tanrı'nın yarattığı doğanın üzerinde hiç bilinmeyen, hiç görünmeyen şeyi duyar, onunla coşar, tanrılaşır. İşte o şairdir.

Kaynak: Halil İnalcık, Tarihe Düşülen Notlar…Konuşmalar…1947-2014…Cilt I

İSLAM VE MODERNLEŞME

Sayın Gönül Pultar'a iltifat dolu sözleri için çok teşekkür ederim. İzleyici konuklara ayrıca saygı ve teşekkürler.

"Modemite" güncel bir konudur; özellikle tarihte Batı'yla komşu, bitişik bir ülke olarak Türkiye için eski zamanlardan beri bir kültürleşme, Avrupa ile karşılıklı kültür etkileşimi gündemdedir. Türkiye'nin başlıca sorunlarından biri budur; AB'ye girmeye hazırlandığımız bu dönemde belli başlı problemlerin başındadır.

Bu konuşmada Türkiye'de modernleşme sürecinin ortaya çıkardığı problemleri, siyasi polemiğin dışında kalarak, sosyolojik bir yaklaşımla tespite çalışacağız. Sayın Gönül Pultar'ın bana gönderdiği bir kitaptan öğrendim ki, *Türkiye Kültür Araştırmaları Grubu* diye bir araştırma grubu kurulmuştur; yakınlarda bir "Kültür ve

Modernite" sempozyumu örgütlemiş bu sempozyumda, okunan bildiriler güzel bir cilt halinde yayınlanmıştır. Grubu oluşturanlar başta Gönül Putlar, Emine İncirlioğlu ve Bahattin Akşit. Hepsi kıymetli sosyal bilimcilerdir. Kendilerini bu eserden dolayı tebrik etmek isterim.

Sözlerime, *modemite* ve *modernizasyon* kavramları üzerinde sosyolog v siyaset bilimcilerin görüşleriyle kısa bir girişle başlamak istiyorum. Bu konuda özellikle Samuel Eisenstadt, ve Wolfgang Schluhter'ın Amerikan akademi dergisi *Daedalus'ta* 1998 yaz sayısında yayımladıkları önemli bir makale vardır. Makale "Early Modemities A Comparative View" başlığını taşır. Eisenstadt, İsrailli siyaset bilimci olup, aynı zamanda Atatürk Türkiye'sinin modernleşme sürecini ayrı bir makalede analiz etmeye çalışmıştır. Kendisi modernleşme problemi üzerinde en son teorileri inceleyen değerli bir sosyologdur. Türkiye'nin modernleşmesi konusuyla özellikle ilgilenmiştir.

1950 ve 1960'larda formüle edilen teorilere göre *modemity,* ilkin Avrupa'da ortaya çıkmış ve bütün diğer medeniyetlere örnek olmuş, daha doğrusu Batı modernitesinin etkisi altında diğer kültürler onun prensiplerini ve sosyal kuramlarını taklit ederek bu modemiteye erişmeye çalışmışlardır. Bu eski teoriye göre en gelişmiş modemite Avrupa'da başarılmıştır. Bütün öteki medeniyetler, Çin, Hint, tipik "modem toplum" Türk, hepsi bu nihaî örneğe yetişmeye, ona intibak etmeye çalışmışlar ve bütün beşeriyet en sonunda Batı'nın bu örneğine göre bir *acculturation,* bir kültürleşme sürecine girmiştir. Yani en ileri, modem bir tek medeniyet vardır, o da Batı medeniyetidir. Mustafa Kemal daha 1920'lerden başlayarak, Türkiye'nin modernleşmesi, yani "batılılaşması" problemini böyle tespit ediyor. Atatürk'ün beyanlarını size okumak isterim:

1920'de kendisi şöyle diyor, "Ahvâl-i dâhiliyemizi ıslah ve milel-i mütemmedine yanında faal bir uzuv olmak için siyasi mesaiden ziyade içtimai mesaiye ihtiyaç vardır." Burada not etmemiz gereken şey: Bir, medeni milletler, "mütemeddin milletler" tanınıyor ve o kulübe katılmak için içtimai çalışmalar öneriliyor.

1922'de, "Hiçbir delil-i mantıkiye istinad etmeyen birtakım ananelerin, akidelerin muhafazasında ısrar eden milletlerin terakkisi çok güç olur, belki de hiç olmaz. Hayat felsefesi vâsi' olan milletlerin taht-ı hâkimiyet ve esaretine girmeye mahkûmdur." Burada ilginç fikir, anane ve akideleri muhafaza etmekte ısrar etmemeli, çünkü o takdirde diğer ilerlemiş milletlerin seviyesine erişilemez; bunun bedeli de bu milletlerin egemenliği altına düşmek tehlikesidir. Burada ilginç olan nokta, Avrupa medeniyetine intibak etmezsek mahvoluruz, düşüncesidir. Medenileşme, bir müdafaa gereği gibi düşünülmektedir.

1923'de, "Biz daha çok hatveler (adımlar) atmak mecburiyetindeyiz. Bu hatveler hem çok seri hem de çok uzun olmalıdır," demiştir. Burada, gelecekteki reform atılımlannı ilk defa gündeme getirmekte ve şöyle demektedir, "Avrupa ile Türkiye yekdiğerine karşı vaziyettedir. Bizi mağdur olmaya mahkûm bir kavim olarak tanımakla iktifa etmemiş olan Garp, harabîmiz için ne yapmak lazımsa yapmıştır." Yine burada da Batılılaşma, kültür değişimi, bir zaruret olarak öne sürülmekte ve bu da bir nefs-i müdafaa, var olma sorunu olarak öne atılmaktadır.

"Dinimizin tavsiye ettiği tesettür, hem hayata hem fazilete uygundur. Tesettür-i şer'î kadınlar için mucib-i müşkilat olmayacak, kadınların hayat-ı içtimaiyede, hayat-ı iktisadiyede, hayat-ı maişette, hayat-ı ilimde erkeklerle teşvîk-i faaliyet etmesine bir mani bulunmayacak şekl-i basittir." Fakat sonra şu beyanı ilginçtir, "Millete karşı bu garip şekilde tesettür, medeni bir millet olmak niyetinde olan bir millet bu tesettür vaziyetine girer mi?" 1925'te, "Kurun-ı vustâ yani ortaçağ düşünceleriyle, iptidai hurafelerle yürümeye çalışan milletler mahvolmaya ve hiç olmazsa esir ve rezil olmaya mahkûmdurlar. Fikrimiz, zihniyetimiz medeni olmaktır. Bütün Türk-İslam âlemine bakınız; ne büyük felaketler ve ne ıztıraplar içindedirler. Beş-altı sene içinde kendimizi kurtarmazsak ileriye hiç gidemeyiz." Burada ilginç olan noktalar İslam-Türk âleminin felâketlerini, sosyal değişmede, zihniyet *(mentalite)* itibarıyla değişmekte görüyor ve bunu beş-alü sene içinde başarmak zaruretinde olduğumuzu belirtiyor.

1937'de, yani yıllar sonra, Ata şöyle bir beyanda bulunmuştur, "Büyük davamız en medeni, müreffeh millet olarak varlığımızı yükseltmektir. Bu, Türk milletinin dinamik idealidir. Bu en kısa zamanda bir planla ve en rasyonel tarzda çalışmakla mümkündür. Bunun için de ilkin üç bölgede bir üniversite açmalıyız." Burada özellikle büyük liderin üzerinde durduğu şey, medeniyet mefhumunu iktisadi refahla ve modem bilimle birleştirmesidir. 1937'de Türkiye için gerçekten ekonomik gelişme en önemli, en önde gelen problemlerden birisiydi; bunun için de bir plan ve rasyonel bir çalışma dönemi öngörülmektedir. Kültür değişiminde, sosyal değişmede planlı hareket etmek fikri çok mühimdir. Bütün sosyologların birleştiği nokta, o dönemde Batı'yı örnek alarak modernleşme sürecine giren milletler öncelikle, bir plan yapma ve bu planı gerçekleştirmekle hedefe varma düşüncesinde idiler. Cumhuriyet tari-himizde, beş senelik planlar, Türkiye'nin modernleşme tarihinde çok önemli belgelerdir. Bu planların incelenmesi Türkiye'nin modernleşme felsefesi hakkında bize çok şey öğretecektir.

Atatürk büyük bir taktik, strateji adamıdır. 1924'te Cumhuriyet Halk Partisi'ni kurarken, memlekette dolaştı ve partinin prensiplerini izah etmek için çeşitli şehirlerde söylevler verdi. Bu söylevlerde, halka hitaplarında başka, "münevverân" dediği aydınlara yaptığı hitabelerde başka şekilde konuşmuştur. 1920'de beş-altı yıl

içinde Türkiye'yi modernleştirme kararında olduğunu beyan ediyor. Daha sonra şöyle bir beyanı vardır, "Medeniyet yolunda muvaffakiyet teceddüde vâbestedir. Hayat ve maişete hâkim olan ahkâmın zamanla tagayyür, tekâmül ve tecellisi zaruridir. Asırlık köhne zihniyetlerle, muhafaza-yı mevcudiyet mümkün değildir." Burada söylemek istediği şey açıktır. Birtakım dinî hükümler zamanla değişir, bu *Mecelle'nin* prensiplerinden biridir. Dinin özellikle muamelâta, sosyal meşelere ait ahkâmı zamanla değişmek zaruretindedir. Onun için, bizim yenileşme, modernleşme hedefimiz dinî prensiplerle teyit edilmiştir, demektedir.

"Asr-ı hâzırın ihtiyacâbna muvâfık kanun yapmak ve onu hüsn-i tatbik eylemek ümran ve terakki edebilmenin en mühim esaslarından biridir. Medeniyet yolunda yürümek ve müreffeh olmak şart-ı hayattır." Atatürk'ün refah, yani ekonomik gelişme üzerinde açık bir fikre sahip olduğunu görüyoruz. Modernleşme, modernizasyon teorilerinde, toplumlann iktisadi refahı, ilerlemeleri esas alınmıştır. Atatürk'ün bütün siyasi hayatında memleketi refaha kavuşturmak, bu hedefe yönelik planlar üzerinde ısrar etmekte olduğunu biliyoruz. Bu ilginçtir; modem sosyoloji teorilerinde bir toplumun modernleşme kıstasında en önemli nokta olarak, kişi başma düşen gelir miktarı ele alınmaktadır. Sosyologlar, siyaset bilimcileri bugün, bir memleketin modernleşmede eriştiği aşamayı fert başma düşen gelir miktarıyla tayin etmekte, bunu bir ölçüt olarak kullanmaktadırlar. Atatürk'ün ekonomik refah üzerinde durması ilginçtir."

Atatürk'ün modernleşme fikri XIX. yüzyıldan beri gündemde olan inanca uygundur. Yani, en medeni toplum, Batı toplumudur. Öyleyse, Türkiye Batı toplum düzeyine erişmek için, özellikle onun ekonomi ve sosyal değerlerini örnek alacaktır. Batılılaşma esastır.

Halbuki bugün sosyolog ve siyaset bilimcilerin ortaya koydukları gerçek şudur: Modernleşme, Batılılaşma demek değildir. Batı, belki tarihte en ileri modemite örneği ortaya koymuştur. Bu modemite örneğinin ortaya çıkmasından tarihî-sosyal değişimler sonucu dünya görüşünde radikal bir değişim söz konusudur. Hümanizma, Kartezyen felsefe yani Descartes'ın agnostik felsefesi, akıl ve mantığın kabul edemeyeceği bir şeyi kabul etmeme, her hükmü şüpheyle inceleme, dinî dogmalar karşısında dahi aklî incelemeyi önceleyen dünya görüşüdür.

Hümanizm, Batı'da dinin, dinî inan cm bir vicdan işi olduğunu ileri sürmüştür. Martin Luther İmparator V. Karl'ın önünde sorgulanırken, bir aralık yenik düşmüş, başını eğmiş, fakat sonra başını kaldırarak, "Ben vicdanınım emrettiği şeye karşı gelemem," beyanında bulunmuştur. Yani, Protestanlık kilisede ruhbanın Tanrı ile aran olma iddiasına karşı vicdan hürriyetini savunan bir görüş olarak, hümanizm ile ortaya çıkmıştır.

Yine Batı'yı yapan, Batı modemitesini belirleyen husus, insanın hür olarak doğduğu fikridir. Her insan doğarken birtakım haklarla topluma katılmaktadır. Bu fikir ilkin XVI. yüzyılda Fransız siyaset bilimcisi Jean Bodin tarafından öne atılmış ve bu fikir Fransız Büyük Devrimi'nde meyvesini vermiştir. İnsan haklan, her insanın terk edilemeyecek mutlak haklan, özgürlük, yine hümanizmin getirdiği radikal bir fikirdir.

Başka önemli bir nokta Batı medeniyetinde, korporasyon fikridir. Ekonomik gelişmeyi, refahı getiren bir kurum olarak korporasyon XVI. yüzyıldan itibaren büyük anonim kumpanyalara vücut vermiştir. Şahısların verdiği paylarla kurulan ve kendi başma var olan şahıslara bağlı olmayan bir kurum olarak, XVI. asırdan itibaren Avrupa'nın dünyada yaptığı büyük koloniyal gelişimlerin temel kurumudur. Avrupa'da XVI. yüzyılda kapitalizmin doğuşunda temel müessese olarak görünmektedir.

Avrupa *modernitesi* kültür değişimleri sonucu tarihî bir gelişme olarak ortaya çıkmıştır.

Burada ilginç bir teoriye değinmek isterim. Bir Amerikalı oryantalist korporasyon fikrinin Bafa'ya İslam'dan geçtiğini iddia etmiştir. Şöyle diyor, "Anonim bir sermayenin oluşumu, İslam'da vakıf kuramımda görülür. Vakıf yapılan para yahut toprak Tanrı'ya vakfedilmiştir. Tanrı için hapsedilmiştir. Vakıf ebedidir, hiçbir şahıs, hükümdar bile müdahele edemez." Vakıftaki bu prensibini yani yatırımın anonimliği ve devamlılığı prensibini XII. yüzyılda Fransisken rahipleri almışlar. Haçlı seferlerinden sonra, Suriye'de kurulan Haçlı devletleri, İslam âlemiyle sıkı medeni münasebetlere girişmişlerdi. O zaman *modernite* İslam ülkelerinde idi; dünyada en ileri medeniyet, en müreffeh toplum, İslam âlemindeydi. Baü, İslam âlemini taklit ederek, onun kuramlarını benimseyerek, teknolojisini, fikirlerini alarak hamle yaptı; Avrupa skolastiği İspanya medreselerinde okuyan Hristiyan filozoflarınca modernizasyona, İslam'la temas yoluyla erişmiştir. Bu bilim âlemince kabul edilen bir gerçektir. Demek ki, modemiteyi o asırlarda İslam toplumu temsil etmekteydi.

İslam dünyasının, Asya'nın kervan ticaretini bertaraf eden büyük Avrupa ticaret kumpanyaları, korporasyon yoluyla kurulmuştur. Böylece, bireysel sermayeler bir araya geliyor ve büyük teşebbüsler ortaya çıkıyor.

Sonuç olarak diyebiliriz, "modernite" bir değildir. Avrupa bilinen tek modemiteyi temsil edemez. Eisenstadt ve Schluchter'in üzerinde durdukları nokta şudur: Baü medeniyeti yegâne modernite değildir. Birçok modemiteler vardır. Burada tabii bu teoride Atatürk'ün görüşüyle çelişki ortaya çıkıyor. Eisenstadt ve başkalarının birleştiği nokta; Baü kuram ve kuruluşlarım, zihniyetini, teknolojisini alan başka medeniyetler tam Batılılaşmış bir toplum örneği ortaya koyamıyorlar. Tam ve mutlak

bir sosyal değişme mümkün değildir. Devrimler ne kadar kapsamlı, hızlı ve otoriter olursa olsun bir toplumu tam anlamıyla Batı örneğine çeviremez, (Eisenstadt). Alıntılar, o toplumun gelenekleri, dinamikleri içinde ancak yeni şekillere vücut verir. Bu sosyologlara göre özetle, Batı medeniyetini taklitle yahut ondan iktibas edilen kuramlarla, bir toplumu topyekûn başka bir şekle, Batı örneğine döndüremezsiniz.

Türkiye'nin deneyimi, modernleşme için çok ilginç bir misaldir. Evet Atatürk, "Batı'nın tüm müesseselerini, mutlak bir şekilde şapkasmdan fabrikasına kadar alacağız ve hızla bir Batılı toplum meydana getireceğiz," demişti. Felsefesi, hareket noktası, hedefi buydu. Fakat bugün gerçekte ne görüyoruz, seksen sene sonra Türkiye'de öyle bir toplum ortaya çıkmamıştır. Sosyal parçalanma, tezatlar, çatışmalar, darbeler topluma bambaşka bir manzara vermiştir. Bu, sosyolojinin bugün Türk toplumunda tespit ettiği inkâr edilemez bir gerçektir. Bunu sosyolog Ziya Gökalp daha XX. yüzyıl başmda II. Meşrutiyet'te ifade etmişti. Yani Gökalp'e göre, "Bir toplum, bir organizma gibi kendisini, kendi kültürünü bozulmadan, dışarıdan bir müdahele olmadan devam ettiren bir bütündür. Kültürü, örf ve âdât, o topluma özgü tüm öğelerin organik bütünlüğü oluşturur," diyordu. O, Mustafa Kemal'le gelişimci bir değişim planı sunmak istiyordu. Mustafa Kemal Cumhuriyet'i ilan ettikten sonra, Ziya Gökalp'e faal bir mevki vermedi. Mustafa Kemal hızlı ve radikal değişime inanıyordu.

Evet, şimdi bir nebze de İslam'a dönelim. Eisenstadt, gelişme teorisindeki yeni yaklaşımların ışığı altında, "Kemalist inkılabın" özelliklerini bir yazısında tartışma konusu yapmıştır. Klasik evolüsyonist sosyoloji, çağdaşlaşma, aklilik (rationality), özgürlük ve ilerleme (progress) gibi birtakım değişmez temel kavramlarla hareket ederken, geleneksel ve modem toplumlann karşılaştırmalı sosyolojik incelenmesi, her toplumun sosyal, kültürel, teknolojik, ekonomik çevrede mevcut tarihî verileri önemle göz önünde tutmak gereğine parmak basmakta; büyüme ve değişmeyi hazmetme kapasitesi bakımından, geleneksel toplumlann çok daha sınırlı ve dışlayın bir karakter sergilediği gözlemlenmektedir. Eski modernleşme teorisi, klasik çizgide evrim teorisini izleyerek geleneksel toplumlann, ekonomik, siyasal ve toplumsal kurumlarda belli bir gelişme çizgisini izlemesi sonunda, toplumlar arasmda bir fark kalmayacağı ve bir tek medeniyetin, yani Batı medeniyetinin, bütün medeniyetlerde egemen duruma geleceğini iddia ediyordu. Fabrikalar, demiryollan yapılması, eğitimin rasyonalist esaslara göre örgütlenmesi halinde, tam anlamıyla batılı "Modem Türkiye" doğacaktır, inancı vardı.

1950'lere doğru, gelişmekte olan toplumlar üzerine yapılan araştırmalar gösterdi ki, yukarıda söylenen algılamalar gerek modem, gerekse modernleşme yolundaki toplumlarda, farklı özgün değişimleri açıklamaktan uzaktır. Modernleşmede çeşitli sosyo-demografik yapısal göstergeler, geleneksel toplumun

sadece ne dereceye kadar çözülme yolunda olduğunu göstermiştir. Bunları belirtmek gerek, çünkü bugün Türkiye'nin eriştiği toplum manzarası, kaygı vericidir. Yani, objektif bir gözle bakılırsa, Türk halkı bugün kültür bakımından, zihniyeti, dili, davranışı bakımından, birbirini dışlayan, âdeta iki ayrı topluma bölünmüştür. Geçenlerde gelenekçi arkadaşların, bulunduğu bir toplantıya gitmiştim, içeri girdiğim zaman, benimsemediler. Çünkü, "Oraya girerken, 'Selamün Aleyküm' diyecektin", diye beni uyardı. Bu durum "çok kültürlülük" değil, bir kültür çatışmasıdır. Sosyolog Eisenstadt'ın müşahedesi ilginçtir, okuyorum:

"Geleneksel yaşam biçimlerinin sadece ortadan kaldırılmış olması bir modem toplum gelişimini garanti edememekte; geleneksel ailenin, cemaat hayatının hatta siyasi yapıların tahribi çoğu zaman kargaşanın, sosyal çöküntünün, suçluluğun artması ve anarşiyle sonuçlanmaktadır. Oysa bazı memleketlerde modernleşme, geleneksel semboller altında başanlabilmiştir. Böylece geleneksel toplumun ne olduğu, modernleşme araştırmalarında, ön planda bir araştırma konusu haline gelmiştir. Sonuçta görüldü ki, gelişme durmasa bile farklı toplum modelleri ortaya çıkmaktadır."

Eisenstadt'a göre, Türkiye'de demokratik rejimdeki istikrarsızlığı, askerî darbe ve baskılan, göç, hızlı şehirleşme ve gecekondulan, kamu ve özel sektörde yaygın suistimalleri, kamu medyasının ölçü dışı etkinliğini, sağlıklı bir gelişimle açıklamaya imkân yoktur. Türkiye'nin kendine özgü tarihî koşullarından kaynaklanan bu durum objektif bir yaklaşımla analiz etmek gerek. Eisenstadt'a göre, Batılılaşma felsefesini ve uygulamalan getiren grup, bürokratik bir aydınlar grubudur. CHP tek parti sisteminde bu grup, halk üzerinde vesayetçi otorite oluşturmuştur. Oysa Türkiye'de objektif kurallar ve yasalar üzerine dayalı bir siyasi sistem yerleşmelidir.

Değerli siyaset bilimcisi Metin Heper meslektaşımız şöyle diyor, "Atatürk döneminde karizmanın sübjektif bir modele dönüştüğü ileri sürülmektedir. Başka bir deyimle Atatürk, kaynağı Fransız İhtilâli'ne giden millî irade, popülizm, devletçilik biçiminde ifadesini bulan değerleri devlet kontrolünde bir eğitim programıyla yetiştirdiği aydın-bürokrat grubuna emanet etmiş ve onların eliyle gerçekleştirmeye çalışmıştır."

İslam yanlış anlaşılmaktadır. İslam gerek müesseselerinde, gerek toplum hayatında, hatta hukukunda çok cepheli bir dindir. Bir medrese İslam'ı vardır. Bu teolojiye dayanan; akli münakaşaya kapalı bir İslam'dır. İslam'a katı akideler içinde hüviyet kazandırmıştır. Fakat bunun yanında özellikle XI. asırdan sonra, İslam tasavvufla yumuşamış, tasavvufla katı sınırlan aşmış bir dinî görüşe sahip olmuştur. Bu, medrese ilahiyatına karşı bir İslam'dır. Kur'ân'ın tefsirinde dahi, tasavvufi tahlili ve uyumu bulmaktayız. Anadolu'da Türk toplumu İslam’ın bu tasavvufla kaynaşmış şeklini benimsemiştir. Daha ilk zamanda, Osmanlı Devleti'nin ilk zamanlarında,

İznik'te ilk medrese kurulduğu zaman müderris olarak Orhan Gâzi, Davud-ı Kayserili tayin etmiştir. Davud-ı Kayseri medrese ulemasının "zındık" diye dışladığı, İbnü'l-Arabi'nin *Fusûs* adlı kitabını şerheden bir âlimdir. Halk seviyesine inerseniz, bizim İslamiyetimiz Yunus Emre'nin, Kaygusuz Abdal'ın, Pir Sultan Abdal'ın İslam'ıdır. Demek istiyorum ki, bir tek İslam yoktur. Bugün Türk İslamiyeti, Türkiye'deki inandığımız İslamiyet, İran'daki İslamiyet'ten yahut Mısır'daki, Kahire'deki el-Ezher Medresesi İslamiyet'inden farklıdır. Pakistan'a bakınız, Mevdûdî'nin medrese ilahiyatı yanında Kemalist görüşleri, Türkiye'yi taklit etmeyi tavsiye eden aydınlar vardır.

Sözlerime son vermeden şunu belirtmek isterim. Bugün toplumu, siyaseti heyecanlandıran, birbirine düşüren, çatışma haline getiren görüşleri, bilim ve sosyoloji yoluyla aydınlatmak ve lüzumsuz bir bağnazlıkla birbirimize düşmek yerine sosyolojik tahliller yoluyla uzlaşmaya gitmek zorundayız. Birtakım katı politikalara körü körüne bağlanacak yerde, anlayış ve tahlil sonunda bütün bu bağnazlıkların anlamsız olduğunu göreceğiz. Ben inanıyorum, sayın Pultar'ın girişimi, bu yolda ilktir ve çok hayırlı bir çığır açmıştır. Ve ben bu faaliyete bir nebze olsuna katkıda bulunabildiysem mutluyum. Hepinize teşekkür ederim.

Kaynak: Halil İnalcık, Tarihe Düşülen Notlar…Konuşmalar…1947-2014…Cilt I